

Rhaglen Gyflawn

north wales economic ambition board
bwrdd uchelgais economaidd gogledd cymru

Cyfarfod

BWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU

Dyddiad ac Amser

1.30 y.h., DYDD GWENER, 23AIN HYDREF, 2020

Lleoliad

Cyfarfod Rhithiol

Pwynt Cyswllt

Annes Sion

01286 679490

AnnesSion@gwynedd.llyw.cymru

(Dosbarthwyd Dydd Gwener, 16 Hydref 2020)

BWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU

Aelodau a phleidlais

Y Cynghorwyr

Hugh Evans	Cyngor Sir Ddinbych
Llinos Medi Huws	Cyngor Sir Ynys Môn
Mark Pritchard	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Ian B. Roberts	Cyngor Sir y Fflint
Dyfrig L. Siencyn	Cyngor Gwynedd
Sam Rowlands	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Ymgynghorwyr - Heb Bleidlais

Dafydd Evans	Grwp Llandrillo Menai
Maria Hinfelaar	Prifysgol Glyndwr
Yana Williams	Coleg Cambria
Askar Sheibani	Bwrdd Cyflenwi Busnes
Yr Athro Iwan Davies	Prifysgol Bangor

Prif Swyddogion - Heb Bleidlais

Annwen Morgan	Cyngor Sir Ynys Môn
Iwan Davies	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Colin Everett	Cyngor Sir y Fflint
Judith Greenhalgh	Cyngor Sir Ddinbych
Ian Bancroft	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Dilwyn Williams	Cyngor Gwynedd

Swyddogion yn bresennol

Dafydd L. Edwards	Swyddog Adran 151
Iwan G. Evans	Swyddog Monitro
Alwen Williams	Programme Director
Hedd Vaughan Evans	Operations Manager
Nia Medi Williams	Senior Executive Officer

R H A G L E N

1. ETHOL CADEIRYDD

Ethol Cadeirydd ar gyfer 2020/21.

2. ETHOL IS-GADEIRYDD

Ethol Is-gadeirydd ar gyfer 2020/21.

3. YMDDIHEURIADAU

Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyn unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

5. MATERION BRYD

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater bryd ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

6. COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

4 - 9

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion y cyfarfod blaenorol a gynhaliwyd ar 31 Gorffennaf 2020 fel rhai cywir.

7. CYTUNDEB TERFYNOL

10 - 369

Alwen Williams i gyflwyno y pecyn o'r dogfennau allweddol sydd eu angen ar gyfer cyrraedd Cytundeb Terfynol ar Gynllun Twf Gogledd Cymru gyda Llywodraeth y DU ac Llywodraeth Cymru.

8. CYLLIDEB REFENIW 2020/21 - ADOLYGIAD AIL CHWARTER

370 - 375

Dafydd L Edwards i darparu manylion y gwariant a'r incwm gwirioneddol ar gyfer ail chwarter blwyddyn ariannol 2020/21.

Eitem 6

BWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU Dydd Gwener, 31 Gorffennaf 2020

BWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU DYDD GWENER, 31 GORFFENNAF 2020

Yn bresennol:

Aelodau â Phleidlais – Y Cynghorwyr:- Hugh Evans (Cyngor Sir Ddinbych), Llinos Medi Huws (Cyngor Sir Ynys Môn), Mark Pritchard (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam), Ian B.Roberts (Cyngor Sir y Fflint), Sam Rowlands (Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy) a Dyfrig L.Siencyn (Cyngor Gwynedd) (Cadeirydd).

Ymgynghorwyr – Dafydd Evans (Grŵp Llandrillo Menai), Aulay Mackenzie (Prifysgol Glyndŵr), Garry Reid (Prifysgol Bangor) ac Askar Sheibani (Bwrdd Cyflawni Busnes).

Prif Swyddogion – Dylan Williams (Cyngor Sir Ynys Môn), Iwan Davies (Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy), Colin Everett (Cyngor Sir y Fflint), Judith Greenhalgh (Cyngor Sir Ddinbych), Steve Bayley (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam) a Dilwyn Williams (Cyngor Gwynedd).

Swyddogion yn bresennol – Dafydd Edwards (Swyddog Cyllid Statudol – Awdurdod Lletya), Iwan Evans (Swyddog Monitro – Awdurdod Lletya), Alwen Williams (Cyfarwyddwr Rhaglen), Hedd Vaughan-Evans (Rheolwr Gweithrediadau), Jane Richardson (Cadeirydd Grŵp Swyddogion Gweithredol), Nia Medi Williams (Swyddog Gweithrediadau) ac Eirian Roberts (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

Llongyfarchwyd Nia Medi Williams ar ei phenodiad fel Swyddog Gweithrediadau o fewn y Swyddfa Rhaglen.

1. YMDDIHEURIADAU

Maria Hinfelaar (Prifysgol Glyndŵr), Yr Athro Iwan Davies (Prifysgol Bangor), Yana Williams (Coleg Cambria), Annwen Morgan (Cyngor Sir Ynys Môn) ac Ian Bancroft (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam).

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

3. MATERION BRYS

Dim i'w nodi.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r Bwrdd Uchelgais a gynhaliwyd ar 12 Mehefin, 2020 fel rhai cywir.

5. RHEOLI RISG

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Hedd Vaughan-Evans, Rheolwr Gweithrediadau.

PENDERFYNWYD

- (a) **Mabwysiadu'r Fframwaith Rheoli Risg sydd ynghlwm i'r adroddiad ac fel yr amlinellir yn Atodiad 1, gan ofyn i'r Swyddfa Rhaglen addasu y fformat yn unol â'r pwyntiau a nodwyd yn y drafodaeth a datblygu Strategaeth Rheoli Risg yn unol â'r egwyddorion yn y fframwaith fel rhan o'r pecyn terfynol ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.**
- (b) **Nodi y bydd adroddiad yn adolygu cynnwys y gofrestr risg yn unol â'r fframwaith newydd yn cael ei gyflwyno i gyfarfod nesaf y Bwrdd.**

RHESYMAU DROS Y PENDERFYNIAD

Mae angen i'r Swyddfa Rhaglen osod trefniadau rheoli risg effeithiol er mwyn sicrhau y gellir cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru yn llwyddiannus.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad oedd yn diweddarau Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru ar drefniadau rheoli risg er mwyn cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru.

Manylwyd ar y cefndir ac ystyriaethau perthnasol a'r ymgynghoriadau a gynhaliwyd.

Eglurwyd bod hwn yn adroddiad ar y Fframwaith Rheoli, ac nid ar y risgiau eu hunain, ac y byddai'r risgiau yn cael eu trafod yn y cyfarfod nesaf. Nodwyd mai'r ddau risg mwyaf oedd capasiti a chefnogaeth y sector preifat, a hynny oherwydd effeithiau Cofid-19.

Yn ystod y drafodaeth, nodwyd bod y Fframwaith Rheoli Risg i'w ganmol, ond awgrymwyd ychwanegu'r canlynol at y templed:-

- Colofn tueddiad risg (gwell, gwaeth neu statig);
- Colofn yn nodi pa mor sydyn y bydd risgiau na liniarwyd yn cael adrawiad (yn syth, yn y tymor byr neu'r tymor canolig).
- Ail golofn goleuadau traffig yn dangos lefel y risg yn sgil gweithredu camau i wella'r sefyllfa.

Mewn ymateb, nodwyd y bwriedid gweithio ar dempled diwygiedig fyddai'n cynnwys sgorau a thueddiadau risgiau a liniarwyd, gan hefyd ymgorffori'r awgrymiadau uchod.

Nodwyd nad oedd Atodiad 2 yn gwneud unrhyw gyfeiriad at newid cyfeiriad y Llywodraeth. Mewn ymateb, nodwyd mai'r fframwaith yn unig oedd dan ystyriaeth yn y cyfarfod hwn, ac y byddai'r gofrestr risg yn cael ei thrafod yn y cyfarfod nesaf.

Cytunwyd â'r fframwaith gyda'r sylwadau a nodwyd, gan dderbyn y bydd yna adroddiad ar y sefyllfa risg i'r cyfarfod nesaf.

6. CYTUNDEB LLYWODRAETHU 2

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Iwan G.D.Evans, Swyddog Monitro – Awdurdod Lletya.

PENDERFYNWYD cymeradwyo yr amserlen.

RHESYMAU DROS Y PENDERFYNIAD

Mae cytundeb y bartneriaeth yn allweddol i gytuno ar Gytundeb Llywodraethu 2 cynhwysfawr ("GA2"). Adroddwyd i'r cyfarfod blaenorol ar y materion yma. Mae'r adroddiad hwn yn diweddarau'r amserlen ar gyfer y gwaith.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad oedd yn cyflwyno Cynllun GA2 wedi'i ddiweddarau i'r Bwrdd ac yn adrodd ar ddeilliannau'r Gweithdy Llywodraethu.

Manylwyd ar y cefndir ac ystyriaethau perthnasol, yr amserlen, goblygiadau cyfreithiol a'r ymgynghoriadau a gynhaliwyd.

Nodwyd y bwriedid adrodd ar fodolau arfaethedig a dogfennaeth derfynol i bwyllgorau craffu yn ystod ail hanner mis Hydref; i'r Cabinet yn ystod ail hanner mis Tachwedd ac i gyfarfodydd Cyngor o fewn hanner cyntaf Rhagfyr.

Eglurwyd fod gwaith penodol i'w gwblhau o amgylch sefydlu ymrwymadau ariannol y partneriaid ar gyfer y cytundeb GA2 a'r Cynllun Twf yn benodol. Roedd hyn yn allweddol o ran symud ymlaen i gael argymhellion i'r cynghorau eu mabwysiadu yn unol â'r amserlen. Bwriedid cynnal gweithdy swyddogion ym mis Awst, fyddai'n cynnwys swyddogion y Grŵp Gweithredol, ynghyd â Chyfarwyddwyr Cyllid y partneriaid o'r cynghorau a'r colegau i ddechrau cyrraedd safbwynt ar broffilio gwariant y prosiectau a'r fframwaith ariannol yn GA2. Yn dilyn hynny, byddai angen cynnal y gweithdy a nodwyd yn y rhaglen waith i gynrychiolwyr ac aelodau'r Bwrdd Uchelgais i drafod canlyniad y gweithdy swyddogion ac i ddod i safbwynt ar y ffordd ymlaen, ond hynny ym mis Medi. Pwysleisiwyd bod yna falans i'w daro rhwng yr awch i symud yn gynnar gyda'r prosiectau, ac effaith cost hynny o ran llif arian. Nodwyd y comisiynwyd gwaith arbenigol dros y pythefnos nesaf fyddai'n dod â gwybodaeth gerbron y gweithdy swyddogion, gyda ffrwyth hynny'n cael ei gyflwyno i'r gweithdy aelodau yn ei dro.

Pwysleisiwyd ei bod yn bwysig bod yr Arweinyddion yn rhan o'r gweithdai i'w cynnal gydag aelodau'r cynghorau i gefnogi'r Cynllun.

7. CYNLLUN TWF GOGLEDD CYMRU – YMGYSYLLTU Â'R SECTOR PREIFAT

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Alwen Williams, Cyfarwyddwr Rhaglen.

PENDERFYNWYD

- (a) **Nodi statws y perthnasau a'r sianeli ymgysylltu cyfredol gyda'r Sector Preifat.**
- (b) **Nodi bwriad Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy i dynnu'n ôl fel partner i Fwrdd Uchelgais Gogledd Cymru.**
- (c) **Nodi Cylch Gorchwyl drafft a gyflwynir gan Gadeirydd dros dro'r Grŵp Cyflawni Busnes a gofyn am adroddiad pellach gan y Cyfarwyddwr Rhaglen mewn ymgynghoriad â Swyddog Monitro'r Awdurdod Lletya, ar y diwygiadau arfaethedig i gylch gorchwyl y Grŵp Cyflawni Busnes a fabwysiedir gan y Bwrdd Uchelgais.**
- (ch) **Cadarnhau'r camau a'r gweithredoedd nesaf arfaethedig i wella ymgysylltu a dealltwriaeth y sector preifat.**
- (d) **Gohebu â Gweinidog yr Economi, Trafnidiaeth a Gogledd Cymru i weld oes modd i Lywodraeth Cymru wneud cyfraniad i gefnogi Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy, a chyflwyno adroddiad llawer mwy manwl ynglŷn â threfniadaeth ymgysylltu â'r sector preifat i'r cyfarfod nesaf.**

RHESYMAU DROS Y PENDERFYNIAD

Mae angen penderfyniad er mwyn galluogi i'r Swyddfa Rhaglen fuddsoddi mewn dylunio a chyflawni mecanweithiau ar gyfer gwella ymgysylltu gyda'r sector preifat yn y Gogledd.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad oedd yn:-

- Cyflwyno trosolwg o'r berthynas a'r sianeli ymgysylltu cyfredol rhwng Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a'r sector preifat yn y Gogledd (Atodiad 1).
- Cyflwyno diweddariad i'r aelodau ar statws Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy fel partner i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (Atodiad 2).
- Cyflwyno Cylch Gorchwyl drafft arfaethedig a gyflwynwyd i'r ystyried gan Gadeirydd dros dro'r Grŵp Cyflawni Busnes (Atodiad 3).
- Cynnig y camau nesaf a'r dull o gryfhau perthynas, ymgysylltiad ac ymglymiad y sector preifat yng Nghynllun Twf Gogledd Cymru (Atodiad 4).

Manylwyd ar y cefndir ac ystyriaethau perthnasol, goblygiadau cyfreithiol a'r ymgynghoriadau a gynhaliwyd.

Cyfeiriwyd at benderfyniad Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy i dynnu'n ôl o'r Bwrdd Uchelgais, a rhannwyd llythyr ymddiswyddo'r Cyngor Busnes yn ei gyfanrwydd gyda'r aelodau. Diolchwyd yn arbennig i Ashley Rogers am ei gyfraniad dros y blynyddoedd i waith y Bwrdd wrth ddatblygu prosiectau a symud yr holl gynllun yn ei flaen. Nodwyd y cydnabyddid, yn yr hinsawdd sydd ohoni, bod rhaid i brif ffocws y Cyngor Busnes fod ar y busnesau maent yn eu cynrychioli. Fodd bynnag, er bod y sefyllfa'n un drist, gallai hyn agor y drws i'r Bwrdd ail-edrych ac atgyfnerthu ei berthynas â'r sector preifat drwy greu rhywbeth newydd ac arloesol, fyddai'n cynnig cyfraniad sylweddol gan y sector preifat eto. Ychwanegwyd y bydd y sector preifat yng Ngogledd Cymru yn gefnogol i amcanion y Cynllun Twf, a chrosawyd y ffaith bod yna rywbeth cadarnhaol yn dod allan o sefyllfa ddigon anodd.

Nodwyd ymhellach y cynhaliwyd cyfarfod eisoes gydag Ashley Rogers a Jim Jones o'r Cyngor Busnes i drafod eu syniadau ar gyfer cydweithio gyda'r Bwrdd yn y dyfodol. Nodwyd eu bod yn fudd-ddeiliaid gyda chyfraniad i'w wneud, a bod rhai syniadau da iawn wedi'u crybwyll eisoes.

Nodwyd, yn dilyn y penderfyniad i ail-edrych ar rôl y Grŵp Cyflawni Busnes, y bu i Gadeirydd y Bwrdd fynychu cyfarfod y Grŵp i egluro'r rhesymeg y tu cefn i'r penderfyniad. Cafwyd cryn gefnogaeth yn y cyfarfod ac roedd ymateb y Grŵp wedi bod yn gadarnhaol iawn. Bu'r Cadeirydd hefyd yn dyst i'r ffaith fod y Grŵp yn holi cwestiynau caled a threiddgar iawn ar y gwahanol brosiectau, oedd yn profi bod ganddynt rôl bwysig iawn i fynd i waelod rhai o'r prosiectau a sicrhau eu bod yn realistig.

Nodwyd, wrth symud ymlaen, bod angen ystyried rhai o'r syniadau arloesol a chyffrous a gyflwynwyd gan y Grŵp Cyflawni Busnes a'r Cyngor Busnes, a gweld sut y gellir cyfuno hynny, gan gyflwyno adroddiad llawer mwy manwl ynglŷn â threfniadaeth ymgysylltu â'r sector preifat i'r cyfarfod nesaf.

Gan gyfeirio at y penderfyniad i drosglwyddo ysgrifenyddiaeth y Grŵp Cyflawni Busnes i'r Swyddfa Rhaglen, diolchwyd i Gerry Beer, Prifysgol Glyndŵr am gyflawni'r rôl hyd yma.

Yn ystod y drafodaeth, codwyd y materion a ganlyn:-

- Mynegwyd siomedigaeth bod y Cyngor Busnes wedi tynnu nôl o'r Bwrdd Uchelgais, ond croesawyd y ffaith bod camau ar droed i wella'r ymgysylltu gyda'r sector preifat yn ei gyfanrwydd.
- Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn ag ymgysylltiad y sector preifat â chynlluniau twf eraill, nodwyd bod nifer o gynlluniau flynnyddoedd o flaen Cynllun Twf Gogledd Cymru, a chyda mwy o brofiad o ran sut i greu perthynas gref gyda'r sector. Roedd yn rhaid cydnabod bod Gogledd Cymru yn wahanol i ranbarthau eraill, ac roedd yn

bwysig canolbwyntio ar gydweithio gyda'r sector i greu'r dull gweithredu gorau ar gyfer Gogledd Cymru, gan gymryd ymlaen rai o'r gwersi o lefydd eraill. Nid oedd neb wedi canfod dull gweithredu perffaith eto, ac roedd pob rhanbarth wedi wynebu sialensau.

- Nodwyd bod llythyr y Cyngor Busnes yn sôn am ddiffyg referniw, a holwyd a ddylid edrych ar ffynonellau ariannu ar gyfer hynny.
- Nodwyd y byddai colli'r Cyngor Busnes yn drychineb, ac yn gyrru neges anghywir allan, a bod y Bwrdd fwy o angen yr arbenigedd nag erioed. I'r diben hynny, awgrymwyd y dylai'r Bwrdd gytuno mewn egwyddor yn y cyfarfod hwn i gyllido'r Cyngor Busnes ai peidio. Mewn ymateb, nodwyd, er bod y sefyllfa'n un drist, bod yna gwestiwn yn codi ynglŷn â phriodoldeb a chwestiwn difrifol ynglŷn â gwneud taliad i aelod o'r Bwrdd am eu cynrychiolaeth. Roedd yr holl bartneriaid a'r Cyngor Busnes yn cyfrannu'n ariannol a / neu drwy amser swyddogion. Cyngorwyd y Bwrdd ynglŷn â'r materion priodoldeb, gan nodi na ellid gwneud cynigion o'r fath heb adroddiad ffurfiol ac arweiniad ar yr agweddau yma.
- Awgrymwyd gofyn i Lywodraeth Cymru oedd modd iddynt ddarparu cymorth grant tuag at gynladwyedd ariannol y Cyngor Busnes (nid eu talu i fod yn aelodau o'r Bwrdd).
- Nododd Iwan Davies (Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy) fod yna rai materion technegol yn codi o ran y Cylch Gorchwyl Drafft, ac y byddai'n eu hanfon ymlaen i sylw Swyddog Monitro'r Awdurdod Lletya.

8. CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

PENDERFYNWYD cau'r wasg a'r cyhoedd allan o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol gan ei fod yn debygol y datgelir gwybodaeth eithriadig fel y'i diffinnir ym mharagraff 14, Rhan 4, Atodiad 12A, Deddf Llywodraeth Leol 1972. Mae'r paragraff yma'n berthnasol oherwydd bod cynnwys yr eitem yn cynnwys gwybodaeth gyfrinachol a masnachol sensitif am y prosiectau. Mae hyn yn berthnasol i sefyllfa y cyngorau, ond yn benodol y partion sydd yn ceisio, neu yn bartneriaid ar gyfer prosiectau o fewn y Rhaglenni Cynllun Twf.

9. ADOLYGIAD GWAELODLIN PROSIECTAU

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Hedd Vaughan-Evans, Rheolwr Gweithrediadau.

PENDERFYNWYD

- (a) Nodi cynnwys yr adroddiad adolygiad gwaelodlin a'r cyflwyniad a wnaed yn y cyfarfod, a pharhau i ddatblygu prosiectau er mwyn cynorthwyo i sicrhau'r Cytundeb Twf Terfynol ar y cyfle cyntaf bosib'.
- (b) Cadarnhau ailenwi'r 'Rhaglen Diwydiannau'r Tir a Thwristiaeth' yn Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth.
- (c) Cadarnhau ailenwi'r 'Rhaglen Gweithgynhyrchu Uwch' yn Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel.

RHESYMAU DROS Y PENDERFYNIAD

Diweddarau Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru ar sefyllfa pob rhaglen a phrosiect fel rhan o'r broses o gyrraedd Cytundeb Terfynol ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.

Derbyn cymeradwyaeth y Bwrdd i ailenwi dwy o'r rhaglenni fel eu bod yn adlewyrchu eu cylch gorchwyl perthnasol yn fwy cywir.

TRAFODAETH

Trafodwyd yr adroddiad.

Dechreuodd y cyfarfod am 1.00 y.h. a daeth i ben am 2.55 y.h.

CADEIRYDD

ADRODDIAD I FWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU

23 HYDREF, 2020

TEITL: *Cytundeb Terfynol*

AWDUR: *Alwen Williams, Cyfarwyddwr Rhaglen*

---

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1. Pwrpas yr adroddiad yw cyflwyno y pecyn o'r dogfennau allweddol sydd eu angen ar gyfer cyrraedd Cytundeb Terfynol ar Gynllun Twf Gogledd Cymru gyda Llywodraeth y DU ac Llywodraeth Cymru.

1.2. Mae'r dogfennau allweddol yn cynnwys y canlynol:

- Achos Busnes y Portffolio
- Cynllun Busnes Cyffredinol
- Cytundeb Terfynol Drafft
- Cytundeb Llywodraethu 2

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Cymeradwyo cyflwyno'r Achos Busnes Portffolio a'r pum Achos Busnes Rhaglen i Lywodraethau'r DU a Chymru am Gytundeb Terfynol ar Gynllun Twf Gogledd Cymru.

2.2. Argymhell bod pob un o'r Partïon yn unigol yn cymeradwyo'r Cynllun Busnes Cyffredinol sy'n nodi'r trefniadau ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru fel sail ar gyfer cwblhau'r Cytundeb Terfynol a derbyn y Llythyr Cynnig Grant gyda Llywodraethau'r DU a Chymru.

2.3. Argymhell bod pob un o'r Partïon yn unigol yn cymeradwyo ac yn ymrwymo i Gytundeb Llywodraethu 2 ac yn benodol yn mabwysiadu'r dirprwyadau a'r Cylch Gorchwyl yn "Atodiad 1 o Gytundeb Llywodraethu 2" ohono fel sail ar gyfer ymrwymo i'r Cytundeb Terfynol a derbyn y Llythyr Cynnig Grant gyda Llywodraethau'r DU a Chymru.

2.4. Argymhell cymeradwyo'r dull a ddefnyddir i gyfrifo cost benthyca mewn egwyddor sydd ei angen i hwyluso'r llif arian negyddol ar gyfer y Cynllun Twf, a'r cyfraniadau partner blynyddol cyfatebol sydd eu hangen i gwrdd â'r gost hon a'r cyfraniadau craidd ac atodol sydd wedi'u sefydlu, fel sydd wedi'i nodi yn GA2 (ac ym mharagraffau 5.5 - 5.7 isod).

2.5. Bod y Cyfarwyddwr Rhaglen, mewn ymgynghoriad â Chadeirydd ac Is-gadeirydd y Bwrdd Uchelgais, Swyddog Monitro'r Corff Atebol a Swyddog Adran 151 y Corff Atebol, yn derbyn awdurdod dirprwyedig i gytuno ar fân newidiadau i'r dogfennau fel sydd angen i gwblhau'r cytundeb.

- 2.6. Cymeradwyo ailenwi'r Swyddfa Rhaglen yn Swyddfa Rheoli Portffolio yn unol ag arfer gorau ac o ganlyniad i hynny, newid teitl swydd y Cyfarwyddwr Rhaglen yn Gyfarwyddwr Portffolio.

3. RHESYMAU DROS Y PENDERFYNIAD

- 3.1. Yn 2016, mabwysiadodd partneriaid y Bwrdd Uchelgais Weledigaeth Twf ar gyfer Economi Gogledd Cymru. Yn seiliedig ar Strategaeth y Weledigaeth Twf, yn Hydref 2018 cytunwyd ar y Cynllun Twf gan holl bartneriaid y Bwrdd Uchelgais drwy weithio gyda Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a'r sector breifat. Yn Nhachwedd 2019 cytunodd y Bwrdd Uchelgais a'r ddwy Lywodraeth i Benawdau'r Telerau, gyda Cytundeb Terfynol i'w gwblhau yn 2020.
- 3.2. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i gyrraedd Cytundeb Terfynol gyda'r ddwy Lywodraeth cyn diwedd Rhagfyr 2020.
- 3.3. Mae'r Swyddfa Rhaglen wedi datblygu y dogfennau sydd angen ei cyflwyno i'r ddwy Lywodraeth ar gyfer cyrraedd y Cytundeb Terfynol. Mae cynnwys y dogfennau wedi amlinellu yn yr adroddiad hwn, gyda copïau o'r dogfennau fel atodiadau.
- 3.4. Mae'r adroddiad yn argymhell i'r Swyddfa Rhaglen gael ei ailenwi fel Swyddfa Rheoli Portffolio. Mae'r newid hwn yn ymateb i gwestiwn gododd yn ystod yr adolygiad porth diweddar gyda Llywodraeth Cymru. Cwestiynwyd enw y Swyddfa Rhaglen gan fod y Cynllun Twf yn bortffolio o raglenni a phrosiectau. Mae'r enw arfaethedig 'Swyddfa Rheoli Portffolio' yn cyd-fynd gyda ymarfer da ac yn gwahaniaethu yn glir rhwng rôl y Cyfarwyddwr sydd a chyfrifoldeb dros y Cynllun Twf yn ei gyfanrwydd a'r Rheolwyr Rhaglen sydd yn gyfrifol am weithredu y rhaglenni unigol.

4. CEFNIDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

- 4.1. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn bortffolio sy'n cynnwys 5 rhaglen i'w gweithredu dros y bymtheg mlynedd nesaf. Bydd yn cael ei weithredu gan Swyddfa Rheoli y Portffolio ar ran y Bwrdd Uchelgais.
- 4.2. Mae'r Cynllun Twf yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.
- 4.3. Mae'r pum rhaglen ac 14 prosiect, wedi'u cynllunio a'u datblygu'n ofalus gyda rhan ddeiliaid i fynd i'r afael a methiannau penodol yn y farchnad a rhwystrau i dwf economaidd.
- 4.4. Er mwyn cytuno i'r Cytundeb Terfynol gyda'r ddwy Lywodraeth, mae'r Bwrdd Uchelgais wedi paratoi pecyn o ddogfennau gan gynnwys Cynllun Busnes Cyffredinol, Achos Busnes y Portffolio, Cytundeb Terfynol Drafft ac Cytundeb Llywodraethu 2.

4.5. Cynllun Busnes Cyffredinol

- 4.5.1. Mae'r Cynllun Busnes Cyffredinol wedi baratoi gan y Swyddfa Rheoli Portffolio er mwyn gosod allan y trefniadau ar gyfer gweithredu Cynllun Twf Gogledd Cymru, gan gynnwys trosolwg o'r rhaglenni a phrosiectau er mwyn cael cymeradwyaeth pob partner i'r gofynion Ariannol ar gyfer gweithredu'r cynllun.
- 4.5.2. Mae copi o'r Cynllun Busnes Cyffredinol yn **Atodiad 1**.

4.6. Achos Busnes Portffolio

4.6.1. Mae'r Achos Busnes Portffolio wedi ei datblygu gan y Swyddfa Rheoli Portffolio gyda cefnogaeth gan Hatch Regeneris.

4.6.2. Pwrpas yr achos busnes portffolio yw i roi trosolwg o Gynllun Twf Gogledd Cymru a'r rhaglenni.

4.6.3. Bydd y portffolio ac achosion busnes y rhaglenni, unwaith y cymeradwyir fel rhan o'r Cynllun Terfynol, yn ddogfennau byw a ddefnyddir i reoli cyflawniad y Cynllun Twf ar sail barhaus ac fe'i diweddarir yn rheolaidd wrth i'r rhaglenni a'r prosiectau ddatblygu.

4.6.4. Mae'r Achos Busnes Portffolio yn dilyn strwythur y Model Pum Achos ac egwyddorion Llyfr Gwyrdd Trysorlys HM. Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio wedi ymgynghori gyda Llywodraeth y DU a Chymru drwy'r broses o ddatblygu'r achos busnes.

4.6.5. Mae'r Achos Busnes Portffolio yn cynnwys y pum achos:

- **Yr Achos Strategol:** y rhesymeg dros fuddsoddiadau'r Cynllun Twf, eu hamcanion a'u gwedd â pholisi ehangach
- **Yr Achos Economaidd:** y gwerth am arian a ddarperir gan y Cynllun Twf
- **Yr Achos Masnachol:** y dull cytundebol a chaffael i'w gymryd
- **Yr Achos Ariannol:** costau a phroffil cyllido ar gyfer y Cynllun Twf
- **Yr Achos Rheoli:** y dull o reoli'r Cynllun Twf

4.6.6. Mae'r achos busnes portffolio yn rhoi crynodeb o'r cynnig ariannu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru, ar gyfer cynnwys yn y Cytundeb Terfynol. Mae achosion busnes lefel rhaglen yn cyd-fynd gyda'r ddogfen, sy'n gosod y manylion ar gyfer y 5 rhaglen wedi seilio ar y Model Pum Achos.

4.6.7. Mae'r Achos Busnes Portffolio ar gael yn **Atodiad 2**.

4.6.8. Mae'r Achos Busnes Portffolio wedi gefnogi gan gyfres o achosion busnes rhaglen, sy'n rhoi manylion ar y 5 rhaglen unigol. Mae'r achosion busnes rhaglen wedi crynhoi isod, ac mae trosolwg gweithredol ar gael yr **Atodiad 3** (mae copiâu llawn o'r achosion busnes ar gael ar gais).

4.6.9. Ynni carbon isel

Amcanion strategol: Datgloi buddion economaidd prosiectau ynni carbon isel trawsffurfiol a sefydlu'r Gogledd fel un o leoliadau arweiniol y DU ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, arloesedd a buddsoddi yn y gadwyn gyflenwi.

Mathau o ymyrraeth: Hwyluso gwaith ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel newydd, gan wella cyfleusterau ymchwil ac arloesedd ar gyfer y sectorau ynni carbon isel, datgarboneiddio trafndiaeth a chefnogaeth ar gyfer y prosiectau ynni lleol.

4.6.10 Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel

Amcanion strategol: Cyfnerthu lleoliad Gogledd Cymru fel clwstwr gweithgynhyrchu gwerth uchel pwerus ac arloesol, sy'n adeiladu ar arbenigedd presennol ac arbenigedd byd-eang i greu sail economaidd gwerth uwch, mwy amrywiol sy'n cefnogi trosglwyddo i economi carbon isel.

Mathau o ymyrraeth: Cydweithrediadau diwydiant ac ymchwil, ynghyd â sefydlu canolfannau rhagoriaeth er mwyn helpu i oresgyn rhwystrau a methiannau yn y farchnad yn y broses masnacheiddio ymchwil.

4.6.11. Bwyd-amaeth a thwristiaeth

Amcanion strategol: Adeiladu economi sylfaen mwy cynaliadwy, bywiog a gwydn o fewn y rhanbarth, gan wneud y gorau o gyfleoedd am gyflogaeth a ffyniant drwy ein hamgylchedd a'n tirwedd.

Mathau o ymyrraeth: Cyflwyno technolegau newydd ac arloesedd, sgiliau ac ymarferion yn y sectorau hyn, drwy gefnogaeth busnes ac uwchsgilio.

4.6.12. Tir ac eiddo

Amcanion strategol: Mynd i'r afael â'r diffyg tir ac eiddo addas ar gyfer twf busnes a dod â safleoedd ymlaen ar gyfer datblygiadau tai. Cyflawni gwelliannau sy'n symbylu buddsoddiad mewn safleoedd ac eiddo ym Mhorthladd Caergybi a'r ardal ehangach. Chwarae rhan hwyluso ar gyfer rhaglenni eraill drwy sicrhau bod y seilwaith tir ac eiddo cywir ar gael.

Mathau o ymyrraeth: Adfer a hwyluso seilwaith i ddod â safleoedd cyflogaeth a thai ymlaen, cyflawni gofod llawr diwydiannol, gwarantu dyfodol porthladd Caergybi drwy ddarparu llwytho trwm dŵr dwfn a chyfleusterau mordeithiau a gwell mynediad cerbydol.

4.6.13. Digidol

Amcanion strategol: Cyflawni newid amlwg yn y cysylltedd digidol sydd ei angen i sicrhau y gall y Gogledd gyflawni galw'r defnyddwyr, cynnal cyflymdra â gweddill y DU, datgloi potensial sectorau a safleoedd â blaenoriaeth am dwf a thanategu ecosystem arloesi ffyniannus. Chwarae rôl hwyluso ar gyfer rhaglenni eraill i gyflawni'r budd mwyaf bosib.

Mathau o ymyrraeth: Mae'r rhaglen wedi adnabod angen i gydbwysu buddsoddiad mewn seilwaith a thechnoleg, drwy ôl-troed band eang sefydlog estynedig mewn safleoedd allweddol mewn ardaloedd gwledig, yn datgloi ceisiadau drwy fynediad 5G a bwrw ymlaen ymhellach ag arloesedd digidol.

4.6.14. Mae'r Cynllun Twf yn seiliedig ar gyflawni 14 o brosiectau trawsffurfiol ar draws y pum rhaglen uchod. Bydd achosion busnes rhaglenni yn cael ei datblygu a'i cyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth o Ionawr 2021 ymlaen.

4.7. Cytundeb Terfynol

4.7.1. Yn Nhachwedd 2019 cytunodd y Bwrdd Uchelgais a Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru i Benawdau'r Telerau, gyda Cytundeb Terfynol i'r gwblhau yn 2020.

4.7.2. Mae'r Cytundeb Terfynol Drafft wedi ei ddatblygu ar y cyd rhwng y Bwrdd Uchelgais a'r ddwy Lywodraeth.

4.7.3. Mae'r Cytundeb Terfynol yn gytundeb rhwng y Bwrdd Uchelgais, Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru ar gyfer gweithredu Cynllun Twf Gogledd Cymru.

4.7.4. Bydd y Cytundeb Terfynol yn cael ei arwyddo ar sail yr Achos Busnes Portffolio ac 5 achos busnes rhaglen.

4.7.5. Mae copi o'r Cytundeb Terfynol Drafft ar gael yn **Atodiad 4**.

4.8. Cytundeb Llywodraethu 2

4.8.1. Mae Cytundeb Llywodraethu 2 wedi ddatblygu gan y Penaethiaid Cyfreithiol rhanbarthol gyda Cyngor annibynnol arbenigol gan gwmni Pinsent Masons.

4.8.2. Mabwysiadwyd Cytundeb Llywodraethu 1 er mwyn cefnogi'r broses a'r cais am gyllid i'r ddwy Lywodraeth. Bydd Cytundeb Llywodraethu 2 yn mynd a'r bartneriaeth i'r cyfnod gweithredu ar gyfer y Cynllun Twf. Mae'r cytundeb yn gytundeb partneriaeth rhwng y chwe Awdurdod Lleol a'r Prifysgolion a'r Colegau sy'n gyrrff partner. Mae'n parhau â'r model llywodraethu a fabwysiadwyd yn GA1, sef Cyd-bwyllgor a gefnogir gan awdurdod lletya ac yn darparu ar gyfer ymrwymadau a chyfrifoldebau'r Partneriaid i'r bartneriaeth. Hefyd, mae'n diffinio'r berthynas rhwng y Bwrdd a'i sefydliadau Partner cyfansoddol, cyfyngiadau dirprwyo ac atebolrwydd.

4.8.3. Mae Cytundeb Llywodraethu 2 yn elfen angenrheidiol ar gyfer gweithredu'r Cynllun Twf. Mae'n rhoi sicrwydd i'r Llywodraethau ynghylch llywodraethiant y bartneriaeth. Mae'n sefydlu ymrwymiad cyfreithiol-rwym gan ac i'r Partneriaid a'r Corff Atebol sy'n angenrheidiol i alluogi i Gytundeb Terfynol y Cynllun Twf a'r Llythyr Grant gael eu cytuno. Heb y sicrwydd hwnnw, ni ellid ymrwymo i'r Cytundeb Terfynol a'r Llythyr Cynnig Grant ar ran y Partneriaid.

4.8.4. Darperir crynodeb eglurhaol manylach o Gytundeb Llywodraethu 2 yn Atodiad 5 ac mae copi o Gytundeb Llywodraethu 2 wedi'i gynnwys yn Atodiad 6.

5. GOBLYGIADAU ARIANNOL

5.1. Mae bwlch cyllido tymor canolig dros dro rhwng proffil gwariant disgwylidig y Cynllun Twf a phroffil disgwylidig y cyllid a dderbynnir gan y llywodraethau dros 15 mlynedd. Bydd y Bwrdd Uchelgais, drwy'r awdurdod lletya, yn gyfrifol am reoli'r llif arian negyddol hwn, ac mae wedi gweithio gydag Arlingclose i fodelu cost y benthyca a fyddai ei angen mewn egwyddor i hwyluso'r llif arian negyddol ar gyfer y Cynllun Twf, a'r cyfraniadau partner blynyddol cyfatebol sydd eu hangen i gwrdd â'r gost hon.

5.2. Gydag ystod o dybiaethau i'w hystyried, mae'r Bwrdd Uchelgais wedi rhagweld ystod o ffigyrau, wedi'u modelu fel y senario achos gorau (Fersiwn 1) a'r senario achos gwaethaf (Fersiwn 2), i adlewyrchu amseriad cwblhau'r Cynllun Twf ac amseru canlyniadol cyllid grant y llywodraethau. Mae'r gwahaniaeth rhwng y senarios achos gorau a gwaethaf yn amlygu pwysigrwydd cwblhau'r Cynllun Twf erbyn diwedd y flwyddyn galendr. Yn y ddau fersiwn, mae'r amrywiadau eraill, h.y. cyfradd llog ac incwm NNDR wedi parhau'r un fath. Y gyfradd llog a ddefnyddiwyd oedd 2.2% sy'n cael ei ystyried yn dybiaeth ddarvoudus. Bydd y Bwrdd Uchelgais yn defnyddio ei grant NNDR "cadwedig" gan Lywodraeth Cymru i'w osod yn erbyn y llif arian negyddol, a'r awdurdodau lleol (yn gymesur i'r boblogaeth) fydd yn cwrdd â'r gost net (£12.46m - £17.73m) ar gyfer prosiectau rhanbarthol y Bwrdd Uchelgais gydag arianwyr y prosiectau yn gyfrifol am y gost mewn perthynas â'u prosiect nhw.

5.3. Bydd unrhyw newidiadau i'r prosiectau yn arwain at fater a gedwir yn ôl os yw'n golygu cynyddu cyfraniadau'r partneriaid (e.e. newid o ariannwr y prosiect i'r Bwrdd Uchelgais, cynnyrch NNDR is, cost uwch, proffil gwariant cynharach).

5.4. Gyda phrosiectau cyfalaf, mae bob amser risg o orwario, a rhoddir mesurau rheoli yn eu lle i gyfyngu costau gorwario ar brosiectau penodol. Ar gyfer prosiectau rhanbarthol, byddai'r Swyddfa Rhaglen yn gyfrifol am reoli gwariant a sicrhau bod cyllidebau wrth gefn digonol wedi'u cynnwys

yn achosion busnes y prosiectau. Byddai gorwariant yn fater i Ariannwr y Prosiect ymdrin ag ef mewn perthynas a'u prosiectau nhw.

- 5.5 Mae'r tabl isod yn dangos **cyfanswm cyfraniadau'r partneriaid (15 mlynedd)** i ymdopi â chost 'benthycyca' a fydd ei angen mewn egwyddor i hwyluso'r llif arian negyddol.

Fersiwn	Prifysgol Bangor	Prifysgol Glyndwr	Grŵp Llandrillo Menai	Coleg Cambria	Partneriaid Masnachol eraill	Conwy	Sir Ddinbych	Sir y Fflint	Gwynedd	Ynys Môn	Wrexham	Cyfanswm
	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m
1	1.40	0.51	0.75	0.52	2.29	1.17	0.96	1.56	1.24	0.70	1.36	12.46
2	1.99	0.73	1.07	0.74	3.24	1.67	1.36	2.22	1.77	1.00	1.94	17.73

- 5.6 Mae'r tabl isod yn dangos **cyfraniadau blynyddol y partneriaid** i ymdopi â chost 'benthycyca' a fydd ei angen mewn egwyddor i hwyluso'r llif arian negyddol.

Fersiwn	Bangor University	Glyndwr University	Grŵp Llandrillo Menai	Coleg Cambria	Other Commerical Partners	Conwy	Denbighshire	Flintshire	Gwynedd	Isle of Anglesey	Wrexham	Total
	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£
1	93,330	34,000	50,000	34,670	152,660	78,010	64,000	104,000	82,670	46,670	90,670	830,680
2	132,670	48,670	71,330	49,330	216,000	111,340	90,670	148,000	118,000	66,670	129,340	1,182,020

- 5.7 Mae cyfraniadau blynyddol y partneriaid (uchod) yn ychwanegol i'r cyfraniadau blynyddol 'craidd' ac 'atodol' sydd wedi'u sefydlu (isod).

Cyfraniadau	Prifysgol Bangor	Prifysgol Glyndwr	Grŵp Llandrillo Menai	Coleg Cambria	Conwy	Sir Ddinbych	Sir y Fflint	Gwynedd	Ynys Môn	Wrexham	Cyfanswm
	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£
Craidd	25,000	25,000	25,000	25,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	400,000
Cyfraniadau Atodol	0	0	0	0	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	240,000

6. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 6.1. Mae'r adroddiad yn esbonio darpariaethau perthnasol Cytundeb Llywodraethu 2 ("GA2"), y Cynllun Busnes Cyffredinol ("OBP") a'r Gytundeb Twf Terfynol. Maent yn ffurfio rhan o'r oblygiadau cyfreithiol ond er osgoi dyblygu nid ydynt yn cael eu hail adrodd yn yr adran yma.
- 6.2. Gwneir yr argymhellion yn adroddiad yn unol a'r pwerau o roddir i'r Cynghorau dan adrannau 101.102 ac 113 o Deddf Llywodraeth Leol 1972, adran 1 o Ddeddf Lywodraeth Leol (Nwyddau a Gwasanaethau) 1976, adran 25 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994, Adrannau 2, 19 a 20 o Ddeddf Lywodraeth Leol 2000, Adran 9 o Fesur Llywodraeth Leol Cymru 2009 a phob pŵer grymuso arall sydd nawr gan y Cynghorau.
- 6.3. Mae darpariaethau Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru)2019 sydd ynglŷn a Cyd Bwyllgorau Corfforaethol ("CBC's") a chyhoeddiad diweddar dogfen ar ddarpar reoliadau yn amlwg yn berthnasol i'r materion a drafodir yn yr adroddiad. Fod bynnag mae Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru wedi bod yn gweithredu fel Cyd Bwyllgor ffurfiol ers Ionawr 2019. Nid yw GA2 yn newid y fframwaith llywodraethu sylfaenol yma ond mae'n angenrheidiol er caniatáu i'r Partneriaid ymrwymo i'r Cynllun Twf o fewn yr amserlen a osodir. O ganlyniad nid oes cynnig i wneud unrhyw newidiadau i'r argymhellion er cyfarch dyfodiad arfaethedig CBC's er fod GA2 yn cydnabod darpariaethau'r Bil a'r posibilrwydd o adolygiad i'r dyfodol.
- 6.4. Mae'r OBP yn ddogfen allweddol ynglŷn a chyflawni'r Cynllun Twf. Mae'n gweithredu i greu disgwyliad cyfreithlon y prosesir y Rhaglenni yn y modd a osodir yn y Cynllun. O ganlyniad mae'n bwysig fod pob Partner yn fodlon gyda chynnwys yr OBP. Bydd penderfyniadau ynglŷn a chyflawni

y rhaglenni a phrosiectau angen eu hystyried yn unol a'r darpariaethau yn GA2 pryd y gellir amlygu materion ynglŷn a phrosiectau unigol a sicrhau cyngor cyfreithiol manwl.

- 6.5. Wrth ystyried y mater yma dylid dal sylw at, ymysg materion eraill, dyletswyddau y Cyngor dan Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Yn gryno mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i weithredu yn unol a'r egwyddor datblygu cynaliadwy er sicrhau y gellir cyfarch anghenion y presennol heb danseilio gallu cenedlaethau'r dyfodol i gyfarch eu anghenion. Mae hyn er gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r OBP yn esbonio fod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn greiddiol i ddatblygu a gweithredu y Weledigaeth Twf a'r Cynllun Twf.
- 6.6. Mae Asesiad Lles a Chydraddoldeb wedi ei gynnal ac wedi ei atodi yn **Atodiad 7**. Dylid dal sylw at y rhain wrth ddod i benderfyniad ar y mater yma.
- 6.7. Mae sylw wedi ei roi i ddyletswyddau dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 (gan gynnwys y dyletswyddau Cymreig penodol). Yn unol a'r dyletswyddau yma rhaid i Gynghorau wrth wneud penderfyniadau;
- ddal sylw priodol ar yr angen i ddileu gwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu a gormesu ac ymddygiadau eraill a waherddir gan y Ddeddf ;
  - hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobol sydd yn rhannu nodwedd gwarchoddedig a'r rhai sydd ddim; a
  - hybu perthynas dda rhwng pobol sydd yn rhannu nodwedd gwarchoddedig a'r rhai sydd ddim.
- 6.8. Yng Nghymru mae angen i'r Cynghorau gymryd camau penodol er dangos fod sylw priodol wedi ei roi i'r dyletswydd cydraddoldeb cyhoeddus. Mae'r dyletswyddau cydraddoldeb Cymreig penodol yma yn cynnwys asesu ardrawiad polisiâu a threfniadaethau ar gydraddoldeb (yr hyn a elwir yn arferol yn Asesiad Ardrawiad Cydraddoldeb).
- 6.9. Mae'r Asesiad Llesiant a yn dangos fod y manylion a gynhwysir ym mharatoi ac yn y OBP drafft yn dangos cydymffurfriad gyda'r 5 ffordd o weithio, y Nodau Llesiant ac yn dangos y bydd y Weledigaeth Twf a'r Cynllun Twf yn cael ardrawiad cadarnhaol ar bob a grŵp a phobol sydd a nodweddion gwarchoddedig.

7. GOBLYGIADAU STAFFIO

- 7.1. Dim

8. EFFAITH AR GYDRADDOLDEB

- 8.1. Mae copiau o'r asesiadau effaith i'w cael yn **Atodiad 7-8**.

9. YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD

- 9.1. Ar y 7fed o Hydref, 2020 trafodwyd cynnwys yr adroddiad hwn gan y Grŵp Gweithredol.
- 9.2. Mae adroddiad a dogfennau perthnasol wedi cylchredeg ar gyfer cymeradwyaeth gan yr hollartneriaid. Bydd adroddiad blaen ac atodiadau yn cael ei cyflwyno i'r gyfarfodydd Craffu, Cabinet ac Cyngor Llawn y chwe Awdurdod Lleol – copi o'r adroddiad drafft ar gael yn **Atodiad 9**.

ATODIADAU:

Atodiad 1	Cynllun Busnes Cyffredinol*
Atodiad 2	Achos Busnes Portffolio*
Atodiad 3	Achosion Busnes Rhaglen: Trosolwg Gweithredol* (mae copïau llawn o'r achosion busnes ar gael ar gais)
Atodiad 4	Cytundeb Terfynol Drafft*
Atodiad 5	Crynodeb o Gytundeb Llywodraethu 2*
Atodiad 6	Cytundeb Llywodraethu 2*
Atodiad 7	Asesiad Effaith Cydraddoldeb
Atodiad 8	Asesiad Effaith yr Iaith Gymraeg
Atodiad 9	Adroddiad Drafft i gyfarfodydd Craffu, Cabinet a'r Cyngor Llawn

* yn amodol ar adolygiad terfynol a phrawf ddarllen

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro – Awdurdod Lletya:

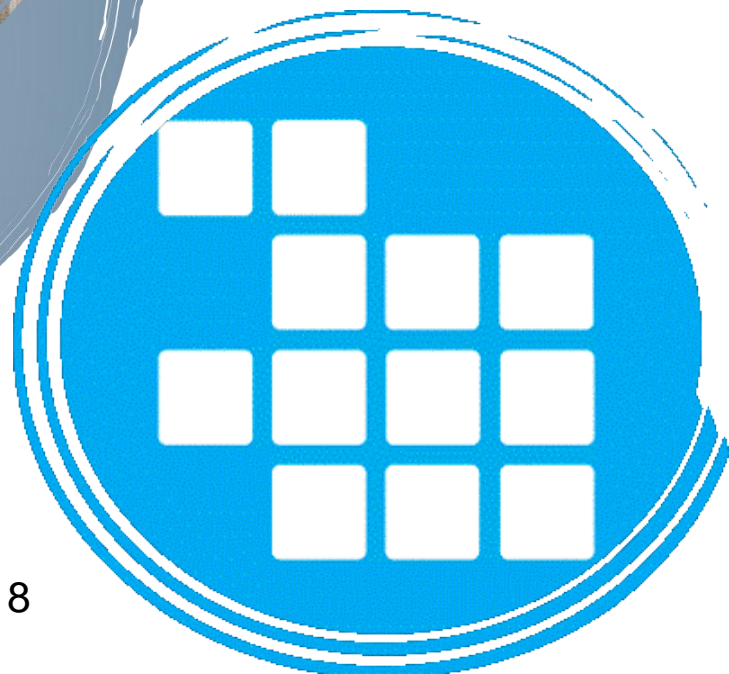
“Rwyf wedi cyfrannu at baratoi yr adroddiad yma ac nid oes gennyf sylwadau penodol i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb ond gallaf roi arweiniad pellach yn y cyfarfod.”

ii. Swyddog Cyllid Statudol (Swyddog Adran 151 yr Awdurdod Lletya):

“Rwyf wedi cyfrannu at yr agweddau cyllidol o'r papur yma ac yn cefnogi'r argymhellion.”

**CYNLLUN BUSNES
CYFFREDINOL
CYNLLUN TWF
GOGLEDD CYMRU**

2020-25

Tabl Cynnwys

Tabl Cynnwys2

Rhagair 3

1. Crynodeb Gweithredol6
2. Pwrpas12
3. Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru12
4. Cefndir i Gynllun Twf Gogledd Cymru13
5. Yr Achos dros Newid14
6. Rhaglenni'r Cynllun Twf21
7. Y Prosiectau24
8. Effaith Economaidd28
9. Proffil Cyllid y Cynllun Twf30
10. Cyfraniadau Partner Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru32
11. Strategaeth Fasnachol34
12. Dull Caffael34
13. Trefniadau Llywodraethu36
14. Amserlen Cyflawni Prosiectau'r Cynllun Twf41

Rhagair

Mae'r **Cynllun Twf** wedi'i ddatblygu drwy gydweithio agos ac ymrwymiad gan bartneriaid ar draws sectorau gan gynnwys Llywodraeth Cymru a'r DU, i gyflawni buddsoddiad a newid cadarnhaol a hirhoedlog a fydd yn galluogi twf economaidd a chyflogaeth yn yr hir-dymor.

Dros y pymtheg mlynedd nesaf, bydd y Cynllun Twf yn ein grymuso i gydweithio a chymryd rheolaeth dros sut rydym yn buddsoddi yn ein dyfodol.

Mae'n gyfle unigryw i ddatganoli buddsoddiadau'r llywodraeth, gwneud y penderfyniadau buddsoddi hynny yn lleol ac arddangos y gwerth a ddaw yn sgil hyn. Yn y pendraw, fel rhan o raglen fuddsoddi ehangach, bydd y Cynllun Twf yn galluogi i ni adeiladu economi bywiog, cynaliadwy a chynhwysol i ni i gyd yng Ngogledd Cymru.

Byddwn yn **flaengar** gyda'n buddsoddiadau – yn adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd, meithrin arloesedd a bod yn gystadleuol yn y marchnadoedd yr ydym yn eu gwasanaethu. Mae gennym ganolbwyntiau ymchwil ac arloesedd sydd wedi'u hen sefydlu eisoes, sy'n ein helpu ni i wthio'r ffiniau wrth ddod o hyd i feysydd twf newydd ar gyfer ein busnesau gweithgynhyrchu gwerth uchel. Byddwn yn buddsoddi ymhellach i greu canolfannau rhagoriaeth i wella ein henw da a galluogi twf yn y diwydiant pwysig hwn.

Byddwn yn mynd i'r afael â methiant marchnad hir-dymor sydd wedi bod yn rhwystr i fuddsoddiad masnachol - gan wneud y Gogledd yn lle mwy addas i fuddsoddi ynddo a datgloi'r potensial ar gyfer swyddi medrus gwerth uchel, er mwyn i'n pobl ifanc a chenedlaethau'r dyfodol ffynnu. Byddwn yn mynd i'r afael â'r diffyg tir ac eiddo addas ar gyfer twf busnes a dod â safleoedd ymlaen er mwyn darparu'r tir cyflogaeth a thai yr ydym ei angen.

Drwy fuddsoddi yn awr, rydym yn adeiladu ein **gwytnwch** ar gyfer y dyfodol.

Rydym yn **gysylltiedig** fel rhanbarth. Mae ein partneriaeth ar draws y chwe awdurdod lleol, y prifysgolion, y colegau a'r sector preifat wedi'i hen sefydlu ac yn cryfhau o hyd. Yn ogystal, rydym yn gyrru newid cyfeiriad mewn cysylltedd digidol drwy gydbwysu buddsoddiad mewn isadeiledd a thechnoleg. Rydym yn cyfarch yr ardaloedd hynny sydd angen cysylltiadau band eang cyflymach a mwy dibynadwy fwyaf a gwneud y mwyaf o botensial mynediad i 5G ac arloesedd digidol newydd. Mae cyfleoedd hefyd yn bodoli yn ein cysylltiadau agos gyda'r economïau cyfagos megis Pwery'r Gogledd, Iwerddon a Chanolbarth Cymru. Drwy weithio gyda'n gilydd, gallwn adeiladu economïau cryfach.

Byddwn yn cryfhau ein henw da fel rhanbarth cydlynus; rhoi lifer ar ein partneriaethau i hyrwyddo twf yn yr economi sy'n gynaliadwy, yn gynhwysol ac y gellir ei ymestyn. Mae ein Buddsoddiad mewn prosiectau ynni carbon isel yn galluogi i ni gyfrannu'n uniongyrchol i'r argyfwng newid hinsawdd, gan helpu i wneud y Gogledd yn amgylchedd glanach, gwyrddach, ond hefyd gan leoli ein hunain fel un o'r lleoliadau arweiniol yn y DU o fewn y sector ynni carbon isel. Heb anghofio ein economïau sylfaen o fewn amaeth a thwristiaeth,

byddwn yn helpu i alluogi ac annog arallgyfeirio i wella dyfodol hir-dymor y diwydiannau allweddol hyn, gan sicrhau bod ganddynt y cyfle i ddatblygu'n gynaliadwy a ffynnu.

Byddwn yn buddsoddi mewn ffordd sy'n hyrwyddo gwerth cymdeithasol ac yn adeiladu cyfoeth yn ein cymunedau. Rydym yn cydnabod ac yn gwerthfawrogi ei rhwymedigaeth i gyflawni'r Cynllun Twf mewn ffordd sy'n gwella ein llesiant cymdeithasol, diwylliannol, amgylcheddol ac economaidd.

Edrychwn ymlaen at arwain y buddsoddiad pwysig hwn yn ein cartref a'n rhanbarth, Gogledd Cymru.

Dyfrig Siencyn,
Cadeirydd | Chair,

Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru |
North Wales Economic Ambition Board

Mark Pritchard,
Is-gadeirydd | Vice Chair,

Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru |
North Wales Economic Ambition Board

Alwen Williams,

Cyfarwyddwr Rhaglen | Programme Director,
Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru |
North Wales Economic Ambition Board

Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn becyn hollbwysig o fuddsoddiadau cyfalaf i'n rhanbarth a fydd yn hwb sylweddol i economi'r Gogledd ar adeg pan fo newidiadau mawr yn y farchnad megis Brexit a digwyddiadau byd-eang yn cynnwys pandemig Covid-19, yn parhau i effeithio ar ein Cymunedau a'n Heconomi. Mae Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy, fel y corff ymbarél rhanbarthol ar gyfer y sector preifat yn y Gogledd, wedi gweithio'n galed iawn mewn partneriaeth â'r Bwrdd Uchelgais ers cychwyn datblygu'r Cynllun Twf, i sicrhau bod y buddsoddiadau a gynigir yn y Cynllun yn cael eu dosbarthu ledled y rhanbarth a'n sectorau er mwyn rhoi'r budd mwyaf i'n busnesau.

Mae gan Gynllun Twf sy'n cyflawni ar gefnogi busnesau a thwf cynhyrched ar gyfer ein busnesau bach a chanolig brodorol a'r busnesau rhyngwladol sydd wedi'u lleoli yn y Gogledd yn ei sectorau allweddol e.e. Gweithgynhyrchu, Twristiaeth a Lletygarwch, Amaeth ac Ynni, botensial i gael effaith gadarnhaol unwaith mewn oes arnom i gyd. Mae hi'n hanfodol, serch hynny, bod y prosiectau a'r rhaglenni arfaethedig nid yn unig yn gatalyddion twf ond hefyd bod iddynt y credo sylfaenol eu bod yn gwneud hynny gan gyfrannu at siwrne'r rhanbarth tuag at economi Cylchol a Dim Carbon Net. Edrychwn ymlaen at barhau i ymgysylltu'n ystyrlon â'r Bwrdd Uchelgais ar y pecyn buddsoddi allweddol hwn.

Jim Jones,
Cadeirydd | Chair,

Cyngor Busnes Gogledd Cymru Merswy Dyfrdwy |
North Wales Mersey Dee Business Council

Ashley Rogers,

Cyfarwyddwr Masnachol | Commercial Director,
Cyngor Busnes Gogledd Cymru Merswy Dyfrdwy |
North Wales Mersey Dee Business Council

Mae gan Ogledd Cymru gynghrair unigryw a phwerus o arweinyddion sector preifat a chyhoeddus sydd wedi bod yn gweithio fel partneriaid unedig, drwy Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a'r Grŵp Cyflawni Busnes, i sicrhau bod y Cynllun Twf yn denu enillion sylweddol ar fuddsoddiadau.

Mae gan aelodau'r Grŵp Cyflawni Busnes, sy'n entrepreneuriaid yn bennaf sydd â hanes blaenorol sefydledig o fewn eu sectorau a'u diwydiannau a gydnabyddir yn rhyngwladol, lais annibynnol. Mae gan yr aelodau rwydweithiau busnes dylanwadol a helaeth yng Nghymru, y DU a'r tu hwnt ac yn bwysig iawn, maent yn angerddol iawn dros y Gogledd, sy'n gartref i'r rhan fwyaf ohonynt.

Tua'r Dwyrain, rydym yn ffodus i fod wedi'n lleoli yn agos ar ddwy ddinas fawr; Lerpwl a Manceinion, sy'n gartrefi i ddau faes awyr rhyngwladol i'n cysylltu ni â'r farchnad fyd-eang, tra bod Llundain ryw ddwy awr i ffwrdd ar y trê. Tua'r Gorllewin, mae porthladd Caergybi yn hwyluso ein masnach drwy gludo nwyddau ar y môr ac mae'n agor y llwybr at dwristiaeth rhyngwladol ac Iwerddon. Mae gan bob modfedd o'r Gogledd hanes ardderchog, diwylliant cyfoethog, cestyll a thraethau gwych, atyniadau twristiaeth unigryw, bywyd gwyllt rhyfeddol ac, heb os, y tirweddau naturiol gorau ar y Ddaear.

Mae rhaglenni'r Cynllun Twf yn canolbwyntio ar feysydd o'r economi lle mae gennym brofiad hirhoedlog ac arbenigedd cryf; megis Gweithgynhyrchu Uwch, Ynni Adnewyddadwy a Thwristiaeth. Er enghraifft, mae gan y prosiect pŵer llanw ar Ynys Môn, Morlais, y potensial i wneud Gogledd Cymru yn un o arweinwyr y byd mewn ynni llanw. Ychydig iawn o lefydd yn y byd sy'n addas a gallai'r buddsoddiad olygu bod Gogledd Cymru yn un o'r tri chynhyrchwr pŵer llanw mwyaf yn y byd.

Hefyd, mae'r Cynllun Twf yn buddsoddi yn isadeiledd digidol y rhanbarth. Mae hyn yn hanfodol ac mae'n tanategu twf economaidd. Mae band eang ffibr cyflymder uchel dibynadwy a hygyrch a gallu 5G ledled y Gogledd yn hanfodol.

Drwy gydol hanes, mae'r Gogledd wedi dangos ei wytnwch i frwydro yn erbyn yr holl newidiadau economaidd blaenorol ac wedi dod drwyddynt yn gryfach. Mae'r pandemig diweddar hwn wedi achosi daeargryn cymdeithasol ac economaidd dinistriol.

Gyda chynllun economaidd credadwy, buddsoddiad mewn sgiliau ac addysg a chydag arweinyddiaeth leol benderfynol sydd yn derbyn adnoddau digonol, credaf yn gryf fod gan y Gogledd gyfle gwych a'r potensial i ailsefydlu ei hun fel economi pwerus yng Nghymru, a fydd yn cael ei gefnogi'n fawr gan fuddsoddiad y Cynllun Twf dros y pymtheg mlynedd nesaf a'r tu hwnt.

Askar Sheibani,
Cadeirydd | Chair,
Grŵp Cyflawni Busnes | Business Delivery Group

1. Crynodeb Gweithredol

- 1.1 Nod Cynllun Twf Gogledd Cymru (*y cyfeirir ato o hyd ymlaen fel y Cynllun Twf*) yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd, gan adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd wrth fynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
- 1.2 Mae'r Cynllun Twf yn bartneriaeth rhwng y sectorau cyhoeddus a phreifat, gyda chefnogaeth ariannol gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru. Mae Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn buddsoddi £240miliwn i Gynllun Twf Gogledd Cymru dros y 15 mlynedd nesaf. Mae'r Cynllun Twf yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.

Amcan Gwariant 1 - Swyddi	Creu rhwng 3,400 a 4,200 o swyddi newydd net yn y Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.
Amcan Gwariant 2 - GVA	Cefnogi cynnydd ychwanegol net o rhwng £2.0 biliwn a £2.4 biliwn mewn GVA i Economi'r Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.
Amcan Gwariant 3 - Buddsoddiad	Cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1 biliwn o fuddsoddiad yn Economi'r Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.

- 1.3 Y Cynllun Busnes Cyffredinol (OBP) hwn yw'r sail y mae'r Partneriaid yn ymrwymo i Gynllun Twf Gogledd Cymru arni (*y cyfeirir ato o hyd ymlaen fel y Cynllun Twf*). Mae'r isod yn rhoi trosolwg o'r Cynllun Twf gan gynnwys y rhaglenni a'r prosiectau sydd i'w cyflawni. Mae'n nodi beth fydd y Cynllun Twf yn ei gyflawni yn nhermau allbynnau a buddion i'r rhanbarth, cyfraniadau ariannol pob partner a threfniadau rheoli perfformiad a llywodraethu i sicrhau y cyflawnir y Cynllun Twf.

Yr Achos dros Newid

- 1.4 Mae Gogledd Cymru yn gartref i bron i 700,000 o drigolion ac mae'n cyfrannu £14.2 biliwn i economi'r DU bob blwyddyn,¹ gan gynrychioli 22% o economi Cymru.² Fodd bynnag, mae bwlch cynhyrchedd parhaus a chynyddol yn dal i fodoli rhwng y Gogledd a'r DU gydag amrywiadau eang yn y GVA (Gwerth Ychwanegol Crynswth) cyfartalog y pen ledled y rhanbarth. **Mae mynd i'r afael â'r anghyfartaledd hwn yn flaenoriaeth bwysig i'r Cynllun Twf.**
- 1.5 Mae economi'r Gogledd yn amrywiol a'r sectorau allweddol yw gweithgynhyrchu, ynni a thwristiaeth yn ogystal â swyddi yn y sector cyhoeddus. Mae rhan o'r bwlch cynhyrchedd yn cael ei briodweddu gan strwythur sectorau economi'r Gogledd, gyda rhai ardaloedd yn benodol ddibynnol ar sectorau sydd â chyflogau cymharol isel, gan gynnwys twristiaeth a manwerthu. Ar yr un pryd, mae rhai cryfderau, gyda 64,000 o

1 Mesurwyd gan Werth Ychwanegol Crynswth (GVA). Ffynhonnell: ONS, data 2018.

2 <https://statswales.gov.wales/Catalogue/Business-Economy-and-Labour-Market/Regional-Accounts/Gross-Value-Added-GDP/gva-by-measure-welsh-economic-region-year>

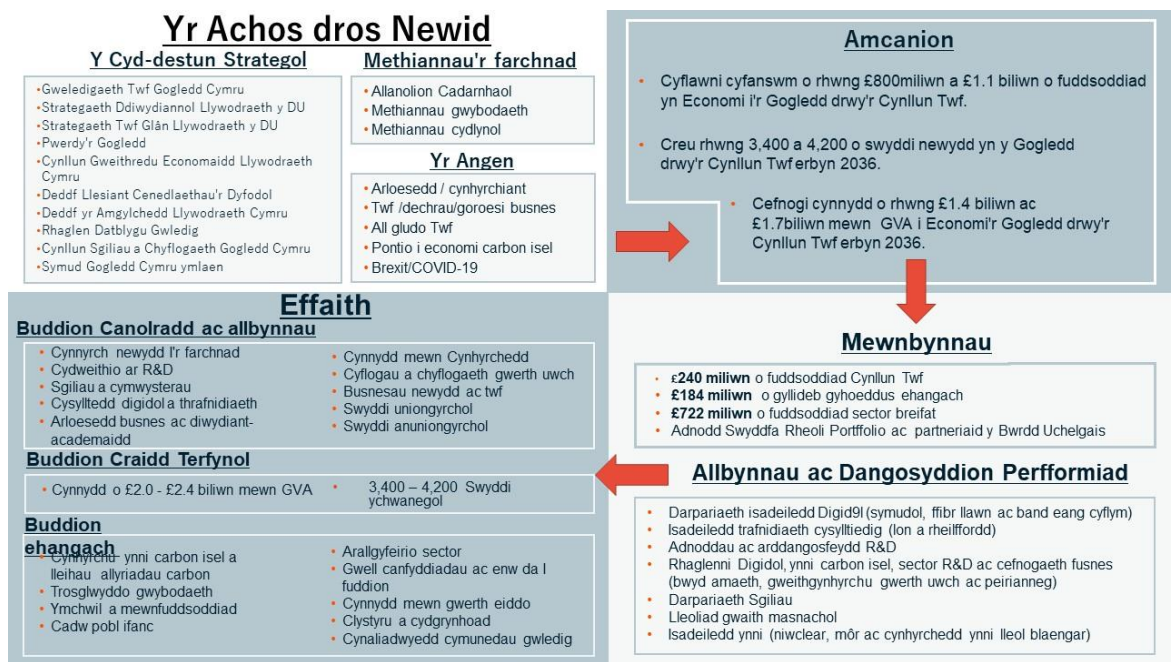
bobl yn gyflogedig mewn sectorau gwerth uchel, a ddiffinnir fel gweithgynhyrchu, gwybodaeth a chyfathrebu; a gweithgareddau proffesiynol, gwyddonol a thechnegol.

1.6 **Mae cefnogi sectorau gwerth uchel ac ymdrin â'r rhwystrau hir-dymor i dwf wrth galon Cynllun Twf Gogledd Cymru.** Mae heriau a chyfleodd allweddol wedi'u hadnabod fel a ganlyn:

- Gwella cynhyrchedd
- Cefnogi arloesedd ac Ymchwil a Datblygu
- Cefnogi'r agenda carbon isel a gyrru twf carbon isel
- Integreiddio'r gadwyn gyflenwi
- Cwrdd ag anghenion sgiliau
- Angen am ofod llawr cyflogaeth modern a thir preswyl wedi'i wasanaethu
- Ymdrin â'r rhaniad digidol
- Ymestyn y capasiti ymchwil digidol.

1.7 Mae model rhesymeg yn ffordd o fynegi'r cyd-destun ar gyfer newid a buddsoddi. Mae crynodeb o fodel rhesymeg ar gyfer y Cynllun Twf wedi'i nodi yn Ffigwr 1.1 isod ac mae'n rhoi trosolwg o'r gyrrwyr strategol, yr amcanion, y mewnbynnau ac effaith y Cynllun Twf.

Ffigwr 1.1 Model Rhesymeg y Portffolio

Adfer ar ôl COVID-19

1.8 Mae Covid-19 wedi cael effaith economaidd syfrdanol ar y Gogledd, yn yr un modd â rhannau eraill o'r DU ac yn fyd-eang. Mae'r Bwrdd Uchelgais Economaidd yn gweithio'n agos gyda'r chwe awdurdod lleol, Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU a chynrychiolwyr o'r sector preifat i gydlynu'r ymateb rhanbarthol i adfer yr economi. Nid yw'n hysbys eto beth yw effeithiau tymor hwy Covid-19 ar yr economi rhanbarthol.

- 1.9 Mae'r Cynllun Twf wedi'i ddylunio i fynd i'r afael â rhwystrau strwythurol, hir-dymor sy'n atal twf economaidd. Fodd bynnag, mae'r Bwrdd yn gwbl ymwybodol yn y byr-dymor y bydd angen amrediad o gamau gweithredu er mwyn hwyluso adferiad ac mae sicrhau bod y mesurau byr-dymor hynny'n cyd-fynd â'r Cynllun Twf yn allweddol.
- 1.10 Ni all y Cynllun Twf ar ei ben ei hun fynd i'r afael â'r holl heriau sy'n wynebu economi'r Gogledd, yn enwedig yng ngoleuni COVID-19. Fodd bynnag, bydd y chwistrelliad sylweddol o fuddsoddiad cyfalaf i economi'r Gogledd o du'r Cynllun Twf yn hwb arwyddocaol i'r sectorau adeiladu a chysylltiedig a hynny ar adeg pan mae'n debygol y bydd capasiti dros ben yn yr economi.

Rhaglenni'r Cynllun Twf

- 1.11 Mae'r Cynllun Twf yn seiliedig ar gyflawni 14 o brosiectau trawsffurfiol ar draws pum rhaglen. Mae Ymyriadau a Terfynau Gwaith o fewn y ffactor hwn wedi'u diffinio fel a ganlyn: Mae'r rhaglenni wedi'u diffinio fel naill ai rhaglenni twf uchel neu raglenni hwyluso.

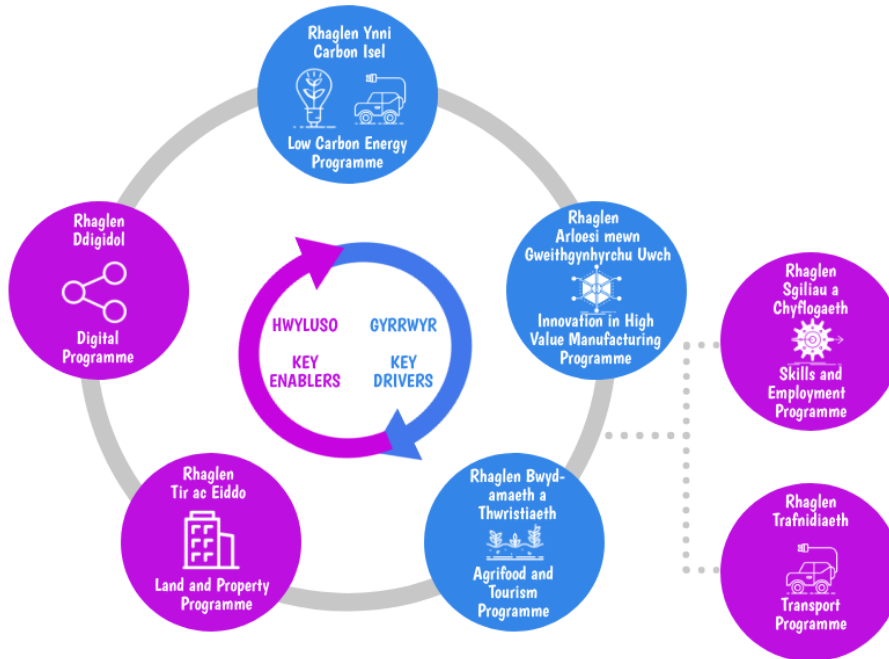
Sectorau Twf Uchel i yrru cynhyrchedd yn y rhanbarth

- 1.12 Bydd y prosiectau o fewn y Cynllun Twf wedi'u hanelu at gynyddu gwerth ac effaith y sectorau twf uchel yn canolbwyntio ar dair prif raglen:
- **Ynni carbon isel**
  - **Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel**
  - **Bwyd-amaeth a thwristiaeth**

Mynd i'r afael â'r rhwystrau allweddol i hwyluso a chyflawni twf economaidd

- 1.13 Rydym wedi adnabod sectorau hwyluso drwy'r Cynllun Twf i fynd i'r afael â rhwystrau economaidd allweddol a rhoi sylw i faterion strwythurol sydd wedi cael effaith ar gynhyrchedd a swyddi. Bydd cyflawni yn y sectorau hyn yn creu'r amodau priodol i fusnesau fuddsoddi yn y rhanbarth ac i'r farchnad lafur gymryd mantais ar gyfleoedd cyflogaeth newydd. Byddwn yn defnyddio dulliau mwy strategol i'n buddsoddiadau, gan sicrhau eu bod wedi'u targedu'n dda er mwyn hwyluso twf economaidd a thwf mewn cyflogaeth ledled y rhanbarth. Gwneir hyn mewn partneriaeth â phartneriaid allweddol, yn enwedig Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.
- 1.14 Mae'r prosiectau o fewn y Cynllun Twf i fynd i'r afael â rhwystrau allweddol i dwf yn canolbwyntio ar ddwy raglen allweddol:
- **Tir ac Eiddo**
  - **Digidol**

Ffigwr 1.2 Rhaglenni'r Cynllun Twf

Ffynhonnell: Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

- 1.15 Mae'r rhaglenni Sgiliau a Chyflogaeth a Thrafnidiaeth Strategol yn eistedd y tu allan i'r Cynllun Twf. Mae'r rhaglen yn parhau'n allweddol i gyflawni'r weledigaeth ehangach ar gyfer y Gogledd ac mae'r Bwrdd Uchelgais yn gweithio gyda'r Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol a thrwy ei Is-fwrdd Trafnidiaeth i adnabod a sicrhau ffynonellau cyllid amgen i gyflawni'r rhaglenni hyn.
- 1.16 Mae'r holl raglenni a phrosiectau yn cyfrannu ar gyflawni'r tri amcan gwario. Yn ogystal, maent yn cynhyrchu cyfres o fuddion sydd wedi cael eu dosbarthu fel buddion uniongyrchol, anuniongyrchol ac ehangach. Mae'r rhain wedi'u nodi yn Ffigwr 1.1. isod.

Ffigwr 1.3 Fframwaith Buddion

Ynni Carbon Isel	Gweithgynhyrchu gwerth uchel	Bwyd amaeth a thwrstiaeth	Tir ac Eiddo	Digidol
Effeithiau Uniongyrchol • Swyddi uniongyrchol a GVA o fewn y cyfeusterau ddatblygwyd	Effeithiau Uniongyrchol • Swyddi uniongyrchol a GVA o fewn y cyfeusterau a ddatblygwyd	Effeithiau Uniongyrchol • Swyddi uniongyrchol a GVA o fewn y cyfeusterau ddatblygwyd	Effeithiau Uniongyrchol • Swyddi uniongyrchol ar y safle a GVA mewn gofod llawr cyflogaeth newydd ac ym Mhorthladd Caergybi	Effeithiau Uniongyrchol • Swyddi ar safle greir
Effeithiau Anuniongyrchol • Swyddi a GVA a greir mewn cynhyrchiant ynni mor • Swyddi gweithredol ac GVA yn Trawsfynydd • Effeithiau cadwyn gyflenwi cysylltiedig a swyddi	Effeithiau Anuniongyrchol • Swyddi a GVA a greir o fewn busnesau buddiolwyr	Effeithiau Anuniongyrchol • Swyddi a GVA a greir o fewn gofod deori • Swyddi a GVA a greir o fewn busnesau buddiolwyr • Gwerth economaidd prentisiaethau	Effeithiau Anuniongyrchol • Cynhyrchedd busnes • Gwelliannau cysylltiedig a thrafnidiaeth	Effeithiau Anuniongyrchol • Cynhyrchedd busnes • Arloesedd busnes • Creu cwmnïau newydd • Swyddi a greir o fewn busnesau gefnogwyd • Effeithiau cynhyrchedd defnyddwyr lon a rheilffordd.
Effeithiau Ehangach • Cynhyrchiant ynni carbon isel ac lleihad mewn allynadau carbon • Cynnydd mewn buddsoddiad ymchwil wedi sicrhau • Perchnogaeth lleol o brosiectau ynni	Effeithiau Ehangach • Mewnffuddsoddiad • Incwm Eiddo deallusol • Trosglwyddo gwybodaeth • Capasiti ymchwil wedi gynyddu • Cadw pobl ifanc	Effeithiau Ehangach • Trosglwyddo gwybodaeth • Arallgyfeirio y sector amaeth a thwrstiaeth • Datblygu arbenigedd mewn gweithgareddau ynni carbon isel, bwyd amaeth a thwrstiaeth	Effeithiau Ehangach • Mewnffuddsoddiad • Gwell canfyddiad o Ogledd Cymru fel lleoliad preswyl a busnes • Gwell prisiau eiddo	Effeithiau Ehangach • Gwelliannau I'r ecosystem arloesi • Mewnffuddsoddiad • Cystadleuwydd prif sectorau • Cynladwyedd cymunedau gwledig

Ffynhonnell: Hatch

Proffil Cyllid y Cynllun Twf

1.17 Mae proffil cyllid cyfalaf pob rhaglen wedi'i grynhoi yn nhabl 1 isod.

Tabl 1: Crynodeb Ariannol Cynllun Twf Gogledd Cymru

Maes Rhaglen	Cyfraniad y Llywodraethau (£m)	Cyfraniad Cyhoeddus (£m)	Cyfraniad Preifat (£m)	Cyfanswm Costau'r Rhaglen (£m)
Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	13.0	26.5	0.0	39.5
Cysylltedd Digidol	37.0	3.1	1.6	41.7
Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth	24.5	12.4	4.4	41.3
Tir ac Eiddo	79.1	1.9	274.4	355.4
Ynni Carbon Isel	86.4	140.4	441.7	668.5
Cyfanswm	240.0	184.3	722.1	1,146.4

Cyfraniadau Partner Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

1.18 Nid oes unrhyw gyllid refeniw yn cael ei ddarparu drwy'r Cynllun Twf ar gyfer cyflawni'r prosiectau neu gostau rhedeg gweithredol y prosiectau unwaith y byddant wedi'u cwblhau. Mae'r cyllid refeniw i gefnogi'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cael ei ddarparu drwy gyfraniadau partner y Bwrdd Uchelgais a (yn cynnwys cyfraniadau atodol awdurdodau lleol) ac mae cyllid ESF ychwanegol hefyd wedi'i sicrhau ar gyfer y tair blynedd weithredol gyntaf (o fis Mai 2020). Hefyd gellir defnyddio swm sydd gyfwerth â 'haenen uchaf' y grantiau llywodraeth blyneddol ar 1.5% i ariannu hyn, yn amodol ar hyblygrwydd Llywodraeth Cymru i reoli cyllid.

1.19 Mae cyfraniadau blyneddol y partneriaid tuag at gostau'r Swyddfa Rheoli Portffolio wedi'u nodi yn y tabl isod:

Tabl 2: Cyfraniadau blyneddol y partneriaid tuag at gostau'r Swyddfa Rheoli Portffolio

	Cyfraniad Awdurdodau Lleol	Cyfraniadau Blyneddol AU/AB	Cyfanswm y Cyfraniadau Blyneddol
Cyfraniadau Craidd Blyneddol	£50k fesul ALL	*£25k fesul partner	£400k
Cyfraniad Atodol Blyneddol*	£40k fesul ALL	0	£240k

* mae hwn wedi'i osod ar 50% o gyfraniad craidd yr Awdurdod Lleol fel y cytunwyd yn GA1 (i'w olynu gan GA2)

** mae'r cyfraniad hwn yn gyfraniad atodol y cytunwyd arno gan y Cynghorau yn unig

1.20 Mae cyfraniad grant (£240m) y Cynllun Twf i Gynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei ddarparu gan Lywodraethau'r DU a Chymru mewn rhandaliadau blyneddol dros gyfnod o 15 mlynedd. Mae natur y taliadau grant hyn gan y llywodraethau yn arwain at fwllch

cyllido tymor canolig rhwng proffil gwariant disgwylidig y Cynllun Twf a'r cyllid a dderbynnir gan y llywodraethau.

- 1.21 Bydd y Bwrdd Uchelgais, drwy Gyngor Gwynedd fel awdurdod lletya yn gyfrifol am reoli'r llif arian negyddol hwn. Yr awdurdodau lleol (yn gymesuroi i'r boblogaeth) fydd yn cwrdd â'r gost ar gyfer prosiectau rhanbarthol y Bwrdd Uchelgais gydag arianwyr y prosiectau yn gyfrifol am y gost mewn perthynas â'u prosiect nhw.
- 1.22 Mae'r cyfanswm cyfraniadau (15 mlynedd) y bydd eu hangen gan bartneriaid Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, i alluogi cyflawni'r Cynllun Twf, wedi'u nodi fel ystod i bob partner. Mae'r senario achos gorau (fersiwn 1) a'r gwaethaf (fersiwn 2) isod ar gyfer y partneriaid yn adlewyrchu amseriad cwblhau'r Cynllun Twf ac amseru canlyniadol cyllid grant y llywodraethau. Byddai angen i unrhyw gynnydd arfaethedig mewn cyfraniadau cytûn gael ei gymeradwyo fel mater a gedwir yn ôl. Dengys y tabl isod gyfanswm y cyfraniadau dros y cyfnod o 15 mlynedd. Dangosir cyfraniadau blynyddol yn y prif adroddiad yn adran 10.7.

Fersiwn	Prifysgol Bangor	Prifysgol Glyndwr	Grŵp Llandrillo Menai	Coleg Cambria	Partneriaid Masnachol eraill	Conwy	Sir Ddinbych	Sir y Fflint	Gwynedd	Ynys Môn	Wrecsam	Cyfanswm
	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m
1	1.40	0.51	0.75	0.52	2.29	1.17	0.96	1.56	1.24	0.70	1.36	12.46
2	1.99	0.73	1.07	0.74	3.24	1.67	1.36	2.22	1.77	1.00	1.94	17.73

Llywodraethu'r Cynllun Twf

- 1.23. Wedi sicrhau'r Cynllun Twf, mae'r Partneriaid wedi cytuno i ymrwymo i ail Gytundeb Llywodraethu (GA2) a fydd yn cefnogi'r bartneriaeth i wedd nesaf gweithredu'r Cynllun Twf a datblygu'r Weledigaeth Twf ymhellach.
- 1.24 Mae'r cytundeb, sy'n ddogfen sydd wedi'i rhwymo mewn cyfraith, yn diffinio rôl a swyddogaeth Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, a'i bwerau dirprwyedig. Yn ogystal, mae'n darparu ar gyfer ei strwythurau gwneud penderfyniadau ac atebolrwydd democrataidd. Gwneir darpariaeth ar gyfer ymrwymadau'r partneriaid i'r prosiectau a sut caiff y rhain eu rheoli a'u dosrannu. Mae GA2 yn rhoi sicrwydd i Gyngor Gwynedd, yr awdurdod lletya, wrth gymryd y rôl honno. Yn ogystal, rhoddir sylw i'r trefniadau gwaelodol sy'n darparu ar gyfer materion cyfreithiol a chydymffurfio o fewn y bartneriaeth a llywodraethu'r Swyddfa Rheoli Perfformiad.
- 1.25 Mae GA2 yn ddogfen allweddol, sy'n rhoi strwythur a sylfaen glir, er mwyn bwrw ymlaen â gweithredu'r Cynllun Twf.
- 1.26 Mae Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru wedi mabwysiadu model cyflawni sy'n seiliedig ar ddull arfer gorau ar gyfer rheoli'r portffolio, y rhaglenni a'r prosiectau ac mae wedi sefydlu Swyddfa Rheoli Portffolio i gyflawni'r Cynllun Twf.
- 1.27 Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, eu partneriaid a Llywodraethau'r DU a Chymru.

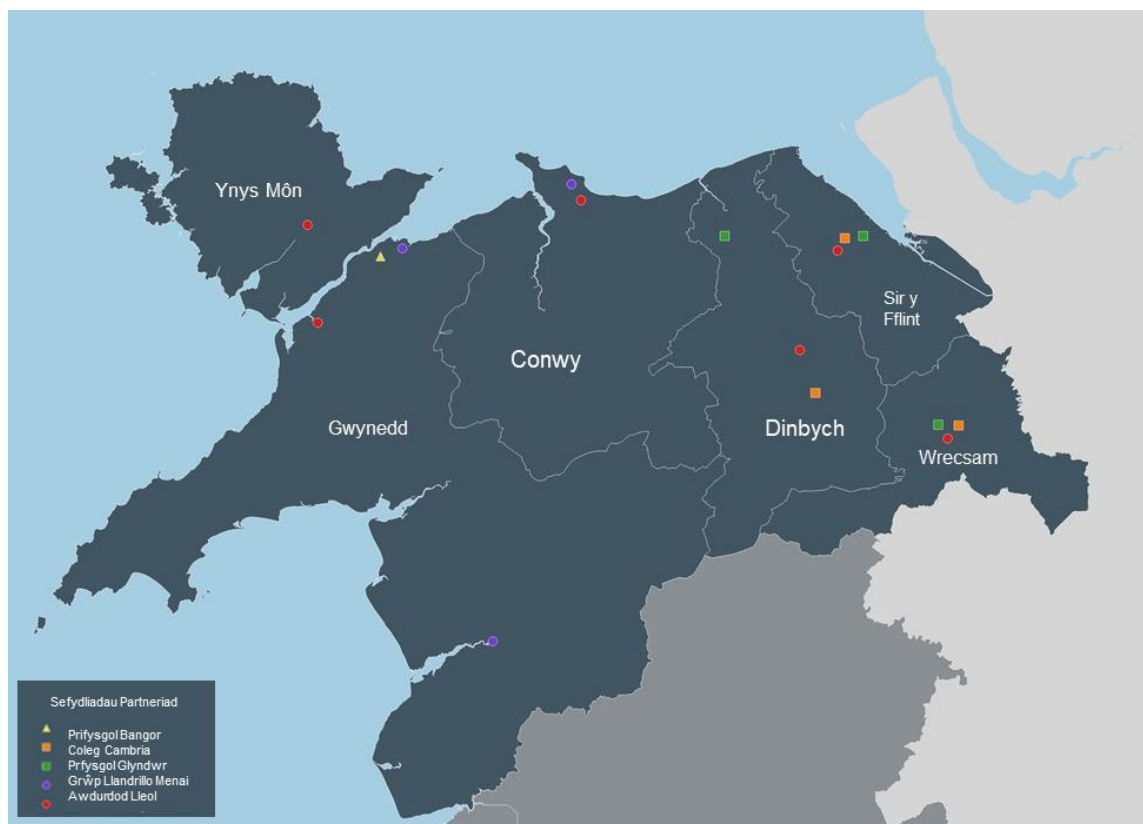
2. Pwrpas

- 2.1 Y Cynllun Busnes Cyffredinol (OBP) hwn yw'r sail y mae'r Partneriaid yn ymrwymo i Gynllun Twf Gogledd Cymru arni (y cyfeirir ato o hyd ymlaen fel y Cynllun Twf). Mae'r isod yn rhoi trosolwg o'r Cynllun Twf gan gynnwys y rhaglenni a'r prosiectau sydd i'w cyflawni. Mae'n nodi beth fydd y Cynllun Twf yn ei gyflawni yn nhermau allbynnau a buddion i'r rhanbarth, cyfraniadau ariannol pob partner a threfniadau rheoli perfformiad a llywodraethu i sicrhau y cyflawnir y Cynllun Twf.

3. Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

- 3.1 Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (y cyfeirir ato o hyn ymlaen fel y Bwrdd Uchelgais) yn 2012 fel partneriaeth rhwng chwe ardal awdurdod lleol rhanbarth Gogledd Cymru, sef Cyngorau Gwynedd, Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Wrecsam a Sir y Fflint. Mae'r Bwrdd hefyd yn cynnwys Prifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr, Coleg Cambria a Grŵp Llandrillo Menai.
- 3.2 Ar ddechrau 2019, sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn ffurfiol fel cyd-bwyllgor yn sgil mabwysiadu Cytundeb Llywodraethu 1 (y cyfeirir ato o hyn ymlaen fel GA1) gan y bartneriaeth. Mae GA1 yn nodi'r fframwaith y byddai'r Bwrdd yn gweithredu o'i fewn er mwyn sicrhau'r Cynllun Twf.

Ffigur 3.1 Map o Ogledd Cymru a Phartneriaid y Bwrdd Uchelgais

- 3.3 Mae'r Cynllun Twf yn bartneriaeth rhwng y sectorau cyhoeddus a phreifat. Mae Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy wedi bod yn cynrychioli'r sector preifat yn gryf iawn ac, fel un o sylfaenwyr y Bwrdd Uchelgais, maen nhw wedi gweithio'n agos

iawn gyda phartneriaid a rhanddeiliaid rhanbarthol o'r sector preifat a'r sector cyhoeddus i ffurfio a dylanwadu ar gynnig y Cynllun Twf. Fel cynrychiolydd sefydliadau eraill gan gynnwys y Siambr Fasnach, Confederasiwn Diwydiant Prydain (y CBI) a Ffederasiwn y Busnesau Bach (yr FSB), mae eu hymrwymiad gweithredol wrth ffurfio'r cynllun twf wedi bod yn amhrisiadwy. Ers 3 Awst 2020, yn sgil herio a achoswyd gan Covid-19, mae'r Cyngor Busnes wedi tynnu eu haelodaeth yn ôl. Mae'r Cyngor Busnes yn parhau'n rhanddeiliad allweddol a byddant yn bartner hanfodol, yn fwy strategol ac yn llai gweithredol, wrth symud ymlaen.

- 3.4 Mae cynrychiolaeth gref i'r sector preifat o hyd yn y Cynllun Twf drwy'r Grŵp Cyflawni Busnes sy'n gweithredu fel corff ymgynghorol annibynnol i'r Bwrdd Uchelgais.

4. Cefndir i Gynllun Twf Gogledd Cymru

- 4.1 Daeth Cynlluniau Twf i'r amlwg yn gyntaf yn sgil llywodraeth glymbleidiol San Steffan rhwng 2010 a 2015 fel rhan o'i gynllun hirdymor i roi hwb i economïau lleol. Diben y Cynlluniau Dinasoedd a Thwf yw cefnogi dinasoedd a rhanbarthau i gyflawni strategaethau lleol ymatebol a hyblyg. Maent wedi'u dylunio i hyrwyddo datganoli a symbylu twf economaidd a lleol drwy roi mwy o bŵer a hyblygrwydd i ranbarthau, er mwyn gwneud yr achos dros fuddsoddiad a gyrru gweithgaredd a thwf economaidd cynhwysol.
- 4.2 Mewn ymateb i'r polisi hwn, sefydlwyd y Bwrdd gan bartneriaid ledled y Gogledd yn 2012 er mwyn datblygu ymagwedd ranbarthol i dwf economaidd ac er mwyn rhoi sylw i'r heriau a'r rhwystrau sy'n wynebu economi'r Gogledd.
- 4.3 Yn 2016, mabwysiadodd partneriaid y Bwrdd Uchelgais Weledigaeth Twf ar gyfer Economi Gogledd Cymru (y Weledigaeth Twf).
- 4.4 Y Weledigaeth sydd wedi'i mabwysiadu yw datblygu "rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwerdy'r Gogledd ac Iwerddon."
- 4.5 Seiliwyd y Weledigaeth Twf ar dair egwyddor allweddol:

- **Gogledd Cymru Blaengar** - gan ganolbwyntio ar arloesedd mewn sectorau economaidd gwerth uchel i symud perfformiad economaidd ymlaen.
- **Gogledd Cymru Gwydn** - gan ganolbwyntio ar gadw pobl ifanc, codi lefelau cyflogaeth a gwella sgiliau er mwyn cyflawni twf cynhwysol.
- **Gogledd Cymru Cysylltiedig** - gan ganolbwyntio ar wella isadeiledd trafndiaeth a digidol er mwyn gwella cysylltedd strategol i'r rhanbarth ac o'i fewn.

- 4.6 Yng Nghyllideb yr hydref 2017, datganodd Llywodraeth y DU y byddai'n dechrau trafodaethau i gytuno ar Gynllun Twf i Ogledd Cymru. Yn dilyn y datganiad hwn, gweithiodd y Bwrdd Uchelgais ar y cyd gyda Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU a chynrychiolwyr o'r sectorau cyhoeddus a phreifat i ddatblygu Cynllun Twf Gogledd Cymru, a amlinellwyd yn y Ddogfen Gynnig.
- 4.7 Yn seiliedig ar Strategaeth y Weledigaeth Twf, cytunwyd ar y Ddogfen Gynnig gan bartneriaid y Bwrdd Uchelgais ym mis Hydref 2018. Gosododd hyn becyn arfaethedig

o 24 o brosiectau trawsffurfiol ar draws naw rhaglen strategol, gan geisio £334.5m o arian cyfalaf a £8m o arian refeniw gan y Cynllun Twf. Cafodd y rhaglenni eu diffinio fel grŵp o brosiectau cysylltiedig sydd wedi'u rheoli mewn ffordd gydlynol i sicrhau buddion a chyflawni'r Weledigaeth a'r Nodau cyffredinol.

- 4.8 Yng Nghyllideb yr hydref 2018, bu i Ganghellor y Trysorlys, y Gwir Anrhydeddus Phillip Hammond AS, gyhoeddi £120 miliwn o gyllid ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru. Bu i Lywodraeth Cymru gadarnhau y byddai'n cynnig arian cyfatebol i gyfraniad ariannol Llywodraeth y DU at Gynllun Twf Gogledd Cymru, gan sicrhau ymrwymiad o £240m fel cyfraniad grant mewn cyllid cyfalaf gan y llywodraethau.
- 4.9 Yn dilyn y cyhoeddiad hwn ac mewn ymateb i ddymuniad Llywodraeth y DU i weld portffolio wedi'i gydgrynhoi o brosiectau uchelgeisiol, a chan fod yr arian a ymrwymwyd yn llai na sgôp gwreiddiol y cynnig ac yn gyllid cyfalaf yn unig, datblygodd a chytunodd y Bwrdd Uchelgais ar Gynllun Gweithredu Drafft, gan nodi pecyn wedi'i lifinio o 14 o brosiectau trawsffurfiol, a gyflwynwyd i'r ddwy lywodraeth ym mis Mawrth 2019.
- 4.10 Daeth y Cynllun Gweithredu Drafft yn sail i'r cytundebau Penawdau'r Telerau a lofnodwyd gan y ddwy lywodraeth ym mis Tachwedd 2019, a sicrhau, mewn egwyddor, £240m o gyllid cyfalaf i Gynllun Twf Gogledd Cymru. Roedd y Penawdau'r Telerau yn ymrwymo'r holl bartïon i gwblhau Cytundeb Terfynol o fewn 12-15 mis, a fyddai, wedi'i gyflawni, yn gweld cyllid yn cael ei ryddhau o'r llywodraethau i'r rhanbarth. Mae'r achos busnes cyffredinol hwn yn ffurfio rhan o'r broses y cytunwyd arni i gyflawni'r Cytundeb Terfynol.

5. Yr Achos dros Newid

Economi Gogledd Cymru

- 5.1 Mae bwlch cynhyrchedd parhaus a chynyddol yn dal i fodoli rhwng y Gogledd a'r DU gydag amrywiadau eang yn y GVA (Gwerth Ychwanegol Crynswth) cyfartalog y pen ledled y rhanbarth. Mae mynd i'r afael â'r anghyfartaledd hwn yn flaenoriaeth bwysig i'r Cynllun Twf.
- 5.2 Mae Gogledd Cymru yn gartref i bron i 700,000 o drigolion ac mae'n cyfrannu £14.2 biliwn i economi'r DU bob blwyddyn,³ gan gynrychioli 22% o economi Cymru.⁴ Mae'r perfformiad economaidd wedi bod yn wydn yn dilyn yr argyfwng ariannol ac yn ystod y cyfnod o lymder, gyda gwir⁵ GVA yn cynyddu 20% ers 2009. Mae hyn o gymharu â 14.9% yn Rhanbarth Dinas Bae Abertawe a 12.6% yn ardal Cynllun Twf Canolbarth Cymru.

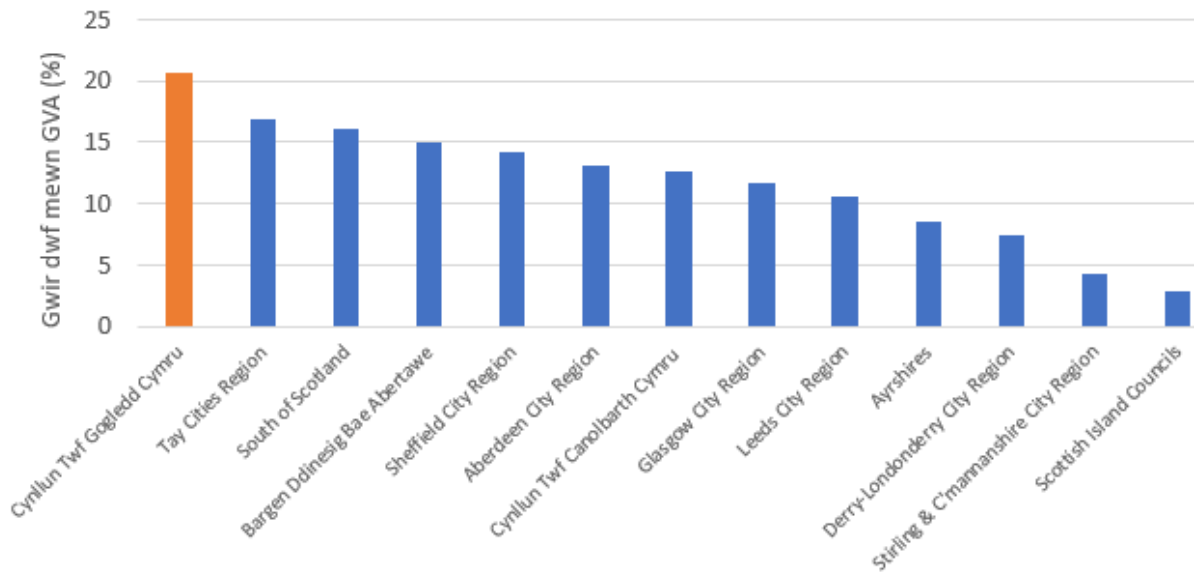
---

3 Mesurwyd gan Werth Ychwanegol Crynswth (GVA). Ffynhonnell: ONS, data 2018.

4 <https://stats.wales.gov.wales/Catalogue/Business-Economy-and-Labour-Market/Regional-Accounts/Gross-Value-Added-GDP/gva-by-measure-welsheconomicregion-year>

5 h.y. wedi'i addasu o ran chwyddiant.

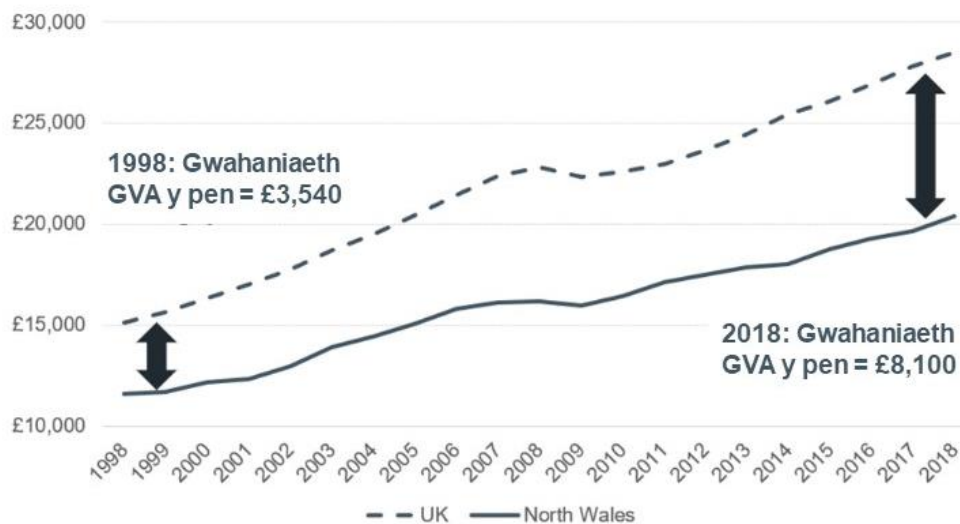
Ffigwr 5.1 Gwir Dwf GVA ers 2009 mewn detholiad o leoliadau yn y DU

Ffynhonnell: GVA rhanbarthol, ONS, 2018

5.3 Er hynny, mae bwlch cyson a chynyddol mewn cynhyrchedd yn parhau yn y DU. Mae GVA cyfartalog y pen oddeutu 28% yn is na chyfartaledd y DU, yn £20,400 y flwyddyn. Unwaith y diystyrir Llundain a de-ddwyrain Lloegr, mae'r bwlch hwn yn gostwng, ond erys yn 16%.

Ffigwr 5.2 GVA y pen (£) 1998-2018

Ffynhonnell: GVA rhanbarthol, ONS, 2018

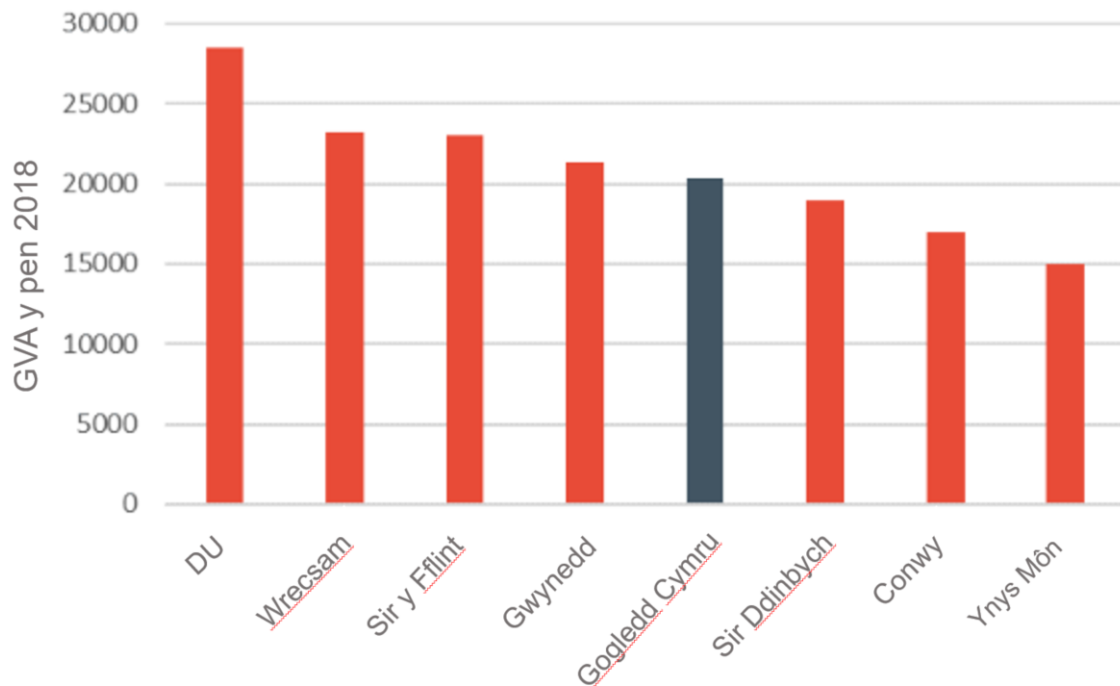
5.4 Yn y Gogledd, mae amrywiadau eang mewn GVA y pen, gyda chynhyrchedd penodol wan yn Ynys Môn (53% o gyfartaledd y DU), ond gyda pherfformiad cryfach yn Sir y Fflint a Wrecsam (y ddau yn 81% o gyfartaledd y DU).⁶ Mae hyn hefyd yn cael ei

6 <https://statswales.gov.wales/Catalogue/Business-Economy-and-Labour-Market/Regional-Accounts/Gross-Value-Added-GDP/gvaperhead-by-area-year>

adlewyrchu mewn enillion cyfartalog, sydd ymhell o gyfartaledd y DU. Yn wir, mae enillion cyfartalog rhai awdurdodau lleol yn y Gorllewin ymhlith yr isaf yng Nghymru a'r DU.

Ffigur 5.3 GVA y Pen (£), 2018

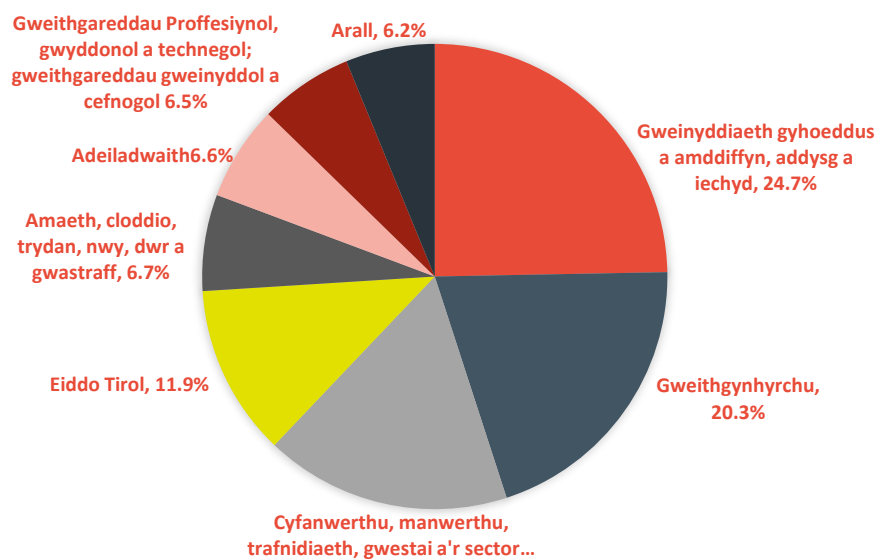
Ffynhonnell: GVA rhanbarthol, ONS, 2017

- 5.5 O ganlyniad i'r cynhyrchedd is ym Môn, Gwynedd, Conwy a Sir Ddinbych, mae'r ardaloedd hyn wedi bod yn gymwys yn y gorffennol ar gyfer y lefel uchaf o ymyrraeth arian strwythurol yr Undeb Ewropeaidd.

Sectorau Allweddol

- 5.6 **Mae cefnogi sectorau gwerth uchel ac ymdrin â'r rhwystrau hir-dymor i dwf wrth galon Cynllun Twf Gogledd Cymru.**

- 5.7 Mae economi'r Gogledd yn amrywiol a'r sectorau allweddol yw gweithgynhyrchu, ynni a thwristiaeth yn ogystal â swyddi yn y sector cyhoeddus. Mae'r sector cyhoeddus yn cyfrif am bron i chwarter (24.7%) o GVA y rhanbarth. Mae gweithgynhyrchu yn cyfrif am 1/5 (20.3%) o'r economi, sy'n llawer pwysicach yng Ngogledd Cymru nag yng Nghymru'n gyffredinol (lle mae'n cyfrif am 17% o GVA). Mae cyfanwerthu a manwerthu, trafndiaeth, gwestai a'r sector bwyd yn cyfrif am 17% o economi'r Gogledd. Mae'r siart isod yn dangos trawstoriad o gyfraniad y diwydiant at GVA 2018 yn y Gogledd.

5.8 Mae cyfran o'r bwllch cynhyrchedd yn cael ei briodweddau gan strwythur sectorau economi'r Gogledd, gyda rhai ardaloedd yn benodol ddibynnol ar sectorau sydd â chyflogau cymharol isel, gan gynnwys twristiaeth a manwerthu. Ar yr un pryd, mae rhai cryfderau, gyda 64,000 o bobl yn gyflogedig mewn sectorau gwerth uchel, a ddiffinnir fel gweithgynhyrchu, gwybodaeth a chyfathrebu; a gweithgareddau proffesiynol, gwyddonol a thechnegol.

5.9 Yn benodol, mae'r Bwrdd Uchelgais yn cydnabod y potensial arwyddocaol a gynigir gan sectorau gwerth uchel a sylfaen, yn cynnwys:

- **Gweithgynhyrchu uwch:** Mae 36,000 o bobl yn gweithio mewn gweithgynhyrchu uwch yn y Gogledd, gyda chryfderau penodol mewn awyrfod, cerbydau modur, cemegolion a fferyllol, peirianeg, opro-electronig, bwyd a diod a metel a dur.⁷ Mae hyn yn cynnwys prif gyflogwyr megis Airbus a Toyota, a meysydd o ragoriaeth ymchwil ac arloesedd o fewn prifysgolion y rhanbarth. Mae AMRC Cymru (Canolfan Ymchwil a Gweithgynhyrchu Uwch), cyfleuster ymchwil a datblygu gwerth £20 miliwn gyda'r offer diweddaraf a agorwyd yn ddiweddar ym Mrychdyn, wedi'i ddisgrifio gan weinidogion Llywodraeth Cymru fel "*game changer*" ar gyfer y rhanbarth.
- **Ynni carbon isel:** Amcangyfrifir bo 16,750 o bobl yn gweithio mewn cwmnïau amgylcheddol ac ynni arbenigol yn y Gogledd yn 2016. Mae Cymru wedi ymrwymo i ostyngiad o 95% mewn allyriadau carbon erbyn 2050. Mae'r Gogledd eisoes yn hwb ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, gyda chyfwerth â 82% o'i ddefnydd o drydan eisoes yn dod o ffynonellau adnewyddadwy lleol. Mae'r rhanbarth yn gartref i dros draean o gapasiti ynni adnewyddadwy Cymru ac mae yma hefyd ddau safle trwyddedig niwclear, Wylfa a Thrawsfynydd. Mae daearyddiaeth, adnoddau naturiol a threftadaeth cynhyrchu ynni'r rhanbarth yn golygu bod yma gyfleoedd unigryw i ddefnyddio amrediad eang o dechnolegau carbon isel, gydag adnoddau i gynyddu'r cynhyrchu ynni gwynt ar y môr ac ar y tir, ynni ffrwd llanw, ynni amrediad llanw, ynni dŵr, ynni solar a chynhyrchu niwclear y genhedlaeth newydd.

Mae hyn yn cael ei ategu gan alluedd ymchwil ac arloesedd arwyddocaol, yn cynnwys y Sefydliad Dyfodol Niwclear ym Mhrifysgol Bangor.

- **Bwyd-Amaeth:** Mae bwyd-amaeth yn gonglfaen ar gyfer economi Gogledd Cymru, ac yn cyflogi oddeutu 20,900 o bobl ac yn cyfrannu £370m mewn GVA.⁸ Mae 1/5 o holl fusnesau Gwynedd a Môn yn rhai amaethyddol. Roedd Llywodraeth Cymru'n bwriadu cynyddu gwerthiant yn y diwydiant Bwyd a Diod 30% i £7 biliwn erbyn 2020⁹. Mae'r Cynllun Gweithredu diwygiedig wrthi'n mynd drwy broses ymgynghori, fodd bynnag, mae'r Cynllun Gweithredu newydd yn gosod targedau uchelgeisiol ar gyfer y sector Bwyd a Diod. Mae hyn yn cynnwys sicrhau y bydd trosiant y Sector Bwyd a Diod yn tyfu'n flynyddol i gyd-fynd â'r newid y Fyngai Pris Defnyddwyr (CPI), yn ogystal â 2% ychwanegol.
- **Twristiaeth:** Mae twristiaeth yn sector arall hir-sefydlog a hanfodol ar gyfer economi'r Gogledd, gydag oddeutu 37,200 o bobl yn gweithio mewn twristiaeth a lletygarwch yn y rhanbarth, gan gynrychioli 12% o'r gweithlu. Mae'r sector wedi gweld cynnydd mewn ymweliadau a gwariant yn y blynyddoedd diweddar, gyda chynnydd o 4% mewn triplau a chynnydd o 10% mewn gwariant rhwng 2013-2015 a 2014-2016.¹⁰ Gwelwyd twf i'w groesawu mewn twristiaeth antur, gan fanteisio ar y dirwedd ôl-ddiwydiannol ac asedau naturiol yr ardal. Yn ôl y data crynodeb STEAM diweddaraf sydd ar gael ar gyfer y Gogledd, mae cyfanswm effaith economaidd twristiaeth i economi'r Gogledd bellach yn £3.69biliwn.
- **Digidol:** mae effaith ddyfnach digideiddio yn golygu bod technoleg yn tarfu'n gynyddol ac yn werthfawr i economi'r Gogledd, gan fod yn yrrwr cynhyrchedd a'r elfen gystadleuol. Er bod y sector digidol wedi sefydlu ei hun fel cynhyrchedd pwysig o allbwn cyflogaeth ac economaidd, mewn realiti, mae sylfaen llawer ehangach o sectorau wedi cael ei siapio gan dechnolegau a phrosesau digidol. Mae hyn yn cael ei adlewyrchu mewn polisi - mae llywodraethau'r DU a Chymru yn cefnogi'r sector, o fewn Strategaethau Digidol perthnasol, gan gyd-fynd â'r cyfle i fanteisio ar dwf digidol fel y nodir yn Strategaeth Ddiwydiannol y DU. Ystyrir bod sicrhau bod gan fusnesau a chymunedau fynediad at gysylltedd digidol o'r radd flaenaf, yn sefydlog a symudol, yn allweddol i ddatgloi'r Gogledd a'i botensial am dwf.

Y boblogaeth a'r farchnad lafur

5.10 Mae buddsoddi yn y sgiliau sy'n cyd-fynd ag anghenion cyfleoedd cyflogaeth newydd y rhanbarth yn sylfaenol i iechyd economaidd y Gogledd yn y dyfodol.

5.11 Mae poblogaeth sy'n heneiddio ledled y rhanbarth a thraddodiad o ddoniau yn symud allan o'r rhanbarth. Er y disgwylir i boblogaeth y Gogledd gynyddu i 7,22,317 erbyn 2039, mae disgwyl i gyfran y boblogaeth sy'n 65 oed neu hŷn gynyddu o 23.6% o 29.8%. Mae hyn yn golygu cyfran lai o bobl oedran gweithio, a allai roi pwysau ar y cyflenwad sgiliau.

---

8 Ffynhonnell: Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru; Labour Market Insights, Mehefin 2020

9 Ffynhonnell: Cynllun Gweithredu ar gyfer Bwyd a Diod Llywodraeth Cymru

10 Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru Awst 2018 'Tourism Profile - North Wales (2014-2016)'

- 5.12 Roedd y gyfradd cyflogaeth ymysg trigolion oedran gweithio yn y Gogledd yn 75.9% ym mis Mawrth 2020, oedd yr un fath â'r DU. Dros 5 mlynedd, rhwng mis Mawrth 2015 a mis Mawrth 2020, ychwanegwyd 18,300 o swyddi i'r economi, twf o 6.2 y cant ar gyfer y rhanbarth. Mae effeithiau penodol COVID-19 ar economi'r Gogledd a'r Cynllun Twf yn adran 4.21-4.23.

Safleoedd ac eiddo

- 5.13 **Bydd rhaglen y Cynllun Twf yn mynd i'r afael â'r prinder safleoedd ac eiddo yn y rhanbarth ac yn buddsoddi i alluogi twf Porthladd Caergybi.**
- 5.14 Mae ymchwil diweddar wedi tynnu sylw at ddiffyg gofod diwydiannol a chyflogaeth gyfoes ledled y rhanbarth. Er bod parciau busnes wedi'u lleoli ar hyd yr A55 a thir ar gael i'w ddatblygu, mae cyfyngiadau dosbarth defnydd cynllunio a maint y lleiniau, ynghyd â diffyg cyllid datblygu a gwerth eiddo sy'n is na'r costau adeiladu, wedi golygu nad oes llawer o ddatblygiad wedi digwydd ynddynt ers 2008. Bu i adolygiad diweddar a gynhaliwyd gan Jones Lang LaSalle (JLL, ymgynghoriaeth eiddo blaengar) i Lywodraeth Cymru ganfod mai rhwydwaith cymharol wan a darniog o safleoedd strategol oedd modd eu datblygu ar unwaith, fyddai'n gallu cefnogi twf busnes cynhenid a mewnfuddsoddiad, sydd ar gael.¹¹ Mae'r adroddiad SQW ar gyfer Llywodraeth Cymru a gwblhawyd ym mis Mawrth 2020 yn cadarnhau casgliadau adroddiad JLL.

Porthladd Caergybi

- 5.15 Mae Porthladd Caergybi yn cynnig arwyddocâd strategol ac economaidd i Ogledd Cymru a'r DU. Y Porthladd yw'r ail borthladd llongau Ro-Ro prysuraf yn y DU: yn 2018 bu i'r Porthladd ymdrin â 75% o deithwyr, 71% o gerbydau teithwyr ac 81% o gerbydau llwyth oedd yn pasio drwy borthladdoedd Cymru i Iwerddon¹². Porthladd Caergybi sydd â'r ail nifer uchaf o groesiadau fferi byr yn ôl cyfanswm teithwyr yn y DU.¹³ Stena Line Ports Limited, sydd hefyd yn gweithredu fel yr Awdurdod Porthladd statudol, yw Perchnogion a Gweithredwyr y Porthladd.
- 5.16 Caergybi-Dulyn yw'r prif gyswllt fferi i Weriniaeth Iwerddon o'r DU ac mae'n gwasanaethu marchnadoedd Gogledd Cymru a Chanolbarth a Gogledd Lloegr yn bennaf ac ar hyn o bryd fe'i gweithredir gan Stena Line ac Irish Ferries. Mae defnydd y porthladd gan longau mordaith wedi cynyddu'n sylweddol dros y degawd diwethaf o 18 o ymweliadau yn 2013 i 51 yn 2018¹⁴, yn yr un cyfnod, bu i ymweliadau gan deithwyr gynyddu o 15,000 i 50,000¹⁵.
- 5.17 Mae cynllun Porth Caergybi yn gyfres o fuddsoddiadau wedi'u targedu i roi sylw i asedau sydd wedi cyrraedd diwedd eu hoes ond sy'n hanfodol i weithrediad y

---

11 Ffynhonnell : JLL (2017) Priority Property Interventions for Economic Development Report.

12 DfT Port Freight Stats 2019

13 DfT Port Freight Stats 2019

14 Stena Line Ports, 2018

15 Stena Line Ports, 2018

porthladd a chynyddu capasiti ar gyfer symudiadau cerbydau a llongau ar gyfer traffig teithwyr a nwyddau.

Cysylltedd Digidol

5.18 Mae gwella cysylltedd digidol yn flaenoriaeth bwysig i ddatgloi twf economaidd.

5.19 Mae'r galw am fand eang cyflym iawn a chysylltedd symudol yn y Gogledd wedi dal i fyny â'r cyflenwad. Fodd bynnag, yn hanesyddol, mae isadeiledd y rhanbarth wedi bod ar ôl gweddill y DU yn nhermau darpariaeth signal a chapasiti.

5.20 Gyda dyfodiad technoleg ffibr-opting a oedd ar gael yn fasnachol tuag at ddiwedd yr 20fed ganrif, mae potensial i ehangu'r 'bwlch digidol' gynyddu'n gyflym. Yn enwedig lle gall y gwahaniaeth mewn lled band fforddiadwy bellach fod yn 100oedd o Megabits yr eiliad o'i gymharu â rhanbarthau eraill (e.e. 4.9% o eiddo yn Sir Ddinbych sydd ag argaeledd cyflym iawn ar >100Mbps o gymharu â 49% yng Ngogledd Orllewin Lloegr). Mae pob un o'r pedair sir yn y Gogledd-orllewin yn dod yn 25% isaf ardaloedd y DU ar gyfer darpariaeth band eang Cyflym iawn (>30Mbps).

Effaith economaidd COVID-19

5.21 Mae Covid-19 wedi cael effaith economaidd syfrdanol ar y Gogledd, yn yr un modd â rhannau eraill o'r DU ac yn fyd-eang. Mae'r Bwrdd Uchelgais Economaidd yn gweithio'n agos gyda'r chwe awdurdod lleol, Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU a chynrychiolwyr o'r sector preifat i gydlynu'r ymateb rhanbarthol i adfer yr economi. Nid yw'n hysbys eto beth yw effeithiau tymor hwy Covid-19 ar yr economi rhanbarthol.

5.22 Mae gwaith ar y gweill i ddiffinio dadansoddiad sefyllfaol i ddisgrifio cyflwr yr economi yn y Gogledd yn ystod yr hyn sydd wedi bod yn gyfnod cyfnewidiol a heriol i fusnesau a gweithwyr ar draws sawl sector. Mae'r cyfnod hwn o ansicrwydd a achoswyd gan y parndemig yn parhau a chyda'r cyfnod trosiannol ar gyfer gadael yr UE yn dod i ben ar 31 Rhagfyr, mae'r gaeaf yn edrych yn llwm. Yn nhermau cryfhau'r economi yn yr hirdymor, bydd y Cynllun Twf yn ffynhonnell dda o obaith a buddsoddiad i ddinasyddion y Gogledd.

5.23 Mae'r ymyraethau sydd eisoes wedi'u cymryd a'u cynllunio i greu ymagwedd ddibynadwy ac ar sail tystiolaeth i'r dadansoddiad sefyllfaol yn cynnwys arolwg rhanbarthol o fusnesau a wnaeth ddenu dro 1,800 o ymatebion. Adroddiad a gomisiynwyd ar dwristiaeth i adnabod y cryfderau, y gwendidau a'r cyfleoedd i warchod ac adfywio a datblygu'r economi twristiaeth yn gynaliadwy. Penodi partner economaidd annibynnol i gyd-ddatblygu'r dadansoddiad sefyllfaol a'r fframwaith ar gyfer cynllunio adfer ar gyfer y Gogledd. Gan edrych i ddechrau ar adfer yr economi yn y tymor agos ar ôl Covid ond gan gydnabod yr angen i fesur a gwerthuso effaith buddsoddiad y Cynllun Twf ar economi'r Gogledd yn yr hirdymor drwy gydol oes y cynllun twf.

5.24 Mae'r Cynllun Twf wedi'i ddylunio i fynd i'r afael â rhwystrau strwythurol, hirdymor sy'n atal twf economaidd. Fodd bynnag, mae'r Bwrdd yn gwbl ymwybodol yn y byrdymor y bydd angen amrediad o gamau gweithredu er mwyn hwyluso adferiad ac mae sicrhau bod y mesurau byrdymor hynny'n cyd-fynd â'r Cynllun Twf yn allweddol.

5.25 Ni all y Cynllun Twf ar ei ben ei hun fynd i'r afael â'r holl heriau sy'n wynebu economi'r Gogledd, yn enwedig yng ngoleuni COVID-19. Fodd bynnag, bydd y chwistrelliad

sylweddol o fuddsoddiad cyfalaf i economi'r Gogledd o du'r Cynllun Twf yn hwb arwyddocaol i'r sectorau adeiladu a chysylltiedig a hynny ar adeg pan mae'n debygol y bydd capasiti dros ben yn yr economi.

6. Rhaglenni'r Cynllun Twf

6.1 Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd, gan adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd wrth fynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r Cynllun Twf yn seiliedig ar gyflawni 14 o brosiectau trawsffurfiol ar draws pum rhaglen. Mae'r rhaglenni wedi'u diffinio fel naill ai rhaglenni twf uchel neu raglenni hwyluso.

Sectorau Twf Uchel i yrru cynhyrchedd yn y rhanbarth

6.2 Bydd y prosiectau o fewn y Cynllun Twf wedi'u hanelu at gynyddu gwerth ac effaith y sectorau twf uchel yn canolbwyntio ar dair prif raglen:

- **Ynni carbon isel**
- **Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel**
- **Bwyd-amaeth a thwristiaeth**

Mynd i'r afael â'r rhwystrau allweddol i hwyluso a chyflawni twf economaidd

6.3 Rydym wedi adnabod sectorau hwyluso drwy'r Cynllun Twf i fynd i'r afael â rhwystrau economaidd allweddol a rhoi sylw i faterion strwythurol sydd wedi cael effaith ar gynhyrchedd a swyddi. Bydd cyflawni yn y sectorau hyn yn creu'r amodau priodol i fusnesau fuddsoddi yn y rhanbarth ac i'r farchnad lafur gymryd mantais ar gyfleoedd cyflogaeth newydd. Byddwn yn defnyddio dulliau mwy strategol i'n buddsoddiadau, gan sicrhau eu bod wedi'u targedu'n dda er mwyn hwyluso twf economaidd a thwf mewn cyflogaeth ledled y rhanbarth. Gwneir hyn mewn partneriaeth â phartneriaid allweddol, yn enwedig Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.

6.4 Mae'r prosiectau o fewn y Cynllun Twf i fynd i'r afael â rhwystrau allweddol i dwf yn canolbwyntio ar ddwy raglen allweddol:

- **Tir ac Eiddo**
- **Digidol**

6.5 Drwy ganolbwyntio ar gyflawni'r rhaglenni hyn ar y cyd, bydd y Bwrdd yn llwyddo i gael effaith well yn nhermau ein huchelgais a'n defnydd o adnoddau yn hytrach na'u cyflawni nhw ar wahân.

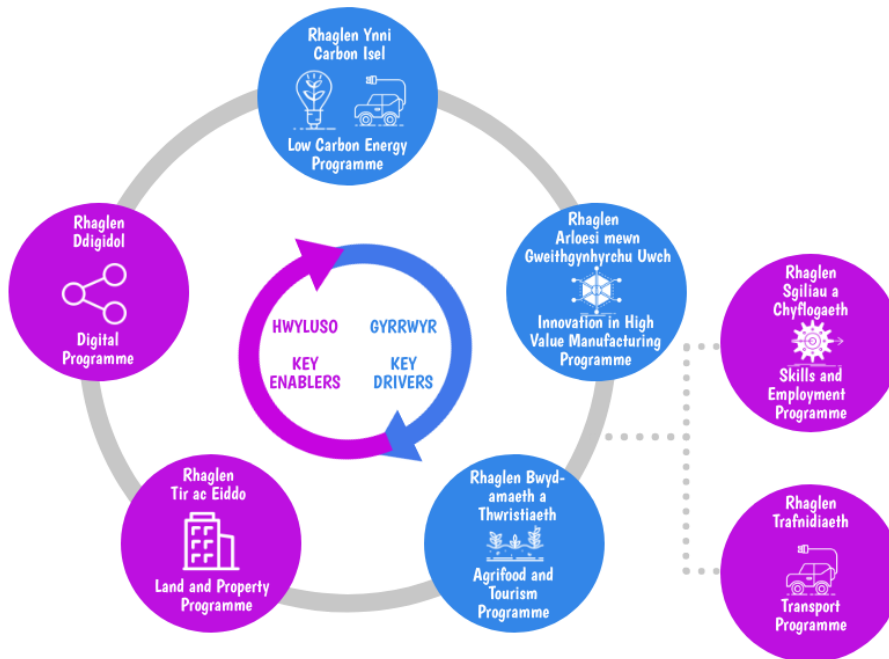
6.6 Mae dwy raglen hwyluso pellach yn eistedd y tu allan i sgôp Cynllun Twf Gogledd Cymru yn sgil cyfyngiadau ariannu:

- **Sgiliau a Chyflogaeth** - Nod y rhaglen hon yw mynd i'r afael ag anweithgarwch economaidd a chyflawni gwasanaeth cyngor a chefnogaeth gydlynol ar sgiliau a chyflogaeth yn y rhanbarth.

- **Trafnidiaeth Strategol** - Nod y rhaglen hon yw wyluso gwell hygyrchedd a chysylltedd i'r rhanbarth ac o'i fewn.

6.7 Mae'r rhaglen yn parhau'n allweddol i gyflawni'r weledigaeth ehangach ar gyfer y Gogledd ac mae'r Bwrdd Uchelgais yn gweithio gyda'r Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol a thrwy ei Is-fwrdd Trafnidiaeth i adnabod a sicrhau ffynonellau cyllid amgen i gyflawni'r rhaglenni hyn.

Ffigwr 6.1 Rhaglenni'r Cynllun Twf

Ffynhonnell: Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

6.8 Bydd pob un o'r rhaglenni a'r prosiectau o fewn y Cynllun Twf yn cyfrannu at gyflawni'r Weledigaeth Twf a chyflawni buddion i'r Gogledd. Bydd y buddion o'r Cynllun Twf yn cefnogi twf cynaliadwy a chynhwysol ledled y rhanbarth - yn unol â'r Weledigaeth Twf ynghyd â blaenoriaethau Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Crynodeb o'r Rhaglenni

6.9 Gweler isod grynodedb o'r amcanion strategol i roi sylw iddynt ymhob rhaglen, a'r mathau o ymyraethau y maent yn bwriadu eu hwyluso.

Ynni carbon isel

Amcanion strategol: Datgloi buddion economaidd prosiectau ynni carbon isel trawsffurfiol a sefydlu Gogledd Cymru fel un o leoliadau arweiniol y DU ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, arloesedd a buddsoddi yn y gadwyn gyflenwi.

Mathau o ymyraeth: Gwaith hwyluso ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel newydd, gan wella cyfleusterau ymchwil ac arloesedd ar gyfer y sectorau economi carbon isel, datgarboneiddio trafndiaeth a chefnogaeth ar gyfer y prosiectau ynni lleol.

Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel

Amcanion strategol: Cyfnerthu lleoliad Gogledd Cymru fel clwstwr gweithgynhyrchu gwerth uchel pwerus ac arloesol, sy'n adeiladu ar arbenigedd presennol ac arbenigedd byd-eang i greu sail economaidd gwerth uwch, mwy amrywiol sy'n cefnogi trosglwyddo i economi carbon isel.

Mathau o ymyrraeth: Cydweithrediadau diwydiant ac ymchwil, ynghyd â sefydlu canolfannau rhagoriaeth mewn technolegau a dargedir er mwyn helpu i oresgyn rhwystrau a methiannau yn y farchnad yn y broses masnacheiddio ymchwil.

Bwyd-amaeth a thwristiaeth

Amcanion strategol: Adeiladu economi sylfaen mwy cynaliadwy, bywiog a gwydn o fewn y rhanbarth, gan wneud y gorau o gyfleoedd am gyflogaeth a ffyniant drwy ein hamgylchedd a'n tirwedd.

Mathau o ymyrraeth: Cyflwyno technolegau newydd ac arloesedd, sgiliau ac ymarferion yn y sectorau hyn, drwy gefnogaeth busnes ac uwchsgilio.

Tir ac eiddo

Amcanion strategol: Mynd i'r afael â'r diffyg tir ac eiddo addas ar gyfer twf busnes a dod â safleoedd ymlaen ar gyfer datblygiadau tai a chyflawni gwelliannau a fydd yn sbarduno buddsoddiad ym Mhorthladd Caergybi a'r rhanbarth ehangach. Bydd gan y prosiectau hyn rôl hwyluso ar gyfer y rhaglenni eraill drwy sicrhau bod safleoedd wedi'u gwasanaethu ar gael i fuddsoddwyr a datblygwyr.

Mathau o ymyrraeth: Darparu gwasanaethau sylfaenol a gwaith hwyluso i ddwyn safleoedd datblygu masnachol a thai ymlaen, cyflawni gofod llawr cyflogaeth a sicrhau gwaith gwella capasiti ac addasu ar gyfer y dyfodol ym mhorthladd Caergybi.

Digidol

Amcanion strategol: Cyflawni newid amlwg yn y cysylltedd digidol sydd ei angen i sicrhau y gall y Gogledd gyflawni galw'r defnyddwyr, cynnal cyflymdra â gweddill y DU, datgloi potensial sectorau a safleoedd â blaenoriaeth am dwf a thanategu ecosystem arloesi ffyniannus. Chwarae rôl hwyluso ar gyfer rhaglenni eraill i gyflawni'r budd mwyaf bosib.

Mathau o ymyrraeth: Mae'r rhaglen wedi adnabod angen i gydbwyso buddsoddiad mewn seilwaith a thechnoleg, drwy ôl-troed band eang sefydlog estynedig mewn safleoedd allweddol mewn ardaloedd gwledig, yn datgloi ceisiadau drwy fynediad 5G a bwrw ymlaen ymhellach ag arloesedd digidol.

7. Y Prosiectau

7.1 Mae'r Cynllun Twf yn seiliedig ar 14 o brosiectau trawsffurfiol i'w cyflawni ar draws pum rhaglen. Mae'r prosiectau hyn wedi'u hadnabod gan y Bwrdd Uchelgais ar y sail eu bod:

- yn cyflawni yn erbyn Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru ac yn cyd-fynd â strategaethau perthnasol yng Nghymru a'r DU;
- wedi'u targedu'n ofodol ar draws y rhanbarth cyfan;
- yn cyflawni buddion a fydd yn cael effaith gadarnhaol ar gynifer o gymunedau â phosib yn y rhanbarth;
- yn hwyluso twf economaidd;
- yn cefnogi twf ac yn denu buddsoddiad o'r sector preifat;
- yn hyrwyddo arloesi.

Tabl 4: Crynodeb o Brosiectau Cynllun Twf Gogledd Cymru

Rhaglen	Prosiect	Ariannwr y Prosiect	Crynodeb o'r Prosiect
Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel	Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol (CEB)	Prifysgol Bangor	Bydd y Ganolfan Biotechnoleg Amgylcheddol yn ganolfan gyda'r gorau yn y byd o ran canfod a nodweddu ensymau newydd o bwys diwydiannol. Bydd y Ganolfan Biotechnoleg Amgylcheddol yn darparu sylfaen gref ar gyfer denu ymchwilwyr blaenllaw ar lefel fyd-eang, cyllid ymchwil cyhoeddus a masnachol arwyddocaol a mewnfuddsoddiad i Gymru, gan adeiladu ar fuddsoddiad ERDF cychwynnol o £5m i gapasiti ymchwil. Mae'r prosiect hefyd yn ceisio denu cwmnïau yn y sector biocatalysis i'r Gogledd i gymryd mantais ar y buddion clystyru a chydgrynhoi y mae'r rhanbarth yn eu cynnig yn sgil ei arbenigedd hir-sefydlog mewn biobeirianeg.
	Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter	Prifysgol Glyndŵr	Bydd y Ganolfan Opteg a Pheirianeg Menter yn darparu cyfleusterau (yn Wrecsam a Llanellwyr) sydd wedi'u targedu i hybu datblygiad sgiliau lefel uchel ar gyfer y rhanbarth a galluogi busnesau bach a chanolig eu maint a busnesau mawr i weithio mewn partneriaeth â Phrifysgol Glyndŵr, Wrecsam, ar ymchwil a datblygiad sy'n cael ei lywio'n fasnachol.
Bwyd-amaeth a thwristiaeth	Rhwydwaith TALENT Thwristiaeth	Grŵp Llandrillo Menai	Mae'r Rhwydwaith Talent Twristiaeth yn amlinellu cynlluniau uchelgeisiol i ddiogelu darpariaeth sgiliau a chynyddu buddion masnachol o un o'r sectorau mwyaf sefydledig a'r un sy'n tyfu gyflymaf yn y rhanbarth. Nod Rhwydwaith TALENT Twristiaeth Gogledd Cymru yw ysgogi cydweithrediad cyhoeddus-preifat i gydlyn gweithrediad ar sgiliau a datblygu cynnyrch i drawsnewid a sbarduno twf y sector twristiaeth a lletygarwch yn y rhanbarth.

Rhaglen	Prosiect	Ariannwr y Prosiect	Crynodeb o'r Prosiect
	Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Grŵp Llandrillo Menai	Y weledigaeth yw creu Canolbwynt Economi Gwledig arbennig o'r radd flaenaf yng Nglynllifon, sy'n cynnig ystod o gyfleusterau a gwasanaethau i gryfhau a gwella'r economi rhanbarthol, yn benodol drwy dyfu'r sector bwyd a diod.
	Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	Coleg Cambria	Nod Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi yw arwain y Gogledd at ddyfodol gwydn lle mae rheolaeth tir carbon niwtral yn ganolog i sector ynni adnewyddadwy datblygol sy'n cefnogi cymuned gynaliadwy, ffyniannus ac iach sy'n cwmpasu cymysgfa wledig/trefol y rhanbarth.
Tir ac eiddo	Porth Caergybi	Stena Line	Sicrhau dyfodol porthladd Caergybi drwy ddarparu cyfleusterau mordeithio a llwytho trwm dŵr dwfn, gwella mynediad cerbydol, gwarantu dyfodol y morglawdd a darparu ar gyfer galwadau prosiectau ynni rhanbarthol.
	Tir ac Eiddo Rhanbarthol	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	Wedi'i ffurfio o bum safle datblygu i ddechrau: Safle Ysbyty Dinbych - Mae cais cynllunio wedi'i gyflwyno am ddatblygiad masnachol a phreswyl defnydd cymysg. Bydd arian y Cynllun Twf yn cynorthwyo wrth gyflawni safle wedi'i glirio a'i adfer gyda phrif wasanaethau. Safle Strategol Bodelwyddan -Safle datblygu masnachol a phreswyl defnydd cynnwys 137 hectar. Bydd arian y Cynllun Twf yn darparu'r prif wasanaethau fel y gellir dod â'r safle i'r farchnad i'w ddatblygu. Safle Strategol Bryn Cegin -Darparu arwynebedd llawr diwydiannol i fodloni'r galw hysbys am unedau. Porth Wrecsam - Bydd arian y Cynllun Twf yn darparu'r caniatâd statudol gofynnol ac yn cyflwyno'r prif wasanaethau fel bod modd dod â'r safle i'r farchnad i'w werthu a'i ddatblygu. Safle Strategol Warren Hall - Bydd arian y Cynllun Twf yn darparu'r caniatâd statudol gofynnol ac yn cyflawni prif wasanaethau fel bod modd i'r safle defnydd cymysg 65 hectar gael ei roi ar y farchnad ar werth ac yna gael ei ddatblygu gan y sector preifat.
Digidol	Prosiect Cysylltedd Digidol	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	Mae'n cynnwys pedair elfen: Ffibr llawn - Ceisia'r prosiect hwn gyflawni cysylltedd ffeibr llawn (addas ar gyfer gigabit) i 28 o safleoedd busnes allweddol ar draws y Bwrdd Uchelgais. Ffocws y prosiect yw darparu mynediad at wasanaethau ffeibr llawn sy'n fwy fforddiadwy, y gellir ei gyflawni ar raddfa ac er mwyn gwasanaethu anghenion busnesau bach a chanolig eu maint, yn lle ac er mwyn ategu cylchedau lein ar les sy'n ddrytach. Unwaith y bydd wedi'i gwblhau, bydd tua 4,100 o eiddo busnes a 450 o eiddo preswyl yn medru cael mynediad at fand llydan ffeibr llawn addas ar gyfer gigabit. Campws Cysylltiedig Mae'r prosiect hwn yn ceisio cyflymu datblygiad Campysau Cysylltiedig mewn 19 o safleoedd economaidd rhanbarthol allweddol. Bydd yn targedu safleoedd allweddol sy'n cyflwyno achosion defnydd ar gyfer 5G a rhwydweithiau pŵer isel yng nghyd-destun

Rhaglen	Prosiect	Ariannwr y Prosiect	Crynodeb o'r Prosiect
			<p>diwydiant trwm, diwydiant ysgafn, safleoedd ymchwil, safleoedd masnachol ac ar draws campws gwledig llawer mwy (gan gynnwys miloedd o ffermydd a chlystyrau amaethyddol). Amcangyfrifir y bydd gan oddeutu 2,600 o eiddo busnes fynediad at 5G band eang uchel a gwasanaethau Wi-Fi pŵer isel, unwaith y bydd wedi'i gwblhau.</p> <p>Coridor Cysylltiedig - Mae'r prosiect hwn yn ceisio ymateb i alw'r diwydiant a gyrwyr technoleg drwy gefnogi gweithrediad mwy effeithlon y cadwyni cyflenwi, a gweithrediadau trafniadaeth mawr (megis porthladdoedd). Gyda'i gilydd, bydd 156km o goridor ffordd a rheilffordd wedi'i gysylltu â 5G/Rhwydweithiau Mynediad Di-Wifr Pŵer Isel, ar hyd coridor yr A55 a'r llwybr prif lein rheilffordd cyfagos. Amcangyfrifir bod hyd at 1.57 miliwn o siwrnai rheilffordd a 1.3 miliwn o siwrnai ar y ffordd yn elwa o well cysylltedd 5G, unwaith y bydd wedi'i gwblhau.</p> <p>Cysylltu'r Ychydig Ganrannau Olaf - Mae'r prosiect hwn yn targedu gwasanaeth cyflym iawn hollgynhwysol ar draws y Gogledd, nad ydynt yn cael eu gwasanaethu hyd yma gan ddulliau eraill ac na allant gyflawni cyflymder o 30Mbps (lawrlwytho) o leiaf ar hyn o bryd.</p> <p>Mae diffyg band llydan dibynadwy, neu mewn rhai achosion, band llydan sylfaenol (sy'n cael ei ddiffinio gan Ofcom fel lawrlwytho 10Mbps) yn broblem allweddol sy'n wynebu busnesau gwledig. Mae 'rhwyg digidol' sy'n cael ei chydabod yn eang yn effeithio ar fynediad trigolion i wasanaethau ar-lein ac atal busnesau bach a chanolig eu maint rhag datblygu a chynnal masnach. Mae'r tueddiad cynyddol o weithio o gartref hefyd yn cael ei gyfyngu gan gysylltedd gwael.</p> <p>Bydd hyd at 10,100 o eiddo preswyl a 4,300 eiddo busnes yn cael fynediad at fand llydan cyflym iawn unwaith y bydd wedi'i gwblhau.</p>
	Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol (DSP)	Prifysgol Bangor	Bydd y prosiect yn dwyn ynghyd ymchwilwyr o Brifysgol Bangor i weithio law yn llaw â chwmnïau rhyngwladol proffil uchel a busnesau bach a chanolig eu maint yng Nghymru gan alluogi iddynt weithio gyda'i gilydd i ymchwilio datrysiadau rhwygol ar gyfer 5G. Bydd y prosiect yn galluogi i'r Ganolfan Prosesu Signal Digidol ymestyn ei bresenoldeb a'i gylch gwaith, gan integreiddio'n llawn â'r Prosiect Strategaeth Cenedlaethol a galluogi datblygu asedau allweddol ar raddfa, gan gynnwys prawf-wely 5G, capasiti ymchwil ac offer o'r radd flaenaf. Disgwylir i'r prosiect hwn greu cyfanswm o 160 o swyddi.
Ynni carbon isel	Morlais	Menter Môn	Adeiladu'r seilwaith sy'n cysylltu Parth Morlais â'r system grid trydan, gan baratoi'r safle ar gyfer datblygwyr sector preifat sy'n buddsoddi i lesu rhannau o'r parth ar gyfer defnyddio technolegau

Rhaglen	Prosiect	Ariannwr y Prosiect	Crynodeb o'r Prosiect
			ynni llanwol. Byddai hyn yn golygu mai'r parth fyddai'r safle agnostig technoleg estynadwy gyda chaniatâd cyntaf yn y byd gyda hyd at 180 MW o botensial.
	Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	Cwmni Eginio	Mae safle Trawsfynydd yn cynnig ei hun yn berffaith wneud defnydd 'Cyntaf o'i Fath' o Adweithydd Modwlar Bychan (SMR) neu Adweithydd Modwlar Uwch (AMR) yn sgil ei statws fel ased ym mherchnogaeth gyhoeddus, ei weithlu hynod fedrus (sydd yn gweithio tuag at ddadgomisiynu'r adweithydd presennol ar hyn o bryd), a'r gymuned gefnogol. Ar y cyd â'r sector cyhoeddus a phreifat, bydd y Cynllun Twf yn cyfrannu cyllid tuag at seilwaith galluogi ar gyfer y datblygiad hwn, gan helpu i ddiogelu swyddi a gosod y Gogledd mewn safle blaenllaw o ran arloesedd ac ymchwil a datblygu mewn technoleg sydd â photensial arwyddocaol i'w ddefnyddio ledled y DU.
	Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	Prifysgol Bangor	Datblygu'r seilwaith ym Mhrifysgol Bangor a Pharc Gwyddoniaeth Menai, gwella galluedd y Gogledd a'r DU ar gyfer arloesedd mewn ynni carbon isel a meysydd cysylltiedig, gan helpu i greu'r amodau ar gyfer mewnfuddsoddiad newydd a thwf busnes yn y gadwyn gyflenwi ynni carbon isel yn y Gogledd
	Ynni Lleol Blaengar	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	Er mwyn helpu i gyflawni targedau ynni adnewyddadwy, datgarboneiddio a pherchnogaeth leol, bydd y prosiect yn cefnogi prosiectau hwyluso arloesol ac arddangoswyr sy'n goresgyn methiannau'r farchnad a datgloi buddsoddiad sector preifat a chymunedol mewn datrysiadau ynni lleol blaengar.
	Datgarboneiddio Trafnidiaeth	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	Cefnogi cyflawi prosiect arddangos sy'n ymwneud â chynhyrchu hydrogen gwyrdd o ffynonellau ynni carbon isel a'i ddefnydd o fewn rhwydweithiau trafndiaeth rhanbarthol.

8. Effaith Economaidd

Amcanion Gwariant

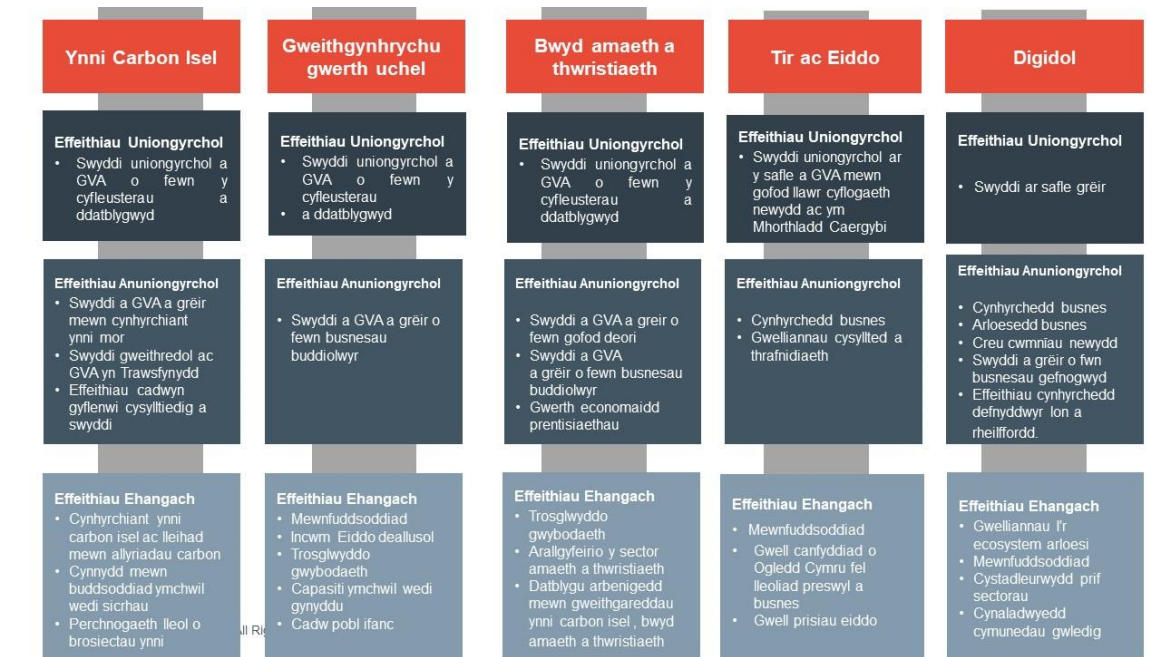
- 8.1 Mae'r cytundeb Penawdau'r Telerau yn nodi y byddai buddsoddiad y Llywodraeth yn cael ei ddefnyddio i greu hyd at 4,000 o swyddi newydd, cefnogi cynnydd o 5% mewn GVA a sicrhau £500 miliwn mewn buddsoddiad gan y sector preifat dros y cyfnod o 15 mlynedd. Wrth ddatblygu portffolio a phum rhaglen achos busnes i sicrhau cytundeb y Cynllun Terfynol gyda Llywodraethau Cymru a'r DU, mae'r rhain wedi cael eu mireinio i'r amcanion gwario a ganlyn ar gyfer Portffolio Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r holl raglenni a phrosiectau o fewn y Cynllun Twf yn cyfrannu at yr amcanion cyffredinol hyn.

Amcan Gwariant 1 - Swyddi	Creu rhwng 3,400 a 4,200 o swyddi newydd net yn y Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.
Amcan Gwariant 2 - GVA	Cefnogi cynnydd ychwanegol net o rhwng £2.0 biliwn a £2.4 biliwn mewn GVA i Economi'r Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.
Amcan Gwariant 3 - Buddsoddiad	Cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1 biliwn o fuddsoddiad yn Economi'r Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.

Crynodeb o'r Buddion

- 8.2 Wrth ddatblygu pob un o bum rhaglen y Cynllun Terfynol, mae asesiad lefel uchel o'r buddion economaidd perthnasol wedi'i gynhyrchu. Bydd pob un o'r rhaglenni yn cynhyrchu cyfres o fuddion sydd wedi cael eu dosbarthu fel buddion uniongyrchol, anuniongyrchol ac ehangach. Mae union natur y rhain yn amrywio rhwng y rhaglenni. Mae'r prif fathau yn cael eu crynhoi isod, yn ôl rhaglen.
- 8.3 Mesurau craidd ar draws yr holl raglenni a phrosiectau yw swyddi a Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) a grëwyd, gan adlewyrchu amcanion gwario craidd y Cynllun Twf. Mae twf mewn GVA yn swyddogaeth twf sector (gyda thwf cysylltiedig mewn swyddi) a gwella cynhyrchedd (e.e. wedi'i greu gan fuddsoddiadau mewn seilwaith digidol).

Ffigwr 1.3 Fframwaith Buddion

Ffynhonnell: Hatch

Buddion ychwanegol net

8.4 Ar ôl ystyried y lefelau tebygol o elfen ychwanegol o fewn y prosiectau a'r rhaglenni, mae disgwyl i raglenni'r Cynllun Twf gynhyrchu cyfanswm o **£1.97 i £2.41 biliwn** mewn GVA ychwanegol net, a **3,400 i 4,200 o swyddi cyfwerth ag amser llawn ychwanegol net** bob blwyddyn ar raddfa sefydlog.

8.5 Ceir trawstoriad ar draws yr holl brosiectau yn Atodiad B.

Tabl 5: Buddion Economaidd Ychwanegol Net (mae GVA yn gronnu hyd 2036 ac wedi'i fynegi mewn prisiau 2020/21, heb ei ddisgowntio; mae swyddi yn flynyddol ar raddfa sefydlog)

	GVA (£m)	Swyddi a grëir (cyfwerth ag amser llawn)
Ynni carbon isel	430 - 530	800 – 980
Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel	90 – 110	150 – 180
Bwyd-amaeth a thwristiaeth	230 – 280	310 – 380
Tir ac eiddo	1,060 – 1,290	1,870 – 2,280
Digidol	150 – 190	310 – 380
Cyfanswm, Cynllun Twf Gogledd Cymru	1,970 – 2,410	3,440 – 4,210

Ffynhonnell: Cyfrifiadau Hatch yn seiliedig ar ddata ar lefel prosiect. Wedi'i dalgrynnu i'r £10m/10 swydd cyfwerth ag amser llawn agosaf. Mae'r amrediadau yn defnyddio lled gwall o ± 10%.

Cymhareb budd-cost

- 8.6 Wrth dynnu'r dadansoddiad ynghyd, mae gan Raglen y Cynllun Twf amcangyfrif o gymhareb budd-cost rhwng **2.8:1 a 3.4:1**, h.y. ar gyfer pob £1 mewn buddsoddiad sector cyhoeddus (ar ôl Tuedd Optimistiaeth*), mae disgwyl i'r Cynllun Twf ddychwelyd buddion economaidd ychwanegol net o rhwng £2.80 a £3.40. Mae hyn yn codi i rhwng £4.90 a £6.00 ar gyfer pob £1 o fuddsoddiad y Cynllun Twf yn unig.
- 8.7 Mae hyn yn rhoi'r Cynllun Twf yn gyffredinol yn y categori gwerth "uchel" am arian, fel y diffinnir gan Lywodraeth Ganolog.¹⁶

Tabl 6: Cymhareb Budd-Cost (£m, prisiau 2020/21)		
	Seiliedig ar Gyfanswm Cost y Sector Cyhoeddus	Seiliedig ar Gost y Cynllun Twf yn unig
Buddion ychwanegol net wedi'u disgowntio	£1,370m - £1,670m	
Costau wedi'u disgowntio, ar ôl tuedd optimistiaeth	£488m	£273m
Gwerth Cymdeithasol Presennol Net	£930 - £1,140	£1,120 - £1,370
BCR	2.8:1 - 3.5:1	5.0:1 - 6.1:1

Ffynhonnell: Cyfrifiadau Hatch yn seiliedig ar ddata ar lefel prosiect

Nodyn Tueddiad Optimistiaeth: Cyn cyfrifo'r Gymhareb Budd-Cost terfynol, rydym wedi disgowntio'r holl gostau a buddion 3.5%, yn unol â Chanllawiau Llyfr Gwyrdd Trysorlys EM.

9. Proffil Cyllid y Cynllun Twf

- 9.1 Mae'r Cynllun Twf yn seiliedig ar gyflawni 14 o brosiectau ar draws pum rhaglen a rhagwelir y bydd cyfanswm y gwariant cyfalaf yn £1.1 biliwn, gyda £240 miliwn ohono'n dod o'r Cynllun Twf a'r gweddill yn cael ei ddarparu gan bartneriaid y sector cyhoeddus a phreifat.
- 9.2 Darperir trawstoriad o'r gwariant cyfalaf fesul prosiect yn y tabl isod:

Prosiect		Ariannwr y Prosiect	Buddsoddiad Cynllun Twf (£m)	Buddsoddiad Sector Cyhoeddus Arall (\$)	Buddsoddiad Sector Preifat (£)	Cyfanswm Buddsoddiad Cyfalaf (£)
Rhaglen Ddigidol						
Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol		Prifysgol Bangor	3.0	3.1	1.1	7.3
Prosiect Cysylltedd Digidol	Ffibr llawn mewn safleoedd allweddol	Bwrdd Uchelgais Economaidd	6.8	-	0.411	7.2

16 Gweler, er enghraifft,

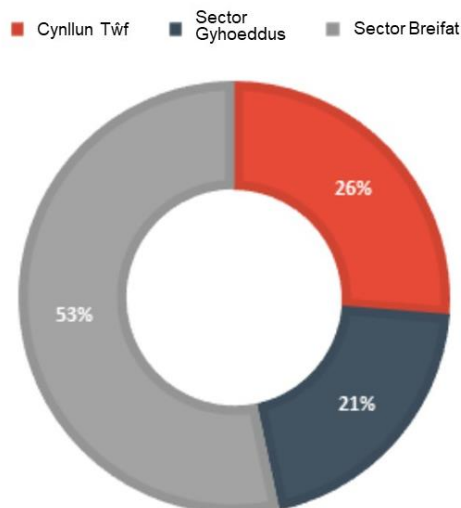
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/918481/value-for-money-supplementary-guidance-on-categories.pdf

Prosiect		Ariannwr y Prosiect	Buddsoddiad Cynllun Twf (£m)	Buddsoddiad Sector Cyhoeddus Arall (\$)	Buddsoddiad Sector Preifat (£)	Cyfanswm Buddsoddiad Cyfalaf (£)
	Coridor Cysylltiedig	Bwrdd Uchelgais Economaidd	2.2	-	-	2.2
	Cysylltedd Uwch ('Campws Cysylltiedig')	Bwrdd Uchelgais Economaidd	21.0	-	-	21.0
	Yr ychydig % olaf	Bwrdd Uchelgais Economaidd	4.0	-	-	4.0
Rhaglen Ynni Carbon Isel						
Morlais		Menter Môn	9.0	27.0	-	36.0
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel		Prifysgol Bangor	21.0	75.7	1.0	97.7
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd		Llywodraeth Cymru	20.0	20.0	360.0	400.0
Datgarboneiddio Trafnidiaeth		Bwrdd Uchelgais Economaidd	11.4	11.45	5.7	28.6
Ynni Lleol Blaengar		Bwrdd Uchelgais Economaidd	25.0	6.2	75	106.2
Rhaglen Tir ac Eiddo						
Porth Caergybi		Stena Line	35.0	-	45.0	80.0
Prosiect Tir ac Eiddo	Warren Hall	Bwrdd Uchelgais Economaidd	15.0	-	55.0	70.0
	Cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Dinbych	Bwrdd Uchelgais Economaidd	4.0	-	70.0	74.0
	KSS, Bodelwyddan	Bwrdd Uchelgais Economaidd	10.0	-	72.0	82.0
	Parc Bryn Cegin	Bwrdd Uchelgais Economaidd	6.0	-	-	6.0
	Porth y Gorllewin, Wrecsam	Bwrdd Uchelgais Economaidd	9.1	1.9	32.4	43.4
Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel						
Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol		Prifysgol Bangor	3.0	6.6	-	9.6
Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter		Prifysgol Glyndŵr	10	19.9	-	29.9
Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth						

Prosiect	Ariannwr y Prosiect	Buddsoddiad Cynllun Twf (£m)	Buddsoddiad Sector Cyhoeddus Arall (\$)	Buddsoddiad Sector Preifat (£)	Cyfanswm Buddsoddiad Cyfalaf (£)
Prosiect Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Grŵp Llandrillo Menai	10.0	3.0		13.0
Fferm Carbon Niwtral Llysfasi	Coleg Cambria	10.0	2.7	2.7	15.4
Rhwydwaith TALENT Twristiaeth	Grŵp Llandrillo Menai	4.5	6.7	1.7	13.0
CYFANSWM Y CYNLLUN TWF		240	184.3	722.1	1146.4

ARIANNU CYNLLUN TWF GOGLEDD Cymru

10. Cyfraniadau Partner Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

Cyfraniadau Blynyddol y Partneriaid

- 10.1 Nid oes unrhyw gyllid refeniw yn cael ei ddarparu drwy'r Cynllun Twf ar gyfer cyflawni'r prosiectau neu gostau rhedeg gweithredol y prosiectau unwaith y byddant wedi'u cwblhau.
- 10.2 Mae'r cyllid refeniw i gefnogi'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cael ei ddarparu drwy gyfraniadau partneriaid y Bwrdd Uchelgais (yn cynnwys cyfraniadau atodol awdurdodau lleol) ac mae cyllid ESF ychwanegol hefyd wedi'i sicrhau ar gyfer y tair blynedd weithredol gyntaf (o fis Mai 2020). Hefyd gellir defnyddio swm sydd gyfwerth â 'haenen uchaf' y grantiau llywodraeth blynyddol ar 1.5% i ariannu hyn, yn amodol ar

hyblygrwydd Llywodraeth Cymru i reoli cyllid. Bydd unrhyw gostau Swyddfa Rheoli Portffolio ychwanegol a briodolir yn uniongyrchol i gyflawni'r prosiectau yn cael eu cynnwys o fewn achosion busnes y prosiectau.

- 10.3 Mae cyfraniadau blynyddol y partneriaid tuag at gostau'r Swyddfa Rheoli Portffolio wedi'u nodi yn y tabl isod:

	Cyfraniad Awdurdodau Lleol	Cyfraniadau Blynyddol AU/AB	Cyfanswm y Cyfraniadau Blynyddol
Cyfraniadau Craidd Blynyddol	£50k fesul ALL	£25k fesul partner	£400k
Cyfraniad Atodol Blynyddol*	£40k per LA	0	£240k

* mae'r cyfraniad hwn yn gyfraniad atodol y cytunwyd arno gan y Cynghorau yn unig

Cyfraniadau Cyllido Llif Arian y Cynllun Twf

- 10.4 Mae cyfanswm cyfraniad grant o £240m i Gynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei ddarparu gan Lywodraethau'r DU a Chymru mewn rhandaliadau blynyddol dros gyfnod o 15 mlynedd.
- 10.5 Yn sgil natur taliadau grant blynyddol y Cynllun Twf gan y llywodraethau, mae bwlch cyllido tymor canolig rhwng proffil gwariant disgwylidig y Cynllun Twf a'r cyllid a dderbynnir.
- 10.6 Bydd y Bwrdd Uchelgais, drwy Gyngor Gwynedd fel yr awdurdod lletya, yn rheoli'r llif arian negyddol hwn. Yr awdurdodau lleol (yn gymesur i'r boblogaeth) fydd yn cwrdd â'r gost ar gyfer prosiectau rhanbarthol y Bwrdd Uchelgais gydag arianwyr y prosiectau yn gyfrifol am y gost mewn perthynas â'u prosiect nhw (sy'n creu asedau).
- 10.7 Mae cyfanswm y cyfraniadau (15 mlynedd) y bydd eu hangen gan bartneriaid Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, i alluogi cyflawni'r Cynllun Twf, wedi'u nodi fel ystod ar gyfer pob partner. Mae Fersiwn 1 wedi'i fodlu fel y senario achos gorau a Fersiwn 2 fel y senario achos gwaethaf, i adlewyrchu amseriad cwblhau'r Cynllun Twf ac amseru canlyniadol cyllid grant y llywodraethau. Byddai angen i unrhyw gynnydd arfaethedig mewn cyfraniadau cytûn gael ei gymeradwyo fel mater a gedwir yn ôl.

Version	Bangor University	Glyndwr University	Grŵp Llandrillo Menai	Coleg Cambria	Other Commerical Partners	Conwy	Denbighshire	Flintshire	Gwynedd	Isle of Anglesey	Wrexham	Total
	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m
1	1.40	0.51	0.75	0.52	2.29	1.17	0.96	1.56	1.24	0.70	1.36	12.46
2	1.99	0.73	1.07	0.74	3.24	1.67	1.36	2.22	1.77	1.00	1.94	17.73

- 10.8 Dengys y tabl isod gyfanswm cyfraniadau'r partneriaid i ymdopi â chost 'benthyca' a fydd ei angen mewn egwyddor i hwyluso'r llif arian negyddol.

Version	Bangor University	Glyndwr University	Grŵp Llandrillo Menai	Coleg Cambria	Other Commerical Partners	Conwy	Denbighshire	Flintshire	Gwynedd	Isle of Anglesey	Wrexham	Total
	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£
1	93,330	34,000	50,000	34,670	152,660	78,010	64,000	104,000	82,670	46,670	90,670	830,680
2	132,670	48,670	71,330	49,330	216,000	111,340	90,670	148,000	118,000	66,670	129,340	1,182,020

11. Strategaeth Fasnachol

- 11.1 Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i wneud y mwyaf o effaith Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- 11.2 Y prif lywiwr ar gyfer yr holl brosiectau o fewn y Cynllun Twf yw cyflawni buddion economaidd a chymdeithasol i'r Gogledd yn unol â'r deilliannau strategol a nodir yn achos busnes y portffolio. Mae'r Cynllun Twf yn ceisio gwneud y mwyaf o fuddsoddiad uniongyrchol ac anuniongyrchol y sector cyhoeddus ar draws y portffolio.
- 11.3 Mae potensial arwyddocaol ar draws y portffolio i greu enillion masnachol ar fuddsoddiad a allai gael eu hailfuddsoddi yn y rhanbarth. Bydd disgwyl i bob achos busnes ystyried cyfleoedd am fuddsoddiadau masnachol. Gallai'r cyfleoedd hyn gynnwys darparu arian y Cynllun Twf fel benthyciad, buddsoddiad neu drefniant rhannu elw (yn amodol ar gyngor cymorth gwladwriaethol prosiect perthnasol).
- 11.4 Mae'r Bwrdd Uchelgais yn disgwyl cynhyrchu enillion ar fuddsoddiad ar draws y portffolio cyfan, gyda ffocws penodol ar gyfleoedd o fewn y rhaglenni Tir ac Eiddo ac Ynni Carbon Isel a fyddai, yn amodol ar gytundeb Llywodraeth Cymru a'r DU, yn caael eu hailfuddsoddi yn y rhanbarth.
- 11.5 Mae caffael yn cynrychioli cyfle masnachol arwyddocaol ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru. Ystyrir y cyfleoedd caffael ar y cyd lle bo hynny'n briodol ar draws y Cynllun Twf yn unol â'r strategaeth gaffael a amlinellir isod.

12. Dull Caffael

- 12.1 Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i sicrhau gwerth am arian a gwneud y mwyaf o'r buddion i'r rhanbarth drwy Gynllun Twf Gogledd Cymru. Bydd caffael yn chwarae rôl allweddol yng nghyflawniad prosiectau'r Cynllun Twf, ond hefyd o ran gwireddu'r buddion i'r rhanbarth. Mae'r adran a ganlyn yn nodi'r ymagwedd y bydd y Bwrdd yn ei defnyddio o ran caffael, gyda ffocws penodol ar wneud y mwyaf o'r buddion cymdeithasol a chymunedol i'w cyflawni drwy'r gweithgarwch caffael.
- 12.2 Bydd yr egwyddorion caffael a ganlyn yn tanategu holl weithgarwch caffael y Cynllun Twf:
- **Arweinyddiaeth Rhanbarthol ac ymagwedd strategol**
Bydd y Bwrdd Uchelgais Economaidd:
    - yn meddu ar strategaeth ac egwyddorion clir ar gyfer cyflawni arferion caffael arloesol a chynaliadwy gyda chleientiaid, contractwyr a chymunedau sy'n gweithio gyda'i gilydd
    - yn ymgysylltu â chontractwyr a'r gadwyn gyflenwi mewn modd agored a thryloyw gyda sgwrs ddwyffordd

- *yn hyrwyddo ac yn hybu cyfleoedd caffael cydweithredol, gan gefnogi arloesedd a thwf*
  - *yn gweithio gyda Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ac yn cefnogi cynlluniau llesiant lleol a chynlluniau gwytnwch cymunedol esblygol yn uniongyrchol ar gyfer y rhanbarth er mwyn adfer ac adeiladu'n ôl yn decach ac yn well*
  - *yn hyrwydd ac yn hybu cyflawni buddion gwerth cymdeithasol a chymunedol drwy weithgarwch caffael ac yn cyd-fynd â pholisïau allweddol megis y ddyletswydd gymdeithasol economaidd a'r bil partneriaethau cymdeithasol, ac yn eu profi.*
  - *yn ymgorffori 'Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015' yn yr holl weithgarwch caffael lle bo hynny'n berthnasol i'r 46 o ddangosyddion llesiant cenedlaethol i Gymru.*
- **Ymgysylltu a chefnogi'r gadwyn gyflenwi a'r Economi Sylfaen**
    - *Ymgysylltu mewn sgwrs ddwyffordd gyda phartneriaid, contractwyr a chymunedau a sicrhau bod anghenion a blaenoriaethau lleol a rhanbarthol yn rhan o'r cymalau gwerth cymdeithasol*
    - *Cefnogi a gwella mynediad i fusnesau bach a chanolig eu maint a chefnogi cydweithio rhwng y busnesau hynny o fewn y rhanbarth.*
    - *Cefnogaeth agored a theg i gadwyni cyflenwi lleol i ymgysylltu gyda chontractau mwy drwy sesiynau briffio cadwyni cyflenwi a chyfleoedd bidio ar y cyd a rhestr aros o brosiectau.*
    - *Sicrhau arferion gwaith teg a moesegol, yn cynnwys talu contractwyr yn brydlon ac o fewn y gadwyn gyflenwi*
    - *Cefnogi'r economi sylfaen yn y rhanbarth gyda sgiliau ac arloesedd wedi'u mapio ar draws y Cynllun Sgiliau a Chyflogaeth Rhanbarthol.*
- **Sgiliau, swyddi a thwf**
    - *Canolbwyntio ar recriwtio a hyfforddiant arloesol ac sydd wedi'i dargedu, gan weithio gyda'n partneriaid i sicrhau ein bod yn cefnogi pobl i ailhyfforddi, datblygu sgiliau newydd drwy wirfoddoli neu gyfrannu at addysg/prentisiaethau.*
    - *Targedu cyfleoedd ac ymgysylltu â mecanweithiau presennol i gefnogi hyn a thargedu grwpiau penodol megis pobl ifanc neu'r rheini sydd mewn ardaloedd o amddifadedd i ymgysylltu mewn addysg a dysgu/datblygu.*
- **Cyfraniad i addysg a chefnogi pobl ifanc**
    - *Gweithio gyda phrosiectau sy'n esblygu megis Prifysgol y Plant i gefnogi contractwyr i ymgysylltu a chyflawni datblygiadau dysgu a sgiliau i bobl ifanc.*
    - *Cefnogi ymgysylltu a chysylltiadau gydag ysgolion i gynnig cyfleoedd i bawb gefnogi'r Cwricwlwm 22 newydd yng Nghymru, gyda ffocws ar gynhwysiad digidol.*
- **Llesiant a gwytnwch cymunedol**

- *Gweithio'n uniongyrchol gyda'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i gynnwys gwytnwch cymunedol ac adeiladu cyfoeth gan ddatblygu asedau yn ein cymunedau i gynnwys cefnogi iechyd meddwl cadarnhaol mewn gweithleoedd, cadwyni cyflenwi ac mewn cymunedau*
  - *Ymgysylltu â phartneriaethau newydd megis amgueddfeydd, theatrau a'r celfyddydau i gefnogi'r gwaith o ddatblygu ein hystyriaethau diwylliannol ac iaith Gymraeg yn ein cyfleoedd contract.*
  - *Gweithio â phartneriaid caffael a sefydliadau trydydd sector i wneud y mwyaf o'r cyfleoedd i adeiladu cyfoeth cymunedol.*
  - *Cefnogi ac ymgysylltu â'r trydydd sector mewn ymagwedd ar sail gwerth sy'n cefnogi gwytnwch yn y trydydd sector i weithio gyda chontractwyr a'r gadwyn gyflenwi a'u cefnogi.*
- **Cynaliadwyedd Amgylcheddol ac Adferiad Gwyrdd**
    - *Sicrhau bod gennym ystyriaethau amgylcheddol mewn cyfleoedd contract, lleihau i'r eithaf ein heffaith ar yr amgylchedd a chefnogi technolegau, ymagweddau ac arloesi newydd gyda chontractwyr a'r gadwyn gyflenwi, gyda ffocws ar yr economi cylchol.*
    - *Ceisio lleihau i'r eithaf ôl-troed carbon prosiectau a chefnogi'r economi carbon isel, gan ganolbwyntio ar yr ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru i gyflawni sector cyhoeddus carbon niwtral erbyn 2030, gan leihau nwyon tŷ gwydr, gwella ein hamgylchedd naturiol a gwarchod ein bioamrywiaeth.*
  - **Arloesedd ac arferion newydd**
    - *Profi ac archwilio ffyrdd newydd o weithio gyda'r holl bartneriaid i geisio gwneud y mwyaf o werth cydweithio rhanbarthol*
    - *Sefydlu trefniadau effeithiol ar gyfer monitro effaith, archwilio'r teclyn mwyaf priodol i wneud hyn*
    - *Cydweithio ar draws y bartneriaeth i ddarparu adnoddau ar gyfer gweithgarwch caffael yn effeithiol a chanolbwyntio ar ddatblygu a chyflawni fforymau newydd i gefnogi capasiti a galluedd i ddefnyddio caffael fel teclyn effeithiol megis cymuned arferion ac ati.*

13. Trefniadau Llywodraethu

Cytundeb Llywodraethu 2

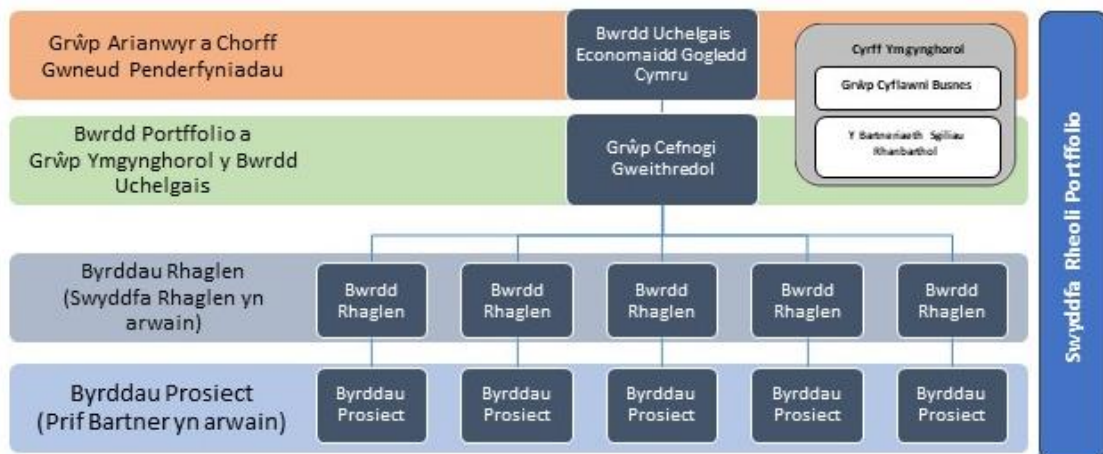
- 13.1 Wedi sicrhau'r Cynllun Twf, mae'r Partneriaid wedi cytuno i ymrwymo i ail Gytundeb Llywodraethu (GA2) a fydd yn cefnogi'r bartneriaeth i wedd nesaf gweithredu'r Cynllun Twf a datblygu'r Weledigaeth Twf ymhellach.
- 13.2 Mae'r cytundeb, sy'n ddogfen sydd wedi'i rhwymo mewn cyfraith, yn diffinio rôl a swyddogaeth y Bwrdd, a'i bwerau dirprwyedig. Yn ogystal, mae'n darparu ar gyfer ei strwythurau gwneud penderfyniadau ac atebolrwydd democrataidd. Gwneir darpariaeth ar gyfer ymrwymadau'r Partneriaid i'r prosiectau a sut caiff y rhain eu

rheoli a'u dosrannu. Mae GA2 yn rhoi sicrwydd i'r Awdurdod Lletya (Cyngor Gwynedd), wrth gymryd y rôl honno. Yn ogystal, rhoddir sylw i'r trefniadau gwaelodol sy'n darparu ar gyfer materion cyfreithiol a chydymffurfio o fewn y bartneriaeth a llywodraethu'r Swyddfa Rheoli Perfformiad.

- 13.3 Mae'n ddogfen allweddol, sy'n rhoi strwythur a sylfaen glir, er mwyn bwrw ymlaen â gweithredu'r Cynllun Twf.

Trefniadau Rheoli Portffolio, Rhaglenni a Phrosiectau

- 13.4 Mae'r Bwrdd wedi mabwysiadu model cyflawni sy'n seiliedig ar ddull arfer gorau ar gyfer rheoli'r portffolio, y rhaglenni a'r prosiectau fel sydd wedi'i nodi yn '*Government Functional Standard GovS 002: Project Delivery*'. Mae rheoli'r portffolio, y rhaglenni a'r prosiectau yn ffordd integredig o fodloni uchelgeisiau'r sefydliad, gan annog gwell penderfyniadau a chynyddu'r tebygolrwydd o gael deilliannau llwyddiannus.
- 13.5 Mae'r diagram isod yn amlinellu strwythur cyflawni llywodraethu rheoli rhaglen a phrosiect ar gyfer y Cynllun Twf:

Lefel Strategol a Phortffolio

- 13.6 **Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (Grŵp Ariannu)** - Mae'r Bwrdd Uchelgais yn gweithredu fel Grŵp Ariannu (Sefydliad) a'r Corff Gwneud Penderfyniadau. Mae'r holl hawliau dan y lefel hon wedi'u dirprwyo i bartïon perthnasol fel sydd angen drwy benderfyniad ffurfiol gan y Bwrdd. Bydd aelod o'r Bwrdd Uchelgais yn cymryd rôl Aelod Arweiniol ar gyfer pob un o'r rhaglenni ac yn eistedd ar y Bwrdd Rhaglen perthnasol. Y Bwrdd Uchelgais fydd yn gyfrifol am ystyried a chymeradwyo achosion busnes prosiectau o fewn y portffolio a bydd y cyfrifoldeb am gyflawni'n cael ei ddirprwyo i'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol.
- 13.7 **Grŵp Cefnogaeth Weithredol (Bwrdd Portffolio)** - Y grŵp hwn yw'r corff ymgynghorol i'r Bwrdd Uchelgais ond mae hefyd yn gweithredu fel y Bwrdd Portffolio ar gyfer y Cynllun Twf i gefnogi a herio Cyfarwyddwr Rhaglen y Cynllun Twf i sicrhau ei fod yn cael ei gyflawni. Mae uwch swyddogion o bob un o bartneriaid y Bwrdd Uchelgais yn gwasanaethu ar y grŵp. Bydd aelod o'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol yn gweithredu fel Uwch Berchennog Cyfrifol (SRO) ar gyfer pob un o'r rhaglenni ac yn arwain y Bwrdd Rhaglen perthnasol.

- 13.8 **Cyfarwyddwr Rhaglen** - Mae'r Cyfarwyddwr Rhaglen yn atebol i'r Bwrdd Uchelgais ar gyfer cyflawni portffolio'r Cynllun Twf.

Lefel Rhaglenni a Phrosiectau

- 13.9 **Swyddfa Rheoli Portffolio (PMO)** - Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cefnogi ac yn cydlynu gweithgareddau ar draws y rhaglenni gan weithredu fel hwb gwybodaeth a sicrhau bod dulliau adrodd, rheoli risg a materion yn gyson. Yn ogystal, mae'n gweithredu fel rôl sicrwydd werthfawr, gan roi cyngor a her i raglenni a phrosiectau. Aseinir Rheolwr Rhaglen ar gyfer pob rhaglen o blith y Swyddfa Rheoli Rhaglen.
- 13.10 **Byrddau Rhaglen** - Bydd gan bob rhaglen Fwrdd Rhaglen ffurfiol ac Uwch Berchennog Cyfrifol wedi'i benodi. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu (i ddechrau) a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Mae'r Byrddau Rhaglen yn dyrchafu i'r Bwrdd Portffolio drwy'r Cyfarwyddwr Rhaglen.
- 13.11 **Byrddau Prosiect** - Bydd yr holl brosiectau o fewn y Cynllun Twf yn cael eu rheoli drwy Fwrdd Prosiect, gydag Uwch Berchnogion Cyfrifol a rheolwyr prosiect yn eu lle i sicrhau cyflawniad. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Ariannwr y Prosiect fydd yn gyfrifol am y Prosiectau a'r Byrddau Prosiect a bydd trefniadau clir ar gyfer cyflawni prosiectau yn unol ag arferion gorau yn cael eu nodi yn achos busnes pob prosiect. Bydd prosiectau yn adrodd i'r Bwrdd Rhaglen perthnasol. Cytunir ar y Cylch Gorchwyl ar gyfer Byrddau Prosiect rhwng Ariannwr y Prosiect a'r Swyddfa Rheoli Portffolio i sicrhau bod y ddau barti'n deall y cysylltiadau priodol a'r trefniadau adrodd rhwng y prosiect a'r Bwrdd Rhaglen.

Y Broses Cymeradwyo Prosiectau

- 13.12 Bydd y Cynllun Twf yn cael ei lofnodi yn seiliedig ar achos busnes y portffolio a phum achos busnes rhaglen. Unwaith y ceir cytundeb ar y cynllun terfynol, gellir dwyn achosion busnes prosiectau ymlaen er ystyriaeth gan y Bwrdd Uchelgais.
- 13.13 Datblygir achosion busnes llawn (Model 5 Achos) ar gyfer pob prosiect o fewn Cynllun Twf Gogledd Cymru, yn unol â'r canllawiau 'Gwell Achosion Busnes' a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru a Thrysorlys EM.
- 13.14 Mae'r gwaith o baratoi Achos Busnes Prosiect gan ddefnyddio'r model 5 achos yn rhoi fframwaith sydd wedi'i brofi i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau a rhan-ddeiliaid, ar gyfer 'meddwl' strwythuredig a sicrwydd bod y prosiect yn darparu ac yn cyd-fynd yn strategol, yn gwneud y mwyaf o werth cyhoeddus, yn fasnachol hyfyw, yn fforddiadwy a bod modd ei ariannu dros amser.
- 13.15 Bydd gofyn i achosion busnes prosiect arddangos sut maent yn cyflawni yn erbyn amcanion a dyheadau Cynllun Twf Gogledd Cymru ac yn benodol yn erbyn yr achos busnes rhaglen perthnasol.
- 13.16 Cydnabyddir, drwy ddatblygu a chytuno ar achosion busnes portffolio a rhaglenni rhwng y Bwrdd Uchelgais a Llywodraethau'r DU/Cymru, y bydd yr achos strategol ar gyfer prosiectau wedi cael ei sefydlu.

- 13.17 Bydd pob Achos Busnes Prosiect yn destun adolygiad porth allanol ar adegau y cytunir arnynt gyda Hwb Sicrwydd Llywodraeth Cymru.
- 13.18 Yn y lle cyntaf, bydd yr achosion busnes prosiect yn cael eu hystyried gan y Bwrdd Rhaglen perthnasol. Ni chyflwynir achosion busnesau i'r Bwrdd Uchelgais cyn iddynt gael eu cymeradwyo gan y Bwrdd Portffolio a'r Bwrdd Rhaglen ac ar ôl cwblhau'r adolygiadau porth gofynnol. Mae Swyddfa'r Rheoli Portffolio yn cadw'r hawl i gomisiynu adolygiadau allanol o achosion busnes prosiect lle bo'r angen.

Y Broses ar gyfer Ystyried Prosiectau Newydd

- 13.19 Mae'r Cynllun Twf yn bortffolio sy'n rhychwantu 15 mlynedd ac mae potensial na fydd pob un o'r 14 prosiect presennol yn cael eu cyflawni os na ellir arddangos buddion economaidd prosiectau penodol drwy achosion busnes prosiectau neu os bydd blaenoriaethau newydd yn dod i'r amlwg i'r rhanbarth. Mae'n bosib hefyd y bydd ffynonellau cyllid pellach yn cael eu hadnabod neu y cynhyrchir incwm drwy'r Cynllun Twf i'w ailfuddsoddi yn y prosiectau newydd.
- 13.20 Bydd unrhyw brosiectau newydd neu amgen yn fater i'r Bwrdd Uchelgais benderfynu arnynt o fewn yr amlen fforddiadwyedd gytûn ar gyfer y bartneriaeth a lle mae'r prosiectau'n cyflawni yn erbyn amcanion y Cynllun Twf a'i raglenni. Bydd angen i'r cynigion am brosiectau sy'n eistedd y tu allan i'r amlen ariannu gytûn ar gyfer y bartneriaeth ac y tu allan i'r paramedrau y cytunwyd arnynt gyda Llywodraethau'r DU a Chymru dderbyn cymeradwyaeth partneriaid unigol a/neu'r ddwy lywodraeth.
- 13.21 Byddai cynigion am brosiectau newydd neu amgen yn cael eu hasesu yn y bwrdd rhaglen perthnasol cyn iddynt gael eu hystyried gan y bwrdd portffolio a'r Bwrdd Uchelgais. Pe byddai'r Bwrdd Uchelgais yn cadarnhau prosiect newydd i'w ddatblygu, byddai achos busnes prosiect yn cael ei ddatblygu yn unol â'r broses sydd wedi'i nodi uchod.

Monitro a Gwerthuso

- 13.22 Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i'r Bwrdd Portffolio a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.
- 13.23 Mae Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'i ddatblygu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae cydrannau allweddol y Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'u nodi isod:

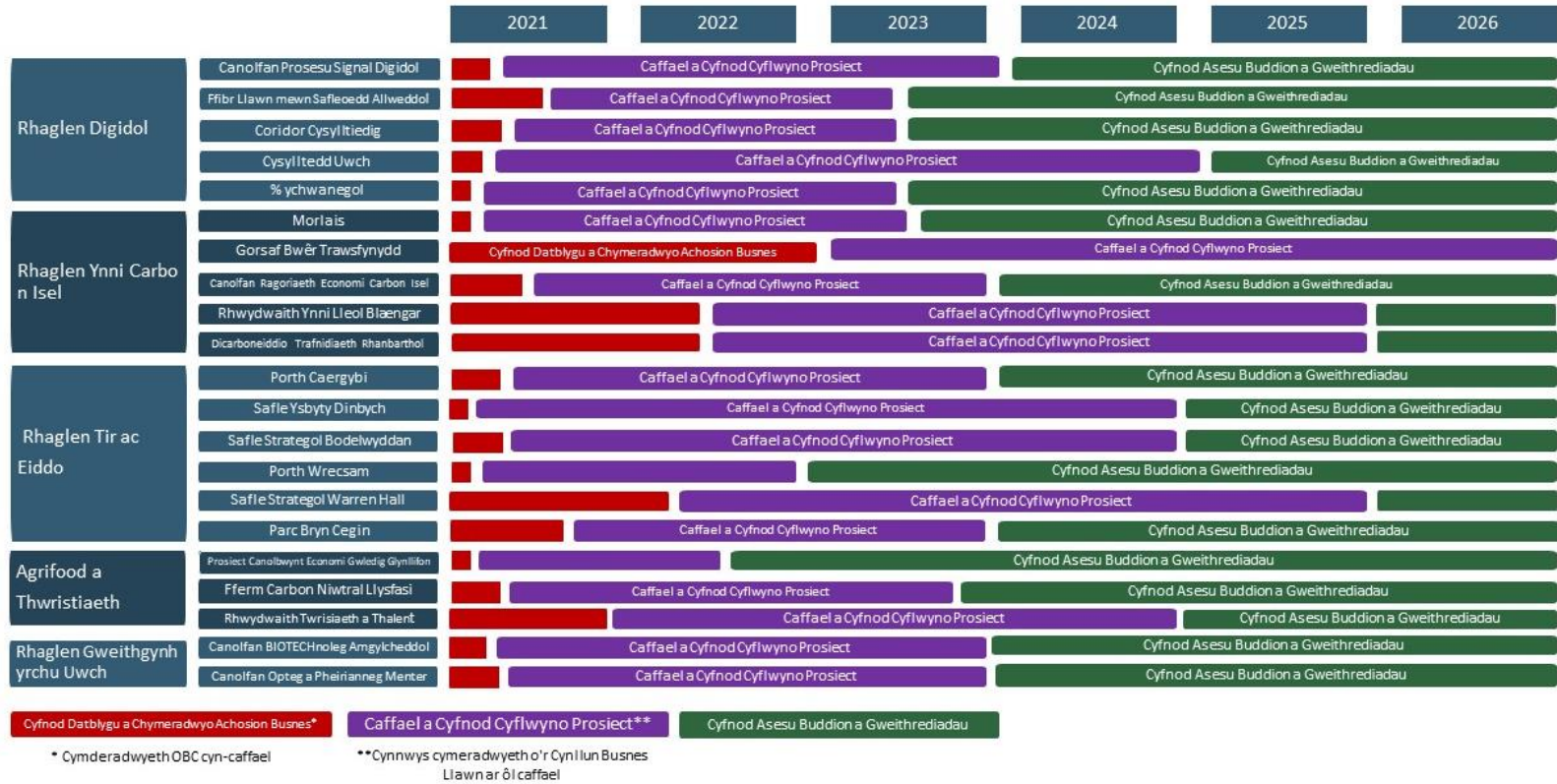

- 13.24 Adroddiadau Uchafbwyntiau Misol ar gyfer pob rhaglen a phrosiect;
- 13.25 Adroddiadau Chwarterol Ffurfiol i'r Bwrdd Uchelgais, Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru;
- 13.26 Adroddiad Blynyddol Ffurfiol i'r Bwrdd Uchelgais, ei bartneriaid, Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru;
- 13.27 Gwerthusiad effaith economaidd annibynnol i'w gynnal bob 3-5 mlynedd yn erbyn cyfres o ddangosyddion y cytunwyd arnynt â Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.
- 13.28 Bydd y buddion ehangach i'w cyflawni drwy gaffael, yn enwedig gwerth cymdeithasol a chymunedol, yn cael eu monitro a'u gwerthuso i sicrhau bod y rhanbarth yn cael y budd mwyaf o'r fath weithgarwch.
- 13.29 Bydd y Bwrdd Uchelgais yn gweithio â Llywodraeth Cymru i sicrhau bod gwerthuso yn erbyn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gydran allweddol o'r holl weithgareddau monitro a gwerthuso.
- 13.30 Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i ddatblygu mecanwaith adborth priodol ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru gyda'r ddwy lywodraeth i sicrhau bod y gwersi a ddysgir yn ystod cyflawniad y Cynllun Twf yn cael eu cofnodi a'u rhannu.

14. Amserlen Cyflawni Prosiectau'r Cynllun Twf

Ffigwr A. 1 Amserlen Cyflawni'r Cynllun Twf

Tud. 58

Ffynhonnell: Y BWRDD UCHELGAIS

Nodyn Eglurhaol ar Gyflawni Preifat yn y Rhaglen Tir ac Eiddo

Yn sgil graddfa'r datblygiad arfaethedig, bydd gan y prosiectau a ganlyn amserlenni cyflawni a fydd yn ymestyn y tu hwnt i 2026 - Porth y Gorllewin, Warren Hall, Bodelwyddan, Cyn Ysbyty Gogledd Cymru. Mae'r amserlen uchod yn cyfeirio at elfennau'r prosiectau hyn a ariannir gan y Cynllun Twf. Dangosir amserlen cyflawni mynegol llawn y prosiectau hyn yn Nhabl 5.4 yn Achos Ariannol Achos Busnes y Rhaglen Tir ac Eiddo.

Cynllun Twf Gogledd Cymru: Achos Busnes y Portffolio

HATCH

Tudalen Gynnwys

Tudalen Gynnwys	2
Trosolwg Gweithredol	i
Yr Achos Strategol	i
Yr Achos Economaidd	iv
Yr Achos Masnachol	vii
Yr Achos Ariannol	vii
Yr Achos Rheoli	x
1. Cyflwyniad	1
2 Yr Achos Strategol	2
Y Cyd-destun Strategol	2
Cynlluniau Dinasoedd a Thwf	2
Trosolwg Sefydliadol	2
Strategaeth ac Amcanion Busnes	4
Cyd-fynd â Mentrau Presennol	8
Yr Achos dros Newid	9
Amcanion Gwariant Portffolio Strategol	9
Trefniadau presennol	10
Anghenion Busnes	18
Sgôp Posib: Cynllun Twf Gogledd Cymru	20
Rhaglenni'r Cynllun Twf	20
Prif Fuddion	23
Y Prif Risgiau	25
Cyfyngiadau	25
Dibyniaethau	26
3 Yr Achos Economaidd	27
Ffactorau Llwyddiant Hanfodol	27
Asesiad o'r Opsiynau	27
Dewisiadau Strategol	28
Datblygu'r cynigion	29
Gwerthusiad Economaidd	35
Crynodeb o'r Gwerthusiad Economaidd	35
Paramedrau gwerthuso allweddol	37
Costau	37

	Buddion wedi'u mesur	38
	Buddion gros	40
	Buddion ychwanegol net	41
	Cymhareb budd-cost	42
	Dadansoddiad Risg a Sensitifrwydd	43
	Risg	43
	Asesiad Sensitifrwydd	44
	Buddiannau Ehangach	45
<hr/>		
4	Yr Achos Masnachol	46
	Strategaeth Fasnachol	46
	Strategaeth Gaffael	46
	Egwyddorion Caffael	48
	Gwerth Cymdeithasol a Buddion Cymunedol	50
	Darparu Adnoddau Caffael	51
	Perthnasau Cytundebol	51
	Partneriaethau Allweddol	51
	Perthnasau Rhanddeiliaid	51
	Gofynion Gwasanaeth, Deilliannau a Dyraniad y Risg	51
	Mecanwaith Codi Ffi	52
	Perchnogaeth Asedau, Rheoli a'r Ymdriniaeth Gyfrifeg	52
	Perchnogaeth	52
	Rheoli	52
	Yr Ymdriniaeth Gyfrifeg	52
	Cymorth Gwladwriaethol	52
	Goblygiadau Personél	53
<hr/>		
5	Yr Achos Ariannol	54
	Gofynion Cyfalaf a Refeniw	54
	Gofynion Cyfalaf	54
	Gofynion Refeniw	56
	Crynodeb Incwm a Gwariant	56
	Aeddfedrwydd y Prosiect	57
	Cyllid Sector Preifat	59
	Monitro a Gwerthuso	60
	Rheoli Risg Ariannol a Threfniadau Archwilio	61
<hr/>		
6	Yr Achos Rheoli	64
	Rheoli, Llywodraethu a Chydlynu	64

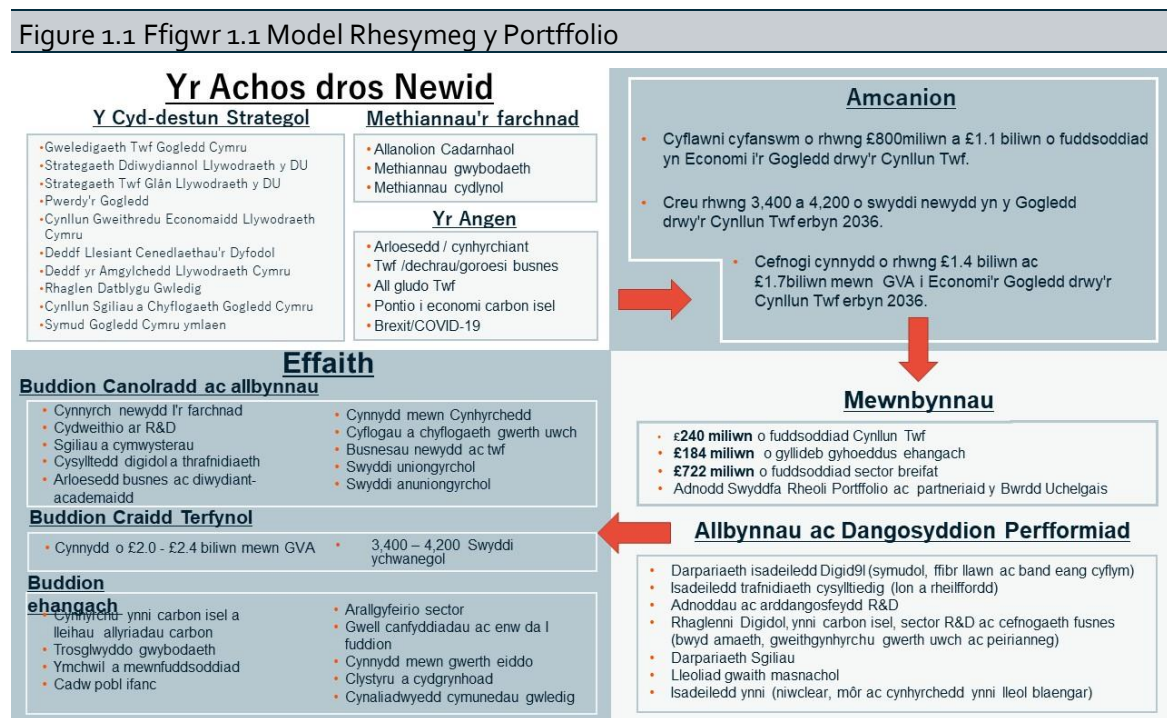
Strwythur Cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru	64
Achosion Busnes y Prosiectau	67
Profiad o Gyflawni	68
Rheoli Risg	69
Rheoli Newid	70
Gweithio mewn Partneriaeth ac Ymgysylltiad Rhanddeiliaid	71
Llinell Amser a Cherrig Milltir	71
Aeddfedrwydd y Prosiect	71
Marchnata	72
Monitro, Gwerthuso ac Adborth	73
Gwireddu Buddion	73
Sicrwydd	73
<hr/>	
Atodiad A - Asesiad Effaith Cenedlaethau'r Dyfodol	1
<hr/>	
Atodiad B - Cyfarfodydd Allweddol wrth ddatblygu'r Cynllun Twf	1
<hr/>	
Atodiad C - Prosiectau'r Cynllun Twf	1
<hr/>	
Atodiad D - Amcanion gwario lefel rhaglen	1
<hr/>	
Atodiad E - Gwerthusiad Economaidd: Prif Egwyddorion a Thybiaethau a Buddion fesul Prosiect	1
<hr/>	
Atodiad F - Amserlen Cyflawni'r Cynllun Twf	1
<hr/>	
Atodiad G - Dadansoddiad Sensitifrwydd Lefel Rhaglen Manwl	2

Trosolwg Gweithredol

- i. Diben yr achos busnes portffolio strategol hwn yw arddangos y dewis optimaidd o raglenni a phrosiectau ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.
- ii. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd, gan adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd wrth fynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
- iii. Bwriad yr achos busnes yw hysbysu Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf, sy'n dilyn y cytundeb Penawdau'r Telerau gyda Llywodraethau Cymru a'r DU yn 2019.

Yr Achos Strategol

Gweler isod grynodedb o'r model rhesymeg ar gyfer y Cynllun Twf.

Ffynhonnell: Y Bwrdd Uchelgais. Nodyn ar Fethiant y Farchnad: **Allanoldebau cadarnhaol:** buddion economaidd/cymdeithasol/amgylcheddol trydydd parti i'r economi/cymdeithas ehangach. Ni all sefydliadau masnachol ddal y rhain i gyd felly mae angen buddsoddiad cyhoeddus. **Methiant gwybodaeth:** nid oes gan fusnesau'r wybodaeth gyflawn am dechnolegau/datblygiadau a allai sicrhau twf. Mae angen buddsoddiad cyhoeddus i bontio'r bylchau gwybodaeth hyn. **Methiant cydlynol:** mae'n bosib nad oes gan un sefydliad yn unig y cymhelliant i fuddsoddi mewn menter sy'n sicrhau buddion i bartneriaid ehangach. Mae angen buddsoddiad cyhoeddus i symblu Buddsoddiad partneriaeth.

Y Cyd-destun Strategol

iv. Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn 2012 ac mae'n cynnwys chwe ardal weinyddol Awdurdodau Lleol rhanbarth y Gogledd a Phrifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr, Coleg Cambria a Grŵp Llandrillo Menai. Mae'r sector preifat wedi helpu i ffurfio'r cynllun hefyd, drwy Gyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy a'r Grŵp Cyflawni Busnes.

v. Mae'r Cynllun Twf yn adeiladu ar y Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru, a fabwysiadwyd yn 2016:

"rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwery'r Gogledd ac Iwerddon."

vi. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cyd-fynd yn agos â blaenoriaethau Llywodraethau'r DU a Chymru yng nghyswllt datblygiad economaidd. Mae'n cyd-fynd yn arbennig o gryf gyda **Strategaeth Ddiwydiannol Llywodraeth y DU, ynghyd â Chynllun Gweithredu Economaidd Llywodraeth Cymru a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, ynghyd â'u themâu llorweddol**. Cynaliadwyedd sydd wrth wraidd y Cynllun Twf, a bydd y buddsoddiadau yn cyfrannu tuag at dargedau lleihau allyriadau carbon Cymru.

Yr Achos dros Newid

vii. Mae amcanion gwario strategol y portffolio fel a ganlyn.

- Creu rhwng 3,400 a 4,200 o swyddi newydd net yn y Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.
- Cefnogi cynnydd ychwanegol net o rhwng £2.0 biliwn a £2.4 biliwn mewn GVA i Economi'r Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.
- Cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1 biliwn o fuddsoddiad yn Economi'r Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.

viii. Mae'r Gogledd yn cyfrannu £14.2 biliwn at economi'r DU bob blwyddyn.¹ Mae'r perfformiad economaidd diweddar wedi bod yn wydn ond mae bwlch cynhyrchedd parhaus a chynyddol yn dal i fodoli, ynghyd ag amrywiadau mawr mewn cynhyrchedd o fewn y Gogledd. Mae economi'n amrywiol a'r sectorau allweddol yw gweithgynhyrchu, ynni a thwristiaeth yn ogystal â swyddi yn y sector cyhoeddus. Mae peth o'r bwlch cynhyrchedd yn cael ei briodwedu gan strwythur ein sectorau, ond mae ardaloedd o gryfder a chyfleoedd, yn benodol yn y sectorau gweithgynhyrchu uwch, ynni carbon isel, bwyd-amaeth, twristiaeth a digidol.

ix. Mae cefnogi sectorau gwerth uchel ac ymdrin â'r rhwystrau hir-dymor i dwf wrth galon Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae anghenion busnes allweddol wedi'u hadnabod ar draws y sectorau gwerth uchel hyn, fel a ganlyn:

- Gwella cynhyrchedd
- Cefnogi arloesedd ac ymchwil a datblygu
- Cefnogi'r agenda carbon isel a gyrru twf carbon isel
- Integreiddio'r gadwyn gyflenwi
- Cwrdd ag anghenion sgiliau

¹ Mesurwyd gan Werth Ychwanegol Cryswth (GVA). Ffynhonnell: ONS, data 2018.

- Angen am ofod llawr cyflogaeth modern a thir preswyl wedi'i wasanaethu
  - Ymdrin â'r rhaniad digidol
  - Ymestyn y capasiti ymchwil digidol.
- x. Mae'r Cynllun Twf wedi'i ddylunio i fynd i'r afael â heriau hir-dymor ond, mae pandemig COVID-19 wedi cael effaith ddefn ar economi'r Gogledd a bydd yn dylanwadu'r gefnlen ar gyfer y Cynllun Twf a'r cyd-destun ar gyfer cyflawni o'i fewn. Mae Partneriaid wedi comisiynu dadansoddiadau i ddarparu'r wybodaeth ddiweddaraf ar oblygiadau COVID a chynllunio'r gwaith adfer.

Sgôp Posib: Cynllun Twf Gogledd Cymru

- xi. Ffocws y Cynllun Twf ar hyn o bryd yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd, gan adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd a mynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Rydym wedi adnabod "sectorau hwyluso" i fynd i'r afael â rhwystrau economaidd allweddol a rhoi sylw i faterion strwythurol sydd wedi cael effaith ar gynhyrchedd a swyddi.² Mae'r rhain fel a ganlyn:

Sectorau Twf Uchel	Sectorau hwyluso
- Ynni carbon isel	- Tir ac eiddo
- Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel	- Digidol
- Bwyd-amaeth a thwristiaeth	

Prif Fuddion

- xii. Bydd y Cynllun Twf yn arwain at nifer o fuddion uniongyrchol ac anuniongyrchol ar gyfer economi'r Gogledd. Mae'r amcanion strategol a fydd yn cael eu cyflawni yn cynnwys yr hyn a ganlyn:
- Twf mewn ffyniant rhanbarthol - drwy well cynhyrchedd, mewnfuddsoddiad a chreu swyddi newydd.
  - Creu swyddi o ansawdd gwell ar gyfer y farchnad lafur lleol - drwy ymyraethau wedi'u targedu mewn sectorau gwerth uchel i greu swyddi newydd.
  - Gweithlu mwy medrus o fewn y rhanbarth - drwy gefnogi sgiliau a mentrau hyfforddi ac ymyraethau wedi'u targedu mewn sectorau gwerth uchel i greu cyfleoedd.
  - Gwelliannau mewn safonau byw ledled y rhanbarth - twf cynhwysol sy'n darparu cyfleoedd, lleihau tlodi, anghydraddoldeb ac amddifadedd.

Y Prif Risgiau

- xiii. Mae'r risgiau allweddol i gyflawni'r portffolio yn llwyddiannus yn cynnwys adnoddau; cyflawni; cost COVID-19; Brexit; Newid hinsawdd ac Bioamrywiaeth; Buddsoddiad sector cyhoeddus a phreifat; Cyfranogiad gan gwmnïau defnyddwyr terfynol a newid gwleidyddol. Ystyrir y dulliau o reoli'r risgiau hyn yn yr Achos Rheoli

i. ² Mae'r ddau sector hwyluso arall (sgiliau a chyflogaeth a thrafnidiaeth strategol) yn eistedd y tu allan i'r Cynllun Twf.

Cyfyngiadau a Dibyniaethau

- xiv. Mae nifer o gyfyngiadau ar gyflawni'r Cynllun Twf yn cynnwys y pecyn ariannu o gyfanswm o £240m, tymor 15 mlynedd y Cynllun Twf, y gofyn am gyllid cyfalaf yn unig ac ystyriaethau Cymorth Gwladwriaethol. Mae'r Cynllun Twf yn dibynnu ar sicrhau'r cynllun terfynol, ac ar yr ymgysylltu a'r cydweithio gyda'r sectorau preifat a chyhoeddus.

Yr Achos Economaidd

Ffactorau Llwyddiant Hanfodol ac Aseiad o'r Opsiynau

- xv. Mae rhaglenni a phrosiectau'r Cynllun Twf wedi'u ffurfio drwy ystyried rhestr hir o opsiynau ar gyfer cyflawni'r amcanion gwario, ynghyd â chyfres o Ffactorau Llwyddiant Hanfodol (CSFs) yn cynnwys cydraddoldeb, gwerth ychwanegol, gwedd strategol a buddsoddiad y sector preifat. Daeth gwerthusiad o'r opsiynau strategol i'r casgliad mai'r opsiwn a ffafrir oedd:

"Canolbwyntio ar gyfleoedd twf y gellir eu hymestyn a'u gwasgaru ledled y rhanbarth i gyflawni twf economaidd cynaliadwy, cytbwys a chynhwysol".

Datblygwyd rhestr hir o 24 o brosiectau ar draws naw rhaglen gan y Bwrdd, gan weithio ar y cyd â Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU a chynrychiolwyr o'r sector preifat. Gostyngwyd hyn i restr fer o 14 o brosiectau ar draws chwe rhaglen ar y cam Penawdau'r Telerau, ac wedi hynny fe'u cyfunwyd i bum rhaglen, fel y crynhoir isod.

Tabl 1 Rhestr Derfynol o Brosiectau'r Cynllun Twf		
Rhaglen	Amcan allweddol	Prosiectau
Ynni carbon isel	Datgloi buddion economaidd prosiectau ynni carbon isel trawssffurfiol a sefydlu Gogledd Cymru fel un o leoliadau arweiniol y DU ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, arloesedd a buddsoddi yn y gadwyn gyflenwi. ¹	<ul style="list-style-type: none"> Gorsaf Bŵer Trawsfynydd Prosiect Morlais Ynni Lleol Blaengar Canolfan Ragoriaeth Carbon Isel Datgarboneiddio Trafnidiaeth Rhanbarthol
Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	Manteisio ar y rhwydwaith cryf o gwmnïau angori sydd â phroffil rhyngwladol, ynghyd ag arbenigedd byd-eang, i roi hwb i arloesedd a thechnoleg newydd er mwyn datblygu clwstwr gweithgynhyrchu uwch pwerus. Bydd yn cyflawni adnoddau o safon fyd-eang mewn cyfleusterau sy'n arwain y sector, gan adeiladu ar arbenigedd yn y rhanbarth i wneud y gorau o effaith economaidd leol o ymchwil a thechnoleg.	<ul style="list-style-type: none"> Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol
Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth	Adeiladu ar y sector amaeth, bwyd a diod sydd wedi'i hen sefydlu yn y Gogledd, ynghyd â chefnogi buddsoddiad pellach mewn twristiaeth o safon uchel er mwyn ymestyn y tymor ymwelwyr.	<ul style="list-style-type: none"> Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi Rhwydwaith TALENT Twristiaeth
Rhaglen tir ac eiddo	Pecyn o Brosiectau i ddatgloi cyfleoedd twf ledled y rhanbarth a fydd yn mynd i'r afael yn uniongyrchol â'r prinder tir ac eiddo addas i fusnesau a thwf. Yn ogystal, bydd yn cyflwyno safleoedd ar gyfer datblygiadau tai.	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Cyd-fenter Tir ac Eiddo Rhanbarthol Porth Caergybi
Rhaglen Ddigidol	Bydd y rhaglen yn canolbwyntio ar wella isadeiledd digidol ac arloesedd yn y rhanbarth. Bydd yn darparu mynediad safonol i gysylltedd digidol effeithiol a	<ul style="list-style-type: none"> Cysylltedd Digidol Gogledd Cymru Canolfan Prosesu Signal Digidol

	fforddiadwy i fusnesau ac aelwydydd a bydd yn gwella arloesedd mewn signalu digidol.	•
--	--	---

- xvi. Mae pob un o'r achosion busnes lefel Rhaglen yn cynnwys ei asesiad opsiynau ei hun. Yn ogystal, bydd angen i brosiectau unigol gynhyrchu eu hachosion busnes eu hunain ar gyfer buddsoddiad yn y man, gyda disgwyliad cysylltiedig i gyflwyno asesiad opsiynau fel rhan o'u hachos gwerth am arian.
- xvii. Disgrifir y gyfres lawn o brosiectau yn Atodiad C.

Gwerthusiad Economaidd

- xviii. Mae'r prosiectau a'r rhaglenni wedi'u gwerthuso ar gyfer yr achos portffolio strategol hwn ond dylid nodi y disgwylir i'r prosiectau eu hunain gynnal eu gwerthusiadau economaidd eu hunain wrth iddynt ddatblygu eu hachosion busnes eu hunain. Yn hytrach na rhagfynegi'r rhain, rydym yn hytrach yn sefydlu trefn resymol o feintiau ar gyfer buddion a gwerth am arian, wedi'u mynegi fel amrediadau.
- xix. Disgwylir i'r Cynllun Twf gyflawni rhwng **3,400 a 4,200 o swyddi FTE ychwanegol net** ar gyfer y Gogledd, gyda NPSV o £930m-£1.1 biliwn. Yn seiliedig ar yr holl arian sector cyhoeddus ar gyfer y Cynllun Twf, bydd yn cyflawni **cymhareb budd-cost (BCR) o 2.8-3.5 (neu 5.0-6.1 yn seiliedig ar fuddsoddiad y Cynllun Twf yn unig)**.³
- xx. Wrth ddehongli'r ffigyrau hyn, mae'n bwysig nodi bod amrediad o fuddion na ellir eu meintioli na rhoi gwerth ariannol iddynt mewn dull cadarn, ond erys ystyriaeth arwyddocaol o ran yr achos gwerth am arian ar gyfer y rhaglenni hyn. Mae'r rhain yn cynnwys:
- Denu mewnfuddsoddiad i sectorau gwerth uchel
  - Datblygiad sectorau allweddol a chystadleuaeth
  - Cynyddu capasiti ymchwil a datblygiad
  - Cadw pobl ifanc
  - Cynladwyedd gwledig.
- xxi. Mae nifer o risgiau i gynhyrchu graddfa'r buddion economaidd a ragwelir, ac mae'r asesiad gwerth am arian wedi bod yn destun profi sensitifrwydd ar y lefel rhaglen. Mae'r cymarebau Budd-Cost yn parhau'n gadarn yn wyneb y profion hyn.
- xxii. Gweler isod grynodeb o'r canfyddiadau allweddol o werthusiad economaidd y Cynllun Twf.

³ Noder bod hyn yn cynnwys asesiad o duedd optimistiaeth mewn costau cyfalaf.

Tabl 2 Tabl Gwerthuso Cryno

		Cynllun Twf Gogledd Cymru	Ynni carbon isel	Arloesedd mewn Gweithgynh yrchu Gwerth Uchel	Bwyd-amaeth a thwristiaeth	Tir ac eiddo	Digidol
A	Gwerth Cymdeithasol Presennol Net (£m) (yn cynnwys Tueddiad Optimistiaeth)	£930 – £1,140 (£1,122 – £1,371 yn seiliedig ar gostau'r Cynllun Twf)	£59 – £72 (£206 – £252)	£16 – £19 (£40 – £49)	£127 – £155 (£140 – £171)	£641 – £783 (£643 – £786)	£90 – £110 (£93 – £114)
B	Cost y sector cyhoeddus (£m, heb ddisgownt, heb gynnwys tueddiad optimistiaeth)	£424 (£240 o'r Cynllun Twf)	£227 (£86)	£39 (£13)	£37 (£25)	£81 (£79)	£40 (£37)
C	Cymhareb Cost Budd Priodol	2.8 – 3.5 (5.0 - 6.1 Cynllun Twf yn unig)	1.1 – 1.4 (3.0 – 3.6)	1.3 – 1.6 (4.0 – 4.8)	3.8 – 4.7 (5.7 – 7.0)	7.8 – 9.6 (8.0 – 9.8)	2.9 – 3.6 (3.2 – 3.9)
D ac E	Costau/buddion arwyddocaol nad oes modd rhoi gwerth ariannol arnynt a ffactorau anfesuradwy	<ul style="list-style-type: none"> Llai o CO₂ Mewnfuddsoddi Clystyru ac Allgynyrchiadau Buddion cymdeithasol/llesiant 	<ul style="list-style-type: none"> Llai o CO₂ Mewnfuddsoddi Allgynyrchiadau Buddion cymdeithasol/llesiant 	<ul style="list-style-type: none"> Allgynyrchiadau Trosglwyddo Gwybodaeth IP/Trwyddedu Clystyru Cadw pobl ifanc 	<ul style="list-style-type: none"> Trosglwyddo Gwybodaeth Arallgyfeirio amaeth/twristiaeth Datblygiad clwstrw carbon isel mewn amaeth/twristiaeth/bwyd Cadw pobl ifanc 	<ul style="list-style-type: none"> Codi gwerth y tir Llai o CO₂ Buddion trafniadaeth Buddion cymdeithasol/llesiant 	<ul style="list-style-type: none"> Dewis/fforddiadwyedd Buddsoddiad Preifat / Mewnol Masnacheiddio technoleg Buddion cymdeithasol/llesiant Cynladwyedd gwledig
F	Costau risg yn ôl math a thueddiad optimistiaeth gweddilliol	Drwy eu hachosion busnes eu hunain, bydd disgwyl i bob prosiect ystyried ac arddangos sut maent wedi lliniaru tuedd optimistiaeth posib yn eu costiau a'u hamserlenni arfaethedig. Yn y cam hwn, er mwyn bod yn geidwadol, rydym wedi cymhwyso'r ffactor tuedd optimistiaeth terfyn uchaf ar gyfer adeiladau safonol o ganllawiau Trysorlys EM i gostau cyfalaf ar gyfer yr holl raglenni ar 24% .					
G	Newid gwerthoedd (ar gyfer yr opsiwn a ffafir yn unig)	70% - 89% o ddirywiad yn y rhagdybiaethau a'r buddion craidd	70% o ddirywiad yn ein tybiaethau modelu effaith craidd	77% o ostyngiad mewn creu swyddi	84% o ostyngiad mewn creu swyddi a'r gwerth economaidd sy'n gysylltiedig â sgiliau twristiaeth	89% o ostyngiad mewn creu swyddi	75% o ostyngiad mewn defnydd o fand eang sefydlog/symudol, buddion busnesau newydd a'r buddion a gynhyrchir drwy'r DSP.
H	Hicyn amser a rheswm	Cyfnod gwerthuso 15 mlynedd wedi'i ddefnyddio Bydd gan yr holl asedau isadeiledd werth gweddilliol ar y pwynt hwn					

Yr Achos Masnachol

Strategaeth Fasnachol

- xxiii. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i wneud y mwyaf o effaith economaidd a gwerth am arian Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r Bwrdd hefyd yn cydnabod bod potensial i greu enillion masnachol ar fuddsoddiad a allai gael ei ailfuddsoddi yn y rhanbarth. Bydd disgwyl i bob achos busnes ystyried cyfleoedd am fuddsoddiadau masnachol.

Strategaeth Gaffael

- xxiv. Mae ein strategaeth gaffael yn ymateb i bolisi a gweithdrefnau Cymru. Bydd holl weithgarwch caffael y Cynllun Twf yn cael ei danategu gan gyfres o egwyddorion arweiniol, sy'n cael eu crynhoi isod.
- xxv. Ariannwr y Prosiect fydd yn gyfrifol am y gweithgarwch caffael ar gyfer pob prosiect. O ran prosiectau rhanbarthol, y Swyddfa Rheoli Portffolio fydd yn gyfrifol amdanynt.

Tabl 3 Polisi ac egwyddorion caffael

Gyrwyr polisi	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2015 Datganiad Polisi Caffael Cyhoeddus Cymru Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi Safonau Gweithredu Masnachol y Llywodraeth
Egwyddorion Caffael	<ul style="list-style-type: none"> Arweinyddiaeth Rhanbarthol Sgiliau, swyddi a thwf Cyfraniad i addysg a chefnogi pobl ifanc Gwytnwch a llesiant cymunedol Cynaliadwyedd amgylcheddol ac adfer gwyrdd Arloesedd ac arferion newydd

Yr Achos Ariannol

Gofynion Cyfalaf a Refeniw

- xxvi. Rhagwelir y bydd gan y Cynllun Twf gyfanswm gwariant cyfalaf o hyd at £1.1 biliwn, gyda £240 miliwn yn dod o'r Cynllun Twf a'r gweddill yn cael ei ddarparu gan bartneriaid sector cyhoeddus a phreifat. Mae'r gofynion gwariant cyfalaf yn cael eu darparu yn yr achos ariannol, yn seiliedig ar yr achosion busnes prosiect diweddaraf sydd ar gael ac sy'n cael eu hagregu i ddarparu rhagolygon y rhaglen.
- xxvii. Nid oes unrhyw gyllid refeniw yn cael ei ddarparu drwy'r Cynllun Twf ar gyfer cyflawni'r prosiectau neu gostau rhedeg gweithredol y prosiectau unwaith y byddant wedi'u cwblhau. Mae'r cyllid refeniw i gefnogi'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cael ei ddarparu drwy gyfraniadau partner y Bwrdd Uchelgais a (yn cynnwys cyfraniadau atodol Awdurdodau Lleol) ac mae cyllid ESF ychwanegol hefyd wedi'i sicrhau ar gyfer y tair blynedd weithredol gyntaf (o fis Mai 2020). Hefyd gellir defnyddio swm sydd gyfwerth â 'haenen uchaf' y grantiau llywodraeth blyneddol ar 1.5% i ariannu hyn, yn amodol ar hyblygrwydd Llywodraeth Cymru i reoli cyllid. Ariannwr y Prosiect sy'n gyfrifol am ofynion refeniw gweithredol y prosiectau unwaith y bydd y gwariant cyfalaf wedi'i

gwblhau, ar gyfer Ariannwr pob prosiect. Am ragor o fanylion ynghylch costau gweithredol, gweler Achosion Busnes y Rhaglenni.

Tabl 4 Dadansoddiad Cyllid Lefel Prosiect						
Prosiect		Yn Arwain y Prosiect	Cynllun Twf (£m)	Arall Cyhoeddus (£m)	Preifat (£m)	Cyfanswm (£m)
Rhaglen Ddigidol						
Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol		Prifysgol Bangor	3.0	3.1	1.1	7.3
Prosiect Cysylltedd Digidol	Ffibr llawn mewn safleoedd allweddol	Y BWRDD UCHELGAIS	6.8	-	0.411	7.2
	Coridor Cysylltiedig	Y BWRDD UCHELGAIS	2.2	-	-	2.2
	Cysylltedd Uwch ('Campws Cysylltiedig')	Y BWRDD UCHELGAIS	21.0	-	-	21.0
	Yr ychydig % olaf	Y BWRDD UCHELGAIS	4.0	-	-	4.0
Rhaglen Ynni Carbon Isel						
Morlais		Menter Môn	9.0	27.0	-	36.0
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel		Prifysgol Bangor	21.0	75.7	1.0	97.7
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd		Cwmni Eginio	20.0	20.0	360.0	400.0
Datgarboneiddio Trafnidiaeth		Y BWRDD UCHELGAIS	11.4	11.5	5.7	28.6
Ynni Lleol Blaengar		Y BWRDD UCHELGAIS	25.0	6.2	75.0	106.2
Rhaglen Tir ac Eiddo						
Porth Caergybi		Stena Line	35.0	-	£45.0	80.0
Prosiect Tir ac Eiddo	Warren Hall	BWRDD UCHELGAIS/LIC	15.0	-	£55.0	70.0
	Cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Dinbych	Bwrdd Uchelgais/Jones Bros Ltd/Cyngor Sir Ddinbych	4.0	-	£70.0	74.0
	KSS, Bodelwyddan	Y BWRDD UCHELGAIS	10.0	-	£72.0	82.0
	Parc Bryn Cegin	BWRDD UCHELGAIS/LIC	6.0	-	-	6.0
	Porth y Gorllewin, Wrecsam	Bwrdd Uchelgais/Cyngor Wrecsam	9.1	£1.9	£32.4	43.4
Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel						
Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol		Prifysgol Bangor	3.0	6.6	-	9.6
Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter		Prifysgol Glyndŵr	10.0	19.9	-	29.8

Prosiect	Yn Arwain y Prosiect	Cynllun Twf (£m)	Arall Cyhoeddus (£m)	Preifat (£m)	Cyfanswm (£m)
Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth					
Prosiect Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Grŵp Llandrillo Menai	10.0	3.0	-	13.0
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	Coleg Cambria	10.0	2.7	2.7	15.4
Rhwydwaith TALENT Twristiaeth	Grŵp Llandrillo Menai	4.5	6.7	1.7	13.0
CYFANSWM Y CYNLLUN TWF		240.0	184.3	722.1	1,146.4

xviii. Ar hyn o bryd, mae'r prosiectau o fewn y Cynllun Twf ar wahanol lefelau o aeddfedrwydd, fel y dangosir yn y tabl isod.

Tabl 5 Aeddfedrwydd y Prosiect

Prosiect	Cam Achos Busnes	Crynodeb
Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol	Achos Busnes Amlinellol	Mae'r prosiect yn datblygu Achos Busnes Amlinellol ar hyn o bryd i'w gyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth.
Prosiect Cysylltedd Digidol	Achos Busnes Strategol	Mae'r pedwar prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Morlais	Achos Busnes Amlinellol	Mae'r prosiect yn bwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol ar hyn o bryd.
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	Achos Busnes Amlinellol	Mae'r prosiect yn bwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol.
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	Achos Busnes Strategol	Mae'r prosiect yng nghamau cynnar ei ddatblygu.
Datgarboneiddio Trafnidiaeth	Achos Busnes Strategol	Mae'r prosiect yn y cam cysyniadol ar hyn o bryd.
Ynni Lleol Blaengar	Achos Busnes Strategol	Mae'r prosiect yn y cam cysyniadol ar hyn o bryd.
Porth Caergybi	Adolygu'r Prosiect	Bydd sgôp y prosiect yn cael ei adolygu i asesu effaith economaidd a chymdeithasol Porthladd Caergybi ar y rhanbarth yng Nghymru, y DU a Gweriniaeth Iwerddon yng ngoleuni'r buddsoddiad arfaethedig i'r porthladd yn sgil y cynnydd mynegol mewn costau.
Prosiect Tir ac Eiddo	Achos Busnes Strategol	Mae'r pedwar safle yn y wedd gyntaf mewn camau gwahanol o gael eu datblygu gyda'r un mwyaf aeddfed yn barod i fwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol.
Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol	Achos Busnes Strategol	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.

Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter	Achos Busnes Strategol	Mae angen gwaith pellach i ddangos sut mae mentrau presennol yn y Gogledd yn cyd-fynd cyn bwrw ymlaen i'r Achos Busnes Amlinellol.
Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Achos Busnes Amlinellol	Mae gan y prosiect Achos Busnes Amlinellol sydd wedi'i ddatblygu'n dda yn ei le, gyda'r angen am fân ddiwygiadau cyn cyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth.
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	Achos Busnes Strategol	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Rhwydwaith Talent Twristiaeth	Adolygu'r Prosiect	Roedd Achos Busnes Amlinellol yn ei le ar gyfer y prosiect cyn Covid; fodd bynnag, bydd sgôp y prosiect yn cael ei adolygu i asesu effaith Covid-19.

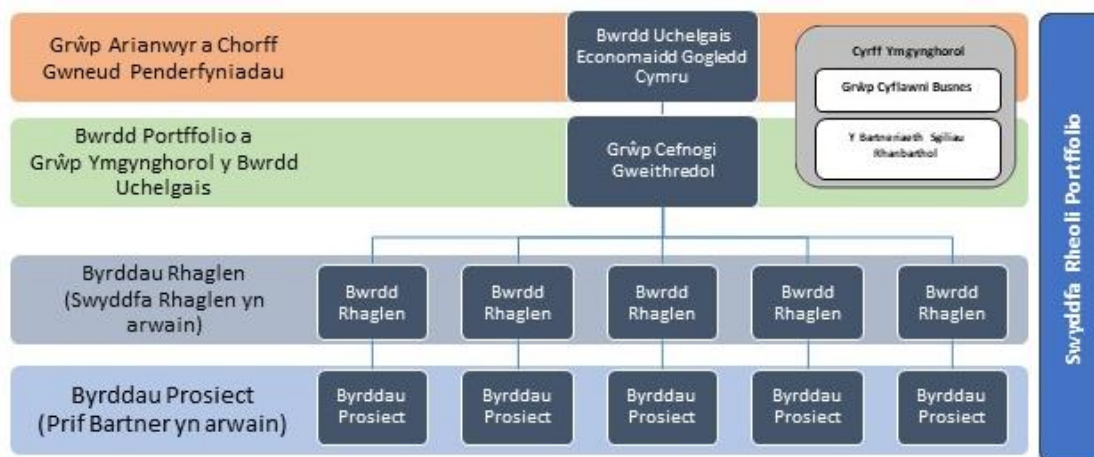
Ffynhonnell: Y BWRDD UCHELGAIS

Yr Achos Rheoli

Strwythur Cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru

- xxix. Mae'r diagram isod yn amlinellu strwythur cyflawni ar gyfer y Cynllun Twf gan adeiladu ar y strwythurau presennol sydd wedi'u rhoi yn eu lle gan Gytundeb Llywodraethu'r Bwrdd Uchelgais. Gweler manylion y rolau hyn yn yr achos rheoli.

Ffigwr 1.2 Strwythur Cyflawni'r Cynllun Twf

Ffynhonnell: Y BWRDD UCHELGAIS

Achosion Busnes Prosiectau

- xxx. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei lofnodi yn seiliedig ar achos busnes y portffolio a phum achos busnes rhaglen. Unwaith y bydd y cynllun terfynol wedi'i gytuno, gellir dod ag achos busnes prosiect Model 5 Achos llawn gerbron y Bwrdd Uchelgais er ystyriaeth.

Rheoli Risg

- xxxi. Mae gan y Bwrdd Uchelgais Fframwaith Risg wedi'i fabwysiadu ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r ymagwedd at reoli risg wedi'i amlinellu yn Strategaeth Rheoli Risgiau a Materion y Cynllun Twf a'r Canllaw i Ddefnyddwyr. Mae'r egwyddorion allweddol a'r cysyniadau a amlinellir yn y strategaeth hon wedi'u tynnu o ddeunydd Rheoli Risg yr Achos Busnes Amlinellol.

Llinell Amser a Cherrig Milltir

- xxxii. Mae'r Bwrdd Uchelgais yn ceisio cymeradwyaeth i Gynllun Twf Gogledd Cymru ym mis Rhagfyr 2020 gyda llofnodi'r Cynllun Terfynol. Yn dilyn y Cynllun Terfynol, bydd achosion busnes y prosiectau'n cael eu dwyn ymlaen er ystyriaeth y Bwrdd Uchelgais o fis Ionawr 2021 ymlaen.

Monitro, Gwerthuso ac Adborth

- xxxiii. Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i'r Bwrdd Portffolio a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Mae Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'i ddatblygu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru a chaiff ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

Sicrwydd

- xxxiv. Gweithiodd y Swyddfa Rheoli Portffolio â Chanolfan Sicrwydd Llywodraeth Cymru i ddatblygu Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig sy'n nodi'r gweithgareddau sicrwydd a gynhelir ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- xxxv. Fel rhan o'r Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig, bydd gweithgareddau sicrwydd yn digwydd ar draws pob lefel o'r Cynllun Twf - portffolio, rhaglen a phrosiect. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru'n defnyddio'r Porth 0-5 sydd wedi'i ddiffinio'n barod a'r Adolygiadau Asesu Prosiect, fel sy'n briodol ac yn gymesur. Caiff y Cynllun Monitro a Gwerthuso ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

1. Cyflwyniad

- 1.1 Diben yr achos busnes portffolio strategol hwn yw arddangos y dewis optimaidd o raglenni a phrosiectau ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.
- 1.2 Yn 2016, bu i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (y cyfeirir ato o hyn ymlaen fel y Bwrdd Uchelgais neu'r Bwrdd) fabwysiadu Gweledigaeth ar gyfer Twf yr Economi yng Ngogledd Cymru. Yn seiliedig ar Strategaeth y Weledigaeth Twf, paratowyd Cynllun Twf a derbyniodd gytundeb holl bartneriaid y Bwrdd Uchelgais gan weithio gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru a'r sector preifat ym mis Hydref 2018. Dilynwyd hyn yn 2019 gan gytundeb rhwng y Bwrdd a Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU i Benawdau'r Telerau ar gyfer Cytundeb Cynllun Terfynol i'w gwblhau yn 2020.
- 1.3 Mae'r achos busnes portffolio strategol hwn yn darparu trosolwg o Gynllun Twf Gogledd Cymru a'i raglenni cyfansoddol, er mwyn hysbysu cytundeb Cynllun Terfynol â Llywodraethau Cymru a'r DU. Fe'i hategir gan gyfres o achosion busnes lefel rhaglen, sy'n darparu manylion ar bum rhaglen unigol.
- 1.4 Bydd y portffolio ac achosion busnes y rhaglenni, unwaith y'u cymeradwyr fel rhan o'r Cynllun Terfynol, yn ddogfennau byw a ddefnyddir i reoli cyflawniad y Cynllun Twf ar sail barhaus ac fe'u diweddarir yn rheolaidd wrth i'r rhaglenni a'r prosiectau ddatblygu.
- 1.5 Mae'r ddogfen yn dilyn strwythur y Model Pum Achos ac egwyddorion Llyfr Gwyrdd Trysorlys EM. Mae'r achos busnes wedi ei ddatblygu gan Swyddfa Rheoli y Portffolio gyda cefnogaeth gan Hatch Regeneris, ymgynghorwyr arweiniol annibynnol mewn economeg. Drwy gydol datblygiad yr achos busnes, rydym wedi ymgynghori â swyddogion Llywodraeth y DU a Chymru.
- 1.6 Mae gweddill y ddogfen wedi'i strwythuro fel a ganlyn:
  - Yr Achos Strategol: y rhesymeg dros fuddsoddiadau'r Cynllun Twf, eu hamcanion a'u gwedd â pholisi ehangach
  - Yr Achos Economaidd: y gwerth am arian a ddarperir gan y Cynllun Twf
  - Yr Achos Masnachol: y dull cytundebol a chaffael i'w gymryd
  - Yr Achos Ariannol: costau a phroffil cyllido ar gyfer y Cynllun Twf
  - Yr Achos Rheoli: y dull o reoli'r Cynllun Twf.

2 Yr Achos Strategol

- 2.1. Diben y Cynllun Strategol yw arddangos aliniad â strategaethau a pholisïau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol, rhaglenni eraill cyfredol neu sydd wedi'u cynllunio, a llunio achos grymus dros newid ar gyfer y rhaglenni a'r prosiectau o fewn y portffolio.
- 2.2. Mae dwy ran iddo, fel a ganlyn:
  - **Y Cyd-destun Strategol.** Mae'n egluro ac yn rhoi'r cefndir i'r Cynlluniau Twf, gan egluro Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a'i aelodau, ac adolygiad o'r strategaethau a'r polisïau perthnasol i arddangos y cydweddiad strategol.
  - **Yr achos dros newid.** Mae'n arddangos y rhesymeg dros Gynllun Twf Gogledd Cymru a'i raglenni cyfansoddol. Mae hyn yn cynnwys manylion ynghylch materion cymdeithasol-economaidd perthnasol a methiannau'r farchnad, yr amcanion gwario dilynol ar gyfer y Cynllun Twf a'r prif fuddion, risgiau, cyfyngiadau a dibyniaethau.

Y Cyd-destun Strategol

Cynlluniau Dinasoedd a Thwf

- 2.3. Diben y Cynlluniau Dinasoedd a Thwf yw cefnogi dinasoedd a rhanbarthau i gyflawni strategaethau lleol ymatebol a hyblyg. Maent bellach yn gyffredin yn llywodraethau'r DU a'r rhai datganoledig, gyda dros 36 o gynlluniau yn eu lle i hyrwyddo datganoliad ledled y wlad. Mae'r cynlluniau hyn yn rhoi mwy o bŵer a hyblygrwydd i ranbarthau a dinasoedd o ran cyflogaeth a sgiliau, seilwaith, ymgysylltu busnes a chefnogaeth busnes, tai, trafnidiaeth a buddsoddiadau. Mae'r rhanbarthau a'r dinasoedd wedi defnyddio'r pwerau hyn i gyflawni nifer o amcanion buddsoddi, megis darparu cefnogaeth i'r di-waith, gan ddarparu hyfforddiant sy'n berthnasol i anghenion lleol a chefnogi economi carbon isel.

Trosolwg Sefydliadol

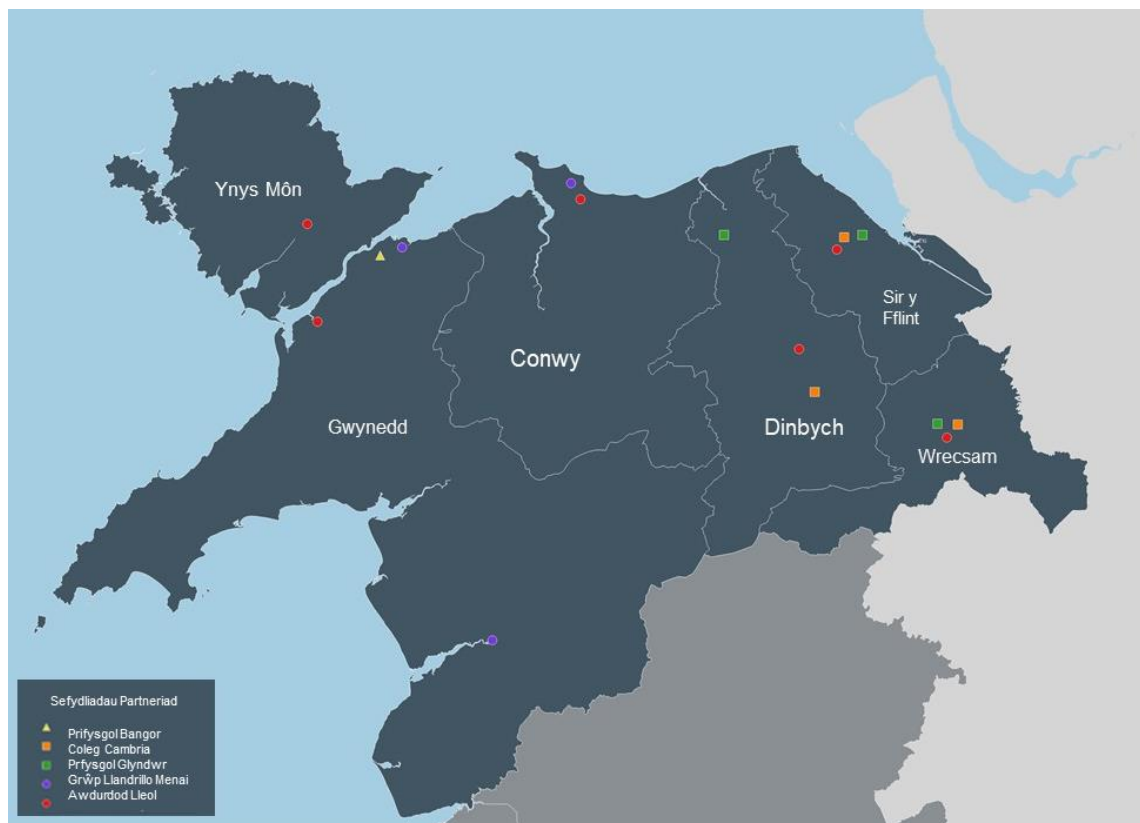
Partneriaid Sector Cyhoeddus

- 2.4. Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn 2012 ac mae'n cynnwys chwe ardal weinyddol Awdurdodau Lleol rhanbarth Gogledd Cymru, sef Cynghorau Gwynedd, Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Wrecsam a Sir y Fflint. Mae'r Bwrdd hefyd yn cynnwys Prifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr, Coleg Cambria a Grŵp Llandrillo Menai.

- **Sefydliadau Partner y Bwrdd Uchelgais**
- **Chwe awdurdod lleol:** Chwe ardal weinyddol Awdurdodau Lleol rhanbarth Gogledd Cymru, sef Cynghorau Gwynedd, Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Wrecsam a Sir y Fflint.
- **Prifysgol Bangor:** Prifysgol Addysg Uwch wedi'i lleoli yng ngogledd-orllewin Cymru.
- **Prifysgol Glyndŵr:** Prifysgol Addysg Uwch gyda champysau yn Wrecsam, Llaneurgain a Llanelwy yng ngogledd-ddwyrain Cymru.
- **Coleg Cambria:** Coleg addysg bellach gyda chwe safle yng ngogledd-ddwyrain Cymru.
- **Grŵp Llandrillo Menai:** Coleg addysg bellach a sefydlwyd yn 2012 o ganlyniad i uno Coleg Llandrillo, Coleg Menai a Choleg Meirion-Dwyfor.

- 2.5. Mae lleoliadau'r partneriaid wedi'u dangos yn Nhabl o.o isod.

Ffigwr 2.1 Map o Ogledd Cymru a Phartneriaid y Bwrdd Uchelgais

Partneriaid Sector Preifat

- 2.6. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru'n bartneriaeth rhwng y sectorau cyhoeddus a phreifat. Mae Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy wedi bod yn cynrychioli'r sector preifat yn gryf iawn ac, fel un o sylfaenywyr y Bwrdd Uchelgais, maen nhw wedi gweithio'n agos iawn gyda phartneriaid a rhanddeiliaid rhanbarthol i ffurfio a dylanwadu ar gynnig y Cynllun Twf.
- 2.7. Fel cynrychiolydd sefydliadau eraill gan gynnwys y CBI a'r FSB, mae eu hymrwymiad gweithredol wrth ffurfio'r cynllun twf wedi bod yn amhrisiadwy. Ers 3 Awst 2020, yn sgil heriau a achoswyd gan Covid-19, mae'r Cyngor Busnes wedi tynnu eu haelodaeth yn ôl. Mae'r Cyngor Busnes yn parhau'n rhanddeiliad allweddol a byddant yn bartner hanfodol, er yn fwy o bell, wrth symud ymlaen.
- 2.8. Mae cynrychiolaeth gref i'r sector preifat o hyd yn Nghynllun Twf Gogledd Cymru drwy'r Grŵp Cyflawni Busnes sy'n gweithredu fel corff ymgynghorol annibynnol i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. **Grŵp Cyflawni Busnes** sy'n gweithredu fel corff ymgynghorol annibynnol i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.
- 2.9. Bydd y prosiectau sydd wedi'u cynnwys yng Nghynllun Twf Gogledd Cymru'n cael eu cyflawni gan Bartner Arweiniol. Darperir manylion yn ddiweddarach yn yr Achos Strategol dan yr adran Prosiectau.

Strategaeth ac Amcanion Busnes

Cefndir i Gynllun Twf Gogledd Cymru

2.10. Sefydlwyd y Bwrdd gan y partneriaid yn 2012 er mwyn datblygu ymagwedd ranbarthol i dwf economaidd ac er mwyn rhoi sylw i'r heriau a'r rhwystrau sy'n wynebu economi'r Gogledd. Yn 2016, fe wnaeth y Bwrdd fabwysiadu *Gweledigaeth ar gyfer Twf yr Economi yng Ngogledd Cymru* (y Weledigaeth Twf).

2.11. Y weledigaeth sydd wedi'i mabwysiadu yw datblygu "*rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwery'r Gogledd ac Iwerddon..*"

2.12. Seiliwyd y Weledigaeth Twf ar dair egwyddor allweddol:

- **Gogledd Cymru Blaengar** - gan ganolbwyntio ar arloesedd mewn sectorau economaidd gwerth uchel i symud perfformiad economaidd ymlaen.
- **Gogledd Cymru Gwydn** - gan ganolbwyntio ar gadw pobl ifanc, codi lefelau cyflogaeth a gwella sgiliau er mwyn cyflawni twf cynhwysol.
- **Gogledd Cymru Cysylltiedig** - gan ganolbwyntio ar wella isadeiledd trafniadaeth a digidol er mwyn gwella cysylltedd strategol i'r rhanbarth ac o'i fewn.

2.13. Yn ystod 2017-2019, fe wnaeth y Bwrdd, ar y cyd â Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU a chynrychiolwyr y sector preifat, ddatblygu Cynllun Twf Gogledd Cymru yn seiliedig ar gyfres o brosiectau trawsffurfiol, gan sicrhau Penawdau'r Telerau gyda'r ddwy lywodraeth ym mis Tachwedd 2019.

2.14. Roedd y Penawdau'r Telerau yn ymrwmo'r holl bartïon i gwblhau Cytundeb Terfynol o fewn 12-15 mis. Mae'r achos busnes portffolio hwn yn rhan o'r broses y cytunwyd arni i gyflawni'r Cytundeb Terfynol.

Cyd-fynd â Strategaethau Cenedlaethol

2.15. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cyd-fynd yn agos â blaenoriaethau Llywodraethau'r DU a Chymru yng nghyswllt datblygiad economaidd, ac mae wedi'i ddylunio i uno ag agendau cyfagos eraill, megis Pwery'r Gogledd. Yn benodol, rhoddwyd ystyriaeth allweddol i Strategaeth Ddiwydiannol Llywodraeth y DU a Chynllun Gweithredu Economaidd Llywodraeth Cymru wrth ddatblygu ein hymagwedd yn y rhanbarth a'r cynigion ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r Cynllun Gweithredu Economaidd yn tynnu sylw at rôl allweddol y bartneriaeth ranbarthol wrth gyflawni nodau a rennir. Mae ymrwymiad clir gan Lywodraeth Cymru i fodel â ffocws rhanbarthol iddo o ddatblygu'r economi, gyda'r nod o ddatblygu cryfderau nodedig pob rhanbarth "er mwyn tyfu".

2.16. Mae'n bwysig nodi na all y Cynllun Twf fynd i'r afael â holl faterion economi'r Gogledd, ond bydd yn chwarae rhan allweddol yng nghyflawniad y weledigaeth ehangach. Mae'r Cynllun Twf yn cynrychioli un llinyn o weledigaeth y Bwrdd Uchelgais ar gyfer y Gogledd a bydd y Bwrdd yn parhau i weithio â Llywodraethau'r DU a Chymru i ystyried cyfleoedd cyllido eraill ar gyfer y rhanbarth.

2.17. Wrth ddatblygu'r Cynllun Twf, mae sylw manwl wedi'i roi i'n hymrwymiaidau dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae egwyddorion y Ddeddf wedi'u gwreiddio yn ein dulliau a'n ffordd o feddwl yn strategol, ac maent wedi cynorthwyo i greu'r Weledigaeth, y Nodau a'r Rhaglenni Strategol, ac wedi dylanwadu arnynt. Bydd y nodau llesiant, yr amcanion a'r ffyrdd o weithio yn

llynyn allweddol drwy gydol ein gwaith. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i ddilyn y pum ffordd o weithio a'r egwyddorion cynladwyedd sydd wedi'u hamlinellu yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

- 2.18. Mae dyheadau Cynllun Twf Gogledd Cymru a'r Cynllun Twf yn cyd-fynd â'r ddeddf, gyda ffocws clir ar gynllunio hirdymor i wella llesiant economaidd, amgylcheddol a diwylliannol y Gogledd ac yn cefnogi cyfrifoldebau byd-eang Cymru.
- 2.19. Bydd y Cynllun Twf yn cyflawni:
- Twf mewn ffyniant rhanbarthol.
  - Creu swyddi o ansawdd gwell ar gyfer y farchnad lafur leol.
  - Gweithlu mwy medrus o fewn y rhanbarth.
  - Gwelliannau mewn safonau byd-eang ledled y rhanbarth.
- 2.20. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i gynnal asesiad effaith Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer achos busnes pob prosiect, cyn i unrhyw benderfyniadau gael eu gwneud. Mae Atodiad A yn rhoi trosolwg o'r Cynllun Twf yn erbyn y Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol a themâu llorweddol Llywodraeth Cymru.
- 2.21. Yn ogystal, mae'r Cynllun Twf yn cyd-fynd â pholisi Llywodraeth Cymru ar ddiwygio a moderneiddio llywodraeth leol drwy gydweithio rhanbarthol strategol a modelau gwasanaeth integredig. Bydd gan y Gogledd "gynnig rhanbarthol" cryf sy'n adeiladu ar ein cryfderau a'n hasedau unigryw, a bydd ein hymagwedd yn cyfrannu'n sylweddol i gyflawni polisiau cenedlaethol ar lefel ranbarthol.
- 2.22. Mae'r prif feysydd lle ceir cydweddiad â pholisi wedi'u nodi yn Nhabl 2.1 isod. Nodir hyn mewn mwy o fanylder ar lefel y rhaglen, o fewn pob un o achosion busnes y rhaglen.

Tabl 2.1 Crynodeb o Gynllun Twf Gogledd Cymru yn Cyd-fynd â Pholisi Cenedlaethol

Strategaeth	Egwyddorion Craidd	Sut mae'r Cynllun Twf yn cyd-fynd
<p>• Polisiau'r DU</p>		
Strategaeth Ddiwydiannol Llywodraeth y DU	<ul style="list-style-type: none"> • Syniadau: Economi mwyaf arloesol y byd • Pobl: swyddi da a mwy o rym gwneud enillion i bawb • Seilwaith: uwchraddiad mawr i seilwaith y DU • Amgylchedd busnes: y lle gorau i ddechrau busnes • Llefydd: cymunedau ffyniannus ledled y DU 	<ul style="list-style-type: none"> • Syniadau: cyflawni seilwaith a thechnoleg digidol sy'n gadarn at y dyfodol, technoleg ac ynni carbon isel, arloesedd mewn bwyd-amaeth, twristiaeth, peirianeg a bio-beirianeg a gofod i fusnesau newydd a rhai sy'n ail-leoli i arloesi a thyfu • Pobl: seilwaith digidol y ganrif nesaf sydd wedi'i dargedu yn cyflawni cydbwysedd twf a chyfle i bawb • Seilwaith: cyflawni uwchraddiad mawr i seilwaith digidol, busnes ac ymchwil a datblygu'r Gogledd • Amgylchedd Busnes: darparu cefnogaeth i fusnesau arloesi mewn sectorau â blaenoriaeth, cysylltedd digidol a gofod i dyfu • Llefydd: hybu'r sector twristiaeth hanfodol drwy gynyddu sgiliau ac arloesedd, cyflawni twf ac aer glanach drwy fuddsoddi mewn ynni glân a thechnoleg carbon isel.
Strategaeth Twf Glân	<ul style="list-style-type: none"> • Gwella effeithiolrwydd busnes a'r diwydiant: cefnogi 	<ul style="list-style-type: none"> • Cefnogi effeithiolrwydd ynni busnesau drwy fand llydan sefydlog a symudol ar gyfer y

Strategaeth	<ul style="list-style-type: none"> Egwyddorion Craidd 	<ul style="list-style-type: none"> Sut mae'r Cynllun Twf yn cyd-fynd
(Clean Growth Strategy) Llywodraeth y DU	<p>busnesau i wella'u cynhyrchedd ynni 20% erbyn 2030</p> <ul style="list-style-type: none"> Cyflymu'r symudiad i drafnidiaeth carbon isel Cyflawni pŵer glân, clyfar a hyblyg Gwneud y mwyaf o fuddion a gwerth ein hadnoddau naturiol 	<p>ganrif nesaf, arloesedd mewn peirianeg a bio-beirianeg</p> <ul style="list-style-type: none"> Cyflawni ffyrdd clyfar/cysylltiedig i leihau allyriadau cerbydau a datblygu tanwydd hydrogen ar gyfer rhwydweithiau trafnidiaeth lleol Cyflawni ynni clyfar, glân a hyblyg drwy fuddsoddi mewn cynhyrchu pŵer trydan dŵr a gridiau clyfar lleol Gwneud y mwyaf o fuddion adnoddau naturiol, drwy gefnogi arloesedd ac effeithiolrwydd a chynladwyedd mewn amaeth a chynhyrchu bwyd
Pwerdy'r Gogledd	<ul style="list-style-type: none"> Cysylltedd: gwella cysylltiadau o fewn trefi a dinasoedd a rhyngddynt Sgiliau: Gweithlu hynod fedrus ac addysgedig Menter ac arloesedd: sicrhau bod y Gogledd yn lleoliad gwych i gwblhau ymchwil arloesol, datblygu syniadau a dechrau a thyfu busnes 	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth y Bwrdd Uchelgais: datblygu "[...]ein cysylltiad ag economïau Pwerdy'r Gogledd." Cyflawni sgiliau ac arloesedd newydd mewn twristiaeth a thrwy gefnogi cydweithio diwydiannau-HEI ar garbon isel, digidol, bwyd-amaeth, peirianeg a gweithgynhyrchu Cyflawni seilwaith a gofod digidol ar gyfer y genhedlaeth nesaf er mwyn i fusnesau arloesi a thyfu
<ul style="list-style-type: none"> Polisiau Llywodraeth Cymru 		
Ffyniant i Bawb: Cynllun Gweithredu Economaidd	<ul style="list-style-type: none"> Datgarboneiddio: galluogi i fwy o fusnesau fod yn garbon ysgafn neu'n ddi-garbon. Arloesedd: cefnogi busnesau i arloesi Cyflogaeth a sgiliau ansawdd uchel: gwella ein sylfaen sgiliau Ymchwil a datblygu, awtomeiddio a digideiddio: helpu ein busnesau i ddatblygu cynnyrch newydd, awtomeiddio a digideiddio 	<ul style="list-style-type: none"> Cyflawni: Ynni Carbon Isel Newydd Seilwaith digidol sy'n cynyddu cynhyrchedd Cefnogi ymchwil a datblygu: datblygu a mabwysiadu technoleg a phrosesau arloesol ar gyfer bwyd-amaeth, peirianeg a gweithgynhyrchu Cefnogi sgiliau'r sector twristiaeth a datblygiad sgiliau busnes ehangach mewn bwyd-amaeth, peirianeg a gweithgynhyrchu
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015	<ul style="list-style-type: none"> Themâu o'r Nodau Llesiant: Ffyniant: arloesedd, cynhyrchedd, carbon isel, sgiliau a chyfleoedd economaidd Gwytnwch: gwytnwch cymdeithasol, economaidd ac ecolegol Iechyd: Llesiant corfforol a meddyliol Cydraddoldeb: galluogi i bobl gyflawni eu potensial, waeth beth fo'u cefndir / amgylchiadau 	<ul style="list-style-type: none"> Ffyniant: cyflawni ar draws pob un o'r ardaloedd hyn drwy fuddsoddi mewn digidol, carbon isel a datblygu technolegau / dulliau sy'n cynyddu cynhyrchedd Gwytnwch: cyflawni twf economaidd cytbwys a glân drwy wella cysylltedd, ynni carbon isel ac effeithiolrwydd busnes Iechyd: cefnogi twf yr economi carbon isel yn y Gogledd a mynediad at rwydweithiau carbon isel / trafnidiaeth effeithlon Cydraddoldeb: cyflawni cyfleoedd swyddi eang ar gyfer trigolion y Gogledd Cymunedau cydlynus: sicrhau datblygiad economaidd cynaliadwy a gwell cysylltedd

Strategaeth	Egwyddorion Craidd	Sut mae'r Cynllun Twf yn cyd-fynd
	<ul style="list-style-type: none"> Cymunedau cydlynus: cymunedau deniadol, hyfyw, diogel gyda chysylltiadau da. Diwylliant bywiog: diwylliant, treftadaeth, y celfyddydau, chwaraeon, hamdden Cyfrifol ar lefel fyd-eang: llesiant economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol 	<ul style="list-style-type: none"> Diwylliant bywiog: hyrwyddo drwy ddiwylliant a thwristiaeth drwy fuddsoddiad clir mewn talent twristiaeth Cyfrifol ar lefel fyd-eang: cyflawni twf cytbwys a glân, gwella ffyniant a llesiant ar gyfer trigolion y Gogledd
Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016	<ul style="list-style-type: none"> Lleihau allyriadau 95% erbyn 2050 Rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy 	<ul style="list-style-type: none"> Bydd cyflawni gwaith cynhyrchu ynni carbon isel a phrosiectau datgarboneiddio yn gwneud cyfraniad uniongyrchol at dargedau lleihau allyriadau at ddyfodol gydag ynni carbon isel cynaliadwy yn y Gogledd ac ymhellach i ffwrdd.

Ffynhonnell: Hatch

Cyd-fynd â Strategaethau Rhanbarthol

- 2.23. Datblygwyd Cynllun Twf Gogledd Cymru i adeiladu ar strategaethau lleol a rhanbarthol, yn enwedig y Weledigaeth Twf y cytunwyd arni ar gyfer y Gogledd. Mae'r prif feysydd lle ceir cydweddiad wedi'u nodi yn Nhabl 2.2 isod.

Tabl 2.2 Crynodeb o Gynllun Twf Gogledd Cymru yn Cyd-fynd â Pholisi Rhanbarthol		
Strategaeth	Egwyddorion Craidd	Sut mae'r Cynllun Twf yn cyd-fynd
<ul style="list-style-type: none"> Polisiâu Rhanbarthol 		
Y BWRDD UCHELGAIS: Gweledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru	<ul style="list-style-type: none"> Gogledd Cymru Blaengar Gogledd Cymru Gwydn Gogledd Cymru Cysylltiedig 	<ul style="list-style-type: none"> Datblygwyd y Cynllun Twf i gyflawni yn erbyn y Weledigaeth Twf gyda'r pum rhaglen i gyd yn cyflawni yn erbyn y weledigaeth.
Y BWRDD UCHELGAIS: Strategaeth Cysylltedd Digidol	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Bwrdd wedi datblygu strategaeth i'r Gogledd, sy'n ystyried y diwydiannau a'r lleoliadau sydd o'r pwys mwyaf i economi'r rhanbarth. 	<ul style="list-style-type: none"> Dyluniwyd y Rhaglen Ddigidol i gyflawni yn erbyn y strategaeth.
Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru: Cynllun Sgiliau a Chyflogaeth Gogledd Cymru 2019-22	<ul style="list-style-type: none"> Adeiladu gweithlu'r dyfodol a denu doniau Datblygu Sgiliau er mwyn creu Gogledd Cymru cynhwysol Hyrwyddo canfyddiad o yrfaoedd, llwybrau gyrfaedd a chyfleoedd prentisiaethau. 	<ul style="list-style-type: none"> Er bod y rhaglen sgiliau yn eistedd y tu allan i'r Cynllun Twf, mae sgiliau a chyflogaeth yn thema allweddol ar draws holl raglenni'r Cynllun Twf.
<ul style="list-style-type: none"> Polisiâu Lleol 		
Cynlluniau datblygu economaidd a fframweithiau cynllunio amrywiol Awdurdodau Lleol	<ul style="list-style-type: none"> Y cynlluniau datblygu economaidd sydd yn eu lle ymhob Awdurdod Lleol. Y Cynlluniau Datblygu Lleol (CDLI) sydd yn eu lle ymhob Awdurdod Lleol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Cynllun Twf yn cyflawni prosiectau trawsnewid allweddol ledled y rhanbarth i hybu twf, gan ategu cynlluniau datblygu economaidd presennol awdurdodau lleol. Bydd prosiectau'r Cynllun Twf yn cydymffurfio â'r CDLI perthnasol ymhob awdurdod lleol.

Ffynhonnell: Hatch

Cyd-fynd â Mentrau Presennol

2.24. Mae'r Bwrdd yn cydnabod bod y Cynllun Twf yn adeiladu ar dirwedd gyfredol o fentrau sector cyhoeddus yn y Gogledd a gerllaw, a bydd angen i raglenni'r Cynllun Twf ategu'r rhain, ac mewn rhai achosion, cydweithio â hwy i sicrhau yr ychwanegir gwerth ac elfen ychwanegol. Dyma enghreifftiau o'r mentrau hyn:

- Y Sefydliad Dyfodol Niwclear a sefydlwyd yn ddiweddar ym Mhrifysgol Bangor drwy ERDF Sêr Cymru, ynghyd â'r Cyfleuster Hydrolig Thermal (THF) yn M-SParc, sy'n darparu capasiti academaidd o ansawdd uchel mewn peirianeg niwclear.
- Rhaglen Ynys Ynni Ynys Môn - a sefydlwyd i sicrhau swyddi sgiliau uchel o fuddsoddiadau ynni mawr a sefydlu Ynys Môn fel canolfan ragoriaeth wrth gynhyrchu ynni carbon isel.
- AMRC Cymru** - Mae Canolfan Ymchwil a Gweithgynhyrchu Uwch (AMRC) Cymru, Prifysgol Sheffield, yn gyfleuster ymchwil a datblygu £20 miliwn gyda'r offer diweddaraf yn y Gogledd. Mae AMRC Cymru wedi'i leoli ger ffatri gweithgynhyrchu adenydd Airbus

ym Mrychdyn. Mae AMRC Cymru yn darparu cyfleoedd ymchwil a datblygu newydd ac yn caniatáu i'r diwydiant gael mynediad at dechnoleg uwch sy'n cynorthwyo i yrru datblygiadau mewn cynhyrchedd, perfformiad ac ansawdd.

- **Cyswllt Ffermio** - rhaglen cefnogi busnes Llywodraeth Cymru sy'n canolbwyntio ar gefnogi busnesau yn y sectorau amaeth a choedwigaeth gyda chyngor, cynllunio busnes, arloesedd ac arallgyfeirio, sgiliau a hyfforddiant, mentora a ffurfiau eraill o gefnogi busnes.
- **Trawsnewid Trefi** - rhaglen £90 miliwn a lansiwyd yn 2020 gan Lywodraeth Cymru, sy'n canolbwyntio ar fesurau i gynyddu nifer yr ymwelwyr drwy sicrhau bod y sector cyhoeddus yn lleoli gwasanaethau mewn lleoliadau canol tref, taclo adeiladau a thir gwag a helpu i ddod â hwy yn ôl i ddefnydd, a chanolfannau tref gwyrdd.
- **Prosiect Rhwydwaith Ffibr Llawn Lleol Gogledd Cymru** - drwy fid DCMS llwyddiannus a chan dybio y bydd yr ymarferiad caffael yn llwyddiannus, bydd hyn yn buddsoddi hyd at £7m o Don 3 o raglen Rhwydwaith Ffibr Llawn Lleol (LFFN) Llywodraeth y DU, fydd yn gweld gwasanaethau ffibr addas ar gyfer Gigabit a "band eang hynod gyflym" yn cael eu defnyddio i gysylltu hyd at 400 o safleoedd sector cyhoeddus pellach ledled y Gogledd.
- **Superfast Cymru** - prosiect band eang cenedlaethol, sydd wedi bod yn ymestyn cysylltedd cyflym iawn ledled Cymru am nifer o flynyddoedd, gyda BT. Mae hyn wedi cael ei ategu â chyllid ychwanegol drwy reoli newid ac mae yn y broses o gyrraedd eiddo pellach, sydd bellach yn canolbwyntio ar ei allu gigabit.
- **Rhaglen F20 y DU** - rhaglen flaengar sydd wedi'i chyhoeddi gan San Steffan, sy'n glynu ag ymrwymiad £5bn i gyflawni cysylltedd gigabit ledled y DU. Bwriedir i hyn fod yn ymarferiad caffael dan arweiniad cenedlaethol (yn hytrach nag un lleol), gydag elfen cyllid llenwi bwlch sydd wedi'i ategu gan gynllun talebau sy'n cael ei arwain gan y galw.

Yr Achos dros Newid

Amcanion Gwariant Portffolio Strategol

- 2.25. Mae'r amcanion gwariant portffolio strategol yn disgrifio'r amcan sydd wedi'i dargedu ar gyfer y portffolio dros y 15 mlynedd nesaf.
- 2.26. Mae'r cytundeb Penawdau'r Telerau yn nodi y byddai buddsoddiad y Llywodraeth yn cael ei ddefnyddio i greu hyd at 4,000 o swyddi newydd, cefnogi cynnydd o 5% mewn GVA a sicrhau £500 miliwn mewn buddsoddiad gan y sector preifat dros y cyfnod o 15 mlynedd.
- 2.27. Wrth ddatblygu portffolio a phum rhaglen achos busnes i sicrhau cytundeb y Cynllun Terfynol gyda Llywodraethau Cymru a'r DU, mae'r rhain wedi cael eu mireinio i'r amcanion gwario a ganlyn ar gyfer Portffolio Cynllun Twf Gogledd Cymru: Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi cytuno ar yr amcanion gwariant portffolio strategol a ganlyn, mae'r rhai ar gyfer y rhaglenni wedi'u nodi yn achosion busnes y rhaglenni. Mae'r holl raglenni a phrosiectau o fewn y Cynllun Twf yn cyfrannu at yr amcanion cyffredinol hyn. Mae'r amcanion ar gyfer y rhaglenni cyfansoddol wedi'u crynhoi yn Atodiad D.

Tabl 2.3 Amcanion Gwariant Portffolio Strategol

Amcan Gwariant Portffolio Strategol 1 Swyddi	Creu rhwng 3,400 a 4,200 o swyddi newydd net yn y Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.
--	--

Amcan Gwariant Portffolio Strategol 2 GVA	Cefnogi cynnydd ychwanegol net o rhwng £2.0 biliwn a £2.4 biliwn mewn GVA i Economi'r Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.
Amcan Gwariant Portffolio Strategol 3 Buddsoddiad	Cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1 biliwn o fuddsoddiad yn Economi'r Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.

Trefniadau presennol

- 2.28. Mae'r trefniadau presennol yn disgrifio'r hyn sydd yn ei le ar hyn o bryd o fewn economi a chymdeithas y Gogledd.
- 2.29. Wrth lunio cynnig y Cynllun Twf, bu i bartneriaid ymgymryd â dadansoddiad cynhwysfawr o economi'r Gogledd, gan adnabod ei yrwyr allweddol hirdymor, ei heriau a'i gyfleoedd.⁴ Mae'r sail dystiolaeth hon wedi'i golygu wrth gynhyrchu achosion busnes y rhaglenni ac wedi'u diweddarau i ystyried yr heriau sy'n cael eu cyflwyno gan bandemig COVID-19.

Cymdeithas Gogledd Cymru⁵

- 2.30. Yn 2018, amcangyfrifwyd bod cyfanswm poblogaeth o 698,400 o bobl yng Ngogledd Cymru. Mae'r boblogaeth wedi'i dosbarthu'n bur deg ledled y rhanbarth, gyda thros 100,000 o drigolion mewn pedwar o'r chwe awdurdod lleol. Sir y Fflint oedd y sir fwyaf poblog, gydag oddeutu 155,000 o drigolion, ac Ynys Môn, gyda 70,000 o drigolion, oedd y sir leiaf poblog.
- 2.31. Mae poblogaeth sy'n heneiddio yng Ngogledd Cymru. Rhwng 1998 a 2018, mae cyfran y boblogaeth sy'n 65 mlwydd oed a throsodd wedi cynyddu o 18.5 y cant i 23 y cant, ac mae cyfran y boblogaeth sy'n 15 mlwydd oed ac iau wedi cwmpo o 19.8 y cant i 17.8 y cant.
- 2.32. Yn y Gogledd, rhagamcanir y bydd y boblogaeth yn cynyddu 2.1 y cant yn y cyfnod o 2018-2028, a 3.1 y cant yn y cyfnod o 2018-2038. Rhagamcanir mai poblogaeth Wrecsam fydd wedi tyfu fwyaf erbyn 2028. Yn y cyfamser, rhagamcanir y bydd poblogaeth Môn yn gostwng 0.5% erbyn 2028 a 2.4% erbyn 2038 o gymharu â rhagamcaniad poblogaeth 2018.⁶
- 2.33. Mae data o'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn dangos mai, yn y flwyddyn yn diweddu Medi 2019, Gwynedd oedd yr awdurdod â'r nifer uchaf o siaradwyr Cymraeg yn y Gogledd ac yng Nghymru gyfan, gyda 75.6% o drigolion tair oed a hŷn yn dweud eu bod yn medru siarad Cymraeg. Sir y Fflint oedd â'r gyfradd isaf o siaradwyr Cymraeg yn y Gogledd, ar tua 22.5%. Ar lefel ranbarthol, y Gogledd oedd â'r gyfran uchaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru, ar tua 41.9% yn y flwyddyn oedd yn diweddu ym mis Mehefin 2018.

4 Gweler Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (2016) *Gweledigaeth ar gyfer Twf yr Economi yng Ngogledd Cymru*

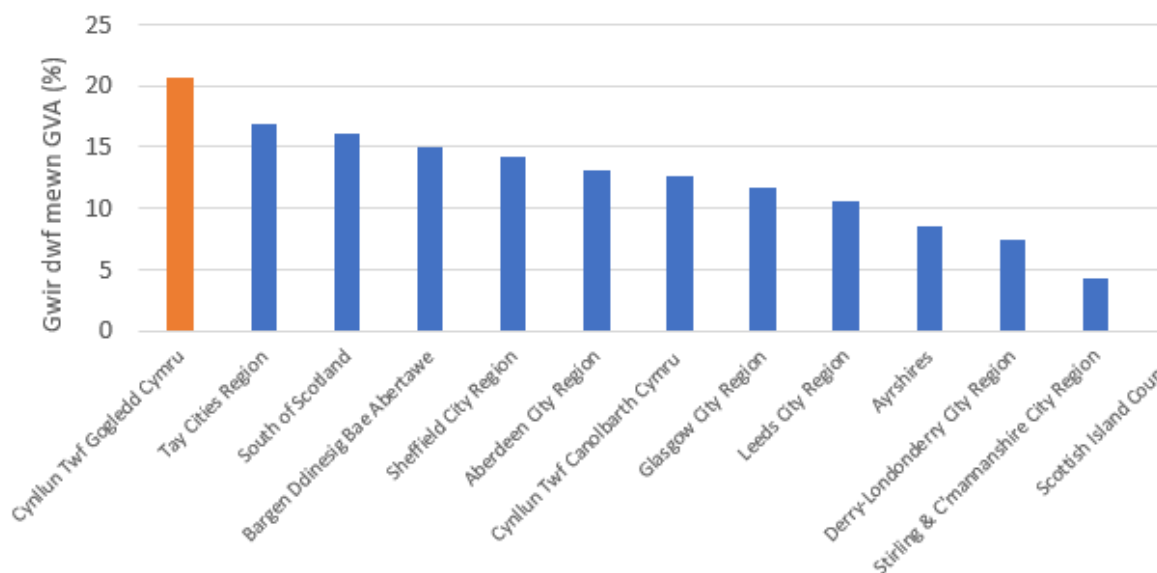
5 Welsh Government – Summary Statistics for Welsh economic regions: North Wales, May 2020

6 Welsh Government – Summary Statistics for Welsh economic regions: North Wales, Mai 2019

Economi Gogledd Cymru

- 2.34. Mae'r Gogledd yn cyfrannu £14.2 biliwn at economi'r DU bob blwyddyn,⁷ gan gynrychioli 22% o economi Cymru.⁸ Mae'r perfformiad economaidd wedi bod yn wydn yn dilyn yr argyfwng ariannol ac yn ystod y cyfnod o lymder, gyda gwir⁹ GVA yn cynyddu 20% ers 2009 o gymharu â 14.9% yn Rhanbarth Dinas Bae Abertawe a 12.6% yn ardal Cynllun Twf Canolbarth Cymru.

Ffigwr 2.2 Gwir Dwf GVA ers 2009 mewn detholiad o leoliadau yn y DU

Ffynhonnell: GVA rhanbarthol, ONS, 2018

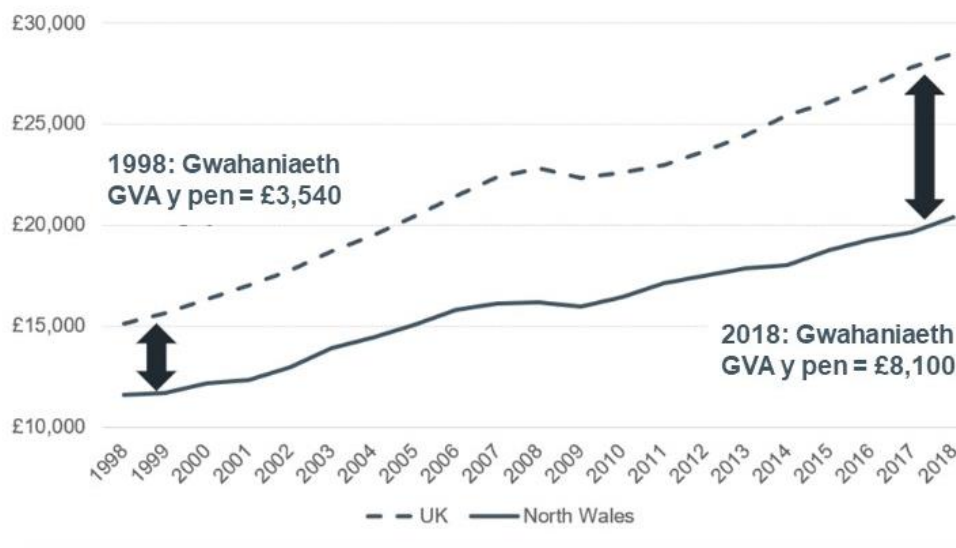
- 2.35. Er hynny, mae **bwllch cyson a chynyddol mewn cynhyrchedd** yn y DU. Mae GVA y pen oddeutu 28% yn is na chyfartaledd y DU, yn £20,400 y flwyddyn (unwaith y diystyrir Llundain a'r De Ddwyrain, mae'r bwllch hwn yn gostwng, ond ers yn 16%).

7 Mesurwyd gan Werth Ychwanegol Crynswth (GVA). Ffynhonnell: ONS, data 2018.

8 <https://stats.wales.gov.wales/Catalogue/Business-Economy-and-Labour-Market/Regional-Accounts/Gross-Value-Added-GDP/gva-by-measure-welsh-economic-region-year>

9 h.y. wedi'i addasu o ran chwyddiant.

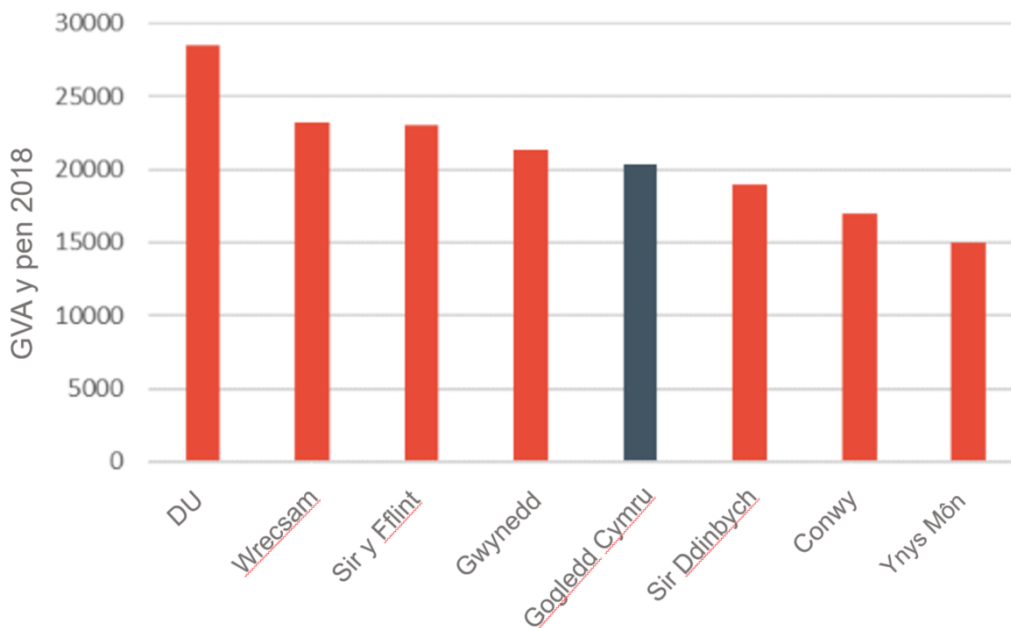
Ffigwr 2.3 GVA y pen (£) 1998-2018

Ffynhonnell: GVA rhanbarthol, ONS, 2018

- 2.36. Yn y Gogledd, mae **amrywiaethau eang mewn GVA y pen**, gyda chynhyrchedd penodol wan yn Ynys Môn (53% o gyfartaledd y DU), ond gyda pherfformiad cryfach yn Sir y Fflint a Wrecsam (y ddau yn 81% o gyfartaledd y DU). Mae hyn hefyd yn cael ei adlewyrchu mewn enillion cyfartalog, sydd ymhell o gyfartaledd y DU. Yn wir, mae enillion cyfartalog rhai awdurdodau lleol yn y Gorllewin ymhlith yr isaf yng Nghymru a'r DU.

Ffigwr 2.4 GVA y Pen (£), 2018

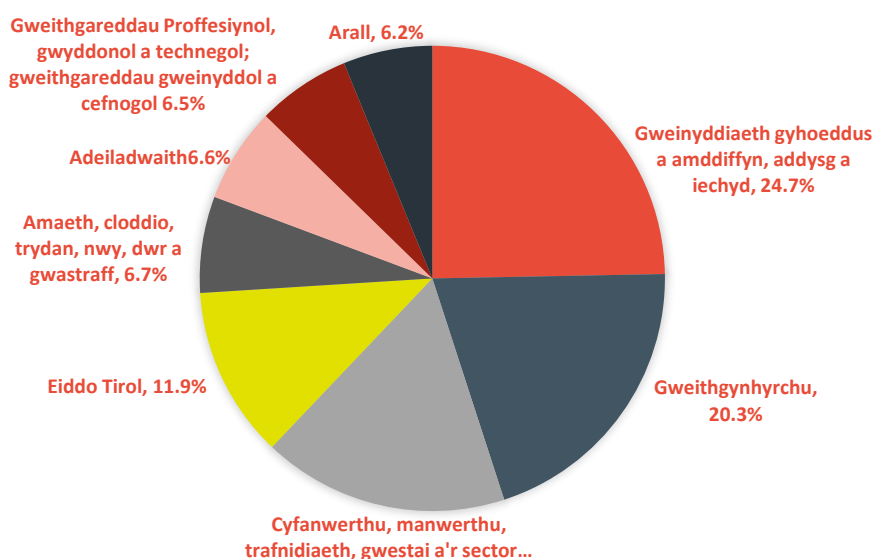
Ffynhonnell: GVA rhanbarthol, ONS, 2017

- 2.37. O ganlyniad i'r cynhyrchedd isel ym mhedair sir y gogledd-orllewin, mae'r ardaloedd hyn wedi bod yn gymwys yn y gorffennol ar gyfer y lefel uchaf o ymyrraeth arian strwythurol yr Undeb Ewropeaidd.

Sectorau allweddol yn y Gogledd

- 2.38. Mae 317,000 o bobl yn gyflogedig ledled y Gogledd. Mae economi'r rhanbarth yn amrywiol a'r sectorau allweddol yw gweithgynhyrchu, ynni a thwristiaeth yn ogystal â swyddi yn y sector cyhoeddus. Mae'r sector cyhoeddus yn cyfrif am bron i chwarter y GVA. Mae gweithgynhyrchu yn cyfrif am 1/5 o'r economi, sy'n llawer pwysicach yn y Gogledd nag yng Nghymru'n gyffredinol (lle mae'n cyfrif am 17% o GVA). Mae cyfanwerthu a manwerthu, trafndiaeth, gwestai a'r sector bwyd yn cyfrif am 17% o economi'r Gogledd. Mae'r siart isod yn dangos trawstoriad o gyfraniad y diwydiant at GVA 2018 yn y Gogledd.

Ffigwr 2.5 Cyfraniad GVA Sectorau'r Gogledd

Ffynhonnell: stats.wales.gov.uk/Catalogue/Business-Economy-and-Labour-Market/Regional-Accounts/Gross-Value-Added-GDP/gvaperhead-by-area-year

- 2.39. Mae cyfran o'r bwlch cynhyrchedd yn cael ei briodwedd gan strwythur ein sectorau, gyda rhai ardaloedd yn benodol ddibynnol ar sectorau sydd â chyflogau cymharol isel, gan gynnwys twristiaeth a manwerthu. Ar yr un pryd, mae rhai cryfderau, gyda 64,000 o bobl yn gyflogedig mewn *sectorau gwerth uchel*, a ddiffinnir fel gweithgynhyrchu, gwybodaeth a chyfathrebu; a gweithgareddau proffesiynol, gwyddonol a thechnegol.

- 2.40. Yn benodol, mae partneriaid yn cydnabod y potensial arwyddocaol a gynnigir gan:

- **Gweithgynhyrchu gwerth uchel:** Mae 36,000 o bobl yn gweithio mewn gweithgynhyrchu uwch yn y Gogledd, gyda chryfderau penodol mewn awyrfod, cerbydau modur, cemegolion a fferyllol, peirianeg, opro-electronig, bwyd a diod a metel a dur.¹⁰ Mae hyn yn cynnwys prif gyflogwyr megis Airbus a Toyota, a meysydd o ragoriaeth ymchwil ac arloesedd o fewn prifysgolion y rhanbarth. Mae AMRC Cymru, cyfleuster ymchwil a datblygu gwerth £20 miliwn gyda'r offer diweddaraf a agorwyd yn ddiweddar ym Mrychdyn, wedi'i ddisgrifio gan weinidogion Llywodraeth Cymru fel "*game changer*" ar gyfer y rhanbarth.

¹⁰Ffynhonnell: Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru

- Ynni carbon isel:** Roedd amcangyfrif o 16,750 o bobl yn gweithio mewn cwmnïau amgylcheddol ac ynni arbenigol yn y Gogledd yn 2016. Mae Cymru wedi ymrwymo i ostyngiad o 95% mewn allyriadau carbon erbyn 2050. Mae'r Gogledd eisoes yn hwb ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, gyda chyfwerth â 82% o'i ddefnydd o drydan eisoes yn dod o ffynonellau adnewyddadwy lleol. Mae'r rhanbarth yn gartref i dros draean o gapasiti ynni adnewyddadwy Cymru ac mae yma hefyd ddau safle trwyddedig niwclear, Wylfa a Thrawsfynydd. Mae daearyddiaeth, adnoddau naturiol a threftadaeth cynhyrchu ynni'r rhanbarth yn golygu bod yma gyfleoedd unigryw i ddefnyddio amrediad eang o dechnolegau carbon isel, gydag adnoddau i gynyddu'r cynhyrchu ynni gwynt ar y môr ac ar y tir, ynni ffrwd llanw, ynni amrediad llanw, ynni dŵr, ynni solar a chynhyrchu niwclear y genhedlaeth newydd. Mae hyn yn cael ei ategu gan alluedd ymchwil ac arloesedd arwyddocaol, yn cynnwys y Sefydliad Dyfodol Niwclear ym Mhrifysgol Bangor. **Bwyd-Amaeth:** Mae bwyd-amaeth yn gonglfaen ar gyfer economi'r Gogledd, ac yn cyflogi oddeutu 20,900 o bobl ac yn cyfrannu £370m mewn GVA.¹¹ Mae 1/5 o holl fusnesau Gwynedd a Môn yn rhai amaethyddol. Roedd Llywodraeth Cymru'n bwriadu cynyddu gwerthiant yn y diwydiant Bwyd a Diod 30% i £7 biliwn erbyn 2020¹². Mae'r Cynllun Gweithredu diwygiedig wrthi'n mynd drwy broses ymgynghori, fodd bynnag, mae'r Cynllun Gweithredu newydd yn gosod targedau uchelgeisiol ar gyfer y sector Bwyd a Diod, gan gynnwys sicrhau y bydd trosiant y Sector Bwyd a Diod yn tyfu'n flynyddol i gyd-fynd â'r newid y Fynegai Pris Defnyddwyr (CPI), yn ogystal â 2% ychwanegol.
  - Twristiaeth:** Mae twristiaeth yn sector arall hir-sefydlog a hanfodol ar gyfer economi'r Gogledd, gydag oddeutu 37,200 o bobl yn gweithio mewn twristiaeth a lletygarwch yn y rhanbarth, gan gynrychioli 12% o'r gweithlu. Mae'r sector wedi gweld cynnydd mewn ymweliadau a gwariant yn y blynyddoedd diweddar, gyda chynnydd o 4% mewn triau a chynnydd o 10% mewn gwariant rhwng 2013-2015 a 2014-2016.¹³ Gwelwyd twf i'w groesawu mewn twristiaeth antur, gan fanteisio ar y dirwedd ôl-ddiwydiannol ac asedau naturiol yr ardal. Yn ôl y data crynodol STEAM¹⁴ diweddaraf sydd ar gael ar gyfer y Gogledd, mae cyfanswm effaith economaidd twristiaeth ar economi'r Gogledd bellach yn £3.69 biliwn.
  - Digidol:** mae effaith ddyfnach digideiddio yn golygu bod technoleg yn tarfu'n gynyddol ac yn werthfawr i economi'r Gogledd, gan fod yn yrrwr cynhyrchedd a'r elfen gystadleuol. Er bod y sector digidol wedi sefydlu ei hun fel cynhyrchedd pwysig o allbwn cyflogaeth ac economaidd, mewn realiti, mae sylfaen llawer ehangach o sectorau wedi cael ei siapia gan dechnolegau a phrosesau digidol. Mae hyn yn cael ei adlewyrchu mewn polisi - mae llywodraethau'r DU a Chymru yn cefnogi'r sector, o fewn Strategaethau Digidol perthnasol, gan gyd-fynd â'r cyfle i fanteisio ar dwf digidol fel y nodir yn y Strategaeth Ddiwydiannol. Ystyrir bod sicrhau bod gan fusnesau a chymunedau fynediad at gysylltedd digidol o'r radd flaenaf, yn sefydlog a symudol, yn allweddol i ddatgloi'r Gogledd a'i botensial am dwf.
- 2.41. Mae cefnogi'r sectorau gwerth uchel hyn ac ymdrin â'r rhwystrau hir-dymor i dwf wrth galon Cynllun Twf Gogledd Cymru. Fel y nodwn isod, rydym yn gweithio â phartneriaid i sicrhau bod

¹¹ Ffynhonnell: Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru; Labour Market Insights, Mehefin 2020

¹² Ffynhonnell: Cynllun Gweithredu ar gyfer Bwyd a Diod Llywodraeth Cymru

¹³ Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru Awst 2018 'Tourism Profile - North Wales (2014-2016)'

¹⁴ Ffynhonnell: Data Crynodol STEAM ar gyfer y Gogledd 2019

gwybodaeth gyfredol ac wedi'i thargeddu ar effeithiau economaidd COVID-19 ar gyfer y rhanbarth, a bod prosiectau'r Cynllun Twf yn mynd i'r afael â materion allweddol lle bo hynny'n briodol.

- 2.42. Er nad yw'r Cynllun Twf yn canolbwyntio'n benodol ar y sector cyhoeddus, mae'r Bwrdd Uchelgais yn cydnabod y rôl sylweddol y mae'r sector hwn yn ei chwarae o fewn economi sylfaen y Gogledd a'r sector cyhoeddus drwy'r awdurdod lleol, AB ac AU. Bydd gan bartneriaid ar y Bwrdd Uchelgais rôl allweddol i'w chwarae wrth gyflawni'r Cynllun Twf yn llwyddiannus.

Y boblogaeth a'r farchnad lafur

- 2.43. Mae poblogaeth sy'n heneiddio ledled y rhanbarth a thraddodiad o ddoniau yn symud allan o'r rhanbarth. Er y disgwylir i boblogaeth y Gogledd gynyddu i 7,22,317 erbyn 2039, mae disgwyl i gyfran y boblogaeth sy'n 65 oed neu hŷn gynyddu o 23.6% o 29.8%. Mae hyn yn golygu cyfran lai o bobl oedran gweithio, a allai roi pwysau ar y cyflenwad sgiliau.
- 2.44. Roedd y gyfradd cyflogaeth ymysg trigolion oedran gweithio yn y Gogledd yn 75.9% ym mis Mawrth 2020, oedd yr un fath â'r DU. Dros 5 mlynedd, rhwng mis Mawrth 2015 a mis Mawrth 2020, ychwanegwyd 18,300 o swyddi i'r economi, twf o 6.2 y cant ar gyfer y rhanbarth. Byddwn yn ystyried effeithiau penodol COVID-19 ar gyflogaeth yn y Gogledd yn ddiweddarach, gan ddefnyddio tystiolaeth arolwg.

Safleoedd ac eiddo

- 2.45. Mae ymchwil diweddar wedi tynnu sylw at ddiffyg gofod diwydiannol a chyflogaeth gyfoes ledled y rhanbarth. Er bod parciau busnes wedi'u lleoli ar hyd yr A55 (Llanelwy, Parc Menai, Cyffordd Llandudno), a thir ar gael i'w ddatblygu, mae cyfyngiadau dosbarth defnydd cynllunio a maint y lleiniau, ynghyd â diffyg cyllid datblygu a gwerth eiddo sy'n is na'r costau adeiladu, wedi golygu nad oes llawer o ddatblygiad wedi digwydd ynddynt ers 2008. Bu i adolygiad diweddar a gynhaliwyd gan JLL ganfod mai rhwydwaith cymharol wan a darniog o safleoedd strategol oedd modd eu datblygu ar unwaith, fyddai'n gallu cefnogi twf busnes cynhenid a mewnfuddsoddiad, sydd ar gael.¹⁵
- 2.46. Mae'r diffyg safleoedd sydd ar gael i ymateb i'r galw yn waddol o'r penderfyniadau a wnaed yng nghanol y 2000au pan fu i'r sector cyhoeddus ymbellhau oddi wrth fuddsoddi mewn eiddo ac annog y sector preifat i ddod ymlaen a chyflwyno datblygiadau newydd.¹⁶ Nid yw hyn wedi digwydd gydag unrhyw gysondeb ers Cwmp 2008 a phan mae'n digwydd, mae'n digwydd yn gyffredinol gyda pheth cefnogaeth gan y sector cyhoeddus.

Porthladd Caergybi

- 2.47. Mae Porthladd Caergybi yn cynnig arwyddocâd strategol ac economaidd i'r Gogledd ac mae'n borth rhyngwladol i Gymru. Y Porthladd yw'r ail borthladd llongau Ro-Ro prysuraf yn y DU: yn 2018 bu i'r Porthladd ymdrin â 75% o deithwyr, 71% o gerbydau teithwyr ac 81% o gerbydau llwyth oedd yn pasio drwy borthladdoedd Cymru i Iwerddon¹⁷. Yn 2018, Porthladd Caergybi welodd yr ail nifer uchaf o groesiadau fferi byr yn ôl cyfanswm teithwyr yn y DU, ar ôl Dover¹⁸.
- 2.48. Stena Line Ports Limited, sydd hefyd yn gweithredu fel yr Awdurdod Porthladd statudol, yw Perchnogion a Gweithredwyr y Porthladd. Caergybi-Dulyn yw'r prif gyswllt fferi i Weriniaeth

¹⁵ Ffynhonnell : JLL (2017) Priority Property Interventions for Economic Development Report.

¹⁶ Ffynhonnell : JLL (2017)

¹⁷ DfT Port Freight Stats 2019

¹⁸ DfT Port Freight Stats 2019

Iwerddon o'r DU ac mae'n gwasanaethu marchnadoedd Gogledd Cymru a Chanolbarth a Gogledd Lloegr. Mae dau gwmni fferi'n gweithredu'r gwasanaeth, sef Stena Line ac Irish Ferries.

- 2.49. Mae'r defnydd a weir o Borthladd Caergybi wedi bod yn cynyddu dros y degawd diwethaf, yn enwedig yn sgil nifer y llongau mordaith sy'n ymweld â'r porthladd. Bu i hyn gynyddu o 18 yn 2013 i 51 yn 2018¹⁹. Yn yr un cyfnod, bu i ymweliadau gan deithwyr gynyddu o 15,000 i 50,000 19²⁰.
- 2.50. Mae Porth Caergybi yn gofyn am gyfres o fuddsoddiadau wedi'u targedu i roi sylw i asedau sydd wedi cyrraedd diwedd eu hoes ond sy'n hanfodol i weithrediad y porthladd.

Cysylltedd Digidol

- 2.51. Mae'r galw am fand eang cyflym iawn a chysylltedd symudol yn y Gogledd wedi dal i fyny â'r cyflenwad. Fodd bynnag, yn hanesyddol, mae isadeiledd y rhanbarth wedi bod ar ôl gweddill y DU yn nhermau darpariaeth signal a chapasiti.
- 2.52. Gyda dyfodiad technoleg ffibr-optig a oedd ar gael yn fasnachol tuag at ddiwedd yr 20fed ganrif, mae potensial i ehangu'r 'bwlch digidol' gynyddu'n gyflym lle gall y gwahaniaeth mewn lled band fforddiadwy bellach fod yn gannoedd o Megabits yr eiliad o'i gymharu â rhanbarthau eraill (e.e. 4.9% o eiddo yn Sir Ddinbych sydd ag argaeledd cyflym iawn ar >100Mbps o gymharu â 49% yng Ngogledd Orllewin Lloegr). Mae pob un o'r pedair sir yn y Gorllewin yn dod yn 25% isaf ardaloedd y DU ar gyfer darpariaeth band eang Cyflym iawn (>30Mbps).

Heriau a Chyfleoedd yn sgil Newid yn yr Hinsawdd

- 2.53. Bu i Lywodraeth Cymru ddatgan argyfwng hinsawdd yn 2019 ac fe osododd darged i weld gostyngiad o 95% o allyriadau nwyon tŷ gwydr erbyn 2050 o gymharu â 1990. Mae'r targed hwn, sy'n is na tharged datgarboneiddio net sero 2050 cyfwerth y DU, yn cydnabod bod Cymru'n wynebu sawl her ychwanegol, gan gynnwys allyriadau nwyon tŷ gwydr uwch o amaethyddiaeth a rhannau o'i ddiwydiant trwm.
- 2.54. Mae'r *UK Committee on Climate Change* (UKCCC) wedi cyhoeddi asesiad cenedlaethol o 56 o risgiau a chyfleoedd sy'n effeithio ar Gymru rhwng nawr a diwedd y ganrif hon, gyda risg i isadeiledd, cyflenwad dŵr cyhoeddus, rheoli tir, ecosystemau ac amaethyddiaeth wedi'u cofnodi fel y materion â'r blaenoriaeth uchaf.
- 2.55. Mae'r Cynllun Twf, gyda phortffolio o brosiectau i'w cyflawni dros y 15 mlynedd nesaf yn codi cyfle i'r Bwrdd Uchelgais leoli'r Gogledd ar gyfer ffyniant tymor hwyr drwy ystyried effaith newid yn yr hinsawdd a cholli bioamrywiaeth ar yr amgylchedd naturiol ac adeiledig.

Effaith Economaidd COVID-19

- 2.56. Yn amlwg, mae COVID-19 wedi cael effaith economaidd syfrdanol ar y Gogledd, yn yr un modd â rhannau eraill o'r DU ac yn fyd-eang. Mae Partneriaid yn y Gogledd wedi sefydlu arolwg o gwmnïau rhanbarthol²¹ i fonitro'r effaith economaidd ar eu gweithrediad. Bu i'r arolwg cyflawn diweddaraf dderbyn ymatebion gan 1,771 busnes ar draws nifer o sectorau a chyda chynrychiolaeth dda ar draws ardaloedd awdurdod lleol y Gogledd. Yn ogystal, mae Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru wedi darparu adroddiad cipolwg ar y farchnad lafur.²² Wrth

19Stena Line Ports, 2018

20 Stena Line Ports, 2018

21Diweddariad Arolwg Rhanbarthol COVID-19 Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru 16/07/2020

22 Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru COVID-19 *Labour Market Insights North Wales*, 4 Medi 2020

gwrs, mae'r darlun yn newid yn gyflym, ond ar adeg ysgrifennu'r adroddiad, mae'n hymchwil wedi canfod yr hyn a ganlyn:

- **Effaith Argyfwng COVID-19 hyd yma (fel ym mis Hydref 2020)**

- Er bod pob sector wedi cael ei gyffwrdd gan y pandemig, nid yw'r effaith wedi bod yr un fath i bawb. Mae rhai sectorau wedi cael eu taro'n galetach nag eraill ac mae'r sefyllfa'n parhau i fod yn hylifol wrth i'r cyfyngiadau clo gael eu llacio. Mae busnesau yn y rhanbarth yn parhau i fod yn ceisio goroesi mewn nifer o sectorau. Fodd bynnag, mae busnesau yn y sectorau **Adeiladu, Ynni a'r Amgylchedd, Ariannol a Phroffesiynol ac Iechyd a Gofal Cymdeithasol** yn dangos arwyddion o sefydlogi / adferiad araf, wrth iddynt symud tuag at y 'normal newydd'. **Twristiaeth a Lletygarwch, Creadigol ac Awyrofod** (fel is-sector o Weithgynhyrchu) sydd wedi gweld yr effaith fwyaf - gyda'r darlun ar ôl i ffyrlo ddod i ben yn edrych yn fwy llwm, gyda sefydlogrwydd / adferiad arafach yn cael ei ragweld.
- Dengys yr arolwg rhanbarthol mwyaf diweddar o fusnesau yn y Gogledd mai **colledion incwm, problemau llif arian a lles staff a phersonol** oedd y tri phrif bryder ar gyfer busnesau dros y misoedd i ddod. Mae sgiliau a hyfforddiant yn parhau i fod yn is ar y rhestr o flaenoriaethau, gyda'r mwyafrif o fusnesau'n gofyn am gefnogaeth ariannol, canllawiau pellach ac offer newydd - gyda dim ond **7% yn gofyn am help gyda hyfforddiant**.
- Mae **effaith lefelau staffio a recriwtio wedi amrywio rhwng sectorau**: Nid oes manylion ar rolau galwedigaethol sydd wedi'u heffeithio gan ddiswyddiadau gorfodol ar gael ar hyn o bryd. Mae'r Grŵp Ymateb Cyflogwyr Rhanbarthol yn gweithio gydag Airbus yn benodol i ddeall y gweithlu / rolau galwedigaethol yr effeithir arnynt gan ddiswyddiadau gorfodol yn y sector Awyrofod. Dengys data gan yr Adran Gwaith a Phensiynau ddiswyddiadau yn y sectorau Awyrofod, Llety a Gwasanaethau Bwyd a'r Celfyddydau, Adloniant a Hamdden yn y rhanbarth.
- Mae cyfanswm o **98,400** o bobl ar ffyrlo yn y Gogledd (ffigyrâu fel ar 31 Gorffennaf, 2020). Mae hwn y gynnydd o **28.9%** ers y ffigwr ar gyfer Mehefin 2020. Mae'r % uchaf o'r gweithlu cymwys ar ffyrlo yng Ngwynedd a Chonwy, dwy o'n hardaloedd mwyaf gwledig yn y rhanbarth, a Gwynedd sydd â'r cyfraddau uchaf yng Nghymru. Bydd hyn yn arwain at oblygiadau i'n rhanbarth wrth i ffyrlo ddirwyn i ben. Fodd bynnag, mae data postiadau swyddi Esmi yn dangos i ni bod nifer y swyddi gwag ar daflwybr mwy cadarnhaol o gymharu â data mis Mehefin. Er bod nifer y swyddi mewn rolau iechyd, gofal a domestig yn parhau i ddominyddu nifer y postiadau swyddi, mae hefyd ail-ddyfodiad mewn gwahanol swyddi, yn unol â llacio'r cyfnod clo ac ail-agor rhagor o sectorau a busnesau.
- Gwelwyd cynnydd mewn diweithdra a chynnydd mewn hawliadau Hawlwyr Credyd Cynhwysol a Nifer yr Hawlwyr, gyda phobl ifanc dan 24 oed yn cael eu heffeithio fwyaf. Gwynedd ac Ynys Môn sydd wedi gweld y cynnydd mwyaf mewn hawlwr, gyda chynnydd o +113% (Gwynedd) a +98.6% (Ynys Môn). Eto, bydd gan hyn oblygiadau ar gyfer y rhanbarth yn y dyfodol, ac mae'n debygol y bydd ffigyrâu yn codi erbyn diwedd mis Hydref.
- Mae cyflogwyr yn tynnu sylw at Ddatblygu Sgiliau Digidol fel eu prif angen am sgiliau ar draws sectorau. Mae marchnata digidol, defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol, diogelwch seibr, datblygu Apiau a gwefannau i werthu cynnyrch oll wedi'u hadnabod gan gyflogwyr fel anghenion sgiliau allweddol i'r dyfodol ar gyfer y gweithlu. **Mae Sgiliau Rheoli ac Arwain, ar draws sgiliau trosglwyddadwy (creadigol, meddwl yn feiriadol, sgiliau cyfathrebu rhyngpersonol)** yn parhau i fod yn ffocws allweddol ar gyfer y dyfodol i fusnesau ledled y

rhanbarth. Mae angen am **ail-sgilio ac uwch-sgilio** a mynd ati'n weithredol i gynorthwyo unigolion sydd mewn perygl o gael eu diswyddo.

- 2.57. Mae'r Cynllun Twf wedi'i ddylunio i fynd i'r afael â rhwystrau strwythurol, hir-dymor sy'n atal twf economaidd. Fodd bynnag, mae'r Bwrdd yn gwbl ymwybodol yn y byr-dymor y bydd angen amrediad o gamau gweithredu er mwyn hwyluso adferiad ac mae sicrhau bod y mesurau byr-dymor hynny'n cyd-fynd â'r Cynllun Twf yn allweddol.
- 2.58. Ni all y Cynllun Twf ar ei ben ei hun fynd i'r afael â'r holl heriau sy'n wynebu economi'r Gogledd, yn enwedig yng ngoleuni COVID-19. Fodd bynnag, bydd y chwistrelliad sylweddol o fuddsoddiad cyfalaf i economi Cymru o du'r Cynllun Twf yn hwb arwyddocaol i'r sectorau adeiladu a chysylltiedig a hynny ar adeg pan mae'n debygol y bydd capasiti dros ben yn yr economi.

Anghenion Busnes

- 2.59. Mae'r adran hon yn nodi'r heriau a'r cyfleoedd ar draws y sectorau allweddol yn economi'r Gogledd fel sydd wedi'u nodi uchod.
- 2.60. Drwy ddadansoddi ac ymgynghori â rhanddeiliaid ar lefel rhaglen, mae'r Bwrdd Uchelgais wedi adnabod cyfres o anghenion economaidd penodol y bydd angen i'r Cynllun Twf fynd i'r afael â nhw. Cafodd y rhain eu datblygu ymhellach drwy gyfres o weithdai â rhanddeiliaid allweddol yn y sectorau preifat a chyhoeddus - gweler Atodiad B. Yn ogystal, mae'r achosion strategol ar gyfer pob un o'r rhaglenni wedi'u datblygu yn iteraid: mae'r Bwrdd wedi derbyn adborth ar yr achosion strategol gan swyddogion Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU, ac mae hyn wedi cael ei ymgorffori yn y dogfennau terfynol.
- 2.61. Mae'r rhain wedi cael eu trefnu yn gyfres o themâu isod.

Gweithgynhyrchu gwerth uchel

- **Cefnogi arloesedd ac ymchwil a datblygu:** mae angen am gyfleusterau a chefnogaeth dechnegol â busnesau unigol yn methu â chael mynediad at y sgiliau a'r arbenigedd i arloesi a gwella cynhyrchedd drwy arbedion effeithlonrwydd.
- **Cefnogi'r rhaglen carbon isel:** mae angen cryf i ddatgarboneiddio'r diwydiant er mwyn bodloni targedau cenedlaethol ar gyfer twf glân, ynghyd â gwneud y mwyaf o gyfleoedd yn y farchnad, gyda disgwyliad y bydd nifer y swyddi coler werdd yn tyfu i 2 filiwn a gwerth allforion y DU o'r economi carbon isel dyfu £170 biliwn bob blwyddyn erbyn 2030.
- **Integreiddio'r gadwyn gyflenwi:** Mae disbyddiad cynyddol neu 'gafnu' yn y gadwyn gyflenwi sydd wedi'i lleoli yng Nghymru ac yn y DU dros ddegawdau diweddar yn cyflwyno bygythiad hirdymor i'r galluedd cynhyrchu a gweithgynhyrchu a'i ffyniant yn y dyfodol. Mae angen ail-adeiladu a chynnal busnesau bach a chanolig eu maint o fewn cadwyni cyflenwi i yrru'r elfen gystadleuol.
- **Gwella cynhyrchedd:** Mae sectorau gweithgynhyrchu uwch y Gogledd yn sectorau cynhyrchedd uchel cymharo yn yr economi, ond mae potensial mawr i gynyddu cynhyrchedd drwy dargedu buddsoddiadau mewn ymchwil a datblygu a sgiliau.

Bwyd-amaeth a thwristiaeth

- **Tan-fuddsoddiad mewn Ymchwil a Datblygu ac Arloesedd:** Mae data'r Cyngor Ymchwil Peirianeg a Gwyddorau Ffisegol (EPSRC) yn awgrymu mai dim ond 2% (c. £95 miliwn) o'r holl grantiau sy'n cael eu cynnig sydd wedi'u cyfeirio at y sector Bwyd a Diod. Roedd y gwariant ar ymchwil a datblygu ar draws y sectorau hyn gyfwerth â 1.3% o'r holl wariant ar

ymchwil a datblygu ar draws yr holl sectorau yn y DU yn 2018, er bod y sectorau hyn yn cyfrif am 10% o gyfanswm cyflogaeth.

- **Cefnogi'r rhaglen carbon isel ar draws Cymru a'r DU:** O safbwynt amgylcheddol, mae lleihau allyriadau carbon yn hanfodol i gynnaladwyedd Cymru yn y dyfodol a chafodd hyn ei gydnabod yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, sy'n gosod targed i leihau allyriadau o leiaf 80% yn erbyn gwaelodlin 1990. Gallai cyflwyno ymarferion rheoli tir carbon isel cynaliadwy, ynghyd â gyrru arloesedd a thechnolegau carbon isel newydd yn y sector amaethyddiaeth gyfrannu at y rhaglen gostwng carbon hir-dymor.
- **Gwella cynhyrchedd:** Yn 2017, roedd yr allbwn gros fesul hectar o dir amaethyddol yn £858 yng Nghymru, sy'n sylweddol is na rhanbarth mwyaf cynhyrchiol y DU, sef De Ddwyrain Lloegr (£3,190 fesul hectar). Mae'r sector twristiaeth hefyd yn dioddef o lefelau cynhyrchedd is na'r rhai a welir yn Lloegr, gyda GVA fesul gweithiwr yn y sector twristiaeth gyfystyr â £19,600, 14% yn is na'r metrig cyfatebol yn Lloegr.
- **Cwrdd ag anghenion sgiliau:** Awgrymodd yr Arolwg Sgiliau Cyflogwr diweddaraf bod 25% o fwytai a gwestai yng Nghymru wedi adrodd am ddiffyg sgiliau a 45% o fusnesau mewn prif ddiwydiannau (sy'n cynnwys amaethyddiaeth). Bu i'r ddau sector hefyd adrodd am gynydd mewn bwlch sgiliau o'r arolwg blaenorol, gyda gwestai a bwytai yn adrodd am +3% o gynydd, a phrif ddiwydiannau'n adrodd am +28% o gynydd.
- **Arallgyfeirio a gwytnwch:** y sectorau amaeth, bwyd a thwristiaeth yw asgwrn cefn nifer o economïau lleol yn y Gogledd. Gyda'r ymadawiad o'r Undeb Ewropeidd ar y gorwel, a cholled y cyllid cysylltiedig, mae'n bwysig bod gan fusnesau gweledig gefnogaeth a gwybodaeth i'w helpu i arallgyfeirio.
- **Diffyg eiddo priodol:** Mae ymchwil a gynhaliwyd gan Arad ar gyfer Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon yn nodi bod y diffyg eiddo graddfa bwyd, cyfleusterau datblygu cynnyrch lleol a chefnogaeth dechnegol yn llesteirio potensial y sector, gyda busnesau unigol yn methu â chael mynediad at y sgiliau a'r arbenigedd i arloesi a gwella cynhyrchedd drwy arbedion effeithlonrwydd.

Ynni carbon isel

- **Mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd:** Ymateb i'r argyfwng hinsawdd a ddatganwyd gan Lywodraeth Cymru a'r nod o gyflawni Sero Net erbyn 2050. Mae angen ddatgarboneiddio system ynni'r Gogledd, gan gynnwys pŵer (e.e. cynhyrchu ynni carbon isel cynyddol), tai (gan gynnwys heriau cysylltiedig â nifer uchel o gartrefi heb fod ar y grid nwy) a thrafnidiaeth.
- **Cefnogi twf economaidd yn y sectorau ynni carbon isel:** ecsbloetio cryfderau lleol a manteision cystadleuol (e.e. seilwaith ynni presennol, cryfderau ymchwil a gweithlu medrus) i yrru twf yn y sector ynni carbon isel lle mae cyfleoedd twf sylweddol yn genedlaethol (rhagolygon y bydd y sector yn tyfu 11% y flwyddyn hyd 2030). Mae angen oddeutu £10.9bn o fuddsoddiad ychwanegol erbyn 2035 er mwyn rhoi'r rhanbarth ar y trywydd iawn i gyflawni Sero Net. Mae gan y lefel hon o fuddsoddiad y potensial i greu hyd at 24,400 o swyddi newydd.

Tir ac eiddo

- **Angen am ofod llawr cyflogaeth modern.** Mae'r rhwydwaith o safleoedd strategol parod, sydd â'r gallu i gefnogi twf busnesau cynhenid a mewnfuddsoddiad yn gymharol wan a darniog

- **Mae gwerth tir isel a chyfyngiadau seilwaith** wedi arwain at ddi-ddordeb annigonol gan ddatblygwyr, gan arwain at ddiffyg cyflenwad o dai ac eiddo masnachol. Hyd yma, mae'r farchnad wedi methu â mynd i'r afael â'r heriau hyn ac felly mae angen penodol am gyllid y Cynllun Twf fel bod modd cyflawni gofod cyflogaeth, tir preswyl wedi'i wasanaethu a gwelliannau i Borth Caergybi.

Cysylltedd digidol

- **Ymdrin â'r rhaniad digidol:** er mwyn i economi'r Gogledd ffynnu ac er mwyn i sectorau allweddol dyfu i'w llawn botensial; rhaid mynd i'r afael â bylchau arwyddocaol mewn cysylltedd. Mae angen cynyddu cysylltedd gigabit mewn safleoedd twf allweddol yn gyflym, sicrhau bod ardaloedd gwledig lle nad oes unrhyw gysylltedd yn cael eu tacio'n llawn, cyflawni cysylltedd symudol ar draws coridorau ac asedau economaidd a darparu'r sylfeini ar gyfer mwy o ecwiti a chynhwysiad cymdeithasol.
- **Ymateb i alw clir am well cysylltedd:** mae corff eang o dystiolaeth yn dangos yr angen rhagweledol am fand llydan sefydlog a symudol ar gyfer y ganrif nesaf a chost darpariaeth wael, perthnasol i rannau eraill o'r DU. Mae dyhead eithriadol i ddefnyddio technolegau mwy soffistigedig a defnydd arloesol, a fydd yn sicrhau cynhyrchedd, effeithiolrwydd a chystadleuaeth ledled y rhanbarth.
- **Creu amodau cystadleuol yn y farchnad:** Mae cysylltedd digidol y Gogledd wedi cael ei gyfyngu gan ddiffyg cystadleuaeth yn y farchnad ar lefel cyfanwerthu, ac o fewn graddfa'r newid a gynigir gan ddarparwyr band eang ar lefel manwerthu. Mae cyfle i ymateb i hyn drwy greu amodau sy'n gwella pa mor ddeniadol yw'r farchnad, lleihau costau defnyddwyr, cynyddu nifer y defnyddwyr terfynol a darparu'r sail ar gyfer buddsoddiad masnachol tymor hwy.
- **Sefydlu coridor digidol gyda'r gorau yn y byd:** yr A55 yw'r prif echel economaidd ar gyfer y Gogledd, yn cysylltu safleoedd allweddol, hybiau ar gyfer twf ac asedau mwyaf amlwg y rhanbarth. Mae cyfle yma i sicrhau bod 5G a band eang ffibr llawn yn creu coridor cyflymder uchel di-dor, fel sail ar gyfer defnyddio technoleg clyfar ar raddfa fawr, cynlluniau pilot a phrawf ac fel lifer i fewnfuddsoddiad.
- **Ymestyn y capasiti ymchwil digidol:** Mae gan y Gogledd broffil sy'n dod i'r amlwg fel sylfaen ar gyfer ymchwil arloesol ac sy'n cael ei arwain gan dechnoleg, dan arweiniad sefydliadau addysg uwch a'r sector preifat. Mae yma gyfle i fynd â hyn ymhellach, gan dynnu ar ffynonellau eraill o gyllid a bwriad busnes, gan greu màs critigol o dechnoleg, arbenigedd ac uchelgais i sicrhau bod y Gogledd ar flaen y gad o ran darganfod a defnyddio'r technolegau diweddaraf.

Sgôp Posib: Cynllun Twf Gogledd Cymru

Rhaglenni'r Cynllun Twf

- 2.62. Mae'r adran hon yn amlinellu'r sgôp posib ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru dros y 15 mlynedd nesaf.
- 2.63. Mae'r holl sectorau sydd wedi'u cynnwys yn adran anghenion busnes yr achos busnes hwn yn ffurfio rhan o sgôp posib Cynllun Twf Gogledd Cymru a byddant yn cael sylw dros amser ac eithrio'r gwasanaethau gofal ac iechyd sydd y tu allan i sgôp y Cynllun Twf.
- 2.64. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd, gan adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd wrth fynd i'r afael â heriau a rhwystrau

economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Yn seiliedig ar hynny, cytunwyd i ystyried y sectorau a ganlyn:

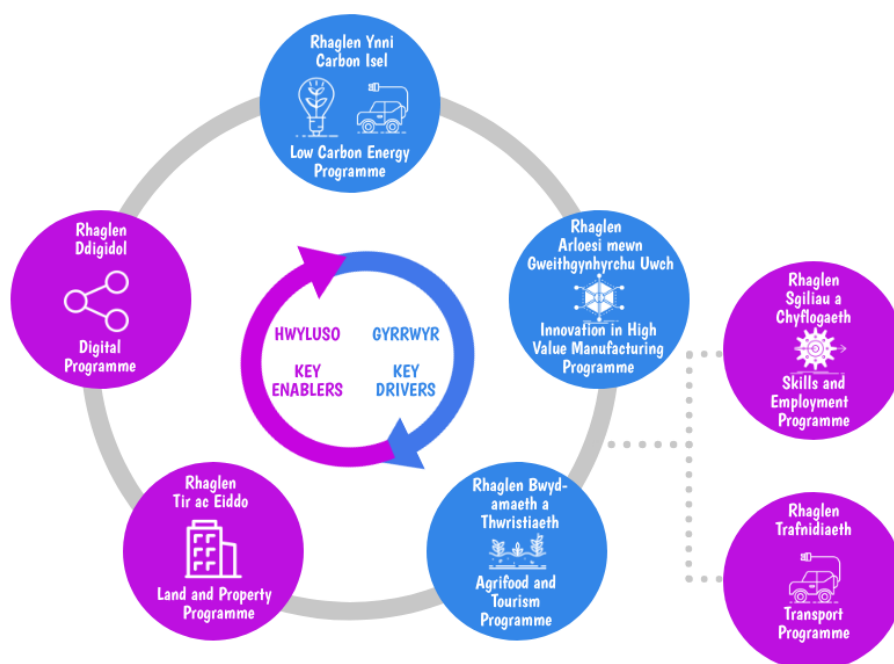
Sectorau Twf Uchel i yrru cynhyrchedd yn y rhanbarth

- 2.65. Bydd y prosiectau sydd wedi'u hanelu at werth ac effaith y sectorau twf uchel yn canolbwyntio ar dri phrif sector:
- Ynni carbon isel
  - Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel
  - Bwyd-amaeth a thwristiaeth

Mynd i'r afael â'r rhwystrau allweddol i hwyluso a chyflawni twf economaidd

- 2.66. Rydym wedi adnabod sectorau hwyluso drwy'r Cynllun Twf i fynd i'r afael â rhwystrau economaidd allweddol a rhoi sylw i faterion strwythurol sydd wedi cael effaith ar gynhyrchedd a swyddi. Bydd cyflawni yn y sectorau hyn yn creu'r amodau priodol i fusnesau fuddsoddi yn y rhanbarth ac i'r farchnad lafur gymryd mantais ar gyfleoedd cyflogaeth newydd. Byddwn yn defnyddio dulliau mwy strategol i'n buddsoddiadau, gan sicrhau eu bod wedi'u targedu'n dda er mwyn hwyluso twf economaidd a thwf mewn cyflogaeth ledled y rhanbarth. Gwneir hyn mewn partneriaeth â phartneriaid allweddol, yn enwedig Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.
- 2.67. Mae'r prosiectau i fynd i'r afael â rhwystrau allweddol i dwf yn canolbwyntio ar ddau sector allweddol wedi'u cyflwyno mewn dwy Raglen Cynllun Twf allweddol, gyda'r ddau sector hwyluso arall yn eistedd y tu allan i'r Cynllun Twf.
- Tir ac eiddo
  - Digidol
- 2.68. Drwy ganolbwyntio ar gyflawni gyda'r sectorau hyn ar y cyd, byddwn yn cyflawni mwy o effaith o ran ein uchelgais a defnyddio adnoddau yn hytrach na'u cyflwyno yn ynysig. Bydd pump o'r sectorau hyn yn cael eu targedau drwy'r Cynllun Twf, tra bydd dau sector - Sgiliau a Chyflogaeth a Thrafnidiaeth Strategol bellach yn eistedd y tu allan i'r Cynllun Twf a byddant yn bwrw ymlaen drwy ffynonellau ariannu eraill.

Ffigwr 2.6 Sectorau'r Cynllun Twf

Ffynhonnell: Y BWRDD UCHELGAIS

- 2.69. Bydd pob un o'r rhaglenni a'r prosiectau o fewn y Cynllun Twf yn cyfrannu at gyflawni'r Weledigaeth Twf a chyflawni buddion i'r Gogledd. Bydd y buddion o'r Cynllun Twf yn cefnogi twf cynaliadwy a chynhwysol ledled y rhanbarth - yn unol â'r Weledigaeth Twf ynghyd â blaenoriaethau Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Crynodeb o'r sectorau

- 2.70. Gweler isod grynodeb o'r amcanion strategol i roi sylw iddynt ymhob sector, a'r mathau o ymyraethau y maent yn bwriadu eu hwyluso.

Ynni carbon isel

Amcanion strategol: Datgloi buddion economaidd prosiectau ynni carbon isel trawsffurfiol a sefydlu'r Gogledd fel un o leoliadau arweiniol y DU ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, arloesedd a buddsoddi yn y gadwyn gyflenwi

Mathau o ymyrraeth: Hwyluso gwaith ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel newydd, gan wella cyfleusterau ymchwil ac arloesedd ar gyfer y sectorau ynni carbon isel, datgarboneiddio trafnidiaeth a chefnogaeth ar gyfer y prosiectau ynni lleol.

Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel

Amcanion strategol: Sicrhau bod y Gogledd yn parhau i fod yn gystadleuol ac yn cael cydnabyddiaeth yn ardaloedd ymchwil ac arloesedd hir-sefydlog y rhanbarth, gan gynorthwyo i yrru arloesedd, cystadleuaeth a chynhyrchedd ar draws sectorau gweithgynhyrchu'r Gogledd.

Mathau o ymyrraeth: Cydweithrediadau diwydiant ac ymchwil, ynghyd â sefydlu canolfannau rhagoriaeth er mwyn helpu i oresgyn rhwystrau a methiannau yn y farchnad yn y broses masnacheiddio ymchwil.

Bwyd-amaeth a thwristiaeth

Amcanion strategol: Arallgyfeirio a gwella cynladwyedd hir-dymor amaethyddiaeth a thwristiaeth, gan sicrhau eu bod yn fwy cynhyrchiol a pharhaus yn yr hirdymor, gan gefnogi'r agenda carbon isel ar yr un pryd.

Mathau o ymyrraeth: Cyflwyno technolegau newydd ac arloesedd, sgiliau ac ymarferion yn y sectorau hyn, drwy gefnogaeth busnes ac uwchsgilio.

Tir ac eiddo

Amcanion strategol: Mynd i'r afael â'r diffyg tir ac eiddo addas ar gyfer twf busnes a dod â safleoedd ymlaen ar gyfer datblygiadau tai. Cyflawni gwelliannau sy'n symbylu buddsoddiad mewn safleoedd ac eiddo ym Mhorthladd Caerdybi a'r ardal ehangach. Chwarae rhan hwyluso ar gyfer rhaglenni eraill drwy sicrhau bod y seilwaith tir ac eiddo cywir ar gael.

Mathau o ymyrraeth: Adfer a hwyluso seilwaith i ddod â safleoedd cyflogaeth a thai ymlaen, cyflawni gofod llawr diwydiannol, gwarantu dyfodol porthladd Caerdybi drwy ddarparu llwytho trwm dŵr dwfn a chyfleusterau mordeithiau a gwell mynediad cerbydol.

Digidol

Amcanion strategol: Cyflawni newid amlwg yn y cysylltedd digidol sydd ei angen i sicrhau y gall y Gogledd gyflawni galw'r defnyddwyr, cynnal cyflymdra â gweddill y DU, datgloi potensial sectorau a safleoedd â blaenoriaeth am dwf a thanategu ecosystem arloesi ffyniannus. Chwarae rôl hwyluso ar gyfer rhaglenni eraill i gyflawni'r budd mwyaf bosib.

Mathau o ymyrraeth: Mae'r rhaglen wedi adnabod angen i gydbwyso buddsoddiad mewn seilwaith a thechnoleg, drwy ôl-troed band eang sefydlog estynedig mewn safleoedd allweddol mewn ardaloedd gwledig, yn datgloi ceisiadau drwy fynediad 5G a bwrw ymlaen ymhellach ag arloesedd digidol.

Prif Fuddion

- 2.71. Mae'r buddion allweddol a fydd yn cael eu cyflawni o ganlyniad i gyfraniad Cynllun Twf Gogledd Cymru i'r Gogledd wedi'u nodi yn yr adran hon.
- 2.72. Bydd y Cynllun Twf yn arwain at nifer o fuddion uniongyrchol ac anuniongyrchol ar gyfer economi'r Gogledd. Mae'r amcanion strategol a fydd yn cael eu cyflawni yn cynnwys yr hyn a ganlyn:
  - Twf mewn ffyniant rhanbarthol - drwy well cynhyrchedd, mewnfuddsoddiad a chreu swyddi newydd: yn gysylltiedig â'r holl Amcanion Gwariant h.y. Amcan Gwariant 1 (creu rhwng 3,400 a 4,200 o swyddi newydd net); Amcan Gwariant 2 (£2.0 i £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net); ac Amcan Gwariant 3 (£1.1 biliwn o gyfanswm buddsoddiad)
  - Creu swyddi o ansawdd gwell ar gyfer y farchnad lafur leol - drwy ymyrraethau wedi'u targedu mewn sectorau gwerth uchel i greu swyddi newydd: *Cysylltiedig ag Amcanion Gwariant 1 a 2 yn arbennig.*
  - Gweithlu mwy medrus o fewn y rhanbarth - drwy gefnogi sgiliau a mentrau hyfforddi ac ymyrraethau wedi'u targedu mewn sectorau gwerth uchel i greu cyfleoedd: *Cysylltiedig ag Amcanion Gwariant 1 a 2 yn arbennig.*
  - Gwelliannau mewn safonau byw ledled y rhanbarth - twf cynhwysol sy'n darparu cyfleoedd, lleihau tloidi, anghydraddoldeb ac amddifadedd: *Cysylltiedig ag Amcanion Gwariant 1 a 2 yn arbennig.*
- 2.73. Mae'r tabl isod yn gosod gwaelodlin o ddangosyddion dan y penawdau hyn, gan ddarlunio'r tueddiad presennol a'r cyfeiriad a ragwelir yn y dyfodol dan y Cynllun Twf.

Tabl 2.4 Deilliannau a Dangosyddion Strategol							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Cyfeiriad y Dyfodol
Twf mewn Ffyniant Rhanbarthol							
Twf GVA (GVA £m)	12,344	12,519	13,033	13,439	13,673	14,239	↑
GVA y pen yn y Gogledd fel % o'r DU (- Llundain a de-ddwyrain Lloegr)	86%	83%	85%	85%	83%	84%	↑
Twf GVA wedi'i ledaenu ledled chwe Sir y Gogledd	8.5%	5.9%	8.5%	11.1%	10.1%	5.0%	↓
Twf GVA yn y sector economaidd gwerth uchel (gweithgynhyrchu, gwybodaeth a chyfathrebu a gweithgareddau technegol)	-0.4%	0.0%	5.4%	6.3%	-7.7%	6.5%	↑
Creu Swyddi o Ansawdd Gwell							
Twf Cyflogaeth	0.4%	1.9%	2.3%	-2.1%	1.2%	3.0%	↑
Lledaenu Twf Cyflogaeth ledled chwe Sir y Gogledd	14.1%	10.0%	17.6%	13.8%	14.4%	9.8%	↓
Twf Economaidd mewn sectorau economaidd gwerth uchel	7.1%	7.0%	0.0%	-8.8%	14.4%	-0.2%	↑
Gweithlu Mwy Medrus o fewn y Rhanbarth							
Cynnydd yn y cyfran o'r boblogaeth sydd â chymwysterau (NQF 4)	33.5%	35.2%	36.2%	34.9%	36.3%	36.3%	↑
Cynnydd yn y prentisiaethau lefel uwch fel cyfran o gyfanswm cyflogaeth	610	735	1,045	710	800	610	↑
Cynnydd yn y prentisiaethau 16-24 fel cyfran o gyfanswm cyflogaeth	6,225	4,255	5,075	5,050	6,250	5,150	↑
Gwelliannau mewn Safonau Byw ledled y Rhanbarth							
Gostwng cyfran yr aelwydydd heb waith	17.8%	19.2%	17.3%	16.6%	15.1%	16.0%	↓
Gwella fforddiadwyedd (canolrif prisiau tai / canolrif incwm)	6.7	6.8	6.7	6.8	7.4	7.4	↓
Cynnydd mewn canolrif incwm aelwydydd (£)	1.8%	1.3%	5.1%	0.5%	-3.2%	1.0%	↑

Y Prif Risgiau

- 2.74. Mae'r risgiau allweddol i gyflawni'r portffolio yn llwyddiannus wedi'u nodi yn Nhabl 2.2.

Adnoddau	Mae angen adnoddau ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect i sicrhau y cyflawnir portffolio'r Cynllun Twf yn llwyddiannus. Gallai diffyg adnoddau gael effaith arwyddocaol ar gyflawni'r cynllun twf yn llwyddiannus.
Cyflawni	Gallai unrhyw oedi â chyflawni unrhyw rai o'r prosiectau effeithio ar bortffolio cyffredinol y Cynllun Twf.
Cost	Mae risg y bydd cost y prosiectau sydd wedi'u cynnwys yng nghynnig Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cynyddu cyn y cwblheir y cynllun. Gan bod cyllid Llywodraeth Cymru / y DU wedi'i osod ar £240 miliwn, byddai angen i unrhyw gynnydd mewn costau gael ei dalu gan y sector cyhoeddus/preifat.
COVID-19	Mae'r pandemig COVID-19 yn parhau i fod yn risg i gyflawni'r rhaglen. Nid yw effaith economaidd y cyfyngiadau clo wedi cael eu gweld yn llawn hyd yma ac fe allai hyn effeithio ar fusnesau lleol, awdurdodau lleol a darparwyr addysg yn yr un modd. Yn ogystal, gallai cyfyngiadau clo yn y dyfodol oedi'r Cynllun Twf.
Brexit	Ar hyn o bryd, erys ansicrwydd ynghylch deilliant gwaith negodi Brexit. Gallai economi Cymru gael ei daro yn y tymor byr os bydd Brexit heb fargen yn digwydd, a fyddai'n effeithio ar rai o'n sectorau drwy dariffau a tharfu ar y gadwyn gyflenwi.
Newid hinsawdd ac Bioamrywiaeth	Mae risg bydd y prosiectau o fewn Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei effeithio gan ffactorau sy'n gysylltiedig a newid hinsawdd ac colli bioamrywiaeth, gyda isadeiledd, cyflenwad dwr cyhoeddus, rheolaeth tir, ecosystemau ac amaeth fel y prif risgiau.
Buddsoddiad Sector Preifat	Mae angen buddsoddiad sector preifat arwyddocaol i gyflawni'r rhaglen. Mae risg, yn enwedig yn dilyn effaith Covid-19 ar yr economi rhanbarthol, na fydd lefel y buddsoddiad sector preifat yn cael ei gynnal.
Buddsoddiad Sector Cyhoeddus	Mae risg, yn enwedig yn dilyn effaith Covid-19 a'r blaenoriaethau sy'n newid yn yr economi rhanbarthol fel na fyddai lefel y buddsoddiad gofynnol yn cael ei gynnal.
Cyfranogiad cyfyngedig gan gwmnïau defnyddwyr terfynol	Byddai diffyg galw gan ddefnyddwyr terfynol yn llesteirio'r rhaglen ac un o'i brif amcanion yw gyrru arallgyfeirio ac arloesedd drwy gydweithio rhwng y diwydiant a darparwyr addysg.
Newid Gwleidyddol	Bydd newidiadau ym mholisi'r Llywodraeth yn digwydd dros gyfnod 15 mlynedd y Cynllun Twf. Gallai'r newidiadau hyn effeithio'n arwyddocaol ar sgôp y Cynllun Twf, y rhaglenni a'r prosiectau.
Caniatâd Statudol a Chynllunio	Fel rhaglen buddsoddiad cyfalaf, mae risg na fydd prosiectau'r Cynllun Twf yn cael eu cyflawni ac na fydd y buddion yn cael eu gwireddu, oni bai bod y prosiectau'n derbyn y caniatâd statudol a'r gymeradwyaeth cynllunio angenrheidiol.

- 2.75. Datblygir Cofrestrau Risg ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect. Bydd y risgiau sy'n gysylltiedig â chyflawni'r rhaglenni a'r prosiectau yn cael eu cynnwys ar y gofrestr risg berthnasol. Mae manylion pellach ar y dull o reoli risg ar draws y portffolio wedi'u nodi yn yr Achos Rheoli.

Cyfyngiadau

- 2.76. Mae'r adran a ganlyn yn nodi'r paramedrau y cytunwyd arnynt ar gyfer cyflawni'r portffolio strategol dros y 15 mlynedd nesaf.
- 2.77. Mae nifer o gyfyngiadau wedi'u rhoi ar gyflawni'r Cynllun Twf, yn fwyaf amlwg:

- **Cyfanswm y Pecyn Cyllid** - Mae cyfanswm y cyllid wedi'i osod ar £120 miliwn gan Lywodraeth Cymru a £120 miliwn gan Lywodraeth y DU. Rhaid i'r cyfanswm o £240 miliwn gael ei ategu gan gyllid sector preifat a chyhoeddus i sicrhau y cyflawnir y Cynllun Twf a'r rhaglen.
- **Cyfnod y Cynllun Twf** - Ni all y rhaglen ymestyn y tu hwnt i gyfnod y Cynllun Twf, sydd wedi'i nodi fel 15 mlynedd.
- **Cyllid Cyfalaf** - Bydd pecyn cyllid y Cynllun Twf yn darparu cyllid cyfalaf heb unrhyw gyllid refeniw yn cael ei ddarparu ar gyfer prosiectau. Rhaid i'r partneriaid ddarparu cyllid refeniw.
- **Cymorth Gwladwriaethol** - Rhaid i brosiectau'r Cynllun Twf gyd-fynd â rheolau Cymorth Gwladwriaethol.

Dibyniaethau

2.78. Mae'r adran hon yn tynnu sylw at y dibyniaethau ar gyfer cyflawni'r Cynllun Twf yn llwyddiannus.

2.79. Mae angen i'r dibyniaethau a ganlyn fod yn eu lle ar gyfer cyflawni'r Cynllun Twf:

- **Sicrhau'r Cynllun Terfynol** - Dibyniaeth gyfredol yw llofnodi'r Cynllun Terfynol sy'n sicrhau £240 miliwn o gyllid gan y llywodraeth ar gyfer y Cynllun Twf a chytuno ar Gytundeb Llywodraethu 2 o fewn y bartneriaeth.
- **Ymgysylltu â'r Sector Preifat** - Ni ellir cyflawni'r Cynllun Twf yn llwyddiannus heb ymgysylltu â'r sector preifat a chydweithio â hwy.
- **Ymgysylltu â'r Sector Cyhoeddus** - Roedd y Cynllun Twf angen i'r Bwrdd Uchelgais barhau er mwyn cyflawni'r cynllun.
- **Caniatâd Statudol a Chymeradwyaeth Cynllunio** - Bydd angen caniatâd statudol a chymeradwyaeth cynllunio ar nifer o brosiectau'r Cynllun Twf.

2.80. Gellir ystyried prosiectau unigol o fewn Cynllun Twf Gogledd Cymru yn annibynnol ar y naill a'r llall gyda dibyniaethau rhyng-brosiect cyfyngedig (h.y. nid yw un prosiect yn ddibynnol yn uniongyrchol ar gwblhau un arall). Fodd bynnag, gyda'i gilydd, mae Rhaglenni a Phrosiectau'r Cynllun Twf yn drawsnewidiol, yn rhyng-gysylltiedig ac yn gyd-ddibynnol ar nifer o synergeddau ar draws y Portffolio. Bydd y dibyniaethau ar gyfer rhaglenni a phrosiectau yn cael eu nodi o fewn yr achos busnes perthnasol.

3 Yr Achos Economaidd

- 3.1. Mae'r Achos Economaidd yn disgrifio sut y bu i ni werthuso'r opsiynau ar gyfer sgôp posib Cynllun Twf Gogledd Cymru fel y nodir yn yr achos strategol.

Ffactorau Llwyddiant Hanfodol

- 3.2. Mae'r adran hon yn disgrifio'r Ffactorau Llwyddiant Hanfodol (CSF) a'r meini prawf gwerthuso y cytunwyd arnynt ar gyfer gwerthuso'r rhaglenni posib a'r prosiectau yng Nghynllun Twf Gogledd Cymru. Cytunodd y Partneriaid y byddai'r Ffactorau Llwyddiant Hanfodol o ganlyn yn cael eu defnyddio:

- **Ecwiti** – bod yr ymagwedd yn sicrhau bod y manteision yn cael effaith gadarnhaol ar gyfnewid o gymunedau â phosib yn y rhanbarth.
- **Ychwanegu gwerth** – bod yr ymagwedd yn canolbwyntio ar ddychweliadau gwerth uchel.
- **Yn addas yn strategol** – bod yr ymagwedd yn cyd-fynd â strategaethau diwydiannol ac economaidd Cymru a'r DU sy'n berthnasol.
- **Buddsoddiad Sector Preifat** - y byddai angen i'r ymagwedd apelio'n eang i'r sector preifat – yn nhermau cefnogaeth a buddsoddiad anuniongyrchol posib hefyd.

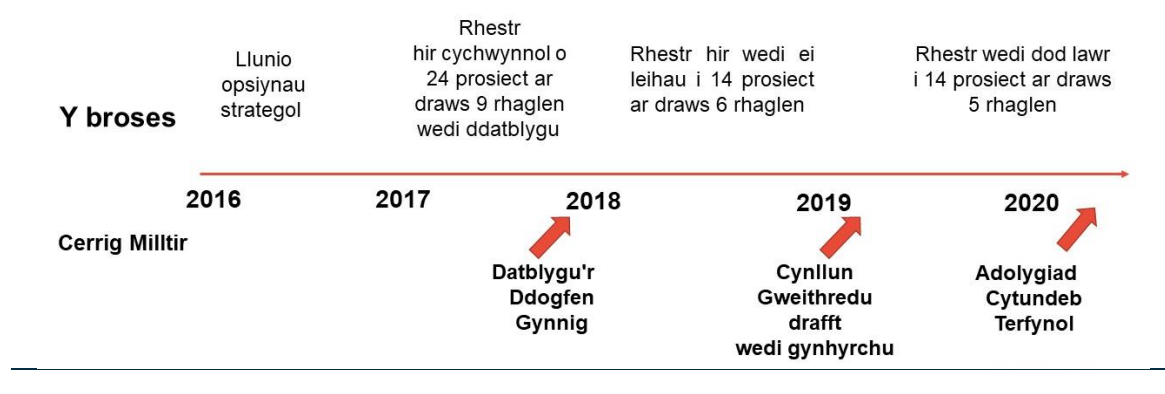
Asesiad o'r Opsiynau

- 3.3. Er mwyn deall siâp y Cynllun Twf a'i gyfansoddiad o ran ei raglenni a'i brosiectau, mae'n ddefnyddiol adolygu'r broses y mae partneriaid wedi bod drwyddi ers i'r Bwrdd gael ei ffurfio ac wrth i bartneriaid fwrw ymlaen drwy gamau yn natblygiad y Cynllun Twf. Mae'r partneriaid wedi dilyn proses iteraidd, gadarn i drosi'r Weledigaeth Twf gyffredinol yn gyfres o ymyraethau a fydd yn mynd i'r afael â'r amcanion gwario sydd wedi'u hadnabod yn y dull mwyaf effeithiol ac effeithlon. I grynhoi, mae pedwar cam wedi bod:

- **2016: Ystyried opsiynau strategol.** Gosod y paramedrau cyffredinol ar lefel strategol ar gyfer buddsoddiadau'r Cynllun Twf gan ddefnyddio cyfres o Ffactorau Llwyddiant Hanfodol.
- **2018: Datblygu'r cynigion.** Datblygu hyn yn rhestr hir o ymyraethau prosiect a ddyluniwyd i fynd i'r afael â'r amcanion gwario a'r Ffactorau Llwyddiant Hanfodol
- **2019: Cynllun Gweithredu Drafft.** Cafodd y rhestr hir ei fireinio mewn ymateb i adborth Llywodraeth y DU ar yr angen am gyfres lai o brosiectau mwy.
- **2019: Adolygu'r Cynllun Terfynol.** Mae'r gyfres olaf o ymyraethau'r Cynllun Twf wedi'i chyflawni drwy adolygiad pellach gan y Bwrdd Uchelgais a'i bartneriaid, gan ystyried amodau'r farchnad a chydweddiad y polisi.

Ffigwr 3.1 Proses Ddatblygu Opsiynau'r Prosiect

Dewisiadau Strategol

- 3.4. Gan dynnu ar ddadansoddiad o'r angen a methiant y farchnad, bu i'r Bwrdd adnabod Rhaglenni Strategol o fewn Gweledigaeth Gogledd Cymru i fynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu'r economi rhanbarthol, ynghyd ag ecsbloetio'r cyfleoedd. Mae'r rhaglenni hyn yn grŵp o brosiectau rhyng-gysylltiedig a rhyng-ddibynnol i'w rheoli mewn ffordd gydlynol, ac maent wedi'u diffinio yng nghyd-destun y Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru.
- 3.5. Ystyriwyd a gwerthuswyd nifer o opsiynau strategol realistig a chyraeddadwy er mwyn hysbysu sut allai'r Cynllun Twf fynd i'r afael â heriau economaidd y rhanbarth yn y ffordd orau. Roedd hyn yn ystyried pethau o ran targedu sector a gofodol buddsoddiadau'r Cynllun Twf. Mae'r rhain wedi'u rhestru isod:
- **Opsiwn 1: Y Newid Lleiaf.** Byddai hyn yn cynnwys parhad o ymdriniaethau datganoledig cyfredol yn y Gogledd, gyda pharhad o flaenoriaethau ac agendau gwahanol a diffyg nodau troswaol a rennir ar draws sefydliadau. Teimlwyd y byddai hyn yn llesteirio cyfleoedd ac mai arloesedd ac uchelgais cyfyngedig fyddai'n dod yn ei sgil, ac y byddai lefelau cynhyrchedd yn parhau i fod ar ôl gweddill y DU.
  - **Opsiwn 2: Canolbwyntio'n llwyr ar sectorau economaidd allweddol.** Mae'r achos strategol wedi adnabod cyfres benodol o anghenion a chyfleoedd ar gyfer ein sectorau allweddol, ac rydym yn hyderus y gallwn wella cynhyrchedd drwy roi sylw i'r rhain yn unig. Fodd bynnag, byddai hyn yn peri risg o eithrio mwyafrif o'r farchnad lafur. Mae datblygiadau gyda datgarboneiddio ac awtomeiddio yn trawsffurfio diwydiannau ac yn gyrru trefnau cydweithio newydd ar draws sectorau yn gynyddol.
  - **Opsiwn 3: Canolbwyntio ar yr economi sylfaen, yn benodol y sectorau gofal, twristiaeth a manwerthu.** Byddai canolbwyntio fel arall ar y sector, megis hyn, yn cefnogi asgwrn cefn yr economi leol yn y rhanbarth, a byddai'n helpu mentrau bychan ac, yn aml, bregus sydd wedi'u hymgorffori mewn cymunedau lleol i gynyddu eu cynhyrchedd. Fodd bynnag, mae peryg na fyddai ymagwedd o'r fath yn cynhyrchu'r lefelau twf y byddai eu hangen yn yr economi – ac, yn ogystal, byddai pryderon ynghylch ansawdd y cyfleoedd cyflogaeth ledled y rhanbarth.
  - **Opsiwn 4: Canolbwyntio ar ardaloedd sy'n cynnig cyfleoedd lle mae'r sector preifat eisoes yn gryf** – megis yr ardaloedd Trawsffiniol. Yn sicr, byddai'r opsiwn hwn yn cyflawni twf economaidd ac yn gwella cynhyrchedd – ond mae peryg i or-grynhoi mewn un ardal benodol ar draul ardaloedd eraill yn y rhanbarth.

- **Opsiwn 5: Canolbwyntio ar dwf y gellir ei ymestyn a'i wasgaru ledled y rhanbarth i gyflawni twf economaidd cynaliadwy, cytbwys a chynhwysol.** Byddai hyn hefyd yn canolbwyntio ar fanteisio i'r eithaf ar lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel, megis gweithgynhyrchu uwch ac ynni, a'n cyswllt ag economïau Pwerdy'r Gogledd ac Iwerddon. Byddai'r ymagwedd hon yn datblygu economi mwy cytbwys ac yn cyflawni twf cynhwysol fel y gellir mynd i'r afael ag unrhyw anghysonderau. Byddai'n arwain at ddsbarthiad tecach o fuddion twf economaidd - ar lefel unigol a rhwng gwahanol rannau o'r rhanbarth. Hefyd, bydd yn creu'r hinsawdd i roi hwb i gynhyrchedd ledled y rhanbarth a gwneud y gorau o gyfleoedd i'r farchnad lafur.

3.6. Mae asesiad o'r opsiynau strategol hyn yn erbyn y Ffactorau Llwyddiant Hanfodol wedi'i nodi isod.

Tabl 3.1 Crynodeb o Asesiad o'r Opsiynau Strategol				
Gweithrediad	Ecwiti	Ychwanegu gwerth	Addasrwydd Strategol	Diddordeb y sector preifat
Gwneud dim / Isafswm	x	x	x	x
Canolbwyntio'n llwyr ar sectorau economaidd allweddol	x	✓	✓	✓
Canolbwyntio'n fwy ar yr economi sylfaen, yn benodol y sectorau gofal, twristiaeth a manwerthu	✓	x	✓	x
Canolbwyntio'n fwy ar ardaloedd sy'n cynnig cyfleoedd lle mae'r sector preifat eisoes yn gryf – megis yr ardaloedd Trawsffiniol	x	✓	✓	✓
Canolbwyntio ar dwf y gellir ei ymestyn a'i wasgaru ledled y rhanbarth i gyflawni twf economaidd cynaliadwy, cytbwys a chynhwysol	✓	✓	✓	✓

3.7. Roedd y gwerthusiad opsiynau strategol yn bendant yn nhermau sefydlu mai'r ymagwedd a ffafrir oedd:

"Canolbwyntio ar dwf y gellir ei ymestyn a'i wasgaru ledled y rhanbarth i gyflawni twf economaidd cynaliadwy, cytbwys a chynhwysol".

Datblygu'r cynigion

Cam 1 - Dogfen Gynnig 2018 (y rhestr hir)

- 3.8. Mae'r rhestr hir yn disgrifio sut y bu i'r ystod eang o raglenni a phrosiectau gael eu hadnabod gan y Bwrdd Uchelgais ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- 3.9. Yn ystod 2017 a 2018, bu i'r Bwrdd - gan weithio ar y cyd â Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU a chynrychiolwyr y sector preifat - ddatblygu *Y Ddogfen Gynnig* ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.

- 3.10. Yn seiliedig ar Strategaeth y Weledigaeth Twf, cytunwyd ar *Y Ddogfen Gynnig* gan bartneriaid o fewn y Bwrdd ym mis Hydref 2018. Bu i hyn nodi pecyn arfaethedig o **24 prosiect trawsffurfiol ar draws 9 Rhaglen Strategol**, gan geisio £334.5m o arian cyfalaf a £8m o arian referniw gan y Cynllun Twf. Cafodd y Rhaglenni eu diffinio fel grŵp o brosiectau cysylltiedig sydd wedi'u rheoli mewn ffordd gydlynol i sicrhau buddion a chyflawni'r Weledigaeth a'r Nodau cyffredinol.
- 3.11. Roedd ein hymagwedd yn seiliedig ar greu'r amodau priodol er mwyn i glystyrau economaidd gwerth uchel megis ynni, gweithgynhyrchu uwch a'r sector digidol ffynnu ac er mwyn rhoi hwb i'w cyfraniad i berfformiad yr economi yng Nghymru a'r DU. Roedd y 24 prosiect ar y cam hwn yn cael eu hystyried fel rhestr hir ac fe ystyriwyd y rhestr fel dogfen fyw a fyddai'n esblygu wrth i gyfleoedd newydd godi. Cafodd y prosiectau:
- eu hadnabod drwy weithio mewn partneriaeth a chyd-gynhyrchu ymhlith partneriaid o'r sectorau cyhoeddus, addysg uwch, addysg bellach ac yn benodol y sector preifat yn y rhanbarth.
  - eu dylunio i fod yn strategol a thrawsffurfiol
  - eu profi gan ddefnyddio'r Ffactorau Llwyddiant Hanfodol o ran cydweddiad strategol, sut maent yn ategu mentrau presennol, gwerth am arian, cynaladwyedd masnachol, cyflawnadwyedd a chefnogaeth ac ymrwymiad y bartneriaeth.
- 3.12. Hefyd, ystyriwyd cyfres ychwanegol o Ffactorau Llwyddiant Hanfodol wrth lunio'r rhestr, gan gynnwys bod y prosiectau:
- wedi'u targedu'n ofodol
  - yn berthnasol i'r rhanbarth cyfan
  - yr hwyluswyr
  - yn cefnogi twf ac yn denu buddsoddiad o'r sector preifat
  - yn hyrwyddo arloesedd
- 3.13. Mae'r rhestr hir o raglenni a phrosiectau wedi'i rhestru isod:

Tabl 3.2 Dogfen Gynnig y Cynllun Twf (rhestr hir)

Gweithrediad	Amcan allweddol	Prosiectau
Tir ac eiddo	Mynd i'r afael â'r diffyg tir ac eiddo addas ar gyfer twf busnes a dod â safleoedd ymlaen ar gyfer datblygiadau tai.	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Cyd-fenter Tir ac Eiddo Rhanbarthol
Mynediad blaengar i ynni	Cyflawni'r gwelliannau isadeiledd y mae eu hangen fel bod y Gogledd yn un o leoliadau arweiniol yn y DU ar gyfer cynhyrchu ynni, gan adeiladu'n benodol ar Brosiect Pŵer Niwclear Wylfa Newydd.	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Porth Caergybi Prosiect Gorsaf Bŵer Trawsfynydd Prosiect Morlais Prosiect Rhwydwaith Ynni Lleol Blaengar
Twristiaeth Antur	Hwyluso buddsoddiad pellach mewn atyniadau twristiaeth antur yn y rhanbarth, gan gynyddu eu gwerth i'r economi rhanbarthol.	<ul style="list-style-type: none"> Buddsoddiad Cyfalaf Twristiaeth Antur Gogledd Cymru
Rhaglen Canolbwynt Technoleg ac Arloesedd Blaengar	Cyflawni adnoddau o safon fyd-eang mewn cyfleusterau sy'n arwain y sector, megis ynni carbon isel a gweithgynhyrchu uwch, gan adeiladu ar arbenigedd yn y rhanbarth a sbarduno effaith economaidd o ymchwil a thechnoleg.	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Canolfan Ragoriaeth Ynni Niwclear; Prosiect Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter Prosiect Ffatri 3D y DU; Prosiect Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon; Prosiect Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi; Prosiect Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol ac Achredu
Rhaglen Cronfa a Chanolbwynt Twf Busnes Rhanbarthol	Darparu cyngor a chefnogaeth ariannol a thechnegol a chydlynol i fusnesau ledled y rhanbarth.	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Cronfa Twf Busnes Rhanbarthol Gogledd Cymru
Rhaglen llwybrau i sgiliau a chyflogaeth	Mynd i'r afael ag anweithgarwch economaidd a chyflawni gwasanaeth cyngor a chefnogaeth sgiliau a chyflogaeth cydlynol, yn benodol i uwch-sgilio pobl ar gyfer gwaith yn y dyfodol.	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Porth Gwybodaeth a Chyngor Llwybr Cyflogadwydd
Canolfannau rhagoriaeth sgiliau	Creu'r amgylchiadau i gynyddu cyflenwad sgiliau mewn sectorau twf allweddol, gan ganolbwyntio ar wella'r isadeiledd sgiliau yn y rhanbarth.	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Canolfan Ragoriaeth Twristiaeth a Lletygarwch Gogledd Cymru Prosiect Canolfan Ragoriaeth Peirianneg Rheilffyrdd Gogledd Cymru STEM Rhanbarthol - Prosiect Cyflawni Rhagoriaeth mewn Datblygu Sgiliau Iechyd a Gofal Cymdeithasol gydag Addysg Uwch Gogledd Cymru - Prosiect Cyflawni Rhagoriaeth; Awtomatiaeth Ddigidol Gogledd Cymru - Prosiect Cyflawni Rhagoriaeth.
Cysylltedd digidol	Cyflawni mynediad safonol i gysylltedd digidol effeithiol a fforddiadwy i fusnesau ac aelwydydd ledled y rhanbarth, gwella arloesedd mewn signalu digidol a gwella sgiliau digidol.	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Cysylltedd Digidol Gogledd Cymru Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol Prosiect Sgiliau Digidol i Ogledd Cymru
Trafnidiaeth strategol	Gwella'r seilwaith trafndiaeth lleol i gefnogi hygyrchedd a chysylltedd.	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Trafnidiaeth Strategol.

Cam 2 - Cynllun Gweithredu Drafft a Phenawdau'r Telerau (y rhestr fer)

- 3.14. Mae'r rhestr fer yn disgrifio sut y mireiniwyd y rhestr hir gychwynnol o 24 prosiect posib i gynhyrchu rhestr fer o 14 prosiect sy'n cynnwys chwe rhaglen.
- 3.15. Yng Nghyllideb yr Hydref 2018, bu i Ganghellor y Trysorlys, y Gwir Anrhydeddus Phillip Hammond AS, gyhoeddi £120 miliwn o gyllid ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru. Bu i Lywodraeth Cymru gadarnhau y byddai'n cynnig arian cyfatebol i gyfraniad ariannol Llywodraeth y DU at Gynllun Twf Gogledd Cymru.
- 3.16. Bu i Lywodraeth y DU gyflwyno adborth eu bod yn dymuno cefnogi nifer lai o brosiectau mwy fyddai'n cael effaith drawsnewidiol. O ganlyniad, datblygwyd *Cynllun Gweithredu Drafft*, oedd y nodi pecyn wedi'i liflinio o **14 prosiect trawsffurfiol ar draws chwe rhaglen**. Mae'r rhain wedi'u nodi isod. Cafodd prosiectau eu dethol allan o'r rhestr hir yn seiliedig ar eu sgôr yn erbyn y Ffactorau Llwyddiant Hanfodol a chafodd unrhyw brosiectau referniw (e.e. Porth Gwybodaeth a Chyngor) eu gwaredu hefyd.

Tabl 3.3 Rhestr wedi'i mireinio o Brosiectau yn y Cynllun Gweithredu Drafft, 2019

Gweithrediad	Amcan allweddol	Prosiectau
Ynni carbon isel	Bydd y Rhaglen yn gosod y Gogledd yn un o'r lleoliadau arweiniol yn y DU ar gyfer cynhyrchu ynni a buddsoddiadau yn y gadwyn gyflenwi sy'n gysylltiedig ag ynni, gydag arbenigedd mewn technolegau carbon isel, ynni adnewyddadwy a storio ynni.	<ul style="list-style-type: none"> • Prosiect Gorsaf Bŵer Trawsfynydd • Prosiect Morlais • Prosiect Ynni Lleol Blaengar • Prosiect Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel •
Rhaglen Gweithgynhyrchu Uwch	Bydd y Rhaglen hon yn manteisio ar y rhwydwaith cryf o gwmnïau angori sydd â phroffil rhyngwladol, ynghyd ag arbenigedd byd-eang, i roi hwb i arloesedd a thechnoleg newydd er mwyn datblygu clwstwr gweithgynhyrchu uwch pwerus - un a fydd yn hynod gystadleuol ar lwyfan rhyngwladol. Bydd y Cynllun Twf yn cyflawni adnoddau o safon fyd-eang mewn cyfleusterau sy'n arwain y sector, gan adeiladu ar arbenigedd yn y rhanbarth i wneud y gorau o effaith economaidd leol o ymchwil a thechnoleg.	<ul style="list-style-type: none"> • Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter; • Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol •
Rhaglen Diwydiannau'r Tir a Thwristiaeth	Bydd y rhaglen hon yn adeiladu ar y sector amaeth, bwyd a diod sydd wedi'i hen sefydlu yn y Gogledd, ynghyd â chefnogi buddsoddiad pellach mewn twristiaeth o safon uchel er mwyn ymestyn y tymor ymwelwyr.	<ul style="list-style-type: none"> • Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon • Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi • Canolfan Ragoriaeth Twristiaeth a Lletygarwch Gogledd Cymru •
Rhaglen tir ac eiddo	Mae'r rhaglen hon yn cynnwys pecyn o Brosiectau i ddatgloi cyfleoedd twf ledled y rhanbarth a bydd yn mynd i'r afael yn uniongyrchol â'r prinder tir ac eiddo addas er mwyn tyfu busnesau. Yn ogystal, bydd y Rhaglen yn cyflwyno safleoedd ar gyfer datblygiadau tai.	<ul style="list-style-type: none"> • Prosiect Cyd-fenter Tir ac Eiddo Rhanbarthol • Prosiect Porth Caergybi •
Rhaglen Ddigidol	Bydd y rhaglen yn canolbwyntio ar wella isadeiledd digidol ac arloesedd yn y rhanbarth. Bydd yn darparu mynediad safonol i gysylltedd digidol effeithiol a	<ul style="list-style-type: none"> • Prosiect Cysylltedd Digidol Gogledd Cymru • Canolfan Prosesu Signal Digidol •

	fforddiadwy i fusnesau ac aelwydydd a bydd yn gwella arloesedd mewn signalu digidol	
Trafnidiaeth strategol	Bydd y rhaglen yn gwella hygyrchedd a chysylltedd, i'r rhanbarth a'r tu mewn iddo.	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Datgarboneiddio Trafnidiaeth Strategol.

- 3.17. Er ei bod yn parhau i fod yn allweddol i gyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru, nid yw'r Rhaglen Sgiliau a Chyflogaeth yn cael ei chynnwys mwyach yng nghynnig y Cynllun Twf ar y pwynt hwn. Daeth yn amlwg yn ystod y cam negodi mai arian cyfalaf fyddai arian y Cynllun Twf, ac na fyddai unrhyw ddarpariaeth refeniw ar gael. Gan fod mwyafrif y gweithgareddau sy'n seiliedig ar sgiliau angen cyllid refeniw, penderfynodd y Bwrdd ddileu'r rhaglen o'r Cynllun Twf a chwilio am ffyrdd arian ar wahân drwy gynlluniau ategol â Llywodraeth Cymru fel bod modd cyflawni'r rhaglen.

Cam 3 - Adolygu'r Cynllun Terfynol (y rhestr fer ddiwygiedig)

- 3.18. Fel rhan o'r siwrne tuag at y cynllun terfynol a datblygu Achosion Busnes Rhaglenni, cafodd Portffolio'r Cynllun Twf ei adolygu unwaith yn rhagor drwy adolygiad a gynhaliwyd gan y Swyddfa Rheoli Portffolio. Cyflwynir y portffolio terfynol o raglenni a phrosiectau isod a'r newid amlycaf sydd wedi bod yw symud y prosiect Datgarboneiddio Trafnidiaeth Rhanbarthol i'r Rhaglen Ynni Carbon Isel yn dilyn adolygiad gan y Swyddfa Rheoli Portffolio ym mis Chwefror 2020 a chymeradwyaeth ffurfiol gan y Bwrdd Uchelgais ym mis Mehefin 2020. Y rhesymeg y tu ôl i hyn yw bod y prosiect yn canolbwyntio ar ffynonellau ynni adnewyddadwy (e.e. hydrogen) fel bod modd datgarboneiddio trafndiaeth ynghyd â'i defnyddio. Mae'r newid hwn yn symleiddio strwythur llywodraethu'r Cynllun Twf ac yn galluogi i'r Rhaglen Trafnidiaeth Strategol ail-ffocysu ar ddylanwadu ar flaenoriaethau a phrosiectau trafndiaeth â blaenoriaeth sy'n eistedd y tu allan i'r Cynllun Twf, a'u siapio.

Tabl 3.4 Rhestr Derfynol o Brosiectau'r Cynllun Twf

Gweithrediad	Amcan allweddol	Prosiectau
Ynni carbon isel	Datgloi buddion economaidd prosiectau ynni carbon isel trawssffurfiol a sefydlu'r Gogledd fel un o leoliadau arweiniol y DU ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, arloesedd a buddsoddi yn y gadwyn gyflenwi	<ul style="list-style-type: none"> Prosiect Gorsaf Bŵer Trawsfynydd Prosiect Morlais Prosiect Ynni Lleol Blaengar Prosiect Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel Prosiect Datgarboneiddio Trafnidiaeth Rhanbarthol
Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	Bydd y Rhaglen hon yn manteisio ar y rhwydwaith cryf o gwmnïau angori sydd â phroffil rhyngwladol, ynghyd ag arbenigedd byd-eang, i roi hwb i arloesedd a thechnoleg newydd er mwyn datblygu clwstwr gweithgynhyrchu uwch pwerus - un a fydd yn hynod gystadleuol ar lwyfan rhyngwladol. Bydd y Cynllun Twf yn cyflawni adnoddau o safon fyd-eang mewn cyfleusterau sy'n arwain y sector, gan adeiladu ar arbenigedd yn y rhanbarth i wneud y gorau o effaith economaidd leol o ymchwil a thechnoleg	<ul style="list-style-type: none"> Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol

Rhaglen Bwyd- Amaeth a Thwristiaeth	Bydd y rhaglen hon yn adeiladu ar y sector amaeth, bwyd a diod sydd wedi'i hen sefydlu yn y Gogledd, ynghyd â chefnogi buddsoddiad pellach mewn twristiaeth o safon uchel er mwyn ymestyn y tymor ymwelwyr.	<ul style="list-style-type: none"> • Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon • Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi • Rhwydwaith talent twristiaeth
Rhaglen tir ac eiddo	Mae'r rhaglen hon yn cynnwys pecyn o Brosiectau i ddatgloi cyfleoedd twf ledled y rhanbarth a bydd yn mynd i'r afael yn uniongyrchol â'r prinder tir ac eiddo addas er mwyn tyfu busnesau. Yn ogystal, bydd y Rhaglen yn cyflwyno safleoedd ar gyfer datblygiadau tai.	<ul style="list-style-type: none"> • Prosiect Cyd-fenter Tir ac Eiddo Rhanbarthol • Prosiect Porth Caergybi •
Rhaglen Ddigidol	Bydd y rhaglen yn canolbwyntio ar wella isadeiledd digidol ac arloesedd yn y rhanbarth. Bydd yn darparu mynediad safonol i gysylltedd digidol effeithiol a fforddiadwy i fusnesau ac aelwydydd a bydd yn gwella arloesedd mewn signalu digidol.	<ul style="list-style-type: none"> • Prosiect Cysylltedd Digidol Gogledd Cymru • Canolfan Prosesu Signal Digidol •

3.19. Mae dwy raglen bellach sy'n allweddol i gyflawni'r Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru yn eistedd y tu allan i'r Cynllun Twf - Sgiliau a Chyflogaeth a Trafnidiaeth Strategol:

- **Rhaglen sgiliau a chyflogaeth:** Bydd y Rhaglen hon yn mynd i'r afael ag anweithgarwch economaidd ac yn cyflawni gwasanaeth cyngor a chefnogaeth gydlynol ar sgiliau a chyflogaeth yn y rhanbarth. Bydd yn galluogi i bobl gael mynediad i gefnogaeth yn haws ac yn fwy effeithiol er mwyn eu helpu nhw i wella eu sgiliau a chael swyddi, gan sicrhau bod gweithlu cadarn a gwydn ar gael i fodloni anghenion cyflogaeth yn y dyfodol. Yn ogystal, bydd yn cynyddu'r cyflenwad o sgiliau yn y sectorau twf allweddol, a bydd yn arfogi pobl ar gyfer y swyddi sydd wedi'u siapio gan dechnoleg y genhedlaeth nesaf, gan gynyddu sgiliau digidol yn y Gogledd.
- **Rhaglen Trafnidiaeth Strategol:** Pwrpas y Rhaglen hon yw hwyluso gwell hygyrchedd a chysylltedd i'r rhanbarth ac o'i fewn. Cyflawnir portffolio o gynlluniau i wella'r isadeiledd trafndiaeth lleol, gan roi hwb i fynediad i gyflogaeth yn benodol. Bydd pwyntiau tagfeydd yn cael eu tacio, bydd trafndiaeth wedi'i hintegreiddio'n well a bydd dewisiadau amgen i fynediad ar ffyrdd yn cael eu datblygu drwy'r Rhaglen hon. Un ffocws allweddol fydd datblygu canolbwyntiau trafndiaeth integredig a chyflawni datrysiadau trafndiaeth carbon isel mewn ardaloedd gwledig a threfol. Bydd y Rhaglen yn galluogi i fusnesau yn y rhanbarth gael mynediad gwell at farchnadoedd, nwyddau, gwasanaethau a llafur.

3.20. Yn ogystal â'r asesiad opsiynau strategol a gyflwynwyd uchod, mae pob un o'r achosion busnes lefel Rhaglen yn cynnwys ei asesiad opsiynau ei hun. Yn ogystal, bydd angen i brosiectau unigol gynhyrchu eu hachosion busnes eu hunain ar gyfer buddsoddiad yn y man, gyda disgwyliad cysylltiedig i gyflwyno asesiad opsiynau fel rhan o'u hachos gwerth am arian.

3.21. Disgrifir y gyfres lawn o brosiectau yn Atodiad C.

Gwerthusiad Economaidd

- 3.22. Mae'r adran hon yn crynhoi'r gwerthusiadau economaidd ar gyfer y rhaglenni cyfansoddol. Gweler crynodeb o wybodaeth y prosiectau yn atodiadau C ac E.

Crynodeb o'r Gwerthusiad Economaidd

- 3.23. Gweler isod grynodeb o'r canfyddiadau allweddol o werthusiad economaidd y Cynllun Twf.

Tabl 3.5 Tabl Gwerthuso Cryno

		Cynllun Twf Gogledd Cymru	Ynni carbon isel	Arloesedd mewn gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	Bwyd-amaeth a thwristiaeth	Tir ac eiddo	Digidol
A	Gwerth Cymdeithasol Presennol Net (£m) (yn cynnwys Tueddiad Optimistiaeth)	£930 – £1,140 (£1,122 – £1,371 yn seiliedig ar gostau'r Cynllun Twf)	£59 – £72 (£206 – £252)	£16 – £19 (£40 – £49)	£127 – £155 (£140 – £171)	£641 – £783 (£643 – £786)	£90 – £110 (£93 – £114)
B	Cost y sector cyhoeddus (£m, heb ddisgownt, heb gynnwys tueddiad optimistiaeth)	£424 (£240 o'r Cynllun Twf)	£227 (£86)	£39 (£13)	£37 (£25)	£81 (£79)	£40 (£37)
C	Cymhareb Cost Budd Priodol	2.8 – 3.5 (5.0 - 6.1 Cynllun Twf yn unig)	1.1 – 1.4 (3.0 – 3.6)	1.3 – 1.6 (4.0 – 4.8)	3.8 – 4.7 (5.7 – 7.0)	7.8 – 9.6 (8.0 – 9.8)	2.9 – 3.6 (3.2 – 3.9)
D a c E	Costau/buddion arwyddocaol nad oes modd rhoi gwerth ariannol arnynt a ffactorau anfesuradwy	<ul style="list-style-type: none"> Llai o CO₂ Mewnfuddsoddi Buddion cymdeithasol/llesiant 	<ul style="list-style-type: none"> Llai o CO₂ Mewnfuddsoddi Allgynyrchiadau Buddion cymdeithasol/llesiant 	<ul style="list-style-type: none"> Allgynyrchiadau Trosoglwyddo Gwybodaeth IP/Trwyddedu Clystyru Cadw pobl ifanc 	<ul style="list-style-type: none"> Trosoglwyddo Gwybodaeth Arallgyfeirio amaeth/twristiaeth Datblygiad clwstr carbon isel mewn amaeth/twristiaeth/bwyd Cadw pobl ifanc 	<ul style="list-style-type: none"> Codi gwerth y tir Llai o CO₂ Buddion trafndiaeth Buddion cymdeithasol/llesiant 	<ul style="list-style-type: none"> Dewis/fforddiadwyedd Buddsoddiad Preifat / Mewnol Masnacheiddio technoleg Buddion cymdeithasol/llesiant Cynladwyedd gwledig
F	Costau risg yn ôl math a thueddiad optimistiaeth gweddilliol	Drwy eu hachosion busnes eu hunain, bydd disgwyl i bob prosiect ystyried ac arddangos sut maent wedi lliniaru tuedd optimistiaeth posib yn eu costiau a'u hamserlenni arfaethedig. Yn y cam hwn, er mwyn bod yn geidwadol, rydym wedi cymhwyso'r ffactor tuedd optimistiaeth terfyn uchaf ar gyfer adeiladau safonol o ganllawiau Trysorlys EM i gostau cyfalaf ar gyfer yr holl raglenni ar 24% .					
G	Newid gwerthoedd (ar gyfer yr opsiwn a ffafrir yn unig)	70% - 89% o ddirywiad yn y rhagdybiaethau a'r buddion craidd	70% o ddirywiad yn ein tybiaethau modelu effaith craidd	77% o ostyngiad mewn creu swyddi	84% o ostyngiad mewn creu swyddi a'r gwerth economaidd sy'n gysylltedig â sgiliau twristiaeth	89% o ostyngiad mewn creu swyddi	75% o ostyngiad mewn defnydd o fand eang sefydlog/symudol, buddion busnesau newydd a busnesau a gynhyrchir drwy'r DSP.
H	Hicyn amser a rheswm	Cyfnod gwerthuso 15 mlynedd wedi'i ddefnyddio Bydd gan yr holl asedau isadeiledd werth gweddilliol ar y pwynt hwn					

Paramedrau gwerthuso allweddol

Cyfnod Amser

- 3.24. Mae'r buddion a'r costau yn cael eu mesur dros gyfnod o 15 mlynedd hyd 2036 ac mae gwerthoedd yn y dyfodol yn cael eu gostwng 3.5% y flwyddyn yn unol â chanllawiau Trysorlys EM. Mae'r holl werthoedd yn cael eu mynegi ym mhrisiau cyson 2020/21.

Elfen ychwanegol

- 3.25. Mae'r asesiad yn crynhoi'r buddion ychwanegol gros a net. Mae'r asesiad elfen ychwanegol yn cynnwys yr hyn a ganlyn:
- Difuddiant: buddion fyddai wedi digwydd beth bynnag heb y buddsoddiad (e.e. twf busnes na ellir ei briodoli i fuddsoddiadau'r Cynllun Twf)
  - Dadleoliad: buddion sy'n cael eu dadleoli o rywle arall yn y Gogledd (e.e. drwy ail-leoli busnes presennol yng Nghymru mewn gofod llawr cyflogaeth newydd neu dwf mewn busnes a gefnogir ar draul cyfran y farchnad ar gyfer busnes arall yn y Gogledd)
  - Gollyngiad: buddion sy'n cronni i drigolion a busnesau y tu allan i'r Gogledd (e.e. os yw'r swyddi newydd yn cael eu cymryd gan drigolion rhanbarth cyfagos yn Lloegr)
  - Lluosyddion: buddion canlyniadol pellach a grëir mewn cadwyni cyflenwi (effeithiau anuniongyrchol) ac o wariant gweithwyr (effeithiau anwythol).
- 3.26. Mae manylion llawn ar sut y gweithredwyd y ffactorau hyn yn y rhaglenni wedi'u nodi yn yr Atodiad E technegol.

Costau

Costau sector cyhoeddus

- 3.27. Cyfanswm cost y prosiect ar draws yr holl raglenni yw **£1.1 biliwn** (prisiau 2020/21). O'r cyfanswm hwn, mae **£240 miliwn** yn cael ei geisio o'r Cynllun Twf, disgwylir y bydd **£184.3 miliwn** yn dod o ffynonellau sector cyhoeddus eraill ac mae **£722 miliwn** wedi'i ymrwymo gan y sector preifat. Gweler isod drawstoriad o'r costau yn ôl Rhaglen a phrosiect.
- 3.28. Rydym wedi disgowntio cyfanswm y costau sector cyhoeddus 3.5% i ddarparu Gwerth Presennol Net (NPV), yn unol â Chanllawiau Llyfr Gwyrdd Trysorlys EM.

Tabl 3.6 Prosiectau'r Cynllun Twf (£m, prisiau 2020/21, heb ei ddisgowntio; Cost Presennol Net wedi'i ddisgowntio 3.5% y flwyddyn Dim Tueddiad Optimistiaeth)

Rhaglen	Prosiect	Cyfanswm buddsoddiad	Buddsoddiad Cynllun Twf	Buddsoddiad sector cyhoeddus arall	Holl NPC sector cyhoeddus
Ynni carbon isel	Morlais	36.0	9.0	27.0	34.2
	Canolfan Ragoriaeth Economi Carbon Isel	97.7	21.0	75.7	91.9
	Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	400.0	20.0	20.0	36.0
	Datgarboneiddio Trafnidiaeth	28.6	11.4	11.5	21.7
	Rhwydwaith Ynni Lleol Blaengar	106.2	25.0	6.2	31.2
Gweithgynhyrchu ac arloesedd gwerth uchel	Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol	9.6	3.0	6.6	9.1
	Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter	29.8	9.9	19.8	28.3
Bwyd-amaeth a thwristiaeth	Prosiect Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	13.0	10.0	3.0	12.3
	Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	15.4	10.0	2.7	12.1
	Rhwydwaith TALENT Twristiaeth	12.9	4.5	6.7	10.7
Tir ac eiddo	Porth Caergybi	80.0	35.0	0.0	32.7
	Prosiect Cyd-fenter Tir ac Eiddo Rhanbarthol	275.4	44.1	1.9	42.0
Digidol	Ffibr llawn	7.2	6.8	0.0	6.0
	Cysylltu'r % derfynol	4.0	4.0	0.0	3.5
	Campws Cysylltiedig	21.0	21.0	0.0	18.5
	Coridor Cysylltiedig	2.2	2.2	0.0	1.9
	Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol	7.3	3.0	3.1	5.8
Cyfanswm, Cynllun Twf Gogledd Cymru		1,146.4	240.0	184.3	398.0

Buddion wedi'u mesur

- 3.29. Wrth ddatblygu pob un o bum rhaglen y Cynllun Terfynol, mae asesiad lefel uchel o'r buddion economaidd perthnasol wedi'i gynhyrchu. Bydd pob un o'r rhaglenni yn cynhyrchu cyfres o fuddion sydd wedi cael eu dosbarthu fel buddion uniongyrchol, anuniongyrchol ac ehangach. Mae union natur y rhain yn amrywio rhwng y rhaglenni. Mae'r prif fathau yn cael eu crynhoi isod, yn ôl rhaglen.
- 3.30. Mesurau craidd ar draws yr holl raglenni a phrosiectau yw swyddi a Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) a grëwyd, gan adlewyrchu amcanion gwario craidd y Cynllun Twf. Mae twf mewn GVA yn

swyddogaeth twf sector (gyda thwf cysylltiedig mewn swyddi) a gwella cynhyrchedd (e.e. wedi'i greu gan fuddsoddiadau mewn seilwaith digidol).

Ffigwr 3.2 Fframwaith Buddion

Ffynhonnell: Hatch

- 3.31. Mae'r asesiad budd-cost yn canolbwyntio ar y buddion economaidd uniongyrchol ac anuniongyrchol hynny lle mae modd eu meintoli a rhoi gwerth ariannol atynt yn y cam hwn. Mae'r rhain wedi'u nodi yn ôl pob rhaglen isod.

Tabl 3.7 Buddion wedi rhoi gwerth ariannol arnynt o fewn yr Asesiad Cost Budd		
	Effeithiau uniongyrchol	Effeithiau anuniongyrchol
Ynni carbon isel	Swyddi uniongyrchol a GVA o fewn y cyfleusterau a ddatblygwyd	Swyddi gweithredol cysylltiedig â buddsoddiad mewn seilwaith ynni newydd Effeithiau cadwyn gyflenwi cysylltiedig â swyddi uniongyrchol gros
Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel	Swyddi uniongyrchol a GVA o fewn y cyfleusterau a ddatblygwyd	Swyddi a GVA a grëir o fewn busnesau buddiolwyr
Bwyd-amaeth a thwristiaeth	Swyddi uniongyrchol a GVA o fewn y cyfleusterau a ddatblygwyd	Swyddi a GVA a grëir o fewn busnesau buddiolwyr Gwerth economaidd prentisiaethau'n cwblhau eu cyfnod fel prentis
Tir ac eiddo	Swyddi uniongyrchol ar y safle a GVA mewn gofod llawr cyflogaeth newydd ac ym Mhorthladd Caergybi	Effeithiau cadwyn gyflenwi cysylltiedig â swyddi uniongyrchol gros
Digidol	Swyddi ar y safle a GVA a grëir	GVA a manteision cyflogaeth a gynhyrchwyd drwy well cynhyrchedd busnes ac arloesedd a chreu busnes

Ffynhonnell: Hatch

- 3.32. Mae'r asesiad hefyd yn crynhoi effeithiau adeiladu dros dro sy'n gysylltiedig â'r buddsoddiadau cyfalaf. Er nad yw wedi'i gynnwys yn y gymhareb buddion-cost, o ystyried graddfa'r buddsoddiad, bydd y rhain yn cefnogi nifer arwyddocaol o swyddi mewn adeiladu a sectorau cysylltiedig eraill. Bydd hyn yn helpu i gefnogi'r economi ar adeg pan mae'n debygol y bydd capasiti dros ben o ganlyniad i'r argyfwng COVID-19.
- 3.33. Mae'r asesiad o fuddion economaidd yna'n tynnu ar yr asesiadau ar lefel rhaglen. Mae'r asesiad cost-budd ar lefel rhaglen yn defnyddio model effaith economaidd ac yn ei dro, yn seiliedig ar y tybiaethau cynllunio busnes diweddaraf ar gyfer y prosiectau cyfansoddol o fewn pob rhaglen.
- 3.34. Dylid nodi bod yr achosion economaidd ar gyfer prosiectau unigol o fewn y Cynllun Twf yn parhau i gael eu datblygu a byddant yn esblygu. Yn hytrach na rhagfynegi'r asesiadau hyn ar lefel prosiectau, diben y rhaglen a'r asesiad ar lefel portffolio yw nodi'r drefn ddisgwyliedig o faint yr effeithiau a'r hyn sy'n eu llywio'n danategol, er mwyn arddangos gwerth am arian. Felly, mae'r ffigyrau sy'n cael eu cyflawni ar lefel y portffolio yn cael eu mynegi fel amrediad rhesymol.
- 3.35. Mae'r gwerthusiadau economaidd fesul prosiect wedi'u nodi yn Atodiad E.

Buddion gros

- 3.36. Gyda'i gilydd, mae disgwyl i raglenni Cynllun Twf Gogledd Cymru greu oddeutu **£3.3 i £4.0 biliwn** mewn GVA gros hyd at 2036, a **6,200 i 7,550 o swyddi cyfwerth ag amser llawn** bob blwyddyn ar raddfa sefydlog.

- 3.37. Gellir disgwyl i'r rhaglen tir ac eiddo fod yn brif gyfrannwr tuag at fuddion gros, gan gyfrif am oddeutu 60% o gyfanswm y rhaglen o ran GVA a 54% o ran creu cyflogaeth.

Tabl 3.8 Buddion Economaidd Gros (Mae GVA yn gronnu hyd 2036 ac wedi'i fynegi mewn prisiau 2020/21, heb ei ddisgowntio; mae swyddi yn flynyddol ar raddfa sefydlog)

	GVA (£m)	Swyddi a grëir (cyfwerth ag amser llawn)
Ynni carbon isel	440 – 540	780 – 950
Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel	90 – 110	300 – 360
Bwyd-amaeth a thwristiaeth	470 – 580	640 – 780
Tir ac eiddo	1,940 – 2,380	3,370 – 4,110
Digidol	310 – 380	1,090 – 1,340
Cyfanswm, Cynllun Twf Gogledd Cymru	3,260 – 3,990	6,170 – 7,550

Ffynhonnell: Cyfrifiadau Hatch yn seiliedig ar ddata ar lefel prosiect. Wedi'i dalgrynnu i'r £10m/10 swydd cyfwerth ag amser llawn agosaf. Mae'r amrediadau yn defnyddio lled gwall o ± 10%.

- 3.38. Rydym hefyd yn rhagfynegi y bydd buddsoddiadau'r Cynllun Twf yn cefnogi 11,500 o flynyddoedd o gyflogaeth person cyfwerth ag amser llawn uniongyrchol gros yn y sector adeiladu dros gyfnod adeiladu'r asedau perthnasol.

Buddion ychwanegol net

- 3.39. Ar ôl ystyried y lefelau tebygol o elfen ychwanegol o fewn y prosiectau a'r rhaglenni, mae disgwyl i raglenni'r Cynllun Twf gynhyrchu cyfanswm o **£1.97 i £2.41 biliwn** mewn GVA ychwanegol net, a **3,400 i 4,200 o swyddi cyfwerth ag amser llawn ychwanegol net** bob blwyddyn ar raddfa sefydlog.
- 3.40. Ceir trawstoriad ar draws yr holl brosiectau yn Atodiad E.

Tabl 3.9 Buddion Economaidd Ychwanegol Net (mae GVA yn gronnu hyd 2036 ac wedi'i fynegi mewn prisiau 2020/21, heb ei ddisgowntio; mae swyddi yn flynyddol ar raddfa sefydlog)

	GVA (£m)	Swyddi a grëir (cyfwerth ag amser llawn)
Ynni carbon isel	430 - 530	800 – 980
Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel	90 – 110	150 – 180
Bwyd-amaeth a thwristiaeth	230 – 280	310 – 380
Tir ac eiddo	1,060 – 1,290	1,870 – 2,280
Digidol	150 – 190	310 – 380
Cyfanswm, Cynllun Twf Gogledd Cymru	1,970 – 2,410	3,440 – 4,210

Ffynhonnell: Cyfrifiadau Hatch yn seiliedig ar ddata ar lefel prosiect. Wedi'i dalgrynnu i'r £10m/10 swydd cyfwerth ag amser llawn agosaf. Mae'r amrediadau yn defnyddio lled gwall o ± 10%.

Disgowntio a Thueddiad Optimistiaeth

- 3.41. Cyn cyfrifo'r Gymhareb Budd-Cost terfynol, rydym wedi disgowntio'r holl gostau a buddion 3.5%, yn unol â Chanllawiau Llyfr Gwyrdd Trysorlys EM.
- 3.42. Rydym hefyd wedi cymhwyso Tuedd Optimistiaeth i'r ffigyrau hyn. Drwy eu hachosion busnes eu hunain, bydd disgwyl i'r prosiectau hyn ystyried ac arddangos sut maent wedi lliniaru tuedd optimistiaeth posib yn eu costiau a'u hamserlenni arfaethedig. Yn y cam hwn, er mwyn bod yn geidwadol, rydym wedi cymhwyso'r ffactor Tuedd Optimistiaeth Terfyn Uchaf o 24% i'r costau cyfalaf ar gyfer yr holl raglenni (ar gyfer adeiladau safonol).
- 3.43. Daw hyn â chyfanswm y gost i'r sector cyhoeddus, ar ôl tuedd optimistiaeth, i £484 miliwn (wedi'i ddisgowntio, prisiau 2020/21), lle cyfrifir am £273 miliwn gan fuddsoddiad y Cynllun Twf.
- 3.44. Mae'n bwysig nodi bydd Arweinydd y Prosiect ar gyfer pob rhaglen yn gyfrifol am unrhyw gostau os bydd yn gor-redeg. Bydd cyfraniad y Cynllun Twf yn cael ei gadw i'r £240miliwn sydd wedi ofyn amdano.

Tabl 3.10 Cyfanswm Cost y Sector Cyhoeddus Cyn ac Ar Ôl Cymhwyso Tuedd Optimistiaeth a Disgowntio (£m, prisiau 2020/21)

	Cynllun Twf	Sector cyhoeddus arall	Cyfanswm cost y sector cyhoeddus
Cyfanswm, cyn Tuedd Optimistiaeth a disgowntio	240.0	184.3	424.3
Cyfanswm, ar ôl Tuedd Optimistiaeth a disgowntio	273.1*	211.0	484.1

Ffynhonnell: Cyfrifiadau Hatch yn seiliedig ar ddata ar lefel prosiect. * Nid dyma gwerth yr arian Cynllun Twf a geisiwyd, cyfrifir am unrhyw gostau uwchben y £240m drwy arian ehangach.

Cymhareb budd-cost

- 3.45. Wrth dynnu'r dadansoddiad ynghyd, mae gan Raglen y Cynllun Twf amcangyfrif o gymhareb budd-cost rhwng **2.8:1 a 3.5:1**, h.y. ar gyfer pob £1 mewn buddsoddiad sector cyhoeddus (ar ôl Tuedd Optimistiaeth), mae disgwyl i'r Cynllun Twf ddychwelyd buddion economaidd ychwanegol net o rhwng £2.80 a £3.50. Mae hyn yn codi i rhwng £5.00 a £6.10 ar gyfer pob £1 o fuddsoddiad y Cynllun Twf yn unig. Mae'r trawstoriad yn ôl rhaglen yn cael ei ddarparu yn Nhabl Crynodeb y Gwerthusiad ar ddiwedd yr adran hon.
- 3.46. Mae hyn yn rhoi'r Cynllun Twf yn gyffredinol yn y categori gwerth "uchel" am arian, fel y diffinnir gan Lywodraeth Ganolog.²³

Tabl 3. 11 Cymhareb Budd-Cost (£m, prisiau 2020/21)

	Seiliedig ar Gyfanswm Cost y Sector Cyhoeddus	Seiliedig ar Gost y Cynllun Twf yn unig
Buddion ychwanegol net wedi'u disgowntio	£1,370m - £1,670m	

²³Gweler, er enghraifft,

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/918481/value-for-money-supplementary-guidance-on-categories.pdf

Costau wedi'u disgowntio, ar ôl tuedd optimistiaeth	£488m	£273m
Gwerth Cymdeithasol Presennol Net	£930 - £1,140	£1,120 - £1,370
BCR	2.8:1 - 3.5:1	5.0:1 - 6.1:1

Ffynhonnell: Cyfrifiadau Hatch yn seiliedig ar ddata ar lefel prosiect

Dadansoddiad Risg a Sensitifrwydd

Risg

- 3.47. Mae nifer o risgiau i gynhyrchu graddfa'r effeithiau a ragwelir uchod. Rydym yn nodi isod y risgiau cyffredin sy'n bodoli ar draws raglenni'r Cynllun Twf law yn llaw ag esboniad byr o'u hoblygiadau ar gyfer creu buddion a chamau lliniaru.

Tabl 3.12 Crynodeb o Risgiau Cyffredin i Creu Buddion Economaidd

Risg	Tebygolrwydd	Effaith	Goblygiadau	Camau lliniaru
Defnydd a Galw	Canolig	Uchel	Lleihau'r potensial i gynhyrchu buddion defnyddwyr	Ymyrryd lle'r ydym yn gwybod bod galw ac angen yn gryf ac mewn isadeiledd sy'n hwyluso twf, cynhyrchedd ac arloesedd gefnogi gwytnwch economaidd ac adferiad.
Amgylchedd gweithredu allanol	Uchel	Canolig	Gallai amodau economaidd ansicr (e.e. o ganlyniad i COVID-19/Brexit) ostwng y gallu ymhlith busnesau / unigolion i dyfu a buddion o ymyraethau'r Cynllun Twf.	Datblygu strategaethau marchnata ar lefel rhaglen, i ymgysylltu â defnyddwyr a rhanddeiliaid. Cyflawni rhaglen a fydd yn hyblyg i anghenion defnyddwyr, yn cynnwys wrth iddynt newid mewn ymateb i COVID-19/Brexit.
Elfen ychwanegol	Isel	Canolig	Gostwng y buddion ychwanegol net sy'n ganlyniad i fuddsoddiad y Cynllun Twf	Ymyrryd lle mae'r farchnad yn amlwg yn methu, lle mae tanfuddsoddi ac mewn ymateb i anghenion lleol.
Creu buddion	Canolig	Canolig	(h.y. gwerth creu swyddi, y potensial i ddal y farchnad, twf busnes a chynnydd mewn cynhyrchedd)	Buddsoddi mewn technolegau sy'n ehangu cynhyrchedd, cysylltedd ac isadeiledd ac mewn cyflogaeth/clwstwr gwerth uwch gyda'r potensial am dwf yn y Gogledd.

Ffynhonnell: Hatch

Asesiad Sensitifrwydd

- 3.48. Cynhaliwyd dadansoddiad sensitifrwydd ar draws yr holl raglenni yn unigol, drwy brofi gwytnwch gwerth am arian pob rhaglen mewn ymateb i newidiadau mewn nifer o dybiaethau allweddol. Mae'r tybiaethau/amrywiaethau allweddol yn adlewyrchu'r risgiau sydd wedi'u hamlinellu uchod ac maent yn cynnwys galw a mabwysiadu, yr elfen ychwanegol, buddion cyfartalog (GVA a swyddi a grëir) a chostau'r rhaglen.
- 3.49. Darperir crynodeb o'r dadansoddiadau sensitifrwydd hyn yn tabl isod, gan ddethol y senario achos gwaethaf o bob rhaglen a gwneud sylw ar y ffactorau sydd wedi cael eu profi. Y neges gyffredinol yw bod y rhaglenni'n perfformio'n gadarn o ran gwerth am arian wrth wynebu nifer o brofion gwytnwch. Rydym yn darparu'r dadansoddiad sensitifrwydd manwl yr ymgymeryd ag ef ar gyfer pob rhaglen yn Atodiad G.

Tabl 3. 13 Crynodeb o Sensitifrwydd Ar Draws Rhaglenni'r Cynllun Twf

		GVA Ychwanegol Net NPV	BCR
Ynni carbon isel	Yr Achos Canolog	£329m	3.3 : 1
	Yr Achos Gwaethaf	£166m	1.6 : 1
Gweithgynhyrchu ac arloesedd gwerth uchel	Yr Achos Canolog	£57m	4.4 : 1
	Yr Achos Gwaethaf	£43m	3.3 : 1
Bwyd-amaeth a thwristiaeth	Yr Achos Canolog	£182m	6.4 : 1
	Yr Achos Gwaethaf	£138m	4.8 : 1
Tir ac eiddo	Yr Achos Canolog	£804m	8.9:1
	Yr Achos Gwaethaf	£535m	5.9:1
Digidol	Yr Achos Canolog	£144m	3.5:1
	Yr Achos Gwaethaf	£116m	2.9:1

Ffynhonnell: Hatch

Buddiannau Ehangach

3.50. Fel y nodwyd uchod, mae hefyd yn bwysig cydnabod bod cyfres o fuddion economaidd ehangach yn cael eu cyflawni gan y Cynllun Twf. Nid oes gwerth ariannol wedi cael eu rhoi arnynt gan na fu modd gwneud hyn mewn ffordd gadarn. Er hynny, maent yn ystyriaeth arwyddocaol yn yr achos gwerth am arian ar gyfer y rhaglenni. Mae'r rhain yn cynnwys yr isod:

- Mewnfuddsoddi
- Datblygiad sectorau allweddol a chystadleuaeth
- Cynyddu capasiti ymchwil a datblygiad
- Cadw pobl ifanc
- Cynnaladwyedd gwledig.

4 Yr Achos Masnachol

- 4.1. Mae'r Achos Masnachol yn amlinellu'r strategaeth fasnachol a chaffael, trefniadau cytundebol allweddol, ynghyd ag agweddau masnachol eraill sydd o bwys materol i'r rhaglen.

Strategaeth Fasnachol

- 4.2. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i wneud y mwyaf o effaith Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- 4.3. Y prif lywiwr ar gyfer yr holl brosiectau o fewn y Cynllun Twf yw cyflawni buddion economaidd a chymdeithasol i'r Gogledd yn unol â'r deilliannau strategol a nodir yn achos busnes y portffolio. Mae'r Cynllun Twf yn ceisio gwneud y mwyaf o fuddsoddiad uniongyrchol ac anuniongyrchol y sector cyhoeddus ar draws y portffolio.
- 4.4. Mae'r Bwrdd Uchelgais yn cydnabod bod potensial arwyddocaol ar draws y portffolio i greu enillion masnachol ar fuddsoddiad a allai gael eu hailfuddsoddi yn y rhanbarth. Bydd disgwyl i bob achos busnes ystyried cyfleoedd am fuddsoddiadau masnachol. Gallai'r cyfleoedd hyn gynnwys darparu arian y Cynllun Twf fel benthyciad, buddsoddiad neu drefniant rhannu elw (yn amodol ar gyngor cymorth gwladwriaethol prosiect perthnasol).
- 4.5. Mae'r Bwrdd Uchelgais yn disgwyl cynhyrchu enillion ar fuddsoddiad ar draws y portffolio cyfan, gyda ffocws penodol ar gyfleoedd o fewn y rhaglenni Tir ac Eiddo ac Ynni Carbon Isel a fyddai'n amodol ar gytundeb Llywodraeth Cymru a'r DU i'w ailfuddsoddi yn y rhanbarth.
- 4.6. Mae caffael yn cynrychioli cyfle masnachol arwyddocaol ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru. Ystyrir y cyfleoedd caffael ar y cyd lle bo hynny'n briodol ar draws y Cynllun Twf yn unol â'r strategaeth gaffael a amlinellir isod.

Strategaeth Gaffael

- 4.7. Mae'r Bwrdd wedi ymrwymo i sicrhau gwerth am arian a gwneud y mwyaf o'r buddion i'r rhanbarth drwy Gynllun Twf Gogledd Cymru. Bydd caffael yn chwarae rôl allweddol yng nghyflawniad prosiectau'r Cynllun Twf, ond hefyd o ran gwireddu'r buddion i'r rhanbarth. Mae'r adran a ganlyn yn nodi'r ymagwedd y bydd y Bwrdd yn ei defnyddio o ran caffael, gyda ffocws penodol ar wneud y mwyaf o'r buddion cymdeithasol a chymunedol i'w cyflawni drwy'r gweithgarwch caffael.

Gyrwyr Polisi

- 4.8. Mae'r isod yn cynrychioli rhai o'r prif yrwyr polisi sy'n gosod y fframwaith y bydd Strategaeth Gaffael y Bwrdd Uchelgais yn cyflawni yn ei herbyn:
- **Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru** - Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn gydran allweddol o ran cyflawni Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru. Y Weledigaeth sydd wedi'i mabwysiadu yw datblygu "rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pweryd'r Gogledd ac Iwerddon." Seiliwyd y Weledigaeth Twf ar dair egwyddor allweddol:
    - **Gogledd Cymru Blaengar** - gan ganolbwyntio ar arloesedd mewn sectorau economaidd gwerth uchel i symud perfformiad economaidd ymlaen.
    - **Gogledd Cymru Gwydn** - gan ganolbwyntio ar gadw pobl ifanc, codi lefelau cyflogaeth a gwella sgiliau er mwyn cyflawni twf cynhwysol.

- **Gogledd Cymru Cysylltiedig** - gan ganolbwyntio ar wella isadeiledd trafndiaeth a digidol er mwyn gwella cysylltedd strategol i'r rhanbarth ac o'i fewn.

- **Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru)** - Mae'r Ddeddf yn canolbwyntio ar egwyddorion datblygiad cynaliadwy ac yn rhoi dyletswydd ar Gyrrff Cyhoeddus i weithio mewn ffyrdd newydd i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol ledled Cymru. Bydd y Ddeddf yn darparu fframwaith cyffredinol ar gyfer y dull caffael a byddwn yn defnyddio'r ddeddf i sicrhau ein bod yn cyd-fynd â'r egwyddorion isod fel fframwaith.

Mae'r Ddeddf yn hyrwyddo pum ffordd o weithio - Hirdymor, Atal, Integreiddio, Cydweithio a Chynnwys, tuag at saith nod llesiant. Bydd y ffyrdd o weithio a'r saith nod llesiant yn cael eu hymgorffori ym mhob prosiect Cynllun Twf a'r holl weithgarwch caffael a bydd cyflawni'r prosiectau yn cyfrannu at y 46 o ddangosyddion cenedlaethol ar gyfer llesiant yng Nghymru <https://gov.wales/well-being-wales-national-indicators>.

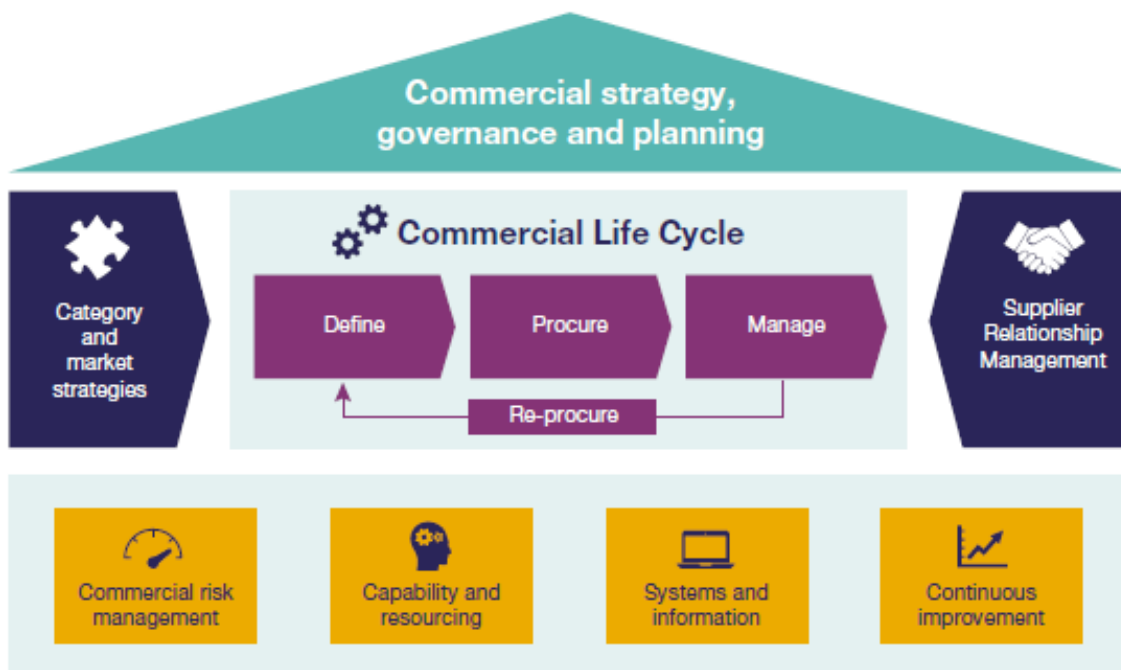
Fel y nodir yn adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol 2020, gall arferion caffael cynaliadwy gan ddefnyddio'r Ddeddf fel fframwaith:

- Leihau ein hallyriadau nwyon tŷ gwyr a chyfrannu at newid yn yr hinsawdd (Cymru Ffyniannus a Chymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang)
- Gwella ein hamgylchedd naturiol a gwarchod bioamrywiaeth (Cymru gydnherth)
- Adeiladu mwy o gymunedau cydlynus gyda mentrau cymdeithasol a mentrau bach a chanolig eu maint sy'n ffynnu (Cymru o gymunedau cydlynus)
- Cefnogi gwell iechyd corfforol a meddylion (Cymru Iachach)
- Darparu gwaith gweddus gydag amodau tâl teg a chyfartal (Cymru sy'n fwy cyfartal)
- Adlewyrchu amrywiaeth a diwylliant ein holl gymunedau (Cymru ag iddi ddiwylliant bywiog ac iaith Gymraeg ffyniannus)
- Annog dinasyddiaeth foesegol a byd-eang well (Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang)

- **Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2015** - Y fframwaith gyfreithiol caffael trosfwaol, y mae'n rhaid i'r Cyngor a'r holl gyrrff cyhoeddus eraill gydymffurfio â hwy. Maent yn rhan allweddol o Bolisi Caffael Cyhoeddus Cymru ac mae angen cydymffurfio dan Reolau Gweithdrefn Contractau'r Corff Atebol.

- **Datganiad Polisi Caffael Cyhoeddus Cymru** - Cyfres o 10 egwyddor y mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl i gaffael sector cyhoeddus gael ei gyflawni yn ei herbyn yng Nghymru.
- **Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi** - mae sicrhau ymarferion cyfreithlon a moesegol yn amlwg drwy'r holl weithgareddau comisiynu, caffael a rheoli contract ac yn y gadwyn gyflenwi.
- **Dyletswydd Economaidd-gymdeithasol (gweithredu ym mis Mawrth 2021)** - Nod cyffredinol y ddyletswydd yw cyflawni gwell deilliannau i'r rheini sydd dan anfantais cymdeithasol economaidd. Cefnogir hyn drwy ddyletswydd ar sefydliadau sector cyhoeddus penodol gan sicrhau bod y rheini sy'n gwneud penderfyniadau strategol yn ystyried tystiolaeth ac effaith, ymgysylltu ac ymgynghori, deall anghenion y rheini sy'n dioddef anfanteision economaidd gymdeithasol, bod yn agored i herio a newid yr ymagwedd i wneud penderfyniadau.
- **Ffyniant i Bawb: Cymru Garbon Isel** - Cyd-fynd â'r Cytundeb Paris sy'n canolbwyntio ar symud ymlaen tuag at ddatgarboneiddio. Mae'r Cynllun yn gosod y sylfeini i Gymru drawsnewid i fod yn genedl carbon isel. Torri allyriadau a symud tuag at economi carbon isel gan sicrhau cymdeithas deg ac iach. Mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn mynnu bod Llywodraeth Cymru yn lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr yng Nghymru o leiaf 80% ar gyfer y flwyddyn 2050.
- **Safonau Gweithredu Masnachol y Llywodraeth** - diben y safon hon yw gosod disgwyliadau a gyrru cysondeb yn y gwaith o gynllunio, rheoli a gweithredu gweithgareddau masnachol, gan sicrhau bod contractau a pherthnasau â chyflenwyr yn arwain at werth am arian a chyflawni gwasanaethau cyhoeddus o ansawdd uchel.

Ffynhonnell: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/746400/Project_Delivery_Standard_1.2.pdf

Egwyddorion Caffael

- 4.9. Wedi'u mabwysiadu, bydd yr egwyddorion caffael a ganlyn yn tanategu holl weithgarwch caffael y Cynllun Twf:

- **Arweinyddiaeth Ranbarthol**
  - Byddai gan y Bwrdd Uchelgais strategaeth ac egwyddorion clir ar gyfer cyflawni arferion caffael arloesol a chynaliadwy gyda chleientiaid, contractwyr a chymunedau sy'n gweithio gyda'i gilydd
  - Bydd y Bwrdd Uchelgais yn ymgysylltu â chontractwyr a'r gadwyn gyflenwi mewn modd agored a thryloyw gyda sgwrs ddwyffordd
  - Bydd y Bwrdd Uchelgais yn hyrwyddo ac yn hybu cyfleoedd caffael cydweithredol, gan gefnogi arloesedd a thwf
  - Bydd y Bwrdd Uchelgais yn gweithio gyda Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ac yn cefnogi cynlluniau llesiant lleol a chynlluniau gwytnwch cymunedol esblygol yn uniongyrchol ar gyfer y rhanbarth er mwyn adfer ac adeiladu'n ôl yn decach ac yn well
  - Bydd y Bwrdd Uchelgais yn hyrwydd ac yn hybu cyflawni buddion gwerth cymdeithasol a chymunedol drwy weithgarwch caffael ac yn cyd-fynd â pholisiau allweddol megis y ddyletswydd gymdeithasol economaidd a'r bil partneriaethau cymdeithasol, ac yn eu profi.
  - Bydd y Bwrdd Uchelgais yn ymgorffori 'Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol' yn yr holl weithgarwch caffael lle bo hynny'n berthnasol i'r 46 o ddangosyddion llesiant cenedlaethol i Gymru.
- **Ymgysylltu a chefnogi'r gadwyn gyflenwi a'r Economi Sylfaen**
  - Ymgysylltu mewn sgwrs ddwyffordd gyda phartneriaid, contractwyr a chymunedau a sicrhau bod anghenion a blaenoriaethau lleol a rhanbarthol yn rhan o'r cymalau gwerth cymdeithasol
  - Cefnogi a gwella mynediad i fusnesau bach a chanolig eu maint a chefnogi cydweithio rhwng y busnesau hynny o fewn y rhanbarth.
  - Cefnogaeth agored a theg i gadwyni cyflenwi lleol i ymgysylltu gyda chontractau mwy drwy sesiynau briffio cadwyni cyflenwi a chyfleoedd bidio ar y cyd a rhestr aros o brosiectau.
- **Sgiliau, swyddi a thwf**
  - Canolbwyntio ar recriwtio a hyfforddiant arloesol ac sydd wedi'i dargedu, gan weithio gyda'n partneriaid i sicrhau ein bod yn cefnogi pobl i ailhyfforddi, datblygu sgiliau newydd drwy wirfoddoli neu gyfrannu at addysg/prentisiaethau.
  - Targedu cyfleoedd ac ymgysylltu â mecanweithiau presennol i gefnogi hyn a thargedu grwpiau penodol megis pobl ifanc neu'r rheini sydd mewn ardaloedd o amddifadedd i ymgysylltu mewn addysg a dysgu/datblygu.
- **Cyfraniad i addysg a chefnogi pobl ifanc**
  - Gweithio gyda phrosiectau sy'n esblygu megis Prifysgol y Plant i gefnogi contractwyr i ymgysylltu a chyflawni datblygiadau dysgu a sgiliau i bobl ifanc.
  - Cefnogi ymgysylltu a chysylltiadau gydag ysgolion i gynnig cyfleoedd i bawb gefnogi'r Cwricwlwm 22 newydd yng Nghymru, gyda ffofws ar gynhwysiad digidol.
- **Gwytnwch a llesiant cymunedol**

- Gweithio'n uniongyrchol gyda'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i gynnwys gwytnwch cymunedol ac adeiladu cyfoeth gan ddatblygu asedau yn ein cymunedau i gynnwys cefnogi iechyd meddwl cadarnhaol mewn gweithleoedd, cadwyni cyflenwi ac mewn cymunedau
  - Ymgysylltu â phartneriaethau newydd megis amgueddfeydd, theatrau a'r celfyddydau i gefnogi'r gwaith o ddatblygu ein hystyriaethau diwylliannol ac iaith Gymraeg yn ein cyfleoedd contract.
  - Gweithio â phartneriaid caffael a sefydliadau trydydd sector i wneud y mwyaf o'r cyfleoedd i adeiladu cyfoeth cymunedol.
  - Cefnogi ac ymgysylltu â'r trydydd sector mewn ymagwedd ar sail gwerth sy'n cefnogi gwytnwch yn y trydydd sector i weithio gyda chontractwyr a'r gadwyn gyflenwi a'u cefnogi.
- **Cynaliadwyedd Amgylcheddol ac Adferiad Gwyrdd**
    - Sicrhau bod gennym ystyriaethau amgylcheddol mewn cyfleoedd contract, lleihau i'r eithaf ein heffaith ar yr amgylchedd a chefnogi technolegau, ymagweddau ac arloesi newydd gyda chontractwyr a'r gadwyn gyflenwi, gyda ffocws ar yr economi cylchol.
    - Ceisio lleihau i'r eithaf ôl-troed carbon prosiectau a chefnogi'r economi carbon isel, gan ganolbwyntio ar yr ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru i gyflawni sector cyhoeddus carbon niwtral erbyn 2030, gan leihau nwyon tŷ gwydr, gwella ein hamgylchedd naturiol a gwarchod ein bioamrywiaeth.
  - **Arloesedd ac arferion newydd**
    - Profi ac archwilio ffyrdd newydd o weithio gyda'r holl bartneriaid i geisio gwneud y mwyaf o werth cydweithio rhanbarthol
    - Sefydlu trefniadau effeithiol ar gyfer monitro effaith, archwilio'r teclyn mwyaf priodol i wneud hyn
    - Cydweithio ar draws y bartneriaeth i ddarparu adnoddau ar gyfer gweithgarwch caffael yn effeithiol a chanolbwyntio ar ddatblygu a chyflawni fforymau newydd i gefnogi capasiti a galluedd i ddefnyddio caffael fel teclyn effeithiol megis cymuned arferion ac ati.

Gwerth Cymdeithasol a Buddion Cymunedol

- 4.10. Ffocws allweddol y strategaeth gaffael hon yw sicrhau ein bod yn cefnogi llesiant rhanbarthol, economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol gan weithio ar draws sectorau a chyda chontractwyr a chymunedau i sicrhau ein bod yn gwneud hyn yn y ffordd orau. Mae'r teclyn gwerth cymdeithasol sydd gennym fel rhan o'r broses gaffael yn hanfodol i gefnogi adferiad ar ôl COVID 19, gan gyd-fynd â'r Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a pholisïau allweddol megis y dirwedd gaffael newydd yng Nghymru a'r ailadeiladu coronafeirws, rydym yn ymrwymedig i wneud y mwyaf o werth Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- 4.11. Byddwn yn gweithio'n uniongyrchol gyda'r tri Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar y cyd (ledled y Gogledd) ac yn sicrhau y cefnogir cynlluniau a phrosiectau gwytnwch cymunedol lleol gyda chymalau cymdeithasol a nodir yn y contractau sy'n canolbwyntio ar fynd i'r afael â thlodi ac

anhydraddoldeb, cefnogi plant a phobl ifanc, gwarchod yr amgylchedd a chefnogi iechyd meddwl a llesiant cadarnhaol. Yn yr egwyddorion sydd wedi'u gosod, byddwn yn sicrhau ein bod yn ymgysylltu â phartneriaid, contractwyr a chymunedau, bod yn agored, yn deg ac yn arloesol yn ein hymagweddau.

Darparu Adnoddau Caffael

- 4.12. Arianwyr y prosiect fydd yn gyfrifol am ddarparu adnoddau ar gyfer yr holl weithgareddau caffael yn unol â Strategaeth Gaffael y Bwrdd Uchelgais a'u polisiâu caffael eu hunain lle bo hynny'n briodol. Ar gyfer prosiectau rhanbarthol, bydd y Swyddfa Rhaglen yn gyfrifol am yr holl weithgareddau caffael.
- 4.13. Bydd Strategaeth Gaffael y Bwrdd Uchelgais yn allweddol wrth gefnogi'r rhanbarth i gyflawni'r buddion a ddymunir o'r Cynllun Twf. Bydd gan y Swyddfa Rhaglen drosolwg o'r holl weithgarwch caffael ar draws y bartneriaeth i sicrhau y cefnogir yr egwyddorion a'r ymagwedd a nodir yn y strategaeth hon yn gyson ar draws bob prosiect a bod y buddion a ddaw yn sgil y gweithgarwch caffael wedi'u mapio, eu monitro a'u huchafu.

Perthnasau Cytundebol

Partneriaethau Allweddol

- 4.14. Mae'r Bwrdd yn gweithredu fel arianwyr ar gyfer y prosiectau o fewn pum rhaglen y Cynllun Twf.
- 4.15. O ganlyniad, bydd angen perthynas gytundebol rhwng Cyngor Gwynedd fel y Corff Atebol ar gyfer y Bwrdd Uchelgais a'r Partneriaid Arweiniol perthnasol sy'n cyflawni'r prosiectau. Yna, bydd y Partneriaid Allweddol angen perthnasau cytundebol priodol ag unrhyw gontractwyr neu gyflenwyr sydd wedi'u caffael i gyflawni'r prosiectau.
- 4.16. Bydd natur y perthnasau cytundebol hyn yn cael ei nodi yn achos masnachol pob prosiect.
- 4.17. Bydd pob prosiect yn adrodd yn ôl i'r Bwrdd Rhaglen a'r Bwrdd Uchelgais yn unol â'r ymagwedd sydd wedi'i nodi yn yr Achos Rheoli.

Perthnasau Rhanddeiliaid

- 4.18. Ar gyfer pob rhaglen Cynllun Twf, bydd y Rheolwr Rhaglen a'r Bwrdd Rhaglen yn gyfrifol am reoli perthnasau rhanddeiliaid ar lefel y rhaglen. Ar lefel y prosiect, Ariannwr y Prosiect fydd yn gyfrifol am yr ymagwedd sydd wedi'i nodi yn Achos Busnes y Prosiectau.

Gofynion Gwasanaeth, Deilliannau a Dyranriad y Risg

- 4.19. Bydd gofynion gwasanaeth, deilliannau a dyranriad y risg yn cael eu gosod o fewn pob achos busnes prosiect a Arianwyr y prosiect fydd yn gyfrifol am reoli yn unol â'i strwythur a'i weithdrefnau ei hun yn unol â'r strategaethau caffael a masnachol cyffredinol a nodwyd gan y Bwrdd Uchelgais. Yn ogystal, bydd manylion penodol ynghylch sut fydd y Partneriaid Arweiniol yn rheoli eu risgiau hefyd yn cael eu nodi yn achosion busnes y prosiect.
- 4.20. Yn ogystal, bydd angen i brosiectau ddarparu diweddariadau rheolaidd ar weithgareddau caffael i'r Swyddfa Rheoli Portffolio a'r Bwrdd Rhaglen perthnasol.

Mecanwaith Codi Ffi

- 4.21. Bydd angen i brosiectau nodi'r mecanweithiau codi ffi priodol fel rhan o achosion busnes y prosiectau. Dylai'r ymarferiad hwn gynnwys asesiad o'r mecanweithiau codi ffi priodol ar gyfer y camau cyn-cyflawni, dylunio ac adeiladu, a ph'un ai i gymhwyso pris sefydlog/mecanwaith cost, neu ddefnyddio taliad wrth gyflawni allbynnau/targedau cytunedig. Er mwyn gwarchod y gadwyn cyflenwi a sicrhau taliad teg a phrydlon, bydd angen i brosiectau roi Cyfrifon Banc y Prosiect (PBA) yn eu lle ar gyfer yr holl weithgareddau caffael arwyddocaol. Mae'r gofyniad hwn yn unol â pholisi Llywodraeth Cymru.

Perchnogaeth Asedau, Rheoli a'r Ymdriniaeth Gyfrifeg

Perchnogaeth

- 4.22. Bydd yr asedau a gyflawnir drwy'r rhaglenni yn bennaf yn eiddo i'r Partneriaid Arweiniol. Mae'r asedau rhanbarthol yn cael eu cynnwys yn yr adran 'Yr Ymdriniaeth Gyfrifeg' isod.

Rheoli

- 4.23. Arianwyr y prosiect fydd yn gyfrifol am reoli, cyflawni adnoddau, cyflwyno gwasanaeth a chynnal yr asedau a gyflawnir drwy'r rhaglen.

Yr Ymdriniaeth Gyfrifeg

- 4.24. Mae'r asedau sydd â sylwedd ffisegol ac sy'n cael eu dal i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w llogi i eraill, neu er dibenion gweinyddol ac lle mae disgwyl iddynt gael eu defnyddio mewn mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dosbarthu fel Eiddo, Offer a Chyfarpar. Mae asedau a adeiladir neu a ddelir fel rhan o brosiect a gyflawnir o fewn y portffolio yn cael eu datgelu a'u cynnwys ar y Fantolen, gydag Awdurdod Arweiniol y Prosiect yn gyfrifol am gyflawni y prosiect hwnnw.
- 4.25. Bydd asedau a adeiladir neu a ddelir fel rhan o brosiect rhanbarthol yn y portffolio yn cael eu rhannu'n bwrpasol neu'n cael eu cynnwys ar fantolen y Corff Atebol neu mewn cerbyd diben arbennig a sefydlir gan y Bwrdd Uchelgais. Ni fydd y Bwrdd Uchelgais ei hun yn dal asedau ffisegol a gwneir darpariaeth yng Nghytundeb Llywodraethu 2 ar gyfer dal a gwaredu'r asedau hyn yn y pendraw.

Cymorth Gwladwriaethol

- 4.26. Bydd angen i'r Cynllun Twf, ac yn benodol y prosiectau i'w hariannu, gydymffurfio â'r rheoliadau Cymorth Gwladwriaethol perthnasol sydd yn eu lle. Ar hyn o bryd, rheoliadau Cymorth Gwladwriaethol yr UE sy'n berthnasol; fodd bynnag, gan fod y Deyrnas Unedig yn gadael yr Undeb Ewropeaidd ym mis Ionawr 2021, nodir y gallai'r rheoliadau hyn newid.
- 4.27. Gan fod hwn yn bortffolio cymhleth o 14 o brosiectau trawsffurfiol sy'n cael eu cyflawni ar draws pum rhaglen, cydnabyddir y bydd ystyriaethau cymorth gwladwriaethol gwahanol yn berthnasol i brosiectau gwahanol.
- 4.28. Bydd goblygiadau Cymorth Gwladwriaethol prosiectau penodol yn cael eu hystyried yn fanwl wrth ddatblygu achosion busnes y prosiect a bydd cyngor cyfreithiol penodol yn cael ei geisio lle bo'r angen.

- 4.29. Bydd y cyngor Cymorth Gwladwriaethol a dderbynnir fel rhan o'r gwaith o ddatblygu achosion busnes y prosiectau yn hysbysu'r modelau ariannu y gallai'r Bwrdd Uchelgais eu hystyried ar gyfer pob prosiect.

Goblygiadau Personél

- 4.30. **Lefel Portffolio a Rhaglen** - Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi creu ac wedi rhoi adnoddau i Swyddfa Rheoli Portffolio (PMO) i gymryd trosolwg o gyflawniad y Cynllun Twf. Bydd yr adnoddau hyn yn gyfrifol am gyflawni'r portffolio cyffredinol ac ar gyfer trefniadau rheoli'r rhaglen.
- 4.31. **Lefel Prosiect** - Bydd pob Ariannwr Prosiect yn gyfrifol am sicrhau bod yr adnoddau cywir yn eu lle ar gyfer cyflawni'r prosiectau. O ran y prosiectau rhanbarthol lle mai'r Bwrdd Uchelgais yw'r Ariannwr prosiect, bydd yr adnoddau hyn yn cael eu darparu gan y Swyddfa Rheoli Portffolio.

5 Yr Achos Ariannol

Gofynion Cyfalaf a Refeniw

Gofynion Cyfalaf

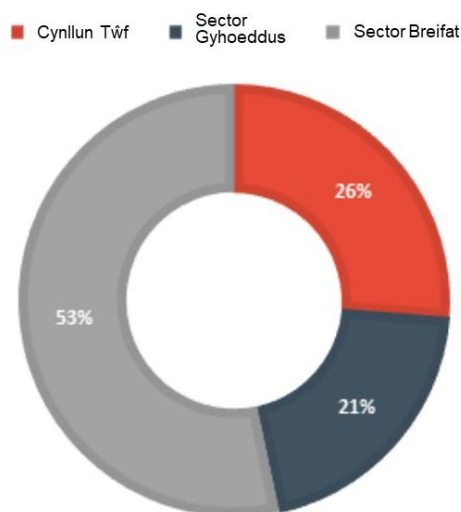
- 5.1. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru'n seiliedig ar gyflawni 14 o brosiectau ar draws pum rhaglen a rhagwelir y bydd cyfanswm y gwariant cyfalaf yn £1.1 biliwn, gyda £240 miliwn ohono'n dod o'r Cynllun Twf a'r gweddill yn cael ei ddarparu gan bartneriaid y sector cyhoeddus a phreifat.
- 5.2. Mae'r gofynion gwariant cyfalaf yn seiliedig ar yr achosion busnes prosiectau diweddaraf sydd ar gael ac sydd wedi'u hagregu i fyny i ddarparu amcangyfrifon ar gyfer y rhaglenni.
- 5.3. Darperir trawstoriad o'r gwariant cyfalaf isod.
- 5.4. Bydd Arweinydd y Prosiect ar gyfer pob rhaglen yn gyfrifol am unrhyw gostau os bydd yn gor-reddeg. Bydd cyfraniad y Cynllun Twf yn cael ei gadw i'r £240miliwn sydd wedi ofyn amdano.

Prosiect		Ariannwr y prosiect	Buddsoddiad Cynllun Twf (£m)	Buddsoddiad Sector Cyhoeddus Arall (\$)	Buddsoddiad Sector Preifat (£)	Cyfanswm Buddsoddiad Cyfalaf (£)
Rhaglen Ddigidol						
Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol		Prifysgol Bangor	3.0	3.1	1.1	7.3
Prosiect Cysylltedd Digidol	Ffibr llawn mewn safleoedd allweddol	Y BWRDD UCHELGAIS	6.8	-	411.0	7.2
	Coridor Cysylltiedig	Y BWRDD UCHELGAIS	2.2	-	-	2.2
	Cysylltedd Uwch ('Campws Cysylltiedig')	Y BWRDD UCHELGAIS	21.0	-	-	21.0
	Yr ychydig % olaf	Y BWRDD UCHELGAIS	4.0	-	-	4.0
Rhaglen Ynni Carbon Isel						
Morlais		Menter Môn	9.0	27.0	-	36.0
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel		Prifysgol Bangor	21.0	75.7	1.0	97.7
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd		I'w Gadarnhau - Llywodraeth Cymru	20.0	20.0	360.0	400.0

Prosiect	Ariannwr y prosiect	Buddsoddiad Cynllun Twf (£m)	Buddsoddiad Sector Cyhoeddus Arall (\$)	Buddsoddiad Sector Preifat (£)	Cyfanswm Buddsoddiad Cyfalaf (£)	
Datgarboneiddio Trafnidiaeth	Y BWRDD UCHELGAIS	11.4	11.5	5.7	28.6	
Ynni Lleol Blaengar	Y BWRDD UCHELGAIS	25.0	6.2	75.0	106.2	
Rhaglen Tir ac Eiddo						
Porth Caerdybi	Stena Line	35.0	-	£45.0	80.0	
Prosiect Tir ac Eiddo	Warren Hall	BWRDD UCHELGAIS/LIC	15.0	-	£55.0	70.0
	Cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Dinbych	Bwrdd Uchelgais/Jones Bros Ltd/Cyngor Sir Ddinbych	4.0	-	£70.0	74.0
	KSS, Bodelwyddan	Y BWRDD UCHELGAIS	10.0	-	£72.0	82.0
	Parc Bryn Cegin	BWRDD UCHELGAIS/LIC	6.0	-	-	6.0
	Porth y Gorllewin, Wrecsam	Bwrdd Uchelgais/Cyngor Wrecsam	9.1	£1.9	£32.4	43.4
Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel						
Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol	Prifysgol Bangor	3.0	6.6	-	9.6	
Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter	Prifysgol Glyndŵr	10.0	19.9	-	29.8	
Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth						
Prosiect Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Grŵp Llandrillo Menai	10.0	3.0		13.0	
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	Coleg Cambria	10.0	2.7	2.7	15.4	
Rhwydwaith TALENT Twristiaeth	Grŵp Llandrillo Menai	4.5	6.7	1.7	13.0	
CYFANSWM Y CYNLLUN TWF		240.0	184.3	722.1	1,146.4	

Ffigwr 5.1 Dosbarthiad Cyllido Cynllun Twf Gogledd Cymru

Ffynhonnell: Hatch

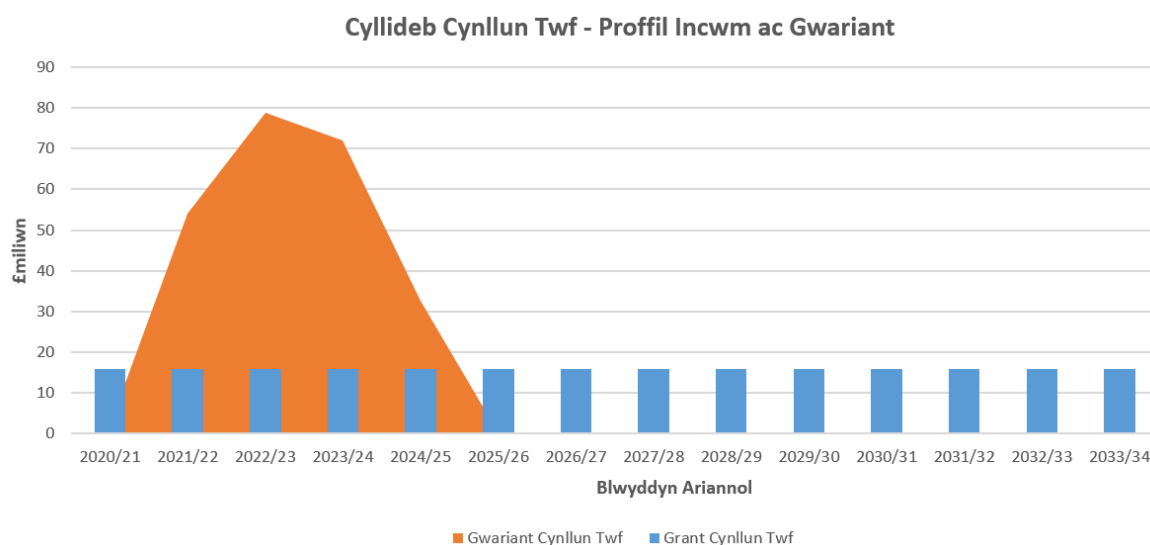
Gofynion Refeniw

- 5.5. Nid oes unrhyw gyllid refeniw yn cael ei ddarparu drwy'r Cynllun Twf ar gyfer cyflawni'r prosiectau neu gostau rhedeg gweithredol y prosiectau unwaith y byddant wedi'u cwblhau.
- 5.6. Mae'r cyllid refeniw i gefnogi'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cael ei ddarparu drwy gyfraniadau partner y Bwrdd Uchelgais (yn cynnwys cyfraniadau atodol Awdurdodau Lleol) ac mae cyllid ESF ychwanegol hefyd wedi'i sicrhau ar gyfer y tair blynedd weithredol gyntaf (o fis Mai 2020). Hefyd gellir defnyddio swm sydd gyfwerth â 'haenen uchaf' y grantiau llywodraeth blyneddol ar 1.5% i ariannu hyn, yn amodol ar hyblygrwydd Llywodraeth Cymru i reoli cyllid. Bydd unrhyw gostau Swyddfa Rheoli Portffolio ychwanegol a briodolir yn uniongyrchol i gyflawni'r prosiectau yn cael eu cynnwys o fewn achosion busnes y prosiectau.
- 5.7. Arianwyr y prosiectau sy'n gyfrifol am ofynion refeniw gweithredol y prosiectau unwaith y bydd y gwariant cyfalaf wedi'i gwblhau, ar gyfer pob prosiect. Am ragor o fanylion ynghylch costau gweithredol, gweler Achosion Busnes y Rhaglenni.

Crynodeb Incwm a Gwariant

- 5.8. Mae cyfanswm cyfraniad grant o £240m i Gynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei ddarparu gan Lywodraethau'r DU a Chymru dros gyfnod o 15 mlynedd.
- 5.9. Ni fydd y Corff Atebol yn rhyddhau'r cyllid ar gyfer prosiectau hyd nes y bydd y Bwrdd Uchelgais wedi cymeradwyo achosion busnes y prosiectau. Bydd y trefniadau ar gyfer tynnu cyllid i lawr gan y Bwrdd Uchelgais i'r Partneriaid Arweiniol wedi'i nodi yn achos busnes y prosiect.
- 5.10. Yn sgil natur taliadau grant blyneddol y Cynllun Twf gan y llywodraeth, mae bwlch cyllido byrdymor yn bodoli rhwng proffil gwariant disgwylid y Cynllun Twf a'r cyllid a dderbynnir. Bydd y Bwrdd Uchelgais, drwy'r Corff Atebol, yn gyfrifol am reoli'r llif arian negyddol hwn.
- 5.11. Dangosir rhagolwg Incwm a Gwariant y Portffolio yn ffigwr 5.2. isod. Mae hwn yn ymdrin â llif cyllid y Cynllun Twf o'r Bwrdd Uchelgais i Bartneriaid Arweiniol a'r grant a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru a'r DU. Nid yw'n dangos cyfanswm gwariant y prosiectau.

Ffigwr 5.2 Cyllid y Cynllun Twf - Proffil Incwm a Gwariant

Ffynhonnell: Hatch

- 5.12. Mae'r Bwrdd Uchelgais a'r Corff Atebol wedi gweithio gydag Arlingclose i fodelu cost y benthycia sydd ei angen yn fynegol i hwyluso'r llif arian negyddol ar gyfer y Cynllun Twf a'r cyfraniadau blynyddol cyfatebol sydd eu hagen gan y partneriaid i gwrdd â'r gost hon. Wrth fodelu'r gwaith hwn, mae'r Bwrdd Uchelgais wedi mabwysiadu'r egwyddor y byddent ond yn benthycia pan fyddai angen (h.y. i gyllido'r prosiectau) er mwyn cyflawni'r gwerth gorau ar gyfer arian cyhoeddus. Gydag ystod o dybiaethau i'w hystyried, mae'r Bwrdd Uchelgais wedi modelu senario achos gorau a gwaethaf, i adlewyrchu amseriad cwblhau'r Cynllun Twf ac amseriad canlyniadol cyllid grant y llywodraethau. Bydd y Bwrdd Uchelgais yn defnyddio ei grant NNDR a gedwir gan Lywodraeth Cymru i'r osod yn erbyn y llif arian negyddol gyda'r cyfanswm cost net (£11.21m - 16.44m) yn cael ei ysgwyddo gan yr awdurdodau lleol (yn gymesuro'l i'r boblogaeth) fydd yn cwrdd â'r gost sy'n weddill ar gyfer prosiectau rhanbarthol y Bwrdd Uchelgais a chyda phartneriaid arweiniol y prosiectau yn gyfrifol am gost mewn perthynas â'u prosiect nhw.

Aeddfedrwydd y Prosiect

- 5.13. Ar hyn o bryd, mae'r prosiectau o fewn y Cynllun Twf ar wahanol lefelau o aeddfedrwydd, fel y dangosir yn y tabl isod.

Tabl 5.1 Aeddfedrwydd y Prosiect		
Prosiect	Cam Achos Busnes	Crynodeb
Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol	ACHOS BUSNES AMLINELLOL	Mae'r prosiect yn datblygu Achos Busnes Amlinellol ar hyn o bryd i'w gyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth.
Prosiect Cysylltedd Digidol	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r pedwar prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Morlais	ACHOS BUSNES AMLINELLOL	Mae'r prosiect yn bwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol ar hyn o bryd.
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	ACHOS BUSNES AMLINELLOL	Mae'r prosiect yn bwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol.
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yng nghamau cynnar ei ddatblygu.
Datgarboneiddio Trafnidiaeth	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn y cam cysyniadol ar hyn o bryd.
Ynni Lleol Blaengar	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn y cam cysyniadol ar hyn o bryd.
Porth Caergybi	Adolygu'r Prosiect	Bydd sgôp y prosiect yn cael ei adolygu i asesu effaith economaidd a chymdeithasol Porthladd Caergybi ar y rhanbarth yng Nghymru, y DU a Gweriniaeth Iwerddon yng ngoleuni'r buddsoddiad arfaethedig i'r porthladd yn sgil y cynnydd mynegol mewn costau.
Prosiect Tir ac Eiddo	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r pedwar safle yn y wedd gyntaf mewn camau gwahanol o gael eu datblygu gyda'r un mwyaf aeddfed yn barod i fwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol.
Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae angen gwaith pellach i ddangos sut mae mentrau presennol yn y Gogledd yn cyd-fynd cyn bwrw ymlaen i'r Achos Busnes Amlinellol.
Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	ACHOS BUSNES AMLINELLOL	Mae gan y prosiect Achos Busnes Amlinellol sydd wedi'i ddatblygu'n dda yn ei le, gyda'r angen am fân ddiwygiadau cyn cyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth.
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Rhwydwaith Talent Twristiaeth	Adolygu'r Prosiect	Roedd Achos Busnes Amlinellol yn ei le ar gyfer y prosiect cyn Covid; fodd bynnag, bydd sgôp y prosiect yn cael ei adolygu i asesu effaith Covid-19.

Ffynhonnell: Y BWRDD UCHELGAIS

Cyllid Sector Preifat

- 5.14. Mae'r tabl isod yn rhoi trosolwg o natur a graddfa'r buddsoddiad sector preifat sydd wedi'i gynllunio ymhob prosiect.

Tabl 5.2 Crynodeb Buddsoddiad Preifat ar Lefel Prosiect		
Prosiect	Cyllid Sector Preifat Uniongyrchol (£)	Crynodeb
Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol	£1.15m	Buddsoddiad gan bartneriaid technoleg yn ceisio elwa o'r cynnyrch Ymchwil a Datblygu
Prosiect Cysylltedd Digidol	£0.41m	Costau i'w priodoli i ddefnyddwyr busnesau bach a chanolig eu main yn lleol yn cysylltu i rwydweithiau newydd o fewn Ffibr llawn (prosiect safleoedd allweddol). Mae holl opsiynau eraill y prosiectau yn tybio 100% o fuddsoddiad gan y Bwrdd Uchelgais er mwyn cyflawni. Edrychir i mewn i'r sgôp i ddenu buddsoddiad preifat drwy achosion busnes y prosiectau.
Morlais	-	Dim buddsoddiad sector preifat uniongyrchol. Caiff buddsoddiad y sector preifat ei ddenu'n anuniongyrchol unwaith y bydd yr isadeiledd cysylltedd grid yn ei le, gyda datblygwyr yn buddsoddi tua £2.5-4m y MW a osodir.
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	£1m	Daw y cyfraniad hwn o ystod o bartneriaid diwydiannol presennol, yn bennaf ar ffurf cyfraniadau anariannol, yn cynnwys offer cyfalaf ac arbenigedd.
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	£360m	Caiff cyllid y Cynllun Twf ei fuddsoddi yn unol â chynlluniau'r safle a ddatblygir gan Gwmni Eginio wrth iddynt aeddfedu. Ar yr adeg hon, tybiaeth Llywodraeth Cymru yw y bydd cyllid y Cynllun Twf yn cael ei ddefnyddio yn ystod y broses o ddatblygu'r safle sydd ei angen er mwyn cyrraedd Penderfyniad Buddsoddiad Terfynol. Caiff hwn ei ariannu drwy tua £360m o fuddsoddiad sector preifat, wedi'i sefydlu drwy £20m gan Lywodraeth Cymru a £20m gan y Cynllun Twf.
Datgarboneiddio Trafnidiaeth	£5.7m	Bydd angen cyllid y Cynllun Twf er mwyn datblygu'r ffatri cynhyrchu hydrogen a'r cyfleusterau storio cysylltiedig. Bydd buddsoddiad y sector cyhoeddus yn creu galw am hydrogen gwyrdd dry gaffael cerbydau sy'n defnyddi hydrogen fel tanwydd a gorsafoedd tanwydd. Rydym yn amcangyfrif bod potensial i ddenu £5-6m ychwanegol o fuddsoddiad sector preifat drwy gaffael cerbydau trafndiaeth teithwyr sector preifat a / neu fflydau HGV.
Ynni Lleol Blaengar	£75m	Tybir bod digonedd o botensial o fewn y prosiect i helpu i ddatgloi buddsoddiad sector preifat sylweddol drwy brosiectau cyllido bylchau. Am bob £1 o fuddsoddiad y Cynllun Twf, nod y prosiect yw denu o leiaf £3 gan y

		sector preifat (3:1). Fodd bynnag, drwy ymgysylltu gyda rhanddeiliaid rhanbarthol a datblygwyr prosiectau, rydym yn amcangyfrif bod potensial o fewn y prosiect i ddatgloi hyd at £200m o brosiectau dan arweiniad y sector preifat. Wrth i'r prosiect ddatblygu, bydd ystod lawn y cyfleoedd cyllido sector preifat yn cael ei chadarnhau.
Porth Caergybi	£45m	Cyfraniad ariannol i'r prosiect gan Stena Line.
Prosiect Tir ac Eiddo	£229.4m	Cyfraniad ariannol i'r prosiectau gan ddatblygwyr eiddo.
Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol	-	Er nad oes unrhyw fuddsoddiad uniongyrchol, mae cefnogaeth sector preifat sylweddol i'r prosiect gan ystod o bartneriaid diwydiannol sydd eisoes yn ymgysylltu â'r rhaglen CEB.
Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter	-	Er nad oes unrhyw fuddsoddiad uniongyrchol gan y sector preifat ar yr adeg hon, mae cefnogaeth sector preifat sylweddol i'r prosiect gan ystod eang o bartneriaid diwydiannol sydd eisoes yn cydweithio â Phrifysgol Glyndŵr ac sy'n awyddus iawn i ymgysylltu'n benodol gyda'r EEOC. Mae'r rhain yn cynnwys cwmnïau megis Toyota, Solfay, DRB, Qioptic a Neva Aerospace i enwi ond rhai.
Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	-	Caiff Panel Rhanddeiliaid a'r Diwydiant ei sefydlu i ddarparu llwyfan strategol i gefnogi dyluniad a chyflawniad gweithredol y Canolbwynt Economi Gwledig a sicrhau y cydlynir cynllun gweithredu i gefnogi'r sector. Bydd ymglymiad y sector preifat yn hanfodol i sicrhau mewnbwn wedi'i ganolbwyntio gan y diwydiant i'r datblygiad a'r rhaglen gyflawni.
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	£2.7m	Cyfraniad o'r dechnoleg a'r offer diweddaraf gan gwmnïau partner yn y sector preifat.
Rhwydwaith Talent Twristiaeth	£1.7m	Buddsoddiad sector preifat yn y canolfannau porth arfaethedig - mae'r prosiect yn cael ei adolygu ar hyn o bryd.

Monitro a Gwerthuso

- 5.15. Amcangyfrifir bod cyfanswm pecyn y Cynllun Twf werth hyd at £1.1biliwn. Caiff sefyllfa gyllido Cynllun Twf Gogledd Cymru ei monitro gan Adran Gyllid Cyngor Gwynedd fel y Corf Atebol ar gyfer y Cynllun Twf gyda mewnbwn drwy'r Swyddfa Rheoli Portffolio, y Bwrdd Portffolio a'r Bwrdd Uchelgais. Darperir adroddiadau ariannol rheolaidd i'r Bwrdd Uchelgais, Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU.
- 5.16. Caiff y prosesau monitro ariannol eu cytuno gyda Llywodraeth Cymru a'r DU a byddant yn unol ag arfer gorau.
- 5.17. Bydd gofyn i Bartneriaid Arweiniol y Prosiectau i gyflwyno hawliadau am gyllid y prosiectau yn unol â'r trefniadau a nodir yn achos busnes pob prosiect. Bydd y Swyddfa Rheoli Portffolio yn gwirio ac yn tystio'r holl hawliadau cyn eu hanfon nhw at y Corff Atebol. Bydd adroddiad cynnydd, yn cynnwys asesiad o risg a chynnydd yn erbyn y targedau y cytunir arnynt, yn cyd-fynd â'r holl hawliadau am gyllid.

- 5.18. Gall y Corff Atebol osod gofynion monitro ychwanegol ar Bartneriaid Arweiniol y prosiectau os yw'n pennu bod hynny'n briodol. Bydd gofyn i Bartneriaid Arweiniol y Prosiectau gydymffurfio ag unrhyw ofynion adrodd ychwanegol drwy gais gan Lywodraeth Cymru a'r DU.
- 5.19. Bydd y Swyddfa Rheoli Portffolio, gyda mewn bwn gan Adran Gyllid y Corff Atebol, yn cynhyrchu diweddariadau ariannol chwarterol ar wariant y prosiectau yn cynnwys gwariant gwirioneddol ac arfaethedig o gefnogi rheolaeth llif arian y portffolio.

Rheoli Risg Ariannol a Threfniadau Archwilio

Risgiau Ariannol

- 5.20. Mae risgiau ariannol wedi'u cynnwys yn y Fframwaith Rheoli Risg a chânt eu rheoli'n unol â hynny ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect yn unol ag arfer gorau. Gweler yr 'Achos Rheoli' am ragor o wybodaeth.
- 5.21. Mae'r Bwrdd Uchelgais yn cynnal cofrestr risg portffolio a fydd yn cynnwys unrhyw risgiau ariannol perthnasol. Caiff risgiau ariannol ar lefel rhaglen a phrosiect eu dyrchafu i gofrestr risg y portffolio yn unol â'r fframwaith fel sydd angen. Caiff risgiau ariannol eu rheoli gan y Swyddog Adran 151 a'r Corff Atebol gan weithio'n agos gyda'r Swyddfa Rhaglen.
- 5.22. Ar lefel rhaglen a phrosiect, caiff y risgiau eu rheoli drwy ddefnyddio logiau RAID (Risk, Assumptions, Issues, Dependency).
- 5.23. Bydd y Corff Atebol a'r Swyddog Adran 151 yn adolygu unrhyw risgiau a materion ariannol a adnabyddir yn rheolaidd er mwyn adnabod unrhyw gamau sy'n angenrheidiol i'w cymryd a gwneud argymhellion i'r Bwrdd Uchelgais a/neu'r Cyfarwyddwr Rhaglen ynghylch camau i'w cymryd.
- 5.24. Bydd diweddariad rheolaidd ar risgiau, materion, dibyniaethau a rhyng-ddibyniaethau ariannol yn cael ei ddarparu i'r Swyddfa Rhaglen, y Bwrdd Portffolio a'r Bwrdd Uchelgais drwy'r Corff Atebol.

Trefniadau Archwilio Mewnol ac Allanol

- 5.25. Bydd Cyngor Gwynedd, fe y Corff Atebol, yn gyfrifol am ddarparu gwasanaethau archwilio mewnol i'r Bwrdd Uchelgais a bydd adroddiadau archwilio yng nghyswllt y Bwrdd Uchelgais yn cael eu hystyried yn unol â'i reolau a'i arferion arferol. Bydd Archwilio Mewnol yn ymgymryd â'u gwaith gyhyd ag sy'n ymarferol gyda Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus a'r *Local Government Application Note for the United Kingdom Public Sector Internal Audit Standards*. Er osgoi amheuaeth, caiff adroddiad archwilio mewnol blynyddol ei gyflwyno gan Reolwr Archwilio'r Corff Atebol i'r Cyd-bwyllgor.
- 5.26. Darperir gwasanaethau Archwilio Allanol drwy Swyddfa Archwilio Cymru a fydd yn adolygu a gwneud sylwadau ar agweddau ariannol Llywodraethu Corfforaethol sy'n cynnwys cyfreithlondeb trafodion ariannol, statws ariannol, systemau Rheolaeth Ariannol Mewnol a safonau ymddygiad ariannol a thwyll a llygredd.

Tabl 5.3 Crynodeb o Gostau Cyfalaf y Cynllun Twf

Costau Cyfalaf	2020/21 (£)	2021/22 (£m)	2022/23 (£m)	2023/24 (£m)	2024/25 (£m)	2025/26 (£m)	2026/27 (£m)
Rhaglen Ynni Carbon Isel							
	Morlais						
Cyllid y Cynllun Twf	0	3.5	4.0	1.5	0	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (WEFO)	0	9.34	12.99	4.67m	0	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	0	0	0	0	0	0
	Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel						
Cyllid y Cynllun Twf	0	3.9	5.78	8.07	3.24	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (LI y DU, LIC, Prifysgol Bangor, Cyfraniad Grant)	0	14.06	20.84	20.09	11.7	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	0.19	0.28	0.38	0.12	0	0
	Gorsaf Bŵer Trawsfynydd						
Cyllid y Cynllun Twf	0	0	5.0	10.0	5.0	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (Llywodraeth Cymru)	0	0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
Cyllid Sector Preifat	0	0	72.0	72.0	72.0	72.0	72.0
	Datgarboneiddio Trafnidiaeth						
Cyllid y Cynllun Twf	0	2.0	4.0	4.0	1.4	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (i'w gadarnhau)	0	0	0	5.73	5.73	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	0	0	2.83	2.83	0	0
	Ynni Lleol Blaengar						
Cyllid y Cynllun Twf	0	4.0	8.0	8.0	5.0	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (i'w gadarnhau)	0	2.0	2.2	2.0	0	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	0	25.0	25.0	25.0	0	0
Cyfanswm Cyfalaf y Rhaglen	0	38.99	164.09	177.3	136.1	76.0	76.0
Rhaglen Ddigidol							
	Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol						
Cyllid y Cynllun Twf	0	1.75	1.0	0.25	0	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (Bangor)	0	1.86	1.23	0.2	0.2	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	0.69	0.46	0	0	0	0
	Prosiect Cysylltedd Digidol						
Cyllid y Cynllun Twf	1.95	10.06	11.15	5.92	4.93	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (rhoi trawstoriad o'r ffynhonnell)	0	0	0	0	0	0	0
Cyllid Sector Preifat	0.02	0.18	0.2	0	0	0	0
Cyfanswm Cyfalaf y Rhaglen	1.98	14.53	14.05	6.19	4.95	0	0
Rhaglen Tir ac Eiddo							

Costau Cyfalaf	2020/21 (£)	2021/22 (£m)	2022/23 (£m)	2023/24 (£m)	2024/25 (£m)	2025/26 (£m)	2026/27 (£m)
Porth Caergybi							
Cyllid y Cynllun Twf	0	11.5	14.0	9.5	0	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (N/A)	0	0	0	0	0	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	15.0	18.0	12.0	0	0	0
Prosiect Tir ac Eiddo							
Cyllid y Cynllun Twf	0	6.35	10.75	15.5	11.5	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (rhoi trawstoriad o'r ffynhonnell)	0	0	1.9	0	0	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	6.5	19.0	19.0	27.0	22.0	26.7
Cyfanswm Cyfalaf y Rhaglen*	0	39.35	63.65	56.0	38.5	22.0	26.7
<i>* Gweler Achos Busnes y Rhaglen ar gyfer buddsoddiad parhaus gan y sector preifat y tu hwnt i 2026/27</i>							
Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel							
Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol							
Cyllid y Cynllun Twf	0	0	0.9	2.1	0	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (Bangor/ERDF)	4.74	0.44	0.77	0.7	0	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	0	0	0	0	0	0
Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter							
Cyllid y Cynllun Twf	0	4.52	4.71	0.77	0	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (Prifysgol Glyndŵr)	0	4.63	4.56	3.89	3.99	2.67	0
Cyllid Sector Preifat	0	0	0	0	0	0	0
Cyfanswm Cyfalaf y Rhaglen	4.74	9.59	10.9	6.76	3.99	2.67	0
Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth							
Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon							
Cyllid y Cynllun Twf	0.5	6.5	3.0	0	0	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (GLIM)	1.2	1.0	0.8	0	0	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	0	0	0	0	0	0
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi							
Cyllid y Cynllun Twf	0	0	5.0	5.0	0	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (Coleg Cambria)	0	0	1.0	1.7	0	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	0	0	0.5	0.5	0.5	0.5
Rhwydwaith Talent Twristiaeth							
Cyllid y Cynllun Twf	0	0	1.5	1.5	1.5	0	0
Cyllid Sector Cyhoeddus (Ysgolion 21 Ganrif)	0	6.7	0	0	0	0	0
Cyllid Sector Preifat	0	0	0.57	0.57	0.57	0	0
Cyfanswm Cyfalaf y Rhaglen	1.7	14.2	11.87	9.27	2.57	0.5	0.5

6 Yr Achos Rheoli

- 6.1. Mae'r Achos Rheoli'n nodi sut fydd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, drwy'r Swyddfa Rheoli Portffolio, yn rheoli a chyflawni rhaglenni a phrosiectau Cynllun Twf Gogledd Cymru yn unol ag arferion gorau. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei drin fel portffolio o raglenni a phrosiectau, gan sicrhau bod y rhaglenni a'r prosiectau yn cyd-fynd â'i gilydd fel bod modd cyflawni'r cynllun a chyflawni ei amcanion.

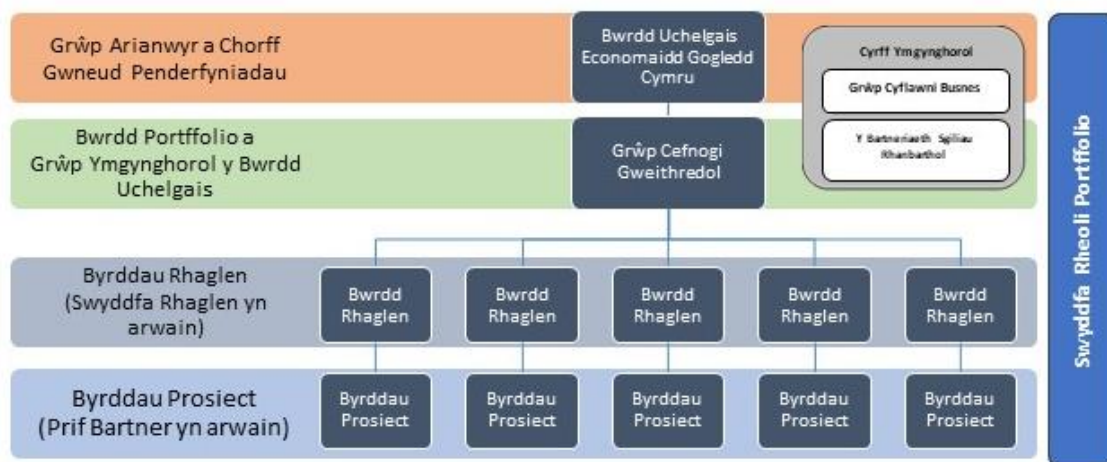
Rheoli, Llywodraethu a Chydlynu

- 6.2. Mae'r Bwrdd wedi mabwysiadu model cyflawni sy'n seiliedig ar dull arfer gorau ar gyfer rheoli'r portffolio, y rhaglenni a'r prosiectau fel sydd wedi'i nodi yn 'Government Functional Standard GovS 002: Project Delivery'. Mae rheoli'r portffolio, y rhaglenni a'r prosiectau yn ffordd integredig o fodloni uchelgeisiau'r sefydliad, gan annog gwell penderfyniadau a chynyddu'r tebygolrwydd o gael deilliannau llwyddiannus.

Strwythur Cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru

- 6.3 Mae'r diagram isod yn amlinellu strwythur cyflawni ar gyfer y Cynllun Twf gan adeiladu ar y strwythurau presennol sydd wedi'u rhoi yn eu lle gan Gytundeb Llywodraethu'r Bwrdd Uchelgais.

Ffigwr 6.1 Strwythur Cyflawni'r Cynllun Twf

Ffynhonnell: NWAEB

Lefel Strategol a Phortffolio

- 6.4 **Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (Grŵp Ariannu)** - Mae'r Bwrdd Uchelgais yn gweithredu fel Grŵp Ariannu (Sefydliad) a'r Corff Gwneud Penderfyniadau. Mae'r holl hawliau dan y lefel hon wedi'u dirprwyo i bartïon perthnasol fel sydd angen drwy benderfyniad ffurfiol gan y Bwrdd Uchelgais. Bydd aelod o'r Bwrdd Uchelgais yn cymryd rôl Aelod Arweiniol ar gyfer pob un o'r rhaglenni ac yn eistedd ar y Bwrdd Rhaglen perthnasol. Y Bwrdd Uchelgais fydd yn gyfrifol am ystyried a chymeradwyo achosion busnes prosiectau o fewn y portffolio a bydd y cyfrifoldeb am gyflawni'n cael ei ddirprwyo i'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol.

Grŵp Cefnogaeth Weithredol (Bwrdd Portffolio) - Mae'r grŵp hwn yn parhau yn ei rôl fel y corff ymgynghorol i'r Bwrdd Uchelgais ond mae hefyd yn gweithredu fel y Bwrdd Portffolio ar gyfer y Cynllun Twf i gefnogi a herio Cyfarwyddwr Rhaglen y Cynllun Twf i sicrhau ei fod yn cael ei gyflawni. Mae uwch swyddogion o bob un o bartneriaid y Bwrdd Uchelgais yn gwasanaethu ar y grŵp. Bydd aelod o'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol yn gweithredu fel Uwch Berchennog Cyfrifol (SRO) ar gyfer pob un o'r rhaglenni ac yn arwain y Bwrdd Rhaglen perthnasol.

Cyfarwyddwr y Portffolio - Mae'r Cyfarwyddwr Portffolio yn atebol i'r Bwrdd Uchelgais ar gyfer cyflawni portffolio'r Cynllun Twf.

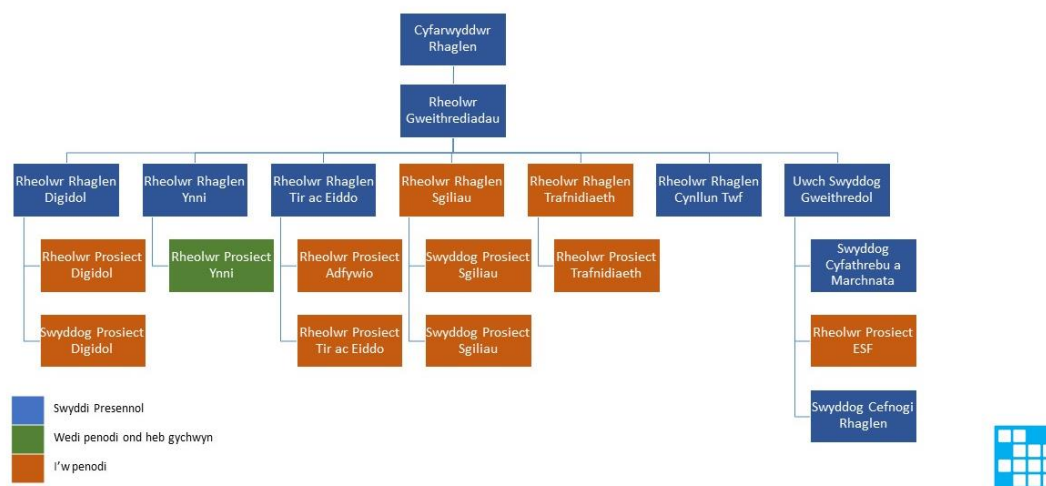
6.5 Mae'r rolau allweddol o fewn y strwythur llywodraethu wedi'u cynnwys yn y tabl isod:

<p>Bwrdd Economaidd Cymru</p> <p>Uchelgais Gogledd</p>	<p><u>Aelodau Ffurfiol</u></p> <p>Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn - Cadeirydd, ac Arweinydd Cyngor Gwynedd</p> <p>Y Cynghorydd Mark Pritchard - Is-gadeirydd, ac Arweinydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam</p> <p>Y cynghorydd Llinos Medi - Arweinydd Cyngor Sir Ynys Môn</p> <p>Y Cynghorydd Ian Roberts - Arweinydd Cyngor Sir y Fflint</p> <p>Y Cynghorydd Sam Rowlands - Arweinydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy</p> <p>Y Cynghorydd Hugh Evans - Arweinydd Cyngor Sir Ddinbych</p> <p><u>Ymgynghorwyr</u></p> <p>Dafydd Evans - Grŵp Llandrillo-Menai</p> <p>Maria Hinfelaar - Prifysgol Glyndŵr</p> <p>Yana Williams - Coleg Cambria</p> <p>Yr Athro Iwan Davies - Prifysgol Bangor</p> <p>Askar Sheibani - Grŵp Cyflawni Busnes</p>
<p>Cyfarwyddwr y Portffolio</p>	<p>Alwen Williams</p>
<p>Uwch Swyddogion Cyfrifol y Rhaglenni</p>	<p>Steve Bayley - Uwch Swyddog Cyfrifol y Rhaglen Ddigidol</p> <p>Dylan Williams - Uwch Swyddog Cyfrifol y Rhaglen Ynni Carbon Isel</p> <p>Andrew Farrow - Uwch Swyddog Cyfrifol y Rhaglen Tir ac Eiddo</p> <p>Jane Richardson - Uwch Swyddog Cyfrifol y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth</p> <p>Paul Bevan - Uwch Swyddog Cyfrifol y Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel</p>
<p>Rheolwyr Rhaglen</p>	<p>Stuart Whitfield - Rheolwr Rhaglen (Digidol)</p> <p>Henry Aron - Rheolwr Rhaglen (Ynni Carbon Isel)</p> <p>David Mathews - Rheolwr Rhaglen (Tir ac Eiddo)</p> <p>Robyn Lovelock – Rheolwr Rhaglen (Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth ac Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel)</p>

Lefel Rhaglenni a Phrosiectau

6.6 **Swyddfa Rheoli Portffolio (PMO)** - Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cefnogi ac yn cydlynu gweithgareddau ar draws y rhaglenni gan weithredu fel hwb gwybodaeth a sicrhau bod dulliau adrodd, rheoli risg a materion yn gyson. Yn ogystal, mae'n gweithredu fel rôl sicrwydd werthfawr, gan roi cyngor a her i raglenni a phrosiectau. Aseinir Rheolwr Rhaglen ar gyfer pob rhaglen o blith y Swyddfa Rheoli Portffolio.

Ffigwr 6.2 Strwythur y Swyddfa Rheoli Portffolio

Ffynhonnell: Y BWRDD UCHELGAIS

6.7 **Byrddau Rhaglen** - Bydd gan bob rhaglen Fwrdd Rhaglen ffurfiol ac Uwch Berchennog Cyfrifol wedi'i benodi. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu (i ddechrau) a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Mae'r Byrddau Rhaglen yn dyrchafu i'r Bwrdd Portffolio drwy'r Cyfarwyddwr Rhaglen.

Bwrdd Rhaglen - Aelodau Craidd	
Uwch Berchennog Cyfrifol y Rhaglen	Penodwyd o blith y Grŵp Cefnogaeth Weithredol (Bwrdd Portffolio)
Dirprwy Uwch Berchennog Cyfrifol y Rhaglen	Penodwyd o blith y Grŵp Cefnogaeth Weithredol (Bwrdd Portffolio)
Rheolwr y Rhaglen	Rheolwr y Rhaglen o fewn y Swyddfa Rheoli Portffolio
Aelod Arweiniol	Bydd un o chwe Arweinydd yr Awdurdodau Lleol sy'n gwasanaethu ar y Bwrdd Uchelgais yn gweithredu fel Aelod Arweiniol ar gyfer pob rhaglen.
Cynrychiolwyr (uchafswm o 9)	Partneriaid Cynrychiolwyr ar gyfer partneriaid y Bwrdd Uchelgais.

Aelodau eraill nad ydynt yn rhai craidd (gallant fynychu Byrddau Rhaglen yn achlysurol)	
Swyddfa Rheoli Portffolio	Alwen Williams - Cyfarwyddwr Rhaglen Hedd Vaughan-Evans - Rheolwr Gweithrediadau
Cynrychiolwyr Prosiect (Sefydliadau nad ydynt yn Bartneriaid)	Cânt eu gwahodd ar ddisgresiwn yr Uwch Berchennog Cyfrifol ar gyfer eitemau penodol ar yr agenda.
Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol	Cânt eu gwahodd ar ddisgresiwn yr Uwch Berchennog Cyfrifol ar gyfer eitemau penodol ar yr agenda.
Grŵp Cyflawni Busnes	Cânt eu gwahodd ar ddisgresiwn yr Uwch Berchennog Cyfrifol ar gyfer eitemau penodol ar yr agenda.
Mynychu oherwydd Eitemau Penodol ar yr Agenda	Cânt eu gwahodd ar ddisgresiwn yr Uwch Berchennog Cyfrifol i gyflwyno eitemau penodol ar yr agenda.
Gwasanaethau Corfforaethol	Cynrychiolwyr o'r Gwasanaethau Corfforaethol fel sydd angen e.e. Cyllid, Cyfreithiol, Caffael.

- 6.8 Byrddau Prosiect - Bydd yr holl brosiectau o fewn y Cynllun Twf yn cael eu rheoli drwy Fwrdd Prosiect, gydag Uwch Berchnogion Cyfrifol a rheolwyr prosiect yn eu lle i sicrhau cyflawniad. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Arianwyr y prosiectau fydd yn gyfrifol am y Prosiectau a'r Byrddau Prosiect a bydd trefniadau clir ar gyfer cyflawni prosiectau yn unol ag arferion gorau yn cael eu nodi yn achos busnes pob prosiect. Bydd prosiectau yn adrodd i'r Bwrdd Rhaglen perthnasol. Cytunir ar y Cylch Gorchwyl ar gyfer Byrddau Prosiect rhwng Ariannwr y Prosiect a'r Swyddfa Rheoli Portffolio i sicrhau bod y ddau barti'n deall y cysylltiadau priodol a'r trefniadau adrodd rhwng y prosiect a'r Bwrdd Rhaglen.
- 6.9 Bydd y Bwrdd Rhaglen yn cyfarfod yn fisol ac yn derbyn adroddiadau misol sy'n tynnu sylw at y cynnydd a wnaed yn erbyn pob prosiect. Bydd adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter ac fe'u cyflwynir gerbron y Bwrdd Portffolio ac yna gerbron y Bwrdd Uchelgais.
- 6.10 Cadarnheir y trefniadau ar gyfer cyflawni prosiectau, gan gynnwys manylion y Bwrdd Prosiect, yn achosion busnes y prosiectau.

Achosion Busnes y Prosiectau

- 6.11 Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei lofnodi yn seiliedig ar achos busnes y portffolio a phum achos busnes rhaglen. Unwaith y ceir cytundeb ar y cynllun terfynol, gellir dwyn achosion busnes prosiectau ymlaen er ystyriaeth gan y Bwrdd Uchelgais.
- 6.12 Datblygir achosion busnes llawn (Model 5 Achos) ar gyfer pob prosiect o fewn Cynllun Twf Gogledd Cymru, yn unol â'r canllawiau 'Gwell Achosion Busnes' a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru a Thrysorlys EM.

- 6.13 Mae'r gwaith o baratoi Achos Busnes Prosiect gan ddefnyddio'r model 5 achos yn rhoi fframwaith sydd wedi'i brofi i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau a rhan-ddeiliaid, ar gyfer 'meddwl' strwythuredig a sicrwydd bod y prosiect yn darparu ac yn cyd-fynd yn strategol, yn gwneud y mwyaf o werth cyhoeddus, yn fasnachol hyfyw, yn fforddiadwy a bod modd ei ariannu dros amser.
- 6.14 Bydd gofyn i achosion busnes prosiect arddangos sut maent yn cyflawni yn erbyn amcanion a dyheadau Cynllun Twf Gogledd Cymru ac yn benodol yn erbyn yr achos busnes rhaglen perthnasol.
- 6.15 Cydnabyddir, drwy ddatblygu a chytuno ar achosion busnes portffolio a rhaglenni rhwng y Bwrdd Uchelgais a Llywodraethau'r DU/Cymru, y bydd yr achos strategol ar gyfer prosiectau wedi cael ei sefydlu.
- 6.16 Yn unol â'r canllawiau, y PMP fydd yn pennu pa ymagwedd tuag at yr achos busnes prosiect yw'r mwyaf addas ar gyfer pob prosiect:
- 6.17 Dylid ystyried y gwaith iteraidd o gynhyrchu'r Achos Busnes (Achos Amlinellol Strategol, Achos Busnes Amlinellol ac Achos Busnes Llawn) ar gyfer cynlluniau mwy a chymhleth sy'n gofyn am gaffael drwy broses gystadleuol.
- 6.18 Gellir ystyried cyfuno'r Achos Amlinellol Strategol a'r Achos Busnes Amlinellol lle mae'r achos dros newid wedi'i wneud ac wedi'i gytuno eisoes fel rhan o Achos Busnes y Rhaglen.
- 6.19 Gellir ystyried cyfuno'r Achos Busnes Amlinellol a'r Achos Busnes Llawn lle mae'r gystadleuaeth yn y llwybr caffael arfaethedig wedi'i gwneud eisoes a lle mae prisiau cadarn ar gael i gefnogi'r cynnig gwario.
- 6.20 Gellir ystyried Achos Cyfiawnhau Busnes ar gyfer mân wariant, sydd DDIM yn anghyfarwydd neu'n gynhennus; o fewn cyfyngiad sefydliadol y cytunwyd arnynt ar gyfer defnydd achosion busnes sengl; ac y gellir eu caffael drwy drefniant presennol lle cwblhawyd y broses gystadleuol eisoes.
- 6.21 Bydd pob achos busnes prosiect yn destun adolygiad porth fel y nodir yn y Cynllun Sicrwydd a Chaniatâd Integredig (IAAP).
- 6.22 Yn y lle cyntaf, bydd yr achosion busnes prosiect yn cael eu hystyried gan y Bwrdd Rhaglen perthnasol. Ni chyflwynir achosion busnes i'r Bwrdd Uchelgais cyn iddynt gael eu cymeradwyo gan y Bwrdd Portffolio a'r Bwrdd Rhaglen ac ar ôl cwblhau'r adolygiadau porth gofynnol. Mae Swyddfa'r Rheoli Portffolio yn cadw'r hawl i gomisiynu adolygiadau allanol o achosion busnes prosiect lle bo'r angen.
- 6.23 Bydd gofyn i holl achosion busnes y prosiectau gwblhau asesiad effaith ar yr iaith Gymraeg, ynghyd ag asesiad effaith Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 cyn i'r Bwrdd Uchelgais eu hystyried.

Profiad o Gyflawni

- 6.24 Sefydlwyd Swyddfa Rheoli Portffolio'r Bwrdd Uchelgais ym mis Ionawr 2020 i gymryd trosolwg o gyflawniad Cynllun Twf Gogledd Cymru, ei raglenni a phrosiectau penodol lle mai'r Bwrdd Uchelgais yw Ariannwr y Prosiect. Er mai newydd ei sefydlu y mae'r Swyddfa, mae gan y swyddogion gyfoeth o brofiad mewn cyflawni prosiectau cyfalaf mawr, yn y sectorau cyhoeddus a phreifat, ac mae ymarferwyr rheoli rhaglen a phrosiect yn eu plith.
- 6.25 Mae chwe aelod o Swyddfa'r Rhaglen wedi cwblhau'r hyfforddiant Sylfaenol Gwell Achosion Busnes, gan gynnwys Cyfarwyddwr y Rhaglen, y Rheolwr Gweithrediadau a thri Rheolwr Rhaglen.

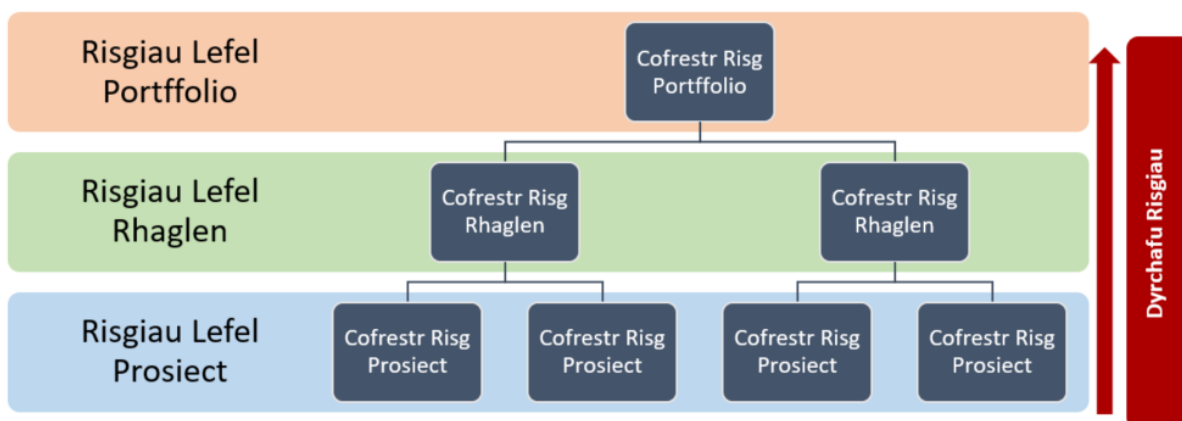
Bydd y rheolwyr rhaglen sy'n weddill a'r rheolwyr prosiect yn cwblhau'r hyfforddiant unwaith y byddant yn eu swyddi.

- 6.26 Yn ogystal, gall y Swyddfa Rheoli Portffolio dynnu oddi ar brofiad ac arbenigedd y bartneriaeth ehangach, yn enwedig y chwe awdurdod lleol sydd â phrofiad a record arwyddocaol o ran cyflawni prosiectau cyfalaf mawr.

Rheoli Risg

- 6.27 Mae gan y Bwrdd Uchelgais Fframwaith Risg wedi'i fabwysiadu ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r Fframwaith yn nodi sut i reoli risgiau a materion ar y lefel briodol ar draws y portffolio, gyda phrosesau dyrchafu clir yn eu lle.
- 6.28 Mae ymagwedd y Rhaglen at reoli risg wedi'i amlinellu yn Strategaeth Rheoli Risgiau a Materion y Cynllun Twf a'r Canllaw i Ddefnyddwyr. Mae'r ddogfen hon yn diffinio ac yn egluro'r egwyddorion rheoli risg, y cysyniadau, strwythurau, prosesau, teclynnau a'r rolau a'r cyfrifoldebau cysylltiedig a weithredir i sicrhau bod y risgiau i amcanion y Rhaglen yn cael eu rheoli'n effeithiol.
- 6.29 Mae'r egwyddorion allweddol a'r cysyniadau a amlinellir yn y strategaeth hon wedi'u tynnu o ddeunydd Rheoli Risg yr Achos Busnes Amlinellol. Mae'r egwyddorion a'r cysyniadau hyn wedi cael eu teilwra'n briodol ar gyfer gofynion Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- 6.30 Mae'r Strategaeth Rheoli Risg a Materion ym mherchnogaeth y Swyddfa Rheoli Portffolio ac yn cael ei storio yn eu system rheoli dogfennau.
- 6.31 Mae'r Strategaeth yn nodi tair lefel o risg sy'n gysylltiedig â chyflawni'r Cynllun Twf:
- **Risgiau Lefel Portffolio** - Mae risg portffolio yn ddigwyddiad neu'n amod ansicr a fydd, os bydd yn digwydd, yn cael effaith ar un neu fwy o nodau strategol portffolio'r Cynllun Twf. Un gofrestr risg portffolio fydd. Y Bwrdd Uchelgais fydd perchennog y gofrestr risg hon a bydd yn cael ei rheoli gan y Swyddfa Rheoli Portffolio ar ei ran. Bydd gan y Bwrdd Uchelgais risgiau strategol ychwanegol a fydd yn eistedd y tu allan i'r fframwaith hwn ac a fydd yn ymwneud â'r Weledigaeth Twf gyffredinol ar gyfer y Gogledd.
  - **Risg Lefel Rhaglen** - Mae risg rhaglen yn ddigwyddiad neu'n amod ansicr a fydd, os bydd yn digwydd, yn cael effaith ar o leiaf un budd rhaglen. Bydd gan bob rhaglen ei chofrestr risg ei hun. Y Swyddfa Rheoli Portffolio fydd perchennog y cofrestrau risg hyn a byddant yn cael eu rheoli gan y Rheolwyr Rhaglen perthnasol.
  - **Risgiau Lefel Prosiect** - Mae risg prosiect yn ddigwyddiad neu'n amod ansicr a fydd, os bydd yn digwydd, yn cael effaith ar o leiaf un amcan prosiect. Bydd gan bob prosiect ei gofrestr risg ei hun. Y Partner Cyflawni Arweiniol ar gyfer y prosiect penodol fydd perchennog y cofrestrau risg hyn a byddant yn cael eu rheoli gan y Rheolwyr Prosiect perthnasol. Bydd gan Reolwyr Rhaglen fynediad a goruchwyliaeth dros yr holl gofrestrau risg prosiect o fewn eu rhaglen gyda chyfrifoldeb i herio a darparu swyddogaeth sicrwydd ansawdd.

6.32 Yn unol â'r strategaeth, sefydlir proses glir ar gyfer dyrchafu risgiau:

- **Risgiau Prosiect > Rhaglen:** Caiff risgiau prosiect o bryder sylweddol eu dyrchafu i'w hystyried fel rhan o'r Gofrestr Risg Rhaglen os ystyrir eu bod yn fgythyad i'r rhaglen ehangach a'i buddion disgwylidig.
- **Risgiau Rhaglen > Portffolio:** Caiff risgiau rhaglen o bryder sylweddol eu dyrchafu i'w hystyried fel rhan o'r Gofrestr Risg Portffolio os ystyrir eu bod yn fgythyad i'r rhaglen ehangach a/neu nodau strategol y Bwrdd Uchelgais.

6.33 Materion yn codi ar lefelau gwahanol o fewn y Rhaglen ac yn cael eu rheoli'n unol â'u heffaith. Mae'r dull o reoli materion wedi'i nodi yn y Strategaeth Rheoli Risg a Materion ac yn adlewyrchu'r dull o reoli risg. Mae'r Strategaeth yn disgrifio'r prosesau ar gyfer mynd ati'n rhagweithiol i adnabod, asesu a rheoli materion, boed yn faterion hysbys neu annisgwyl. Mae'n nodi'r meini prawf ar gyfer categoraiddio materion yn ôl blaenoriaeth a difrifoldeb i sicrhau y rheolir materion ar y lefel briodol (Portffolio / Rhaglen / Prosiect). Hefyd, mae'n nodi'r dull tuag at olrhain a monitro materion hyd nes y byddant yn cael eu datrys.

6.34 Mae'r materion yn cael eu cofnodi ar Log RAID y Rhaglen a ddelir gan y Swyddfa Rheoli Portffolio. Y Bwrdd Rhaglen sy'n gyfrifol am y broses rheoli materion. Mae'r Rheolwr Rhaglen a'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn darparu cefnogaeth a chynngor ar gyfer y broses.

Rheoli Newid

6.35 Datblygir Cynllun Rheoli Newid ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.

6.36 Bydd y cynllun yn mabwysiadu egwyddor debyg i'r Fframwaith Rheoli Risg a Materion, lle mae newidiadau yn cael sylw ar y lefel briodol o fewn lefelau goddefgarwch cytunedig. Cytunir ar y lefelau goddefgarwch hyn ar gyfer pob achos busnes prosiect, gyda phroses dyrchafu glir yn ei lle.

6.37 Asesir newidiadau o ran eu heffaith ariannol ond hefyd eu heffaith ar y buddion i'w cyflawni drwy'r rhaglen a'r prosiectau.

6.38 Bydd y gwaith o reoli newid ar gyfer y rhaglen yn cael ei reoli'n bennaf drwy'r Bwrdd Rhaglen a'r Bwrdd Prosiect perthnasol o fewn lefelau goddefgarwch a ddyrannwyd gan y Bwrdd Uchelgais wrth ystyried achosion busnes prosiectau.

6.39 Byddai angen dyrchafu unrhyw newidiadau arwyddocaol y tu allan i'r lefelau goddefgarwch hyn i'r Bwrdd Portffolio neu'r Bwrdd Uchelgais ac fe allai bod angen diweddarau'r achos busnes neu bod angen cwblhau gweithgareddau sicrwydd ychwanegol.

- 6.40 Rhaid i unrhyw brosiectau newydd neu amgen sydd i'w cyflwyno am ystyriaeth, ddangos eu bod yn cyflawni yn erbyn yr achos busnes rhaglen perthnasol ac amcanion yr achos busnes portffolio. Lle mae'r prosiectau hyn o fewn yr amlen ariannol cytunedig bresennol ar gyfer y bartneriaeth, byddai angen i'r Bwrdd Uchelgais wneud penderfyniad yn eu cylch.
- 6.41 Byddai prosiectau sy'n syrthio y tu allan i gylch gorchwyl achos busnes rhaglen cytunedig neu'r rhai a fyddai'n fwy na'r amlen ariannol gytunedig, yn cael eu hystyried fel 'materion a gadwyd yn ôl' ar gyfer partneriaid y Bwrdd Uchelgais.

Gweithio mewn Partneriaeth ac Ymgysylltiad Rhanddeiliaid

- 6.42 Mae partneriaeth y Bwrdd Uchelgais yn cynnwys amrediad eang o randdeiliaid mewnol ac allanol sy'n allweddol i gyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru yn llwyddiannus. Mae'r rhain yn cynnwys partneriaid y Bwrdd Uchelgais ei hun, Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU, cyrff sector cyhoeddus rhanbarthol eraill megis y Bwrdd Iechyd, cymunedau lleol, busnesau, contractwyr, is-contractwyr, darparwyr gwasanaeth ac ymgynghorwyr allanol.
- 6.43 Bydd angen i bob prosiect roi Cynllun Ymgysylltu a Chyfathrebu â Rhan-ddeiliaid yn ei le.

Llinell Amser a Cherrig Milltir

- 6.44 Mae'r Bwrdd Uchelgais yn ceisio cymeradwyaeth i Gynllun Twf Gogledd Cymru ym mis Rhagfyr 2020 gyda llofnodi'r Cynllun Terfynol. Yn dilyn y Cynllun Terfynol, bydd achosion busnes y prosiectau'n cael eu dwyn ymlaen er ystyriaeth y Bwrdd Uchelgais o fis Ionawr 2021 ymlaen.
- 6.45 Mae'r amserlen gyfredol ar gyfer cyflawni'r Cynllun Twf wedi'i chynnwys yn Atodiad F. Mae'r amserlen yn seiliedig ar y wybodaeth ddiweddaraf sydd ar gael ar gyfer y prosiectau a chaiff ei diweddarau'n rheolaidd wrth i amserlenni prosiectau gael eu cadarnhau drwy'r broses o ddatblygu'r achosion busnes.

Aeddfedrwydd y Prosiect

- 6.46 Ar hyn o bryd, mae'r prosiectau o fewn y Cynllun Twf ar wahanol lefelau o aeddfedrwydd, fel y dangosir yn y tabl isod.

Tabl 6.1 Aeddfedrwydd y Prosiect		
Prosiect	Cam Achos Busnes	Crynodeb
Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol	ACHOS BUSNES AMLINELLLOL	Mae'r prosiect yn datblygu Achos Busnes Amlinellol ar hyn o bryd i'w gyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth.
Prosiect Cysylltedd Digidol	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r pedwar prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Morlais	ACHOS BUSNES AMLINELLLOL	Mae'r prosiect yn bwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol ar hyn o bryd.

Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	ACHOS BUSNES AMLINELLLOL	Mae'r prosiect yn bwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol.
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yng nghamau cynnar ei ddatblygu.
Datgarboneiddio Trafnidiaeth	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn y cam cysyniadol ar hyn o bryd.
Ynni Lleol Blaengar	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn y cam cysyniadol ar hyn o bryd.
Porth Caergybi	Adolygu'r Prosiect	Bydd sgôp y prosiect yn cael ei adolygu i asesu effaith economaidd a chymdeithasol Porthladd Caergybi ar y rhanbarth yng Nghymru, y DU a Gweriniaeth Iwerddon yng ngoleuni'r buddsoddiad arfaethedig i'r porthladd yn sgil y cynnydd mynegol mewn costau.
Prosiect Tir ac Eiddo	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r pedwar safle yn y wedd gyntaf mewn camau gwahanol o gael eu datblygu gyda'r un mwyaf aeddfed yn barod i fwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol.
Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae angen gwaith pellach i ddangos sut mae mentrau presennol yn y Gogledd yn cyd-fynd cyn bwrw ymlaen i'r Achos Busnes Amlinellol.
Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	ACHOS BUSNES AMLINELLLOL	Mae gan y prosiect Achos Busnes Amlinellol sydd wedi'i ddatblygu'n dda yn ei le, gyda'r angen am fân ddiwygiadau cyn cyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth.
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Rhwydwaith Talent Twristiaeth	Adolygu'r Prosiect	Roedd Achos Busnes Amlinellol yn ei le ar gyfer y prosiect cyn Covid; fodd bynnag, bydd sgôp y prosiect yn cael ei adolygu i asesu effaith Covid-19.

Ffynhonnell: Y BWRDD UCHELGAIS

Marchnata

- 6.47 Y Swyddfa Rheoli Portffolio sy'n gyfrifol am gyfathrebu a marchnata sy'n gysylltiedig â phortffolio a rhaglenni cyffredinol y Cynllun Twf ac yn ddiweddar bu iddi benodi Swyddog Cyfathrebu ac Ymgysylltu i arwain ar y gwaith hwn.
- 6.48 Ar lefel prosiect, bydd pob Ariannwr Prosiect yn gyfrifol am ymgysylltu â rhanddeiliaid a grwpiau cymunedol i dynnu sylw at y cynnig a'i farchnata. Bydd y dull penodol ar gyfer pob prosiect yn cael ei nodi yn yr achos busnes prosiect.

Monitro, Gwerthuso ac Adborth

- 6.49 Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i'r Bwrdd Portffolio a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.
- 6.50 Mae Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'i ddatblygu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae cydrannau allweddol y Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'u nodi isod:
- Adroddiadau Uchafbwyntiau Misol ar gyfer pob rhaglen a phrosiect;
  - Adroddiadau Chwarterol Ffurfiol i'r Bwrdd Uchelgais, Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru;
  - Adroddiad Blynyddol Ffurfiol i'r Bwrdd Uchelgais, Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru;
  - Gwerthusiad effaith economaidd annibynnol i'w gynnal bob 3-5 mlynedd yn erbyn cyfres o ddangosyddion y cytunwyd arnynt â Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.
  - Bydd y buddion ehangach i'w cyflawni drwy gaffael, yn enwedig gwerth cymdeithasol a chymunedol, yn cael eu monitro a'u gwerthuso i sicrhau bod y rhanbarth yn cael y budd mwyaf o'r fath weithgarwch.
  - Bydd y Bwrdd Uchelgais yn gweithio â Llywodraeth Cymru i sicrhau bod gwerthuso yn erbyn y Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gydran allweddol o'r holl weithgareddau monitro a gwerthuso.
  - Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i ddatblygu mecanwaith adborth priodol ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru gyda'r ddwy lywodraeth i sicrhau bod y gwersi a ddysgir yn ystod cyflawniad y Cynllun Twf yn cael eu cofnodi a'u rhannu.

Gwireddu Buddion

- 6.51 Rôl allweddol ar gyfer y Swyddfa Rheoli Rhaglen fydd sicrhau bod buddion Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael eu gwireddu.
- 6.52 Mae buddion Cynllun Twf Gogledd Cymru wedi'u mapio yn yr achosion busnes portffolio a rhaglen ac yn cael eu hasesu yn erbyn cyflawni'r Weledigaeth Twf.
- 6.53 Mae rheoli buddion a gwireddu buddion yn gydran allweddol o ran sicrhau y cyflawnir Cynllun Twf Gogledd Cymru yn llwyddiannus. Bydd y Bwrdd Uchelgais yn ceisio gwneud y mwyaf o'r buddion lleol a rhanbarthol o gyflawni ei brosiectau a thrwy'r prosesau caffael cysylltiedig.
- 6.54 Bydd pob rhaglen a phrosiect yn gyfrifol am reoli buddion drwy Gynllun Gwireddu Buddion. Mae'r cynllun gwireddu buddion yn gweithredu fel trosolwg o'r prif gerrig milltir y manylir arnynt ymhob proffil buddiant. Mae'n gweithredu fel teclyn rheoli i fonitro, olrhain a rheoli'r gyfres gyffredinol o fuddion sy'n gysylltiedig â rhaglen neu brosiect.

Sicrwydd

- 6.55 Gweithiodd y Swyddfa Rheoli Portffolio â Chanolfan Sicrwydd Llywodraeth Cymru i ddatblygu Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig sy'n nodi'r gweithgareddau sicrwydd a gynhelir ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- 6.56 Fel rhan o'r Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig, bydd gweithgareddau sicrwydd yn digwydd ar draws pob lefel o'r Cynllun Twf - portffolio, rhaglen a phrosiect. Bydd Cynllun Twf

Gogledd Cymru'n defnyddio'r Porth 0-5 sydd wedi'i ddiffinio'n barod a'r Adolygiadau Asesu Prosiect, fel sy'n briodol ac yn gymesur.

- 6.57 Ar ôl cymeradwyo Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig y Portffolio, datblygir cynlluniau manwl o'r fath ar gyfer pob rhaglen a phrosiect yn y Cynllun Twf. Bydd union amseriad yr adolygiadau sicrwydd yn fater i'r Swyddfa Rheoli Rhaglen gytuno â Llywodraeth Cymru a'r Byrddau Rhaglen a Phrosiect perthnasol.
- 6.58 Er bod angen cytuno ar union amseriad yr adolygiadau, bydd yr egwyddorion a ganlyn yn cael eu cymhwyso:
- Bydd adolygiadau sicrwydd portffolio mawr yn cael eu cynnal yn gyfnodol bob 3-5 mlynedd oni bai y daw cais gan y Bwrdd Uchelgais, Llywodraeth y DU neu Gymru, i un gael ei gynnal yn gynharach.
  - Cynhelir adolygiadau sicrwydd rhaglen yn gyfnodol bob 2 flynedd oni bai y daw cais gan y Bwrdd Uchelgais, Llywodraeth y DU neu Lywodraeth Cymru, i un gael ei gynnal yn gynharach;
  - Cynhelir adolygiadau sicrwydd prosiect drwy gydol cyfnod y prosiect ar gyfnodau y cytunir arnynt ymlaen llaw. Gall lefel y sicrwydd amrywio yn ôl prosiect, ond byddai'n cynnwys o leiaf ddau adolygiad Porth allanol i bob prosiect, gan gynnwys adolygiad cyn cyflawni ac adolygiad gwireddu buddion. Nodir isod y rhesymeg dros bob dull arfaethedig:
    - Porth Prosiect 1 (Achos Amlinellol Strategol) - Dim ond ei angen ar gyfer prosiectau newydd neu'r rhai sydd yn y cam cysyniad ar hyn o bryd yn sgil yr Achos Busnes Rhaglen cymeradwy. Yr holl brosiectau eraill i gynhyrchu Achos Amlinellol Strategol/Achos Busnes Amlinellol ar gyfer Porth 2.
    - Porth Prosiect 2 (Achos Busnes Amlinellol) - Ei angen ar gyfer yr holl brosiectau o fewn y Cynllun Twf.
    - Porth Prosiect 3 (Achos Busnes Llawn) - penderfyniad y Swyddfa Rheoli Portffolio ynghylch p'un a oes angen Porth 3 ar sail prosiect wrth brosiect.
    - Porth Prosiect 4 (Gweithredu) - penderfyniad y Swyddfa Rheoli Portffolio ynghylch p'un a oes angen Porth 3 ar sail prosiect wrth brosiect.
    - Porth Prosiect 5 (Gwireddu Buddiannau) - Ei angen ar gyfer yr holl brosiectau o fewn y Cynllun Twf.
  - Adolygiad Asesu Prosiect - Gellir ei ddefnyddio yn lle Porth 1-5 lle mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio, mewn ymgynghoriad â Chanolfan Sicrwydd LIC, yn ystyried ei fod yn fecanwaith adolygu mwy priodol.

Atodiad A - Aseiad Effaith Cenedlaethau'r Dyfodol

Tud. 149

SUT MAE'R CYNNIG YN CYD-FYND Â'R NODAU LLESIANT?		
Nod Llesiant	Sut mae'r cynnig yn cyd-fynd â'r nodau llesiant? (Nodwch unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol)	Pa gamau sydd wedi / sydd angen eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu i wella'r effaith cadarnhaol?
<p>Cymru ffyniannus Cymdeithas arloesol, gynhyrchiol, carbon isel sy'n cydnabod y terfynau sydd ar yr amgylchedd byd-eang ac sydd, o ganlyniad, yn defnyddio adnoddau mewn modd effeithlon a chymesur (gan gynnwys gweithredu ar newid yn yr hinsawdd); ac sy'n datblygu poblogaeth fedrus ac addysgedig mewn economi sy'n cynhyrchu cyfoeth ac yn cynnig cyfleoedd cyflogaeth, gan ganiatáu i bobl fanteisio ar y cyfoeth a gynhyrchir drwy gael gafael ar waith addas.</p>	<p>+ Bydd y portffolio yn creu rhai miloedd o swyddi newydd i Ogledd Cymru</p> <p>+ Bydd hefyd yn hyfforddi busnesau ac unigolion, ac yn ehangu'r gofod ar gyfer hyfforddi, deori, ymchwil a datblygu</p> <p>+ Mae'r portffolio yn cryfhau arweinyddiaeth Gogledd Cymru ym maes technolegau carbon isel ar draws y sector gweithgynhyrchu gwerth uchel (biotechnoleg, technoleg cell hydrogen), bwyd-amaeth (amaeth carbon niwtral), trafndiaeth a chynhyrchu ynni</p> <p>- Bydd datblygu safleoedd yn creu allyriadau carbon; fydd yn cael eu lliniaru a'u rheoli drwy bolisiau a phrosesau cenedlaethol ac ar lefel awdurdod lleol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y broses o gymeradwyo achosion prosiectau yn rhoi ystyriaeth i'r allyriadau carbon arfaethedig ynghyd â'r arbedion sy'n deillio o bob prosiect. • Bydd Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'i hymgorffori i'r holl weithgarwch caffael, gan asesu'r cyfraniad tuag at y dangosyddion llesiant cenedlaethol perthnasol i Gymru • Bydd ystyriaethau amgylcheddol yn rhan greiddiol o'r cyfleoedd am gontractau, gan leihau'r effaith ar yr amgylchedd a chefnogi technolegau, ymagweddau ac arloesi newydd gyda chontractwyr a'r gadwyn gyflenwi, gyda ffocws ar yr economi cylchol.
<p>Cymru gydnherth Cenedl sy'n cynnal ac yn gwella amgylchedd naturiol bioamrywiol gydag ecosystemau iach gweithredol sy'n cefnogi cydnherthedd cymdeithasol, economaidd ac ecolegol ynghyd â'r gallu i addasu i newid (er enghraifft newid yn yr hinsawdd).</p>	<p>+ Bydd y portffolio yn adeiladu ar sgiliau busnesau ac unigolion gan gefnogi gallu'r busnesau ac unigolion hynny i addasu i newid a'u paratoi ar gyfer cyfleoedd sy'n canolbwyntio ar y dyfodol</p> <p>+ Bydd y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yn adeiladu ar sgiliau mewn rheolaeth tir carbon niwtral a thechnolegau</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y broses o gymeradwyo achosion prosiectau yn rhoi ystyriaeth i'r gwelliannau i fioamrywiaeth ac effaith pob prosiect. • Bydd Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'i hymgorffori i'r holl weithgarwch caffael, gan asesu'r cyfraniad tuag at y dangosyddion llesiant cenedlaethol perthnasol i Gymru

	<p>ynni adnewyddadwy drwy addysgu pobl ifanc a busnesau bach a chanolig</p> <p>+ Bydd y prosiect datgarboneiddio trafndiaeth rhanbarthol a'r rhaglenni digidol yn cynorthwyo i wella ansawdd yr aer drwy'r newid o deithio mewn cerbydau petrol/disel i weithio o bell neu ddewisiadau teithio digarbon / carbon isel</p> <p>- Mae'n bosib y bydd datblygu safleoedd yn effeithio ar safleoedd sy'n sensitif yn ecolegol, gan greu allyriadau carbon a disodli ecosystemau naturiol; caiff yr effaith ei liniaru a'i reoli drwy bolisiau a phrosesau cenedlaethol ac ar lefel awdurdod lleol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd ystyriaethau amgylcheddol yn rhan greiddiol o'r cyfleoedd am gontractau, gan leihau'r effaith ar yr amgylchedd, gyda ffocws ar ddatblygu safleoedd tir llwyd yn hytrach na thir glas, a chynnwys yr economi cylchol ac integreiddio isadeiledd gwyrdd • Ceisio lleihau i'r eithaf ôl-troed carbon prosiectau a chefnogi'r economi carbon isel, gan ganolbwyntio ar yr ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru i gyflawni sector cyhoeddus carbon niwtral erbyn 2030, gan leihau nwyon tŷ gwyrdd, gwella ein hamgylchedd naturiol a gwarchod ein bioamrywiaeth. • Cefnogi ac ymgysylltu â'r trydydd sector mewn ymagwedd ar sail gwerth sy'n cefnogi gwytnwch yn y trydydd sector i weithio gyda chontractwyr a'r gadwyn gyflenwi a'u cefnogi.
<p>Cymru iachach Cymdeithas lle mae llesiant corfforol a meddyliol pobl cystal â phosibl a lle deallir dewisiadau ac ymddygiadau sydd o fudd i iechyd yn y dyfodol.</p>	<p>+ Bydd y Cynllun Twf yn cynorthwyo i wella lles meddyliol drwy (1) creu swyddi o ansawdd gwell ar gyfer y farchnad lafur leol drwy ymyraethau wedi'u targedu mewn sectorau gwerth uchel a (2) adeiladu gweithlu mwy medrus o fewn y rhanbarth drwy gefnogi mentrau sgiliau a hyfforddiant</p> <p>+ Bydd y cyfleoedd hyn yn cefnogi gwelliannau mewn safonau byw ar draws y rhanbarth gan leihau tlodi, anghyfartaledd ac amddifadedd.</p> <p>+ Drwy ei bartneriaeth gyda'r Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol, mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymgysylltu â'r Byrddau Sector</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'i hymgorffori i'r holl weithgarwch caffael, gan asesu'r cyfraniad tuag at y dangosyddion llesiant cenedlaethol perthnasol i Gymru • Bydd y Bwrdd Uchelgais yn gweithio'n uniongyrchol gyda'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i gynnwys gwytnwch cymunedol ac adeiladu cyfoeth gan ddatblygu asedau yn ein cymunedau i gynnwys cefnogi iechyd meddwl cadarnhaol mewn gweithleoedd, cadwyni cyflenwi ac mewn cymunedau • Bydd y Bwrdd Uchelgais yn gweithio gyda phrosesau cynllunio cenedlaethol a lleol i

	<p>Cyhoeddus i ystyried sut y gall y rhaglenni/prosiectau gynnig buddiannau cyfartal i drigolion y rhanbarth drwy ddatblygu sgiliau a chyflogaeth</p> <p>+ Bydd y prosiect datgarboneiddio trafniadaeth rhanbarthol yn gwella ansawdd yr aer ar draws Gogledd Cymru, gan arwain at leihau afiechydon cardiofasgwlaidd ac anadlol gan wella disgwyliad oes yn gyffredinol</p>	<p>hyrwyddo a hybu deilliannau llesiant drwy'r gweithgareddau caffael, ac yn profi polisiâu allweddol mewn meysydd megis <i>dyluniadau adeiladau sy'n hyrwyddo iechyd; mynediad i safleoedd prosiectau i gerddwyr/beicwyr, gan gynnwys pobl anabl; ynghyd ag ystyried cyfleoedd i gynnwys isadeiledd gwyrdd.</i></p>
<p>Cymru sy'n fwy cyfartal Cymdeithas sy'n galluogi pobl i gyflawni eu potensial ni waeth beth fo'u cefndir neu eu hamgylchiadau (gan gynnwys eu cefndir a'u hamgylchiadau cymdeithasol-economaidd)</p>	<p>+ Mae'r Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol wedi bod yn bartner allweddol wrth ddatblygu'r portffolio gan ystyried sut mae'r rhaglenni/prosiectau yn gallu cynnig buddiannau cyfartal i drigolion y rhanbarth drwy ddatblygu sgiliau a chyflogaeth</p> <p>+ Mae rhaglenni'r Cynllun Twf wedi'u dosbarthu ar draws rhanbarth y Gogledd, gydag arweinyddiaeth ac ymgysylltiad gyda'r holl Gynghorau Sir gyda'r bwriad o ledaenu'r buddion yn deg.</p> <p>+ Bydd y systemau caffael yn cefnogi'r cadwyni cyflenwi lleol i ymgysylltu gyda chontractau mwy drwy sesiynau briffio cadwyni cyflenwi a chyfleoedd bidio ar y cyd a rhestr aros o brosiectau</p> <p>+ Mae pob rhaglen/prosiect hefyd wedi ystyried y bydd rhywfaint o'r buddiannau economaidd yn cael eu colli gan y bydd rhai swyddi'n cael eu llenwi gan drigolion o tu hwnt i ffin rhanbarth y Gogledd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y Bwrdd Uchelgais yn hyrwyddo ac yn hybu cyflawni buddion gwerth cymdeithasol a chymunedol drwy weithgarwch caffael ac yn profi polisiâu allweddol megis y ddyletswydd gymdeithasol economaidd a'r bil partneriaethau cymdeithasol. • Gweithio gyda'n partneriaid i sicrhau ein bod yn cefnogi pobl o bob cefndir ac amgylchiadau i ailhyfforddi, datblygu sgiliau newydd drwy wirfoddoli neu gyfrannu at addysg/prentisiaethau drwy gyfrwng strategaethau recriwtio ac ymgysylltu arloesol • Targedu cyfleoedd ac ymgysylltu â mecanweithiau presennol i gefnogi grwpiau penodol megis pobl ifanc neu'r rheiny sydd mewn ardaloedd o amddifadedd i ymgysylltu mewn addysg a dysgu/datblygu. • Cefnogi ymgysylltu a chysylltiadau gydag ysgolion ac ymgysylltu â'r cwricwlwm 2022 newydd yng Nghymru, gyda ffocws ar gynhwysiad digidol.

	<ul style="list-style-type: none"> + Bydd manylion y swyddi sy'n cael eu creu ar draws y portffolio yn cael eu didoli yn ôl rhywedd, oedran, amrywiaeth a boddhad swydd. - Ymysg rhai o drigolion Gogledd Cymru, bydd cenedlaethau sydd wedi'u hamddifadu o brofiadau addysgiadol da, ac efallai y byddant yn cael anhawster i gael mynediad at y cyfleoedd hyfforddiant a chyflogaeth a gynigir gan y Cynllun Twf. Bydd hyn yn parhau â'r bwlch tlodi sydd wedi bodoli ers cyhyd yn y rhanbarth 	
<p>Cymru o gymunedau cydlynol Cymunedau atyniadol, hyfyw a diogel sydd â chysylltiadau da.</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Mae'r Cynllun Twf yn canolbwyntio ar dwf y gellir ei ymestyn a'i wasgaru ledled y rhanbarth i gyflawni twf economaidd cynaliadwy, cytbwys a chynhwysol, gyda'r buddion wedi'u rhannu ar draws y rhanbarth. + Bydd y rhaglen ddigidol yn gwella'r cyfathrebu ar draws gogledd Cymru, gan gysylltu cymunedau yn rhithiol + Bydd manylion y swyddi sy'n cael eu creu ar draws y portffolio yn cael eu didoli (bob blwyddyn?) yn ôl rhywedd, oedran ac amrywiaeth + Mae'r rhaglenni a'r prosiectau yn cael eu cyd-gynhyrchu drwy bartneriaethau sy'n cynnwys y sector cyhoeddus a'r sector preifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth sgiliau rhanbarthol, ac yn canolbwyntio ar ymgysylltu â phobl sydd o dan anfantais 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'i hymgorffori i'r holl weithgarwch caffael, gan asesu'r cyfraniad tuag at y dangosyddion llesiant cenedlaethol perthnasol i Gymru • Gweithio â phartneriaid caffael a sefydliadau trydydd sector i wneud y mwyaf o'r cyfleoedd i adeiladu cyfoeth cymunedol. • Mae gwaith ar y gweill i adeiladu dealltwriaeth a pherchnogaeth o'r Cynllun Twf ar lefel gymunedol ar draws y rhanbarth, gan sicrhau ymagwedd gynhwysol sy'n canolbwyntio ar ymgysylltu â grwpiau sy'n anodd cysylltu â hwy, a phobl sydd o dan anfantais oherwydd eu rhywedd, anabledd, ethnigrwydd neu oedran • Bydd gofyn i'r holl achosion busnes prosiect gynnwys cynllun yn amlinellu camau'r prosiect fydd yn sicrhau bod mynediad teg a chynhwysol i gyfleoedd sy'n deillio o

	oherwydd eu rhywedd, anabledd, ethnigrwydd neu oedran.	fuddsoddiad y Cynllun Twf fel rhan o'r broses datblygu a chymeradwyo
<p>Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu Cymdeithas sy'n hyrwyddo ac yn gwarchod diwylliant, treftadaeth a'r Gymraeg ac sy'n annog pobl i gyfranogi yn y celfyddydau, a chwaraeon a gweithgareddau hamdden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y Cynllun Twf yn creu swyddi a chyfleoedd hyfforddi er mwyn i bobl ifanc aros a gweithio yng Ngogledd Cymru a pharhau i ddefnyddio'r Gymraeg yn eu bywydau personol a phroffesiynol. • Mae'r Cynllun Twf yn cynnwys prosiectau o fewn diwydiannau twf ynni carbon isel a gweithgynhyrchu gwerth uchel fydd yn darparu cyfleoedd swyddi gwerth uchel ledled Gogledd Cymru, yn enwedig yng Ngwynedd a Môn sydd â chanran uwch o siaradwyr Cymraeg ar draws y rhanbarth • Hefyd, mae prosiectau sy'n canolbwyntio ar sectorau sylfaenol mwy traddodiadol - bwyd-amaeth a thwristiaeth. Mae hyn yn arbennig o berthnasol i'r sector amaethyddiaeth lle mae canran uwch o weithwyr yn siarad Cymraeg o gymharu â'r boblogaeth gyffredinol. • Bydd y rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yn gwella'r cyfleoedd i drigolion ac ymwelwyr ymgysylltu'n gadarnhaol gyda'n hetifeddiaeth ddiwylliannol ac amgylcheddol drwy wella'r cyfleoedd gwasanaeth i gwsmeriaid, a chyfleoedd pellach i ddatblygu cynnyrch bwyd o Gymru 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'i hymgorffori i'r holl weithgarwch caffael, gan asesu'r cyfraniad tuag at y dangosyddion llesiant cenedlaethol perthnasol i Gymru • Ymgysylltu â phartneriaethau newydd megis amgueddfeydd, theatrau a'r celfyddydau i gefnogi'r gwaith o ddatblygu ein hystyriaethau diwylliannol ac iaith Gymraeg yn ein cyfleoedd contract • Bydd gofyn i'r holl achosion busnes prosiect gwblhau asesiad effaith ar yr iaith Gymraeg fel rhan o'u proses datblygu a chymeradwyo, ac ystyried cyfleoedd i ddathlu ac ymgysylltu â diwylliant Cymru a'r iaith Gymraeg drwy gomisiynu pob prosiect isadeiledd

	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Bwrdd Uchelgais yn endid dwyieithog yn ei holl weithrediadau; mae'r holl ddeunyddiau cyhoeddus yn cael eu cynhyrchu'n ddwyieithog 	
<p>Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang Cenedl sydd, wrth iddi wneud unrhyw beth i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, yn ystyried a allai gwneud peth o'r fath gyfrannu'n gadarnhaol at lesiant byd-eang.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y portffolio yn cefnogi'r trawsnewidiad i economi carbon isel drwy gynhyrchu ynni, arbed carbon ac arloesi drwy gyflwyno technolegau carbon isel o fewn y diwydiant ac ar lefel busnes/fferm. Bydd y prosiectau yn cyfrannu at weithrediadau Cymru ar newid hinsawdd a'r ymdrechion tuag at ddatgarboneiddio byd-eang. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'i hymgorffori i'r holl weithgarwch caffael, gan asesu'r cyfraniad tuag at y dangosyddion llesiant cenedlaethol i Gymru perthnasol • Ystyried mesurau gwrthbwyso carbon byd-eang ar gyfer unrhyw allyriadau carbon • Chwilio am gyfleoedd i ymgysylltu â ffoaduriaid a cheiswyr lloches â chanddynt sgiliau gwerthfawr sy'n berthnasol i'r rhaglenni / prosiectau • Sicrhau nad yw'r cadwyni cyflenwi ar gyfer prosiectau yn cefnogi caethwasiaeth fodern, camdriniaeth amgylcheddol nac yn groes i hawliau dynol

Thema trawsbynciol	Sut mae'r cynnig yn cyflawni yn erbyn y thema trawsbynciol?	Pa gamau sydd wedi / sydd angen eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu i wella'r effaith cadarnhaol?
Cyfle Cyfartal	<ul style="list-style-type: none"> + Mae'r Cynllun Twf yn ceisio darparu mwy o gyfleoedd i bawb ledled Gogledd Cymru drwy amrediad o brosiectau trawsffurfio fydd yn cyflwyno cyfleoedd ar gyfer datblygu sgiliau a hyfforddiant. Un o agweddau allweddol Cynllun Twf Gogledd Cymru yw ei fod yn cael ei dargedu'n ofodol i greu cyfleoedd ledled y rhanbarth + Mae'r Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol wedi bod yn bartner allweddol wrth ddatblygu'r portffolio gan ystyried sut mae'r rhaglenni/prosiectau yn gallu cynnig buddiannau cyfartal i drigolion y rhanbarth drwy ddatblygu sgiliau a chyflogaeth + Bydd y systemau caffael yn cefnogi'r cadwyni cyflenwi lleol i ymgysylltu gyda chontractau mwy drwy sesiynau briffio cadwyni cyflenwi a chyfleoedd bidio ar y cyd a rhestr aros o brosiectau + Bydd y rhaglenni trafndiaeth strategol a digidol yn gwella'r cysylltiadau ffisegol a rhithiol rhwng cymunedau ledled y Gogledd + Mae'r rhaglenni a'r prosiectau yn cael eu cyd-gynhyrchu drwy bartneriaethau sy'n cynnwys y sector cyhoeddus a'r sector preifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth sgiliau rhanbarthol, ac yn canolbwyntio ar ymgysylltu â phobl sydd o dan anfantais 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y Bwrdd Uchelgais yn hyrwyddo ac yn hybu cyflawni buddion gwerth cymdeithasol a chymunedol drwy weithgarwch caffael ac yn profi polisiau allweddol megis y ddyletswydd gymdeithasol economaidd a'r bil partneriaethau cymdeithasol. • Gweithio gyda'n partneriaid i sicrhau ein bod yn cefnogi pobl o bob cefndir ac amgylchiadau i ailhyfforddi, datblygu sgiliau newydd drwy wirfoddoli neu gyfrannu at addysg/prentisiaethau drwy gyfrwng strategaethau recriwtio ac ymgysylltu arloesol • Targedu cyfleoedd ac ymgysylltu â mecanweithiau presennol i gefnogi grwpiau penodol megis pobl ifanc neu'r rheiny sydd mewn ardaloedd o amddifadedd i ymgysylltu mewn addysg a dysgu/datblygu. • Cefnogi ymgysylltu a chysylltiadau gydag ysgolion ac ymgysylltu â'r cwricwlwm 2022 newydd yng Nghymru, gyda ffocws ar gynhwysiad digidol. • Bydd manylion y swyddi sy'n cael eu creu ar draws y portffolio yn cael eu didoli yn ôl rhywedd, oedran ac amrywiaeth

	<p>oherwydd eu rhywedd, anabledd, ethnigrwydd neu oedran</p>	
Datblygu Cynaliadwy	<ul style="list-style-type: none"> + Mae datblygu cynaliadwy yn greiddiol i'r Cynllun Twf ac mae ganddo ffocws clir ar ynni carbon isel, gwella'r seilwaith digidol, hyrwyddo arloesedd a sicrhau cynaladwyedd mwy hirdymor ar gyfer y rhanbarth a chymunedau + Cryfhau arweinyddiaeth Gogledd Cymru ym maes technolegau carbon isel ar draws y sector gweithgynhyrchu gwerth uchel (biotechnoleg, technoleg cell hydrogen), bwyd-amaeth (amaeth carbon niwtral), trafnidiaeth a chynhyrchu ynni + Adeiladu ar sgiliau busnesau ac unigolion sy'n cefnogi'r busnesau i addasu i newid a'u paratoi ar gyfer cyfleoedd sy'n canolbwyntio ar y dyfodol + Bydd y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yn adeiladu ar sgiliau mewn rheolaeth tir carbon niwtral a thechnolegau ynni adnewyddadwy drwy addysgu pobl ifanc a busnesau bach a chanolig + Bydd y rhaglenni trafnidiaeth a digidol yn cynorthwyo i wella ansawdd yr aer drwy'r newid o deithio mewn cerbydau petrol/disel i weithio o bell neu ddewisiadau teithio di-garbon / carbon isel 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'i hymgorffori i'r holl weithgarwch caffael, gan asesu'r cyfraniad tuag at y dangosyddion llesiant cenedlaethol perthnasol i Gymru • Bydd ystyriaethau amgylcheddol yn rhan greiddiol o'r cyfleoedd am gontractau, gan leihau'r effaith ar yr amgylchedd, gyda ffocws ar ddatblygu safleoedd tir llwyd yn hytrach na thir glas, a chynnwys yr economi cylchol ac integreiddio isadeiledd gwyrdd • Ceisio lleihau i'r eithaf ôl-troed carbon prosiectau a chefnogi'r economi carbon isel, gan ganolbwyntio ar yr ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru i gyflawni sector cyhoeddus carbon niwtral erbyn 2030, gan leihau nwyon tŷ gwyrdd, gwella ein hamgylchedd naturiol a gwarchod ein bioamrywiaeth. • Cefnogi ac ymgysylltu â'r trydydd sector mewn ymagwedd ar sail gwerth sy'n cefnogi gwytnwch yn y trydydd sector i weithio gyda chontractwyr a'r gadwyn gyflenwi a'u cefnogi.
Mynd i'r Afael â Thlodi	<ul style="list-style-type: none"> + Mae'r Cynllun Twf yn cyflawni yn erbyn Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru a'i hamcanion, yn benodol o ran gwella llesiant 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'i hymgorffori i'r holl weithgarwch caffael, gan asesu'r cyfraniad tuag at y

	<p>economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Gogledd Cymru. Elfen allweddol o hyn yw cefnogi a chadw pobl ifanc yn y rhanbarth ac ymdrin â mudandod ac anweithgarwch.</p> <ul style="list-style-type: none"> + Bydd y portffolio yn creu rhai miloedd o swyddi newydd i Ogledd Cymru + Bydd hefyd yn hyfforddi busnesau ac unigolion, ac yn ehangu'r gofod ar gyfer hyfforddi, deori, ymchwil a datblygu + Cryfhau economi Gogledd Cymru drwy arwain ym maes technolegau carbon isel ar draws y sector gweithgynhyrchu gwerth uchel (biotechnoleg, technoleg cell hydrogen), bwyd-amaeth (amaeth carbon niwtral), trafnidiaeth a chynhyrchu ynni + Mae'r Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol wedi bod yn bartner allweddol wrth ddatblygu'r portffolio gan ystyried sut mae'r rhaglenni/prosiectau yn gallu cynnig buddiannau cyfartal i drigolion y rhanbarth drwy ddatblygu sgiliau a chyflogaeth + Mae rhaglenni'r Cynllun Twf wedi'u dosbarthu ar draws rhanbarth y Gogledd, gydag arweinyddiaeth ac ymgysylltiad gyda'r holl Gynghorau Sir gyda'r bwriad o ledaenu'r buddion yn deg. 	<p>dangosyddion llesiant cenedlaethol perthnasol i Gymru</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gweithio gyda'n partneriaid i sicrhau ein bod yn cefnogi pobl o bob cefndir ac amgylchiadau i ailhyfforddi, datblygu sgiliau newydd drwy wirfoddoli neu gyfrannu at addysg/prentisiaethau drwy gyfrwng strategaethau recriwtio ac ymgysylltu arloesol • Targedu cyfleoedd ac ymgysylltu â mecanweithiau presennol i gefnogi grwpiau penodol megis pobl ifanc neu'r rheiny sydd mewn ardaloedd o amddifadedd i ymgysylltu ag addysg a dysgu/datblygu. • Gweithio â phartneriaid caffael a sefydliadau trydydd sector i wneud y mwyaf o'r cyfleoedd i adeiladu cyfoeth cymunedol. • Cefnogi ymgysylltu a chysylltiadau gydag ysgolion ac ymgysylltu â'r cwricwlwm 2022 newydd yng Nghymru, gyda ffocws ar gynhwysiad digidol.
<p>Yr iaith Gymraeg a Diwylliant</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y Cynllun Twf yn creu swyddi a chyfleoedd hyfforddi er mwyn i bobl ifanc aros a gweithio yng Ngogledd Cymru a pharhau i ddefnyddio'r Gymraeg yn eu bywydau personol a phroffesiynol 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'i hymgorffori i'r holl weithgarwch caffael, gan asesu'r cyfraniad tuag at y dangosyddion llesiant cenedlaethol perthnasol i Gymru perthnasol

	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Cynllun Twf yn cynnwys prosiectau o fewn diwydiannau twf ynni carbon isel a gweithgynhyrchu gwerth uchel fydd yn darparu cyfleoedd swyddi gwerth uchel ledled Gogledd Cymru, yn enwedig yng Ngwynedd a Môn sydd â chanran uwch o siaradwyr Cymraeg ar draws y rhanbarth • Hefyd, mae prosiectau sy'n canolbwyntio ar sectorau sylfaenol mwy traddodiadol - bwyd-amaeth a thwristiaeth. Mae hyn yn arbennig o berthnasol i'r sector amaethyddiaeth lle mae canran uwch o weithwyr yn siarad Cymraeg o gymharu â'r boblogaeth gyffredinol. • Bydd y rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yn gwella'r cyfleoedd i drigolion ac ymwelwyr ymgysylltu'n gadarnhaol gyda'n hetifeddiaeth ddiwylliannol ac amgylcheddol drwy wella'r cyfleoedd gwasanaeth i gwsmeriaid a chyfleoedd pellach i ddatblygu cynnyrch bwyd o Gymru • Mae'r Bwrdd Uchelgais yn endid dwyieithog yn ei holl weithrediadau; mae'r holl ddeunyddiau cyhoeddus yn cael eu cynhyrchu'n ddwyieithog 	<ul style="list-style-type: none"> • Ymgysylltu â phartneriaethau newydd megis amgueddfeydd, theatrau a'r celfyddydau i gefnogi'r gwaith o ddatblygu ein hystyriaethau diwylliannol ac iaith Gymraeg yn ein cyfleoedd contract • Bydd gofyn i'r holl achosion busnes prosiect gwblhau asesiad effaith ar yr iaith Gymraeg fel rhan o'u proses datblygu a chymeradwyo, ac ystyried cyfleoedd i ddathlu ac ymgysylltu â diwylliant Cymru a'r iaith Gymraeg drwy gomisiynu pob prosiect isadeiledd
--	--	---

Atodiad B - Cyfarfodydd Allweddol wrth ddatblygu'r Cynllun Twf

Atodiad C - Prosiectau'r Cynllun Twf

Tabl C.1 Prosiectau'r Cynllun Twf					
Rhaglen	Prosiect	Ariannwr y prosiect	Cyfanswm buddsoddiad	Gofyn y Cynllun Twf	Crynodeb
Gweithgynhyrchu ac arloesedd gwerth uchel	Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol	Prifysgol Bangor	£9.6m	£3.0m	Bydd y CEB yn ganolfan gyda'r gorau yn y byd o ran canfod ensymau newydd o bwys diwydiannol. Bydd y CEB yn darparu sylfaen gref ar gyfer denu ymchwilwyr blaenllaw ar lefel fyd-eang, cyllid ymchwil cyhoeddus a masnachol arwyddocaol a mewnfuddsoddiad i Gymru. Mae'r CEB hefyd yn ceisio denu cwmnïau yn y sector biocatalysis i'r Gogledd i gymryd mantais ar y buddion clystyru a chydgrynhoi y mae'r rhanbarth yn eu cynnig yn sgil ei arbenigedd hir-sefydlog mewn biobeirianeg.
	Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter	Prifysgol Glyndŵr	£29.8m	£10.0m	Bydd y Ganolfan Opteg a Pheirianeg Menter yn darparu cyfleusterau (yn Wrecsam a Llanelwy) sydd wedi'u targedu i hybu datblygiad sgiliau lefel uchel ar gyfer y rhanbarth a galluogi busnesau bach a chanolig eu maint a busnesau mawr i weithio mewn partneriaeth â Phrifysgol Glyndŵr, Wrecsam, ar ymchwil a datblygiad sy'n cael ei lywio'n fasnachol.
Bwyd-amaeth a thwristiaeth	Rhwydwaith Talent a Thwristiaeth Gogledd Cymru	Coleg Llandrillo a Chyngor Bwrdeistref Conwy	£12.9m	£4.5m	Mae'r Rhwydwaith Talent Twristiaeth yn amlinellu cynlluniau uchelgeisiol i ddiogelu darpariaeth sgiliau a chynyddu buddion masnachol o un o'r sectorau mwyaf sefydledig a'r un sy'n tyfu gyflymaf yn y rhanbarth. Nod Rhwydwaith TALENT Twristiaeth Gogledd Cymru yw ysgogi cydweithrediad cyhoeddus-preifat i gydlynw gweithrediad ar sgiliau a datblygu cynnyrch i drawsnewid a sbarduno twf y sector twristiaeth a lletygarwch yn y rhanbarth.
	Prosiect Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Grŵp Llandrillo Menai	£13.0m	£10.0m	Y weledigaeth yw creu Canolbwynt Economi Gwledig arbennig o'r radd flaenaf yng Nglynllifon, sy'n cynnig ystod o gyfleusterau a gwasanaethau i gryfhau a gwella'r economi rhanbarthol, yn benodol drwy dyfu'r sector bwyd a diod.
	Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	Coleg Cambria	£15.4m	£10.0m	Nod Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi yw arwain y Gogledd at ddyfodol gwydn lle mae rheolaeth tir carbon niwtral yn ganolog i sector ynni adnewyddadwy datblygol sy'n cefnogi cymuned gynaliadwy, ffyniannus ac iach sy'n cwmpasu cymysgfa wledig/trefol y rhanbarth.

Rhaglen	Prosiect	Ariannwr y prosiect	Cyfanswm buddsoddiad	Gofyn y Cynllun Twf	Crynodeb
Tir ac eiddo	Porth Caergybi	Stena Line	£80.0m	£35.0m	Sicrhau dyfodol porthladd Caergybi drwy ddarparu cyfleusterau mordeithio a llwytho trwm dŵr dwfn, gwella mynediad cerbydol, gwarantu dyfodol y morglawdd a darparu ar gyfer galwadau prosiectau ynni rhanbarthol.
	Prosiect Cyd-fenter Tir ac Eiddo Rhanbarthol	Y BWRDD UCHELGAIS	£275.4m	£44.1m	Yn cynnwys pum safle eiddo: Safle Ysbyty Dinbych - Mae cais cynllunio wedi'i gyflwyno am ddatblygiad masnachol a phreswyl defnydd cymysg. Bydd arian y Cynllun Twf yn cynorthwyo wrth gyflawni safle wedi'i glirio a'i adfer gyda phrif wasanaethau. Safle Strategol Bodelwyddan -Safle datblygu masnachol a phreswyl defnydd cynnwys 137 hectar. Bydd arian y Cynllun Twf yn darparu'r prif wasanaethau fel y gellir dod â'r safle i'r farchnad i'w ddatblygu. Safle Strategol Bryn Cegin -Darparu arwynebedd llawr diwydiannol i fodloni'r galw hysbys am unedau. Porth Wrecsam - Bydd arian y Cynllun Twf yn darparu'r caniatâd statudol gofynnol ac yn cyflwyno'r prif wasanaethau fel bod modd dod â'r safle i'r farchnad i'w werthu a'i ddatblygu. Safle Strategol Warren Hall - Bydd arian y Cynllun Twf yn darparu'r caniatâd statudol gofynnol ac yn cyflawni prif wasanaethau fel bod modd i'r safle defnydd cymysg 65 hectar gael ei roi ar y farchnad ar werth ac yna gael ei ddatblygu gan y sector preifat.
Digidol	Ffibr llawn	Y BWRDD UCHELGAIS	£7.2m	£6.8m	Ceisio'r prosiect hwn gyflawni cysylltedd ffeibr llawn (addas ar gyfer gigabit) i 28 o safleoedd busnes allweddol ar draws y Bwrdd Uchelgais. Ffocws y prosiect yw darparu mynediad at wasanaethau ffeibr llawn sy'n fwy fforddiadwy, y gellir ei gyflawni ar raddfa ac er mwyn gwasanaethu anghenion busnesau bach a chanolig eu maint, yn lle ac er mwyn ategu cylchedau lein ar les sy'n ddrytach. Unwaith y bydd wedi'i gwblhau, bydd tua 4,100 o eiddo busnes a 450 o eiddo preswyl yn medru cael mynediad at fand llydan ffeibr llawn addas ar gyfer gigabit.
	Cysylltu'r % derfynol	Y BWRDD UCHELGAIS	£4.0m	£4.0m	Mae'r prosiect hwn yn ceisio cyflymu datblygiad Campysau Cysylltiedig mewn 19 o safleoedd economaidd rhanbarthol allweddol. Bydd yn targedu safleoedd allweddol sy'n cyflwyno achosion defnydd ar gyfer 5G a rhwydweithiau pŵer isel yng nghyd-destun diwydiant trwm, diwydiant ysgafn, safleoedd ymchwil, safleoedd masnachol ac ar draws campws gwledig llawer mwy (gan gynnwys miloedd o ffermydd a chlystyrau amaethyddol). Amcangyfrifir y bydd gan oddeutu 2,600 o eiddo busnes

Rhaglen	Prosiect	Ariannwr y prosiect	Cyfanswm buddsoddiad	Gofyn y Cynllun Twf	Crynodeb
					fynediad at 5G band eang uchel a gwasanaethau Wi-Fi pŵer isel, unwaith y bydd wedi'i gwblhau.
	Campws Cysylltiedig	Y BWRDD UCHELGAIS	£21.0m	£21.0m	Mae'r prosiect hwn yn ceisio ymateb i alw'r diwydiant a gyrwyr technoleg drwy gefnogi gweithrediad mwy effeithlon y cadwyni cyflenwi, a gweithrediadau trafniadaeth mawr (megis porthladdoedd). Gyda'i gilydd, bydd 156km o goridor ffordd a rheilffordd wedi'i gysylltu â 5G/Rhwydweithiau Mynediad Di-Wifr Pŵer Isel, ar hyd coridor yr A55 a'r llwybr prif lein rheilffordd cyfagos. Amcangyfrifir bod hyd at 1.57 miliwn o siwrnai rheilffordd a 1.3 miliwn o siwrnai ar y ffordd yn elwa o well cysylltedd 5G, unwaith y bydd wedi'i gwblhau.
	Coridor Cysylltiedig	Y BWRDD UCHELGAIS	£2.2m	£2.2m	Mae'r prosiect hwn yn targedu gwasanaeth cyflym iawn hollgynhwysol ar draws y Gogledd, nad ydynt yn cael eu gwasanaethu hyd yma gan ddulliau eraill ac na allant gyflawni cyflymder o 30Mbps (lawrlwytho) o leiaf ar hyn o bryd. Mae diffyg band eang dibynadwy, neu mewn rhai achosion, band eang sylfaenol, yn broblem allweddol sy'n wynebu busnesau gwledig, gan lesteirio amddifadedd a chyfrannu at y wasgfa ddemograffig - bydd hyn yn gymorth i liniaru a gwyrddroi'r tueddiadau hyn. Bydd hyd at 10,100 o eiddo preswyl a 4,300 eiddo busnes yn cael mynediad at fand llydan cyflym iawn unwaith y bydd wedi'i gwblhau.
	Prosiect Canolfan Prosesu Signal Digidol	Prifysgol Bangor	£7.3m	£3.0m	Bydd y prosiect yn dwyn ynghyd ymchwilwyr o Brifysgol Bangor i weithio law yn llaw â chwmnïau rhyngwladol proffil uchel a busnesau bach a chanolig eu maint yng Nghymru gan alluogi iddynt weithio gyda'i gilydd i ymchwilio datrysiadau rhwygol ar gyfer 5G. Bydd y prosiect yn galluogi i'r Ganolfan Prosesu Signal Digidol ymestyn ei bresenoldeb a'i gylch gwaith, gan integreiddio'n llawn â'r Prosiect Strategaeth Cenedlaethol a galluogi datblygu asedau allweddol ar raddfa, gan gynnwys prawf-wely 5G, capasiti ymchwil ac offer o'r radd flaenaf. Disgwylir i'r prosiect hwn greu cyfanswm o 160 o swyddi.
Ynni carbon isel	Morlais	Menter Môn	£36.0m	£9.0m	Adeiladu'r seilwaith sy'n cysylltu Parth Morlais â'r system grid trydan, gan baratoi'r safle ar gyfer datblygwyr sector preifat sy'n buddsoddi i lesu rhannau o'r parth ar gyfer defnyddio technolegau ynni llanwol. Byddai hyn yn golygu mai'r parth fyddai'r safle agnostig technoleg estynadwy gyda chaniatâd cyntaf yn y byd gyda hyd at 180 MW o botensial.

Rhaglen	Prosiect	Ariannwr y prosiect	Cyfanswm buddsoddiad	Gofyn y Cynllun Twf	Crynodeb
	Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	Cwmni Eginio	£400.0m	£20.0m	Mae safle Trawsfynydd yn cynnig ei hun yn berffaith i wneud defnydd 'Cyntaf o'i Fath' o Adweithydd Modwlar Bychan (SMR) neu Adweithydd Modwlar Uwch (AMR) yn sgil ei statws fel ased ym mherchnogaeth gyhoeddus, ei weithlu hynod fedrus (sydd yn gweithio tuag at ddadgomisiynu'r adweithydd presennol ar hyn o bryd), a'r gymuned gefnogol. Ar y cyd â'r sector cyhoeddus a phreifat, bydd y Cynllun Twf yn cyfrannu cyllid tuag at seilwaith galluogi ar gyfer y datblygiad hwn, gan helpu i ddiogelu swyddi a gosod y Gogledd mewn safle blaenllaw o ran arloesedd ac ymchwil a datblygu mewn technoleg sydd â photensial arwyddocaol i'w ddefnyddio ledled y DU.
	Canolfan Ragoriaeth Economi Carbon Isel	Prifysgol Bangor	£97.7m	£21.0m	Datblygu'r seilwaith ym Mhrifysgol Bangor a Pharc Gwyddoniaeth Menai, gwella galluedd y Gogledd a'r DU ar gyfer arloesedd mewn ynni carbon isel a meysydd cysylltiedig, gan helpu i greu'r amodau ar gyfer mewnfuddsoddiad newydd a thwf busnes yn y gadwyn gyflenwi ynni carbon isel yn y Gogledd
	Ynni Lleol Blaengar	Y BWRDD UCHELGAIS	£106.2m	£25.0m	Er mwyn helpu i gyflawni targedau ynni adnewyddadwy, datgarboneiddio a pherchnogaeth leol, bydd y prosiect yn cefnogi prosiectau hwyluso arloesol ac arddangoswyr sy'n goresgyn methiannau'r farchnad a datgloi buddsoddiad sector preifat a chymunedol mewn datrysiadau ynni lleol blaengar.
	Datgarboneiddio Trafnidiaeth	Y BWRDD UCHELGAIS	£28.6m	£11.4m	Cefnogi cyflwyniad prosiect arddangos sy'n ymwneud â chynhyrchu hydrogen gwyrdd o ffynonellau ynni carbon isel i ddatgarboneiddio rhwydweithiau trafndiaeth.

Atodiad D - Amcanion gwario lefel rhaglen

Tabl D.1 Amcanion Gwario Lefel Rhaglen	
Ynni carbon isel	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddi – Creu rhwng 800-980 o swyddi newydd yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036. • GVA - Creu GVA ychwanegol net o £433-530m yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036 • Buddsoddi - Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o £602-£735m drwy'r rhaglen erbyn 2036 • Cynhyrchu ynni carbon isel - Galluogi'r defnydd o 314MW o offer cynhyrchu ynni carbon isel sydd wedi'u gosod o'r newydd drwy'r rhaglen erbyn 2036. • Arbedion carbon - Galluogi arbedion carbon o 2723 tonnell o leiaf drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddi – Creu rhwng 145 - 180 o swyddi newydd yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036. • GVA - Creu GVA ychwanegol net o £94m - £114m yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036. • Buddsoddiad - Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o £35.5 - 43.3m drwy'r rhaglen erbyn 2036. • Cydweithio - Cydweithio gyda 55 o bartneriaid y diwydiant neu fusnesau bach a chanolig eu maint i gynorthwyo i ddatblygu technolegau carbon isel neu leihau gwastraff (TRL1 1-5) • Ymchwil a Datblygu - Cefnogi a hwyluso tri phrosiect ymchwil a datblygu cydweithredol y flwyddyn i'w datblygu a thechnolegau newydd (TRL 1-5). • Sgiliau a throsglwyddo gwybodaeth - Darparu hyfforddiant ac uwchsgilio i 100 o bobl/busnesau yn y technolegau a dargedir (biotechnoleg, opteg, cyfansoddiad, celloedd tanwydd hydrogen) dros y pum mlynedd cyntaf. • Masnacheiddio - Cefnogi nifer o fentrau i gymryd cynnyrch newydd gan ddefnyddio technolegau a dargedir o'r labordy i'r farchnad/cwmni (TRL 6-9). Targedau i'w cytuno yn ystod datblygu Achosion Busnes y Prosiectau.
Bwyd-amaeth a thwristiaeth	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddi – Creu rhwng 310 - 380 o swyddi newydd yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036. • GVA - Creu GVA ychwanegol net o £230m - £281m yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036. • Buddsoddiad - Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o £37 - £45m drwy'r rhaglen erbyn 2036. • Arloesedd a Chynhyrchedd - Darparu hyd at 4,000 - 6,000 m2 o ofod llawr egin, ymchwil a datblygu a hyfforddiant newydd i gynorthwyo i annog arloesedd ac arallgyfeirio, hyrwyddo uwch-sgilio a chefnogi twf busnes yn y sector bwyd-amaeth a thwristiaeth. • Datgarboneiddio a modelau busnes cynaliadwy - 3000-400 o fusnesau yn arallgyfeirio o'r gweithrediad craidd traddodiadol neu'n mabwysiadu technoleg/ymarferion newydd o fewn pum mlynedd gyntaf y rhaglen. • Trosglwyddo Sgiliau a Gwybodaeth - Darparu hyfforddiant sgiliau ychwanegol, cyfleoedd cydweithio a throsglwyddo gwybodaeth i fusnesau, darparwyr addysg a sefydliadau ymchwil. Hyfforddiant ychwanegol wedi'i ddarparu i hyd at 2,500 o unigolion/busnesau sy'n gweithredu yn y sectorau bwyd-amaeth a thwristiaeth dros bum mlynedd.

	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfleoedd Cadwyn Gyflenwi - Cynyddu % y contractau cyflenwi a gyflawnir drwy'r rhaglen gyda busnesau sydd wedi'u lleoli yn y Gogledd - gwaelodlin i'w gytuno.
Tir ac eiddo	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddi - Creu rhwng 1,870 a 2,280 o swyddi newydd yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036. • GVA - Creu GVA ychwanegol net o £1.06bn a £1.29bn yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036. • Buddsoddiad - Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o rhwng £320m a £390m drwy'r rhaglen erbyn 2036. • Safleoedd ac Eiddo Cyflogaeth - Cyflawni 30 ha o dir cyflogaeth wedi'i wasanaethu ac 20,000 medr sgwâr o eiddo cyflogaeth rhwng 2021 a 2026 • Safleoedd Preswyl - Cyflawni dros 1,000 o leiniau datblygu preswyl rhwng 2021 a 2026 • Porth Caergybi - Adennill tir, gwaith diogelu ac ymestyn oes y morglawdd, gwelliannau mynediad a gwelliannau i gapasiti'r porthladd
Digidol	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddi - Creu rhwng 15 - 145 o swyddi newydd yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036. • GVA - Creu GVA ychwanegol net o £130m - £158m yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036. • Buddsoddiad - Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o rhwng £37m ac £46m drwy'r rhaglen erbyn 2036. • Cysylltedd mewn safleoedd allweddol - Cyflwyno marchnad cysylltedd gadarn a chystadleuol mewn 28 safle strategol i gyd-fynd â tharged Llywodraeth y DU o ddarpariaeth galluedd gigabit erbyn 2025, neu cyn hynny. • Darpariaeth symudol ar rwydweithiau trafrnidiaeth - Cyflwyno darpariaeth symudol lled band uchel ar rwydweithiau trafrnidiaeth gyda defnydd yn cyd-fynd â tharged Llywodraeth y DU o ddarpariaeth 5G erbyn 2027, neu cyn hynny. Darpariaeth ar draws yr A55, yr A483, yr A5. • Band eang cyflym iawn ym mhobman - Sicrhau bod gan yr holl eiddo preswyl yn y rhanbarth gysylltedd band eang cyflym iawn yn y tymor byr (erbyn 2023) gyda galledd uwchraddio gigabit wedi'i gynnwys gyhyd ag sy'n bosib. • Isadeiledd Arloesol Digidol - Sicrhau bod y rhanbarth wedi'i rymuso i gymryd rhan mewn arloesedd a masnacholi technoleg isadeiledd digidol newydd i gyflawni a chydgrynhai rôl tymor hir mewn diwydiant sy'n bwysig yn strategol.

Atodiad E - Gwerthusiad Economaidd: Prif Egwyddorion a Thybiaethau a Buddion fesul Prosiect

Tabl E 1 Crynodeb o'r Prif Egwyddorion a Thybiaethau

Rhaglen	Amcangyfrif a gwerth gros buddiannau	Amcangyfrif yr elfen ychwanegol	Sensitifwydd wedi'i brofi
Economi carbon isel	<ul style="list-style-type: none"> Amcangyfrifon swyddi gweithredol wedi'u tynnu o Ddatganiad Amgylcheddol Morlais (08/19) ac Aseiad Effaith Economaidd Trawsfynydd (Arup, 08/20) Swyddi Canolfan Ragoriaeth Carbon Isel wedi'u seilio ar amcangyfrif Prifysgol Bangor Swyddi Prosiect Ynni Lleol Blaengar a'r Prosiect Datgarboneiddio Trafnidiaeth yn seiliedig ar yr angen am 3.0 BCR (i'w ddatblygu ymhellach ar y cam Achos Busnes Llawn y rhaglen) GVA cyfartalog i bob swydd gyfwerth ag amser llawn ar gyfer y Gogledd (£53,000) 	<ul style="list-style-type: none"> Difuddiant <ul style="list-style-type: none"> Canolfan Ragoriaeth Carbon Isel: 10.3% (Meincnod Prosiect Cyfalaf Canllaw Elfyn Ychwanegol is-ranbarthol) Dim difudd ar gyfer y prosiectau eraill. Tybir i fod yn annhebygol o fwrw ymlaen o gwbl heb gyllid cyhoeddus. Dadleoliad <ul style="list-style-type: none"> Trawsfynydd: 25% yn seiliedig ar EIA Arup Prosiectau eraill yn seiliedig ar feincnodau Canllaw Elfyn Ychwanegol is-ranbarthol Gollyngiad a lluosogwyr: fel yr uchod. Mae'r lluosogwr ar gyfer Morlais wedi'i gynnwys yn yr amcangyfrif swyddi ES gwreiddiol. 	<ul style="list-style-type: none"> Llai o effeithiau o Forlais a Thrawsfynydd - tybio 40MW capasiti ym Morlais a senario effaith is ar gyfer Trawsfynydd Cyfradd creu swyddi wedi'i leihau 25% Difuddiant wedi'i gynyddu i 50% Cyfanswm y costau wedi'i gynyddu 20%, (gyda'r Tueddiad Optimistaeth yn dal i fod wedi'i ymgorffori).
Digidol	<ul style="list-style-type: none"> Tybiaethau ar ddarpariaeth a defnydd o fand eang symudol/sefydlog a thystiolaeth ar gynhyrchedd/arloesedd busnes, busnesau newydd a chynnydd mewn prisiau tai Campws Cysylltiedig a Choridor Cysylltiedig yn seiliedig ar ddsraniad y Gogledd o dystiolaeth lefel y DU ar fuddion 5G, yn cynnwys 	<ul style="list-style-type: none"> Difuddiant yn seiliedig ar ddefnydd masnachol tebygol o fand eang sefydlog/symudol Dadleoliad: dim - bydd band eang sefydlog/symudol ar gael i bawb yn y pendraw. Mae buddsoddiad y Cynllun Twf yn mynd i'r afael â bwlch cydraddoldeb digidol. 	<ul style="list-style-type: none"> Defnydd o isadeiledd sefydlog wedi'i ostwng 10% Defnydd o isadeiledd symudol wedi'i ostwng 20% (yn cynnwys Campws/Coridor Cysylltiedig) Difuddiant a briodolwyd i'r prosiect Ffeibr Llawn wedi'i gynyddu i 100% Swyddi anuniongyrchol DSP wedi'u gostwng 33%.

	<p>cysylltu 5G i gysylltedd ffyrdd/rheilffyrdd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Swyddi Prosesu Signal Digidol o amcangyfrif Prifysgol Bangor, ynghyd â GVA cyfartalog ar gyfer pob swydd gyfwerth ag amser llawn ar gyfer y Gogledd (£53,000) 	<ul style="list-style-type: none"> • Gollyngiad: dim - tybir bod yr effeithiau'n digwydd ar safleoedd busnes. • Lluosogwyr: yn seiliedig ar feincnodau Canllaw Elfen Ychwanegol is-ranbarthol 	
Tir ac eiddo	<p>Amcangyfrifon swyddi ar gyfer datblygiad Porthladd Caergybi yn seiliedig ar gynllunio busnes diweddaraf</p> <p>Amcangyfrifon swyddi ar gyfer buddsoddiad ar y safleoedd sy'n weddill yn seiliedig ar feincnodau gofod llawr a amcangyfrifir o'r Canllaw Dwysedd Cyflogaeth HCA</p> <p>GVA cyfartalog i bob swydd gyfwerth ag amser llawn ar gyfer y Gogledd (£53,000)</p>	<p>Wedi defnyddio cyfraddau cyfartalog cymedr ar gyfer y holl ffactorau elfen ychwanegol ar gyfer yr holl sylwadau ar lefel is-ranbarthol, wedi'u cymryd o Ganllaw Elfen Ychwanegol HCA (2014)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nifer y swyddi uniongyrchol a gynhyrchir drwy'r rhaglen wedi'i ostwng 25%. • Swyddi anuniongyrchol a grëir wedi'i ddileu o'r gwerthusiad. • Difuddiant wedi'i gynyddu i 50% ar draws yr holl brosiectau.
Bwyd-amaeth a thwristiaeth	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddi uniongyrchol wedi'u cymryd o'r tybiaethau cynllunio busnes diweddaraf • Swyddi anuniongyrchol o fewn cyfleusterau ac ymhlith y buddiolwyr • Swyddi wedi cael gwerth o GVA cyfartalog i bob swydd gyfwerth ag amser llawn ar gyfer y Gogledd (£53,000) • Niferoedd prentisiaid wedi'u darparu gan y prosiect ac wedi cael gwerth o £3,456 y flwyddyn ar gyfer pob un a gwblheir (ffynhonnell: cronfa ddata New Economy Unit Cost) 	<ul style="list-style-type: none"> • Wedi defnyddio cyfraddau cyfartalog cymedr ar gyfer y holl ffactorau elfen ychwanegol ar gyfer cefnogaeth sector/clwstwr ar lefel is-ranbarthol, wedi'u cymryd o Ganllaw Elfen Ychwanegol HCA (2014) 	<ul style="list-style-type: none"> • Creu swyddi ac effeithiau sgiliau 20% yn is na'r disgwyl • Ffactorau elfen ychwanegol 20% yn uwch
Gweithgynhyrchu gwerth uchel	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddi uniongyrchol wedi'u cymryd o'r tybiaethau cynllunio busnes diweddaraf 	<ul style="list-style-type: none"> • Wedi defnyddio cyfraddau cyfartalog cymedr ar gyfer y holl ffactorau elfen ychwanegol ar gyfer cefnogaeth sector/clwstwr ar lefel is- 	<ul style="list-style-type: none"> • Creu swyddi 20% yn is na'r disgwyl • Ffactorau elfen ychwanegol 20% yn uwch

	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddi anuniongyrchol ymhlith busnesau buddiolwyr wedi'u hamcangyfrif drwy ddefnyddio costau uned meincnod fesul swydd gros a grëir ar gyfer prosiectau sy'n canolbwyntio ar ymchwil a datblygu o werthusiad ERDF cenedlaethol Lloegr (£52k, wedi'i uwchraddio i brisiau cyfredol) • Swyddi wedi cael gwerth o GVA cyfartalog i bob swydd gyfwerth ag amser llawn ar gyfer y Gogledd (£53,000) 	<p>ranbarthol, wedi'u cymryd o Ganllaw Efen Ychwanegol HCA (2014)</p>	
--	---	---	--

Ffynhonnell: Hatch

Tabl E.2 Buddion Economaidd Gros: Amcangyfrif Canolog (Mae GVA yn gronnu hyd 2036 ac wedi'i fynegi mewn prisiau 2020/21, heb ei ddisgowntio; mae swyddi yn flynyddol ar raddfa sefydlog)

	GVA (£m)	Swyddi a grëir (cyfwerth ag amser llawn)
	Digidol	
Ffibr llawn	50	520
Cysylltu'r % derfynol	65	540
Campws Cysylltiedig	80	0
Coridor Cysylltiedig	55	0
DSP	105	160
Cyfanswm Digidol	345	1,210
	Carbon Isel	
Morlais	70	140
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	170	380
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	30	30
Ynni Lleol Blaengar	145	210
Datgarboneiddio Trafnidiaeth	75	110
Cyfanswm Carbon Isel	485	870
	Tir ac Eiddo	
Datblygiad o amgylch Porthladd Caergybi	1,175	2,000
Safle Ysbyty Dinbych	35	70
Bodelwyddan	200	380
Parc Technoleg Wrecsam	350	550
Safle Strategol Warren Hall	360	670
Bryn Cegin	42	70
Cyfanswm Tir ac Eiddo	2,160	3,740
	Bwyd-amaeth a Thwristiaeth	
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	435	630
Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	50	80
Rhwydwaith Talent Twristiaeth Gogledd Cymru - Sgiliau a Chefnogaeth Busnes	40	10
Cyfanswm Bwyd-amaeth a Thwristiaeth	525	710
	Arloesi a Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	
Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol	10	190
Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter	95	150
Cyfanswm Arloesi a Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	105	330
	Cyfanswm Portffolio'r Cynllun Twf	
Cyfanswm Portffolio'r Cynllun Twf	3,625	6,860

Ffynhonnell: Hatch. GVA wedi'i dalgrynnu i'r £5miliwn agosaf. Swyddi wedi'u talgrynnu i'r 10 agosaf.

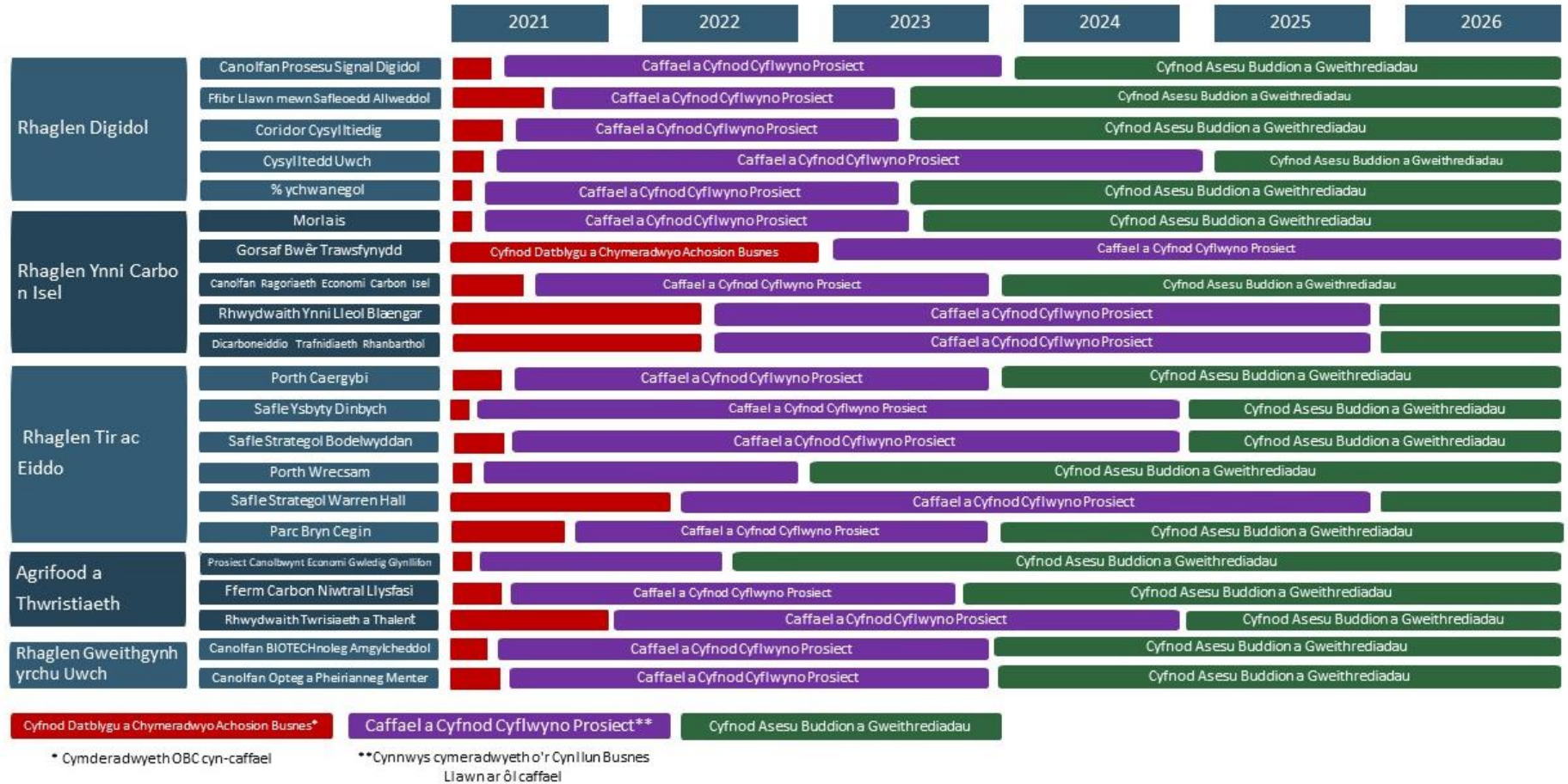
Tabl E. 3 Buddion Economaidd Ychwanegol Net: Amcangyfrif Canolog (Mae GVA yn gronnu hyd 2036 ac wedi'i fynegi mewn prisiau 2020/21, heb ei ddisgowntio; mae swyddi yn flynyddol ar raddfa sefydlog)

	GVA (£m)	Swyddi a grëir (cyfwerth ag amser llawn)
	Digidol	
Ffibr llawn	20	120
Cysylltu'r % derfynol	35	150
Campws Cysylltiedig	35	0
Coridor Cysylltiedig	25	0
DSP	50	80
Cyfanswm Digidol	170	350
	Carbon Isel	
Morlais	50	100
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	230	510
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	20	20
Ynni Lleol Blaengar	120	180
Datgarboneiddio Trafnidiaeth	60	90
Cyfanswm Carbon Isel	480	890
	Tir ac Eiddo	
Datblygiad o amgylch Porthladd Caergybi	545	930
Safle Ysbyty Dinbych	20	50
Bodelwyddan	125	250
Parc Technoleg Wrecsam	220	360
Safle Strategol Warren Hall	235	440
Bryn Cegin	30	50
Cyfanswm Tir ac Eiddo	1,175	2,080
	Bwyd-amaeth a Thwristiaeth	
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	215	310
Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	25	40
Rhwydwaith Talent Twristiaeth Gogledd Cymru - Sgiliau a Chefnoaeth Busnes	20	0
Cyfanswm Bwyd-amaeth a Thwristiaeth	260	350
	Arloesi a Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	
Canolfan BIOTECHnoleg Amgylcheddol	60	90
Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter	45	70
Cyfanswm Arloesi a Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	105	160
	Cyfanswm Portffolio'r Cynllun Twf	
Cyfanswm Portffolio'r Cynllun Twf	2,185	3,830

Ffynhonnell: Hatch. Swyddi wedi'u talgrynnu i'r 10 agosaf.

Atodiad F - Amserlen Cyflawni'r Cynllun Twf

Tud. 171

Nodyn Eglurhaol ar Gyflawni Preifat yn y Rhaglen Tir ac Eiddo

Yn sgil graddfa'r datblygiad arfaethedig, bydd gan y prosiectau a ganlyn amserlenni cyflawni a fydd yn ymestyn y tu hwnt i 2026 - Porth y Gorllewin, Warren Hall, Bodelwyddan, Cyn Ysbyty Gogledd Cymru. Mae'r amserlen uchod yn cyfeirio at elfennau'r prosiectau hyn a ariannir gan y Cynllun Twf. Dangosir amserlen cyflawni mynegol llawn y prosiectau hyn yn Nhabl 5.4 yn Achos Ariannol Achos Busnes y Rhaglen Tir ac Eiddo

Atodiad G - Dadansoddiad Sensitifrwydd Lefel Rhaglen Manwl

Tabl A.1.1 Dadansoddiad Sensitifrwydd: Rhaglen Economi Carbon Isel		
Prawf Sensitifrwydd	GVA wedi'i ostwng net hyd 2036	BCR Craidd
Y Dewis a Ffafir	£329m	3.3 : 1
Prawf Sensitifrwydd 1: Llai o effeithiau o Forlais a Thrawsfynydd	£288m	2.8 : 1
Prawf Sensitifrwydd 2: Gostyngiad 25% yn y swyddi cyfwerth ag amser llawn a grëir	£262m	2.6 : 1
Prawf Sensitifrwydd 3: Difuddiant wedi'i gynyddu i 50%	£166m	1.6 : 1
Prawf Sensitifrwydd 4: Cynnydd cost 20%	£329m	2.7 : 1
Newid Gwerthoedd (dychwelyd BCR 1:1)	Tua 70% o ddirywiad yn ein tybiaethau modelu effaith craidd	
Ffynhonnell: Hatch		

Table A.1.2 Dadansoddiad Sensitifrwydd: Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel		
Prawf Sensitifrwydd	GVA wedi'i ostwng net hyd 2036	BCR Craidd
Y Dewis a Ffafir	£57m	4.4 : 1
Creu swyddi 20% yn is na'r disgwyl	£46m	3.5 : 1
Ffactorau elfen ychwanegol 20% yn uwch	£53m	4.2 : 1
Yr Achos Gwaethaf (wedi'i gyfuno)	£43m	3.3 : 1
Newid Gwerthoedd (dychwelyd BCR 1:1)	77% o ostyngiad mewn creu swyddi	
Ffynhonnell: Hatch		

Tabl A.1.3 Dadansoddiad Sensitifrwydd: Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth		
Prawf Sensitifrwydd	GVA wedi'i ostwng net hyd 2036	BCR Craidd
Y Dewis a Ffafir	£184m	6.4 : 1
Creu swyddi ac effeithiau sgiliau 20% yn is na'r disgwyl	£146m	5.1 : 1
Ffactorau elfen ychwanegol 20% yn uwch	£172m	6.0 : 1

Yr Achos Gwaethaf (wedi'i gyfuno)	£138m	4.8: 1
Newid Gwerthoedd (dychwelyd BCR 1:1)	84% o ostyngiad mewn creu swyddi a'r gwerth economaidd sy'n gysylltiedig â sgiliau twristiaeth	

Ffynhonnell: Hatch

Tabl A.1.4 Dadansoddiad Sensitifrwydd: Rhaglen Tir ac Eiddo

Prawf Sensitifrwydd	GVA Ychwanegol Net wedi'i ddisgowntio	BCR Craidd
Y Dewis a Ffafir	£804 miliwn	8.9:1
Prawf Sensitifrwydd 1: Gostyngiad 25% yn y swyddi uniongyrchol	£605 miliwn	6.7:1
Prawf Sensitifrwydd 2: Dileu'r swyddi anuniongyrchol a grëir	£665 miliwn	7.3:1
Prawf Sensitifrwydd 3: Difuddiant 50%	£535 miliwn	5.9:1
Prawf Sensitifrwydd 4: Cynnydd cost 20%	£804 miliwn	7.4:1
Newid Gwerthoedd (dychwelyd BCR 1:1)	89% o ostyngiad mewn creu swyddi	

Ffynhonnell: Hatch

Tabl A.1.5 Dadansoddiad Sensitifrwydd: Rhaglen Ddigidol

Prawf Sensitifrwydd Amrywiol	Cyfanswm yr Effaith GVA (NPV)	BCR Craidd
Effaith yr Opsiwn a Ffefrir a VfM	£144.0m	3.6:1
Prawf 1: Addasiad i'r Defnydd Ffibr Sefydlog	£139.5m	3.4:1
Prawf 2: Addasiad i'r Defnydd Symudol 4G/5G	£134.0m	3.3:1
Prawf 3: Addasiad i'r Difuddiant	£140.1m	3.5:1
Prawf 4: Addasiad Cost Tueddiad Optimistiaeth	£144.0m	3.6:1
Prawf 5: Cyflogaeth DSP Anuniongyrchol wedi'i Addasu	£133.1m	3.3:1
Yr Holl Brofion wedi'u Cyfuno (Senario Achos Gwaethaf)	£116.3m	2.9:1
Newid Gwerthoedd (dychwelyd BCR 1:1)		
Tua 75% o ddirywiad yn: <ul style="list-style-type: none"> • y defnydd o fand eang sefydlog a symudol • buddion o fand eang sefydlog yn nhermau busnesau newydd • buddion a gynhyrchir drwy'r DSP. 		

Ffynhonnell: Hatch

Trosolwg Gweithredol Rhaglen Ynni Carbon

HATCH

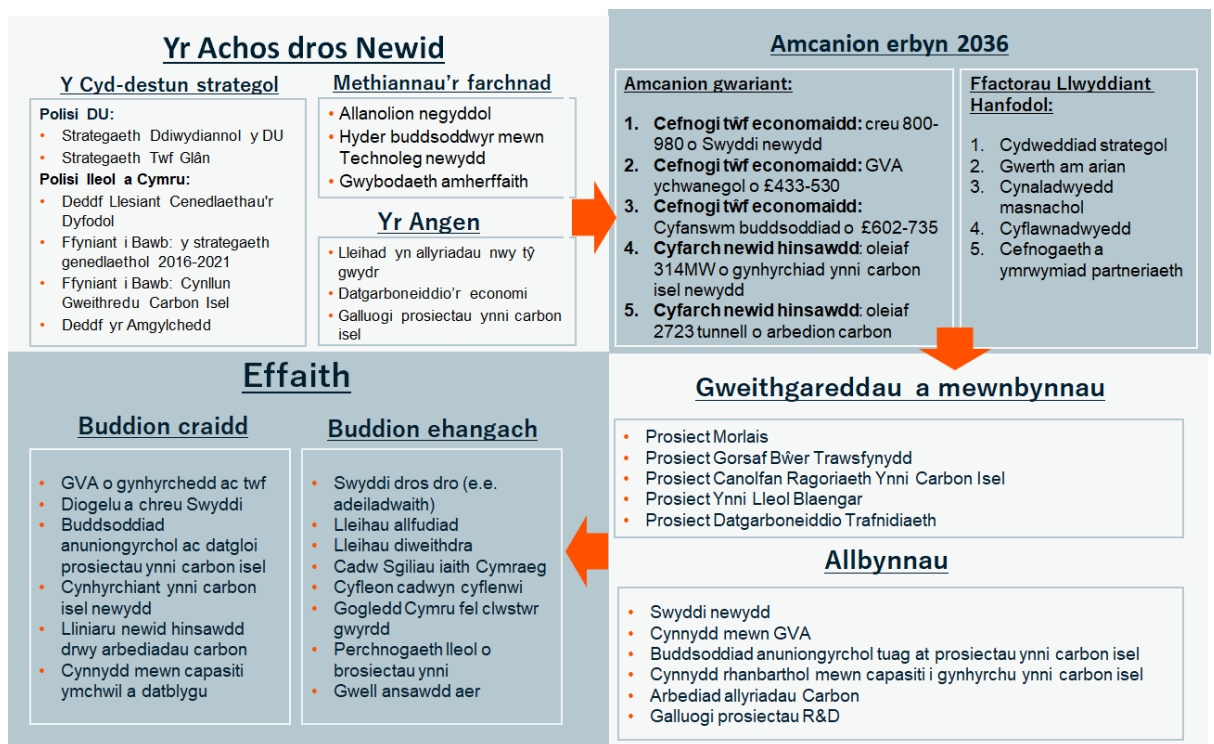
Trosolwg Gweithredol

- i. Diben yr achos busnes yw arddangos y dewis optimaidd o brosiectau ar gyfer cyflawni'r Rhaglen Ynni Carbon Isel, sy'n rhan o Gynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r achos busnes yn dilyn strwythur y Model Pum Achos ac egwyddorion Llyfr Gwyrdd Trysorlys EM. Mae wedi'i strwythuro yn bum achos - strategol, economaidd, masnachol, ariannol a rheolaeth.
- ii. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.
- iii. Nod y Rhaglen Ynni Carbon Isel yw datgloi buddion economaidd prosiectau ynni carbon isel trawssffurfiol a sefydlu Gogledd Cymru fel un o leoliadau arweiniol y DU ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, arloesedd a buddsoddi yn y gadwyn gyflenwi.
- iv. Bwriad yr achos busnes yw hysbysu Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf, sy'n dilyn y cytundeb Penawdau'r Telerau gyda Llywodraethau Cymru a'r DU yn 2019.

Yr Achos Strategol

Gweler isod grynodedb o fodel rhesymeg y Rhaglen Ynni Carbon Isel.

Ffigwr 1.1 Rhaglen Ynni Carbon Isel

Ffynhonnell: Hatch

Y Cyd-destun Strategol

- v. Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn 2012 ac mae'n cynnwys chwe ardal weinyddol Awdurdodau Lleol rhanbarth y Gogledd a Phrifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr a Choleg Cambria. Mae'r sector preifat wedi helpu i ffurfio'r cynllun

hefyd, drwy Gyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy a'r Grŵp Cyflawni Busnes.

- vi. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd. Adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd a mynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- vii. Mae'r Cynllun Twf yn adeiladu ar y Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru, a fabwysiadwyd yn 2016:

"rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwerdy'r Gogledd ac Iwerddon."

- viii. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cyd-fynd yn agos â blaenoriaethau Llywodraethau'r DU a Chymru yng nghyswllt datblygiad economaidd. Mae'n cyd-fynd yn arbennig o gryf gyda **Strategaeth Ddiwydiannol** Llywodraeth y DU, ynghyd â **Chynllun Gweithredu Economaidd** a **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol** Llywodraeth Cymru, **ynghyd â'u themâu llorweddol**. Cynaliadwyedd sydd wrth wraidd y Cynllun Twf, a bydd y buddsoddiadau yn cyfrannu tuag at dargedau lleihau allyriadau carbon Cymru.

Yr Achos dros Newid

Amcanion Gwariant

- ix. Mae Amcanion Gwario'r Rhaglen Ynni Carbon Isel yn canolbwyntio ar gefnogi twf economaidd a mynd i'r afael â newid hinsawdd:

Amcan Gwariant 1 Creu Swyddi	Creu rhwng 800-980 o swyddi newydd drwy'r rhaglen yng Ngogledd Cymru erbyn 2036
Amcan Gwariant 2 GVA	Creu GVA ychwanegol net o £433-530m drwy'r rhaglen yng Ngogledd Cymru erbyn 2036
Amcan Gwariant 3 Buddsoddiad	Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o £602-£735m drwy'r rhaglen yng Ngogledd Cymru erbyn 2036
Amcan Gwariant 4 Cynhyrchu Ynni Carbon Isel	Galluogi'r defnydd o 314MW o gapasiti cynhyrchu ynni carbon isel sydd wedi'u gosod o'r newydd drwy'r rhaglen erbyn 2036
Amcan Gwariant 5 Arbedion Carbon	Galluogi arbedion carbon o 2723 tonnell o CO2e o leiaf drwy'r rhaglen erbyn 2036

Trefniadau Cyfredol

- x. Mae Gogledd Cymru eisoes yn hwb ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, gyda chyfwerth â 82% o'i ddefnydd o drydan eisoes yn dod o ffynonellau adnewyddadwy lleol. Mae'r rhanbarth yn gartref i dros draean o gapasiti ynni adnewyddadwy Cymru ac mae yma hefyd ddau safle trwyddedig niwclear, Wylfa a Thrawsfynydd. Mae

daearyddiaeth ac adnoddau naturiol y rhanbarth yn golygu bod yma gyfleoedd unigryw i ddefnyddio amrediad eang o dechnolegau carbon isel, gydag adnoddau i gynyddu'r cynhyrchu ynni gwynt ar y môr ac ar y tir, ynni ffrwd llanw, ynni amrediad llanw, ynni dŵr, ynni solar a chynhyrchu niwclear y genhedlaeth newydd.

- xi. Mae'r economi carbon isel yn cefnogi dros 430,000 o swyddi ar draws y DU a bu iddo gynhyrchu £44.5 biliwn o drosiant uniongyrchol yn 2017 (heb gynnwys gweithgarwch y gadwyn gyflenwi). Ar draws Cymru gyfan, amcangyfrifir bod yr economi carbon isel yn cynnwys 9,000 o fusnesau, yn cyflogi 13,000 o bobl.

Anghenion Busnes

- xii. **Cefnogi twf economaidd yn y sectorau ynni carbon isel:** Ecsbloetio cryfderau lleol a manteision cystadleuol (e.e. seilwaith ynni presennol, cryfderau ymchwil, gweithlu medrus ac adnoddau naturiol) i yrru twf yn y sector ynni carbon isel lle mae cyfleoedd twf sylweddol yn genedlaethol (rhagolygon y bydd y sector yn tyfu 11% y flwyddyn hyd 2030). Amcangyfrifir bod angen oddeutu £11bn o fuddsoddiad ychwanegol erbyn 2035 er mwyn rhoi'r rhanbarth ar y trywydd iawn i gyflawni Sero Net. Mae gan lefel hwn o fuddsoddiad y potensial i greu hyd at 24,400 o swyddi newydd.
- xiii. **Mynd i'r afael â Newid Hinsawdd:** Ymateb i'r argyfwng hinsawdd a ddatganwyd gan Lywodraeth Cymru a'r nod o gyflawni sero net erbyn 2050. Mae angen ddatgarboneiddio system ynni'r Gogledd, gan gynnwys pŵer (e.e. cynhyrchu ynni carbon isel cynyddol), tai (gan gynnwys heriau cysylltiedig â nifer uchel o gartrefi heb fod ar y grid nwy) a thrafnidiaeth.

Sgôp Posib

- xiv. Fel un o dri 'sector twf uchel' a dargedir yn y Cynllun Twf, nod y Rhaglen yw datgloi buddion economaidd prosiectau ynni carbon isel trawsffurfiol a sefydlu Gogledd Cymru fel un o leoliadau arweiniol y DU ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, arloesedd a buddsoddi yn y gadwyn gyflenwi.
- xv. Mae'r Rhaglen yn cynnwys pum prosiect: Morlais, Gorsaf Bŵer Trawsfynydd, Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel, Ynni Lleol Blaengar a Datgarboneiddio Trafnidiaeth

Buddion

- xvi. Bydd y rhaglen yn arwain at nifer o fuddion uniongyrchol ac anuniongyrchol fydd yn cwmpasu'r sector ynni carbon isel yn ogystal ag economi ehangach Gogledd Cymru. Nodir isod rai o'r prif fuddion sy'n gysylltiedig â chwrdd ag Amcanion Gwario'r Rhaglen:
- **Creu swyddi uniongyrchol ac anuniongyrchol** drwy ddatgloi prosiectau isadeiledd ynni. Hefyd, bydd angen swyddi dros dro i gefnogi cyfnod adeiladu prosiectau o'r fath.
  - Bydd y **buddion cymdeithasol a llesiant** sy'n deillio o greu swyddi yn arwain at fuddion ehangach megis llai o ddiweithdra, lleihau allfudo a chynnal sgiliau iaith Gymraeg yn y rhanbarth.
  - **Lliniaru newid hinsawdd** drwy fuddsoddi mewn prosiectau i gynyddu'r cynhyrchiant ynni carbon isel neu leihau'r defnydd o danwydd / ynni ffosil. Bydd buddsoddiadau yn cyfrannu at leihad mewn allyriadau carbon blynyddol a bodloni targedau sero net.

- **Cefnogi twf cadwyni cyflenwi rhanbarthol** drwy gefnogi prosiectau sy'n cynnig cyfleoedd i dyfu'r gadwyn gyflenwi rhanbarthol (e.e. defnyddio galluoedd gweithgynhyrchu/cydosod sydd wedi'u lleoli yng Nghymru).
- Bydd **cefnogi arloesedd ac ymchwil a datblygu** yn arwain at fwy o arloesedd, cynhyrchedd a masnacheiddio o fewn y sector carbon isel.

Y Prif Risgiau

- xvii. Mae nifer o risgiau allweddol i gyflawni Portffolio'r Cynllun Twf yn llwyddiannus, gan gynnwys adnoddau; cyflawni; cost; COVID-19; Brexit; Buddsoddiad sector cyhoeddus a phreifat; a newid gwleidyddol. Fodd bynnag, mae risgiau penodol megis newid ym mholisi'r Llywodraeth, gofynion caniatâd, heriau cysylltedd grid a chapsiti'r gadwyn gyflenwi yn gymwys i'r rhaglen. Ystyrir yr ymagwedd at reoli'r risgiau hyn yn yr Achos Rheoli.

Cyfyngiadau a Dibyniaethau

- xviii. Mae nifer o gyfyngiadau ar gyflawni'r Cynllun Twf yn cynnwys y pecyn ariannu o gyfanswm o £240m, tymor 15 mlynedd y Cynllun Twf, y gofyn am gyllid cyfalaf yn unig ac ystyriaethau Cymorth Gwladwriaethol. Mae'r Cynllun Twf yn dibynnu ar sicrhau'r cynllun terfynol, ac ar yr ymgysylltu a'r cydweithio gyda'r sectorau preifat a chyhoeddus. Gallai prosiectau o fewn y rhaglen fod yn ddibynnol ar bolisi llywodraeth cefnogol sy'n sefydlu mecanweithiau cefnogi a llwybrau at y farchnad ar gyfer technolegau ynni sydd ar ddyfod.

Yr Achos Economaidd

Ffactorau Llwyddiant Hanfodol ac Aseiad o'r Opsiynau

- xix. Gweler crynodeb isod o'r pum prosiect sy'n llunio'r Opsiwn a Ffafir.

Prosiect	Disgrifiad Cryno	Allbynnau a Buddion	Cost / Gofyn
Morlais, Yn arwain y prosiect: Menter Môn	Mae Menter Môn am geisio datblygu'r safle Plwg Ffrwd Llanw a Chwarae cyntaf yn y DU, gan greu'r amodau i Ogledd Cymru ddatblygu safle blaenllaw fel canolfan ddatblygu diwydiannol Ffrwd Llanw Rhyngwladol.	Capasiti Ynni Carbon Isel o 14-180MW Wedi'i Osod	Gofyn y Cynllun Twf o £9m Cyfanswm cost seilwaith o £36m
	Bydd buddsoddiad y Cynllun Twf yn cefnogi ail wedd y prosiect, sy'n ymwneud ag adeiladu'r seilwaith sy'n cysylltu Parth Morlais gyda system y grid trydan. Byddai adeiladu seilwaith y cyswllt grid yn golygu mai'r parth fyddai'r safle agnostig technoleg estynadwy gyda chaniatâd cyntaf yn y byd gyda hyd at 180 MW o botensial. Yna, byddai'r	£43m-£392m o fuddsoddiad preifat anuniongyrchol yn cael ei ddatgloi drwy ddefnyddio tyrbinau llanwol	
		90 – 110 o swyddi gweithredol	
		63-804 tonnelli o arbedion CO2e erbyn 2036	

Prosiect	Disgrifiad Cryno	Allbynnau a Buddion	Cost / Gofyn
	seilwaith yn datgloi buddsoddiad y sector preifat, gyda datblygwyr technoleg tyrbin yn lesu rhannau o'r parth ac yn gwario hyd at £4m fesul mw i ddefnyddio eu tyrbinau ar raddfa fasnachol a chyflenwi ynni adnewyddadwy i'r grid.		
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel Yn arwain y prosiect: Prifysgol Bangor	Mae gan Brifysgol Bangor arbenigedd rhyngwladol cydnabyddedig mewn ymchwil ynni carbon isel, yn enwedig niwclear, sy'n cynnig cyfle arwyddocaol i weithredu fel angor ar gyfer twf cadwyn gyflenwi Gogledd Cymru yn y sectorau allweddol hyn. Bydd arian y Cynllun Twf yn darparu cyfalaf i ddatblygu'r seilwaith ym Mhrifysgol Bangor a Pharc Gwyddoniaeth Menai, gan wella arloesedd yn y sector ynni, gan helpu i greu'r amodau ar gyfer mewnfuddsoddiad newydd a thwf busnes yn y gadwyn gyflenwi ynni carbon isel.	22-26 o swyddi newydd Datgloi buddsoddiad ymchwil a datblygu gan arwain at fwy o arloesedd, cynhyrchedd a masnacheiddio o fewn y sector carbon isel. Bydd y prosiectau ymchwil a datblygu yn cynyddu'r trosglwyddiad o wybodaeth a phartneriaethau busnes / academiaidd gyda'r sector preifat Cyfraniad Grant	Gofyn y Cynllun Twf £21m Cyfanswm cost o £97.7m
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd Yn arwain y prosiect: Cwmni Egino	Mae safle Trawsfynydd yn cynnig ei hun yn berffaith i wneud defnydd 'Cyntaf o'i Fath' o Adweithydd Modwlar Bychan (SMR) neu Adweithydd Modwlar Uwch (AMR) yn sgil ei statws fel ased ym mherchnogaeth gyhoeddus, ei weithlu hynod fedrus (sydd yn gweithio tuag at ddadgomisiynu'r adweithydd presennol ar hyn o bryd), a'r gymuned gefnogol. Ar y cyd â'r sector cyhoeddus a phreifat, bydd y Cynllun Twf yn cyfrannu cyllid tuag at seilwaith galluogi ar gyfer y datblygiad hwn, gan helpu i ddiogelu swyddi a gosod y Gogledd mewn safle blaenllaw o ran arloesedd ac ymchwil a datblygu mewn technoleg sydd â photensial	300-700 MW o Gapasiti newydd o Ynni Carbon Isel wedi'i osod (amcangyfrif o gapasiti cynhyrchu SMR / AMR yn Nhrawsfynydd) Trosoledd sector preifat uniongyrchol o £360m a hyd at £2bn o fuddsoddiad sector preifat anuniongyrchol wedi'i ddatgloi drwy alluogi gwaith (amcan gost cyfalaf o SMR 'Cyntaf o'i Fath') 455-557 o swyddi gweithredol newydd wedi'i creu. 2,660-2,206 tonnelli o arbedion CO2e erbyn 2036	Gofyn y Cynllun Twf o £20m Cyfanswm y gost £400m

Prosiect	Disgrifiad Cryno	Allbynnau a Buddion	Cost / Gofyn
	arwyddocaol i'w ddefnyddio ledled y DU.		
Ynni Lleol Blaengar Yn arwain y prosiect: Y BWRDD UCHELGAIS	I gyflawni ei dargedau cynhyrchu ynni carbon isel a lleihau carbon, mae ar Ogledd Cymru, Cymru a'r DU angen buddsoddiad i oresgyn methiannau'r farchnad a galluogi buddsoddiad sector preifat a chymunedol mewn datrysiadau ynni lleol blaengar. Bydd y Cynllun Twf yn cefnogi cyfres o brosiectau galluogi ac arddangos i ddatgloi prosiectau ynni lleol newydd ac arloesol, cynyddu perchnogaeth leol mewn buddsoddiadau ynni, a chyfrannu at ddatgarboneiddio'r economi rhanbarthol.	156-193 o swyddi newydd Datgloi buddsoddiad mewn prosiectau ynni carbon isel Cynnydd yn y capasiti o gynhyrchu ynni carbon isel Perchnogaeth leol gynyddol mewn prosiectau ynni Cyflawni prosiectau arddangos a galluogi arloesol i gyfrannu at ddatgarboneiddio'r economi rhanbarthol	Gofyn y Cynllun Twf o £25m Amcangyfrif o gyfanswm cost y prosiect: £106.2m
Datgarboneiddio Trafnidiaeth Yn arwain y prosiect: Y BWRDD UCHELGAIS	Yn amodol ar astudiaethau dichonolrwydd pellach, defnyddir cyllid y Cynllun Twf i gefnogi cyflawniad prosiectau arddangos sy'n ymwneud â chynhyrchu hydrogen gwyrdd o ffynonellau ynni carbon isel i ddatgarboneiddio rhwydweithiau trafndiaeth rhanbarthol.	79-97 o swyddi newydd Rhwydweithiau trafndiaeth wedi'u datgarboneiddio drwy gaffael a defnyddio cerbydau sy'n defnyddio hydrogen fel tanwydd Cynhyrchu a defnyddio hydrogen gwyrdd	Gofyn y Cynllun Twf o £11.4m Cyfanswm cost y prosiect o £28.6m

- xx. I arddangos y rhesymeg strategol ar gyfer yr Opsiwn a Ffafir, fe'i aseswyd yn erbyn tri opsiwn amgen: gwneud dim, rhaglen lai a rhaglen fwy. Cafodd pob opsiwn ei sgorio yn seiliedig ar ba mor dda yr oedd yn cyflawni yn erbyn Amcanion Gwario'r rhaglen a phum 'Ffactor Llwyddiant Hanfodol' (Cydweddiad Strategol, Gwerth am Arian, Cynladwyedd Masnachol, Cyflawnadwyedd, Cefnogaeth Partneriaeth ac Ymrwymiad). Yr Opsiwn a Ffafir yw'r unig opsiwn sy'n effeithiol ar draws yr holl Amcanion Gwario a'r Ffactorau Llwyddiant Hanfodol.
- xxi. Bydd pob un o'r prosiectau cyfansoddol o fewn y rhaglen Ynni Carbon Isel yn datblygu asesiad opsiynau ar lefel prosiect o fewn achos busnes y prosiect.

Gwerthusiad Economaidd

- xxii. Disgwylir i'r Rhaglen Ynni Carbon Isel gyflawni rhwng **800-980 o swyddi FTE ychwanegol net** ar gyfer y Gogledd, gyda **NPV o £297-363m a £430-530M O GVA ychwanegol net**. Yn seiliedig ar yr holl arian sector cyhoeddus ar gyfer y Cynllun Twf,

bydd yn cyflawni **cymhareb budd-cost (BCR) o 1.1:1 - 1.4:1 (neu 3.0:1 – 3.6:1 yn seiliedig ar fuddsoddiad y Cynllun Twf yn unig)**.¹

- xxiii. Wrth ddehongli'r ffigyrau hyn, mae'n bwysig nodi bod amrediad o fuddion na ellir eu meintoli na rhoi gwerth ariannol iddynt mewn dull cadarn, ond erys ystyriaeth arwyddocaol o ran yr achos gwerth am arian ar gyfer y rhaglenni hyn. Mae'r rhain yn cynnwys:
- Lliniaru newid hinsawdd
  - Denu buddsoddiad mewnol
  - Cynyddu capasiti ymchwil a datblygiad
  - Swyddi adeiladu dros dro
  - Buddion cymdeithasol a llesiant gan gynnwys cadw pobl ifanc a lleihau allfudo
- xxiv. Mae nifer o risgiau i gynhyrchu graddfa'r buddion economaidd a ragwelir. Mae'r asesiad gwerth am arian wedi bod yn destun profi sensitifrwydd ar y lefel rhaglen. Mae'r cymarebau Budd-Cost yn parhau'n gadarn yn wyneb y profion hyn.
- xxv. Gweler isod grynodedb o'r canfyddiadau allweddol o werthusiad economaidd y Rhaglen Ynni Carbon Isel.

Tabl 1.1 Tabl Gwerthuso Cryno	
Gwerth Cymdeithasol Presennol Net (£m) (yn cynnwys Tueddiad Optimistiaeth)	£59 – £72 (£206 – £252 yn seiliedig ar gostau GD)
Cost y sector cyhoeddus (£m, heb ddisgownt, gan gynnwys tueddiad optimistiaeth))	£227 (£86 o'r Cynllun Twf)
Cymhareb Cost Budd Priodol	1.1 – 1.4 (3.0 – 3.6 buddsoddiad Cynllun Twf)
Costau/buddion arwyddocaol nad oes modd rhoi gwerth ariannol arnynt	<ul style="list-style-type: none"> • Llai o CO2 • Mewnffuddsoddi • Allgynyrchiadau • Buddion cymdeithasol/llesiant
Ffactorau anfesuradwy arwyddocaol	I'W GADARNHAU
Costau risg yn ôl math a thueddiad optimistiaeth gweddilliol	24% o dueddiad optimistiaeth wedi'i weithredu ²
Newid gwerthoedd (ar gyfer yr opsiwn a ffafrir yn unig)	I'W GADARNHAU
Hicyn amser a rheswm	Cyfnod gwerthuso 15 mlynedd. Bydd gan yr holl asedau isadeiledd werth gweddilliol ar y pwynt hwn

1 Noder bod hyn yn cynnwys asesiad o duedd optimistiaeth mewn costau cyfalaf.

2 Rhwymedigaeth uwch adeiladau safonol o ganllawiau Trysorlys EM)

Yr Achos Masnachol

Strategaeth Fasnachol

- xxvi. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i wneud y mwyaf o effaith economaidd a gwerth am arian Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r Bwrdd hefyd yn cydnabod bod potensial i greu enillion masnachol ar fuddsoddiad a allai gael ei ail-fuddsoddi yn y rhanbarth. Bydd disgwyl i bob achos busnes ystyried cyfleoedd am fuddsoddiadau masnachol.

Strategaeth Caffael

- xxvii. Mae ein strategaeth gaffael yn ymateb i bolisi a gweithdrefnau Cymru. Bydd holl weithgarwch caffael y Cynllun Twf yn cael ei danategu gan gyfres o egwyddorion arweiniol, sy'n cael eu crynhoi isod:

Polisi ac egwyddorion caffael	
Gyrwyr polisi	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2015 Datganiad Polisi Caffael Cyhoeddus Cymru Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi Safonau Gweithredu Masnachol Llywodraeth
Egwyddorion Caffael	<ul style="list-style-type: none"> Arweinyddiaeth Rhanbarthol Datblygu'r economi rhanbarthol drwy gynnwys ystyriaethau economaidd lleol a rhanbarthol mewn cyfleoedd contract, a gwella mynediad at fusnesau SME Hyrwyddo'r defnydd o gyflenwyr newydd a chadwyni cyflenwi lleol lle bo modd Gwneud y mwyaf o gyfleoedd sgiliau a chyflogadwyedd drwy gyfleoedd contract Cefnogi datblygiad cymunedol drwy adeiladu cyfoeth cymunedol a chynnwys ystyriaethau diwylliannol ac iaith Gymraeg mewn contractau Cefnogi cynaladwyedd amgylcheddol drwy gynnwys ystyriaethau amgylcheddol mewn cyfleoedd contract ac isafu ôl-troed carbon prosiectau lle bo modd Sicrhau gwariant a gwerth am arian effeithiol drwy gydweithio rhanbarthol; perfformiad effeithiol, risg, trefniadau rheoli contract a thwyll

- xxviii. Y Partner Arweiniol fydd yn gyfrifol am y gweithgarwch caffael ar gyfer pob prosiect. O ran prosiectau rhanbarthol, y Swyddfa Rheoli Rhaglen fydd yn gyfrifol amdanynt.

Yr Achos Ariannol

Gofynion Cyfalaf a Refeniw

- xxix. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru'n seiliedig ar gyflawni pump o brosiectau gyda chyfanswm gwariant cyfalaf o £668.5m, lle mae £86.4m yn dod o'r Cynllun Twf gyda'r gweddill yn cael ei ddarparu gan bartneriaid sector cyhoeddus a phreifat.

Tabl 1.2 Mae'r gofynion gwariant cyfalaf yn seiliedig ar yr achosion busnes prosiectau diweddaraf sydd ar gael ac sydd wedi'u hagregu i fyny i ddarparu amcangyfrifon ar gyfer y rhaglenni. Trawstoriad o'r Gwariant:

Prosiect	Partner Arweiniol	Cynllun Twf (£m)	Arall Cyhoeddus (£m)	Preifat (£m)	Cyfanswm (£m)
Morlais	Menter Môn	9	27	-	36
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	Prifysgol Bangor	21	75.7	1	97.7
Prosiect Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	Cwmni Eginio	20	20	360	400
Prosiect Ynni Lleol Blaengar	Y BWRDD UCHELGAIS	25	6.2	75	106.2
Datgarboneiddio Trafnidiaeth	Y BWRDD UCHELGAIS	11.4	11.5	5.7	28.6
Cyfanswm y Rhaglen		86.4	140.4	441.7	668.5

Aeddfedrwydd y Prosiect

xxx. Ar hyn o bryd, mae'r pum prosiect o fewn y rhaglen ar wahanol lefelau o aeddfedrwydd, fel y dengys yn y tabl isod:

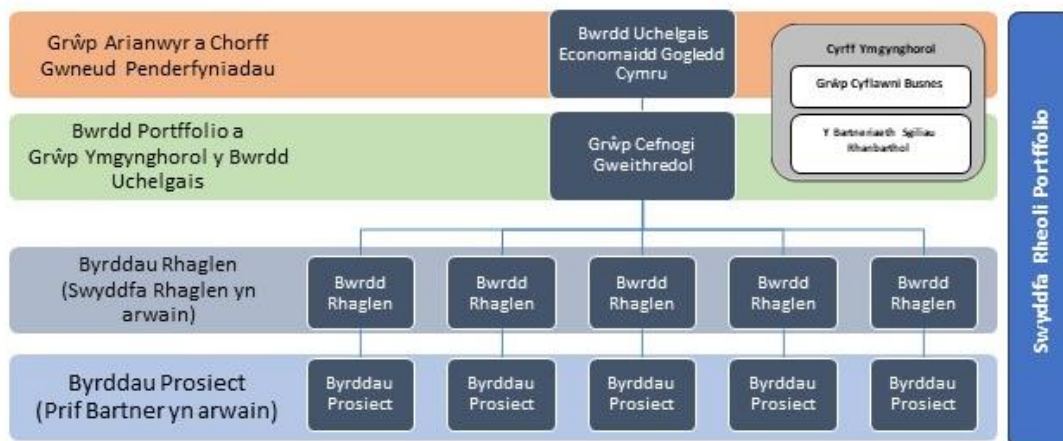
Prosiect	Cam Achos Busnes*	Nodiadau
Morlais	ACHOS BUSNES AMLINELLOL	Mae'r Prosiect yn bwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol ar hyn o bryd. Mae achos busnes yn cael ei ddrafftio yn barod i'w gyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais 'w ystyried ar ddechrau 2021.
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	ACHOS BUSNES AMLINELLOL	Mae'r Prosiect yn bwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol. Mae Prifysgol Bangor yn anelu i gyflwyno'r Achos Busnes Amlinellol i'r Bwrdd Uchelgais am i'w ystyried yn 2021.
Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yng nghamau cynnar ei ddatblygu. Bydd y Bwrdd Uchelgais Economaidd yn ymgysylltu â Chwmni Eginio, Llywodraeth Cymru a phartner(iaid) sector preifat i gydlynu buddsoddiad a datblygu Achos Amlinellol Strategol / Achos Busnes Amlinellol.
Prosiect Ynni Lleol Blaengar	Achos Amlinellol Strategol / datblygiad cynnar y prosiect	Mae'r prosiect yn y cam cysniadol ar hyn o bryd. Bydd gwaith dichonolrwydd a sgopio prosiect pellach yn cael ei gyflawni fel rhan o'r broses o ddatblygu'r achos busnes.
Datgarboneiddio Trafnidiaeth	Achos Amlinellol Strategol / datblygiad cynnar y prosiect	Mae'r prosiect yn y cam cysniadol ar hyn o bryd. Bydd gwaith dichonolrwydd a sgopio prosiect pellach yn cael ei gyflawni fel rhan o'r broses o ddatblygu'r achos busnes.

* Datblygir achosion busnes y prosiect mewn tri cham - Achos Amlinellol Strategol (SOC), Achos Busnes Amlinellol (OBC), Achos Busnes Llawn (FBC).

Yr Achos Rheoli

Strwythur Cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru

- xxxi. Mae'r diagram isod yn amlinellu strwythur cyflawni ar gyfer y Cynllun Twf gan adeiladu ar y strwythurau presennol sydd wedi'u rhoi yn eu lle gan Gytundeb Llywodraethu'r Bwrdd Uchelgais. Gweler manylion y rolau hyn yn yr achos rheoli:

- xxxii. **Byrddau Rhaglen** - Bydd gan bob rhaglen Fwrdd Rhaglen ffurfiol ac Uwch Berchennog Cyfrifol wedi'i benodi. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu (i ddechrau) a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Mae'r Byrddau Rhaglen yn dyrchafu i'r Bwrdd Portffolio drwy'r Cyfarwyddwr Rhaglen. Uwch Berchennog Cyfrifol y Rhaglen Ynni Carbon Isel yw Dylan Williams, Dirprwy Brif Weithredwr Cyngor Sir Ynys Môn.
- xxxiii. **Swyddfa Rheoli Rhaglen** - Mae'r Swyddfa Rheoli Rhaglen yn cefnogi ac yn cydlynu gweithgareddau ar draws y rhaglenni gan weithredu fel hwb gwybodaeth a sicrhau bod dulliau adrodd, rheoli risg a materion a sicrwydd y rhaglen yn gyson. Aseinir Rheolwr Rhaglen ar gyfer pob rhaglen o blith y Swyddfa Rheoli Rhaglen. Rheolwr Rhaglen y Rhaglen Ynni Carbon Isel yw Henry Aron.

Table 1 Achosion Busnes y Prosiect

- xxxiv. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei lofnodi yn seiliedig ar achos busnes y portffolio a phum achos busnes rhaglen. Unwaith y bydd y cynllun terfynol wedi'i gytuno, gellir dod ag achos busnes prosiect Model 5 Achos llawn gerbron y Bwrdd Uchelgais er ystyriaeth.

Table 1 Rheoli Risg

- xxxv. Mae gan y Bwrdd Uchelgais Fframwaith Risg wedi'i fabwysiadu ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r ymagwedd at reoli risg wedi'i amlinellu yn Strategaeth Rheoli Risgiau a Materion y Cynllun Twf a'r Canllaw i Ddefnyddwyr. Tynnir y prif egwyddorion a'r cysyniadau a amlinellir yn y strategaeth hon o ddeunydd Rheoli Risg yr OGC.

Table 1 Llinell Amser a Cherrig Milltir

- xxxvi. Mae'r Bwrdd Uchelgais yn ceisio cymeradwyaeth i Gynllun Twf Gogledd Cymru ym mis Rhagfyr 2020 gyda llofnodi'r Cynllun Terfynol. Yn dilyn y Cynllun Terfynol, bydd achosion busnes y prosiect yn cael eu dwyn ymlaen er ystyriaeth y Bwrdd Uchelgais o ddechrau 2021 ymlaen.

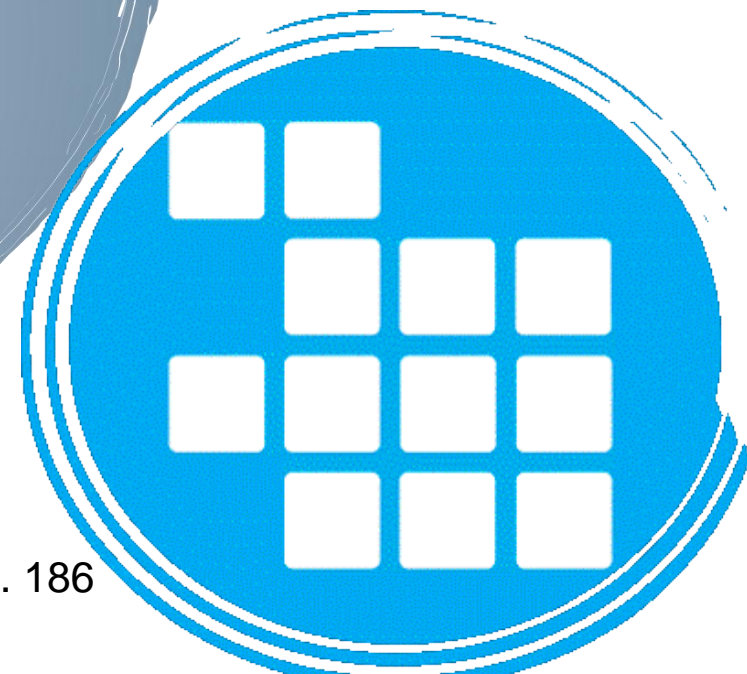
Table 1 Monitro, Gwerthuso ac Adborth

- xxxvii. Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i'r Bwrdd Portffolio a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Mae Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'i ddatblygu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru a chaiff ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

Table 1 Sicrwydd

- xxxviii. Gweithiodd y Swyddfa Rheoli Portffolio â Chanolfan Sicrwydd Llywodraeth Cymru i ddatblygu Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig sy'n nodi'r gweithgareddau sicrwydd a gynhelir ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- xxxix. Fel rhan o'r Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig, bydd gweithgareddau sicrwydd yn digwydd ar draws pob lefel o'r Cynllun Twf - portffolio, rhaglen a phrosiect. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru'n defnyddio'r Porth 0-5 sydd wedi'i ddiffinio'n barod a'r Adolygiadau Asesu Prosiect, fel sy'n briodol ac yn gymesur. Caiff y Cynllun Monitro a Gwerthuso ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

Trosolwg Gweithredol Rhaglen Bwyd-amaeth a Thwristiaeth

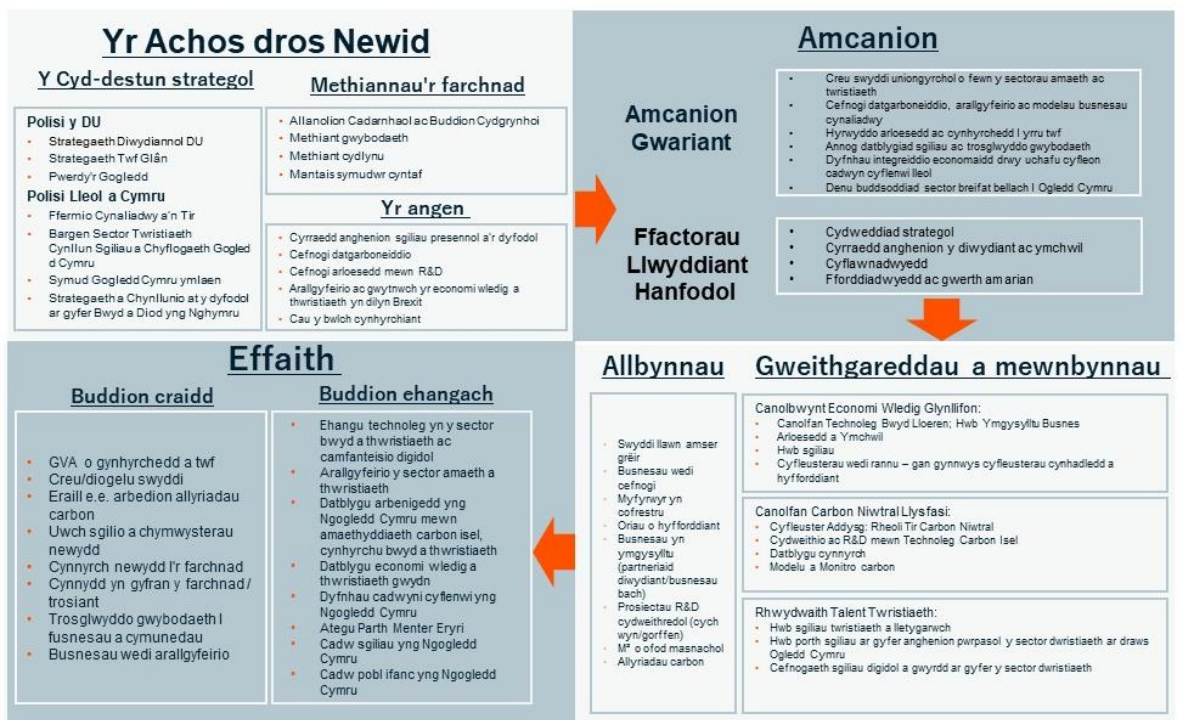
Trosolwg Gweithredol

- i. Diben yr achos busnes yw arddangos y dewis optimaidd o brosiectau ar gyfer cyflawni'r Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth, un o'r pum rhaglen sy'n tanategu Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r achos busnes yn dilyn strwythur y Model Pum Achos ac egwyddorion Llyfr Gwyrdd Trysorlys EM. Mae wedi'i strwythuro yn bum achos - strategol, economaidd, masnachol, ariannol a rheolaeth.
- ii. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.
- iii. Bydd y rhaglen hon yn adeiladu ar y sector amaeth, bwyd a diod sydd wedi'i hen sefydlu yn y Gogledd, ynghyd â chefnogi buddsoddiad pellach mewn twristiaeth o safon uchel er mwyn ymestyn y tymor ymwelwyr. Y nod - drwy'r Cynllun Twf - yw adeiladu economi sylfaen mwy cynaliadwy, bywiog a gwydn o fewn y rhanbarth, gan wneud y gorau o gyfleoedd am gyflogaeth a ffyniant drwy ein hamgylchedd a'n tirwedd.
- iv. Bwriad yr achos busnes yw hysbysu Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf, sy'n dilyn y cytundeb Penawdau'r Telerau gyda Llywodraethau Cymru a'r DU yn 2019.

Yr Achos Strategol

Gweler isod grynodedd o'r model rhesymeg ar gyfer y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth.

Ffigwr 1.1 Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth

Ffynhonnell: Hatch

Y Cyd-destun Strategol

- v. Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn 2012 ac mae'n cynnwys chwe ardal weinyddol Awdurdodau Lleol rhanbarth y Gogledd a Phrifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr, Coleg Cambria a Grŵp Llandrillo Menai. Mae'r sector preifat wedi helpu i ffurfio'r cynllun hefyd, drwy Gyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy a'r Ddyfrdwy a'r Grŵp Cyflawni Busnes.
- vi. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd. Adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd a mynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- vii. Mae'r Cynllun Twf yn adeiladu ar y Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru, a fabwysiadwy yn 2016:

"rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwerdy'r Gogledd ac Iwerddon."

- viii. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cyd-fynd yn agos â blaenoriaethau Llywodraethau'r DU a Chymru yng nghyswllt datblygiad economaidd. Mae'n cyd-fynd yn arbennig o gryf gyda **Strategaeth Ddiwydiannol Llywodraeth y DU**, Llywodraeth y DU, **Ynghyd â Chynllun Gweithredu Economaidd a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Llywodraeth Cymru, ynghyd â'u themâu llorweddol**. Cynaliadwyedd sydd wrth wraidd y Cynllun Twf, a bydd y buddsoddiadau yn cyfrannu tuag at dargedau lleihau allyriadau carbon Cymru.

Yr Achos dros Newid

Amcanion Gwariant

- ix. Mae Amcanion Gwario'r Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yn canolbwyntio ar gefnogi twf economaidd ac adeiladu gwynwch y sector adeiladu:

Amcan Gwariant 1 - Swyddi	Creu rhwng 310 - 380 o swyddi newydd yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Amcan Gwariant 2 - GVA	Creu GVA ychwanegol net o £230m - £281m yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Amcan Gwariant 3 - Buddsoddiad	Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o rhwng £37 miliwn a £45 miliwn yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Amcan Gwariant 4 - Datgarboneiddio a modelau busnes cynaliadwy	Addysgu busnesau ar fuddion datgarboneiddio, arallgyfeirio a modelau busnes cynaliadwy. Creu'r amodau i alluogi busnes i leihau eu ôl-troed carbon ac ymateb i gyfleoedd sy'n dod i'r amlwg o'r economi carbon isel. 300-400 o fusnesau yn arallgyfeirio o'r gweithrediad craidd traddodiadol neu'n mabwysiadu technoleg/ymarferion newydd o fewn pum mlynedd gyntaf y rhaglen.

Amcan Gwariant 5 - Arloesedd a chynhyrchedd	Darparu hyd at 4,000-6,000m ² o ofod llawr egino, ymchwil a datblygu a hyfforddiant i gynorthwyo i annog arloesedd, hyrwyddo uwch-sgilio a chefnogi twf busnes yn y sector bwyd-amaeth a thwristiaeth.
Amcan Gwariant 6 - Trosglwyddo sgiliau a gwybodaeth	Darparu sgiliau arbenigol a darpariaeth hyfforddiant, ar y cyd â chyfleoedd i gydweithio ar gyfer busnesau, darparwyr addysg a sefydliadau ymchwil. Darparu hyfforddiant ychwanegol i 2,500 o bobl/busnesau sy'n gweithredu yn y sectorau bwyd-amaeth a thwristiaeth dros bum mlynedd.
Amcan Gwariant 7 - Cyfleoedd cadwyn gyflenwi lleol	Cynyddu'r % o gontractau cyflenwi a gyflawnir drwy'r rhaglen gyda busnesau sydd wedi'u lleoli yng Ngogledd Cymru - gwaelodlin i'w gytuno.

Table 1 Trefniadau Cyfredol

- x. Mae'r sector bwyd-amaeth yn un o gonglfeini economi Gogledd Cymru, gyda'r rhagolygon yn nodi bod y diwydiant bwyd ac amaeth yn cyflogi oddeutu 20,900 o bobl yn 2019, gan gynrychioli 6.6% o'r gweithlu rhanbarthol. Yn 2016, cyfrannodd y sector £371.5m at economi Cymru a'r DU, gan gynrychioli 3.4% o'r GVA rhanbarthol¹. Mae'r adnodd sy'n seiliedig ar y tir yn chwe sir Gogledd Cymru, yn sylweddol ac yn amrywiol ac mae'r rheolaeth tir, o ganlyniad, yn amrywiol gyda 355,000 ha o borfa newydd a pharhaol, 116,000 ha o dir pori garw, 20,000 ha o goetir a 24,000 ha o gnydau wedi'u gwasgaru ar draws oddeutu 6,900 o ddaliadau fferm ledled y rhanbarth, ac mae gan bob un rôl allweddol i'w chwarae yn y cydbwysedd o ran dal a defnyddio carbon.
- xi. Mae twristiaeth yn sector arall hir-sefydlog a hanfodol ar gyfer economi'r Gogledd. Roedd oddeutu 37,200 o bobl yn gweithio yn y diwydiant gweithgynhyrchu yng Ngogledd Cymru yn 2019, gan gynrychioli 12% o'r gweithlu rhanbarthol. Yn 2016, cyfrannodd y sector £742m at economi Cymru a'r DU, gan gynrychioli 7% o'r GVA rhanbarthol.

Table 1 Anghenion Busnes

- xii. **Tan-fuddsoddiad mewn Ymchwil a Datblygu ac Arloesedd:** Roedd y gwariant ar y sectorau bwyd-amaeth a thwristiaeth gyfwerth â 1.3% o'r holl wariant ar ymchwil a datblygu ar draws yr holl sectorau yn y DU yn 2018, er bod y sectorau hyn yn cyfrif am 10% o gyfanswm cyflogaeth². Mae'r sector wedi dioddef o dan-fuddsoddiad mewn ymchwil ac arloesedd gyda busnesau unigol yn methu â chipio'r elfennau allanol cadarnhaol sy'n gysylltiedig â buddsoddiad ymchwil a datblygu, nad ydynt yn cael eu hadlewyrchu ym mhrisiau'r farchnad.
- xiii. **Bodloni anghenion sgiliau presennol ac yn y dyfodol:** Awgrymodd yr Arolwg Sgiliau Cyflogwr diweddaraf bod 25% o fwytai a gwestai yng Nghymru wedi adrodd am ddiffyg sgiliau a 45% o fusnesau mewn prif ddiwydiannau (sy'n cynnwys amaethyddiaeth).

1 Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru; Labour Market Insights, Mehefin 2020

2 ONS Business Register and Employment Survey, 2018; Cyflogaeth yn ôl Sector

- xiv. **Cefnogi datgarboneiddio ar draws Cymru a'r DU:** Mae lleihau allyriadau carbon a chefnogi datgarboneiddio yn hanfodol i gynnaladwyedd Cymru yn y dyfodol a chafodd hyn ei gydnabod yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, sy'n gosod targed i leihau allyriadau o leiaf 80% yn erbyn gwaelodlin 1990.
- xv. **Gwella cynhyrchedd yng Ngogledd Cymru:** Yn 2017, roedd yr allbwn gros fesul hectar o dir amaethyddol yn £858 yng Nghymru, sy'n sylweddol is na rhanbarth mwyaf cynhyrchiol y DU, sef De Ddwyrain Lloegr (£3,190 fesul hectar). Mae'r sector twristiaeth hefyd yn dioddef o lefelau cynhyrchedd is na'r rhai a welir yn Lloegr, gyda GVA fesul gweithiwr yn y sector twristiaeth gyfystyr â £19,600, 14% yn is na'r metrig cyfatebol yn Lloegr (£22,700 fesul gweithiwr).
- xvi. **Arallgyfeirio a gwytnwch yr economi:** y sectorau amaeth, bwyd a thwristiaeth yw asgwrn cefn nifer o economïau lleol yng Ngogledd Cymru. Felly, mae uchelgais i gefnogi busnesau o fewn y sectorau hyn sydd wedi'u gwreiddio yn eu cymunedau lleol, i gynyddu eu cynhyrchedd, annog datblygu sgiliau a datblygu modelau busnes mwy cynaliadwy drwy wella eu mynediad i arloesedd a thechnoleg newydd.
- xvii. **Diffyg eiddo priodol i gefnogi sgiliau, arloesedd a thwf:** Mae ymchwil a gynhaliwyd gan Arad ar gyfer Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon yn nodi bod y diffyg eiddo graddfa bwyd, cyfleusterau datblygu cynnyrch lleol a chefnogaeth dechnegol yn llesteirio potensial y sector, gyda busnesau unigol yn methu â chael mynediad at y sgiliau a'r arbenigedd i arloesi a gwella cynhyrchedd drwy arbedion effeithlonrwydd.

Sgôp Posib

- xviii. Bydd y rhaglen hon yn adeiladu ar y sector amaeth, bwyd a diod sydd wedi'i hen sefydlu yn y Gogledd, ynghyd â chefnogi buddsoddiad pellach mewn twristiaeth o safon uchel er mwyn ymestyn y tymor ymwelwyr. Y nod yw adeiladu economi sylfaen mwy cynaliadwy, bywiog a gwydn o fewn y rhanbarth, gan wneud y gorau o gyfleoedd am gyflogaeth a ffyniant drwy ein hamgylchedd a'n tirwedd.
- xix. Mae'r rhaglen yn cynnwys tri phrosiect: Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon; Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi a Rhwydwaith Talent Twristiaeth Gogledd Cymru.

Prif Fuddion

- xx. Bydd y rhaglen yn arwain at nifer o fuddion uniongyrchol ac anuniongyrchol ar gyfer economi'r Gogledd. Nodir isod rai o'r prif fuddion sy'n gysylltiedig â chwrdd ag Amcanion Gwario'r Rhaglen:
  - **Creu swyddi uniongyrchol ac anuniongyrchol** - Cynorthwyo i gefnogi cyflogaeth gwerth uchel mewn ardaloedd gwledig, gan gyfrannu at gynnydd mewn lefelau cynhyrchedd yn lleol;
  - **Trosglwyddo Sgiliau a Gwybodaeth** - Darparu hyfforddiant a chynnig cefnogaeth penodol i'r sector, sydd wedi'i gyflwyno mewn partneriaeth â darparwyr lleol a rhanbarthol, gan arwain at fwy o gystadleuaeth a gwytnwch yn y sector;
  - **Cydweithio** - Meithrin cydweithio a rhyngweithio rhwng academyddion, busnesau, darparwyr hyfforddiant a myfyrwyr a hwyluso ymdriniaethau rhyng-ddisgyblaethol at arloesedd yn yr economi wledig a'r sector bwyd a diod yn benodol;

- **Arallgyfeirio a Gwytnwch** - Datblygu busnesau mwy gwydn ar draws Gogledd Cymru yn y dyfodol, drwy arferion rheoli tir carbon isel, arallgyfeirio, uwch-sgilio a thechnolegau newydd;

Y Prif Risgiau

- xxi. Mae nifer o risgiau allweddol i gyflawni portffolio'r Cynllun Twf yn llwyddiannus, gan gynnwys adnoddau; cyflawni; cost COVID-19; Brexit; risg yn ymwneud â hinsawdd; Buddsoddiad sector cyhoeddus a phreifat; Cyfranogiad gan gwmnïau defnyddwyr terfynol a newid gwleidyddol. Fodd bynnag, mae risgiau penodol megis diffyg cydweithio neu gydweithio'n torri i lawr, methu recriwtio sgiliau, colli arweinyddiaeth ymchwil, sy'n gymwys i'r rhaglen. Ystyrir yr ymagwedd at reoli'r risgiau hyn yn yr Achos Rheoli.

Cyfyngiadau a Dibyniaethau

- xxii. Mae nifer o gyfyngiadau ar gyflawni'r Cynllun Twf yn cynnwys y pecyn ariannu o gyfanswm o £240m, tymor 15 mlynedd y Cynllun Twf, y gofyn am gyllid cyfalaf yn unig ac ystyriaethau Cymorth Gwladwriaethol. Mae'r Cynllun Twf yn dibynnu ar sicrhau'r cynllun terfynol, ac ar yr ymgysylltu a'r cydweithio gyda'r sectorau preifat a chyhoeddus. Gallai prosiectau o fewn y Rhaglen fod yn ddibynnol ar bolisi llywodraeth cefnogol sy'n sefydlu mecanweithiau cefnogi a llwybrau at y farchnad ar gyfer technolegau ynni sydd ar ddyfodol.

Yr Achos Economaidd

Ffactorau Llwyddiant Hanfodol ac Aseiad o'r Opsiynau

Gweler crynodeb isod o'r tri phrosiect sy'n llunio'r Opsiwn a Ffafrir.

Prosiect	Disgrifiad Cryno	Allbynnau	Cost / Gofyn
Prosiect 1: Gwledig Glynllifon	Y weledigaeth yw creu Canolbwynt Economi Gwledig arbennig o'r radd flaenaf yng Nglynllifon, sy'n cynnig ystod o gyfleusterau a gwasanaethau i gryfhau a gwella'r economi rhanbarthol, yn benodol drwy dyfu'r sector bwyd a diod. Bydd y Canolbwynt Economi Gwledig yn darparu'r ddau gyfleuster isod: <ul style="list-style-type: none"> • Canolfan Wybodaeth - sy'n canolbwyntio ar greu cronfa o wybodaeth a phrofiad ymarferol i gefnogi twf arloesedd a menter yn y rhanbarth. • Parc Menter Bwyd - fydd yn cynnwys unedau gradd bwyd hyblyg wedi'u dylunio i ddenu busnesau newydd a busnesau bach a chanolig eu maint sy'n tyfu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddi uniongyrchol • GVA (£) • Gofod llawr ar gyfer lletya gradd bwyd yn cael ei ddatblygu (m2) • Busnesau newydd yn lleoli yn y Canolbwynt Economi Gwledig • Busnesau'n cael eu cefnogi gan y Ganolfan Wledig (gwasanaethau a chyfleusterau) 	<ul style="list-style-type: none"> • £10m o'r Cynllun Twf. • Cyfanswm y Gost - £13m
Prosiect 2: Canolfan Carbon	Nod Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi yw arwain y Gogledd at ddyfodol gwydn lle mae rheolaeth tir carbon niwtral yn ganolog i	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddi uniongyrchol • GVA (£) 	<ul style="list-style-type: none"> • £10m o'r Cynllun Twf

Niwtral Llysfasi	<p>sector ynni adnewyddadwy datblygol sy'n cefnogi cymuned gynaliadwy, ffyniannus ac iach sy'n cwmpasu cymysgfa wledig/trefol y rhanbarth. Bydd y prosiect yn datblygu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyfleusterau addysgol i wella sgiliau mewn rheolaeth tir Carbon Niwtral ymhlith pobl ifanc a busnesau bach a chanolig presennol i helpu i ddatblygu twf busnesau carbon niwtral yng ngogledd Cymru. • Technolegau ynni adnewyddadwy a'u cymhwysiad ymarferol mewn mentrau gwledig a threfol a bywyd yn y gymuned. Bydd ethos 'rhoi gwyddoniaeth ar waith' gan y ganolfan a bydd yn denu busnesau gyda thechnolegau sy'n gofyn am ddatblygiad anodd ac addasol er mwyn gweithredu mewn amgylcheddau gwledig a threfol. • Technolegau sy'n defnyddio rheolaeth fanwl, gyda chefnogaeth drwy ddigideiddio data rheoli, er mwyn lleihau'r defnydd o garbon. • Defnydd o fodelu carbon i fesur effeithiau technolegau ynni adnewyddadwy, technegau manwl a digidol, ac atafaelu carbon sy'n gwrthbwysu ar nod niwtraled carbon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Trosglwyddo gwybodaeth busnesau / cymunedau'n cael eu cefnogi drwy gefnogi prosiectau arloesedd Masnachol • Busnesau'n arallgyfeirio drwy gefnogaeth 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfanswm Cost - £15.4m
Prosiect 3: Rhwydwaith Talent Twristiaeth	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Rhwydwaith Talent Twristiaeth yn amlinellu cynlluniau uchelgeisiol i ddiogelu darpariaeth sgiliau a chynyddu buddion masnachol o un o'r sectorau mwyaf sefydledig a'r un sy'n tyfu gyflymaf yn y rhanbarth. Nod Rhwydwaith TALENT Twristiaeth Gogledd Cymru yw ysgogi cydweithrediad cyhoeddus-preifat i gydlynw gweithrediad ar sgiliau a datblygu cynnyrch i drawsnewid a sbarduno twf y sector twristiaeth a lletygarwch yn y rhanbarth. Bydd y prosiect yn cyflawni'r buddion a ganlyn: • Buddsoddiad Sector Preifat cynyddol mewn sgiliau a datblygu sgiliau a'r gweithlu • Y ddarpariaeth sgiliau'n cyd-fynd yn well ag anghenion y cyflogwyr • Twristiaeth a lletygarwch yn cael eu cydnabod fel dewis gyrfa goleuedig 	<ul style="list-style-type: none"> • Cefnogi swyddi • Nifer y lleoliadau bob blwyddyn 	<ul style="list-style-type: none"> • £4.5m o'r Cynllun Twf • Cyfanswm y Gost - £12.9m

- Cynnydd mewn niferoedd myfyrwyr gyda chymwysterau uwch (NFQ4) yn y sectorau twristiaeth a lletygarwch
- Cadw graddedigion a phobl ifanc yng Ngogledd Cymru i weithio yn y sector
- Sector twristiaeth a lletygarwch mwy cynhyrchiol a chystadleuol
- Gwell bodddhad cwsmer
- Gwelliannau mewn safonau byw ledled y rhanbarth

- xxiii. I arddangos y rhesymeg strategol ar gyfer yr Opsiwn a Ffafir, fe'i aseswyd yn erbyn tri opsiwn amgen: gwneud dim, rhaglen lai a rhaglen fwy. Cafodd pob opsiwn ei sgorio yn seiliedig ar ba mor dda yr oedd yn cyflawni yn erbyn amcanion gwario'r rhaglen a phum 'Ffactor Llwyddiant Hanfodol' (Cydweddiad Strategol, Gwerth am Arian, Cynladwyedd Masnachol, Cyflawnadwyedd, Cefnogaeth Partneriaeth ac Ymrwymiad). Yr Opsiwn a Ffafir yw'r unig opsiwn sy'n effeithiol ar draws yr holl Amcanion a'r Ffactorau Llwyddiant Hanfodol.
- xxiv. Bydd pob un o'r prosiectau cyfansoddol o fewn y rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yn datblygu asesiad opsiynau ar lefel prosiect o fewn achos busnes y prosiect.

Gwerthusiad Economaidd

- xxv. Disgwylir i'r Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth gyflawni rhwng 310-380 o swyddi FTE ychwanegol net ar gyfer Gogledd Cymru, gyda NPSV o £127miliwn - £155miliwn. Yn seiliedig ar yr holl arian sector cyhoeddus ar gyfer y Cynllun Twf, bydd yn cyflawni cymhareb budd-cost o 3.8 - 4.7 (neu 5.7 - 7.0 yn seiliedig ar fuddsoddiad y Cynllun Twf yn unig).
- xxvi. Wrth ddehongli'r ffigyrau hyn, mae'n bwysig nodi bod amrediad o fuddion na ellir eu meintoli na rhoi gwerth ariannol iddynt mewn dull cadarn, ond erys ystyriaeth arwyddocaol o ran yr achos gwerth am arian ar gyfer y rhaglenni hyn. Mae'r rhain yn cynnwys:
- Trosglwyddo gwybodaeth
  - Arallgyfeirio amaeth/twristiaeth
  - Datblygiad clwstwr carbon isel mewn amaeth, twristiaeth a bwyd
  - Cadw pobl ifanc
- xxvii. Mae nifer o risgiau i gynhyrchu graddfa'r buddion economaidd a ragwelir, ac mae'r asesiad gwerth am arian wedi bod yn destun profi sensitifrwydd ar y lefel rhaglen. Mae'r cymarebau Budd-Cost yn parhau'n gadarn yn wyneb y profion hyn.
- xxviii. Gweler isod grynodedb o'r canfyddiadau allweddol o werthusiad economaidd y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth.

Tabl 1.1 Tabl Gwerthuso Cryno

Gwerth Cymdeithasol Presennol Net (£m) (yn cynnwys Tueddiad Optimistiaeth)	£127 – £155 (£140 – £171 yn seiliedig ar gostau GD)
---	---

Cost y sector cyhoeddus (£m, (heb ddisgownt, heb gynnwys tueddiad optimistiaeth)	£37 (£25 o'r Cynllun Twf)
Cymhareb Cost Budd Priodol	3.8 - 4.7 (5.7 - 7.0 Buddsoddiad Cynllun Twf)
Costau/buddion arwyddocaol nad oes modd rhoi gwerth ariannol arnynt a ffactorau anfesuradwy	<ul style="list-style-type: none"> • Trosglwyddo gwybodaeth • Arallgyfeirio amaeth/twristiaeth • Datblygiad clwstr carbon isel mewn amaeth, twristiaeth a bwyd • Cadw pobl ifanc
Costau risg yn ôl math a thueddiad optimistiaeth gweddilliol	24% o dueddiad optimistiaeth wedi'i weithredu
Newid gwerthoedd (ar gyfer yr opsiwn a ffafrir yn unig)	84% o ostyngiad mewn creu swyddi a'r gwerth economaidd sy'n gysylltiedig â sgiliau twristiaeth
Hicyn amser a rheswm	Cyfnod gwerthuso 15 mlynedd wedi'i ddefnyddio Bydd gan yr holl asedau isadeiledd werth gweddilliol ar y pwynt hwn

Yr Achos Masnachol

Strategaeth Fasnachol

- xxix. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i wneud y mwyaf o effaith economaidd a gwerth am arian Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r Bwrdd hefyd yn cydnabod bod potensial i greu enillion masnachol ar fuddsoddiad a allai gael ei ail-fuddsoddi yn y rhanbarth. Bydd disgwyl i bob achos busnes ystyried cyfleoedd am fuddsoddiadau masnachol.

Strategaeth Gaffael

- xxx. Mae ein strategaeth gaffael yn ymateb i bolisi a gweithdrefnau Cymru. Bydd holl weithgarwch caffael y Cynllun Twf yn cael ei danategu gan gyfres o egwyddorion arweiniol, sy'n cael eu crynhoi isod.

Polisi ac egwyddorion caffael	
Gyrwyr polisi	<ul style="list-style-type: none"> • Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru • Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol • Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2015 • Datganiad Polisi Caffael Cyhoeddus Cymru • Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi Safonau Gweithredu Masnachol Llywodraeth
Egwyddorion Caffael	<ul style="list-style-type: none"> • Arweinyddiaeth Rhanbarthol • Datblygu'r economi rhanbarthol drwy gynnwys ystyriaethau economaidd lleol a rhanbarthol mewn cyfleoedd contract, a gwella mynediad at fusnesau SME • Hyrwyddo'r defnydd o gyflenwyr newydd a chadwyni cyflenwi lleol lle bo modd

	<ul style="list-style-type: none"> • Gwneud y mwyaf o gyfleoedd sgiliau a chyflogadwyedd drwy gyfleoedd contract • Cefnogi datblygiad cymunedol drwy adeiladu cyfoeth cymunedol a chynnwys ystyriaethau diwylliannol ac iaith Gymraeg mewn contractau • Cefnogi cynaladwyedd amgylcheddol drwy gynnwys ystyriaethau amgylcheddol mewn cyfleoedd contract ac isafu ôl-troed carbon prosiectau lle bo modd • Sicrhau gwariant a gwerth am arian effeithiol drwy gydweithio rhanbarthol; perfformiad effeithiol, risg, trefniadau rheoli contract a thwyll
--	---

xxxi. Y Partner Arweiniol fydd yn gyfrifol am y gweithgarwch caffael ar gyfer pob prosiect. O ran prosiectau rhanbarthol, y Swyddfa Rheoli Rhaglen fydd yn gyfrifol amdanynt.

Yr Achos Ariannol

Gofynion Cyfalaf a Refeniw

xxxii. Mae'r Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yn seiliedig ar gyflawni pump o brosiectau gyda chyfanswm gwariant cyfalaf o £45.9 miliwn, lle mae £28.1m yn dod o'r Cynllun Twf gyda'r gweddill yn cael ei ddarparu gan bartneriaid sector cyhoeddus a phreifat.

xxxiii. Mae'r gofynion gwariant cyfalaf yn seiliedig ar yr achosion busnes prosiectau diweddaraf sydd ar gael ac sydd wedi'u hagregu i fyny i ddarparu amcangyfrifon ar gyfer y rhaglenni.

Tabl 1.2 Trawstoriad o'r Gwariant

Prosiect	Partner Arweiniol	Cynllun Twf (£m)	Arall Cyhoeddus (£m)	Preifat (£m)	Cyfanswm (£m)
Prosiect Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Grŵp Llandrillo Menai	10.0	3.0	-	13.0
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	Coleg Cambria	10.0	2.7	2.7	15.4
Rhwydwaith TALENT Twristiaeth	Grŵp Llandrillo Menai	4.5	6.7	1.7	12.9
Cyfanswm y Rhaglen		24.5	12.4	3.7	41.3

Aeddfedrwydd y Prosiect

xxxiv. Ar hyn o bryd, mae'r tri phrosiect o fewn y rhaglen ar wahanol lefelau o aeddfedrwydd, fel y dengys yn y tabl isod:

Prosiect	Cam Achos Busnes*	Crynodeb
Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	ACHOS BUSNES AMLINELLLOL	Mae gan y prosiect Achos Busnes Amlinellol sydd wedi'i ddatblygu'n dda yn ei le, gyda'r angen am fân

		ddiwygiadau cyn cyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth.
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Rhwydwaith Talent Twristiaeth	Adolygu'r Prosiect	Roedd ABA yn ei le ar gyfer y prosiect cyn Covid; fodd bynnag, mae sgôp y prosiect am gael ei adolygu i asesu effaith Covid-19.

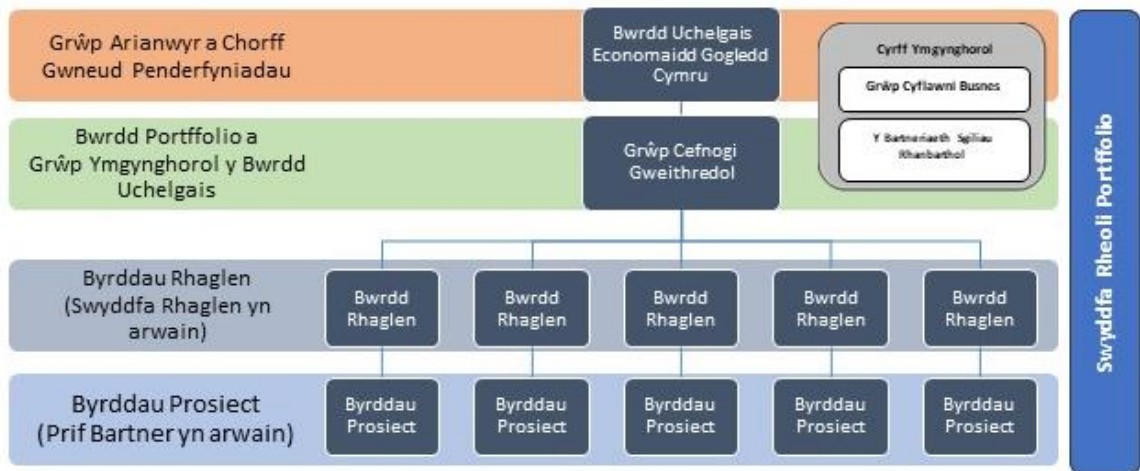
* Datblygir achosion busnes y prosiect mewn tri cham - Achos Amlinellol Strategol (SOC), Achos Busnes Amlinellol (OBC), Achos Busnes Llawn (FBC).

Yr Achos Rheoli

Strwythur Cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru

- xxxv. Mae'r diagram isod yn amlinellu strwythur cyflawni ar gyfer y Cynllun Twf gan adeiladu ar y strwythurau presennol sydd wedi'u rhoi yn eu lle gan Gytundeb Llywodraethu'r Bwrdd Uchelgais. Gweler manylion y rolau hyn yn yr achos rheoli:

Ffigwr 1.2 Strwythur Cyflawni'r Cynllun Twf

Ffynhonnell: Y BWRDD UCHELGAIS

- xxxvi. **Byrddau Rhaglen** - Bydd gan bob rhaglen Fwrdd Rhaglen ffurfiol ac Uwch Berchennog Cyfrifol wedi'i benodi. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu (i ddechrau) a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Mae'r Byrddau Rhaglen yn dyrchafu i'r Bwrdd Portfolio drwy'r Cyfarwyddwr Rhaglen. Uwch Berchennog Cyfrifol y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yw Jane Richardson, Cyfarwyddwr Strategol yr Economi a Lle, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a Chadeirydd CADW.
- xxxvii. **Swyddfa Rheoli Rhaglen (PMO)** - Mae'r Swyddfa Rheoli Rhaglen yn cefnogi ac yn cydlynu gweithgareddau ar draws y rhaglenni gan weithredu fel hwb gwybodaeth a sicrhau bod dulliau adrodd, rheoli risg a materion a sicrwydd y rhaglen yn gyson. Aseinir Rheolwr Rhaglen ar gyfer

pob rhaglen o blith y Swyddfa Rheoli Rhaglen. Rheolwr y Rhaglen ar gyfer y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yw Robyn Lovelock.

Achosion Busnes y Prosiect

- xxxviii. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei lofnodi yn seiliedig ar achos busnes y portffolio a phum achos busnes rhaglen. Unwaith y bydd y cynllun terfynol wedi'i gytuno, gellir dod ag achos busnes prosiect Model 5 Achos llawn gerbron y Bwrdd Uchelgais er ystyriaeth.

Rheoli Risg

- xxxix. Mae gan y Bwrdd Uchelgais Fframwaith Risg wedi'i fabwysiadu ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r ymagwedd at reoli risg wedi'i amlinellu yn Strategaeth Rheoli Risgiau a Materion y Cynllun Twf a'r Canllaw i Ddefnyddwyr. Mae'r egwyddorion allweddol a'r cysyniadau a amlinellir yn y strategaeth hon wedi'u tynnu o ddeunydd Rheoli Risg yr Achos Busnes Amlinellol.

Llinell Amser a Cherrig Miltir

- xl. Mae'r Bwrdd Uchelgais yn ceisio cymeradwyaeth i Gynllun Twf Gogledd Cymru ym mis Rhagfyr 2020 gyda llofnodi'r Cynllun Terfynol. Yn dilyn y Cynllun Terfynol, bydd achosion busnes y prosiectau'n cael eu dwyn ymlaen er ystyriaeth y Bwrdd Uchelgais o fis Ionawr 2021 ymlaen.

Monitro, Gwerthuso ac Adborth

- xli. Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i'r Bwrdd Portffolio a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Mae Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'i ddatblygu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru a chaiff ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

Sicrwydd

- xlii. Gweithiodd y Swyddfa Rheoli Portffolio â Chanolfan Sicrwydd Llywodraeth Cymru i ddatblygu Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig sy'n nodi'r gweithgareddau sicrwydd a gynhelir ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- xliii. Fel rhan o'r Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig, bydd gweithgareddau sicrwydd yn digwydd ar draws pob lefel o'r Cynllun Twf - portffolio, rhaglen a phrosiect. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru'n defnyddio'r Porth 0-5 sydd wedi'i ddiffinio'n barod a'r Adolygiadau Asesu Prosiect, fel sy'n briodol ac yn gymesur. Caiff y Cynllun Monitro a Gwerthuso ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

Trosolwg Gweithredol Rhagen Tir ac Eiddo

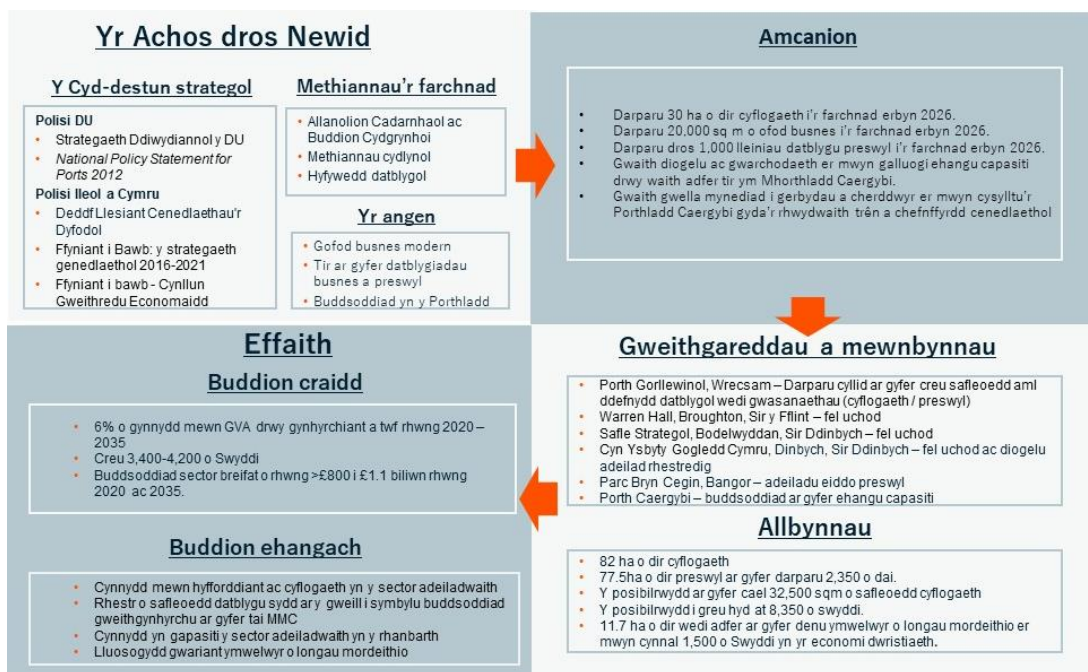
HATCH

Trosolwg Gweithredol

- i. Diben yr Achos Busnes yw arddangos y dewis optimaidd o brosiectau ar gyfer cyflawni'r Rhaglen Tir ac Eiddo, sy'n rhan o Gynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r achos busnes yn dilyn strwythur y Model Pum Achos ac egwyddorion Llyfr Gwyrdd Trysorlys EM. Mae wedi'i strwythuro yn bum achos - strategol, economaidd, masnachol, ariannol a rheolaeth.
- ii. Mae'r Cynllun Twf yn ceisio cyflawni cyfanswm buddsoddiad o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.
- iii. Nod y rhaglen yw galluogi cyflawniad ymyraethau strategol ym Marchnad Eiddo Gogledd Cymru er mwyn creu amgylchedd lle mae'r diwydiant adeiladu a datblygu yn fodlon buddsoddi i adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn.
- iv. Bwriad yr Achos Busnes yw hysbysu Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf, sy'n dilyn y cytundeb Penawdau'r Telerau gyda Llywodraethau Cymru a'r DU yn 2019.

Yr Achos Strategol

- v. Gweler grynodeb o'r Model Rhesymegol ar gyfer y Rhaglen Tir ac Eiddo yn Ffigur 1 isod. Defnyddir Modelau Rhesymegol i gyfleu sut mae rhaglen o weithgareddau'n arwain at gyfres o ganlyniadau a ddymunir.

Ffigur 1 Ffynhonnell: Hatch

Y Cyd-destun Strategol

- vi. Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn 2012 ac mae'n cynnwys chwe ardal weinyddol Awdurdodau Lleol rhanbarth y Gogledd a Phrifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr a Choleg Cambria. Mae'r sector preifat wedi helpu i ffurfio'r cynllun hefyd, drwy Gyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy a'r Grŵp Cyflawni Busnes.
- vii. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd. Adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd a mynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- viii. Mae'r Cynllun Twf yn adeiladu ar y Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru, a fabwysiadwyd yn 2016:

"rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwerdy'r Gogledd ac Iwerddon."

- ix. Mae'r Cynllun Twf yn cyd-fynd yn agos â blaenoriaethau Llywodraethau'r DU a Chymru yng nghyswllt datblygiad economaidd. Mae'n cyd-fynd yn benodol gryf â **Strategaeth Ddiwydiannol Llywodraeth y DU**, a **Chynllun Gweithredu Economaidd a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol** Llywodraeth Cymru, ynghyd â'u **themâu llorweddol**. Cynaliadwyedd sydd wrth wraidd y Cynllun Twf, a bydd y buddsoddiadau yn cyfrannu tuag at dargedau lleihau allyriadau carbon Cymru.

Yr Achos dros Newid

Amcanion Gwariant

- x. Mae'r Rhaglen Tir ac Eiddo yn un o ddau alluogwr sy'n cefnogi cyflawniad Sectorau Twf Uchel i wneud y mwyaf o fudd economaidd y Cynllun Twf.

Amcan Gwariant 1 Creu Swyddi	Creu 1,870 a 2,280 o swyddi newydd yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036
Amcan Gwariant 2 GVA	Creu GVA ychwanegol net o £1.06bn a £1.29bn drwy'r rhaglen erbyn 2036
Amcan Gwariant 3 Buddsoddiad	Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o £320m-£390m drwy'r rhaglen erbyn 2036
Amcan Gwariant 4 Safleoedd ac Eiddo Cyflogaeth	Cyflawni 30 ha o dir ac 20,000 medr sgwâr o eiddo cyflogaeth rhwng 2021 a 2026

Amcan Gwariant 5 Safleoedd Preswyl	Cyflawni dros 1,000 o leiniau datblygu preswyl rhwng 2021 a 2026
Amcan Gwariant 6 Porth Caergybi	Adennill tir, gwaith diogelu ac ymestyn oes y morglawdd, gwelliannau mynediad a gwelliannau i gapasiti'r porthladd

Trefniadau Cyfredol

- xi. Ers canol y 2000au, bu i'r sector cyhoeddus fabwysiadu ymagwedd mwy hyblyg o ran ymyrryd yn y farchnad eiddo. Mae'r cyfuniad hwn o agwedd polisi a chanlyniadau Cwmp eiddo yn 2008/9 wedi arwain at ddatblygu cyfyngedig mewn safleoedd cyflogaeth neu gyflwyniad eiddo newydd yn y rhan fwyaf o Ogledd Cymru dros y ddegawd ddiwethaf. Mae hyn wedi creu cyfyngiadau yn y farchnad eiddo o ran medru bodloni anghenion busnesau i dyfu ac ymestyn. Yn ogystal, mae'r farchnad breswyl wedi dangos tueddiad cyson i dangyflenwi tai wedi'u hadeiladu o'r newydd yn ystod y 10 mlynedd diwethaf ac o ganlyniad mae'r angen am dai wedi cynyddu dros yr un cyfnod.
- xii. Mae Porth Caergybi yn gyfres o waith arfaethedig ym Mhorthladd Caergybi i wella mynediad, gwneud gwelliannau capasiti a gwaith diogelu i'r harbwr. Nid yw gweithredwr / perchennog presennol y porthladd yn medru dod o hyd i'r cyfalaf sydd ei angen i greu'r buddsoddiad sydd ei angen i fynd i'r afael ag anghenion y Porthladd.

Anghenion Busnes

- xiii. Yr angen yn y farchnad eiddo masnachol yw'r gallu i gyflawni safleoedd datblygu wedi'u hoedi ac eiddo busnes newydd yn gost effeithlon. Yn fras, goresgyn y rhwystrau sy'n atal y safleoedd gohiriedig hyn rhag bwrw ymlaen i'r cam datblygu yw prif bwyslais strategol y ffrwd gwaith safle ac eiddo.
- xiv. Mae'r sector adeiladu tai preswyl preifat a chyhoeddus angen sicrwydd ynghylch risg ar safleoedd datblygu fel y gallant gyflawni tai newydd. Drwy fynd i'r afael â'r rhwystrau sy'n atal y safleoedd hyn rhag cael eu datblygu a darparu dogn o safleoedd datblygu wedi'u gwasanaethu; bwriedir creu amgylchedd i alluogi'r diwydiant adeiladu fuddsoddi mewn capasiti adeiladu a chreu cyflogaeth.
- xv. Mae traffig llwyth drwy borthladd Caergybi wedi cynyddu 43% rhwng 2013 a 2018, gyda lefelau teithwyr fferi yn gymharol sefydlog. Angen gweithredol y porthladd yw cynyddu'r capasiti ar gyfer traffig llwyth a theithwyr, ac, o ystyried y cynnydd yn y llongau mordaith sy'n ymweld â'r harbwr a'r potensial am longau mwy, cynnydd yn y cyfleusterau angori. Mae'r gwaith diogelu a gwella mynediad yn feysydd ychwanegol lle mae angen buddsoddiad er mwyn ategu a gwarchod y gwelliannau capasiti arfaethedig.

Sgôp Posib

- xvi. Fel un o'r rhaglenni galluogi yn y Cynllun Twf, nod strategol y Rhaglen yw goresgyn y rhwystrau i fuddsoddiad drwy ymgymryd ag ymyraethau ledled Gogledd Cymru i ddad-risgio datblygu a chreu sicrwydd yn y farchnad er mwyn annog buddsoddiad.

Buddion

- xvii. Bydd y Rhaglen yn cyflenwi nifer o fuddion uniongyrchol ac anuniongyrchol ar gyfer economi'r Gogledd. Mae'r buddion strategol hyn yn cynnwys yr hyn a ganlyn:
- Cyflawni tir cyflogaeth wedi'i wasanaethu ac eiddo parod mewn lleoliadau strategol ar draws y rhanbarth gan hwyluso ehangu busnes a thwf mewn ffyniant rhanbarthol, gan wella cynhyrchedd, hybu mewnfuddsoddiad a chreu swyddi newydd.
  - Cyflawni nifer cynyddol o dir datblygu preswyl er mwyn gwella'r cyflawniad o dai a chynyddu capasiti yn y sector adeiladu tai, gan greu a chryfhau cadwyni cyflenwi rhanbarthol a chyflogaeth gwerth uchel.
  - Gweithlu mwy medrus o fewn y rhanbarth - drwy gefnogi sgiliau a mentrau hyfforddi ac ymyraethau sy'n gysylltiedig â phrosiectau mawr.
  - Gwelliannau mewn safonau byw ledled y rhanbarth drwy dwf cynhwysol sy'n darparu cyfleoedd, lleihau tlodi, anghydraddoldeb ac amddifadedd.

Y Prif Risgiau

- xvii. Mae nifer o risgiau allweddol i gyflawni Portffolio'r Cynllun Twf yn llwyddiannus, gan gynnwys cael digon o adnoddau; capasiti cyflawni; sicrwydd cost; newidiadau sy'n cael eu gyrru gan Covid-19; Brexit; buddsoddiad sector cyhoeddus a phreifat a newid gwleidyddol. Mae hefyd risgiau penodol ar gyfer y rhaglen megis ansicrwydd ynghylch effaith y pandemig ar y galw am eiddo a'r defnydd yn y dyfodol, cyfyngiadau seilwaith, gofynion caniatâd a chapasiti'r gadwyn gyflenwi. Ystyrir yr ymagwedd at reoli'r risgiau hyn yn yr Achos Rheoli.

Cyfyngiadau a Dibyniaethau

- xviii. Mae'r cyfyngiadau amlwg ar gyflawni'r Rhaglen yn cynnwys cyfanswm pecyn ariannu o £240m, tymor 15 mlynedd y Cynllun Twf, y gofyn am arian cyfalaf yn unig, cydymffurfiaeth â chymorth gwladwriaethol a chaffael, gofynion caniatâd a chapasiti o fewn y diwydiant. Mae'r Cynllun Twf yn dibynnu ar sicrhau'r cynllun terfynol, ac ar ymgysylltu a chydweithio'n llwyddiannus gyda'r sectorau preifat a chyhoeddus. Mae'r Prosiectau Safleoedd ac Eiddo wedi'u gwasgaru'n ddaearyddol ac fe ellir eu cyflawni ar wahân i'w gilydd.

Yr Achos Economaidd

Ffactorau Llwyddiant Hanfodol ac Aseiad o'r Opsiynau

- xix. Gweler crynodeb o'r chwe phrosiect sydd wedi'u cynnwys yn y rhaglen Tir ac Eiddo yn Nhabl 2 isod.

Prosiect	Disgrifiad Cryno	Allbynnau a Buddion	Cost / Gofyn
Porth y Gorllewin, Wreccsam	Darparu prif wasanaethau a gwelliannau priffyrdd i ddatblygu safle gerllaw Parc Technoleg Wreccsam i alluogi'r sector preifat i fuddsoddi	5 ha o dir datblygu gyda'r gallu i gynnal oddeutu 8,000 medr sgwâr o ofod masnachol/busnes. Tir wedi'i wasanaethu ar gyfer 48 o gartrefi newydd 545 o swyddi newydd FTE £32.4m o fuddsoddiad sector preifat uniongyrchol ac anuniongyrchol.	Gofyn y Cynllun Twf £9.1m Cyfanswm buddsoddiad o £32.4m
Warren Hall, Brychdyn, Sir y Fflint	Darparu prif wasanaethau mewn safle datblygiad cymysg 65 ha ger Cyffordd 36 ar yr A55. Bydd hyn yn darparu safle datblygu wedi'i wasanaethu o faint mawr sy'n gwaredu risg a darparu sicrwydd cost yn y farchnad	22.7 ha o dir cyflogaeth/busnes gyda'r gallu i gynnal oddeutu 10,000 medr sgwâr o ofod cyflogaeth. 8.1 ha o dir datblygu preswyl i gyflawni 300 o gartrefi carbon isel newydd Canolfan leol 1.3 ha 675 o swyddi newydd FTE £55m o fuddsoddiad sector preifat uniongyrchol	Gofyn y Cynllun Twf £15m Cyfanswm buddsoddiad £70m

Safle Strategol Allweddol, Bodelwyddan	<p>137 ha o safle datblygu tir glas defnydd cymysg gerllaw Cyffordd ger Cyffyrdd 25 a 26 yr A55. Byddai'r cynllun datblygu arfaethedig yn darparu 26 ha o dir cyflogaeth a thir ar gyfer 1,715 o leiniau preswyl. Hefyd, darperir canolfan leol, ysgol gynradd, canolfan feddygol, a chyfleusterau hamdden.</p>	<p>26 ha o dir cyflogaeth wedi'i wasanaethu sydd â'r gallu i gynnal 9,500 medr sgwâr o ofod busnes.</p> <p>Oddeutu 60 ha o dir datblygu preswyl gyda'r gallu i gynnal 1,715 o gartrefi.</p> <p>376 o swyddi newydd FTE</p> <p>£72m o fuddsoddiad sector preifat uniongyrchol yng Ngham 1. £185m dros sgôp llawn y datblygiad.</p>	<p>Gofyn y Cynllun Twf £10m Gwerth buddsoddiad £82m</p>
Yn arwain y prosiect: Y Bwrdd Uchelgais a datblygwyr sector preifat			
Cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Dinbych, Sir Ddinbych	<p>Safle cyn ysbyty Fictoraidd yn cynnwys nifer o adeiladau Rhestredig Gradd 2*. Mae'r Cyngor wedi dewis partner datblygu ar gyfer y datblygiad arfaethedig</p>	<p>Adeilad Rhestredig Gradd 2* wedi'i atgyweirio wedi'i drosi yn 32 o fflatiau</p> <p>300 o gartrefi newydd ar oddeutu 10 ha o dir llwyd.</p> <p>1,100 medr sgwâr o ofod masnachol a busnes</p> <p>74 o swyddi newydd FTE</p> <p>£70m o fuddsoddiad sector preifat uniongyrchol.</p>	<p>Gofyn y Cynllun Twf o £4m. Gwerth buddsoddiad £4m</p>
Yn arwain y prosiect: Jones Bros Ltd a Chyngor Sir Ddinbych			
Parc Bryn Cegin, Bangor, Gwynedd	<p>Darparu gofod cyflogaeth/busnes parod mewn parc busnes wedi'i wasanaethu'n rhannol gydag 17 ha o dir datblygu net ar gyrion Bangor ger Cyffordd 11 yr A55.</p>	<p>3,000 medr sgwâr o ofod busnes newydd parod</p> <p>71 o swyddi newydd FTE</p> <p>Buddsoddiad sector preifat i'w gadarnhau.</p>	<p>Gofyn y Cynllun Twf £6m. Gwerth Buddsoddiad £6m</p>
Yn arwain y prosiect: Llywodraeth Cymru a'r Bwrdd Uchelgais			

Porth Caergybi	Gwaith i ddiogelu ac ymestyn oes y morglawdd Rhestredig i warchod yr Harbwr	11.7 ha o dir wedi'i adennill o wely'r môr ar gyfer llain galed a phorthdal a'r galluedd ar gyfer trosglwyddo llwythi.	Gofyn y Cynllun Twf £35m Cyfanswm Buddsoddiad £45m
Yn arwain y prosiect: Stena Line a Llywodraeth Cymru	Adennill tir ar ddau ran o wely'r môr yn yr harbwr mewnol gan ymestyn i 11.7 ha.	Capasiti i gael lle ar gyfer llongau llwyth a mordeithiau mawr	
	Creu angorfa amlbwrpas ar gyfer llongau mordaith a llwyth o hyd at 370m. Gwelliannau priffordd i gysylltu'r porthladd â'r A55.	£45m fuddsoddiad sector preifat uniongyrchol.	
	Gwelliannau i gerddwyr yn cysylltu'r orsaf rheilffordd i'r derfynfa teithwyr fferi.	50+ o ymweliadau gan longau mordaith gyda 39,000 o ymwelwyr (a 18,000 o ymweliadau criw). 1,250 o swyddi FTE newydd uniongyrchol. Gwariant anuniongyrchol yn sgil ymweliadau llongau mordaith i mewn i'r economi ymwelwyr lleol.	

- xx. I arddangos y rhesymeg strategol ar gyfer yr Opsiwn a Ffafir, fe'i aseswyd yn erbyn tri opsiwn amgen: gwneud dim, rhaglen lai a rhaglen fwy. Cafodd pob opsiwn ei sgorio yn seiliedig ar ba mor dda yr oedd yn cyflawni yn erbyn amcanion gwario'r rhaglen a phum 'Ffactor Llwyddiant Hanfodol' (Cydweddiad Strategol, Gwerth am Arian, Cynladwyedd Masnachol, Cyflawnadwyedd, Cefnogaeth Partneriaeth ac Ymrwymiad). Yr Opsiwn a Ffafir yw'r unig opsiwn sy'n effeithiol ar draws yr holl Amcanion a'r Ffactorau Llwyddiant Hanfodol.
- xxi. Bydd pob un o'r prosiectau cyfansoddol o fewn y rhaglen Tir ac Eiddo yn datblygu asesiad opsiynau ar lefel prosiect o fewn ei achos busnes.

Gwerthusiad Economaidd

- xxii. Disgwylir i'r Rhaglen Tir ac Eiddo gyflawni rhwng 1,870 a 2,280 o swyddi FTE ychwanegol net ar gyfer Gogledd Cymru, gyda NPSV o £570m. Yn seiliedig ar yr holl arian sector cyhoeddus ar gyfer y Cynllun Twf, bydd yn cyflawni **cymhareb budd-cost o 7.9:1, hynny yw**, bydd £7.9 yn cael ei greu o ran y buddion economaidd craidd am bob £1 o arian cyhoeddus a ddarperir. Yn ôl Canllawiau Trysorlys EM, mae hyn yn rhoi Gwerth Da lawn am Arian.
- xxiii. Wrth ddehongli'r ffigyrau hyn, mae'n bwysig nodi bod amrediad o fuddion na ellir eu meintio na rhoi gwerth ariannol iddynt mewn dull cadarn, ond erys yn ystyriaeth arwyddocaol o ran yr achos gwerth am arian ar gyfer y rhaglenni hyn. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Datrysiadau eiddo gwir amser ar gyfer buddsoddiad busnes

- Lluosydd cadwyn gyflenwi a buddsoddiad drwy gyfres o brosiectau sydd ar y gweill
- Lleihau'r Angen am Dai
- Cydlyniant cymunedol a chadw pobl ifanc..
- Hwb i economi ymwelwyr y rhanbarth drwy gynyddu ymweliadau

xxiv. Mae nifer o risgiau i gynhyrchu graddfa'r buddion economaidd a ragwelir, ac mae'r asesiad gwerth am arian wedi bod yn destun profi sensitifrwydd ar y lefel rhaglen. Mae'r cymarebau Budd-Cost yn parhau'n gadarn yn wyneb y profion hyn.

xxv. Gweler crynodeb o'r canfyddiadau allweddol o werthusiad economaidd y Rhaglen yn Nhabl 3 isod.

Tabl 3 - Tabl Gwerthuso Cryno'r Rhaglen Tir ac Eiddo	
Gwerth Cymdeithasol Presennol Net (£m) (yn cynnwys Tueddiad Optimistiaeth)	£641 – £783 (£643 – £786)
Cost y sector cyhoeddus (£m, heb ddisgownt, heb gynnwys tueddiad optimistiaeth)	£81 (£79)
Cymhareb Cost Budd Priodol	7.8 – 9.6 (8.0 – 9.8)
Costau/buddion arwyddocaol nad oes modd rhoi gwerth ariannol arnynt a ffactorau anfeisuradwy	Codi gwerth y tir Llai o CO2 Buddion trafndiaeth Buddion cymdeithasol/llesiant
Costau risg yn ôl math a thueddiad optimistiaeth gweddilliol	I'W GADARNHAU
Newid gwerthoedd (ar gyfer yr opsiwn a ffafir yn unig)	I'W GADARNHAU
Hicyn amser a rheswm	Cyfnod gwerthuso 15 mlynedd wedi'i ddefnyddio

Yr Achos Masnachol

Strategaeth Fasnachol

xxvi. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i wneud y mwyaf o effaith economaidd a gwerth am arian Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r Bwrdd hefyd yn cydnabod bod potensial i greu enillion masnachol ar fuddsoddiad a allai gael ei ail-fuddsoddi yn y rhanbarth. Bydd disgwyl i bob achos busnes ystyried cyfleoedd am fuddsoddiadau masnachol.

Strategaeth Gaffael

xxvii. Mae ein strategaeth gaffael yn ymateb i bolisi a gweithdrefnau Cymru. Bydd holl weithgarwch caffael y Cynllun Twf yn cael ei danategu gan gyfres o egwyddorion arweiniol, sy'n cael eu crynhoi isod yn Nhabl 4.

Tabl 4 Polisi ac egwyddorion caffael	
Gyrwyr polisi	<ul style="list-style-type: none"> • Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru • Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol • Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2015 • Datganiad Polisi Caffael Cyhoeddus Cymru • Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi Safonau Gweithredu Masnachol Llywodraeth
Egwyddorion Caffael	<ul style="list-style-type: none"> • Arweinyddiaeth Rhanbarthol • Datblygu'r economi rhanbarthol drwy gynnwys ystyriaethau economaidd lleol a rhanbarthol mewn cyfleoedd contract, a gwella mynediad at fusnesau SME • Hyrwyddo'r defnydd o gyflenwyr newydd a chadwyni cyflenwi lleol lle bo modd • Gwneud y mwyaf o gyfleoedd sgiliau a chyflogadwyedd drwy gyfleoedd contract • Cefnogi datblygiad cymunedol drwy adeiladu cyfoeth cymunedol a chynnwys ystyriaethau diwylliannol ac iaith Gymraeg mewn contractau • Cefnogi cynaladwyedd amgylcheddol drwy gynnwys ystyriaethau amgylcheddol mewn cyfleoedd contract ac isafu ôl-troed carbon prosiectau lle bo modd • Sicrhau gwariant a gwerth am arian effeithiol drwy gydweithio rhanbarthol; perfformiad effeithiol, risg, trefniadau rheoli contract a thwyll

xxviii. Y Partner Arweiniol fydd yn gyfrifol am y gweithgarwch caffael ar gyfer pob prosiect. O ran prosiectau rhanbarthol, y Swyddfa Rheoli Rhaglen fydd yn gyfrifol amdanynt

Yr Achos Ariannol

Gofynion Cyfalaf a Refeniw

xxix. Mae'r Rhaglen Tir ac Eiddo yn seiliedig ar gyflawni chwech o brosiectau gyda chyfanswm gwariant cyfalaf o £355.4m, lle mae £79.1m yn dod o'r Cynllun Twf gyda'r gweddill yn cael ei ddarparu gan bartneriaid sector cyhoeddus a phreifat.

xxx. Mae'r gofynion gwariant cyfalaf yn cael eu darparu yn yr achos ariannol, yn seiliedig ar yr achosion busnes prosiect diweddaraf sydd ar gael ac sy'n cael eu hagregu i ddarparu rhagolygon y rhaglen. Gweler grynodedb o'r amcan ofynion cyfalaf ar gyfer y Rhaglen Tir ac Eiddo yn Nhabl 5 isod:

Tabl 5 Gofynion Cyfalaf y Rhaglen Tir ac Eiddo						
Prosiect		Partner Arweiniol	Cynllun Twf (£m)	Cyhoeddus Arall (£)	Preifat (£)	Cyfanswm (£m)
Rhaglen Tir ac Eiddo						
Porth Caergybi		Stena Line	35.0	0	45.0	80.0
Tir ac Eiddo	Porth y Gorllewin, Wrecsam	Y BWRDD UCHELGAIS/ CBSW	9.1	1.9	32.4	43.4
	Warren Hall, Brychdyn	LIC / Y BWRDD UCHELGAIS	15.0	0	55.0	70.0
	KSS, Bodelwyddan	Y BWRDD UCHELGAIS	10.0	0	72.0	82.0
	FNWH, Dinbych	Y BWRDD UCHELGAIS/ Jones Bros/Cyngor Sir Ddinbych	4.0	0	70	74.0
	Parc Bryn Cegin, Bangor	LIC / Y BWRDD UCHELGAIS	6.0	0	0	6.0
CYFANSWM Y CYNLLUN TWF			79.1	1.9	274.43	355.4

Aeddfedrwydd y Prosiect

xxxi. Ar hyn o bryd, mae'r pum prosiect o fewn y rhaglen ar wahanol lefelau o aeddfedrwydd, fel y dengys yn y tabl isod:

Prosiect	Cam Achos Busnes	Crynodeb
Porth y Gorllewin, Wrecsam	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i'r cam Achos Busnes Amlinellol.
Warren Hall, Brychdyn	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r Prosiect yn amodol ar gytundeb i'r Cytundeb Cydweithio a chytundeb menter ar y cyd safle penodol gyda Llywodraeth Cymru; ar hyn o bryd mae'r Prosiect yn aros am Gynllun Datblygu Lleol Sir y Fflint yn 2021.
KSS, Bodelwyddan	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn amodol ar derfyn amser i gynnal y caniatâd cynllunio amlinellol presennol. Yn amodol ar gwblhau cytundeb ffurfiol gyda'r partion eraill ac yna mae'r Prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygiad Achos Busnes Amlinellol.
Cyn Ysbyty Gogledd Cymru Dinbych, Dinbych	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Bydd y prosiect yn bwrw ymlaen at ddatblygu Achos Busnes Amlinellol sy'n amodol ar ganiatâd cynllunio, eglurder ynghylch cymorth gwladwriaethol a chytuno ar gyllido rhwng y partion.

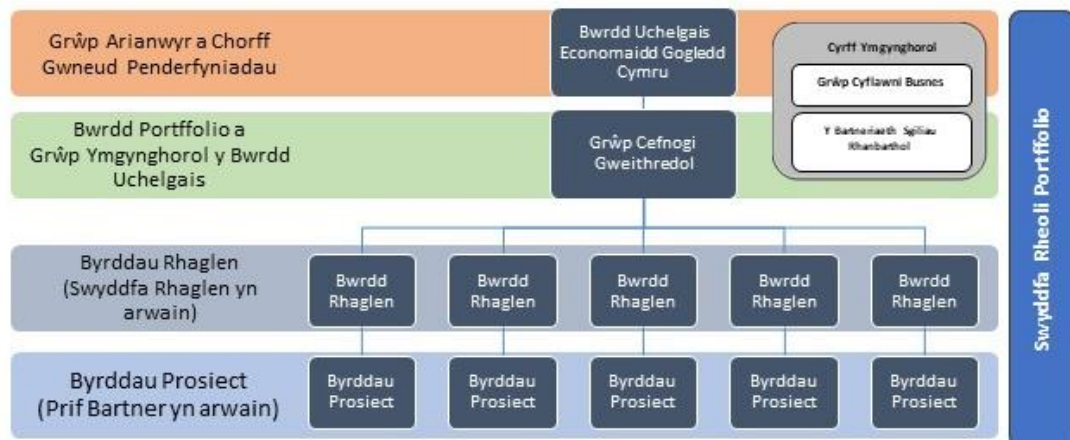
Parc Bryn Cegin, Bangor	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r Prosiect yn amodol ar gytundeb i'r Cytundeb Cydweithio a chytundeb menter ar y cyd safle penodol gyda Llywodraeth Cymru. Mae'r Prosiect yn amodol ar gytundeb i'r Cytundeb Cydweithio, bydd y prosiect yna'n symud ymlaen at ddatblygu'r Cytundeb Cyd-fenter a'r Achos Busnes Amlinellol.
Porth Caergybi	Adolygu'r Prosiect	Bydd sgôp y prosiect yn cael ei adolygu i asesu effaith economaidd a chymdeithasol Porthladd Caergybi ar y rhanbarth, Cymru, y DU a Gweriniaeth Iwerddon yng ngoleuni'r buddsoddiad arfaethedig i'r porthladd yn sgil y cynnydd mynegol mewn costau.

* Datblygir achosion busnes y prosiect mewn tri cham - Achos Amlinellol Strategol (SOC), Achos Busnes Amlinellol (OBC), Achos Busnes Llawn (FBC).

Achos Rheoli

Strwythur Cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru

xxxii. Mae Ffigwr 2 isod yn amlinellu strwythur cyflawni ar gyfer y Cynllun Twf gan adeiladu ar y strwythurau presennol sydd wedi'u rhoi yn eu lle gan Gytundeb Llywodraethu'r Bwrdd Uchelgais. Gweler manylion y rolau hyn yn yr achos rheoli.

Ffynhonnell: Ffigwr 2 Y Bwrdd Uchelgais

xxxiii. **Byrddau Rhaglen** - Bydd gan bob rhaglen Fwrdd ffurfiol ac Uwch Berchennog Cyfrifol wedi'i benodi. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu (i ddechrau) a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Mae'r Byrddau Rhaglen yn dyrchafu i'r Bwrdd Portffolio drwy'r Cyfarwyddwr Rhaglen.

xxxiv. **Swyddfa Rheoli Portffolio (PMO)** - Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cefnogi ac yn cydlynu gweithgareddau ar draws y rhaglenni gan weithredu fel hwb gwybodaeth a sicrhau bod dulliau adrodd, rheoli risg a materion yn gyson. Yn ogystal, mae'n gweithredu fel rôl sicrwydd werthfawr, gan roi cyngor a her i raglenni a phrosiectau. Aseinir Rheolwr Rhaglen

ar gyfer pob rhaglen o blith y Swyddfa Rheoli Rhaglen. David Mathews yw Rheolwr y Rhaglen Tir ac Eiddo.

Achosion Busnes y Prosiect

- xxxv. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei lofnodi yn seiliedig ar achos busnes y portffolio a phum achos busnes rhaglen. Unwaith y bydd y cynllun terfynol wedi'i gytuno, gellir dod ag achosion busnes prosiect Model 5 Achos llawn gerbron y Bwrdd Uchelgais er ystyriaeth.

Rheoli Risg

- xxxvi. Mae gan y Bwrdd Fframwaith Risg wedi'i fabwysiadu ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r ymagwedd at reoli risg wedi'i amlinellu yn Strategaeth Rheoli Risgiau a Materion y Cynllun Twf a'r Canllaw i Ddefnyddwyr. Tynnir y prif egwyddorion a'r cysyniadau a amlinellir yn y strategaeth hon o ddeunydd Rheoli Risg yr OGC.

Llinell Amser a Cherrig Miltir

- xxxvii. Mae'r Bwrdd Uchelgais yn ceisio cymeradwyaeth i Gynllun Twf Gogledd Cymru ym mis Rhagfyr 2020 gyda llofnodi'r Cynllun Terfynol. Yn dilyn y Cynllun Terfynol, bydd achosion busnes y prosiect yn cael eu dwyn ymlaen er ystyriaeth y Bwrdd Uchelgais o ddechrau 2021 ymlaen.

Monitro, Gwerthuso ac Adborth

- xxxviii. Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r rhaglen a'r byrddau prosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i'r Bwrdd Portffolio a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Mae Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'i ddatblygu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru a chaiff ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

Sicrwydd

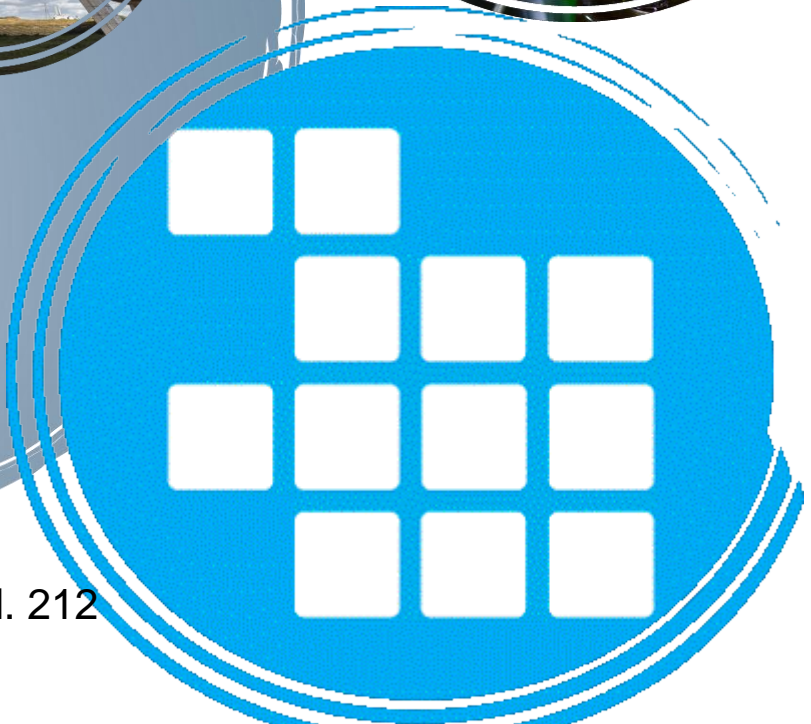
- xxxix. Gweithiodd y Swyddfa Rheoli Rhaglen â Chanolfan Sicrwydd Llywodraeth Cymru i ddatblygu Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig sy'n nodi'r gweithgareddau sicrwydd a gynhelir ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- xl. Fel rhan o'r Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig, bydd gweithgareddau sicrwydd yn digwydd ar draws pob lefel o'r Cynllun Twf - portffolio, rhaglen a phrosiect. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru'n defnyddio'r Porth 0-5 sydd wedi'i ddiffinio'n barod a'r Adolygiadau Asesu Prosiect, fel sy'n briodol ac yn gymesur. Caiff y Cynllun Monitro a Gwerthuso ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

Trosolwg Gweithredol y Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel

HATCH

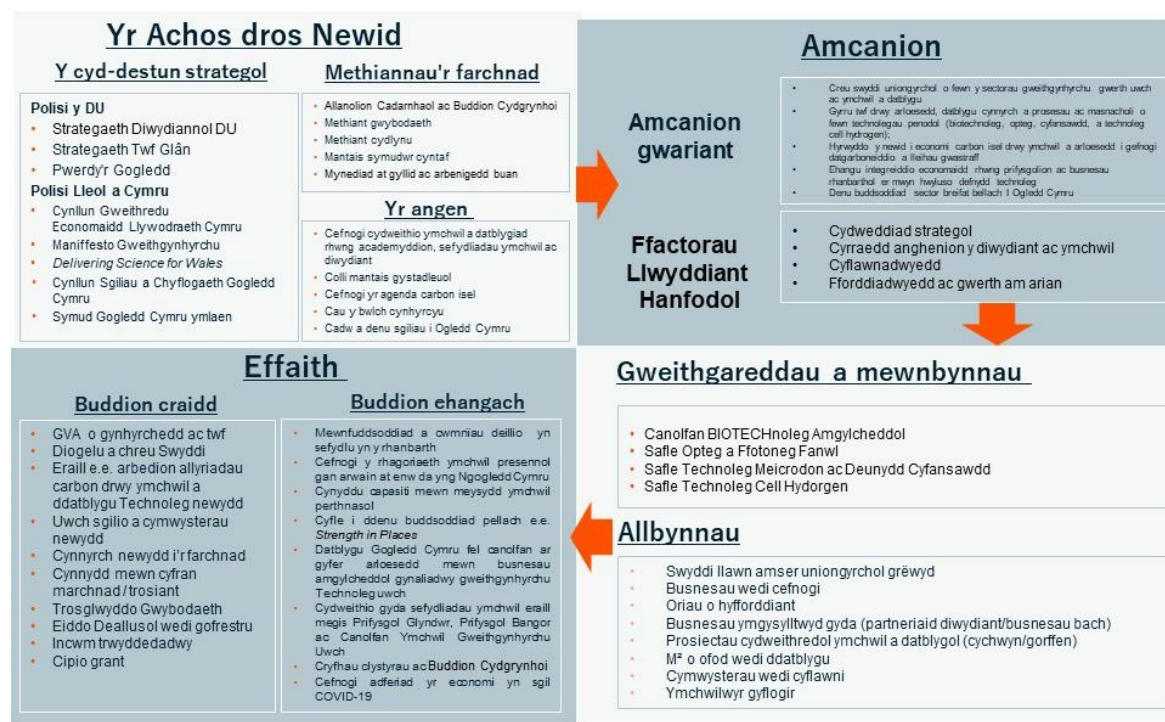
Trosolwg Gweithredol

- i. Diben yr achos busnes yw arddangos y dewis optimaidd o brosiectau ar gyfer cyflawni'r Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel, sy'n rhan o Gynllun Twf Gogledd Cymru. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1biliwn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240miliwn o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.
- ii. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd, gan adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd wrth fynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- iii. Nod y Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel yw cyfnerthu lleoliad Gogledd Cymru fel clwstwr gweithgynhyrchu gwerth uchel pwerus ac arloesol, sy'n adeiladu ar arbenigedd presennol ac arbenigedd byd-eang i greu sail economaidd gwerth uwch, mwy amrywiol sy'n cefnogi trosglwyddo i economi carbon isel.
- iv. Bwriad yr achos busnes yw hysbysu Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf, sy'n dilyn y cytundeb Penawdau'r Telerau gyda Llywodraethau Cymru a'r DU yn 2019.

Yr Achos Strategol

Gweler isod grynodedb o'r model rhesymeg ar gyfer Arloesedd mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel.

Ffigur 1.1 Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel

Ffynhonnell: Hatch

Y Cyd-destun Strategol

- v. Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn 2012 ac mae'n cynnwys chwe ardal weinyddol Awdurdodau Lleol rhanbarth y Gogledd a Phrifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr a Choleg Cambria. Mae'r sector preifat wedi helpu i ffurfio'r cynllun hefyd, drwy Gyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy a'r Grŵp Cyflawni Busnes.
- vi. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd. Adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd a mynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hirdymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- vii. Mae'r Cynllun Twf yn adeiladu ar y Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru, a fabwysiadwyd yn 2016:

"rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwerdy'r Gogledd ac Iwerddon."

- viii. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cyd-fynd yn agos â blaenoriaethau Llywodraethau'r DU a Chymru yng nghyswllt datblygiad economaidd. Mae'n cyd-fynd yn arbennig o gryf gyda **Strategaeth Ddiwydiannol Llywodraeth y DU**, ynghyd â Chynllun Gweithredu Economaidd a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Llywodraeth Cymru, ynghyd â'u themâu llorweddol. Cynaliadwyedd sydd wrth wraidd y Cynllun Twf, a bydd y buddsoddiadau yn cyfrannu tuag at dargedau lleihau allyriadau carbon Cymru.

Yr Achos dros Newid

Amcanion Gwariant

- ix. Gweler isod Amcanion Gwario'r Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel.

Amcan Gwariant 1 Creu Swyddi	Creu rhwng 145-180 o swyddi newydd yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Amcan Gwariant 2 GVA	Creu GVA ychwanegol net o £94 miliwn - £114 miliwn yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036
Amcan Gwariant 3 Buddsoddiad	Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o £36 – 43 miliwn yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036
Amcan Gwariant 4 Hwyluso symudiad at economi carbon isel drwy ymchwil ac arloesedd i gefnogi datgarboneiddio a lleihau gwastraff	Cydweithio gyda 55 o bartneriaid y diwydiant neu fusnesau bach a chanolig eu maint i gynorthwyo i ddatblygu technolegau carbon isel neu leihau gwastraff (TRL ¹ 1-5)

1 Lefel Parodwyd Technoleg (TRL)

Amcan Gwariant 5 Ymestyn integreiddiad economaidd rhwng prifysgolion a busnesau rhanbarthol i hwyluso mabwysiadu'r dechnoleg	Cefnogi a hwyluso tri phrosiect ymchwil a datblygu cydweithredol y flwyddyn i'w datblygu a thechnolegau newydd (TRL 1-5)
Amcan Gwariant 6 Annog datblygu sgiliau a throsglwyddo gwybodaeth	Darparu hyfforddiant ac uwchsgilio i 100 o bobl/busnesau yn y technolegau a dargedir (biotechnoleg, opteg, cyfansoddion, celloedd tanwydd hydrogen) dros y pum mlynedd cyntaf
Amcan Gwariant 7 Gyrru twf drwy ddatblygu cynnyrch a phroses a masnacheiddio o fewn technolegau a dargedir (biodechnoleg, opteg, cyfansoddion, celloedd tanwydd hydrogen)	Cefnogi nifer o fentrau i gymryd cynnyrch newydd gan ddefnyddio technolegau a dargedir o'r labordy i'r farchnad/cwmni (TRL 6-9). Targedau i'w cytuno yn ystod datblygu Achosion Busnes y Prosiectau.

Trefniadau Cyfredol

- x. Mae Gogledd Cymru yn lleoliad gweithgynhyrchu a pheirianeg mawr gyda chryfderau sylweddol yn y sectorau awyrofod, modur, bwyd, papur, electroneg ac ynni gwyrdd gan gyflogi 36,000 o bobl yn y Gogledd.² Mae gan Lannau Dyfrdwy, er enghraifft, un o'r crynodiadau mwyaf o gwmnïau gweithgynhyrchu awyrofod yn y DU.³
- xi. Mae Gogledd Cymru yn gartref i nifer o ganolfannau ymchwil ac arloesedd sy'n cael eu cydnabod gan y diwydiant sy'n gysylltiedig â'r sector Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel gan gymhwyso gwybodaeth ac arbenigedd technegol blaengar i greu cynnyrch, ac ar gyfer cynyrchiadau a phrosesau a gwasanaethau cysylltiedig, gan gynnwys:
- Mae gan Brifysgol Glyndŵr Wrecsam arbenigeddau cydnabyddedig mewn opteg (Campws Llanelwy), technoleg celloedd hydrogen, technoleg microdon a deunyddiau cyfansoddol;
  - Mae Canolfan Ymchwil a Gweithgynhyrchu Uwch Cymru (AMRC) sy'n arbenigo mewn awtomeiddio, Design for X, digideiddio, a dilysu cynnyrch a phroses, yn ogystal â datblygu'r 'Wing of Tomorrow' gydag Airbus.
- xii. Bydd y Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uwch yn manteisio ar y rhwydwaith cryf o gwmnïau angori sydd â phroffil rhyngwladol, ynghyd ag arbenigedd byd-eang, i roi hwb i arloesedd a thechnoleg newydd er mwyn datblygu clwstwr gweithgynhyrchu uwch pwerus - un a fydd yn hynod gystadleuol ar lwyfan rhyngwladol. Bydd cryfhau'r sector hwn yn y rhanbarth yn gwella cynhyrchedd yn sylweddol ac yn cyfrannu'n sylweddol at dwf economaidd cynaliadwy.

2 Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru

3 Gan gynnwys Airbus, Gooch & Housego (Kent Periscopes), QinetiQ, Unimaq, Qioptic, Brother Industries, BAE, Wholebake foods, MDBA Systems, KK Fine Foods, Coveris, LoS, Cyttec/Solvay, UPS2, DRB, Meadowvale foods

Anghenion Busnes

- xiii. **Datgarboneiddio arweiniol:** Mae'r enillion busnes ar gyfer arloesedd gan gefnogi'r symudiad at economi carbon isel yn sylweddol, gyda disgwyliad i swyddi 'coler werdd' yn y DU i dyfu i 2 filiwn a gwerth allforion o'r economi carbon isel i dyfu i £170 biliwn y flwyddyn erbyn 2030. Mae'r rhaglen yn darparu cyfleoedd i ddatblygu a masnachu technoleg newydd ymhellach fydd yn cefnogi ymdrechion datgarboneiddio Cymru, y DU a'r byd.
- xiv. **Cefnogi arloesedd ac ymchwil a datblygu:** mae diffyg cyfleusterau datblygu cynnyrch lleol a chefnogaeth dechnegol yn llesteirio potensial y sector, gyda busnesau unigol yn methu â chael mynediad at y sgiliau a'r arbenigedd i arloesi a gwella cynhyrchedd drwy arbedion effeithlonrwydd. Mae datblygwyr masnachol yn amharod i gymryd y risg o ddatblygu busnes o'r newydd, eiddo ymchwil a datblygu a hyfforddiant, yn enwedig lle mae hynny'n arwain at gost ychwanegol (h.y. dyluniad neu gyfleusterau arbenigol) ac yn aml fodolau gweithredu nad ydynt yn cydweddu â modelau buddsoddi arferol. Hefyd, mae'r rhaglen yn cefnogi Map Ffordd ymchwil a datblygu Llywodraeth y DU, sy'n adnabod bod ymchwil a datblygu yn hanfodol i adferiad economaidd a chymdeithasol o effeithiau COVID-19.
- xv. **Gwella cynhyrchedd yng Ngogledd Cymru:** Yn 2018, bu i Gymru nodi'r lefelau cynhyrchedd isaf ymysg 12 rhanbarth y DU a'i gwledydd (yn unol â'r dosbarthiad NUTS1). Roedd allbwn yr awr (y mesur a ffafrir gan yr ONS) 17.2% yn is na chyfartaledd y DU, gyda'r allbwn fesul swydd yn 18.2% yn is na chyfartaledd y DU. Bu i ddeiliant yr awr grebachu 1% yng Nghymru o gymharu â'r llynedd; dyma'r trydydd cyfradd isaf ymysg rhanbarthau a gwledydd y DU (ONS, 2020). Bu i ymchwil a wnaed gan Brifysgol Caergrawnt yn 2014 ganfod bod y sectorau HVM wedi cyfrannu £275 biliwn (mewn GVA) at economi'r DU ac fe'u cydnabyddir fel sectorau hynod gynhyrchiol. Amcangyfrifir y gallai AMRC Cymru gynyddu GVA i economi Cymru o gyhyd â £4biliwn⁴ dros yr 20 mlynedd nesaf, sydd gyfystyr â £200 miliwn mewn GVA y flwyddyn. Arddangos bod gan gefnogi busnesau gydag ymchwil a datblygu a mynediad at dechnolegau botensial i fod yn hynod gynhyrchiol.
- xvi. **Gweithredu fel catalydd ar gyfer integreiddio'r gadwyn gyflenwi:** Mae disbyddiad cynyddol neu 'gafnu' yn y gadwyn gyflenwi sydd wedi'i lleoli yng Nghymru ac yn y DU dros ddegawdau diweddar yn cyflwyno bygythiad hirdymor i'r galluedd cynhyrchu a gweithgynhyrchu a'i ffyniant yn y dyfodol. O ystyried rôl allweddol busnesau SME yn y gadwyn gyflenwi, mae'r angen i ail-adeiladu a chynnal busnesau SME yn weithredol yn her strwythurol fawr i'r economi. Gall y rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel helpu i ddatblygu cadwyni cyflenwi rhanbarthol a chenedlaethol gwydn ar gyfer cynnyrch y dyfodol a chefnogi ail-ategu cadwyni cyflenwi presennol allweddol drwy ddarparu'r effeithiolrwydd technolegol sy'n gwneud cynhyrchu domestig yn gystadleuol ar lefel byd-eang.
- xvii. **Cefnogi swyddi o ansawdd da gyda sgiliau lefel uchel:** Bydd darparu canolfannau rhagoriaeth mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel yn yrrwr allweddol o ran dod â'r sgiliau diweddaraf i ranbarth Gogledd Cymru. Bydd y rhaglen yn rhoi cefnogaeth uniongyrchol i swyddi gwerth uchel a hynod fedrus drwy'r cyfleusterau ymchwil, yn ogystal â chynorthwyo i roi cefnogaeth anuniongyrchol i swyddi hynod fedrus ymysg busnesau rhanbarthol sy'n mabwysiadu ymarferion a thechnolegau arloesol. Bydd hyn yn cynorthwyo Gogledd Cymru i gynnal sgiliau a graddedigion gan roi cyflogaeth gwerth uchel a medrus i bobl ifanc yn y dyfodol.

---

4 Llywodraeth Cymru, 2019; AMRC Cymru yn agor i fusnesau'r Gogledd; <https://gov.wales/amrc-cymru-opens-business-north-wales>

Sgôp Posib

- xviii. Nod strategol y rhaglen yw cyfnerthu lleoliad Gogledd Cymru fel clwstwr gweithgynhyrchu gwerth uchel pwerus ac arloesol, sy'n adeiladu ar arbenigedd presennol ac arbenigedd byd-eang i greu sail economaidd gwerth uwch, mwy amrywiol sy'n cefnogi trosglwyddo i economi carbon isel.
- xix. Y ddau brosiect yn y Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel yw: y Ganolfan ar gyfer Peirianeg Biodechnoleg (CEB) a'r Ganolfan Peirianeg ac Opteg Arloesol (EEOC), a ddisgrifir isod.

Prif Fuddion

- xx. Bydd y Rhaglen yn arwain at nifer o fuddion uniongyrchol ac anuniongyrchol ar gyfer economi'r Gogledd. Nodir isod rai o'r prif fuddion sy'n gysylltiedig â chwrdd ag Amcanion Gwario'r Rhaglen:
- **Cefnogi arloesedd ac ymchwil a datblygu:** mae diffyg cyfleusterau datblygu cynnyrch lleol a chefnogaeth dechnegol yn llesteirio potensial y sector, gyda busnesau unigol yn methu â chael mynediad at y sgiliau a'r arbenigedd i arloesi a gwella cynhyrchedd drwy arbedion effeithlonrwydd.
  - **Gwella cynhyrchedd yng Ngogledd Cymru:** Amcangyfrifir y gallai AMRC Cymru gynyddu GVA i economi Cymru o gyhyd â £4biliwn⁴ dros yr 20 mlynedd nesaf, sydd gyfystyr â £200 miliwn mewn GVA y flwyddyn. Arddangos bod gan gefnogi busnesau gydag ymchwil a datblygu a mynediad at dechnolegau botensial i fod yn hynod gynhyrchiol.
  - **Gweithredu fel catalydd ar gyfer integreiddio'r gadwyn gyflenwi:** Gall y rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel helpu i ddatblygu cadwyni cyflenwi rhanbarthol a chenedlaethol gwydn ar gyfer cynnyrch y dyfodol a chefnogi ail-ategu cadwyni cyflenwi presennol allweddol drwy ddarparu'r effeithiolrwydd technolegol sy'n gwneud cynhyrchu domestig yn gystadleuol ar lefel byd-eang.
  - **Cefnogi swyddi o ansawdd da gyda sgiliau lefel uchel:** Bydd darparu canolfannau rhagoriaeth mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel yn yrrwr allweddol o ran dod â'r sgiliau diweddaraf i ranbarth Gogledd Cymru a'u cadw yma.

Y Prif Risgiau

- xxi. Mae'r risgiau allweddol i gyflawni'r Rhaglen yn llwyddiannus yn cynnwys adnoddau; cyflawni; cost COVID-19; Brexit, Risg sy'n ymwneud â hinsawdd; buddsoddiad sector preifat a chyhoeddus, rhan cwmnïau defnyddwyr terfynol a newid gwleidyddol. Fodd bynnag, mae risgiau penodol hefyd megis diffyg cydweithio neu gydweithio'n torri i lawr, methu recriwtio sgiliau, colli arweinyddiaeth ymchwil a newid rheoleiddiol, sy'n gymwys i'r rhaglen. Ystyrir y dulliau o reoli'r risgiau hyn yn yr Achos Rheoli

Cyfyngiadau a Dibyniaethau

- xxii. Mae nifer o gyfyngiadau ar gyflawni'r Cynllun Twf yn cynnwys y pecyn ariannu o gyfanswm o £240miliwn, tymor 15 mlynedd y Cynllun Twf, y gofyn am gyllid cyfalaf yn unig ac ystyriaethau Cymorth Gwladwriaethol. Mae'r Cynllun Twf yn dibynnu ar sicrhau'r cynllun terfynol, ac ar yr ymgysylltu a'r cydweithio gyda'r sectorau preifat a chyhoeddus. Gallai prosiectau o fewn y Rhaglen fod yn ddibynnol ar bolisi llywodraeth cefnogol sy'n sefydlu mecanweithiau cefnogi a llwybrau at y farchnad ar gyfer y technolegau ynni sydd ar ddyfod a ddisgrifiwyd.

Yr Achos Economaidd

Ffactorau Llwyddiant Hanfodol ac Aseiad o'r Opsiynau

- xxiii. Mae'r ddau brosiect sy'n llunio'r Opsiwn a Ffafrif ar gyfer y Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel wedi'u crynhoi isod. Cafodd y prosiectau eu dylunio a'u datblygu drwy weithio mewn partneriaeth a chyd-gynhyrchu ymhlith y sectorau cyhoeddus, addysg uwch, a phreifat yn y rhanbarth.

Prosiect	Disgrifiad Cryno	Allbynnau	Costau / Gofyn
Prosiect 1: Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol (CEB) Arweinir gan Brifysgol Bangor	Bydd y CEB yn ganolfan gyda'r gorau yn y byd o ran canfod a nodweddu ensymau newydd o bwys diwydiannol. Bydd y CEB yn darparu sylfaen gref ar gyfer denu ymchwilwyr blaenllaw ar lefel fyd-eang, cyllid ymchwil cyhoeddus a masnachol arwyddocaol a mewnfuddsoddiad i Gymru, gan adeiladu ar fuddsoddiad cychwynnol o £5miliwn gan ERDF i gapasiti ymchwil. Mae'r CEB hefyd yn ceisio denu cwmnïau yn y sector biocatalysis i'r Gogledd i gymryd mantais ar y buddion clystyru a chydgrynhoi y mae'r rhanbarth yn eu cynnig yn sgil ei arbenigedd hir-sefydlog mewn biobeirianeg. Gan adeiladu ar y model llwyddiannus a fabwysiadwyd gan Ganolfan Biogyfansoddion y Brifysgol, bydd y prosiect CEB hefyd yn helpu i yrru cydweithio newydd â phartneriaid diwydiannol a sefydliadau ymchwil eraill mewn meysydd ymchwil arloesol, a gefnogir gan fuddsoddiadau arwyddocaol newydd gan Brifysgol Bangor. Bydd y buddsoddiadau yn helpu i adeiladu capasiti a seilwaith pellach, i gynnal ymchwil arloesol, a darparu amgylchedd i arloeswyr a busnesau lle gellir datblygu arloesedd ymchwil yn gynnyrch, gwasanaethau, cwmnïau deillio a busnesau newydd amrywiol, drwy leihau'r amserlen datblygu rhwng ymchwil a datrysiadau sy'n hyfyw yn fasnachol.	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfraniad Grant • Mentrau newydd yn cydweithio bob blwyddyn • Ymchwilwyr newydd wedi'u cyflogi 	<ul style="list-style-type: none"> • Gofyn y Cynllun Twf £3m • Cyfanswm cost seilwaith o £9.6m
Prosiect 2:	Bydd y Ganolfan Opteg a Pheirianeg Menter yn darparu cyfleusterau (yn Wrecsam a Llanelwy) sydd wedi'u	<ul style="list-style-type: none"> • Busnesau'n cael mynediad atynt 	<ul style="list-style-type: none"> • Gofyn y Cynllun Twf £9.9m

<p>Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter (EEOC) Dan arweiniad: Prifysgol Glyndŵr Wrecsam</p>	<p>targedu i hybu datblygiad sgiliau lefel uchel ar gyfer y rhanbarth a galluogi busnesau bach a chanolig eu maint a busnesau mawr i weithio mewn partneriaeth â Phrifysgol Glyndŵr, Wrecsam, ar ymchwil a datblygiad sy'n cael ei lywio'n fasnachol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Busnesau wedi'u cyd-leoli • Brocera partneriaethau busnes • Creu swyddi • cyfraniad buddsoddiad sector preifat • Cynhyrchu GVA 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfanswm cost seilwaith o £29.8
	<p>Bydd darparu offer newydd o'r radd flaenaf y gellir eu defnyddio'n eang o fewn diwydiant, ymchwil a datblygu ac addysg yn cefnogi busnesau yn y rhanbarth i gyflawni'r flaenoriaeth a'r sectorau twf: Gweithgynhyrchu gwerth uchel, ynni a'r amgylchedd, adeiladwaith. Mae mentrau allweddol o fewn y Ganolfan Opteg a Pheirianneg Menter arfaethedig yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systemau Optegol manwl (Llanelwy) • Datblygiad technolegau a chyfleusterau ffotonig (Llanelwy); • Technoleg Microdon a Deunyddiau Cyfansoddol (Wrecsam), a; • Technoleg Cell Hydrogen (Wrecsam). 		

- xxiv. I arddangos y rhesymeg strategol ar gyfer yr Opsiwn a Ffafir, fe'i aseswyd yn erbyn tri opsiwn amgen: gwneud dim, rhaglen lai a rhaglen fwy. Cafodd pob opsiwn ei sgorio yn seiliedig ar ba mor dda yr oedd yn cyflawni yn erbyn amcanion gwario'r rhaglen a phum 'Ffactor Llwyddiant Hanfodol' (Cydweddiad Strategol, Gwerth am Arian, Cynladwyedd Masnachol, Cyflawnadwyedd, Cefnogaeth Partneriaeth ac Ymrwymiad). Yr Opsiwn a Ffafir yw'r unig opsiwn sy'n effeithiol ar draws yr holl Amcanion a'r Ffactorau Llwyddiant Hanfodol.
- xxv. Bydd pob un o'r prosiectau cyfansoddol o fewn y rhaglen Arloesedd mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel yn datblygu asesiad opsiynau ar lefel prosiect o fewn achos busnes y prosiect.

Gwerthusiad Economaidd

- xxvi. Mae disgwyl i'r Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel gyflawni rhwng **145 - 180 o swyddi FTE ychwanegol net** ar gyfer y Gogledd, gyda NPV o £51miliwn - £63miliwn. Yn seiliedig ar yr holl arian sector cyhoeddus ar gyfer y Cynllun Twf, bydd yn cyflawni **cymhareb budd-cost (BCR) o 1.3 - 1.6 (neu 4.1 - 4.9 yn seiliedig ar fuddsoddiad y Cynllun Twf yn unig)**.⁵
- xxvii. Wrth ddehongli'r ffigyrau hyn, mae'n bwysig nodi bod amrediad o fuddion na ellir eu meintoli na rhoi gwerth ariannol iddynt mewn dull cadarn, ond erys ystyriaeth arwyddocaol o ran yr achos gwerth am arian ar gyfer y rhaglenni hyn. Mae'r rhain yn cynnwys:
- Denu mewnfuddsoddiad i sectorau gwerth uchel

5 Noder bod hyn yn cynnwys asesiad o duedd optimistaeth mewn costau cyfalaf.

- Datblygiad sectorau allweddol a chystadleuaeth
  - Cynyddu capasiti ymchwil a datblygiad
  - Cadw pobl ifanc
  - Cynladwyedd gwledig.
- xxviii. Mae nifer o risgiau i gynhyrchu graddfa'r buddion economaidd a ragwelir, ac mae'r asesiad gwerth am arian wedi bod yn destun profi sensitifrwydd ar y lefel rhaglen. Mae'r cymarebau Budd-Cost yn parhau'n gadarn yn wyneb y profion hyn.
- xxix. Gweler isod grynodedeb o'r canfyddiadau allweddol o werthusiad economaidd y Rhaglen Arloesedd mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel.

Tabl1.2 Tabl Gwerthuso Cryno	
Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	
Gwerth Cymdeithasol Presennol Net (£m) (yn cynnwys Tueddiad Optimistiaeth)	£16 – £19 (£40 – £49)
Cost y sector cyhoeddus (£m, heb ddisgownt, heb gynnwys tueddiad optimistiaeth)	£39 (£13)
Cymhareb Cost Budd Priodol	1.3 – 1.6 (4.0 – 4.8)
Costau/buddion arwyddocaol nad oes modd rhoi gwerth ariannol arnynt a ffactorau anfesuradwy	Cwmnïau deillio / trosglwyddo gwybodaeth / IP/ Trwyddedu/ Clystyru/ Cadw pobl ifanc
Costau risg yn ôl math a thueddiad optimistiaeth gweddilliol	24% o dueddiad optimistiaeth wedi'i weithredu (rhwymedigaeth uwch adeiladau safonol o ganllawiau Trysorlys EM)
Newid gwerthoedd (ar gyfer yr opsiwn a ffafir yn unig)	77% o ostyngiad mewn creu swyddi
Hicyn amser a rheswm	Cyfnod gwerthuso 15 mlynedd wedi'i ddefnyddio. Bydd gan yr holl asedau isadeiledd werth gweddilliol ar y pwynt hwn

Yr Achos Masnachol

Strategaeth Fasnachol

- xxx. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i wneud y mwyaf o effaith economaidd a gwerth am arian Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r Bwrdd hefyd yn cydnabod bod potensial i greu enillion masnachol ar fuddsoddiad a allai gael ei ailfuddsoddi yn y rhanbarth. Bydd disgwyl i bob achos busnes ystyried cyfleoedd am fuddsoddiadau masnachol.

Strategaeth Gaffael

- xxxi. Mae ein strategaeth gaffael yn ymateb i bolisi a gweithdrefnau Cymru. Bydd holl weithgarwch caffael y Cynllun Twf yn cael ei danatgu gan gyfres o egwyddorion arweiniol, sy'n cael eu crynhoi isod.

Polisi ac egwyddorion caffael	
Gyrwyr polisi	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2015 Datganiad Polisi Caffael Cyhoeddus Cymru Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi Safonau Gweithredu Masnachol Llywodraeth
Egwyddorion Caffael	<ul style="list-style-type: none"> Arweinyddiaeth Rhanbarthol Datblygu'r economi rhanbarthol drwy gynnwys ystyriaethau economaidd lleol a rhanbarthol mewn cyfleoedd contract, a gwella mynediad at fusnesau SME Hyrwyddo'r defnydd o gyflenwyr newydd a chadwyni cyflenwi lleol lle bo modd Gwneud y mwyaf o gyfleoedd sgiliau a chyflogadwyedd drwy gyfleoedd contract Cefnogi datblygiad cymunedol drwy adeiladu cyfoeth cymunedol a chynnwys ystyriaethau diwylliannol ac iaith Gymraeg mewn contractau Cefnogi cynaladwyedd amgylcheddol drwy gynnwys ystyriaethau amgylcheddol mewn cyfleoedd contract ac isafu ôl-troed carbon prosiectau lle bo modd Sicrhau gwariant a gwerth am arian effeithiol drwy gydweithio rhanbarthol; perfformiad effeithiol, risg, trefniadau rheoli contract a thwyll

xxxii. Y Partner Arweiniol fydd yn gyfrifol am y gweithgarwch caffael ar gyfer pob prosiect. O ran prosiectau rhanbarthol, y Swyddfa Rheoli Rhaglen fydd yn gyfrifol amdanynt.

Yr Achos Ariannol

Gofynion Cyfalaf a Refeniw

xxxiii. Mae'r Rhaglen Arloesedd mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel yn seiliedig ar gyflawni pump o brosiectau gyda chyfanswm gwariant cyfalaf o £39.375 miliwn, lle mae £12.9m yn dod o'r Cynllun Twf gyda'r gweddill yn cael ei ddarparu gan bartneriaid sector cyhoeddus a phreifat.

xxxiv. Mae'r gofynion gwariant cyfalaf yn seiliedig ar yr achosion busnes prosiectau diweddaraf sydd ar gael ac sydd wedi'u hagregu i fyny i ddarparu amcangyfrifon ar gyfer y rhaglenni.

Tabl 1.3 Mae'r gofynion gwariant cyfalaf yn seiliedig ar yr achosion busnes prosiectau diweddaraf sydd ar gael ac sydd wedi'u hagregu i fyny i ddarparu amcangyfrifon ar gyfer y rhaglenni.

Prosiect	Partner Arweiniol	Cynllun Twf (£m)	Arall Cyhoeddus (£m)	Preifat (£m)	Cyfanswm (£m)
Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol	Prifysgol Bangor	3.0	6.6	-	9.6
Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter	Prifysgol Glyndŵr	9.9	19.9	-	29.8
Cyfanswm y Rhaglen		12.9	26.5	-	39.4

Aeddfedrwydd y Prosiect

xxxv. Ar hyn o bryd, mae'r ddau brosiect o fewn y rhaglen ar wahanol lefelau o aeddfedrwydd, fel y dangosir yn y tabl isod. Mae'r ddau wedi elwa o gefnogaeth bresennol drwy Gronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop (ERDF) i gynyddu capasiti ymchwil ac ymgysylltiad â'r diwydiant.

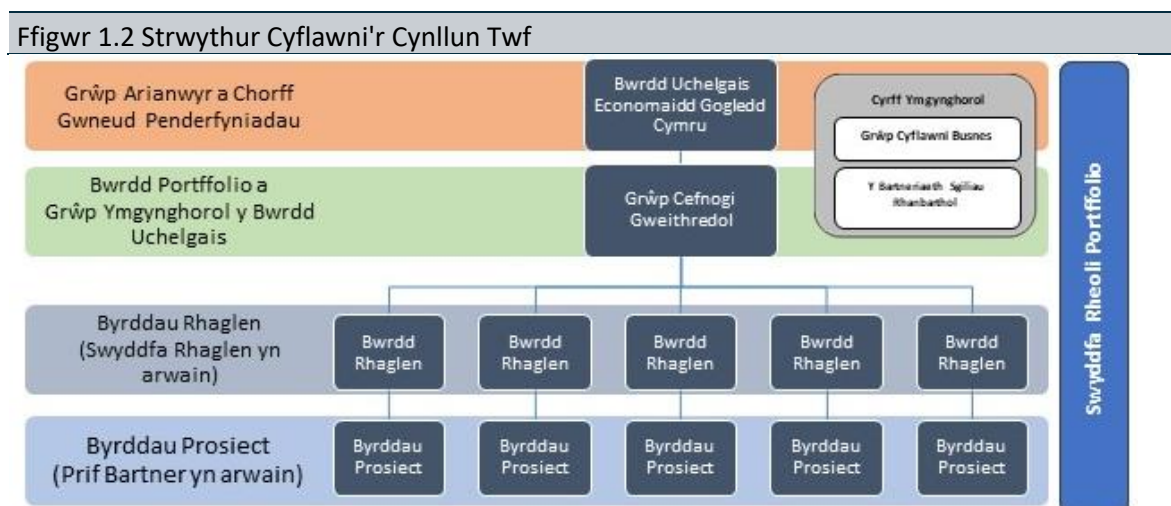
Prosiect	Cam Achos Busnes	Crynodeb
Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae angen gwaith pellach i ddangos sut mae mentrau presennol yn y Gogledd yn cyd-fynd cyn bwrw ymlaen i'r Achos Busnes Amlinellol.

* Datblygir achosion busnes y prosiect mewn tri cham - Achos Amlinellol Strategol (SOC), Achos Busnes Amlinellol (OBC), Achos Busnes Llawn (FBC).

Yr Achos Rheoli

Strwythur Cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru

xxxvi. Mae'r diagram isod yn amlinellu strwythur cyflawni ar gyfer y Cynllun Twf gan adeiladu ar y strwythurau presennol sydd wedi'u rhoi yn eu lle gan Gytundeb Llywodraethu'r Bwrdd Uchelgais. Gweler manylion y rolau hyn yn yr achos rheoli.

xxxvii. **Swyddfa Rheoli Portffolio (PMO)** - Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cefnogi ac yn cydlynu gweithgareddau ar draws y rhaglenni gan weithredu fel hwb gwybodaeth a sicrhau bod dulliau adrodd, rheoli risg a materion yn gyson. Yn ogystal, mae'n gweithredu fel rôl sicrwydd werthfawr,

gan roi cyngor a her i raglenni a phrosiectau. Aseinir Rheolwr Rhaglen ar gyfer pob rhaglen o blith y PMO. Rheolwr y Rhaglen ar gyfer y Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel yw Robyn Lovelock.

- xxxviii. **Byrddau Rhaglen** - Bydd gan bob rhaglen Fwrdd Rhaglen ffurfiol ac Uwch Berchennog Cyfrifol wedi'i benodi. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu (i ddechrau) a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Mae'r Byrddau Rhaglen yn dyrchafu i'r Bwrdd Portffolio drwy'r Cyfarwyddwr Rhaglen. Dirprwy Uwch Berchennog Cyfrifol y Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel yw Paul BEvan - Cyfarwyddwr Gweithredol - Datblygiad Masnachol yn Grŵp Llandrillo-Menai.

Achosion Busnes y Prosiectau

- xxxix. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei lofnodi yn seiliedig ar achos busnes y portffolio a phum achos busnes rhaglen. Unwaith y bydd y cynllun terfynol wedi'i gytuno, gellir dod ag achos busnes prosiect Model 5 Achos llawn gerbron y Bwrdd Uchelgais er ystyriaeth.

Rheoli Risg

- xl. Mae gan y Bwrdd Uchelgais Fframwaith Risg wedi'i fabwysiadu ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r ymagwedd at reoli risg wedi'i amlinellu yn Strategaeth Rheoli Risgiau a Materion y Cynllun Twf a'r Canllaw i Ddefnyddwyr. Tynnir y prif egwyddorion a'r cysyniadau a amlinellir yn y strategaeth hon o ddeunydd Rheoli Risg yr OGC.

Llinell Amser a Cherrig Milltir

- xli. Mae'r Bwrdd Uchelgais yn ceisio cymeradwyaeth i Gynllun Twf Gogledd Cymru ym mis Rhagfyr 2020 gyda llofnodi'r Cynllun Terfynol. Yn dilyn y Cynllun Terfynol, bydd achosion busnes y prosiectau'n cael eu dwyn ymlaen er ystyriaeth y Bwrdd Uchelgais o fis Ionawr 2021 ymlaen.

Monitro, Gwerthuso ac Adborth

- xlii. Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i'r Bwrdd Portffolio a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Mae Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'i ddatblygu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru a chaiff ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

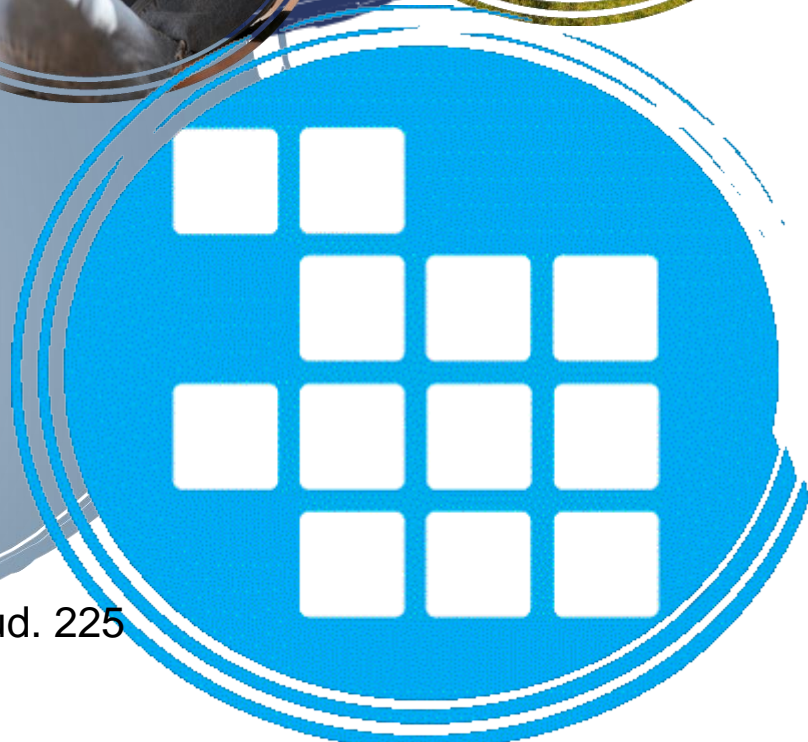
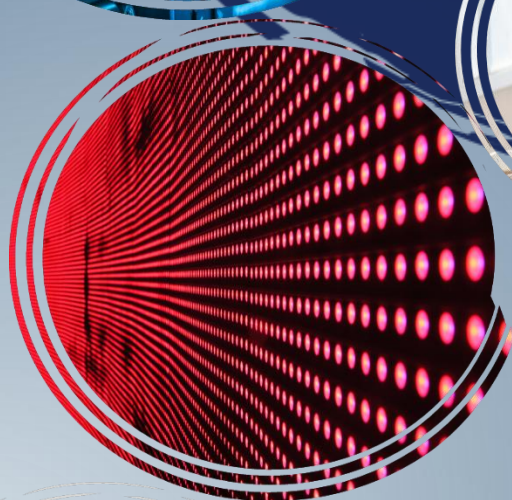
Sicrwydd

- xliii. Gweithiodd y Swyddfa Rheoli Portffolio â Chanolfan Sicrwydd Llywodraeth Cymru i ddatblygu Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig sy'n nodi'r gweithgareddau sicrwydd a gynhelir ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- xliv. Fel rhan o'r Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig, bydd gweithgareddau sicrwydd yn digwydd ar draws pob lefel o'r Cynllun Twf - portffolio, rhaglen a phrosiect. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru'n defnyddio'r Porth 0-5 sydd wedi'i ddiffinio'n barod a'r Adolygiadau Asesu Prosiect, fel sy'n briodol ac yn gymesur. Caiff y Cynllun Monitro a Gwerthuso ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

Trosolwg Gweithredol y Rhaglen Ddigidol

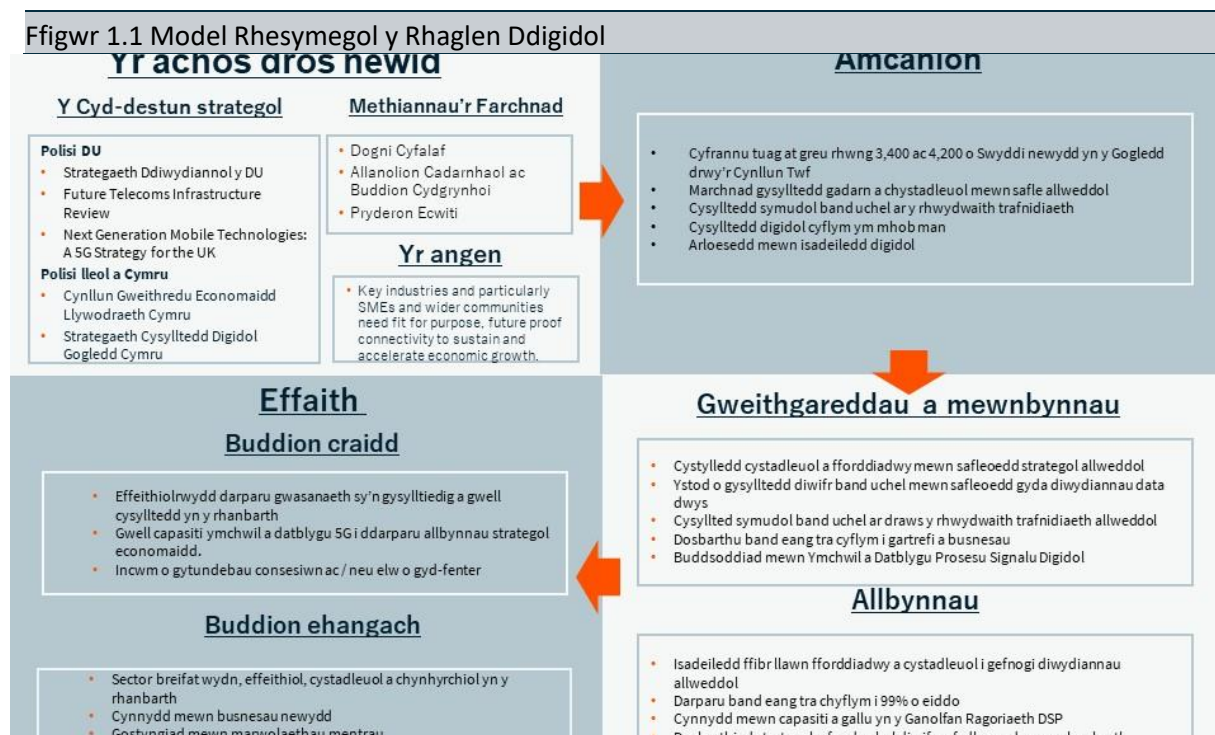
HATCH

Trosolwg Gweithredol

- i. Diben achos busnes y rhaglen hon yw arddangos y dewis optimaidd o brosiectau ar gyfer cyflawni'r Rhaglen Ddigidol. Mae'r achos busnes yn dilyn strwythur y Model Pum Achos ac egwyddorion Llyfr Gwyrdd Trysorlys EM. Mae wedi'i strwythuro yn bum achos - strategol, economaidd, masnachol, ariannol a rheolaeth.
- ii. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.
- iii. Diben y Rhaglen Ddigidol yw mynd i'r afael â'r amcanion gwario sy'n gysylltiedig â gwella cysylltedd mewn lleoliadau a diwydiannau strategol i alluogi twf economaidd yn y tymor uniongyrchol a thymor hir ac i gefnogi ymchwil i dechnolegau cysylltedd uwch y dyfodol.
- iv. Bwriad yr achos busnes yw hysbysu Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf, sy'n dilyn y cytundeb Penawdau'r Telerau gyda Llywodraethau Cymru a'r DU yn 2019.

Yr Achos Strategol

Gweler isod grynodedeb o'r model rhesymegol ar gyfer y Rhaglen

Y Cyd-destun Strategol

- v. Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn 2012 ac mae'n cynnwys chwe ardal weinyddol Awdurdodau Lleol rhanbarth y Gogledd a Phrifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr, Coleg Cambria. Mae'r sector preifat wedi helpu i ffurfio'r cynllun hefyd, drwy Gyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy a'r Grŵp Cyflawni Busnes.

- vi. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd. Adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd a mynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Ein hymagwedd yw cyflawni twf mewn ffordd raddedig, gynhwysol a chynaliadwy yn unol â Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol
- vii. Mae'r Cynllun Twf yn adeiladu ar y Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru, a fabwysiadwyd yn 2016:
- "rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwery'r Gogledd ac Iwerddon."*
- viii. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cyd-fynd yn agos â blaenoriaethau Llywodraethau'r DU a Chymru yng nghyswllt datblygiad economaidd. Mae'n cyd-fynd yn arbennig o gryf gyda **Strategaeth Ddiwydiannol Llywodraeth y DU**, ynghyd â **Chynllun Gweithredu Economaidd a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol** Llywodraeth Cymru, **ynghyd â'u themâu llorweddol**.
- ix. Mae'r Rhaglen Ddigidol yn cyd-fynd ymhellach â pholisïau penodol Llywodraethau'r DU a Chymru, gan gynnwys;
- Future Telecoms Infrastructure Review (2019, Llywodraeth y DU)
  - Sicrhau Cymru Ddigidol (2010, Llywodraeth Cymru)
  - Next Generation Mobile Technologies: A 5G Strategy for the UK (2017, Llywodraeth y DU)
- x. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi datblygu strategaeth i'r Gogledd, sy'n ystyried y diwydiannau a'r lleoliadau sydd o'r pwys mwyaf i economi'r rhanbarth, Strategaeth Cysylltedd Digidol Gogledd Cymru (Atodiad A).

Yr Achos dros Newid

Amcanion Gwariant

- xi. Mae Amcanion Gwario'r Rhaglen Ddigidol yn canolbwyntio ar gyflawni seilwaith i gefnogi a galluogi twf economaidd:

Amcan Gwariant 1 Creu Swyddi	Creu rhwng 315-380 o swyddi newydd yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Amcan Gwariant 2 GVA	Creu GVA ychwanegol net o £130m - £158m yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Amcan Gwariant 3 Buddsoddiad	Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o rhwng £37m ac £46m yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Amcan Gwariant 4 Cadarn a chystadleuol marchnad cysylltedd mewn safleoedd allweddol	Cyflwyno marchnad cysylltedd gadarn a chystadleuol mewn 28 safle strategol i gyd-fynd â tharged Llywodraeth y DU o ddarpariaeth galluedd gigabit erbyn 2025, neu cyn hynny.
Amcan Gwariant 5 Gwasanaeth symudol lled band uchel ar rwydweithiau trafniadaeth	Cyflwyno darpariaeth symudol lled band uchel ar rwydweithiau trafniadaeth gyda defnydd yn cyd-fynd â

	tharged Llywodraeth y DU o ddarpariaeth 5G erbyn 2027, neu cyn hynny. Darpariaeth ar draws yr A55, yr A483, yr A5.
Amcan Gwariant 6 Cysylltedd digidol cyflym iawn ym mhobman	Sicrhau bod gan yr holl eiddo preswyl yn y rhanbarth gysylltedd band eang cyflym iawn yn y tymor byr (erbyn 2023) gyda galledd uwchraddio gigabit wedi'i gynnwys gyhyd ag sy'n bosib.
Amcan Gwariant 7 Arloesedd seilwaith ddigidol	Sicrhau bod y rhanbarth wedi'i rymuso i gymryd rhan mewn arloesedd a masnacholi technoleg isadeiledd digidol newydd i gyflawni a chydgrynhoi rôl tymor hir mewn diwydiant sy'n bwysig yn strategol.

Trefniadau Cyfredol

- xii. Mae Amcanion Gwario'r Rhaglen Ddigidol yn bennaf yn cynnwys cyflawni gwell gwasanaeth o gysylltedd digidol fforddiadwy ac o ansawdd uchel i eiddo yn y Gogledd, ar gyfraddau cymharus neu gyflymach na gweddill y DU. Dengys ffigyrau ar lefel Etholaethau Seneddol y DU yn glir pa mor gyffredin yw tanberfformiad yn y prif gategoriâu cyflymder band eang. Yn bwysig iawn, mae'r tueddiad o ran gwell gwasanaeth wedi bod yn gyson ar ôl y DU yn ei chyfanrwydd gyda rhai eithriadau yn y 10 mlynedd diwethaf, heb unrhyw awgrym y bydd y tueddiad hwn yn gwella yn y dyfodol rhagweladwy.
- xiii. Mae Ofcom, y rheoleiddiwr telathrebu, yn adnabod angen am fuddsoddiad yn seilwaith telathrebu'r DU i gwrdd â'r galw cynyddol ac yn y dyfodol am fand eang cyflym iawn. Mae Ofcom yn nodi y dylai'r rhwydweithiau band eang yn y dyfodol ddarparu dewis, gwerth ac ansawdd yn ei ymagwedd at gyflawni'r hyn sydd wedi mynd drwy gystadleuaeth galonogol rhwng rhwydweithiau gwahanol. Mae'r rhan fwyaf o Ogledd Cymru wedi cael ei asesu gan Ofcom fel anghystadieuol ac fel y cyfryw, mae'r cyfraddau defnyddio'r band eang cyflymaf wedi bod yn is na'r lle mae mwy nag un rhwydwaith yn buddsoddi i gyrraedd cwsmeriaid newydd.
- xiv. Y tu hwnt i fand eang ffeibr neu 'sefydlog', mae dyfodiad data symudol fel galluogwr allweddol o dwf economaidd yn peri heriau pellach i Ogledd Cymru. Er bod y gwasanaeth 4G wedi cynyddu'n sylweddol dros y blynyddoedd diweddar, mae hyn wedi digwydd yn araf a bellach mae 5G yn dilyn llwybr tebyg, gyda dinasoedd a threfi o amgylch y DU eisoes yn denu buddsoddiad arwyddocaol yn y rhwydwaith. Nid oes bron unrhyw wasanaeth rhwydwaith 5G yn y rhanbarth (fel yr oedd hi ym mis Gorffennaf 2020). Yr eithriad i hyn yw un gosodiad ar raddfa fechan iawn gan Vodafone ger canol Llandudno, gwasanaeth cyfyngedig gan EE ac un gosodiad bychan ym Mae Cinnel, ac mae disgwyl i'r ddau ohonynt fod yn fuddsoddiadau math prawf masnachol.
- xv. Wrth ddatblygu technoleg y dyfodol, mae sgôp a chyfaint y deilliannau ymchwil sy'n bosib ar hyn o bryd yn y Ganolfan SP Ddigidol, yn cael eu cyfyngu gan raddfa ac offer. Mae'r Grŵp Ymchwil Cyfathrebu Optegol ehangach ym Mhrifysgol Bangor wedi cynhyrchu ymchwil arweiniol ar lefel byd-eang mewn cyfathrebu optegol a DSP. Mae ei aelodau wedi cyhoeddi 450 o bapurau mewn dyddlyfrau arweiniol rhyngwladol ac wedi cyflwyno mewn nifer o gynadleddau cyfathrebu optegol rhyngwladol mawr. Mae wedi ffeilio wyth patent ac wedi cael

gafael ar grantiau ymchwil sy'n dod i gyfanswm o £6m ac mae wedi ymgymryd â phrosiectau ymchwil a datblygu ar y cyd â Fujitsu a BT.

Anghenion Busnes

- xvi. **Marchnad cysylltedd gystadleuol a chryf mewn safleoedd allweddol:** Mae angen buddsoddiad i ddod ag amrediad eang o gysylltedd rhwydwaith digidol o ansawdd i safleoedd masnachol allweddol ledled y rhanbarth i bontio'r bwlch, sy'n lledu bob blwyddyn mewn manau. Mae'r angen am y buddsoddiad ychwanegol hwn yn gryf ymhob rhan o Ogledd Cymru oherwydd lle mae cyfraddau gwasanaeth yn ymddangos i fod yn gryf, nid yw'r raddfa y mae'r rhain wedi'u cyflawni yn ymddangos i fod yn gynaliadwy ac mae'r risgiau yn arafu'n sylweddol lle mae ardaloedd eraill o'r DU yn gweld mwy o ddefnydd. Mae'r egwyddor hon yn cael ei chymhwysu o'i'r holl dechnolegau telathrebu digidol perthnasol, gan gynnwys y data symudol diweddaraf o ansawdd 5G.
- xvii. **Gwasanaeth symudol lled band uchel ar rwydweithiau trafndiaeth:** Mae'r angen i wasanaethu coridor yr A55 a'r asedau ar ei hyd gyda chysylltedd symudol di-dor, gan gynnwys defnyddio technoleg 5G uwch, i ddatgloi effeithiolrwydd ac effeithiau economaidd ar hyd y coridor strategol allweddol hwn. Bydd y gwasanaeth hwn yn ymestyn i draffig y gwasanaeth rheilffordd a ffordd ac yn agor cyfleoedd am ddefnydd symudol ehangach, cyflymu cyflymderau ond hefyd ansawdd y mynediad at ddata symudol.
- xviii. **Cysylltedd digidol cyflym iawn ymhob man:** Sicrhau y cyflawnir cysylltedd band eang cyflym iawn i bob cartref a busnes, gyda llwybr clir ar gyfer cyflwyno cysylltedd Gigabit o ganlyniad i newid ym mholisi'r llywodraeth.
- xix. **Arloesedd seilwaith ddigidol:** Mae'r galw gan ddefnyddwyr terfynol mewn safleoedd allweddol ac ar draws sylfaen gogledd Cymru o entrepreneuriaid yn sylweddol ac mae ymgysylltu â'r gynulleidfa hon yn tynnu sylw at ddyhead i fuddsoddi mwy mewn ymchwil ac arloesedd perthnasol.

Sgôp Posib

- xx. Fel un o ddau '**Sector hwyluso**' sydd wedi'u targedu o fewn y Cynllun Twf, amcan strategol y Rhaglen yw **cyflawni cysylltedd fforddiadwy o ansawdd uchel i safleoedd, diwydiannau a chymunedau allweddol a sefydlu canolfan ragoriaeth gyda'r gorau yn y byd i ddatblygu technoleg telathrebu y dyfodol.**
- xxi. Mae'r Rhaglen yn cynnwys pedwar prosiect: Ffeibr llawn mewn safleoedd allweddol, Campysau Cysylltiedig, Coridor Cysylltiedig, Cysylltu'r Ychydig % sy'n Weddill a Chanolfan Prosesu Signal Digidol.

Buddion

- xxii. Bydd y rhaglen yn arwain at nifer o fuddion uniongyrchol ac anuniongyrchol fydd yn cwmpasu'r sectorau twf allweddol, yn ogystal ag economi ehangach Gogledd Cymru. Nodir isod rai o'r prif fuddion sy'n gysylltiedig â chwrdd ag Amcanion Gwario'r Rhaglen:
  - **Creu swyddi uniongyrchol ac anuniongyrchol:** yn enwedig y sector digidol a sectorau Data Mawr.

- **Effeithiolrwydd cyflawni gwasanaethau cyhoeddus:** sy'n gysylltiedig â gwell cysylltedd yn y rhanbarth, e.e. cyfathrebiadau gwasanaethau golau glas, gweithrediadau fflyd, teleweithio, monitro asedau yn ynysig, ac ati.
- **Cynnydd mewn cynhyrchedd busnes sector preifat:** cysylltiedig â mabwysiadu mwy o dechnolegau sydd angen mwy o led band

Risgiau

xxiii. Mae nifer o risgiau allweddol i gyflawni Portffolio'r Cynllun Twf yn llwyddiannus, gan gynnwys adnoddau; cyflawni; cost; COVID-19; Brexit; Buddsoddiad sector cyhoeddus a phreifat; a newid gwleidyddol. Fodd bynnag, mae risgiau penodol megis newid ym mholisi'r Llywodraeth, gofynion caniatâd, heriau cysylltedd grid a chapsiti'r gadwyn gyflenwi yn gymwys i'r rhaglen. Ystyrir yr ymagwedd at reoli'r risgiau hyn yn yr Achos Rheoli.

Cyfyngiadau a Dibyniaethau

xxiv. Mae nifer o gyfyngiadau ar gyflawni'r Cynllun Twf yn cynnwys y pecyn ariannu o gyfanswm o £240m, tymor 15 mlynedd y Cynllun Twf, y gofyn am gyllid cyfalaf yn unig ac ystyriaethau Cymorth Gwladwriaethol. Mae'r Cynllun Twf yn dibynnu ar sicrhau'r cynllun terfynol, ac ar yr ymgysylltu a'r cydweithio gyda'r sectorau preifat a chyhoeddus. Gallai prosiectau o fewn y Rhaglen fod yn ddibynnol ar bolisi llywodraeth cefnogol sy'n sefydlu mecanweithiau cefnogi a llwybrau at y farchnad ar gyfer technolegau digidol a modelau masnachol sydd ar ddyfod.

Yr Achos Economaidd

Ffactorau Llwyddiant Hanfodol ac Asesiad o'r Opsiynau

xxv. Disgrifiad Cryno'r Prosiectau:

		Allbynnau a Buddion	Cost / Gofyn
Ffeibr llawn mewn safleoedd allweddol	Ceisïa'r prosiect hwn gyflawni cysylltedd ffeibr llawn (addas ar gyfer gigabit) i 28 o safleoedd busnes allweddol ar draws y rhanbarth. Ffocws y prosiect yw darparu mynediad at wasanaethau ffeibr llawn sy'n fwy fforddiadwy, y gellir ei gyflawni ar raddfa ac er mwyn gwasanaethu anghenion busnesau bach a chanolig eu maint, yn lle ac er mwyn ategu cylchedau lein ar les sy'n ddrytach. Yn y pen draw, bydd y prosiect yn cefnogi mwy o ddiddordeb yn y farchnad a chystadleuaeth, gan arwain at fwy o ddewis i gwsmeriaid a fforddiadwyedd.	4,100 o eiddo busnes a 450 o eiddo preswyl yn medru cael mynediad at fand llydan ffeibr llawn addas ar gyfer gigabit	Gofyn y Cynllun Twf £6.8m Cyfanswm y gost £7.2m

		Allbynnau a Buddion	Cost / Gofyn
Campysau Cysylltiedig	Bydd y prosiect yn targedu safleoedd allweddol sy'n cyflwyno achosion defnydd ar gyfer 5G a rhwydweithiau pŵer isel yng nghydestun diwydiant trwm, diwydiant ysgafn, safleoedd ymchwil, safleoedd masnachol ac ar draws campws gwledig llawer mwy (gan gynnwys miloedd o ffermydd a chlystyrau amaethyddol).	2,600 o eiddo busnes â mynediad at 5G band eang uchel a gwasanaethau Wi-Fi pŵer isel, o weithredwyr preifat.	Gofyn y Cynllun Twf £21m Cyfanswm y gost £21m
Coridor Cysylltiedig	Mae'r prosiect hwn yn ceisio ymateb i alw'r diwydiant a gyrwyr technoleg drwy gefnogi gweithrediadau mwy effeithlon y cadwyni cyflenwi, a gweithrediadau trafniadaeth mawr (megis porthladdoedd). Mewn cyd-destun Gogledd Cymru, mae hyn yn gofyn am olrhain nwyddau, cerbydau a phobl gwir amser dros bellteroedd estynedig. Mae'r gofyniad hwn yn rhedeg ar hyd coridor yr A55, a'r prif lwybr rheilffordd gerllaw, sy'n croestorri â chanolfannau economaidd allweddol, clystyrau, nodau trafniadaeth, megis Porthladd Caergybi. Bydd cysylltedd symudol personol a masnachol yn cael ei wella'n sylweddol drwy ddod â defnydd strategol o wasanaeth y rhwydwaith 5G yn ei flaen.	1.57 miliwn o siwrnai rheilffordd a 1.3 miliwn o siwrnai ar y ffordd yn elwa o well cysylltedd 5G, gyda achosion defnydd ehangach i ddilyn mewn safleoedd penodol ac o fewn sectorau penodol.	Gofyn y Cynllun Twf £2.2m Cyfanswm y gost £2.2m
Cysylltu'r Ychydig Ganrannau Olaf	Mae'r prosiect hwn yn targedu gwasanaeth cyflym iawn hollgynhwysol ar draws eiddo'r Gogledd, nad ydynt yn cael eu gwasanaethu hyd yma gan ddulliau eraill ac na allant gyflawni cyflymder o 30Mbps (lawrlwytho) o leiaf ar hyn o bryd.	Amcangyfrif o 10,000 preswyl gyda mynediad at fad eang cyflym iawn sy'n cyflawni cyflymder o 30Mbps o leiaf	Gofyn y Cynllun Twf £4.0m Cyfanswm Cost y prosiect £4.0m
Canolfan Ragoriaeth Prosesu Signal Digidol (Canolfan DSP)	Bydd y prosiect yn dwyn ynghyd ymchwilwyr o Brifysgol Bangor i weithio law yn llaw â chwmnïau rhyngwladol proffil uchel a busnesau bach a chanolig eu maint yng Nghymru gan alluogi iddynt weithio gyda'i gilydd i ymchwilio datrysiadau rhwygol ar gyfer 5G.	15 o swyddi FTE uniongyrchol yn cael eu creu o fewn y Ganolfan DSP a 145 o swyddi FTE anuniongyrchol drwy gefnogi ac allgymorth i fusnesau	Gofyn y Cynllun Twf £3m Cyfanswm Cost y prosiect £7.3m

	Allbynnau a Buddion	Cost / Gofyn
	Ceisir buddsoddiad i ymestyn capasiti cyfleusterau presennol i gyflymu trosglwyddiad arloesedd i ddatrysiadau marchnad hyfyw, gan hybu ecosystem ehangach y Gogledd ar yr un pryd.	

- xxvi. I arddangos y rhesymeg strategol ar gyfer yr Opsiwn a Ffafir, fe'i aseswyd yn erbyn opsiynau amgen: 'Busnes fel Arfer, gwneud yr isafswm, gwneud y mwyaf ac opsiynau canolraddol. Cafodd pob opsiwn ei asesu yn seiliedig ar ba mor dda yr oedd yn cyflawni yn erbyn amcanion gwario'r rhaglen a phum 'Ffactor Llwyddiant Hanfodol' (Cydweddiad Strategol, Gwerth am Arian, Cynladwyedd Masnachol, Cyflawnadwyedd, Cefnogaeth Partneriaeth ac Ymrwymiad). Yr Opsiwn a Ffafir yw'r unig opsiwn sy'n effeithiol ar draws yr holl Amcanion a'r Ffactorau Llwyddiant Hanfodol.
- xxvii. Bydd pob un o'r prosiectau cyfansoddol o fewn y Rhaglen Ddigidol yn datblygu asesiad opsiynau ar lefel prosiect o fewn achos busnes y prosiect

Gwerthusiad Economaidd

- xxviii. Disgwylir i'r Rhaglen Ddigidol gyflawni oddeutu **345 o swyddi FTE ychwanegol net** ar gyfer y Gogledd, gyda **NPSV o £130-158m**. Yn seiliedig ar yr holl arian sector cyhoeddus ar gyfer y Cynllun Twf, bydd yn cyflawni **cymhareb budd-cost (BCR) o 2.9-3.6 (neu 3.2-3.9 yn seiliedig ar fuddsoddiad y Cynllun Twf yn unig)**.¹
- xxix. Wrth ddehongli'r ffigyrau hyn, mae'n bwysig nodi bod amrediad o fuddion na ellir eu meintoli na rhoi gwerth ariannol iddynt mewn dull cadarn, ond erys ystyriaeth arwyddocaol o ran yr achos gwerth am arian ar gyfer y rhaglenni hyn. Mae'r rhain yn cynnwys:
- Denu mewnfuddsoddiad i sectorau gwerth uchel
  - Datblygiad sectorau allweddol a chystadleuaeth
  - Cynyddu capasiti ymchwil a datblygiad
  - Cadw pobl ifanc
  - Cynladwyedd gwledig.
- xxx. Mae nifer o risgiau i gynhyrchu graddfa'r buddion economaidd a ragwelir, ac mae'r asesiad gwerth am arian wedi bod yn destun profi sensitifrwydd ar y lefel rhaglen. Mae'r cymarebau Budd-Cost yn parhau'n gadarn yn wyneb y profion hyn. Gweler crynodeb o'r canfyddiadau allweddol o werthusiad economaidd y Cynllun Twf yn Nhabl 1.1.

1 Noder bod hyn yn cynnwys asesiad o duedd optimistiaeth mewn costau cyfalaf.

Tabl Gwerthuso Cryno	
Gwerth Cymdeithasol Presennol Net (£m) (yn cynnwys Tueddiad Optimistiaeth)	£90-£110 £93-£114 yn seiliedig ar gostau GD)
Cost y sector cyhoeddus (£m, heb ddisgownt, gan gynnwys tueddiad optimistiaeth))	£40 (£37 o'r Cynllun Twf)
Cymhareb Cost Budd Priodol	2.9 – 3.6 (3.2 - 3.9 Buddsoddiad Cynllun Twf)
Costau/buddion arwyddocaol nad oes modd rhoi gwerth ariannol arnynt a ffactorau anfesuradwy arwyddocaol	<ul style="list-style-type: none"> • Dewis/fforddiadwyedd • Buddsoddiad Preifat / Mewnol • Masnacheiddio technoleg • Buddion cymdeithasol/llesiant • Cynladwyedd gwledig
Costau risg yn ôl math a thuueddiad optimistiaeth gweddilliol	24% o duueddiad optimistiaeth wedi'i weithredu ²
Newid gwerthoedd (ar gyfer yr opsiwn a ffafrir yn unig)	75% o ostyngiad mewn defnydd o fand eang sefydlog/symudol, buddion busnesau newydd a'r buddion a gynhyrchir drwy'r DSP.
Hicyn amser a rheswm	Cyfnod gwerthuso 15 mlynedd. Bydd gan yr holl asedau isadeiledd werth gweddilliol ar y pwynt hwn

Yr Achos Masnachol

Strategaeth Fasnachol

- xxxi. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i wneud y mwyaf o effaith economaidd a gwerth am arian Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r Bwrdd hefyd yn cydnabod bod potensial i greu enillion masnachol ar fuddsoddiad a allai gael ei ailfuddsoddi yn y rhanbarth. Bydd disgwyl i bob achos busnes ystyried cyfleoedd am fuddsoddiadau masnachol.
- xxxii. Mae'r pedwar prosiect seilwaith o fewn y Rhaglen Ddigidol yn cyflwyno cyfleoedd ar gyfer buddsoddiad masnachol arwyddocaol ar gyfer naill ai'r sector cyhoeddus, sector preifat, neu'r ddau. Mae arloesedd diweddar megis 'Thin Layer Model' y Gydweithredfa Seilwaith Digidol (TDIC) a arloeswyd gan Tameside Metropolitan Borough Council ac a noddwyd gan Adran Digidol, Diwylliant, Cyfryngau a Chwaraeon Llywodraeth y DU (DCMS), yn un model y mae'r Bwrdd Rhaglen yn ei ystyried ac fe ddisgrifir opsiynau pellach yn dda yn nogfen Model Cyflawni Rhaglen cyflawni Band Eang 2011.
- xxxiii. Yn ogystal, mae gan brosiectau botensial clir ar gyfer contractau math consesiwn sydd wedi'u sefydlu'n dda megis yr un rhwng Llywodraeth Cymru a FibreSpeed Ltd, neu'r model ariannu bwlc cymorth gwladwriaethol sydd wedi cael ei ddefnyddio'n helaeth i gyflawni rhaglen 'Gyflym lawn' Llywodraeth y DU ledled y DU, a BT fydd y prif fuddiolwr yn y diwydiant yng Nghymru.

Strategaeth Gaffael

- xxxiv. Mae ein strategaeth gaffael yn ymateb i bolisi a gweithdrefnau Cymru. Bydd holl weithgarwch caffael y Cynllun Twf yn cael ei danatgu gan gyfres o egwyddorion arweiniol, sy'n cael eu crynhoi isod.
- xxxv. Ar gyfer y pedwar prosiect yn y Rhaglen Ddigidol fydd yn cael eu cyflawni gan y Bwrdd Uchelgais, bydd y Swyddfa Rheoli Rhaglen yn arwain ar yr holl weithgarwch caffael yn unol â'r Strategaeth Gaffael gytunedig. Lle mae'n briodol ac yn fuddiol gwneud hynny, defnyddir fframweithiau presennol megis Fframwaith Adeiladu Gogledd Cymru neu Wasanaethau Masnachol y Goron a fframweithiau caffael System Brynu Ddeinamig DCMS.

Polisi ac egwyddorion caffael	
Gyrwyr polisi	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2015 Datganiad Polisi Caffael Cyhoeddus Cymru Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi Safonau Gweithredu Masnachol Llywodraeth
Egwyddorion Caffael	<ul style="list-style-type: none"> Arweinyddiaeth Rhanbarthol Datblygu'r economi rhanbarthol drwy gynnwys ystyriaethau economaidd lleol a rhanbarthol mewn cyfleoedd contract, a gwella mynediad at fusnesau SME Hyrwyddo'r defnydd o gyflenwyr newydd a chadwyni cyflenwi lleol lle bo modd Gwneud y mwyaf o gyfleoedd sgiliau a chyflogadwyedd drwy gyfleoedd contract Cefnogi datblygiad cymunedol drwy adeiladu cyfoeth cymunedol a chynnwys ystyriaethau diwylliannol ac iaith Gymraeg mewn contractau Cefnogi cynaladwyedd amgylcheddol drwy gynnwys ystyriaethau amgylcheddol mewn cyfleoedd contract ac isafu ôl-troed carbon prosiectau lle bo modd

- Sicrhau gwariant a gwerth am arian effeithiol drwy gydweithio rhanbarthol; perfformiad effeithiol, risg, trefniadau rheoli contract a thwyll

Yr Achos Ariannol

Gofynion Cyfalaf a Refeniw

xxxvi. Mae'r Rhaglen Ddigidol yn seiliedig ar gyflawni pump o brosiectau gyda chyfanswm gwariant cyfalaf o £41.7m, lle mae £37m yn dod o'r Cynllun Twf gyda'r gweddill yn cael ei ddarparu gan bartneriaid sector cyhoeddus a phreifat.

Tabl 1.2 Mae'r gofynion gwariant cyfalaf yn seiliedig ar yr achosion busnes prosiectau diweddaraf sydd ar gael ac sydd wedi'u hagregu i fyny i ddarparu amcangyfrifon ar gyfer y rhaglenni. Trawstoriad o'r Gwariant:

Prosiect	Partner Arweiniol	Cynllun Twf (£m)	Arall Cyhoeddus (£m)	Preifat (£m)	Cyfanswm (£m)
Ffeibr Llawn mewn Safleoedd Allweddol	Y BWRDD UCHELGAIS	6.8	-	0.4	7.2
Campysau Cysylltiedig	Y BWRDD UCHELGAIS	21	-	-	21
Coridor Cysylltiedig	Y BWRDD UCHELGAIS	2.2	-	-	2.2
Yr ychydig % olaf	Y BWRDD UCHELGAIS	4	-	-	4
Canolfan Prosesu Signalu Digidol (DSP)*	Prifysgol Bangor	3	3.2	1.1	7.3
Cyfanswm y Rhaglen		37	3.2	1.5	41.7

*Ddim yn cynnwys £3.9m o arian ERDF sicrhawyd yn flaenorol sy'n gysylltiedig a Canolfan DSP

Aeddfedrwydd y Prosiect

xxxvii. Ar hyn o bryd, mae'r pum prosiect o fewn y rhaglen ar wahanol lefelau o aeddfedrwydd, fel y dengys yn y tabl isod:

Prosiect	Cam Achos Busnes*	Nodiadau
Ffeibr llawn (Safleoedd Allweddol)	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Campysau Cysylltiedig	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Coridor Cysylltiedig	ACHOS AMLINELLLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.

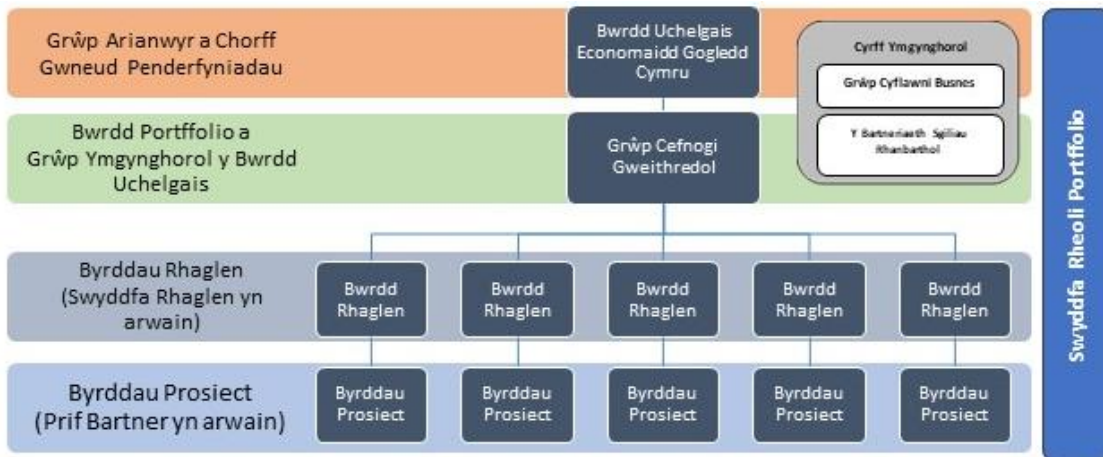
Cysylltu'r Ychydig Ganrannau Olaf	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Canolfan Prosesu Signalu Digidol (DSP)	ACHOS BUSNES AMLINELLOL	Mae'r prosiect yn datblygu Achos Busnes Amlinellol ar hyn o bryd i'w gyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth.

* Datblygir achosion busnes y prosiect mewn tri cham - Achos Amlinellol Strategol (SOC), Achos Busnes Amlinellol (OBC), Achos Busnes Llawn (FBC).

Yr Achos Rheoli

Strwythur Cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru

xxxviii. Mae'r diagram isod yn amlinellu strwythur cyflawni ar gyfer y Cynllun Twf gan adeiladu ar y strwythurau presennol sydd wedi'u rhoi yn eu lle gan Gytundeb Llywodraethu'r Bwrdd Uchelgais. Gweler manylion y rolau hyn yn yr achos rheoli.

Byrddau Rhaglen - Bydd gan bob rhaglen Fwrdd Rhaglen ffurfiol ac Uwch Berchennog Cyfrifol wedi'i benodi. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu (i ddechrau) a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Mae'r Byrddau Rhaglen yn dyrchafu i'r Bwrdd Portffolio drwy'r Cyfarwyddwr Rhaglen. Steve Bayley, Pennaeth Tai a'r Economi, Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam yw Uwch Berchennog Cyfrifol y Rhaglen Ddigidol.

Swyddfa Rheoli Portffolio (PMO) - Mae'r PMO yn cefnogi ac yn cydlynu gweithgareddau ar draws y rhaglenni gan weithredu fel hwb gwybodaeth a sicrhau bod dulliau adrodd, rheoli risg a materion a sicrwydd y rhaglen yn gyson. Aseinir Rheolwr Rhaglen ar gyfer pob rhaglen o blith y PMO. Rheolwr y Rhaglen ar gyfer y Rhaglen Ddigidol yw Stuart Whitfield.

Achosion Busnes y Prosiectau

xxxix. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei lofnodi yn seiliedig ar achos busnes y portffolio a phum achos busnes rhaglen. Unwaith y bydd y cynllun terfynol wedi'i gytuno, gellir dod ag achos busnes prosiect Model 5 Achos llawn gerbron y Bwrdd Uchelgais er ystyriaeth.

Rheoli Risg

- xl. Mae gan y Bwrdd Uchelgais Fframwaith Risg wedi'i fabwysiadu ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r ymagwedd at reoli risg wedi'i amlinellu yn Strategaeth Rheoli Risgiau a Materion y Cynllun Twf a'r Canllaw i Ddefnyddwyr. Tynnir y prif egwyddorion a'r cysyniadau a amlinellir yn y strategaeth hon o ddeunydd Rheoli Risg yr OGC.

Llinell Amser a Cherrig Milltir

- xli. Mae'r Bwrdd Uchelgais yn ceisio cymeradwyaeth i Gynllun Twf Gogledd Cymru ym mis Rhagfyr 2020 gyda llofnodi'r Cynllun Terfynol. Yn dilyn y Cynllun Terfynol, bydd achosion busnes y prosiectau'n cael eu dwyn ymlaen er ystyriaeth y Bwrdd Uchelgais o fis Ionawr 2021 ymlaen.

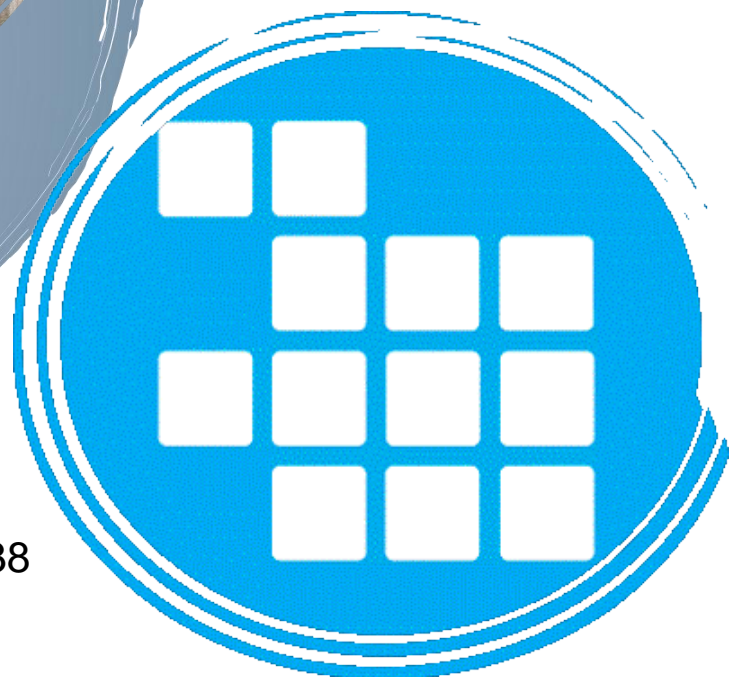
Monitro, Gwerthuso ac Adborth

- xlii. Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i'r Bwrdd Portffolio a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Mae Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'i ddatblygu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru a chaiff ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

Sicrwydd

- xliii. Gweithiodd y Swyddfa Rheoli Portffolio â Chanolfan Sicrwydd Llywodraeth Cymru i ddatblygu Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig sy'n nodi'r gweithgareddau sicrwydd a gynhelir ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- xliv. Fel rhan o'r Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig, bydd gweithgareddau sicrwydd yn digwydd ar draws pob lefel o'r Cynllun Twf - portffolio, rhaglen a phrosiect. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru'n defnyddio'r Porth 0-5 sydd wedi'i ddiffinio'n barod a'r Adolygiadau Asesu Prosiect, fel sy'n briodol ac yn gymesur. Caiff y Cynllun Monitro a Gwerthuso ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

CYNLLUN TWF GOGLEDD CYMRU - CYTUNDEB TERFYNOL DRAFFT

1. Tabl Cynnwys

Tabl Cynnwys

1. Tabl Cynnwys2
2. Diffiniadau2
3. Rhagair 3
4. Crynodeb Gweithredol4
5. Cyflwyniad5
6. Rhaglenni'r Cynllun Twf15
7. Strwythur Lywodraethol21
8. Rôl y Corff Atebol26
9. Monitro a Gwerthuso27

2. Diffiniadau

[Noder: I'w gynnwys]

3. Rhagair

Mae'r **Cynllun Twf** wedi'i ddatblygu drwy gydweithio agos ac ymrwymiad gan bartneriaid ar draws y llywodraethau a'r sectorau, i gyflawni buddsoddiad a newid cadarnhaol a hirhoedlog a fydd yn galluogi twf economaidd a chyflogaeth yn yr hir-dymor.

Dros y pymtheg mlynedd nesaf, bydd y Cynllun Twf yn ein grymuso i gydweithio a chymryd rheolaeth dros sut rydym yn buddsoddi yn ein dyfodol.

Mae'n gyfle unigryw i ddatganoli buddsoddiadau'r llywodraeth, gwneud y penderfyniadau buddsoddi hynny yn lleol ac arddangos y gwerth a ddaw yn sgil hyn. Yn y pendraw, fel rhan o raglen fuddsoddi ehangach, bydd y Cynllun Twf yn galluogi i ni adeiladu economi bywiog, cynaliadwy a chynhwysol i ni i gyd yng Ngogledd Cymru.

Mae Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn buddsoddi £240miliwn i Gynllun Twf Gogledd Cymru dros y 15 mlynedd nesaf. Law yn llaw â phartneriaid Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a'r sector preifat, mae'r Cynllun Twf yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.

Gan adeiladu ar Benawdau'r Telerau, a lofnodwyd ym mis Tachwedd 2019, mae'r ddogfen hon yn amlinellu gweledigaeth rymus i Ogledd Cymru. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd, gan adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd wrth fynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Mae llofnodi'r ddogfen hon yn cadarnhau ein hymrwymiad ar y cyd i weithredu Cynllun Twf Gogledd Cymru yn llawn dros y pymtheg mlynedd nesaf.

Edrychwn ymlaen at arwain y buddsoddiad pwysig hwn yn ein cartref a'n rhanbarth, Gogledd Cymru.

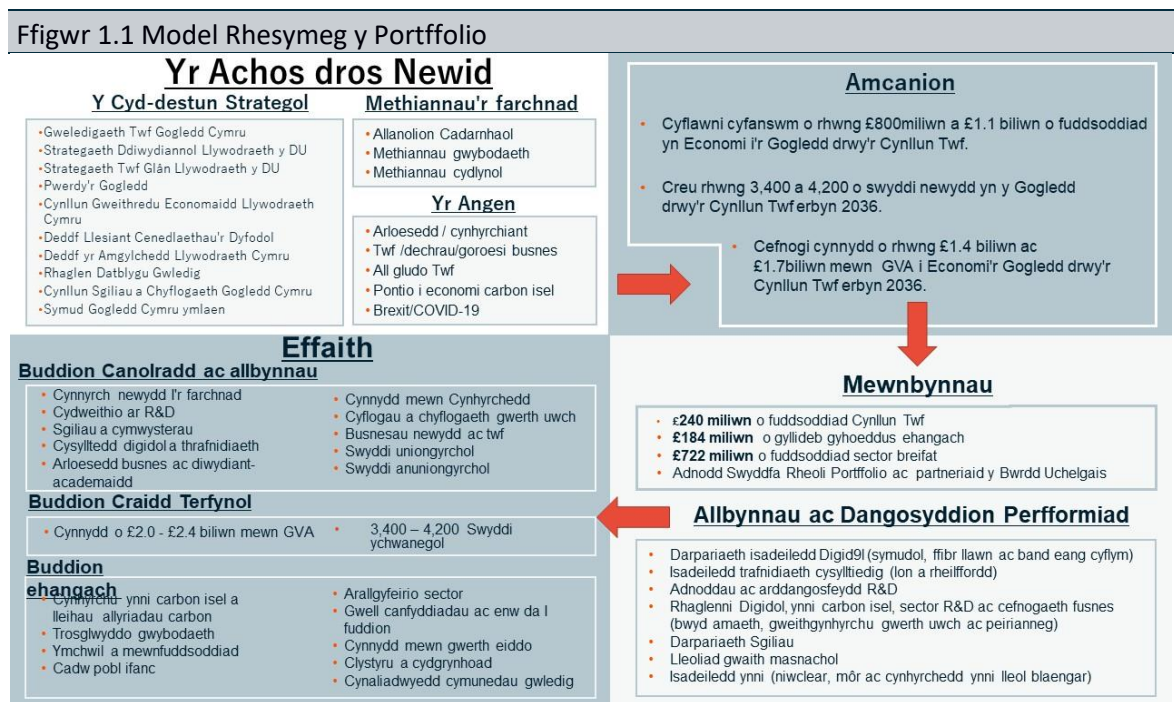
[Insert signatures – NWEAB/UK/WG]

4. Crynodeb Gweithredol

[Noder: I'w gynnwys unwaith y bydd y cynnwys wedi'i gytuno gyda Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU]

Mae model rhesymeg yn ffordd o fynegi'r cyd-destun ar gyfer newid a buddsoddi. Mae crynodeb o fodel rhesymeg ar gyfer y Cynllun Twf wedi'i nodi yn Ffigwr 1.1 isod ac mae'n rhoi trosolwg o'r gyrwyr strategol, yr amcanion, y mewnbynnau ac effaith y Cynllun Twf.

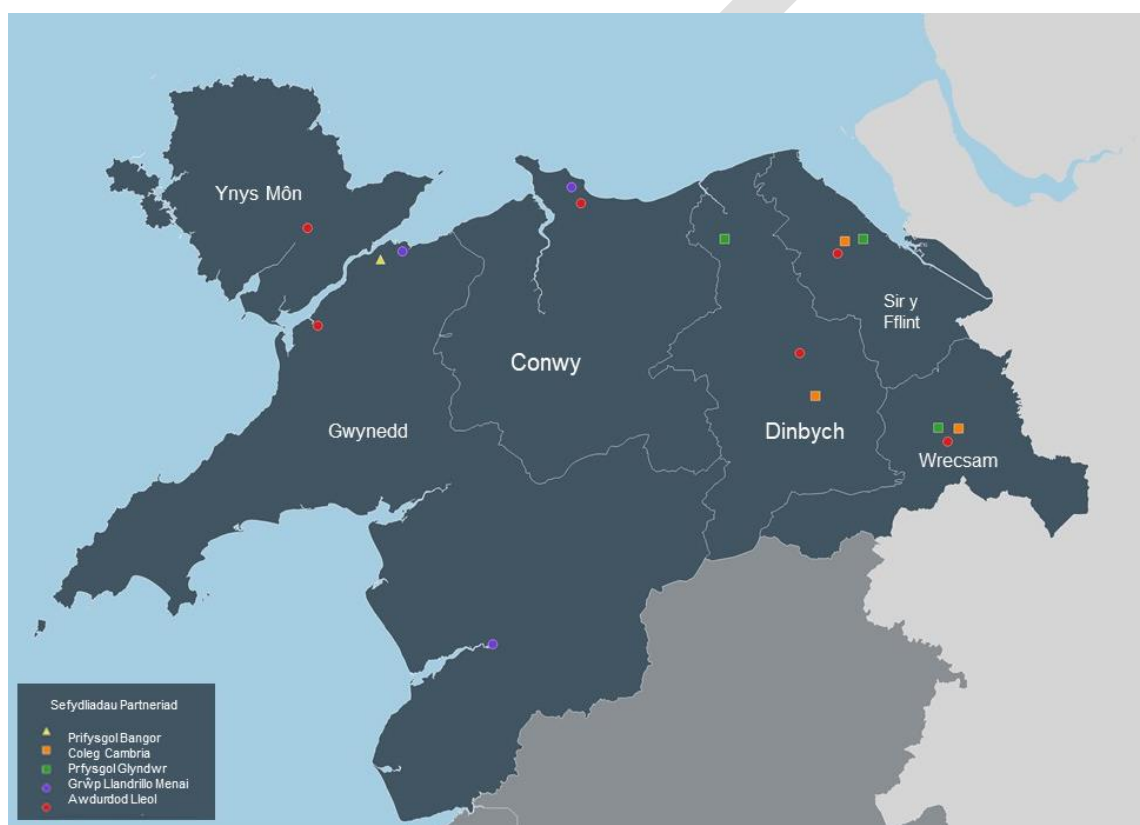
Ffynhonnell: Hatch; Y BWRDD UCHELGAI. Nodyn ar Fethiant y Farchnad: **Allanoldebau cadarnhaol:** buddion economaidd/cymdeithasol/amgylcheddol trydydd parti i'r economi/cymdeithas ehangach. Ni all sefydliadau masnachol ddal y rhain i gyd felly mae angen buddsoddiad cyhoeddus. **Methiant gwybodaeth:** nid oes gan fusnesau'r wybodaeth gyflawn am dechnolegau/datblygiadau a allai sicrhau twf. Mae angen buddsoddiad cyhoeddus i bontio'r bylchau gwybodaeth hyn. **Methiant cydlynu:** mae'n bosib nad oes gan un sefydliad yn unig y cymhelliad i fuddsoddi mewn menter sy'n sicrhau buddion i bartneriaid ehangach. Mae angen buddsoddiad cyhoeddus i symblu buddsoddiad partneriaeth.

5. Cyflwyniad

Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (y cyfeirir ato o hyd ymlaen fel y Bwrdd Uchelgais neu'r Bwrdd) yn 2012 fel partneriaeth rhwng chwe ardal Awdurdod Lleol rhanbarth Gogledd Cymru, sef Cyngorau Gwynedd, Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Wrecsam a Sir y Fflint. Mae'r Bwrdd hefyd yn cynnwys Prifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr, Coleg Cambria a Grŵp Llandrillo Menai. Ar ddechrau 2019, sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn ffurfiol fel cyd-bwyllgor.

Ffigur 5.1 Map o Ogledd Cymru a Phartneriaid y Bwrdd Uchelgais

Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru'n bartneriaeth rhwng y sectorau cyhoeddus a phreifat. Mae Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy wedi bod yn cynrychioli'r sector preifat yn gryf iawn ac, fel un o sylfaenwyr y Bwrdd Uchelgais, maen nhw wedi gweithio'n agos iawn gyda phartneriaid a rhanddeiliaid rhanbarthol o'r sector preifat a'r sector cyhoeddus i ffurfio a dylanwadu ar gynnig y Cynllun Twf. Ers 3 Awst 2020, yn sgil heriau a achoswyd gan Covid-19, mae'r Cyngor Busnes wedi tynnu eu haelodaeth yn ôl ond byddant yn bartner hanfodol, er yn fwy o bell, wrth symud ymlaen.

Mae cynrychiolaeth gref i'r sector preifat o hyd yng Nghynllun Twf Gogledd Cymru drwy'r Grŵp Cyflawni Busnes sy'n gweithredu fel corff ymgynghorol annibynnol i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.

Y Weledigaeth ar gyfer Gogledd Cymru

Yn 2016, mabwysiadodd partneriaid y Bwrdd Uchelgais *Weledigaeth ar gyfer Twf yr Economi yng Ngogledd Cymru* (y Weledigaeth Twf).

Y weledigaeth sydd wedi'i mabwysiadu yw datblygu "*rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwery'r Gogledd ac Iwerddon.*"

Seiliwyd y Weledigaeth Twf ar dair egwyddor allweddol i'r Gogledd:

- **Blaengar** - gan ganolbwyntio ar arloesedd mewn sectorau economaidd gwerth uchel i symud perfformiad economaidd ymlaen.
- **Gwydn** - gan ganolbwyntio ar gadw pobl ifanc, codi lefelau cyflogaeth a gwella sgiliau er mwyn cyflawni twf cynhwysol.
- **Cysylltiedig** - gan ganolbwyntio ar wella isadeiledd trafndiaeth a digidol er mwyn gwella cysylltedd strategol i'r rhanbarth ac o'i fewn.

Bydd gan Gynllun Twf Gogledd Cymru rôl allweddol wrth gyflawni'r weledigaeth hon. Byddwn yn **flaengar** gyda'n buddsoddiadau - yn adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd, meithrin arloesedd a bod yn gystadleuol yn y marchnadoedd yr ydym yn eu gwasanaethu. Mae gennym ganolbwyntiau ymchwil ac arloesedd sydd wedi'u hen sefydlu eisoes, sy'n ein helpu ni i wthio'r ffiniau wrth ddod o hyd i feysydd twf newydd ar gyfer ein busnesau gweithgynhyrchu gwerth uchel. Byddwn yn buddsoddi ymhellach i greu canolfannau rhagoriaeth i wella ein henw da a galluogi twf yn y diwydiant pwysig hwn.

Byddwn yn mynd i'r afael â methiant marchnad hir-dymor sydd wedi bod yn rhwystr i fuddsoddiad masnachol - gan wneud y Gogledd yn lle mwy addas i fuddsoddi ynddo a datgloi'r potensial ar gyfer swyddi medrus gwerth uchel, er mwyn i'n pobl ifanc a chenedlaethau'r dyfodol ffynnu. Byddwn yn mynd i'r afael â'r diffyg tir ac eiddo addas ar gyfer twf busnes a dod â safleoedd ymlaen er mwyn darparu'r tir cyflogaeth a thai yr ydym ei angen ynghyd â buddsoddi yn ein Porthladd yng Nghaergybi.

Drwy fuddsoddi yn awr, rydym yn adeiladu ein **gwytnwch** ar gyfer y dyfodol.

Rydym yn **gysylltiedig** fel rhanbarth. Mae ein partneriaeth ar draws y chwe awdurdod lleol, y prifysgolion, y colegau a'r sector preifat wedi'i hen sefydlu ac yn cryfhau o hyd. Yn ogystal, rydym yn gyrru newid cyfeiriad mewn cysylltedd digidol drwy gydbwysu buddsoddiad mewn isadeiledd a thechnoleg. Rydym yn cyfarch yr ardaloedd hynny sydd angen cysylltiadau band eang cyflymach a mwy dibynadwy fwyaf a gwneud y mwyaf o botensial mynediad i 5G ac arloesedd digidol newydd. Mae cyfleoedd hefyd yn bodoli yn ein cysylltiadau agos gyda'r economïau cyfagos megis Pwery'r Gogledd, Iwerddon a Chanolbarth Cymru. Drwy weithio gyda'n gilydd, gallwn adeiladu economïau cryfach.

Byddwn yn cryfhau ein henw da fel rhanbarth cydlynus; rhoi lifer ar ein partneriaethau i hyrwyddo twf yn yr economi sy'n gynaliadwy, yn gynhwysol ac y gellir ei ymestyn. Mae ein Buddsoddiad mewn prosiectau ynni carbon isel yn galluogi i ni gyfrannu'n uniongyrchol i'r argyfwng newid hinsawdd, gan helpu i wneud y Gogledd yn amgylchedd glanach, gwyrddach, ond hefyd gan leoli ein hunain fel un o'r lleoliadau arweiniol yn y DU o fewn y sector ynni carbon isel. Heb anghofio ein economïau sylfaen o fewn amaeth a thwristiaeth, byddwn yn helpu i alluogi ac annog arallgyfeirio i wella dyfodol hir-dymor y diwydiannau allweddol hyn, gan sicrhau bod ganddynt y cyfle i ddatblygu'n gynaliadwy a ffynnu.

Byddwn yn buddsoddi mewn ffordd sy'n hyrwyddo gwerth cymdeithasol ac yn adeiladu cyfoeth yn ein cymunedau. Rydym yn cydnabod ac yn gwerthfawrogi ei rhwymedigaeth i gyflawni'r Cynllun Twf mewn ffordd sy'n gwella ein llesiant cymdeithasol, diwylliannol, amgylcheddol ac economaidd.

Y Rhanbarth

Adwaenir y Gogledd am ei dirweddau prydferth, ei hanes, ei dreftadaeth, ei ddiwylliant ac mae ganddo'r gyfran uchaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru, ar tua 41.9%¹.

Mae'r Gogledd yn gartref i bron i 700,000 o drigolion ac mae'n cyfrannu £14.2 biliwn i economi'r DU bob blwyddyn,² gan gynrychioli 22% o economi Cymru.³ Yn y Gogledd, rhagamcanir y bydd y boblogaeth yn cynyddu 2.1 y cant yn y cyfnod o 2018-2028, a 3.1 y cant yn y cyfnod o 2018-2038. Mae poblogaeth sy'n heneiddio yng Ngogledd Cymru. Rhwng 1998 a 2018, mae cyfran y boblogaeth sy'n 65 mlwydd oed a throsodd wedi cynyddu o 18.5 y cant i 23 y cant, ac mae cyfran y boblogaeth sy'n 15 mlwydd oed ac iau wedi cwmpo o 19.8 y cant i 17.8 y cant.⁴ Mae proffil pobl ifanc 14-18 mlwydd yn y rhanbarth oed wedi parhau'n wastad ers degawd, ond, o 2020 ymlaen, rhagwelir y bydd yn cynyddu, sy'n golygu bod angen i'r rhanbarth ystyried y cyfleoedd sgiliau a chyflogaeth i wasanaethau'r demograffig cynyddol hwn.

Mae'r perfformiad economaidd wedi bod yn wydn yn dilyn yr argyfwng ariannol ac yn ystod y cyfnod o lymder, gyda gwir⁵ GVA yn cynyddu 20% ers 2009. Mae hyn o gymharu â 14.9% yn Rhanbarth Dinas Bae Abertawe a 12.6% yn ardal Cynllun Twf Canolbarth Cymru.

---

1 Welsh Government – Summary Statistics for Welsh economic regions: North Wales, May2020

2 Mesurwyd gan Werth Ychwanegol Crynswth (GVA). Ffynhonnell: ONS, data 2018.

3 <https://statswales.gov.wales/Catalogue/Business-Economy-and-Labour-Market/Regional-Accounts/Gross-Value-Added-GDP/gva-by-measure-welsheconomicregion-year>

4 Welsh Government – Summary Statistics for Welsh economic regions: North Wales, May2020

5 h.y. wedi'i addasu o ran chwyddiant.

Yn 2018, y cyfanswm GVA yn y Gogledd oedd £14,239 miliwn, 4.1 y cant yn uwch na'r flwyddyn flaenorol, a oedd yn cyfrif am 21.9 y cant o gyfanswm GVA Cymru (£65,089 miliwn) a 0.8 y cant o gyfanswm GVA y DU (£1,892,681 miliwn) yn y flwyddyn honno.⁶ Yn y Gogledd, mae **amrywiaethau eang mewn GVA y pen**, gyda chynhyrchedd penodol wan yn Ynys Môn (53% o gyfartaledd y DU), ond gyda pherfformiad cryfach yn Sir y Fflint a Wrecsam (y ddau yn 81% o gyfartaledd y DU).⁷ Mae hyn hefyd yn cael ei adlewyrchu mewn enillion cyfartalog, sydd ymhell o gyfartaledd y DU. Yn wir, mae enillion cyfartalog rhai awdurdodau lleol yn y Gorllewin ymhlith yr isaf yng Nghymru a'r DU. Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 30 Mehefin 2018, y Gogledd oedd â'r gyfradd cyflogaeth uchaf a'r cyfraddau diweithdra a segurddod economaidd isaf o holl ranbarthau Cymru⁸. Fodd bynnag, mae mwy o angen yn y rhanbarth am gyfleoedd cyflogaeth gwerth uchel.

Mae gan y Gogledd nifer o ardaloedd sydd o fewn y 10% uchaf o ardaloedd sydd fwyaf difreintiedig yng Nghymru. Mae nifer o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yn ein hardaloedd gwledig.

Mae bwlch cynhyrchedd parhaus a chynyddol yn dal i fodoli rhwng y Gogledd a'r DU gydag amrywiadau eang yn y GVA (Gwerth Ychwanegol Crynswth) y pen ledled y rhanbarth. Mae mynd i'r afael â'r bwlch cynhyrchedd a'r anghyfartaledd hwn yn flaenoriaeth bwysig i'r Cynllun Twf.

Mae economi'r Gogledd yn amrywiol a'r sectorau allweddol yw gweithgynhyrchu, ynni a thwristiaeth yn ogystal â swyddi yn y sector cyhoeddus. Mae'r sector cyhoeddus yn cyfrif am bron i chwarter (24.7%) o GVA y rhanbarth. Mae gweithgynhyrchu yn cyfrif am 1/5 (20.3%) o'r economi, sy'n llawer pwysicach yng Ngogledd Cymru nag yng Nghymru'n gyffredinol (lle mae'n cyfrif am 17% o GVA). Mae cyfanwerthu a manwerthu, trafndiaeth, gwestai a'r sector bwyd yn cyfrif am 17% o economi'r Gogledd. Mae'r siart isod yn dangos trawstoriad o gyfraniad y diwydiant at GVA 2018 yn y Gogledd.⁹

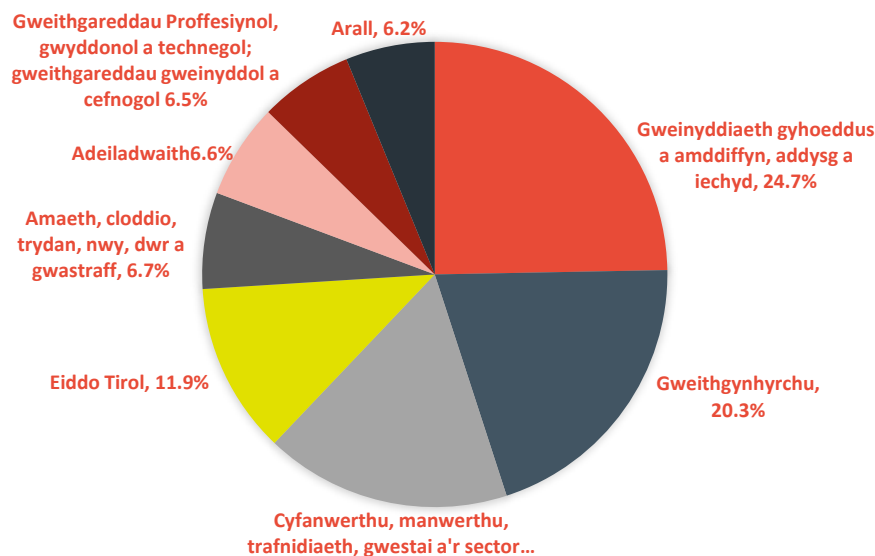
---

6 <https://statswales.gov.wales/Catalogue/Business-Economy-and-Labour-Market/Regional-Accounts/Gross-Value-Added-GDP/gva-by-measure-welsh-economic-region-year>

7 <https://statswales.gov.wales/Catalogue/Business-Economy-and-Labour-Market/Regional-Accounts/Gross-Value-Added-GDP/gvaperhead-by-area-year>

8 Welsh Government – Summary Statistics for Welsh economic regions: North Wales, May2020

9 Ffynhonnell: ONS.

Mae cyfran o'r bwlch cynhyrchedd yn cael ei briodwedd gan strwythur sectorau economi'r Gogledd, gyda rhai ardaloedd yn benodol ddibynnol ar sectorau sydd â chyflogau cymharol isel, gan gynnwys twristiaeth a manwerthu. Ar yr un pryd, mae rhai cryfderau, gyda 64,000 o bobl yn gyflogedig mewn *sectorau gwerth uchel*, a ddiffinnir fel gweithgynhyrchu, gwybodaeth a chyfathrebu; a gweithgareddau proffesiynol, gwyddonol a thechnegol.

Mae cefnogi sectorau gwerth uchel ac ymdrin â'r rhwystrau hir-dymor i dwf wrth galon Cynllun Twf Gogledd Cymru.

Mae poblogaeth sy'n heneiddio ledled y rhanbarth a thraddodiad o ddoniau yn symud allan o'r rhanbarth. Er y disgwylir i boblogaeth y Gogledd gynyddu i 7,22,317 erbyn 2039, mae disgwyl i gyfran y boblogaeth sy'n 65 oed neu hŷn gynyddu o 23.6% o 29.8%. Mae hyn yn golygu cyfran lai o bobl oedran gweithio, a allai roi pwysau ar y cyflenwad sgiliau.

Roedd y gyfradd cyflogaeth ymysg trigolion oedran gweithio yn y Gogledd yn 75.9% ym mis Mawrth 2020, oedd yr un fath â'r DU. Dros 5 mlynedd, rhwng mis Mawrth 2015 a mis Mawrth 2020, ychwanegwyd 18,300 o swyddi i'r economi, twf o 6.2 y cant ar gyfer y rhanbarth. Amlinellir effeithiau penodol COVID-19 ar economi'r Gogledd a'r Cynllun Twf yn yr adran nesaf.

Mae buddsoddi yn y sgiliau sy'n cyd-fynd ag anghenion cyfleoedd cyflogaeth newydd y rhanbarth yn sylfaenol i iechyd economaidd y Gogledd yn y dyfodol.

Yr Achos dros Newid

Mae'r adran hon yn nodi'r heriau a'r cyfleoedd ar draws y sectorau allweddol yn economi'r Gogledd y mae'r Cynllun Twf yn ceisio mynd i'r afael â nhw:

Gweithgynhyrchu gwerth uchel

- **Bydd cefnogi arloesedd ac ymchwil a datblygu:** mae angen am gyfleusterau a chefnogaeth dechnegol â busnesau unigol yn methu â chael mynediad at y sgiliau a'r arbenigedd i arloesi a gwella cynhyrchedd drwy arbedion effeithlonrwydd.
- **Cefnogi'r rhaglen carbon isel:** mae angen cryf i ddatgarboneiddio'r diwydiant er mwyn bodloni targedau cenedlaethol ar gyfer twf glân, ynghyd â gwneud y mwyaf o gyfleoedd yn y farchnad, gyda disgwyliad y bydd nifer y swyddi coler werdd yn tyfu i 2 filiwn a gwerth allforion y DU o'r economi carbon isel dyfu £170 biliwn bob blwyddyn erbyn 2030.
- **Integreiddio'r gadwyn gyflenwi:** Mae disbyddiad cynyddol neu 'gafnu' yn y gadwyn gyflenwi sydd wedi'i lleoli yng Nghymru ac yn y DU dros ddegawdau diweddar yn cyflwyno bygythiad hirdymor i'r galluedd cynhyrchu a gweithgynhyrchu a'i ffyniant yn y dyfodol. Mae angen ail-adeiladu a chynnal busnesau bach a chanolig eu maint o fewn cadwyni cyflenwi i yrru'r elfen gystadleuol.
- **Gwella cynhyrchedd:** Mae sectorau gweithgynhyrchu uwch y Gogledd yn sectorau cynhyrchedd uchel cymharo yn yr economi, ond mae potensial mawr i gynyddu cynhyrchedd drwy dargedu buddsoddiadau mewn ymchwil a datblygu a sgiliau.

Bwyd-amaeth a thwristiaeth

- **Tan-fuddsoddiad mewn Ymchwil a Datblygu ac Arloesedd:** Mae data'r Cyngor Ymchwil Peirianeg a Gwyddorau Ffisegol (EPSRC) yn awgrymu mai dim ond 2% (c. £95 miliwn) o'r holl grantiau sy'n cael eu cynnig sydd wedi'u cyfeirio at y sector Bwyd a Diod. Roedd y gwariant ar ymchwil a datblygu ar draws y sectorau hyn gyfwerth â 1.3% o'r holl wariant ar ymchwil a datblygu ar draws yr holl sectorau yn y DU yn 2018, er bod y sectorau hyn yn cyfrif am 10% o gyfanswm cyflogaeth.
- **Cefnogi'r rhaglen carbon isel ar draws Cymru a'r DU:** O safbwynt amgylcheddol, mae lleihau allyriadau carbon yn hanfodol i gynnaladwyedd Cymru yn y dyfodol a chafodd hyn ei gydnabod yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sy'n gosod targed i leihau allyriadau o leiaf 80% yn erbyn gwaelodlin 1990. Gallai cyflwyno ymarferion rheoli tir carbon isel cynaliadwy, ynghyd â gyrru arloesedd a thechnolegau carbon isel newydd yn y sector amaethyddiaeth gyfrannu at y rhaglen gostwng carbon hir-dymor.
- **Gwella cynhyrchedd:** Yn 2017, roedd yr allbwn gros fesul hectar o dir amaethyddol yn £858 yng Nghymru, sy'n sylweddol is na rhanbarth mwyaf cynhyrchiol y DU, sef De Ddwyrain Lloegr (£3,190 fesul hectar). Mae'r sector twristiaeth hefyd yn dioddef o lefelau cynhyrchedd is na'r rhai a welir yn Lloegr, gyda GVA fesul gweithiwr yn y sector twristiaeth gyfystyr â £19,600, 14% yn is na'r metrig cyfatebol yn Lloegr.
- **Cwrdd ag anghenion sgiliau:** Awgrymodd yr Arolwg Sgiliau Cyflogwr diweddaraf bod 25% o fwytai a gwestai yng Nghymru wedi adrodd am ddiffyg sgiliau a 45% o fusnesau mewn prif ddiwydiannau (sy'n cynnwys amaethyddiaeth). Bu i'r ddau sector hefyd adrodd am gynnydd mewn bwlch sgiliau o'r arolwg blaenorol, gyda

gwestai a bwytaf yn adrodd am +3% o gynnydd, a phrif ddiwydiannau'n adrodd am +28% o gynnydd.

- **Arallgyfeirio a gwytnwch:** y sectorau amaeth, bwyd a thwristiaeth yw asgwrn cefn nifer o economïau lleol yn y Gogledd. Gyda'r ymadawiad o'r Undeb Ewropeaidd ar y gorwel, a cholled y cyllid cysylltiedig, mae'n bwysig bod gan fusnesau gweledig gefnogaeth a gwybodaeth i'w helpu i arallgyfeirio.
- **Diffyg eiddo priodol:** Mae ymchwil a gynhaliwyd gan Arad ar gyfer Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon yn nodi bod y diffyg eiddo graddfa bwyd, cyfleusterau datblygu cynnyrch lleol a chefnogaeth dechnegol yn llesteirio potensial y sector, gyda busnesau unigol yn methu â chael mynediad at y sgiliau a'r arbenigedd i arloesi a gwella cynhyrchedd drwy arbedion effeithlonrwydd.

Ynni carbon isel

- **Mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd:** Ymateb i'r argyfwng hinsawdd a ddatganwyd gan Lywodraeth Cymru a'r nod o gyflawni Sero Net erbyn 2050. Mae angen ddatgarboneiddio system ynni'r Gogledd, gan gynnwys pŵer (e.e. cynhyrchu ynni carbon isel cynyddol), tai (gan gynnwys heriau cysylltiedig â nifer uchel o gartrefi heb fod ar y grid nwy) a thrafnidiaeth.
- **Cefnogi twf economaidd yn y sectorau ynni carbon isel:** ecsbloetio cryfderau lleol a manteision cystadleuol (e.e. seilwaith ynni presennol, cryfderau ymchwil a gweithlu medrus) i yrru twf yn y sector ynni carbon isel lle mae cyfleoedd twf sylweddol yn genedlaethol (rhagolygon y bydd y sector yn tyfu 11% y flwyddyn hyd 2030). Mae angen oddeutu £10.9bn o fuddsoddiad ychwanegol erbyn 2035 er mwyn rhoi'r rhanbarth ar y trywydd iawn i gyflawni Sero Net. Mae gan y lefel hon o fuddsoddiad y potensial i greu hyd at 24,400 o swyddi newydd.

Tir ac eiddo

- **Angen am ofod llawr cyflogaeth modern.** Mae'r rhwydwaith o safleoedd strategol parod, sydd â'r gallu i gefnogi twf busnesau cynhenid a mewnfuddsoddiad yn gymharol wan a darniog
- **Mae gwerth tir isel a chyfyngiadau seilwaith** wedi arwain at ddiddordeb annigonol gan ddatblygwyr, gan arwain at ddiffyg cyflenwad o dai ac eiddo masnachol. Hyd yma, mae'r farchnad wedi methu â mynd i'r afael â'r heriau hyn ac felly mae angen penodol am gyllid y Cynllun Twf fel bod modd cyflawni gofod cyflogaeth, tir preswyl wedi'i wasanaethu a gwelliannau i Borth Caergybi.

Cysylltedd digidol

- **Ymdrin â'r rhaniad digidol:** er mwyn i economi'r Gogledd ffynnu ac er mwyn i sectorau allweddol dyfu i'w llawn botensial; rhaid mynd i'r afael â bylchau arwyddocaol mewn cysylltedd. Mae angen cynyddu cysylltedd gigabit mewn safleoedd twf allweddol yn gyflym, sicrhau bod ardaloedd gwledig lle nad oes unrhyw gysylltedd yn cael eu taclon llawn, cyflawni cysylltedd symudol ar draws coridorau ac asedau economaidd a darparu'r sylfeini ar gyfer mwy o ecwiti a chynhwysiad cymdeithasol.

- **Ymateb i alw clir am well cysylltedd:** mae corff eang o dystiolaeth yn dangos yr angen rhagweledol am fand llydan sefydlog a symudol ar gyfer y ganrif nesaf a chost darpariaeth wael, perthnasol i rannau eraill o'r DU. Mae dyhead eithriadol i ddefnyddio technolegau mwy soffistigedig a defnydd arloesol, a fydd yn sicrhau cynhyrchedd, effeithiolrwydd a chystadleuaeth ledled y rhanbarth.
- **Creu amodau cystadleuol yn y farchnad:** Mae cysylltedd digidol y Gogledd wedi cael ei gyfyngu gan ddiffyg cystadleuaeth yn y farchnad ar lefel cyfanwerthu, ac o fewn graddfa'r newid a gynigir gan ddarparwyr band eang ar lefel manwerthu. Mae cyfle i ymateb i hyn drwy greu amodau sy'n gwella pa mor ddeniadol yw'r farchnad, lleihau costau defnyddwyr, cynyddu nifer y defnyddwyr terfynol a darparu'r sail ar gyfer buddsoddiad masnachol tymor hwy.
- **Sefydlu coridor digidol gyda'r gorau yn y byd:** yr A55 yw'r prif echel economaidd ar gyfer y Gogledd, yn cysylltu safleoedd allweddol, hybiau ar gyfer twf ac asedau mwyaf amlwg y rhanbarth. Mae cyfle yma i sicrhau bod 5G a band eang ffibr llawn yn creu coridor cyflymder uchel di-dor, fel sail ar gyfer defnyddio technoleg clyfar ar raddfa fawr, cynlluniau peilot a phrawf ac fel lifer i fewnfuddsoddiad.
- **Ymestyn y capasiti ymchwil digidol:** Mae gan y Gogledd broffil sy'n dod i'r amlwg fel sylfaen ar gyfer ymchwil arloesol ac sy'n cael ei arwain gan dechnoleg, dan arweiniad sefydliadau addysg uwch a'r sector preifat. Mae yma gyfle i fynd â hyn ymhellach, gan dynnu ar ffynonellau eraill o gyllid a bwriad busnes, gan greu màs critigol o dechnoleg, arbenigedd ac uchelgais i sicrhau bod y Gogledd ar flaen y gad o ran darganfod a defnyddio'r technolegau diweddaraf.

Effaith economaidd COVID-19

Mae Covid-19 wedi cael effaith economaidd syfrdanol ar y Gogledd, yn yr un modd â rhannau eraill o'r DU ac yn fyd-eang. Mae'r Bwrdd Uchelgais Economaidd yn gweithio'n agos gyda'r chwe awdurdod lleol, Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU a chynrychiolwyr o'r sector preifat i gydlynw'r ymateb rhanbarthol i adfer yr economi. Nid yw'n hysbys eto beth yw effeithiau tymor hwy Covid-19 ar yr economi rhanbarthol.

Mae gwaith ar y gweill i ddiffinio cyflwr yr economi yn y Gogledd yn ystod yr hyn sydd wedi bod yn gyfnod cyfnewidiol a heriol i fusnesau a gweithwyr ar draws sawl sector. Mae'r cyfnod hwn o ansicrwydd a achoswyd gan y pandemig yn parhau a chyda'r cyfnod trosiannol ar gyfer gadael yr UE yn dod i ben ar 31 Rhagfyr, mae'r gaeaf yn edrych yn llwm. Yn nhermau cryfhau'r economi yn yr hir-dymor, bydd y Cynllun Twf yn ffynhonnell dda o obaith a buddsoddiad i ddinasyddion y Gogledd.

Mae'r ymyraethau sydd eisoes wedi'u cymryd a'u cynllunio i greu ymagwedd ddibynadwy ac ar sail tystiolaeth i'r dadansoddiad sefyllfaol yn cynnwys arolwg rhanbarthol o fusnesau a wnaeth ddenu dro 1,800 o ymatebion. Adroddiad a gomisiynwyd ar dwristiaeth i adnabod y cryfderau, y gwendidau a'r cyfleoedd i warchod ac adfywio a datblygu'r economi twristiaeth yn gynaliadwy. Penodi partner economaidd annibynnol i gyd-ddatblygu'r dadansoddiad sefyllfaol a'r fframwaith ar gyfer cynllunio adfer ar gyfer y Gogledd. Gan edrych i ddechrau ar adfer yr economi yn y tymor agos ar ôl Covid ond gan

gydnabod yr angen i fesur a gwerthuso effaith buddsoddiad y Cynllun Twf ar economi'r Gogledd yn yr hir-dymor drwy gydol oes y cynllun twf.

Mae'r Cynllun Twf wedi'i ddylunio i fynd i'r afael â rhwystrau strwythurol, hir-dymor sy'n atal twf economaidd. Fodd bynnag, mae'r Bwrdd yn gwbl ymwybodol yn y byr-dymor y bydd angen amrediad o gamau gweithredu er mwyn hwyluso adferiad ac mae sicrhau bod y mesurau byr-dymor hynny'n cyd-fynd â'r Cynllun Twf yn allweddol.

Ni all y Cynllun Twf ar ei ben ei hun fynd i'r afael â'r holl heriau sy'n wynebu economi'r Gogledd, yn enwedig yng ngoleuni COVID-19. Fodd bynnag, bydd y chwistrelliad sylweddol o fuddsoddiad cyfalaf i economi'r Gogledd o du'r Cynllun Twf yn hwb arwyddocaol i'r sectorau adeiladu a chysylltiedig a hynny ar adeg pan mae'n debygol y bydd capasiti dros ben yn yr economi.

Y Buddsoddiad

Bydd y buddsoddiad gan Lywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn gweithredu fel catalydd a sbardun i ddatgloi buddsoddiad a chynorthwyo adferiad yr economi yn y rhanbarth.

Mae Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo hyd at £120 miliwn yr un i'r buddsoddiad (cyfanswm o £240 miliwn) dros y 15 mlynedd nesaf, gyda Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru hefyd yn ymrwmo i sicrhau hyd at £900miliwn o fuddsoddiad, sy'n cynrychioli cynllun buddsoddiad cyffredinol sydd werth dros £1 biliwn.

Drwy Weledigaeth Twf Gogledd Cymru, mae Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU a'u partneriaid yn dechrau perthynas strategol newydd sy'n creu gwaddol hirhoedlog a fydd yn trawsffurfio'r rhanbarth yn yr hir-dymor gyda chanolfannau cydlynus ar draws rhaglenni allweddol fel yr amlinellir yn Nhabl 1.

Tabl 1: Crynodeb Ariannol Cynllun Twf Gogledd Cymru

Maes Rhaglen	Cyfraniad y Llywodraethau (£m)	Cyfraniad Cyhoeddus (£m)	Cyfraniad Preifat (£m)	Cyfanswm Costau'r Rhaglen (£m)
Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	13.0	26.5	0.0	39.5
Cysylltedd Digidol	37.0	3.1	1.6	41.7
Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth	24.5	12.4	4.4	41.3
Tir ac Eiddo	79.1	1.9	274.4	355.4
Ynni Carbon Isel	86.4	140.4	441.7	668.5
Cyfanswm	240.0	184.3	722.1	1,146.4

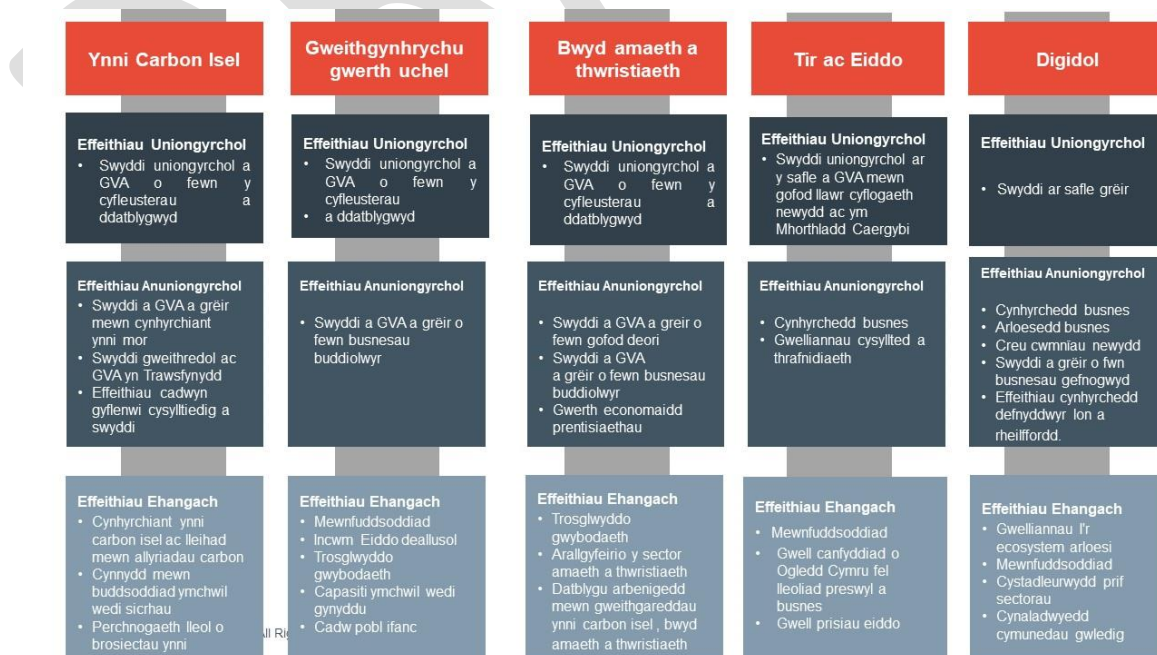
Effaith y Cynllun Twf

Mae'r cytundeb Penawdau'r Telerau yn nodi y byddai buddsoddiad y Llywodraeth yn cael ei ddefnyddio i greu hyd at 4,000 o swyddi newydd, cefnogi cynnydd o 5% mewn GVA a sicrhau £500 miliwn mewn buddsoddiad gan y sector preifat dros y cyfnod o 15 mlynedd. Wrth ddatblygu portffolio a phum rhaglen achos busnes i sicrhau cytundeb y Cynllun Terfynol gyda Llywodraethau Cymru a'r DU, mae'r rhain wedi cael eu mireinio i'r amcanion gwario a ganlyn ar gyfer Portffolio Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r holl raglenni a phrosiectau o fewn y Cynllun Twf yn cyfrannu at yr amcanion cyffredinol hyn.

Amcan Gwariant 1 - Swyddi	Creu rhwng 3,400 a 4,200 o swyddi newydd net yn y Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.
Amcan Gwariant 2 - GVA	Cefnogi cynnydd ychwanegol net o rhwng £2.0 biliwn a £2.4 biliwn mewn GVA i Economi'r Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.
Amcan Gwariant 3 - Buddsoddiad	Cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1 biliwn o fuddsoddiad yn Economi'r Gogledd drwy'r Cynllun Twf erbyn 2036.

Bydd holl raglenni a phrosiectau'r Cynllun Twf yn cyfrannu at gyflawni'r amcanion gwariant uchod. Bydd pob un o'r rhaglenni yn cynhyrchu cyfres o fuddion sydd wedi cael eu dosbarthu fel buddion uniongyrchol, anuniongyrchol ac ehangach. Mae union natur y rhain yn amrywio rhwng y rhaglenni. Mae'r prif fathau yn cael eu crynhoi isod, yn ôl rhaglen.

Ffigwr 1.2 Fframwaith Buddion

Ffynhonnell: Hatch

6. Rhaglenni'r Cynllun Twf

Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd, gan adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd wrth fynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae'r Cynllun Twf yn seiliedig ar gyflawni 14 o brosiectau trawsffurfiol ar draws pum rhaglen. Mae'r rhaglenni wedi'u diffinio fel naill ai rhaglenni twf uchel neu raglenni hwyluso.

Sectorau Twf Uchel i yrru cynhyrchedd yn y rhanbarth

Bydd y prosiectau o fewn y Cynllun Twf wedi'u hanelu at gynyddu gwerth ac effaith y sectorau twf uchel yn canolbwyntio ar dair prif raglen:

- **Rhaglen Ynni Carbon Isel**, mae'r prosiectau hyn yn cynnwys:
  - Morlais
  - Gorsaf Bŵer Trawsfynydd
  - Canolfan Ragoriaeth Carbon Isel
  - Ynni Lleol Blaengar
  - Datgarboneiddio Trafnidiaeth
- **Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel**, mae'r prosiectau hyn yn cynnwys:
  - Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol
  - Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter
- **Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth**, mae'r prosiectau hyn yn cynnwys:
  - Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon
  - Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi
  - Rhwydwaith TALENT Twristiaeth

Mynd i'r afael â'r rhwystrau allweddol i hwyluso a chyflawni twf economaidd

Rydym wedi adnabod sectorau hwyluso drwy'r Cynllun Twf i fynd i'r afael â rhwystrau economaidd allweddol a rhoi sylw i faterion strwythurol sydd wedi cael effaith ar gynhyrchedd a swyddi. Bydd cyflawni yn y sectorau hyn yn creu'r amodau priodol i fusnesau fuddsoddi yn y rhanbarth ac i'r farchnad lafur gymryd mantais ar gyfleoedd cyflogaeth newydd. Byddwn yn defnyddio dulliau mwy strategol i'n buddsoddiadau, gan sicrhau eu bod wedi'u targedu'n dda er mwyn hwyluso twf economaidd a thwf mewn cyflogaeth ledled y rhanbarth. Gwneir hyn mewn partneriaeth â phartneriaid allweddol, yn enwedig Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.

Mae'r prosiectau o fewn y Cynllun Twf i fynd i'r afael â rhwystrau allweddol i dwf yn canolbwyntio ar ddwy raglen allweddol:

- **Rhaglen Tir ac Eiddo**, mae'r prosiectau hyn yn cynnwys:

- Tir ac Eiddo Rhanbarthol
- Porth Caergybi
- **Rhaglen Digidol**, mae'r prosiectau hyn yn cynnwys:
  - Cysylltedd Digidol
  - Canolfan Prosesu Signal Digidol

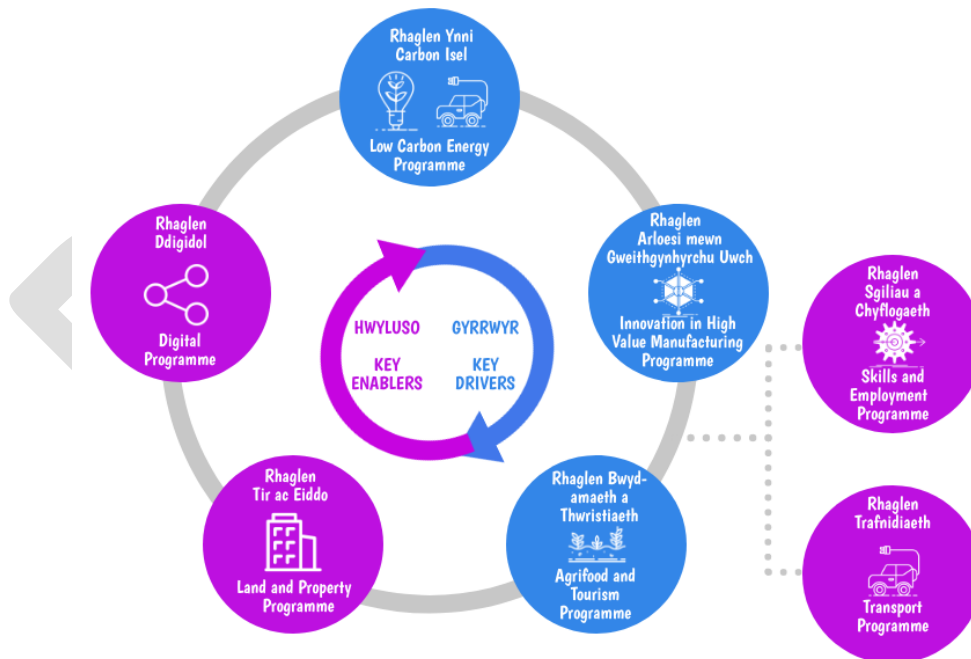
Drwy ganolbwyntio ar gyflawni'r rhaglenni hyn ar y cyd, bydd y Bwrdd yn llwyddo i gael effaith well yn nhermau ein huchelgais a'n defnydd o adnoddau yn hytrach na'u cyflawni nhw ar wahân.

Mae dwy raglen hwyluso pellach yn eistedd y tu allan i sgôp Cynllun Twf Gogledd Cymru i'w hariannu o ffynonellau eraill:

- **Sgiliau a Chyflogaeth**
- **Trafnidiaeth Strategol**

Mae'r rhaglen yn parhau'n allweddol i gyflawni'r weledigaeth ehangach ar gyfer y Gogledd ac mae'r Bwrdd Uchelgais yn gweithio gyda'r Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol a thrwy ei Is-fwrdd Trafnidiaeth i adnabod a sicrhau ffynonellau cyllid amgen i gyflawni'r rhaglenni hyn.

Ffigwr 6.1 Rhaglenni'r Cynllun Twf

Ffynhonnell: Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

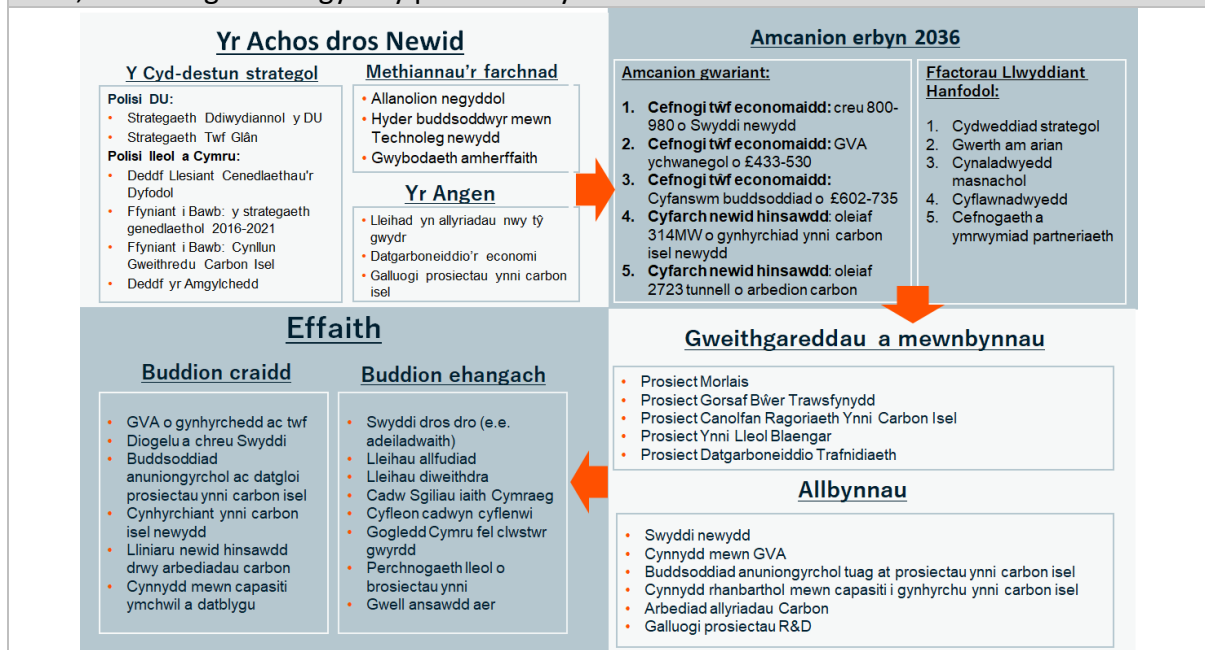
Bydd pob un o'r rhaglenni a'r prosiectau o fewn y Cynllun Twf yn cyfrannu at gyflawni'r Weledigaeth Twf a chyflawni buddion i'r Gogledd. Bydd y buddion o'r Cynllun Twf yn cefnogi twf cynaliadwy a chynhwysol ledled y rhanbarth - yn unol â'r Weledigaeth Twf ynghyd â blaenoriaethau Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Gweler isod grynodedb o'r amcanion strategol i roi sylw iddynt ymhob rhaglen, a'r mathau o ymyrraethau y maent yn bwriadu eu hwyluso.

Ynni carbon isel

Amcanion strategol: Mynd i'r afael â newid hinsawdd drwy gefnogi cynhyrchu ynni carbon isel newydd yng Ngogledd Cymru, a gyrru buddsoddiad cynyddol mewn cadwyni cyflenwi a thwf mewn sectorau ynni carbon isel.

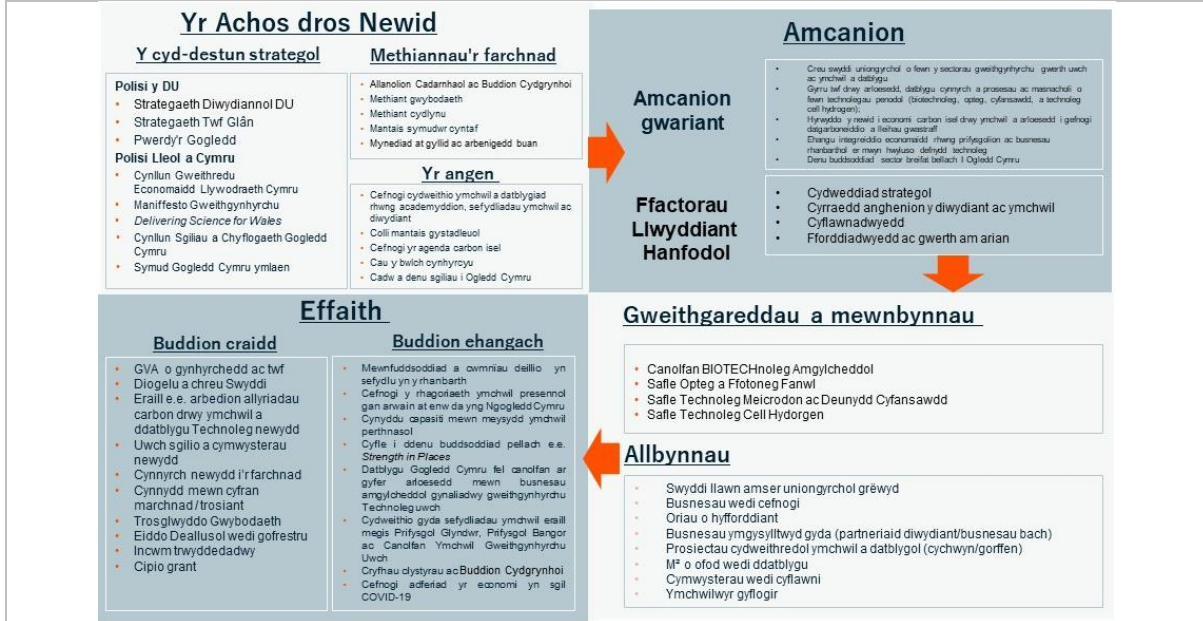
Mathau o ymyrraeth: Hwyluso gwaith ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel newydd yn y Gogledd, gan wella cyfleusterau ymchwil ac arloesedd ar gyfer y sectorau economi carbon isel, a chefnogaeth ar gyfer y prosiectau ynni lleol.

Arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel

Amcanion strategol: Sicrhau bod y Gogledd yn parhau i fod yn gystadleuol ac yn cael cydnabyddiaeth yn ardaloedd ymchwil ac arloesedd hir-sefydlog y rhanbarth, gan gynorthwyo i yrru arloesedd, cystadleuaeth a chynhyrchedd ar draws sectorau gweithgynhyrchu'r Gogledd.

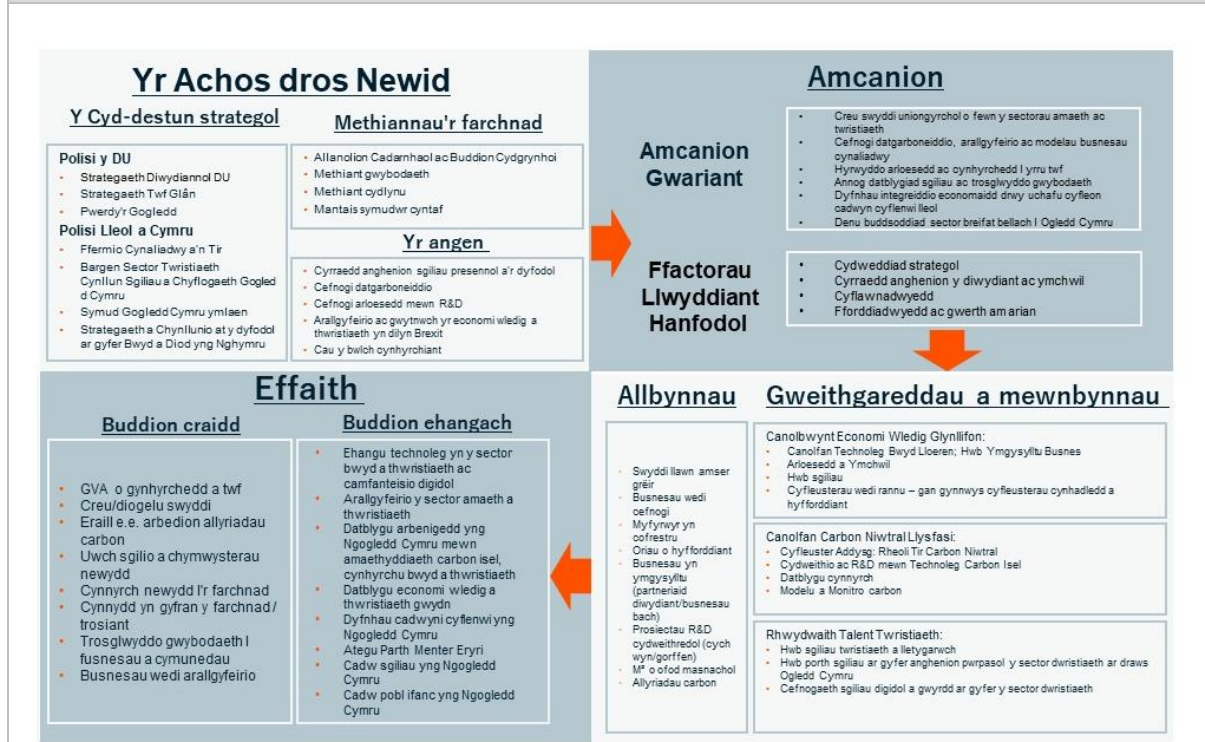
Mathau o ymyrraeth: Cydweithrediadau diwydiant ac ymchwil, ynghyd â sefydlu canolfannau rhagoriaeth er mwyn helpu i oresgyn rhwystrau a methiannau yn y farchnad yn y broses masnacheiddio ymchwil.

Bwyd-amaeth a thwristiaeth

Amcanion strategol: Arallgyfeirio a gwella cynladwyedd hir-dymor amaethyddiaeth a thwristiaeth, gan sicrhau eu bod yn fwy cynhyrchiol a pharhaus yn yr hirdymor, gan gefnogi'r agenda carbon isel ar yr un pryd.

Mathau o ymyrraeth: Cyflwyno technolegau newydd ac arloesedd, sgiliau ac ymarferion yn y sectorau hyn, drwy gefnogaeth busnes ac uwchsgilio.

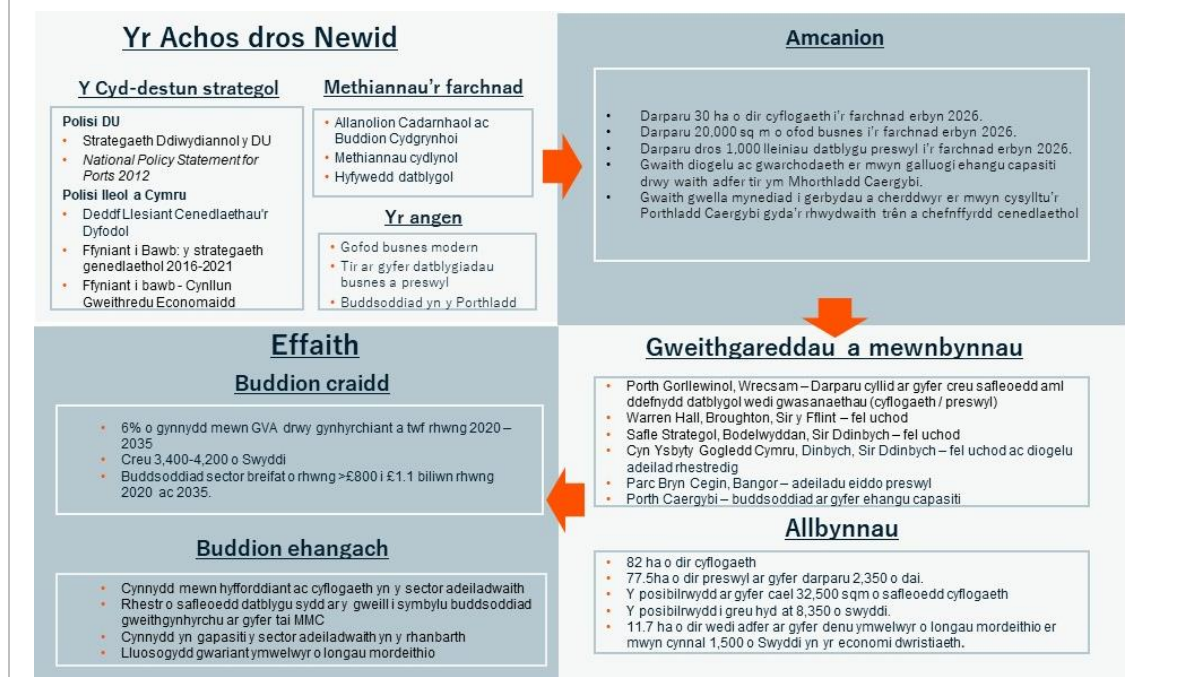

Tir ac eiddo

Amcanion strategol: Mynd i'r afael â'r diffyg tir ac eiddo addas ar gyfer twf busnes a dod â safleoedd ymlaen ar gyfer datblygiadau tai a chyflawni gwelliannau a fydd yn sbarduno buddsoddiad ym Mhorthladd Caerdybi a'r rhanbarth ehangach. Bydd gan y prosiectau hyn rôl hwyluso ar gyfer y rhaglenni eraill drwy sicrhau bod safleoedd wedi'u gwasanaethu ar gael i fuddsoddwyr a datblygwyr.

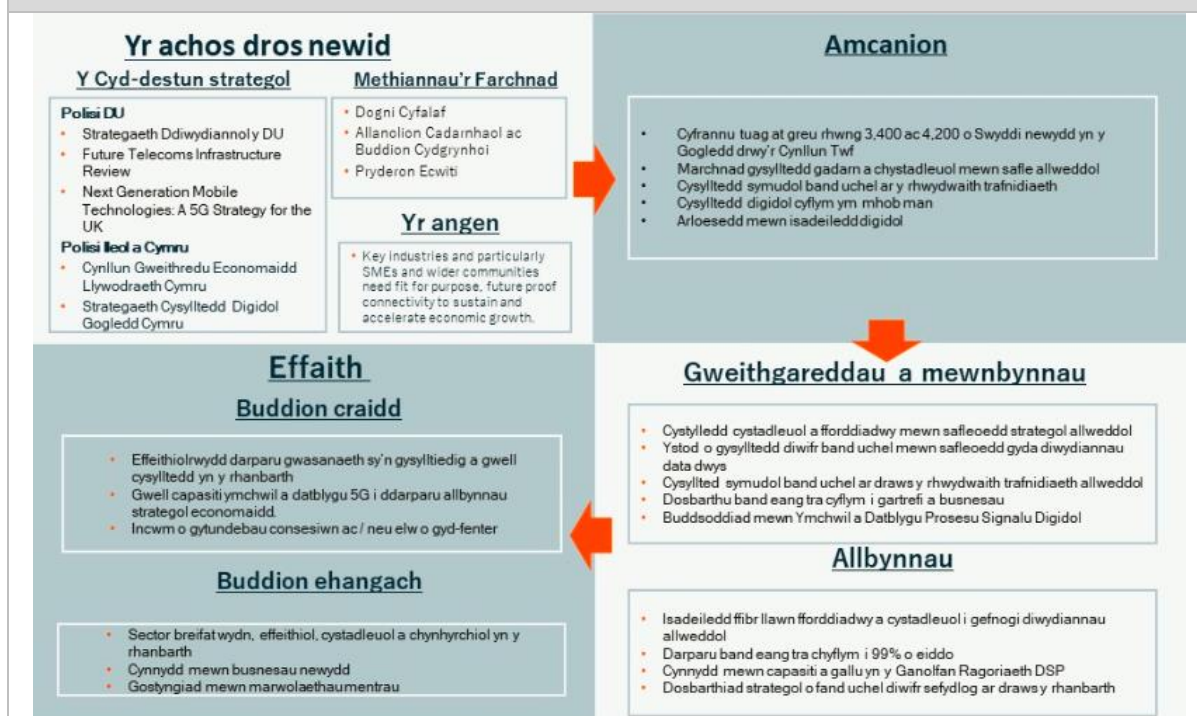
Mathau o ymyrraeth: Darparu gwasanaethau sylfaenol a gwaith hwyluso i ddwyn safleoedd datblygu masnachol a thai ymlaen, cyflawni gofod llawr cyflogaeth a sicrhau gwaith gwella capasiti ac addasu ar gyfer y dyfodol ym mhorthladd Caerdybi.

Digidol

Amcanion strategol: Cyflawni newid amlwg yn y cysylltedd digidol sydd ei angen i sicrhau y gall y Gogledd gyflawni galw'r defnyddwyr, cynnal cyflymdra â gweddill y DU, datgloi potensial sectorau a safleoedd â blaenoriaeth am dwf a thanategu ecosystem arloesi ffyniannus. Chwarae rôl hwyluso ar gyfer rhaglenni eraill i gyflawni'r budd mwyaf bosib.

Mathau o ymyrraeth: Mae'r rhaglen wedi adnabod angen i gydbwysu buddsoddiad mewn seilwaith a thechnoleg, drwy ôl-troed band eang sefydlog estynedig mewn safleoedd allweddol mewn ardaloedd gwledig, yn datgloi ceisiadau drwy fynediad 5G a bwrw ymlaen ymhellach ag arloesedd digidol.

7. Strwythur Lywodraethol

Mae trefniadau llywodraethu'r Cynllun Twf yn caniatáu i benderfyniadau gael eu gwneud mewn modd agored a thryloyw er budd y rhanbarth cyfan. Mae'r adran hon yn manylu ar y trefniadau hyn a sut maent yn cyfrannu at reoli'r rhaglen a'r risgiau cysylltiedig.

Sefydlwyd y Bwrdd gan bartneriaid awdurdodau lleol fel cyd-bwyllgor yn 2019 a hwn yw'r corff sy'n gwneud penderfyniadau ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru. Yn ogystal, mae iddo rôl ehangach i arwain cydweithio rhanbarthol yn fwy cyffredinol. Mae trefniadau llywodraethu'r Bwrdd wedi'u tanategu gan y cytundeb partneriaeth 'Cytundeb Llywodraethu 2' sydd i'w fabwysiadu wrth gwblhau'r Cynllun Twf Terfynol.

Mae gan Lywodraethau Cymru a'r DU gysylltiadau â'r strwythur llywodraethu yn ffurfiol ac yn anffurfiol.

Cytundeb Llywodraethu 2

Wedi sicrhau'r Cynllun Twf, mae'r Partneriaid wedi cytuno i ymrwymo i ail Gytundeb Llywodraethu ("GA2") a fydd yn cefnogi'r bartneriaeth i wedd nesaf gweithredu'r Cynllun Twf a datblygu'r Weledigaeth Twf ymhellach.

Mae'r cytundeb, sy'n ddogfen sydd wedi'i rhwymo mewn cyfraith, yn diffinio rôl a swyddogaeth y Bwrdd, a'i bwerau dirprwyedig. Yn ogystal, mae'n darparu ar gyfer ei strwythurau gwneud penderfyniadau ac atebolrwydd democrataidd. Gwneir darpariaeth ar gyfer ymrwymïadau'r Partneriaid i'r prosiectau a sut caiff y rhain eu rheoli a'u dosrannu. Mae GA2 yn rhoi sicrwydd i'r Awdurdod Lletya ("Cyngor Gwynedd"), wrth gymryd y rôl honno. Yn ogystal, rhoddir sylw i'r trefniadau gwaelodol sy'n darparu ar gyfer materion cyfreithiol a chydymffurfio o fewn y bartneriaeth a llywodraethu'r Swyddfa Rheoli Perfformiad.

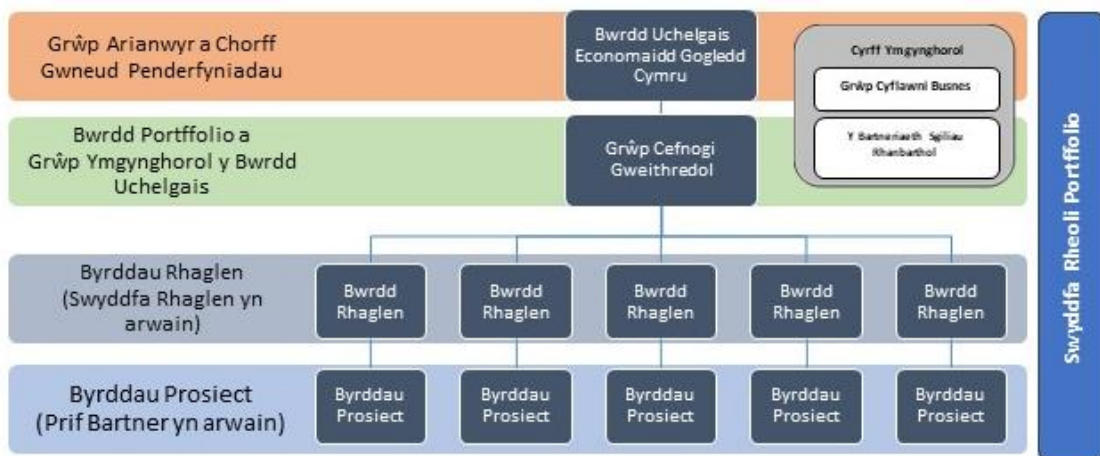
Mae'n ddogfen allweddol, sy'n rhoi strwythur a sylfaen glir, er mwyn bwrw ymlaen â gweithredu'r Cynllun Twf.

Trefniadau Rheoli Portffolio, Rhaglenni a Phrosiectau

Mae'r Bwrdd wedi mabwysiadu model cyflawni sy'n seiliedig ar ddull arfer gorau ar gyfer rheoli'r portffolio, y rhaglenni a'r prosiectau fel sydd wedi'i nodi yn 'Government Functional Standard GovS 002: Project Delivery'. Mae rheoli'r portffolio, y rhaglenni a'r prosiectau yn ffordd integredig o fodloni uchelgeisiau'r sefydliad, gan annog gwell penderfyniadau a chynyddu'r tebygolrwydd o gael deilliannau llwyddiannus.

Mae'r diagram isod yn amlinellu strwythur cyflawni llywodraethu rheoli rhaglen a phrosiect ar gyfer y Cynllun Twf:

Ffigwr 1.3 Strwythur Cyflawni'r Cynllun Twf

Ffynhonnell: Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

Lefel Strategol a Phortffolio

Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (Grŵp Ariannu) - Mae'r Bwrdd yn gweithredu fel Grŵp Ariannu (Sefydliad) a'r Corff Gwneud Penderfyniadau. Mae'r holl hawliau dan y lefel hon wedi'u dirprwyo i bartion perthnasol fel sydd angen drwy benderfyniad ffurfiol gan y Bwrdd. Bydd aelod o'r Bwrdd yn cymryd rôl Aelod Arweiniol ar gyfer pob un o'r rhaglenni ac yn eistedd ar y Bwrdd Rhaglen perthnasol. Y Bwrdd fydd yn gyfrifol am ystyried a chymeradwyo achosion busnes prosiectau o fewn y portffolio a bydd y cyfrifoldeb am gyflawni'n cael ei ddirprwyo i'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol.

Grŵp Cefnogaeth Weithredol (Bwrdd Portffolio) - Y grŵp hwn yw'r corff ymgynghorol i'r Bwrdd Uchelgais ond mae hefyd yn gweithredu fel y Bwrdd Portffolio ar gyfer y Cynllun Twf i gefnogi a herio Cyfarwyddwr Portffolio'r Cynllun Twf i sicrhau ei fod yn cael ei gyflawni. Mae uwch swyddogion o bob un o bartneriaid y Bwrdd Uchelgais yn gwasanaethu ar y grŵp. Bydd aelod o'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol yn gweithredu fel Uwch Berchennog Cyfrifol (SRO) ar gyfer pob un o'r rhaglenni ac yn arwain y Bwrdd Rhaglen perthnasol.

Cyfarwyddwr Portffolio - Mae'r Cyfarwyddwr Portffolio yn atebol i'r Bwrdd Uchelgais ar gyfer cyflawni portffolio'r Cynllun Twf.

Lefel Rhaglenni a Phrosiectau

Swyddfa Rheoli Portffolio (PMO) - Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cefnogi ac yn cydlynu gweithgareddau ar draws y rhaglenni gan weithredu fel hwb gwybodaeth a sicrhau bod dulliau adrodd, rheoli risg a materion yn gyson. Yn ogystal, mae'n gweithredu fel rôl sicrwydd werthfawr, gan roi cyngor a her i raglenni a phrosiectau. Aseinir Rheolwr Rhaglen ar gyfer pob rhaglen o blith y PMO.

Byrddau Rhaglen - Bydd gan bob rhaglen Fwrdd Rhaglen ffurfiol ac Uwch Berchennog Cyfrifol wedi'i benodi. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu (i ddechrau) a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Mae'r Byrddau Rhaglen yn dyrchafu i'r Bwrdd Portffolio drwy'r Cyfarwyddwr Portffolio.

Byrddau Prosiect - Bydd yr holl brosiectau o fewn y Cynllun Twf yn cael eu rheoli drwy Fwrdd Prosiect, gydag Uwch Berchennog Cyfrifol a rheolwyr prosiect yn eu lle i sicrhau cyflawniad. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Y Partner Arweiniol fydd yn gyfrifol am y Prosiectau a'r Byrddau Prosiect a bydd trefniadau clir ar gyfer cyflawni prosiectau yn unol ag arferion gorau yn cael eu nodi yn achos busnes pob prosiect. Bydd prosiectau yn adrodd i'r Bwrdd Rhaglen perthnasol. Cytunir ar y Cylch Gorchwyl ar gyfer Byrddau Prosiect rhwng y Partner Arweiniol a'r Swyddfa Rheoli Portffolio i sicrhau bod y ddau barti'n deall y cysylltiadau priodol a'r trefniadau adrodd rhwng y prosiect a'r Bwrdd Rhaglen.

Rheolau Sefydlog, dirprwyo hawliau a chylch gorchwyl

Mae Swyddfa Rheoli Portffolio wedi'i sefydlu gan y Bwrdd er mwyn cyflawni'r Cynllun Twf. Cânt eu cyflogi gan Gyngor Gwynedd fel y Corff Atebol ac maent yn gweithredu i'w safonau, eu gweithdrefnau a'u polisiau yn gyffredinol.

Mae Cytundeb Llywodraethu 2 yn gosod yr hawl a ddirprwir i'r Bwrdd gan y Sefydliadau Partner a pha hawliau sydd wedi'u dirprwyo i'r Cyfarwyddwr Portffolio. Mae cylch gorchwyl y Bwrdd wedi'i gynnwys fel rhan o Gytundeb Llywodraethu 2.

Adnoddau

Mae Swyddfa Rheoli Portffolio wedi'i sefydlu er mwyn cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Sefydlwyd Swyddfa Rheoli Portffolio'r Bwrdd Uchelgais ym mis Ionawr 2020 i gymryd trosolwg o gyflawniad Cynllun Twf Gogledd Cymru, ei raglenni a'r brosiectau. Dan arweiniad y Cyfarwyddwr Portffolio, mae'r tîm yn cynnwys rheolwyr prosiectau a rhaglenni profiadol, ynghyd â staff gweithredol. Cefnogir y tîm yn benodol gan adnoddau cyfreithiol ariannol a ddarperir drwy'r Corff Atebol ynghyd ag ystod eang o adnoddau ychwanegol a ddaw o'r holl bartneriaeth.

Y Broses Gwneud Penderfyniadau

Mae'r partneriaid Cynllun Twf Gogledd Cymru wedi ymrwymo i osod prosesau gwneud penderfyniadau a rheolaeth ariannol cadarn er mwyn sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei wario'n gyfrifol a bod atebolrwydd drosto. Mae'r Bwrdd yn gyd-bwyllgor gweithredol Awdurdod Lleol ac, o'r herwydd, mae'n amodol ar ofynion mewn perthynas â thryloywder, atebolrwydd, safonau llywodraethu, gwneud penderfyniadau ac ymddygiad sy'n berthnasol i gorff o'r fath.

Gellir categorio penderfyniadau o fewn fframwaith llywodraethu'r Bwrdd Uchelgais ar dair lefel:

- **Materion i'r Cyfarwyddwr Portffolio** - penderfyniadau y gall y Cyfarwyddwr Portffolio eu gwneud
- **Materion i'r Cyd-bwyllgor** - penderfyniadau y gall y Bwrdd eu gwneud
- **Materion a gedwir yn ôl** - penderfyniadau a fyddai angen cytundeb ar wahân gan bob partner

Mae'r holl benderfyniadau sy'n ymwneud â chyflawni'r Cynllun Twf fel y'u nodir yn y ddogfen hon ac o fewn yr amlen ariannu gytûn ar gyfer y bartneriaeth naill ai'n faterion i'r Cyfarwyddwr Portffolio neu'n faterion i'r Cyd-bwyllgor.

Er bod y Bwrdd, fel Cyd-bwyllgor, yn gweithredu pleidlais drwy fwyafrif, bydd yn ceisio sefydlu consensws yr holl Bartneriaid ynghylch yr holl benderfyniadau yn ymwneud â'r Cynllun Twf.

Cydnabyddir bod pwerau a dyletswyddau'r Bwrdd yn ymwneud â gweithgareddau sydd wedi'u nodi yng Nghynllun Twf Gogledd Cymru. Ni fydd y penderfyniadau a wneir gan bob partner cyfansoddol mewn perthynas â'i ymrwymiadau ariannol ei hun yn amodol ar gymeradwyaeth y Bwrdd Uchelgais. Fodd bynnag, mae gan y Bwrdd Uchelgais yn gweithio gyda'r Corff Atebol, rôl monitro a sicrwydd mewn perthynas â chyllid y Cynllun Twf i sicrhau ei fod yn cael ei wario yn unol ag amcanion y Cynllun Twf.

Y Broses Cymeradwyo Prosiectau

Cytunir ar y Cynllun Twf ar sail achos busnes y portffolio a phum achos busnes rhaglen. Unwaith y cytunir ar y cynllun terfynol, gellir dwyn achosion busnes prosiectau ymlaen er ystyriaeth gan y Bwrdd.

Datblygir achosion busnes llawn (Model 5 Achos) ar gyfer pob prosiect o fewn Cynllun Twf Gogledd Cymru, yn unol â'r canllawiau 'Gwell Achosion Busnes' a ddatblygwyd gan Llywodraeth Cymru a Thrysorlys EM.

Mae'r gwaith o baratoi Achos Busnes Prosiect gan ddefnyddio'r model 5 achos yn rhoi fframwaith sydd wedi'i brofi i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau a rhan-ddeiliaid, ar gyfer 'meddwl' strwythuredig a sicrwydd bod y prosiect yn darparu ac yn cyd-fynd yn strategol, yn gwneud y mwyaf o werth cyhoeddus, yn fasnachol hyfyw, yn fforddiadwy a bod modd ei ariannu dros amser.

Bydd gofyn i achosion busnes prosiect arddangos sut maent yn cyflawni yn erbyn amcanion a dyheadau Cynllun Twf Gogledd Cymru ac yn benodol yn erbyn yr achos busnes rhaglen perthnasol.

Cydnabyddir, drwy ddatblygu a chytuno ar achosion busnes portffolio a rhaglenni rhwng y Bwrdd Uchelgais a Llywodraethau'r DU/Cymru, y bydd yr achos strategol ar gyfer prosiectau wedi cael ei sefydlu.

Bydd pob Achos Busnes Prosiect yn destun adolygiad porth allanol ar adegau y cytunir arnynt gyda Hwb Sicrwydd Llywodraeth Cymru.

Yn y lle cyntaf, bydd yr achosion busnes prosiect yn cael eu hystyried gan y Bwrdd Rhaglen perthnasol. Ni chyflwynir achosion busnesau i'r Bwrdd Uchelgais cyn iddynt gael eu cymeradwyo gan y Bwrdd Portffolio a'r Bwrdd Rhaglen ac ar ôl cwblhau'r adolygiadau porth gofynnol. Mae Swyddfa'r Rheoli Portffolio yn cadw'r hawl i gomisiynu adolygiadau allanol o achosion busnes prosiect lle bo'r angen.

Rheoli Newid

Bydd gweithgareddau rheoli newid ar gyfer y Cynllun Twf yn cael eu rheoli'n bennaf drwy'r Byrddau Rhaglen a'r Bwrdd Prosiect perthnasol o fewn lefelau goddefgarwch a ddyrannwyd gan y Bwrdd Uchelgais wrth ystyried yr achos busnes prosiect.

Byddai angen dyrchafu unrhyw newidiadau arwyddocaol y tu allan i'r lefelau goddefgarwch hyn i'r Bwrdd Portffolio. Yna, cyflwynir argymhellion i'r Bwrdd Uchelgais am benderfyniad. Gallai enghreifftiau o benderfyniadau o'r fath gynnwys newidiadau i gost, sgôp, amserlenni a buddion. Byddai unrhyw newidiadau arwyddocaol y tu hwn i'r fframwaith llywodraethu cytûn ar gyfer y Cynllun Twf, yn benodol newidiadau a fyddai'n arwain at gost gynyddol i bartneriaid y Bwrdd, yn cael eu hystyried fel mater a gedwir yn ôl a bydd angen cymeradwyaeth yr holl bartneriaid unigol.

Rhaid i unrhyw brosiectau newydd neu amgen sydd i'w cyflwyno am ystyriaeth y tu allan i'r 14 prosiect cychwynnol, ddangos eu bod yn cyflawni yn erbyn yr achos busnes rhaglen perthnasol ac amcanion yr achos busnes portffolio. Lle mae'r prosiectau hyn o fewn yr amlen ariannol gytûn bresennol ar gyfer y bartneriaeth, byddai angen i'r Bwrdd wneud penderfyniad yn eu cylch.

Byddai prosiectau sy'n syrthio y tu allan i gylich gorchwyl achos busnes rhaglen cytûn neu'r rhai a fyddai'n fwy na'r amlen ariannol gytûn, yn cael eu hystyried fel 'materion a gedwir yn ôl' ar gyfer partneriaid y Bwrdd.

Rôl Aelodau/Atebolrwydd

Mae'n ddyletswydd ar holl aelodau'r Bwrdd i weithredu er budd gorau rhanbarth Cynllun Twf Gogledd Cymru. Hefyd, bydd gofyn i'r holl aelodau sector preifat a thrydydd sector weithredu er budd rhanbarth Cynllun Twf Gogledd Cymru, gan hepgor unrhyw fuddiannau (os o gwbl) y gallai eu sefydliad eu hunain eu cael yng Nghynllun Twf Gogledd Cymru ac unrhyw brosiectau cysylltiedig.

Disgwylir i'r holl aelodau gydymffurfio gyda chod ymarfer eu sefydliadau eu hunain, Polisi Gwrthdaro Buddiannau'r Bwrdd Uchelgais a gwerthoedd a dyheadau Cynllun Twf Gogledd Cymru.

Gall cynrychiolwyr y Llywodraethau fynychu fel sylwedyddion/rôl ymgynghorol ac nid ydynt wedi'u rhwym i ofynion aelodau'r Bwrdd.

8. Rôl y Corff Atebol

Am oes y Cynllun Twf, bydd y corff atebol yn gyfrifol am dderbyn a chlustnodi cyllid ar gyfer ac ar ran y Bwrdd. Bydd y Corff Atebol:

- yn gweithredu'n ddiwyd ac yn ddidwyll ym mhopeth a wna gyda'r Partïon eraill a bydd yn gwneud ymdrech resymol i gyflawni rhwymedigaethau'r Partïon yng nghyswllt gweithredu'r Cynllun Twf a chyflawni'r Weledigaeth Twf.

- yn gweithredu fel y prif ryngwyneb ar gyfer y Bwrdd Uchelgais gyda Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU ac unrhyw gorff arall sy'n angenrheidiol i gyflawni'r Cynllun Twf.
- yn dal unrhyw arian a dderbynnir yn uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU, partneriaid y Bwrdd Uchelgais ac/neu unrhyw ffynonellau eraill (os o gwbl) yng nghyswllt y Cynllun Twf a bydd ond yn defnyddio ac yn rhyddhau'r arian hwn fel y cytunir yn unol â thelerau Cynllun Twf;
- yn dal tir ac/neu unrhyw asedau eraill a gaffaelir dan unrhyw brosiect ar ymddiriedaeth ar gyfer partneriaid y Bwrdd Uchelgais yn unol â thelerau'r Achos Busnes Prosiect perthnasol.
- heb gymryd cyfrifoldeb am gyflawni unrhyw brosiect penodol o fewn y Cynllun Twf ac o fewn cyfyngiadau'r arian sydd wedi'i ddarparu iddo (fel rhan o Gostau'r Cyd-bwyllgor), bydd yn darparu'r gwasanaethau cefnogaeth sydd angen i hwyluso gwaith y Bwrdd.
- heb gymryd cyfrifoldeb am gyflawni unrhyw brosiect penodol o fewn y Cynllun Twf, darparu i Brif Swyddog Cyllid yr Awdurdod Lletya ("Swyddog a151") a'r Swyddog Monitro (y "Swyddog Monitro") (neu eu dirprwyon a enwebir) i weithredu, yn eu trefn, fel Swyddog a151 a Swyddog Monitro i'r Cyd-bwyllgor; a
- bod â chyfrifoldeb ar y cyd ar gyfer, ond heb fod yn gyfyngedig i, weinyddu materion ariannol y Cyd-bwyllgor (a'i is-bwyllgorau a'i grwpiau a sefydlir), yn cynnwys cyfrifo TAW, cadw cofnodion ariannol, sicrhau y paratoir cyfrifon blynyddol y Cyd-bwyllgor yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol a gwneud trefniadau ar gyfer archwilio'r Cyd-bwyllgor yn allanol.
- cyflogi'r Swyddfa Rheoli Portffolio er mwyn cyflawni'r Cynllun Twf.

9. Monitro a Gwerthuso

Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i'r Bwrdd Portffolio a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.

Mae gan y Bwrdd Fframwaith Risg wedi'i fabwysiadu ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r Fframwaith yn nodi sut i reoli risgiau a materion ar y lefel briodol ar draws y portffolio, gyda phrosesau dyrchafu clir yn eu lle. Mae'r Strategaeth yn nodi tair lefel o risg sy'n gysylltiedig â chyflawni'r Cynllun Twf - risgiau lefel portffolio, risgiau lefel rhaglen a risgiau lefel prosiect.

Mae Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'i ddatblygu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae cydrannau allweddol y Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'u nodi isod:

- Adroddiadau Uchafbwyntiau Misol ar gyfer pob rhaglen a phrosiect;
- Adroddiadau Chwarterol Ffurfiol i'r Bwrdd Uchelgais, Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru;

- Adroddiad Blynyddol Ffurfiol i'r Bwrdd Uchelgais, partneriaid y Bwrdd, Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru;
- Gwerthusiad effaith economaidd annibynnol i'w gynnal bob 3-5 mlynedd yn erbyn cyfres o ddangosyddion y cytunwyd arnynt â Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.
- Bydd y buddion ehangach i'w cyflawni drwy gaffael, yn enwedig gwerth cymdeithasol a chymunedol, yn cael eu monitro a'u gwerthuso i sicrhau bod y rhanbarth yn cael y budd mwyaf o'r fath weithgarwch.
- Bydd y Bwrdd Uchelgais yn gweithio â Llywodraeth Cymru i sicrhau bod gwerthuso yn erbyn y Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol yn gydran allweddol o'r holl weithgareddau monitro a gwerthuso.
- Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwmo i ddatblygu mecanwaith adborth priodol ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru gyda'r ddwy lywodraeth i sicrhau bod y gwersi a ddysgir yn ystod cyflawniad y Cynllun Twf yn cael eu cofnodi a'u rhannu.

DRAFT

GA2 - CRYNODEB O'R MATERION ALLWEDDOL

1. CEFNDIR

Ymrwymodd y Partneriaid i Gytundeb Llywodraethu 1 (GA1) cychwynol ym mis Rhagfyr 2018. Drwy hynny, sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (y Bwrdd Uchelgais) yn ffurfiol fel Cyd-bwyllgor a diffiniodd rolau a chyfrifoldebau'r Partneriaid o fewn y berthynas honno. Roedd yn gytundeb a ddyluniwyd i dywys y Bartneriaeth drwy'r broses a oedd yn arwain at Benawdau'r Telerau ac yna i Gytundeb Terfynol y Cynllun Twf. Yn ogystal, roedd yn galluogi creu'r capasiti i fwrw ymlaen â gweithredu'r Cynllun Twf a'r Weledigaeth Twf unwaith y byddai Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf wedi'i lofnodi. Fel rhan o wedd nesaf y Cynllun Twf, cynigir ail Gytundeb Llywodraethu (GA2).

Mae'r partïon i GA2 yn parhau heb eu newid.

- Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Cyngor Sir Ddinbych
- Cyngor Sir y Fflint
- Cyngor Gwynedd
- Cyngor Sir Ynys Môn
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
- Prifysgol Bangor
- Prifysgol Glyndŵr Wrecsam
- Coleg Cambria
- Grŵp Llandrillo Menai

2. CYCHWYN AC OES

Bwriedir i'r cytundeb barhau mewn grym ac yn weithredol am gyfnod y Cynllun Twf. Daw i rym wrth lofnodi Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf a fydd yn ymrwmo'r Partneriaid i'r Cynllun Twf. Bydd yn parhau i fod mewn llawn rym ac yn effeithiol hyd nes y bydd yr holl Bartïon wedi tynnu'n ôl neu fod yr holl Bartïon yn cytuno i derfynu'r cytundeb. Mae hefyd yn cynnwys "cyfnod cloi i mewn" sy'n gytundeb na all yr un parti weithredu'r darpariaethau tynnu'n ôl am chwe blynedd gyntaf GA2. Bydd hyn yn sicrhau sefydlogrwydd y Bartneriaeth ac mae'n seiliedig ar y cyfnod buddsoddi a ragwelir ar gyfer y Cynllun Twf cychwynol. Mae'n bosib tynnu'n ôl ar ôl y cyfnod hwn drwy roi rhybudd. Fodd bynnag, yn ôl telerau GA2, bydd gofyn i unrhyw Bartner sy'n dymuno tynnu'n ôl indemnio'r Partneriaid sy'n weddill yn erbyn effaith ariannol tynnu'n ôl ac yn benodol unrhyw ymrwymiadau cytundebol presennol a pharhaus.

3. EGWYDDORION LLYWODRAETHU A FFRAMWAITH

3.1 Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

Sefydlodd GA1 Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (y Bwrdd Uchelgais) fel Cyd-bwyllgor "Gweithredol" ac mae'r trefniant hwnnw'n parhau i GA2. Fel gyda GA1, mae aelodaeth y pwyllgor sydd â hawliau pleidleisio wedi'i ffurfio o Arweinyddion pob un o'r chwe awdurdod lleol gyda'r partïon eraill i GA2 yn cymryd rhan fel Ymgynghorwyr. Mae'r newidiadau allweddol yn GA2 mewn perthynas ag elfennau o'r materion sydd wedi'u dirprwyo i'r Bwrdd Uchelgais wrth iddo drawsnewid i gyflawni'r Weledigaeth Twf a'r Cynllun Twf.

3.2 Y Grŵp Cefnogaeth Weithredol

Sefydlwyd y Grŵp Cefnogaeth Weithredol dan GA1 i gydlynu cyngor proffesiynol i'r Bwrdd Uchelgais, goruchwyllo'r defnydd o adnoddau a bod yn gyfrifol am reoli perfformiad ffrydiau gwaith y Bwrdd Uchelgais. Mae hefyd yn gweithredu fel "tŷ clirio" ar gyfer adroddiadau i'r Bwrdd Uchelgais. Mae ei aelodaeth yn cynnwys uwch swyddogion o'r holl Bartneriaid a bydd presenoldeb o Lywodraethau Cymru a'r DU fel sydd angen.

3.3 Swyddfa Rheoli Portffolio

Sefydlwyd y Swyddfa Rheoli Portffolio dan GA1 ac mae'n darparu adnoddau staff a phroffesiynol i gefnogi a chyflawni'r Weledigaeth Twf a'r Cynllun Twf. Fe'i harweinir gan y Cyfarwyddwr Rhaglen. Mae GA2 yn darparu'r fframwaith ar gyfer sefydlu, cyflogi a rheoli'r Swyddfa Rhaglen. Mae wedi'i hariannu drwy gyfuniad o Gyfraniadau'r Partneriaid a grant sydd wedi'i sicrhau drwy ESF.

3.4 Grŵp Cyflawni Busnes

Gwnaed darpariaeth benodol ym Mhenawdau'r Telerau i sefydlu grŵp rhan ddeiliaid sector preifat i gynghori a herio gwaith y Bwrdd Uchelgais. Roedd y Bwrdd Uchelgais wedi sefydlu'r Grŵp Cyflawni Busnes fel rhan o'i waith wrth weithio tuag at Gytundeb Terfynol y Cynllun Twf ac mae hyn bellach wedi'i ymgorffori fel gofyn yn GA2.

3.5 Y Corff Atebol

O'r cychwyn yn GA1, sefydlwyd y Bwrdd Uchelgais fel Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletya. Mae hyn yn parhau i GA2 gyda Chyngor Gwynedd yn gweithredu fel yr Awdurdod Lletya sydd â'r swyddogaeth graidd o gefnogi'r Bwrdd Uchelgais drwy weithredu fel yr endid cyfreithiol sy'n ymrwymo i gontractau, yn dal yr arian a'r asedau ac yn gweithredu fel y corff sy'n cyflogi'r staff. Mae hefyd yn darparu'r gefnogaeth sydd ei hangen ar y Bwrdd Uchelgais fel Cyd-bwyllgor. Mae gofynion gweinyddol y Cynllun Twf yn mynnu bod un Awdurdod yn gweithredu fel y corff atebol sy'n ymrwymo i Gytundeb Terfynol ffurfiol y Cynllun Twf ac yn derbyn y Llythyr Cynnig Grant. Mae hon yn rôl ffurfiol yr ymgymerydd â hi gan y Corff Atebol ar ran y Bartneriaeth ond mae'n rhoi cyfrifoldebau a rhwymedigaethau arno. Mae GA2 yn darparu ar gyfer y trefniant hwn a'r warchodaeth a'r indemniad ar gyfer y Corff Atebol yn y rôl hon.

4. COD YMDDYGIAD A GWRTHDARO BUDDIANNAU

Fel gyda GA1, mae'r cytundeb hwn yn ymestyn darpariaethau Cod Ymddygiad yr Aelodau mewn perthynas â datgan a rheoli Buddiannau Personol i Gynrychiolwyr y Partneriaid eraill. Yn ogystal, mae'n darparu ar gyfer Polisi Gwrthdaro Buddiannau sydd wedi'i ddylunio i sicrhau y rheolir yn briodol unrhyw Wrthdaro Buddiannau a allai godi yn y grŵp ehangach o gyrff a sefydlwyd i gefnogi a rheoli'r rhaglenni er mwyn sicrhau priodoldeb yng ngwaith y Bwrdd Uchelgais.

5. CYFRANIADAU'R PARTNERIAID A DIRPRWYO.

Mae'r trefniadau ar gyfer cyfraniadau'r Partneriaid tuag at gostau rhedeg y Bwrdd Uchelgais yn parhau ar yr un sail ag ar gyfer GA1. Hefyd, ymgorfforir y Cyfraniad Atodol a ddarperir gan y Cynghorau yn GA2 ond fel mater i'r Cynghorau yn unig.

	Cyfraniad Awdurdodau Lleol	Cyfraniadau Blynyddol AU/AB	Cyfanswm y Cyfraniadau Blynyddol
Cyfraniadau Craidd Blynyddol GA1*	£50k fesul ALL	£25k fesul partner	£400k
Cyfraniad Atodol Blynyddol	£40k fesul ALL	0	£240k

*Mae GA2 yn darparu y bydd y cyfraniadau hyn yn amodol ar gynnydd blynyddol ar sail chwyddiant.

6. DIRPRWYO

Mae'r Bwrdd Uchelgais yn derbyn ei awdurdod dirprwyedig gan y Cynghorau. Mae hon yn agwedd allweddol o GA2 a llywodraethiant y bartneriaeth. Mae ei ddirprwyaeth hefyd wedi'i ddiffinio drwy gyfeirio at y cyfyngiadau ariannol ar ei hawl i wneud penderfyniadau.

Mae'r dirprwyaethau penodol wedi'u rhannu'n bedwar categori ond, yn gyffredinol, nid oes rhwystr i'r sawl sydd wedi'i ddirprwyo, ddirprwyo ymlaen.

Materion i'r Cyfarwyddwr Rhaglen - Materion sydd wedi'u dirprwyo i'r Cyfarwyddwr Rhaglen.

Materion i'r Cyd-bwyllgor - Materion y gall y Cyd-bwyllgor benderfynu arnynt.

Materion a Gedwir i'r Partneriaid - Materion sy'n gofyn am benderfyniad gan yr holl Bartneriaid yn unigol.

Materion a gedwir i'r Cynghorau - Materion sy'n gofyn am benderfyniad gan yr holl Gynghorau'n unigol (mae'r rhain wedi'u cyfyngu i'r Cyfraniad Atodol a sefydlu Cyd-bwyllgor Corfforaethol yn wirfoddol)

Yn y rhan fwyaf o bethau, nid yw'r cynllun dirprwyo wedi newid llawer o ran ei sylwedd. Fodd bynnag, mae rhai agweddau allweddol sydd wedi'u datblygu wrth edrych ar y symud tuag at wedd gweithredu'r Cynllun Twf yn benodol.

- a) Rheoli Rhaglen a Phortffolio - Mae'n nodi'r ddirprwyaeth i'r Bwrdd Uchelgais mewn perthynas â chymeradwyo Achosion Busnes y Prosiectau a phennu pa Brosiectau newydd i'w cynnwys yn y Rhaglen yn unol a'r amodau yn y Cynllun Busnes.
- b) Y bydd penderfyniadau sy'n gofyn am gyllid ychwanegol neu gynyddol gan y Partneriaid yn Faterion a Gedwir i'r Partneriaid.

7. CRAFFU

Fel Cyd-bwyllgor Gweithredol awdurdod lleol, mae swyddogaethau'r Bwrdd Uchelgais yn destun Trosolwg a Chraffu. Er y gellid sefydlu Cyd-bwyllgor Craffu, cynigir bod Pwyllgorau Craffu Lleol yn cadw'r rôl hon. Er mwyn hwyluso'r trefniant hwn, mae GA2 yn cynnwys Protocol Craffu sy'n darparu sail ar gyfer diweddariadau parhaus i Bwyllgorau Craffu mewn perthynas â gwaith y Bwrdd Uchelgais yn ogystal â dulliau cytûn pe byddai cais am Alw i Mewn gan unrhyw Bwyllgor Craffu.

8. CYNLLUNIAU BUSNES

Mae pedwar categori o Gynllun Busnes o fewn y Cynllun Twf sy'n berthnasol i GA2:

Caiff y **Cynllun Busnes Cyffredinol** ei fabwysiadu gan y Partneriaid a'i fwrriad yw adlewyrchu strategaeth y Partneriaid ar gyfer y Cynllun Twf a sut maent yn rhagweld y bydd y Bwrdd

Uchelgais yn cyflawni'r rhaglen ar eu rhan. Mae cymeradwyo'r Cynllun Busnes Cyffredinol yn Fater a Gedwir i'r Partneriaid fel y mae unrhyw newid materol i'w gynnwys. Fodd bynnag, bydd gofyn i'r Bwrdd Uchelgais adolygu'r ddogfen yn rheolaidd.

Caiff yr **Achosion Busnes Portffolio a Rhaglenni** eu cyflwyno gan y Bwrdd Uchelgais i'r ddwy Lywodraeth i ddechrau fel rhan o broses Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf a rheoli'r Cynllun Twf wedi hynny. Mae **Achosion Busnes y Prosiectau**, fel yr awgryma'r enw, ar gyfer Prosiectau unigol. Ni chânt eu cyflwyno i'r Llywodraethau am gymeradwyaeth, ond mae angen iddynt gyd-fynd â chynllun cyffredinol yr Achosion Busnes Portffolio a Rhaglen.

9. YMRWYMIADAU'R PARTNERIAID

Yn ogystal, mae GA2 yn diffinio ymrwymiad ariannol y Partneriaid i'r Cynllun Twf nid yn unig yn nhermau'r costau rhedeg ond hefyd wrth ariannu goblygiadau llif arian ar y ffordd y caiff cyllid y Cynllun Twf ei dynnu i lawr gan y Llywodraethau. Felly, mae'r cytundeb yn nodi uchafswm y costau benthyca y bydd y Cynghorau'n eu cyfarch. Ni all y Bwrdd Uchelgais wneud unrhyw benderfyniadau mewn perthynas â Rhaglenni neu Brosiectau a fyddai'n achosi mynd y tu hwnt i'r uchafswm hwnnw heb ganiatâd y Partneriaid unigol fel Mater a Gedwir yn Ôl.

10. TYNNU'N ÔL A THERFYNU

Yn amodol ar y Cyfnod "Cloi i Mewn", gall Partner dynnu'n ôl o'r GA2 o roi'r isafswm o 12 mis o rybudd sy'n ofynnol. Pe byddai rhybudd fel hyn yn cael ei gyflwyno, cyflwynir Rhybudd Cyfrifoldeb i'r Partner sy'n Tynnu'n Ôl sy'n mynnu eu bod yn ad-dalu ac yn indemnio'r Partneriaid yn erbyn, mewn termau cyffredinol, y costau a'r cyfrifoldebau sy'n parhau neu a godir o ganlyniad i'r tynnu'n ôl.

11. CYFFREDINOL

Mae GA2 hefyd yn cynnwys yr amodau a thelerau cyffredinol sy'n ddisgwyliedig o gytundeb cyd-fenter cyhoeddus o'r maint yma yng Nghymru. Caiff y rhain eu trawsosod o GA1 ac maent yn cynnwys sut caiff dyletswyddau a materion statudol megis Diogelu Data a Rhyddid Gwybodaeth eu rholi a'u cymhwyso.

- (1) CYNGOR BWRDEISTREF SIROL CONWY**
- (2) CYNGOR SIR DDINBYCH**
- (3) CYNGOR SIR Y FFLINT**
- (4) CYNGOR GWYNEDD**
- (5) CYNGOR SIR YNYS MÔN**
- (6) CYNGOR BWRDEISTREF SIROL WRECSAM**
- (7) PRIFYSGOL BANGOR**
- (8) PRIFYSGOL GLYNDŴR**
- (9) COLEG CAMBRIA**
- (10) GRŴP LLANDRILLO MENAI**

**CYTUNDEB LLYWODRAETHU 2
YN YMWNEUD Â CHYFLAWNI'R
CYNLLUN TWF**

Pinsent Masons

CYNNWYS

Tudalen

1	DIFFINIADAU A DEHONGLI	4
2	CYCHWYN, OES A THERFYNU.....	11
3	EGWYDDORION AC AMCANION ALLWEDDOL.....	11
4	LLYWODRAETHU	13
5	GWNEUD PENDERFYNIADAU	14
6	YR AWDURDOD LLETYA	14
7	DYLETSWYDDAU'R AWDURDOD LLETYA.....	15
8	DYLETSWYDDAU'R PARTÏON ERAILL.....	16
9	CYD-BWYLLGOR	16
10	Y GRŴP CEFNOGAETH WEITHREDOL.....	22
11	Y SWYDDFA RHAGLEN.....	23
12	CRAFFU	24
13	CYNLLUN BUSNES.....	24
15	Y BROSES GYMERADWYO	27
15	YMRWYMIAD Y PARTÏON A CHYFRANIADAU.....	27
17	LLINIARU	32
18	CYFRIFOLDEBAU'R PARTÏON	32
19	TYNNU'N ÔL	33
20	CANLYNIADAU'R TERFYNIAD	34
21	EIDDO DEALLUSOL.....	35
22	CYFRINACHEDD A CHYHOEDDIADAU	36
23	CONTRACTAU (HAWLIAU TRYDYDD PARTI).....	36
24	DATRYN ANGHYDFOD	36
25	DIOGELU DATA.....	37
26	RHYDDID GWYBODAETH A GWYBODAETH AMGYLCHEDDOL.....	39
27	HYSBYSIADAU	39
28	CYFRAITH LYWODRAETHU	40

29	ASEINIO	40
30	ILDIO HAWL	40
31	Y CYTUNDEB CYFLAWN	40
32	GWRTHRANNAU	40
33	PERTHYNAS Y PARTÏON	40
34	CYFRIFOLDEBAU STATUDOL	41
	ATODLEN 1 - POLISI DIRPRWYO	42
	ATODLEN 2 - CYLCH GORCHWYL	47
	RHAN 1 - CYLCH GORCHWYL Y CYD-BWYLLGOR	47
	RHAN 2 - CYLCH GORCHWYL Y TÎM GWEITHREDOL	50
	RHAN 3 - CYLCH GORCHWYL Y SWYDDFA RHEOLI PORTFFOLIO.....	52
	RHAN 4 - CYLCH GORCHWYL YR IS-BWYLLGORAU	53
	ATODLEN 3 - MANYLION Y PARTÏON	58
	ATODLEN 5 - PENAWDAU GWARIANT	60
	ATODLEN 6 - CYFNODAU CYFRIFO	61
	ATODLEN 7 - COD YMDDYGIAD AR GYFER YMGYNGHORWYR BWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU	62
	ATODLEN 8 - ADRODDIAD ATEBOLRWYDD	66
	ATODLEN 9 - Y WELEDIGAETH TWF	67
	ATODLEN 10 - CYNLLUN BUSNES CYFFREDINOL	68
	ATODLEN 12 - CYNLLUN TWF	79

RHWNG:-

- (1) **CYNGOR BWRDEISTREF SIROL CONWY** PO Box 1, Conwy, LL30 9GN ("**Cyngor Conwy**");
- (2) **CYNGOR SIR DDINBYCH** PO Box 62, Rhuthun, LL15 9AZ ("**Cyngor Sir Ddinbych**");
- (3) **CYNGOR SIR Y FFLINT** Neuadd y Sir, Yr Wyddgrug, Sir y Fflint, CH7 6NB ("**Cyngor Sir y Fflint**");
- (4) **CYNGOR GWYNEDD** Cyngor Gwynedd, Stryd y Jêl, Caernarfon, Gwynedd, LL55 1SH ("**Cyngor Gwynedd**");
- (5) **CYNGOR SIR YNYS MÔN** Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni, Ynys Môn LL77 7TW ("**Cyngor Sir Ynys Môn**");
- (6) **CYNGOR BWRDEISTREF SIROL WRECSAM** Neuadd y Dref, Wrecsam LL11 1AY ("**Chyngor Wrecsam**"),
- (7) **PRIFYSGOL BANGOR** Bangor, Gwynedd, LL57 2DG;
- (8) **PRIFYSGOL GLYNDŴR** Ffordd yr Wyddgrug, Wrecsam, LL11 2AW;
- (9) **COLEG CAMBRIA** Ffordd Kelsterton, Cei Connah, Glannau Dyfrdwy, CH5 4BR;
- (10) **GRŴP LLANDRILLO MENAI** Ffordd Llandudno, Bae Colwyn, Conwy LL28 4HZ;

(y cyfeirir atynt ar y cyd fel "**Partïon**"¹ ac yn unigol fel "**Parti**").

YN GYMAINT Â BOD:-

- (A) Partïon GA1 wedi ymrwymo i'r Cytundeb Llywodraethu cyntaf ar 18 Rhagfyr 2018 ("**GA1**") i sefydlu'r Cyd-bwyllgor a diffinio'u rolau a'u cyfrifoldebau unigol yng nghyswllt y Cynllun Twf hyd at y pwynt pan ymrwymir i'r Cynllun Twf gan y Cyngorau, Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.
- (B) Y Cynllun Twf bellach wedi'i lofnodi ar ddyddiad y Cytundeb hwn neu tua'r adeg honno a bod y Partïon yn dymuno ymrwymo i'r cytundeb hwn, yr ail gytundeb llywodraethu (y "**Cytundeb**" hwn), i reoleiddio eu rolau a'u rhwymedigaethau unigol mewn perthynas â gweithredu'r Cynllun Twf a chyflawni'r Weledigaeth Twf yn cynnwys (ymhlith materion eraill) y broses a'r trefniadau llywodraethu ar gyfer cymeradwyo buddsoddiadau a gwariant dan y Cynllun Twf drwy Brosiectau Cymeradwy. Cydnabyddir a chytunir gan y Partïon, drwy lofnodi'r Cytundeb hwn, y bydd GA1 yn dod i ben a'i fod yn cael ei ddisodli gan y Cytundeb hwn. Mae cyfeiriadau at y "**Cytundeb**" hwn a "**GA2**" yn golygu'r un peth.
- (C) Y Partïon wedi sefydlu'r Cyd-bwyllgor fel yr endid a fydd yn gyfrifol, yn y pendraw, am oruchwylio'r gwaith o weithredu'r Cynllun Twf a chyflawni'r Weledigaeth Twf. Mae'r Cyd-bwyllgor yn cynnwys y Cyngorau fel aelodau ffurfiol y Cyd-bwyllgor, wedi'u cefnogi gan yr Ymgynghorwyr. Mae'r Cyngorau oll yn Barti i'r Cytundeb hwn, ac mae ganddynt hawliau pleidleisio a rhwymedigaethau i gyfrannu'n ariannol i'r Cyd-bwyllgor fel y nodir yn fwy penodol yn y Cytundeb hwn. Mae'r Ymgynghorwyr, oddieithr y Bwrdd Cyflawni Busnes, oll yn Barti i'r Cytundeb hwn ac mae ganddynt rwymedigaethau i gyfrannu'n ariannol i'r Cyd-bwyllgor. Bydd yr Ymgynghorwyr, oddieithr y Bwrdd Cyflawni Busnes, yn cynghori'r Cyngorau ond ni fydd ganddynt hawliau pleidleisio ffurfiol mewn perthynas ag unrhyw Fater i'r Cyd-bwyllgor a gyflwynir gerbron y Cyd-bwyllgor, ond mi fydd gofyn iddynt, law yn llaw â'r Cyngorau, benderfynu ar unrhyw "Faterion a Gedwir yn Ôl" fel y nodir yn fwy penodol yn y Cytundeb hwn.

- (D) Y Partïon wedi cytuno i benodi Cyngor Gwynedd i weithredu fel yr Awdurdod Lletya ar gyfer ac ar ran y Partïon a chyflawni rhwymedigaethau'r Partïon yng nghyswllt gweithredu'r Cynllun Twf a chyflawni'r Weledigaeth Twf ac yn unol â'r Cytundeb hwn.
- (F) Y Bwrdd Cyflawni Busnes yn grŵp gwirfoddol anghorfforedig o arbenigwyr y sector busnes yn y rhanbarth sydd wedi'i sefydlu fel is-grŵp i'r Cyd-bwyllgor. O ganlyniad, mae'r Partïon yn dymuno gwahodd Cadeirydd y Bwrdd Cyflawni Busnes i fod yn "Ymgynghorydd" i'r Cyd-bwyllgor, ond, cydnabyddir a chytunir na fydd y Cadeirydd a/neu'r Bwrdd Cyflawni Busnes yn llofnodwr i'r Cytundeb hwn, nad yw'n Barti i'r Cytundeb hwn, ac nid oes ganddo unrhyw hawliau pleidleisio mewn perthynas ag unrhyw Fater i'r Cyd-bwyllgor nac unrhyw Fater a Gedwir yn Ôl nac unrhyw rwymedigaethau i wneud unrhyw gyfraniad ariannol i'r Cyd-bwyllgor. Mae Cylch Gorchwyl drafft y Bwrdd Cyflawni Busnes wedi'u gosod yn Rhan 5, Atodlen 2 (Cylch Gorchwyl) y Cytundeb hwn ac yr adolygir a chymeradwyir gan y Cyd Bwyllgor fel mater Cyd Bwyllgor
- (H) Drwy ymuno yn y gytundeb yma mae'r Partïon hefyd yn cadarnhau a derbyn newid enw y Swyddfa Rheoli Rhaglen i'r Swyddfa Rheoli Portffolio er adlewyrchu ei gylch gorchwyl a swyddogaeth.
- (G) Y Cynghorau'n dymuno ymrwymo i'r Cytundeb hwn a chyflawni'r Cynllun Twf yn unol â'r pwerau sydd wedi'u rhoi iddynt dan adrannau 101, 102, 111 ac 113 Deddf Llywodraeth Leol 1972, adran 1 Deddf Awdurdod Lleol (Nwyddau a Gwasanaethau) 1970, adran 25 Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994, adran 2, 19 a 20 Deddf Llywodraeth Leol 2000, adran 9 Mesur Llywodraeth Leol Cymru 2009 a'r holl bwerau galluogi sydd bellach wedi'u breinio i'r Cynghorau.²

1. DIFFINIADAU A DEONGLIADAU

- 1.1 Yn y Cytundeb hwn a'r cronicliadau, oni bai fod y cyd-destun yn gofyn yn wahanol, bydd y termau isod yn golygu'r hyn a nodir isod:-

"Cyfnod Cyfrifyddu"	sef y cyfnodau hynny sydd wedi'u nodi ym mharagraff 1, Atodlen 7 (Cyfnodau Cyfrifyddu) fel y cânt eu diwygio o bryd i'w gilydd yn unol â thelerau'r Cytundeb hwn0
"Ymgynghorwyr"	sef cynrychiolwyr y cyrff a'r unigolion hynny sydd wedi'u rhestru isod ynghyd yn ddarostyngedig i Gymal 9.2.4 (Swyddogaeth Ymgynghorwyr) ag unrhyw unigolion a/neu gyrff eraill y mae'r Cyd-bwyllgor yn dewis eu gwahodd yn y rhinwedd hwnnw o bryd i'w gilydd:-
	(a) Prifysgol Bangor;
	(b) Coleg Cambria;
	(c) Grŵp Llandrillo Menai;
	(d) Prifysgol Glyndŵr; a
	(e) Chadeirydd y Bwrdd Cyflawni Busnes yn gweithredu ar rhan y Bwrdd Cyflawni Busnes
"Prosiect Mae'r Ymgynghorwyr yn Arwain"	sef Prosiect Cymeradwy a arweinir gan Hyrwyddwr Prosiect sydd yn Ymgynghorwr (ac nid Cyngor)
"Cyfraniad Ymgynghorwr"	sydd 'ar ystyr a roddir yng Nghymal 15.5.1(a)(iv) (Cyllid)
"Cyfraniad Unigol Ymgynghorwr"	sydd a'r ystyr a roddir yng Nghymal 15.5.6(b)

² PM: Parties to please consider and satisfy themselves as to the powers that they have to enter into this Agreement. Please confirm or raise any queries if any concerns.

"Cyllideb Flynyddol"	sef cyllideb flynyddol yr Awdurdod Lletya a gedwir ar gyfer ac ar ran y Cyd-bwyllgor ac fel sydd wedi'i nodi yng Nghymal 15.4 (Cyllideb Flynyddol) sy'n cynnwys talu unrhyw Gostau'r Cyd-bwyllgor yn unol â'r Cytundeb hwn
"Cyfraniadau i'r Gyllideb Flynyddol"	yn golygu'r hyn a nodir yng Nghymal 15.4.2 (Cyllideb Flynyddol)
"Prosiectau Cymeradwy"	sef unrhyw brosiect sydd wedi'i gynnwys o fewn Achos Busnes Prosiect sydd wedi'i gymeradwyo am fuddsoddiad gan y Cyd-bwyllgor
""Cytundeb Cefn Wrth Gefn""	sydd a'r ystyr a roddir yng nghymal 15.5.4(f) (Cyfraniad Cyngor a Chyfraniad Ymgynghorydd)
"Diwrnod Busnes"	sef unrhyw ddiwrnod heblaw dydd Sadwrn neu ddydd Sul neu wyl y banc neu wyliau cyhoeddus yng Nghymru a/neu Lloegr
"CEDR"	sef y Ganolfan Datrys Anghydfod
"Dyddiad Cychwyn"	sef dyddiad y Cytundeb hwn
"Gwybodaeth Gyfrinachol"	yr holl wybodaeth, boed yn wybodaeth fasnachol, ariannol, technegol neu fel arall sy'n perthyn i fusnes, materion neu ddulliau yr holl Bartïon neu unrhyw un ohonynt, sydd wedi'i chynnwys neu y gellir ei chanfod mewn pa ffurf bynnag (gan gynnwys, heb gyfyngiad, meddalwedd, data, lluniau, ffilmiau, dogfennau a chyfryngau y gellir eu darllen ar gyfrifiadur), a boed wedi'i marcio neu ei dynodi'n wybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth berchnogol neu beidio, neu'n cael ei datgelu ar lafar neu drwy ei dangos, ac y'i disgrifir ar adeg ei datgelu fel gwybodaeth gyfrinachol, neu sy'n amlwg yn wybodaeth gyfrinachol o natur ei chynnwys neu gyd-destun y datgeliad.
"Polisi Gwrthdaro"	yn golygu'r hyn a nodir yng Nghymal 3.5.12(a) (Polisi Gwrthdaro);
"Mater i'r Cyngor"	yn golygu'r hyn a nodir yng Nghymal 5.2 (Mater i'r Cyngor);
"Cynghorau"	sef yr isod: <ul style="list-style-type: none"> (a) Cyngor Conwy; (b) Cyngor Sir Ddinbych; (c) Cyngor Sir y Fflint; (d) Cyngor Gwynedd; (e) Cyngor Sir Ynys Môn; a (f) Chyngor Wrecsam
""Cyfraniad Cyngor""	Sydd a'r ystyr a roddir yng nghymal 15.5.1(a)(iii)(Ariannu)

"Taliadau Atodol y Cynghorau"	sef y taliad blynyddol £40,000 (pedwar deg mil o bunnoedd yr un) a ddarperir gan bob Cyngor yn barhaus i'r Cyd-bwyllgor i ariannu Cyllideb Flynyddol y Cyd-bwyllgor yn rhannol. Er osgoi amheuaeth, mae'r taliad blynyddol hwn yn ychwanegol i unrhyw Gyfraniad i'r Gyllideb Flynyddol a Chyfraniad Cyngor i sydd i'w ddarparu yn unol â'r Cytundeb hwn a dylid ei ddiystyru er dibenion cyfrifo rhwymedigaeth pob Parti dan ddiffiniad "Sail Gymesur" a "Sail Poblogaeth"
"Cyfnod Penderfynu"	sef y cyfnod o ugain (20) Diwrnod Busnes o ddyddiad yr Adroddiad Atebolrwydd neu unrhyw amser hwy arall fel y cytunir yn unfrydol gan y Cyd Bwyllgor
"Polisi Dirprwyo"	sef clustnodi dirprwyaeth fel y nodir yn Atodlen 1
"Deddfwriaeth Diogelu Data"	sef Deddf Diogelu Data 2018 a'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol
"Dyddiad Gadael Methianwyr"	sef, lle nad oes posibil cywiro'r toriad sylweddol, y diwrnod ar ôl dyddiad yr hysbysiad a gyflwynir gan y [Partïon] yn unol â Chymal 2.3 pennir ei fod wedi'i gyflwyno neu, lle mae posibil cywiro'r toriad sylweddol, y diwrnod ar ôl y diwrnod olaf y gellir cywiro'r toriad ac nad yw wedi ei gywiro o fewn y cyfnod fel y nodir yn yr hysbysiad;
"Y Grŵp Cefnogaeth Weithredol"	sef y tîm sydd wedi'i sefydlu gan y Partneriaid i gefnogi'r Cyd-bwyllgor a rhoi cyfarwyddyd a chyngor i'r Swyddfa Rheoli Portffolio ar weithredu penderfyniadau'r Cyd-bwyllgor fel y nodir yn fwy penodol yng Nghymal 10 (Grŵp Cefnogaeth Weithredol) a Rhan 2, Atodlen 3 (Cylch Gorchwyl y Grŵp Cefnogaeth Weithredol)
"Partïon GA1"	sef yr holl Gynghorau a'r Ymgynghorwyr (a), (b), (c) a (d) yn unig
"Cod Ymddygiad GA"	sef y cod ymddygiad ar gyfer yr Ymgynghorwyr sydd wedi'i nodi yn Atodlen 70
"Adolygiad Porth"	sef asesiad annibynnol o raglenni a phrosiectau i asesu cynnydd a thebygolrwydd cyflawni'n llwyddiannus y rhagwelir y bydd yn digwydd yn flynyddol
"Llythyr Cynnig Grant"	sef y llythyr gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU i'r Partïon sy'n cadarnhau amodau a thelerau'r Cynllun Twf a'r cyllid sydd i'w ddarparu ac mae wedi'i atodi i'r Cytundeb hwn yn Atodlen 12 (Llythyr Cynnig Grant)0
"Cynllun Twf" neu "Cynllun Twf Gogledd Cymru"	sef y cytundeb rhwng Lywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU a'r Partïon i weithio gyda'i gilydd ar gyfer pobl a busnesau'r Gogledd, a chyflawni prosiectau lleol a fydd yn cynyddu cyfleoedd a ffyniant mewn cymunedau ledled y rhanbarth fel y nodir yn fwy penodol yn y Llythyr Cynnig Grant. [ar ddyddiad y Cytundeb hwn neu tua'r adeg honno] sy'n nodi telerau "Cynllun Twf Gogledd Cymru"
"Cyfraniad y Cynllun Twf"	sef Cyfraniad Trysorlys Ei Mawrhydi a Chyfraniad Llywodraeth Cymru

"Gweledigaeth Twf"	sef y strategaeth ar gyfer twf a datblygiad yr economi o fewn rhanbarth y Gogledd y cytunwyd arni ar y cyd gan y Partïon ac sydd wedi'i hatodi i'r Cytundeb hwn yn Atodlen 90
"Awdurdod Lletya"	sef y Cyngor a benodir dan Gymal 6 (Awdurdod Lletya) a fydd yn gyfrifol am dderbyn a chlustnodi arian ar gyfer ac ar ran y Partïon ar gyfer Prosiectau Cymeradwy dan y Cynllun Twf ac y mae eu dyletswyddau wedi'u nodi dan Gymal 7 (Dyletswyddau'r Awdurdod Lletya) a bydd cyfeiriadau at Awdurdod Lletya a Chorff Atebol yn golygu'r un peth
"TEM"	sef Trysorlys Ei Mawrhydi, adran weinidogol o Lywodraeth y DU
"Cyfraniad TEM"	fel y diffinnir yng Nghymal 15.5.1(a)(ii) (Cyllid) Error! Reference source not found.
"Amodau Cyllid TEM"	fel y diffinnir yng Nghymal 15.5.2(a)(ii) (Cyfraniad TEM)0
"Cynllun Gweithredu"	sef y cynllun gweithredu sy'n gosod, ymhlith pethau eraill, y broses a'r amserlen ddangosol er mwyn caffael a gweithredu'r Cynllun Twf, ac mae wedi'i atodi i'r [Llythyr Cynnig Grant] sydd wedi'i atodi yn Atodlen 12 (Llythyr Cynnig Grant) y Cytundeb hwn. Er osgoi amheuaeth, mae hon yn ddogfen fyw sy'n ffurfio rhan o Atodlen 12 er gwybodaeth yn unig er mwyn cadarnhau'r sefyllfa fel ag ar y Dyddiad Cychwyn ond caiff ei diweddarau o bryd i'w gilydd gan y Partïon yn unol â thelerau'r Llythyr Cynnig Grant
"Eiddo Deallusol"	unrhyw a phob patent, nod masnach, enw masnach, hawlfraint, hawliau moesol, hawliau wrth ddylunio, hawliau mewn cronfeydd data, medr a phob hawl eiddo deallusol arall, boed y rheini'n gofrestredig neu'n bosib eu cofrestru neu beidio, ac yn bodoli yn y Deyrnas Unedig neu mewn unrhyw ran arall o'r byd neu beidio, ynghyd â phob neu unrhyw ewylllys da sy'n perthyn iddynt a'r hawl i wneud cais i'w cofrestru
"Costau Mewnol"	fel y diffinnir ym mharagraff 1.1 Atodlen 5 (Penawdau Gwariant)
"Deunydd ED"	sef yr Eiddo Deallusol yn y Deunydd
"Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyaeth"	sef y ddogfen i'w chyflwyno i LIC fel rhan o broses adrodd a chymeradwyo gyda LIC ynglŷn a'r Cynllun Twf
"Mater Heb ei Ddatrys gan y Cyd-bwyllgor"	fel y diffinnir yng Nghymal 9.6.5 (Cyd-bwyllgor)
"Cyd-bwyllgor"	sef y cyd-bwyllgor a sefydlir gan Partïon GA1 yn unol â thelerau GA1 ac fel sydd wedi'u hymestyn dan y Cytundeb hwn i gynnwys y Cyngorau a'r Ymgynghorwyr ac mae cyfeiriad at Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymry , BUEGC ac / neu BUE a'r un ystyr.

"Costau'r Cyd-bwyllgor"	sef fel y diffinnir ym mharagraff 1.2 Atodlen 5 (Penawdau Gwariant) ac eithrio unrhyw Gostau Mewnol (oddieithr Costau Mewnol yr Awdurdod Lletya wrth ymgymryd â dyletswyddau'r Awdurdod Lletya y byddant yn cael eu cyfrifo fel Costau'r Cyd-bwyllgor)
"Mater i'r Cyd-bwyllgor"	sef yr ystyr a roddir iddo yng Nghymal 5.1.2
"Cyfarfod o'r Cyd-bwyllgor"	sef cyfarfod o'r Cyd-bwyllgor sy'n cwrdd yn briodol yn unol â Chymal 9 (Cyd-bwyllgor)
"Adroddiad Cyfrifoldebau"	sef adroddiad a baratoir gan yr Awdurdod Lletya (neu unrhyw Gyngor arall a enwebir dan Gymal 19.3 (Tynnu'n Ôl)) sy'n gweithredu'n rhesymol yn nodi ymrwymadau ariannol ac adnoddau y Parti perthnasol dan Gymal 19 (Tynnu'n Ôl) neu 20 (Canlyniadau'r Terfyniad) yn cynnwys yr eitemau a nodir yn Atodlen 7 (Adroddiad Cyfrifoldebau)
"Cronfeydd Benthyciadau"	sydd a'r ystyr a roddir yng Nghymal 15.5.4(a)(i)
"Awdurdod Lleol"	sef prif gyngor (fel y diffinnir yn Adran 270 Deddf Llywodraeth Leol 1972) neu unrhyw gorff llywodraethol yng Nghymru a sefydlir yn olynedd i brif gyngor
"Cyfnod Cloi i Mewn"	sef hyd at gwblhau'r Adolygiad Porth cyntaf neu chwe (6) mlynedd o ddyddiad y cytundeb hwn, p'un bynnag sydd hwyraf;
"Deunydd"	sef yr holl ddata, testun, graffeg, delweddau a deunyddiau neu ddogfennau eraill a grëir, a ddefnyddir neu a gyflenwir gan Barti mewn perthynas â'r Cytundeb hwn, oni bai fod y Parti, cyn eu defnyddio neu eu cyflenwi am y tro cyntaf, yn hysbysu'r Partion eraill nad yw'r diffiniad hwn yn berthnasol i'r data neu'r testun a gyflenwir
"Côd Ymddygiad yr Aelodau"	sef, yng nghyswllt unrhyw Gyngor, y cod ymddygiad priodol ar gyfer y Cyngor hwnnw y mae ei aelodau wedi'u rhwymo i gydymffurfio ag ef;
"Swyddog Monitro"	sef fel y diffinnir yng Nghymal 7.1.6 (Dyletswyddau'r Awdurdod Lletya)
"NDR"	sef Trethi Annomestig Cenedlaethol
"Cynllun Busnes Cyffredinol" neu "OBP"	sef y cynllun busnes cyffredinol a gymeradwyir ac a fabwysiadir gan y Partion i reoleiddio gweithrediad y Cynllun Twf [a'r Weledigaeth Twf]
"Data Personol"	sef data personol fel y mae wedi'i ddiffinio yn y Ddeddfwriaeth Diogelu Data
"Sail Poblogaeth"	sef y gyfran berthnasol i bob Cyngor ("A%") wrth gyfeirio at eu cyfraniad ffracsiynol unigol fel y nodir yng Nghymal 15.5.5(g) (Cyfraniad y Cyngor) sy'n berthnasol mewn perthynas â Chyfraniad y Cyngor yn unig;

"Achos Busnes Portffolio"	sef achos busnes manwl ar gyfer portffolio o Raglenni a Phrosiectau sy'n ddarostyngedig i gymeradwyaeth gan Lywodraethau'r DU a Chymru ac mae'n darparu manylion i Lywodraethau'r DU a Chymru ynghylch sut mae'r Cyd-bwyllgor yn bwriadu cyflawni'r Cynllun Twf
"Swyddfa Rheoli Portffolio"	sef y tîm a arweinir gan y Cyfarwyddwr Rhaglen a sefydlwyd gan y Cyd Bwyllgor i gefnogi'r Cyd Bwyllgor i weithredu'r Cynllun Twf a'r Weledigaeth Twf, i drafod gyda'r Grŵp Cefnogaeth Gweithredol fel y manylir yn Rhan 2 (Swyddfa Rheoli Portffolio) a Rhan 3 o Atodlen 2 (Cylch Gorchwyl Swyddfa Rheoli Portffolio)
"Rhaglen"	sef y pum rhaglen allweddol fel y nodir yn fwy penodol yn y Cynllun Twf: <ul style="list-style-type: none"> • arloesi mewn gweithgynhyrchu gwerth uchel • ynni carbon isel • bwyd-amaeth a thwristiaeth • cysylltedd digidol • tir ac eiddo
"Achos Busnes Rhaglen"	sef achos busnes manwl ar gyfer datblygu a gweithredu Rhaglen sy'n ddarostyngedig i gymeradwyaeth gan Lywodraethau'r DU a Chymru
"Cyfarwyddwr Rhaglen"	sef y swyddog a benodir fel cyfarwyddwr rhaglen y Cynllun Twf Gogledd Cymru a'r Weledigaeth Twf
"Mater i'r Cyfarwyddwr Rhaglen"	sef yr ystyr a roddir iddo yng Nghymal 5.1.1
"Achos Busnes Prosiect"	sef achos busnes manwl ar gyfer datblygu a gweithredu Prosiect a fydd, unwaith y caiff ei gymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor yn unol a Chymal 14(y Broses Gymeradwyo), yn golygu y bydd y Prosiect hwnnw'n Brosiect Cymeradwy a bydd yr Achos Busnes Prosiect yn rheoleiddio'r buddsoddiad i'r Prosiect Cymeradwy hwnnw a'r gwaith o'i gyflawni
"Hyrwyddwr Prosiect"	Sef Ymgynghorydd neu drydydd parti, nu yn achos Prosiect Rhanbarthol yr Awdurdod Lletyo (neu gyngor arall) yn gweithredu ar ran y Cyd-Bwyllgor yn arwain at gyflawni Prosiect Gymeradwy
"Sail Gymesur"³	sef y gyfran berthnasol i bob Parti wrth gyfeirio at eu cyfraniad ffracsïynol unigol fel y nodir fel a ganlyn:

Partion	Cyfran y Cyfraniad
Cyngor Conwy	[1/8]
Cyngor Sir Ddinbych	[1/8]
Cyngor Sir y Fflint	[1/8]

3 PM: All financial detail subject to NWEAB confirmation.

Cyngor Gwynedd	[1/8]
Cyngor Sir Ynys Môn	[1/8]
Cyngor Wrecsam	[1/8]
Prifysgol Bangor	[1/16]
Prifysgol Glyndwr	[1/16]
Coleg Cambria	[1/16]
Grŵp Llandrillo Menai	[1/16]

"Cyfnod Chwarter"	sef y cyfnodau hynny sydd wedi'u nodi ym mharagraff 2, Atodlen 7 (Cyfnodau Cyfrifyddu) fel y cânt eu diwygio o bryd i'w gilydd gan delerau'r Cytundeb hwn
"Adroddiad Chwarterol"	fel y diffinnir yng Nghymal 13.5.1 (Monitro Cynnydd)
"Prosiect Rhanbarthol"	sef Prosiect Gymeradwy a arweinir gan yr Awdurdod Lletya ar ran y Cyd Bwyllgor er budd y rhanbarth.
"Mater a Gedwir yn Ôl"	sef yr ystyr a roddir iddo yng Nghymal 5.1.3
"Swyddog A151"	sef fel y diffinnir yng Nghymal 7.1.6 (Dyletswyddau'r Awdurdod Lletya)
"Costau Cyfieithu"	sef y costau cyfieithu a gyfyd i'r Awdurdod Lletya wrth gydymffurfio ag unrhyw ddeddfwriaeth berthnasol sy'n ymwneud â'i rwymedigaethau dan y Cytundeb hwn
"LI y DU"	Llywodraeth y DU
"LIC"	Llywodraeth Cymru
"Cyfraniad LIC"	fel y diffinnir yng Nghymal 15.5.1(a)(ii) (Cyllid)
"Amodau Cyllid LIC"	fel y diffinnir yng Nghymal 15.5.3 (Cyfraniad LIC)
"Rhybudd Tynnu'n Ôl"	fel y diffinnir yng Nghymal 19.3

1.2 Deongliadau

Yn y Cytundeb hwn, oni bai fod y cyd-destun yn gofyn fel arall:-

- 1.2.1 bydd cyfeiriad at yr unigol yn golygu'r lluosog hefyd, ac i'r gwrthwyneb;
- 1.2.2 bydd cyfeiriad at unrhyw Gymal, Paragraff, Atodlen neu Groniciad, oni bai y nodir yn glir i'r gwrthwyneb, yn gyfeiriad at gymal, paragraff, atodlen neu groniciad o'r fath ac at y Cytundeb hwn;
- 1.2.3 bydd unrhyw gyfeiriad at y Cytundeb hwn neu at unrhyw ddogfen arall yn cynnwys unrhyw amrywiad, newid neu ychwanegiad a ganiatawyd i'r fath ddogfen;
- 1.2.4 bydd unrhyw gyfeiriad at ddeddfwriaeth yn cael ei ddehongli fel cyfeiriad at unrhyw ddiwygiad, newid, uniad neu ailddeddfiad o'r ddeddfwriaeth;

- 1.2.5 tybir bod cyfeiriad at sefydliad cyhoeddus (yn cynnwys, er osgoi amheuaeth, unrhyw Gyngor) yn cynnwys cyfeiriad at unrhyw olynedd i sefydliad cyhoeddus o'r fath neu unrhyw sefydliad neu endid sydd wedi cymryd swyddogaethau a chyfrifoldebau sefydliad cyhoeddus o'r fath drosodd;
- 1.2.6 mae cyfeiriad at berson yn cynnwys cwmnïau, partneriaethau a chorfforaethau a'u holynwyr, ac aseinau neu drosglwyddai a ganiatawyd;
- 1.2.7 nid yw penawdau ac eglurynnau'r Cymalau, y Paragraffau a'r Atodlenni sydd yng nghorff y Cytundeb hwn yn ffurfio rhan o'r Cytundeb hwn, ac ni chymerir hwy i ystyriaeth wrth greu neu ddehongli'r Cytundeb;
- 1.2.8 bydd geiriau sy'n dod o flaen "**yn cynnwys**", "**gan gynnwys**" ac "**wedi'i gynnwys**" yn cael eu dehongli, heb gyfyngiad, yn ôl y geiriau sy'n dilyn y geiriau hynny;
- 1.2.9 bydd geiriau o ystyr gwrywaidd yn cael eu dehongli i gynnwys y benywaidd neu'r diryw ac i'r gwrthwyneb; a
- 1.2.10 bydd unrhyw gyfeiriad at deitl swyddog o unrhyw un o'r Cyngorau yn cynnwys unrhyw berson sy'n dal y swydd honno o bryd i'w gilydd dan yr un teitl neu deitl gaiff ei amnewid wedi hynny, neu unrhyw swyddog arall o'r Cyngor perthnasol y bydd y Cyngor hwnnw o bryd i'w gilydd yn ei benodi i gyflawni dyletswyddau'r swyddog y cyfeiriwyd ato.

1.3 Atodlenni

- 1.3.1 Mae'r Atodlenni i'r Cytundeb hwn yn ffurfio rhan o'r Cytundeb hwn.
- 1.3.2 Pe cyfyd unrhyw anghysondeb rhwng y Cymalau a'r Atodlenni, rhoddir blaenoriaeth i'r Cymalau.
- 1.3.3 Pe cyfyd unrhyw anghysondeb rhwng yr Atodlenni, rhoddir blaenoriaeth i'r Atodlen 1 (Polisi Dirprwy) goruwch pob Atodlen arall. [x]

2. CYCHWYN, OES A THERFYNU

2.1 Cychwyn

Bydd y Cytundeb hwn yn cychwyn ar y Dyddiad Cychwyn.

2.2 Oes y Cytundeb

Bydd y Cytundeb hwn yn parhau i fod mewn llawn rym ac yn effeithiol o'r Dyddiad Cychwyn hyd nes y cynharaf o'r dyddiadau a ganlyn:

- (a) pan fo'r holl Bartïon yn cytuno'n ysgrifenedig i'w derfynu [a chanlyniadau terfyniad o'r fath]; neu
- (b) nad oes ond un Cyngor ar ôl nad yw wedi tynnu'n ôl o'r Cytundeb hwn yn unol â Chymal 19 (Tynnu'n Ôl). **Error! Reference source not found.**

2.3 Terfynu

- 2.3.1 Heb ragfarnu unrhyw hawliau neu gywiriadau eraill, gall y Partïon eraill (y "Partïon Di-feth") ddod â'r Cytundeb hwn i ben mewn perthynas ag unrhyw Barti unigol (y "Methianwr"), gan wneud hynny'n unfrydol, drwy roi rhybudd ysgrifenedig i'r Methianwr sy'n dod i rym pan dderbynnir ef os yw'r Methianwr yn torri'n sylweddol unrhyw un o ddarpariaethau'r Cytundeb hwn, ac os oes posibil cywiro'r methiant hwn, yn methu â chywiro pob methiant yn iawn o fewn trideg (30) Diwrnod Busnes (neu ryw gyfnod arall y mae'r Partïon Di-feth yn cytuno arno) o gael ei hysbysu'n ysgrifenedig o'r methiant gan y Partïon Di-feth ac o'r

angen i gywiro'r methiant. Bydd y penderfyniad i roi rhybudd ysgrifenedig i'r Methianwr yn Fater a Gedwir yn Ôl.

2.3.2 Yn ddarostyngedig, bob amser, i'r darpariaethau sydd wedi'u nodi yng Nghymal 20 (Canlyniadau Terfyniad), lle rhoddir rhybudd dan Gymal 2.3.1 uchod ac nad oes posibil cywiro'r toriad sylweddol neu, yn achos toriad y mae posibil ei gywiro, ac nad yw'r Methianwr yn cywiro'r toriad hwnnw o fewn y cyfnod amser sydd wedi'i nodi yn y rhybudd uchod, bydd Cymal 20 (Canlyniadau'r Terfyniad) y Cytundeb hwn yn berthnasol a phennir bod y Methianwr wedi tynnu'n ôl o'i rôl fel aelod Cyngor o'r Cyd-bwyllgor neu Ymgynghorydd ar gyfer y Cyd-bwyllgor (fel sy'n berthnasol) a Pharti i'r Cytundeb hwn fel ag ar Ddyddiad Gadael Methianwr. 192.3.119

3. **EGWYDDORION AC AMCANION ALLWEDDOL**

3.1 Mae'r Partïon yn bwriadu i'r Cytundeb hwn fod yn gytundeb cyfreithiol.

3.2 Mae'r Partïon yn cytuno i gydweithio i gyflawni rhwymedigaethau'r Partïon yng nghyswllt gweithredu'r Cynllun Twf a'r Weledigaeth Twf yn unol â'r Cytundeb hwn.

3.3 Mae'r Partïon yn cytuno ac yn cydnabod y caiff y Cynllun Twf a'r Weledigaeth Twf eu cyflawni yn unol â'r:-

- (a) Cynllun Gweithredu;
- (b) OBP;
- (c) unrhyw Achos Busnes Portffolio;
- (d) unrhyw Achos Busnes Rhaglen; ac
- (e) Achosion Busnes y Prosiectau.

3.4 **Amcanion**

Mae'r Partïon yn cydnabod ac yn cytuno mai amcanion Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru yw:-

3.4.1 gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Rhanbarth y Gogledd;

3.4.2 cefnogi a chadw pobl ifanc yn y cymunedau sydd wedi'u lleoli yn Rhanbarth y Gogledd;

3.4.3 mynd i'r afael â diweithdra a seurdod ledled Rhanbarth y Gogledd; a

3.4.4 chefnogi a galluogi buddsoddiad sector preifat yn Rhanbarth y Gogledd i roi hwb i gynhyrchiant economaidd a gwella perfformiad economaidd a chyflogaeth Rhanbarth y Gogledd.

3.5 **Egwyddorion**

Heb ragfarnu telerau'r Cytundeb hwn, mae'r Partïon yn cytuno y byddant yn cynnal eu perthynas yn unol â'r egwyddorion a ganlyn:-

3.5.1 **Bod yn Agored ac Ymddiriedaeth**

Mewn perthynas â'r Cytundeb hwn bydd y Partïon yn agored ac yn ymddiried yn y naill a'r llall wrth ddelio â'i gilydd, yn rhoi gwybodaeth a dadansoddiadau ar gael i'w gilydd, yn trafod ac yn datblygu syniadau'n agored ac yn cyfrannu'n llawn at bob agwedd o wneud y cydweithio'n llwyddiannus. Gan barchu'r angen o bob ochr am gyfrinchedd masnachol, bydd y Partïon yn cofleidio'n barod ymrwymiad i dryloywder yn eu hymwneud ac yn benodol angen i gydymffurfio â mynediad statudol i ofynion gwybodaeth yn cynnwys Rheoliadau

Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 a Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a'r codau ymarfer sy'n eu cefnogi. Bydd y Partïon yn ymwybodol o'r angen i barchu materion o gyfrinachedd masnachol a sensitifrwydd posib;

3.5.2 **Ymrwymiad a Chymhelliant**

Bydd y Partïon wedi'u hymrwymo'n llawn i weithio gyda'i gilydd, yn ceisio ysgogi'r holl weithwyr ac yn mynd i'r afael â heriau cyflawni'r Cynllun Twf yn llawn brwdfrydedd ac yn benderfynol o lwyddo;

3.5.3 **Sgiliau a Chreadigedd**

Mae'r Partïon yn cydnabod bod pob un yn dod â sgiliau a gwybodaeth ddefnyddiol y gellir eu cymhwyso'n greadigol er mwyn cyflawni amcanion y Partïon, parhad, datrys anawsterau a datblygu'r berthynas gydweithio a'r staff sy'n gweithio oddi mewn iddi. Cydnabyddir y bydd hyn yn golygu gwerthfawrogi a mabwysiadu gwerthoedd cyffredin;

3.5.4 **Perthnasau Effeithiol**

Bydd rolau a chyfrifoldebau pob un Parti yn glir, gan ddatblygu perthnasau ar y lefelau priodol ym mhob sefydliad, gyda mynediad hawdd ac uniongyrchol at gynrychiolwyr y naill a'r llall;

3.5.5 **Datblygu ac Addasu**

Mae'r Partïon yn cydnabod eu bod ynghlwm â beth allasai fod yn berthynas hirdymor, sydd angen datblygu ac addasu, a byddant yn ymdrechu'n rhesymol i ddatblygu a chynnal proses ar y cyd effeithiol er mwyn sicrhau bod y berthynas yn datblygu'n briodol ac yn unol â'r egwyddorion a'r amcanion hyn;

3.5.6 **Enw Da**

Mae'r Partïon yn cytuno, mewn perthynas â'r Cytundeb hwn a'r Cynllun Twf yn gyffredinol, y byddant yn rhoi'r sylw pennaf i enw da'r naill a'r llall, ac yn gweithredu gan ystyried codau ymddygiad cyflogwyr ac aelodau pob Parti ei hun ac na fyddant yn gwneud na'n methu â gwneud dim byd a fyddai'n dwyn gwarth ar enw da unrhyw Barti arall neu'n denu cyhoeddusrwydd gwael i unrhyw Barti arall;

3.5.7 **Gweithredu Er y Budd Cyhoeddus**

Mae'r Partïon yn cydnabod a chytuno fod y Cyd Bwyllgor yn gorff cyhoeddus yn gweinyddu a chyfarwyddo adnoddau ac arian cyhoeddus er y budd cyhoeddus. Mae'r Partïon a phob cynrychiolydd y Partïon a dyletswydd felly i weithredu yn unol a'r dyletswydd sylfaenol yma - weithredu yn unig er y budd cyhoeddus.

3.5.8 **Rhesymoldeb Gwneud Penderfyniadau**

Mae'r Partïon yn cytuno y bydd yr holl benderfyniadau a wneir mewn perthynas â'r Cytundeb hwn a'r Cynllun Twf yn gyffredinol yn cael eu gwneud gan ymddwyn yn rhesymol ac yn ddidwyll;

3.5.9 **Caniatâd Angenrheidiol**

Mae pob Parti drwy hyn yn sicrhau i'r Partïon eraill ei fod wedi derbyn pob caniatâd angenrheidiol sy'n ddigon i sicrhau y dirprwyir y swyddogaethau a'r cyfrifoldebau y darperir ar eu cyfer yn y Cytundeb hwn;

3.5.10 **Ymrwymadau Aelodau, Swyddogion, Cyfarwyddwyr a Gweithwyr**

Bydd pob Parti yn gwneud pob ymdrech resymol i sicrhau bod eu haelodau, eu swyddogion, eu cyfarwyddwyr a'u gweithwyr hwy sydd ynghlwm â'r Cynllun Twf yn gweithredu er pennaf les y Cynllun Twf bob tro, ac yn gweithredu gan ystyried cod ymddygiad cyflogwyr ac aelodau pob Parti ei hun, yn rhoi digon o adnoddau i gyflawni'r Cynllun Twf ac yn ymateb yn brydlon i bob cais perthnasol gan y Partion eraill.

3.5.11 Cod Ymddygiad

- (a) Mae'r Cynghorau'n cytuno y bydd ymddygiad eu haelodau wedi'i lywodraethu gan Godau Ymddygiad eu Cynghorau unigol ar gyfer Aelodau, fel y'u diwygir o bryd i'w gilydd, mewn perthynas â'r Cytundeb hwn, gweithredu'r Cynllun Twf a chyflawni'r Weledigaeth Twf wrth weithredu fel Aelodau y Cyd Bwyllgor
- (b) Mae'r Ymgynghorwyr yn cytuno y bydd ymddygiad eu haelodau wedi'i lywodraethu gan Gôd Ymddygiad GA mewn perthynas â'r Cytundeb hwn, gweithredu'r Cynllun Twf a chyflawni'r Weledigaeth Twf wrth weithredu fel Ymgynghorydd y Cyd Bwyllgor
- (c) Ym mhob achyklur arall budd unrhyw gynrychiolwyr mewn unrhyw grŵp neu is grŵp arall sydd yn cynnwys ond heb ei gyfyngu y Grŵp Cefnogi Gweithredol a'r Grŵp Rheoli Portffolio yn y dilyn y Polisi Gwrthdaro.

3.5.12 Polisi Gwrthdaro

- (a) Mae'r Partion yn cytuno i byddent yn cydymffurfio gyda pholisi gwrthdaro buddiannau ("**Polisi Gwrthdaro**") y Bwrdd Uchelgais sydd wedi'i atodi yn Atodlen 11 (Polisi Gwrthdaro) sy'n pennu'r canllawiau a'r gweithdrefnau ar gyfer adnabod, monitro a rheoli gwrthdaro buddiannau, p'un a ydynt yn rhai go iawn neu'n rhai a allai ddigwydd.
- (b) Bwriedir i'r Polisi Gwrthdaro gyd-fynd â'r Codau Ymddygiad, a gweithio law yn llaw ag ef. Fodd bynnag, os gwelwch yn dda, adroddwch am unrhyw anghysondeb i Swyddog Monitro'r Bwrdd Uchelgais, yn unol ag Atodlen 11 (Polisi Gwrthdaro).
- (c) Cydnabyddir a chytunir
  - (i) pe cyfyd unrhyw anghysondeb rhwng y Cod Ymddygiad Cyngor perthnasol a'r Polisi Gwrthdaro dylai'r Cod Ymddygiad perthnasol yn cael blaenoriaeth ac;
  - (ii) pe cyfyd unrhyw anghysondeb rhwng y Cod Ymddygiad GA perthnasol a'r Polisi Gwrthdaro, dylai'r Polisi Gwrthdaro gael blaenoriaeth.

4. LLYWODRAETHU

4.1 Mae'r Partion yn cydnabod ac yn cytuno bod y Cytundeb hwn yn cynnwys darpariaethau llywodraethu allweddol i'w dilyn gan y Partion mewn perthynas a gweithredu'r Cynllun twf a chyflawni'r Weledigaeth Twf i gynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) yr egwyddorion allweddol a ganlyn:

- 4.1.1 mae'r Partion wedi ffurfio'r Cyd-bwyllgor fel y manylir yn fwy penodol yng Nghymal 9 (Cyd-bwyllgor) ac wedi penodi'r Awdurdod Lletya fel y nodir yng Nghymal 6 a 7 y Cytundeb hwn;
- 4.1.2 cefnogir y Cyd-bwyllgor a'r Awdurdod Lletya gan y Grŵp Cefnogaeth Weithredol (Cymal 10) a'r Swyddfa Rheoli Portffolio (Cymal 11), yr Is-bwyllgor Trafnidiaeth ac unrhyw is-bwyllgorau neu is-grwpiau eraill a sefydlir gan y Cyd-bwyllgor yn unol â Chymal 9.9.1 (Is-bwyllgorau ac Is-grwpiau) a'r Cyfarwyddwr Rhaglen sy'n gyfrifol am reoli'r Swyddfa Rheoli Portffolio ac mae'n adrodd yn uniongyrchol i'r Cyd-bwyllgor; ac

- 4.1.3 Mae Cymal 5 (Gwneud Penderfyniadau) yn manylu pwerau allweddol y Cyd-bwyllgor i wneud penderfyniadau ac mae Cymal 12 (Craffu) yn cynnwys darpariaethau craffu allweddol.

5. GWNEUD PENDERFYNIADAU

- 5.1 Yn nhermau'r angen i benderfyniadau a gweithredoedd eraill gael eu gwneud a'u gweithredu yn ystod tymor y Cytundeb hwn, mae'r Partion wedi adnabod y tri chategori a ganlyn ar y cyd, gyda'r modd y'u gweithredu:-

- 5.1.1 **"Mater i'r Cyfarwyddwr Rhaglen"** - sef mater y disgwylir i'r Cyfarwyddwr Rhaglen allu gwneud penderfyniad arno a bydd ganddo'r pŵer i rwymo'r Partion a'r Cyd-bwyllgor wrth wneud hynny;
- 5.1.2 **"Mater i'r Cyd-bwyllgor"** - sef mater y disgwylir i gynrychiolydd y Cyngor (neu ddirprwy priodol) pob Cyngor a benodir yn unol â'r Cytundeb hwn (ond nid cynrychiolwyr yr Ymgynghorwyr) allu gwneud penderfyniad arno a bydd ganddo'r pŵer i rwymo'r Partion a'r Cyd-bwyllgor wrth wneud hynny;
- 5.1.3 **"Mater a Gedwir yn Ôl"** – sef mater, yn ddarostyngedig i Gymal 5.2 (Mater i'r Cyngor), y bydd rhaid ei gyfeirio at bob Parti er penderfyniad ac, er osgoi amheuaeth, ni fydd y Cyd-bwyllgor yn ymdrin â'r mater sydd angen penderfyniad hyd nes bod pob un o'r Partion wedi penderfynu arno'n unfrydol, a bydd y penderfyniad hwnnw (unwaith y bydd wedi'i wneud) yn rhwymo'r Partion a'r Cyd-bwyllgor wrth wneud hynny,

ac ym mhob achos, mae materion o'r fath wedi'u hadnabod yn Atodlen 1 (Polisi Dirprwyo).

5.2 Mater i'r Cyngor

- 5.2.1. Er gwaetha'r darpariaethau sydd wedi'u nodi yng Nghymal 5.1 (Gwneud Penderfyniadau) ac mewn manau eraill yn y Cytundeb hwn, cydnabyddir a chytunir y bydd unrhyw benderfyniad mewn perthynas â Mater i'r Cyngor yn fater i'r Cyngorau yn unig (ac nid yr Ymgynghorwyr) ac, er osgoi amheuaeth, ni fydd y Cyd-bwyllgor yn ymdrin â Mater i'r Cyngor hyd nes bydd y penderfyniad wedi'i gytuno'n unfrydol gan yr holl Gynghorau, a bydd y penderfyniad hwnnw (unwaith y bydd wedi'i wneud) yn rhwymo'r Partion a'r Cyd-bwyllgor wrth wneud hynny.
- 5.2.2. Mae "Mater i'r Cyngor" yn golygu;
- (a) unrhyw newid i Daliadau Atodol y Cyngorau a/neu
- (b) penderfyniad yn unol a Chymal 9.1.3 (Cyd Bwyllgor Corfforaethol)

6. AWDURDOD LLETYA

- 6.1 Mae'r Partion (gan weithredu bob yn un) wedi cytuno mai Cyngor Gwynedd fydd yn gweithredu fel Awdurdod Lletya sy'n gyfrifol am gyflawni rhwymedigaethau'r Partion yng nghyswllt y Cynllun Twf a chefnogi'r Cyd-bwyllgor fel arall yn unol â'r Cytundeb hwn ar gyfer ac ar ran y Partion, ac y bydd hynny'n dod i rym o'r [Dyddiad Cychwyn]. Mae Cyngor Gwynedd yn cytuno i weithredu yn y capasiti hwnnw yn amodol ar amodau a thelerau'r Cytundeb hwn ac yn unol â hynny.
- 6.2 Gall Cyngor Gwynedd, ar ei ddisgresiwn lwyr ei hun, ddewis tynnu'n ôl o'i rôl fel Awdurdod Lletya i'r Cyd-bwyllgor (ond parhau fel aelod Cyngor o'r Cyd-bwyllgor a Pharti i'r Cytundeb hwn) drwy roi rhybudd ysgrifenedig o'i fwriad i bob Parti ei fod yn dymuno tynnu'n ôl o'i rôl fel Awdurdod Lletya gan gychwyn [tri mis] o ddyddiad y pennir bod y rhybudd wedi'i gyflwyno.⁴
- 6.3 Os yw'r Awdurdod Lletya yn methu, a bod y Cytundeb yn cael ei derfynu yng nghyswllt y Cyngor hwnnw yn unol â Chymal 2.3 (Terfynu), neu os yw'r Awdurdod Lletya yn tynnu'n ôl yn unol â Chymal

6.2 (Yr Awdurdod Lletya) uchod neu'n tynnu'n ôl o'r Cytundeb yn unol â Chymal 19 (Tynnu'n ôl), bydd y Cyd-bwyllgor yn penodi Awdurdod Lletya yn ei le, ac, fel sy'n berthnasol, ni fydd gan yr Awdurdod Lletya sydd wedi methu yr hawl i bleidleisio yng nghyswllt unrhyw benodiad o'r fath.

6.4 Pan caiff Awdurdod Lletya newydd ei benodi yn ei le, yn unol â Chymal 6.3 uchod, bydd unrhyw gyfeiriad at Gyngor Gwynedd (yn rhinwedd ei rôl fel yr Awdurdod Lletya cychwynnol) yn cael ei ddarllen gan gyfeirio at yr Awdurdod Lletya newydd sydd yn ei le a bydd Cyngor Gwynedd yn defnyddio ymdrechion rhesymol i drosglwyddo gwybodaeth a dogfennaeth allweddol ynglŷn a'r Cynllun Twf i'r Awdurdod Lletya newydd gan gynnwys (ond heb ei gyfyngu i) hwylyso trosglwyddiad/aseiniad o'r Llythyr Cynnig Grant i'r Awdurdod Lletya newydd ble mynnir hyn gan y Cyd Bwyllgor.

6.5 Bydd yr Awdurdod Lletya yn gweithredu fel Awdurdod Lletya a bydd yn derbyn:-

6.5.1 unrhyw Gyfraniad Cynllun Twf a dderbynnir ar gyfer ac ar ran y Partïon;

6.5.2 Cyfraniad y Cynghorau

6.5.3 Cyfraniad yr Ymgynhorwyr

6.5.4 y Cyfraniadau i'r Gyllideb Flynyddol;

6.5.5 Cyfraniadau Atodol y Cynghorau; ac

6.5.6 unrhyw arian arall y gellir ei dderbyn o bryd i'w gilydd yng nghyswllt y Cynllun Twf,

a bydd yn dal ac yn rheoli'r arian hwnnw yn unol â thelerau'r Cytundeb hwn.

7. DYLETSWYDDAU'R AWDURDOD LLETYA

7.1 Ar gyfer oes y Cytundeb hwn, bydd yr Awdurdod Lletya:

7.1.1 yn gweithredu'n ddiwyd ac yn ddiwyll ym mhopeth a wna gyda'r Partïon eraill a bydd yn gwneud ymdrech resymol i gyflawni rhwymedigaethau'r Partïon yng nghyswllt gweithredu'r Cynllun Twf a chyflawni'r Weledigaeth Twf drwy ac yn unol â'r Cytundeb hwn a'r holl ddeddfwriaeth berthnasol yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i:-

(a) Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015;

(b) Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011;

(c) unrhyw hysbysiad cydymffurfio a gyhoeddir dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yng nghyswllt y Cyd-bwyllgor (os yw'n berthnasol); a

(d) Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) 2001 (fel y'u diwygiwyd);

7.1.2 yn gweithredu fel yr Awdurdod Lletya a'r prif ryngwyneb (ar ei ran ei hun ac ar ran y Partïon eraill) gyda LIC, LI y DU a Chronfa Datblygu Ranbarthol Ewrop ac unrhyw gorff arall sy'n angenrheidiol i gyflawni rhwymedigaethau'r Partïon yng nghyswllt gweithredu'r Cynllun Twf a chyflawni'r Weledigaeth Twf;

7.1.3 yn gweithredu fel yr Awdurdod Lletya i ddal unrhyw arian a dderbynnir yn uniongyrchol gan LIC, LI y DU, Cronfa Datblygu Ranbarthol Ewrop (os o gwbl), y Partïon ac/neu unrhyw ffynonellau eraill (os o gwbl) yng nghyswllt y Cynllun Twf a bydd ond yn defnyddio ac yn rhyddhau'r arian hwn fel y cytunir yn unol â thelerau arian o'r fath a'r Cytundeb hwn;

7.1.4 yn gweithredu fel yr Awdurdod Lletya i ddal tir ac/neu unrhyw asedau eraill a gaffaelir dan unrhyw Brosiect Cymeradwy ar ymddiriedaeth ar gyfer y Partïon yn unol â thelerau'r Achos Busnes Prosiect perthnasol a bydd yr Achos Busnes Prosiect hwnnw yn rhoi manylion prynu, lesu neu fel arall unrhyw asedau ynghyd â gwaredu'r asedau hynny.

- 7.1.5 heb gymryd cyfrifoldeb am gyflawni unrhyw brosiect penodol o fewn y Cynllun Twf ac o fewn cyfyngiadau'r arian sydd wedi'i ddarparu iddo (fel rhan o Gostau'r Cyd-bwyllgor), bydd yn darparu'r gwasanaethau cefnogaeth sydd angen i hwyluso gwaith y Cyd-bwyllgor (a'i is-bwyllgorau a'i grwpiau a sefydlir yn unol â Chymalau 9.7.4 a 9.8), yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i wasanaethau cyllid, adnoddau dynol, cyfreithiol, TGCh, ystadau, rheoli gwybodaeth, archwilio mewnol a chaffael. Er osgoi amheuaeth, ni fydd darpariaethau'r Cymal 7.1.5 hwn yn llyffetheirio gallu'r Awdurdod Lletya i ymrwymo i drefniadau gydag unrhyw rai o'r Partïon eraill i ddarparu'r gwasanaethau uchod ar ei ran.
- 7.1.6 heb gymryd cyfrifoldeb am gyflawni unrhyw brosiect penodol o fewn y Cynllun Twf, darparu i Brif Swyddog Cyllid yr Awdurdod Lletya ("**Swyddog a151**") a'r Swyddog Monitro (neu eu dirprwyon a enwebir) (y "**Swyddog Monitro**") yn gweithredu, yn y drefn honno, fel Swyddog a151 a Swyddog Monitro'r Cyd-bwyllgor; ac
- 7.1.7 heb gyfyngu i'w rolau dan ddarpariaeth flaenorol y Cymal 7.1.7 hwn, bod â chyfrifoldeb ar gyfer, ond heb fod yn gyfyngedig i weinyddu materion ariannol y Cyd-bwyllgor (a'i is-bwyllgorau a'i grwpiau a sefydlir yn unol â Chymalau 9.7.4 a 9.8), yn cynnwys cyfrifo TAW, cadw cofnodion ariannol, sicrhau y paratoir cyfrifon blyneddol y Cyd-bwyllgor yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol a gwneud trefniadau ar gyfer archwilio'r Cyd-bwyllgor yn allanol.
- 7.1.8 defnyddio'r Swyddfa Rheoli Portffolio fel sydd wedi'i nodi yng Nghymal11 (Swyddfa Rheoli Portffolio).

8. DYLETSWYDDAU'R PARTÏON ERAILL

- 8.1 Ar gyfer oes y Cytundeb hwn, bydd y Partïon eraill yn gweithredu'n ddiwyd ac yn ddidwyll ym mhopeth a wnânt gyda'r Awdurdod Lletya a byddant yn gwneud ymdrech resymol i gynorthwyo'r Awdurdod Lletya i gyflawni rhwymedigaethau'r Partïon yng nghyswllt gweithredu'r Cynllun Twf a chyflawni'r Weledigaeth Twf drwy ac yn unol â'r Cytundeb hwn a'r holl ddeddfwriaeth berthnasol
- 8.1.1 yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i:-
- (a) Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015;
  - (b) Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011;
  - (c) unrhyw hysbysiad cydymffurfio a gyhoeddir dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 i unrhyw Barti unigol; a
  - (d) Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) 2001 (fel y'u diwygiwyd);
- 8.2 Cydnabyddir a chytunir y bydd rhwymedigaethau a chyfrifoldebau pob Parti yn rhwymo unrhyw endid olynol pe byddai unrhyw ad-drefnu Cynghorau neu Ymgynghorwyr yn digwydd.

9. CYD-BWYLLGOR

9.1 Sefydlu'r Cyd-bwyllgor

- 9.1.1 Mae'r Cynghorau wedi sefydlu'r Cyd-bwyllgor yn unol â'r Cytundeb hwn er dibenion:-
- (a) cydlynu'r gwaith o gynllunio a chyflawni'r Cynllun Twf a'r Weledigaeth Twf;
  - (b) rhoi cyfeiriad i strategaethau allweddol i gefnogi paragraff (a) uchod, yn benodol trafnidiaeth, sgiliau a chyflogaeth, datblygu'r economi a chynllunio defnydd tir;
  - (c) uno'r Partïon, cyrff eraill yn y sector cyhoeddus, elusennau a busnesau o amgylch diben cyffredin i gefnogi (a) uchod;

- (d) rhoi cyfeiriad i unrhyw is-bwyllgorau neu is-grwpiau y mae'r Cyd-bwyllgor yn dewis eu penodi yn cynnwys comisiynu tasgau neu brosiectau penodol;
- (e) cynnig prosiectau newydd i'w hystyried gan y Bwrdd Uchelgais fel rhan o'r Cynllun Twf i'w datblygu drwy Achos Busnes Prosiect yn unol â'r Cynllun Busnes Cyffredinol a'r Cytundeb hwn;
- (f) trafod prosiectau o'r fath i asesu p'un a oes cyfiawnhad am ddiwydrwydd dyladwy pellach a chyrraedd cytundeb ar y costau y dylid mynd iddynt wrth ymgymryd â gwaith arfarnu pellach;
- (g) cwblhau a chymeradwyo unrhyw Achosion Busnes Prosiect yn unol â Chymal 13;
- (h) adolygu'r OBP (a'i ddiweddarau os oes angen) yn unol â Chymal 13 (Achos Busnes);
- (i) gwneud yr holl benderfyniadau angenrheidiol i fwrw ymlaen â nodau ac amcanion y Weledigaeth Twf; ac
- (j) ymgymryd â'r swyddogaethau sydd wedi'u nodi yn Rhan 1, Atodlen 2 (Cylch Gorchwyl y Cyd-bwyllgor).0

9.1.2 Ni fydd gan y Cyd-bwyllgor y pŵer i gymeradwyo unrhyw Fater a Gedwir yn Ôl.

9.1.3 Mae'r Partïon yn cydnabod cynnwys cyd-bwyllgor corfforaethol yn y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau a gyflwynwyd ar 18 Tachwedd 2019 ac y gall y Partïon, lle nad ydynt wedi'u mandadu gan ddeddfwriaeth, ddewis ymgymryd â, neu beri ymgymryd ag adolygiad manwl i sefydlu canlyniadau llawn cyd-bwyllgor corfforaethol o'r fath ar gyfer y Cyd-bwyllgor yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) rwymedigaethau a chyfrifoldebau'r Cyd-bwyllgor a/neu'r Cynghorau a/neu'r Ymgynghorwyr dan y Cytundeb hwn, y Weledigaeth Twf, y Cynllun Twf ac unrhyw ddogfennaeth berthnasol arall. Bydd unrhyw benderfyniad i newid i gyd-bwyllgor corfforaethol yn "Fater a Gedwir i'r Cynghorau".

9.2 Rôl yr Ymgynghorwyr

9.2.1 Mae'r Cynghorau wedi gwahodd yr Ymgynghorwyr i gefnogi'r Cyd-bwyllgor i gynllunio a chyflawni'r Cynllun Twf a'r Weledigaeth Twf a chyflawni'r holl rwymedigaethau a chyfrifoldebau fel y nodir yn fwy penodol yn y Cytundeb hwn.

9.2.2 Cydnabyddir a chytunir y bydd yr Ymgynghorwyr, oddieithr y Bwrdd Cyflawni Busnes ac unrhyw Ymgynghorydd arall a benodir gan y Cyd-bwyllgor yn unol â'r Cytundeb hwn:

- (a) oll yn Barti i'r Cytundeb hwn;
- (b) yn Ymgynghorydd i'r Cyd-bwyllgor (ond nid yn aelod gweithredol ffurfiol);
- (c) â'r hawl i fynychu a siarad yng nghyfarfodydd y Cyd-bwyllgor ond ni fydd ganddynt hawliau pleidleisio ffurfiol yng nghyswllt unrhyw Fater i'r Cyd-bwyllgor a gyflwynir gerbron y Cyd-bwyllgor;
- (d) bydd gofyn iddynt, law yn llaw â'r Cynghorau, benderfynu ar unrhyw "Faterion a Gedwir yn Ôl"; ac
- (e) wedi cytuno i gyfrannu'n ariannol i'r Cyd-bwyllgor,

oll fel y nodir yn fwy penodol yn y Cytundeb hwn.

9.2.3 Cydnabyddir a chytunir mai dim ond Cymalau 9.2.2(b) a 9.2.2(c) sy'n berthnasol i'r Ymgynghorwyr nad ydynt yn llofnodwyr

- 9.2.4 Gall y Cyd-bwyllgor wahodd, yn ddarostyngedig i unrhyw ofynion rhesymol, (a'u tynnu oddi yno yn ddiweddarach) gyrff neu sefydliadau pellach i fod yn Ymgynghorwyr nad ydynt yn llofnodwyr (ond nid yn Barti i'r Cytundeb). Bydd unrhyw benderfyniad i benodi neu dynnu oddi yno yn ddiweddarach gyrff neu sefydliadau pellach fel Ymgynghorwyr sy'n llofnodwyr sydd neu a fydd yn Barti i'r Cytundeb i ddarparu cefnogaeth ariannol i'r Cyd-bwyllgor yn Fater a Gedwir yn Ôl.

9.3 Penodi Cyfarwyddwr Rhaglen

- 9.3.1 Mae'r Cyfarwyddwr Rhaglen wedi'i benodi gan y Cyd-bwyllgor i, ymhlith materion eraill:
- (a) gefnogi'r Cyd-bwyllgor i gyflawni ei rwymedigaethau a'i gyfrifoldebau dan y Cytundeb hwn;
  - (b) Arwain y Swyddfa Rheoli Portffolio
  - (c) cefnogi'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol
  - (d) mynychu cyfarfodydd y Cyd-bwyllgor a'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol;
  - (e) gwneud penderfyniadau Materion i'r Cyfarwyddwr Rhaglen fel y nodir yn Atodlen 1 (Matrics Penderfyniad); a0
  - (f) adrodd yn uniongyrchol i'r Cyd-bwyllgor.
- 9.3.2 Cyflogir y Cyfarwyddwr Rhaglen gan yr Awdurdod Lletya ar ran y Cyd-bwyllgor a chaiff unrhyw gost neu gyfrifoldeb y gyflogaeth honno eu cyfrifo fel Costau'r Cyd-bwyllgor a bydd yr Awdurdod Lletya yn eu hadfer gan y Cyd-bwyllgor.

9.4 Penodi Cynrychiolwyr i'r Cyd-bwyllgor

- 9.4.1 Bydd pob Parti yn penodi un (1) cynrychiolydd i'r Cyd-bwyllgor. Caiff y Cynghorau eu cynrychioli gan yr Arweinydd am y tro o bob Cyngor, a chaiff yr Ymgynghorwyr eu cynrychioli gan y Prif Weithredwr neu gyfatebol pob Ymgynghorydd, neu unrhyw berson arall o statws ac awdurdod digonol fel y mae'r Ymgynghorydd yn hysbysu'r Awdurdod Lletya.
- 9.4.2 Bydd gan bob Parti hawl o bryd i'w gilydd i benodi dirprwy a enwir ar gyfer ei gynrychiolydd a bydd yn hysbysu Swyddog Monitro'r Awdurdod Lletya o fewn un (1) mis calendr o'r Dyddiad Cychwyn am fanylion ei ddirprwy. Gall unrhyw ddirprwyon fynychu cyfarfodydd y Cyd-bwyllgor ond, yn achos dirprwy i Gyngor, ni fydd ganddynt hawl i siarad na phleidleisio mewn cyfarfodydd oni bai bod y prif gynrychiolydd cyfatebol yn absennol ac, yn achos dirprwy i Ymgynghorydd, ni fydd ganddynt hawl i siarad mewn cyfarfodydd oni bai bod y prif gynrychiolydd cyfatebol yn absennol. Rhaid i Ddirprwyon fod o statws ac awdurdod digonol i ymgymryd â'r rôl.
- 9.4.3 Ar eu disgresiwn, gall y Partïon ddisodli eu cynrychiolwyr (a'u dirprwyon perthnasol) ar yr amod bod hyn ar yr un sail â'r sawl a benodwyd yn wreiddiol ac ar yr amod na chaiff yr un cynrychiolydd ei symud na'i ddisodli gan unrhyw Barti heb i'r Parti hwnnw roi rhybudd ysgrifenedig ymlaen llaw cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol.
- 9.4.4 Bydd Cadeirydd y Cyd-bwyllgor yn gynrychiolydd Cyngor a benodir i'r Cyd-bwyllgor a chaiff ei benodi'n flynyddol o blith aelodau Cyngor gan y Cyd-bwyllgor yn y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol. Ni fydd gan y Cadeirydd bleidlais fwrw.
- 9.4.5 Bydd Is-gadeirydd y Cyd-bwyllgor yn gynrychiolydd Cyngor a benodir i'r Cyd-bwyllgor a chaiff ei benodi'n flynyddol o blith aelodau Cyngor gan y Cyd-bwyllgor yn y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol. Ni fydd gan yr Is-gadeirydd bleidlais fwrw a'i rôl ef/hi fydd i ymgymryd â rôl y cadeirydd pan fo'r cadeirydd yn absennol.

- 9.4.6 Gall pob Parti, ar ei ddisgresiwn, newid ei gynrychiolydd (a'i ddirprwy priodol) a benodir i'r Cyd-bwyllgor, ar yr amod:-
- (a) bod ganddynt, bob amser, gynrychiolydd wedi'i benodi i'r Cyd-bwyllgor yn unol â'r rolau sydd wedi'u hadnabod yn Rhan 1, Atodlen 2 (Cylch Gorchwyl y Cyd-bwyllgor);0
  - (b) nad oes gan yr olynnydd statws nac awdurdod is na'r hyn sydd wedi'i nodi yn Rhan 1, Atodlen 2 (Cylch Gorchwyl y Cyd-bwyllgor) oni bai y cytunir fel arall gan y Partïon; a0
  - (c) chaiff manylion unrhyw gynrychiolydd o'r fath eu rhannu gyda'r Partïon eraill yn ysgrifenedig, er mwyn diweddarau'r manylion perthnasol sydd wedi'u nodi yn 9.4.1 a 9.4.4 uchod

9.5 Cyfarfodydd y Cyd-bwyllgor

- 9.5.1 Oni bai bod y Cyd-bwyllgor yn penderfynu fel arall (e.e. os pennir nad oes angen cyfarfod), bydd y Cyd-bwyllgor yn cyfarfod naill ai bob yn ail fis neu fel sydd angen yn unol ag amserlen cyflawni'r Cynllun Twf neu'r Weledigaeth Twf. Caiff Cyfarfodydd Arferol eu cynnull yn unol â "Chalendr o Gyfarfodydd" i'w gymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor ac wedi rhoi'r hysbysiad statudol angenrheidiol (i'w gyhoeddi drwy'r Awdurdod Lletya) i drafod Materion i'r Cyd-bwyllgor y cyfeirir atynt yn Atodlen 1 (Polisi Dirprwyo) a Phennaeth Gwasanaethau Democraidd yr Awdurdod Lletya fydd y "Swyddog Priodol" ar gyfer cynnull cyfarfodydd.0
- 9.5.2 Disgwylir i bob Cyngor a phob Ymgynghorydd fynychu holl gyfarfodydd y Cyd-bwyllgor lle bo hynny'n bosib.
- 9.5.3 Gall unrhyw Gyngora /neu Ymgynghorydd, drwy gais ysgrifenedig a wneir i'r Awdurdod Lletya ddim hwyrach na 15 (pymtheg) diwrnod gwaith clir cyn dyddiad y cyfarfod, ofyn i fater gael ei ystyried yng nghyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor. Bydd y cais hwnnw yn cynnwys crynodeb o'r mater a'r penderfyniad, os o gwbl, a geisir.
- 9.5.4 Bydd yr Awdurdod Lletya yn sicrhau y caiff yr holl raglenni a'r wybodaeth berthnasol a'r adroddiadau yng nghyswllt cyfarfod y Cyd-bwyllgor eu dosbarthu'n amserol a beth bynnag yn unol â gofynion deddfwriaethol.
- 9.5.5 Gall unrhyw gynrychiolydd ofyn i'r Cadeirydd ar ddechrau cyfarfod y Cyd-bwyllgor i eitem frys gael ei hychwanegu i'r rhaglen, os yw ef neu hi yn ystyried bod angen ystyried mater ar frys, ond mater i'r Cadeirydd benderfynu a yw am ei gynnwys fydd hyn.

9.6 Penderfyniadau Cyd-bwyllgor

- 9.6.1 Y cworwm angenrheidiol i gyfarfod y Cyd-bwyllgor fydd cynrychiolydd neu ddirprwy o o leiaf 4 (pedwar) Cyngor.
- 9.6.2 Yng nghyfarfodydd y Cyd-bwyllgor bydd gan bob cynrychiolydd neu ddirprwy priodol (yn absenoldeb y cynrychiolydd perthnasol) o bob Cyngor yn unig 1 (un) bleidlais.
- 9.6.3 Yng nghyfarfodydd y Cyd-bwyllgor, bydd gan bob cynrychiolydd neu ddirprwy priodol (yn absenoldeb y cynrychiolydd perthnasol) o bob Ymgynghorydd yr hawl i gynghori'r Cyd-bwyllgor ar benderfyniadau a chaiff eu barn ei chofnodi gan y Cyd-bwyllgor. Er nad oes bwriad i'r Ymgynghorwyr gael hawliau pleidleisio ffurfiol, bydd y Cyd-bwyllgor yn ystyried unrhyw farn neu sylw a wneir gan yr Ymgynghorwyr ac os nad yw'r Ymgynghorwyr yn cytuno gyda phenderfyniad arfaethedig, bydd y Cyd-bwyllgor yn ystyried (gan ymddwyn yn ddiwyll) datgan bod mater yn Fater Heb ei Ddatrys gan y Cyd-bwyllgor (fel y nodir yn fwy penodol yng Nghymal 9.6.5 isod).

9.6.4 Gwneir penderfyniadau yng nghyfarfodydd y Cyd-bwyllgor drwy bleidlais fwyafrif syml o'r cynrychiolwyr (neu ddirprwyon fel sy'n briodol) o'r Cynghorau sy'n bresennol, ar yr amod os:-

- (a) yw'r pleidleisiau'n gyfartal (h.y. sefyllfa ddi-ddatrys); neu
- (b) bod dau Gyngor a/neu Ymgynghorydd neu fwy yn gwneud cais o'r fath yn y cyfarfod,

caiff y penderfyniad hwnnw ei ddatgan fel Mater Heb ei Ddatrys gan y Cyd-bwyllgor ac ymdrinnir ag ef yn unol â Chymal 9.6.5.

9.6.5 Os, mewn cyfarfod o'r Cyd-bwyllgor, nad yw mater yn derbyn penderfyniad, caiff y mater hwnnw ("**Mater Heb ei Ddatrys gan y Cyd-bwyllgor**") ei ohirio er mwyn ei ystyried yng nghyfarfod arferol nesaf y Cyd-bwyllgor, neu adeg gynharach o'r fath fel y cytunir. Os, yng nghyfarfod y Cyd-bwyllgor sydd wedi'i ail-gynnull, y bydd angen pleidlais fwyafrif syml o'r cynrychiolwyr (neu'r dirprwyon fel sy'n briodol) gan y Cynghorau sy'n bresennol yn unig, ar unrhyw benderfyniadau sy'n ymwneud â Mater Heb ei Ddatrys gan y Cyd-bwyllgor, ar yr amod na fydd cytundeb ar y Mater Heb ei Ddatrys gan y Cyd-bwyllgor ac ni chaiff ei weithredu gan y Cyd-bwyllgor os yw'r pleidleisiau'n gyfartal (h.y. sefyllfa ddi-ddatrys). Er osgoi amheuaeth, ni fydd gan yr Ymgynghorwyr hawl i ddatgan bod Mater Heb ei Ddatrys gan y Cyd-bwyllgor yn parhau'n Fater Heb ei Ddatrys gan y Cyd-bwyllgor yng nghyfarfod y Cyd-bwyllgor sydd wedi'i ail-gynnull.

9.6.6 Bydd yr Awdurdod Lletya yn cyhoeddi rhybudd o benderfyniadau'r Cyd-bwyllgor a'i is-bwyllgorau yn unol â gofynion Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) 2001 (fel y'u diwygiwyd) 2002/1385 a bydd yn cyflwyno copi o'r rhybudd dywededig i Bennaeth Gwasanaethau Democraidd pob Cyngor a'r Ymgynghorwyr i'r Cyd-bwyllgor o fewn yr amserlen sydd wedi'i nodi yn ei reolau sefydlog.

9.7 Gweithdrefnau'r Cyd-bwyllgor

9.7.1 Bydd pob Parti yn darparu'r holl wybodaeth sy'n rhesymol ofynnol ar gais gan y Cyd-bwyllgor i'r Cyfarwyddwr Rhaglen, a byddant yn cydymffurfio ag unrhyw benderfyniadau gan y Cyd-bwyllgor i ofyn am wybodaeth o'r fath.

9.7.2 Bydd pob Parti yn ymgynghori â'r Partïon eraill i sicrhau bod y materion dydd i ddydd sy'n ymwneud â chyflawni rhwymedigaethau'r Partïon yng nghyswllt cyflawni'r Cynllun Twf yn mynd yn eu blaen yn ddiwyd.

9.7.3 Os yw Parti yn dymuno darparu unrhyw wybodaeth a/neu gyflwyno hysbysiad neu orchymyn ar y Cyd-bwyllgor, dylid cyflwyno'r rhain i'r Cyfarwyddwr Rhaglen yn unol â Chymal 27 (Hysbysiadau) ac Atodlen 3 (Manylion y Partïon). Bydd y Cyfarwyddwr Rhaglen yn cadw cofnod o'r holl wybodaeth, hysbysiadau a gorchmynion a dderbynnir a bydd yn diweddarau pob cynrychiolydd yn brydlon.

9.7.4 Mae'r Partïon yn cydnabod ac yn cytuno y bydd y Cyd-bwyllgor, oddieithr fel yr amrywir gan y Cytundeb hwn, yn mabwysiadu (fel sy'n briodol) reolau sefydlog y Weithrediaeth, rheolau sefydlog contract, rheolau gweithdrefnau ariannol ac unrhyw bolisiau a gweithdrefnau perthnasol eraill cyffredinol yr Awdurdod Lletya ar gyfer ac ar ran y Partïon wrth gyflawni ei rwymedigaethau dan y Cytundeb hwn a bod Swyddog a151 a Swyddog Monitro'r Awdurdod Lletya (neu eu dirprwyon a enwebir) yn gweithredu, yn y drefn honno, fel Swyddog a151 a Swyddog Monitro'r Cyd-bwyllgor.

9.7.5 Mae'r Ymgynghorwyr yn cydnabod ac yn cytuno y bydd eu cynrychiolydd neu ei ddirprwy yn cydymffurfio â thelerau Cod Ymddygiad y GA ac mae'r Cynghorau'n cydnabod ac yn cytuno y bydd eu cynrychiolydd neu ei ddirprwy yn cydymffurfio â Chod Ymddygiad Aelodau perthnasol y Cyngor y maent yn ei gynrychioli.

9.8 Gall y Cyd-bwyllgor Ddirprwyo

9.8.1 Gall y Cyd-bwyllgor ddirprwyo unrhyw rai o'r pwerau sydd wedi'u rhoi iddo dan y Cytundeb hwn fel "Materion i'r Cyd-bwyllgor" neu sy'n ffurfio rhan o'i gylch gorchwyl yn unol â Rhan 1 (Cylch Gorchwyl y Cyd-bwyllgor):-**Error! Reference source not found.**

(a) i is-bwyllgor neu swyddog o un o'r cynghorau; a/neu

(b) i'r Cyfarwyddwr Rhaglen;

i'r graddau, mewn perthynas â'r materion hynny y cyfeirir atynt yn y Cymal 9.8.1 hwn ac ar yr amodau a'r telerau hynny yr ystyria'n addas o bryd i'w gilydd (yn amodol ar unrhyw gyfyngiadau y gellid eu gosod ar ddirprwyo o'r fath gan y Cyd-bwyllgor).

9.8.2 Gall y Cyd-bwyllgor ganiatáu y bydd dirprwyo fel hyn yn awdurdodi dirprwyo pwerau'r Cyd-bwyllgor ymhellach yn awtomatig, gan unrhyw berson y maent wedi'u dirprwyo iddo, ar yr amod bod y Cyd-bwyllgor yn nodi hyn yn benodol o fewn awdurdod dirprwyo o'r fath.

9.8.3 Gall y Cyd-bwyllgor ddiddymu unrhyw ddirprwyo yn gyfan gwbl neu'n rhannol, neu addasu'r amodau a thelerau unrhyw bryd.

9.9 Is-bwyllgorau ac Is-grwpiau

9.9.1 Gall y Cyd-bwyllgor greu is-bwyllgorau, is-grwpiau, cyrff rheoli prosiect neu gerbydau pwrpas arbennig (yn amodol ar yr angen i sicrhau cymeradwyaeth ar gyfer cwmni masnachu awdurdod lleol a sefydlir dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 fel Mater a Gedwir yn Ôl) fel y gwêl yn dda o bryd i'w gilydd er mwyn cefnogi a chyflawni ei Gylch Gorchwyl a gynhwysir yn Rhan 1 o Atodiad 2 (Cylch Gorchwyl)

9.9.2 Rhaid i is-bwyllgorau y mae'r Cyd-bwyllgor yn dirprwyo unrhyw rai o'i bwerau iddynt ddilyn gweithdrefnau sy'n seiliedig gyhyd ag sy'n berthnasol ar y darpariaethau hynny yn y Cytundeb hwn sy'n llywodraethu'r Cyd-bwyllgor wrth wneud penderfyniadau.

9.9.3 Bydd y Cyd-bwyllgor yn sefydlu aelodaeth, rheolau gweithdrefn a chylch gorchwyl yr holl is-bwyllgorau neu is-grwpiau neu gyrff rheoli prosiect er mwyn, ymhlith materion eraill, egluro eu rôl briodol ac ystod y dirprwyo a gaiff ei gymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor.

9.9.4 Drwy ac yn unol â GA1, sefydlodd y Cyd-bwyllgor [Is-bwyllgor Trafnidiaeth] a chaiff cylch gorchwyl yr [Is-bwyllgor Trafnidiaeth], yn amodol ar bwerau'r Cyd-bwyllgor i amrywio neu ddiddymu dirprwyo o'r fath yn unol â chymal 9.8 uchod, ei nodi yn Rhan 4, Atodlen 2.0

9.9.5 Cydnabyddir a chytunir gan y Partïon y bydd yr is-bwyllgorau neu'r grwpiau y cyfeirir atynt yn y Cytundeb hwn:

(a) yn ymgymryd â nifer o swyddogaethau yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i rheoli rhaglen a phrosiect, craffu, herio a/neu wasanaethau ymgynghori yn unol â'u cylch gorchwyl; ac

(b) ni fydd ganddynt unrhyw bwerau dirprwyedig i wneud penderfyniadau (oni bai y cymeradwyir hynny'n benodol fel arall gan y Cyd-bwyllgor).

10. GRŴP CEFNOGAETH WEITHREDOL

10.1 Sefydlu'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol

10.1.1 Drwy ac yn unol â GA1, sefydlodd y Partïon y Grŵp Cefnogaeth Weithredol i gefnogi'r Cyd-bwyllgor a rhoi cyfarwyddyd a chynghori i'r Swyddfa Rheoli Portffolioar weithredu penderfyniadau'r Cyd-bwyllgor fel y nodir yn fwy penodol yn Rhan 2, Atodlen 2 (Cylch Gorchwyl y Grŵp Cefnogaeth Weithredol).0

10.1.2 Mae'r Cyfarwyddwr Rhaglen wedi'i benodi gan y Cyd-bwyllgor ac mae'n gyfrifol am gynghori'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol ac arwain y Swyddfa Rheoli Portffolioi gefnogi'r Cyd-bwyllgor i gyflawni ei rwymedigaethau a'i gyfrifoldebau dan y Cytundeb hwn. Bydd y Cyfarwyddwr Rhaglen yn adrodd yn uniongyrchol i'r Cyd-bwyllgor.

10.2 Penodi Cynrychiolwyr i'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol

10.2.1 Yn unol â chylch gorchwyl y Grŵp Cefnogaeth Weithredol, bydd pob Parti yn penodi un cynrychiolydd o blith uwch swyddogion i'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol. Bydd y cadeirydd yn gynrychiolydd fel y penna'r Cyd-bwyllgor o bryd i'w gilydd a fydd yn gyfrifol am arwain y Grŵp Cefnogaeth Weithredol. Caiff y cadeirydd ei ail-benodi bob dwy flynedd.

10.2.2 Bydd gan bob Parti hawl, o bryd i'w gilydd, i benodi dirprwy i'w uwch swyddog a bydd gan y dirprwy hwn (ym mhob achos) yr hawl i fynychu cyfarfodydd y Grŵp Cefnogaeth Weithredol yn lle'r uwch swyddog.

10.2.3 Ar eu disgrisiwn, bydd y Partïon yn disodli eu cynrychiolwyr (a'u dirprwyon perthnasol) a benodir i'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol ar yr amod bod hyn ar yr un sail â'r sawl a benodwyd yn wreiddiol ac ar yr amod na chaiff yr un uwch swyddog o'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol ei symud na'i ddisodli gan unrhyw Barti heb i'r Parti hwnnw roi rhybudd ysgrifenedig ymlaen llaw cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol a beth bynnag o fewn deg (10) Diwrnod Busnes o'i fwriad i symud neu ddisodli'r cynrychiolydd hwnnw.

10.2.4 [Er osgoi amheuaeth, caiff y Costau Mewnol a geir gan y Cynghorau a'r Ymgynghorwyr wrth ddarparu'r cynrychiolwyr hynny yn cael eu cyfrifo fel a ganlyn:

- (a) mewn perthynas â'r Cyfarwyddwr Rhaglen, bydd Cymal 9.3.2 (Penodi'r Cyfarwyddwr Rhaglen) yn berthnasol; 9.3.2
- (b) bydd pob cynrychiolydd uwch swyddog (a'r dirprwyon) yn cael eu cyflogi gan eu Cyngor neu Ymgynghorydd eu hunain (fel sy'n briodol), ym mhob achos arall, bydd Cymal 15.2 (Costau Mewnol) yn berthnasol.0
- (c) mewn perthynas â'r Swyddog a151 a'r Swyddog Monitro, caiff y Costau Mewnol eu cyfrifo fel Costau'r Cyd-bwyllgor a bydd yr Awdurdod Lletya yn eu hadfer gan y Cyd-bwyllgor; a
- (d) mewn perthynas â chynrychiolwyr eraill, rhagwelir y caiff y rhain eu cyfrifo gan yr endidau eu hunain oni bai eu cytunir a codir am y costau hyn i'r Awdurdod Lletya a/neu'r Cyd-bwyllgor a, dan yr amgylchiadau hynny, cânt eu cyfrifo fel Costau'r Cyd-bwyllgor.]⁵

10.3 Cyfarfodydd y Grŵp Cefnogaeth Weithredol

10.3.1 Bydd y Grŵp Cefnogaeth Weithredol yn cyfarfod fel sydd angen yn unol â'r amserlen ar gyfer y Cynllun Twf a'r Weledigaeth Twf a gofynion cylch cyfarfodydd y Cyd-bwyllgor, Penderfyniadau'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol

10.3.2 Ni fydd gan y Grŵp Cefnogaeth Weithredol unrhyw bwerau i wneud penderfyniadau yn unol â'r Cytundeb hwn.

11. SWYDDFA RHEOLI PORTFFOLIO

11.1 Sefydlu'r Swyddfa heoli Portffolio

11.1.1 Drwy ac yn unol â GA1, sefydlodd y Cyd-bwyllgor Swyddfa Rheoli Portffolioi gynorthwyo'r Cyd-bwyllgor i weithredu'r Cynllun Twf a'r Weledigaeth Twf, i gysylltu â'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol a chymryd cyfarwyddyd ganddynt ac ymgymryd â gwaith rheoli dydd i ddydd

swyddogaethau'r Cyd-bwyllgor fel y nodir yn fwy penodol yn Rhan 3, Atodlen 2 (Cylch Gorchwyl y Swyddfa Rhaglen). Drwy ymuno yn y gytundeb yma mae'r Partïon hefyd yn cadarnhau a derbyn newid enw y Swyddfa Rheoli Rhaglen i'r Swyddfa Rheoli Portffolio er adlewyrchu ei gylch gorchwyl a swyddogaeth. 0

11.1.2 Mae'r Cyfarwyddwr Rhaglen wedi'i benodi gan y Cyd-bwyllgor ac mae'n gyfrifol am arwain y Swyddfa Rheoli Portffolioi gefnogi'r Cyd-bwyllgor i gyflawni ei rwymedigaethau a'i gyfrifoldebau dan y Cytundeb hwn. Bydd y Cyfarwyddwr Rhaglen yn adrodd yn uniongyrchol i'r Cyd-bwyllgor.

11.2 Penodi unigolion i'r Swyddfa Rhaglen

11.2.1 Bydd y Swyddfa Rheoli Portffolioyn cynnwys y Cyfarwyddwr Rhaglen a swyddi eraill fel y mae'r Cyd-bwyllgor yn eu cymeradwyo o bryd i'w gilydd

11.2.2 Bydd yr Awdurdod Lletya, yn gweithredu ar gyfarwyddiadau'r Cyd-bwyllgor neu'r Cyfarwyddwr Rhaglen (yn dilyn unrhyw benderfyniad a wneir gan y Cyd-bwyllgor ynghylch hynny), yn cyflogi pob un o'r swyddogion ac unrhyw unigolion eraill y cytunir arnynt yn unol â Chymal 11.2 (Swyddfa Rhaglen) er mwyn ffurfio'r Swyddfa Rheoli Portffolioa chaiff unrhyw gost neu gyfrifoldeb y gyflogaeth honno eu cyfrifo fel Costau'r Cyd-bwyllgor a bydd yr Awdurdod Lletya yn eu hadfer gan y Cyd-bwyllgor.

11.2.3 Caiff yr holl staff a gyflogir yn y Swyddfa Rheoli Portffolioeu penodi ar yr amodau a thelerau cyflogaeth, yn cynnwys, er osgoi amheuaeth, tâl a graddfa'r Awdurdod Lletya.

11.3 Gwneud Penderfyniadau gan y Cyfarwyddwr Rhaglen a'r Swyddfa Rhaglen

11.3.1 Bydd y Cyfarwyddwr Rhaglen yn penderfynu ar Faterion i'r Cyfarwyddwr Rhaglen fel y nodir yn Atodlen 1, ond gall, lle bo hynny'n briodol, ddirprwyo penderfyniadau o'r fath i staff os yw hynny'n briodol o ystyried eu rôl a lefel eu swydd. 0

12. ARCHWILIO A CHRAFFU

12.1 Bydd yr Awdurdod Lletya yn gyfrifol am ddarparu gwasanaethau archwilio mewnol i'r Cyd-bwyllgor a bydd adroddiadau archwilio yng nghyswllt y Cyd-bwyllgor yn cael eu hystyried gan ei bwyllgor archwilio yn unol â'i reolau a'i arferion arferol. Bydd yn gwneud ei argymhellion i'r Cyd-bwyllgor neu'r Cyfarwyddwr Rhaglen fel y gwêl yn briodol. Caiff y Cyfarwyddwr Rhaglen wybod yn ysgrifenedig am fwriad i adrodd unrhyw beth i'r Pwyllgor Archwilio. Er osgoi amheuaeth, caiff adroddiad archwilio mewnol blynyddol ei gyflwyno gan Reolwr Archwilio'r Awdurdod Lletya i'r Cyd-bwyllgor.

12.2 Bydd y Cyd-bwyllgor a'i Is-bwyllgorau yn ddarostyngedig i drosolwg gan unrhyw rai o Bwyllgorau Craffu perthnasol y Cynghorau a bydd y rhain yn digwydd yn unol â'r Protocol Craffu a nodir yn Atodlen 3 (Protocol Craffu) yn unig.

12.3 Os caiff penderfyniad ei alw i mewn gan un neu fwy o'r Cynghorau, cydnabyddir a chytunir y bydd gweithrediad penderfyniad o'r fath, oddieithr yn achos materion y pennir eu bod yn Faterion Brys yn unol â'r Protocol Craffu, eu hatal gan y Cyd-bwyllgor hyd nes bydd deilliant y galw i mewn wedi'i gyfathrebu i'r Cyd-bwyllgor a'i ystyried ganddo yn unol â'r Protocol Craffu.

13. CYNLLUN BUSNES

13.1 OBP

13.1.1 Mae'r penderfyniad i gymeradwyo a mabwysiadu'r OBP yn "Fater a Gedwir yn Ôl".

13.1.2 Mae'r Partïon wedi paratoi a mabwysiadu ar ddyddiad y Cytundeb hwn gynllun busnes cyffredinol 5 (pum) mlynedd (yr "OBP") sydd, ymhlith materion eraill, yn nodi amcanion a blaenoriaethau'r Partïon er mwyn cyflawni'r Cynllun Twf ac mae wedi'i atodi yn Atodlen 10 (OBP) i'r Cytundeb hwn. 0

13.2 OBP wedi'i Ddiweddaru

- 13.2.1 Gellir adolygu'r OBP unrhyw bryd gan y Cyd-bwyllgor os oes angen yn unol â Chymal 13.4 (Achos Busnes Prosiect) neu caiff ei adolygu'n flynyddol o leiaf (a'i ddiweddaru os oes angen) ddim cynharach na thri (3) mis a ddim hwyrach nag un (1) mis cyn diwedd y Cyfnod Cyfrifyddu perthnasol yn unol â'r Cymal hwn.
- 13.2.2 Yn dilyn adolygiad o'r fath a dim ond os oes angen diwygiadau, bydd y Swyddfa Rheoli Portffolio, ar y cyd â'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol, yn paratoi, yn cwblhau, yn cytuno (gan weithredu er budd gorau'r Cyd-bwyllgor) ac yn argymhell i'w fabwysiadu i'r Cyd-bwyllgor OBP drafft wedi'i ddiweddaru ar gyfer y pum mlynedd dilynol i ymgorffori unrhyw ddiwygiadau arfaethedig ar yr amod bod yr OBP bob amser yn parhau'n gyson gydag Achosion Busnes Portffolio, Rhaglen ac unrhyw Achosion Busnes Prosiect unrhyw Brosiectau Cymeradwy.
- 13.2.3 Mae'r penderfyniad i gymeradwyo a mabwysiadu unrhyw OBP wedi'i ddiweddaru yn "Fater i'r Cyd-bwyllgor" oddieithr i'r graddau bod unrhyw ddiweddariad o'r fath gyfystyr â newid materol yng nghynnwys yr Achosion Busnes Portffolio, Rhaglen neu unrhyw Achosion Busnes Prosiect unrhyw Brosiectau Cymeradwyo ac, os felly, bydd y penderfyniad i gymeradwyo a mabwysiadu'r OBP wedi'i ddiweddaru yn "Fater a Gedwir yn Ôl".
- 13.2.4 Bydd y Cyd-bwyllgor (neu, os yw unrhyw ddiweddariad gyfystyr â newid materol, pob un o'r Partïon (fel sy'n briodol)) yn ymdrechu'n rhesymol i geisio cytuno'r OBP drafft hwnnw a'i fabwysiadu fel yr OBP ffurfiol o fewn 60 (chwedeg) Diwrnod Busnes o'r dyddiad y caiff ei ddsbarthu gyntaf i'r Cyd-bwyllgor neu ddyddiad arall fel y cytunwyd gan y Cyd-bwyllgor.
- 13.2.5 Bydd yr OBP wedi'i ddiweddaru yn unol â Chymal 13.2.4 (gydag unrhyw ddiwygiadau iddo fel y cytunir gan y Cyd-bwyllgor neu fel "Mater a Gedwir yn Ôl" (fel sy'n briodol)) yn disodli'r OBP cyfredol ar y pryd fel yr OBP ffurfiol ar yr hwyraf o:
- (a) diwedd yr OBP cyfredol ar y pryd; a
  - (b) dyddiad cymeradwyaeth y Cyd-bwyllgor iddo yn unol â Chymal 9 (Cyd-bwyllgor) neu, fel sy'n briodol, y dyddiad y caiff yr OBP wedi'i ddiweddaru ei gymeradwyo gan y Partïon fel "Mater a Gedwir yn Ôl".
- 13.2.6 Hyd nes y bydd wedi'i ddisodli yn unol â Chymal 13.2.4, bydd yr OBP sydd wedi'i fabwysiadu fwyaf diweddar fel yr OBP ffurfiol yn parhau i fod yn OBP rhwymol ffurfiol.
- 13.2.7 Os nad yw'r OBP drafft a ddsberthir dan Gymal 13.2.2 wedi'i gymeradwyo eto gan y Cyd-bwyllgor neu, os yw unrhyw ddiweddariad gyfystyr â newid materol, pob un o'r Partïon (fel sy'n berthnasol), erbyn y dyddiad chwe (6) mis calendr yn dilyn y dyddiad y caiff ei ddsbarthu gyntaf i'r Cyd-bwyllgor, pennir bod y mater yn Fater Heb ei Ddatrys gan y Cyd-bwyllgor a bydd Cymal 9.6.5 (Cyd-bwyllgor) yn berthnasol neu os bydd y gymeradwyaeth honno i'w rhoi fel "Mater a Gedwir yn Ôl", pennir nad yw'r OBP wedi'i gymeradwyo yn dilyn y cyfnod chwe (6) mis hwnnw.

13.3 Achosion Busnes Portffolio a Rhaglenni

- 13.3.1 Mae'r Cyd-bwyllgor yn rhagweld gweithredu rhwymedigaethau'r Partïon mewn perthynas â'r Cynllun Twf drwy bum Rhaglen a fydd oll yn cynnwys nifer o Brosiectau. Bydd gan bob un o'r Rhaglenni Achos Busnes Rhaglen a bydd gan y Brosiectau oll Achos Busnes Prosiect.
- 13.3.2 Mae'r Achos Busnes Portffolio yn ymdrin â'r holl Gynllun Twf ac fe'i cefnogir gan bob un o'r pum (5) Achos Busnes Rhaglen sydd oll yn ddarostyngedig i gymeradwyaeth gan Lywodraethau'r DU a Chymru a'r Cyd Bwyllgor ac maent yn darparu manylion i Lywodraethau'r DU a Chymru ynghylch sut mae'r Cyd-bwyllgor yn bwriadu cyflawni'r Cynllun Twf.

- 13.3.3 Bydd Cynllun Busnes Rhaglen, ymhlith materion eraill, yn ymdrin â'r isod:
- (a) sut mae'r Rhaglen yn cyfrannu i amcanion gwariant cyffredinol y portffolio a'r OBP;
  - (b) sut mae'r Rhaglen yn cyd-fynd â'r Weledigaeth Twf a strategaethau Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU rhanbarthol perthnasol eraill;
  - (c) manylion penodol ynghylch effaith economaidd y Rhaglen; a
  - (d) manylion penodol ynghylch goblygiadau ariannol y Rhaglen.
- 13.3.4 Caiff yr OBP a'r Achosion Busnes Prosiectau eu datblygu a'u cymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor yn unol â'r Cytundeb hwn. Yr OBP yw cynllun cyffredinol y Bwrdd Uchelgais (gan ystyried yr Achosion Busnes Portffolio a Rhaglen) ac mae'r Cynlluniau Busnes Prosiectau yn mynd i lawr i fanylder pob un o'r Prosiectau arfaethedig i'w datblygu a'u cymeradwyo yn unol â'r Cytundeb hwn.

13.4 **Achosion Busnes Prosiectau**

- 13.4.1 Bydd yr Achos Busnes Prosiect yn cyd-fynd â'r OBP a'r Achos Busnes Rhaglen perthnasol a bydd yn parhau'n gyson gyda'r Cynllun Twf a'r Weledigaeth Twf a thelerau'r Cytundeb hwn.
- 13.4.2 Cydnabyddir a chytunir bod Achosion Busnes Prosiectau wedi'u cychwyn ar gyfer nifer o Brosiectau a bydd y Swyddfa Rheoli Portffolioyn parhau i ddatblygu'r rhain ar y cyd â'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol i'w cymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor erbyn y dyddiadau a osodir gan y Cyd-bwyllgor.
- 13.4.3 Mae cymeradwyo Achos Busnes Prosiect yn Fater i'r Cyd-bwyllgor yn unol a Cymal 14 (Y Broses Cymeradwyo). Unwaith y bydd Achos Busnes Prosiect y Prosiect wedi'i gymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor, yn unol a Cymal 14 (Y Broses Cymeradwyo)bydd y Prosiect yn "Brosiect Cymeradwy".
- 13.4.4 Bydd y Cynllun Busnes Prosiect yn cynnwys ymysg materion eraill yr eitemau a gynhwysir o fewn Cymal 15.5.4(f)(Cyfraniadau Cynghorau a Chyfraniadau Ymgynhorwyr).

13.5 **Monitro Cynnydd**

- 13.5.1 Bydd y Swyddfa Rheoli Portffolio , ar y cyd â'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol, yn paratoi (neu'n caffael y gwaith o baratoi) adroddiad chwarterol byr a fydd yn adolygu'r cynnydd sydd wedi'i wneud yn y Chwarter blaenorol yn erbyn yr OBP ac unrhyw Achos Busnes Prosiect (yr "**Adroddiad Chwarterol**") a chaiff ei ddsbarthu i'r Cyd-bwyllgor a phob Parti o fewn 1 (un) mis calendr yn dilyn diwedd y Chwarter blaenorol.
- 13.5.2 Caiff yr Adroddiad Chwarterol ei adolygu'n rheolaidd yng Nghyfarfodydd y Cyd-bwyllgor.
- 13.5.3 Os, yn unrhyw Gyfarfod y Cyd-bwyllgor, yw unrhyw rai o'r Cynghorau a/neu'r Ymgynghorwyr yn credu bod methiant materol wedi bod o'r Cynghorau a/neu'r Ymgynghorwyr a/neu'r Cyd-bwyllgor i gydymffurfio â'r OBP a/neu Achos Busnes Prosiect, bydd y Cyd-bwyllgor yn trafod camau priodol i gywiro'r methiant perthnasol ar unwaith a/neu liniaru effeithiau'r methiant hwnnw gyhyd ag sy'n bosib.

14. PROSES GYMERADWYO⁶⁷

- 14.1 Bydd y Cyd Bwyllgor yn gyfrifol am reoli y rhestr Prosiectau (cyfredol a newydd) i'w hystyried a datblygu ar gyfer cyflawni y Cynllun Twf fel yr amlygir yn fwy manwl yr OBP ac yn dilyn gwerthusiad yn rhoi cymeradwyaeth gychwynnol i'r Noddwr Prosiect i ymgymryd a sicrwydd priodoldeb pellach a chychwyn ar ddatblygu Achos Busnes Prosiect ar gyfer y Prosiect.
- 14.2 Yn dilyn y fath gymeradwyaeth gychwynnol mae proses tri cam i'w ddilyn ar gyfer Prosiect er dod yn "Brosiect Cymeradwy" a derbyn Cyfraniadau Cynllun Twf yn y modd y nodir isod:
- 14.2.1 Yn dilyn y gymeradwyaeth gychwynnol caiff Achos Busnes Prosiect potensial ei ddatblygu gan y Noddwr Prosiect ar gyfer y Prosiect gan ddilyn y Model Busnes Pum Achos a chyd fynd gyda Green Book Guidance a ddatblygwyd gan LIC a TEM a gweithio r y cyd gyda'r SWYDDFA Rheol Portffolio gyda chynghor gan ymgynghorwyr allanol
- 14.2.2 bydd yr Achos Busnes Prosiect yn destun adolygiad porth allanol ar adegau y cytunir arnynt yn ystod y gwaith o'i ddatblygu.
- 14.2.3 caiff yr Achos Busnes Prosiect ei asesu a'i gymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor fel Mater i'r Cyd-bwyllgor fel y nodir yn fwy penodol yng Nghymal 13.4 (Achosion Busnes Prosiectau); ac dod yn "Brosiect Gymeradwy" yn dilyn cymeradwyaeth o'r fath

15. YMRWYMIAD Y PARTIÖN A CHYFRANIADAU

15.1 Cyffredinol

Yn amodol ar **Gymal 19.11.3** (Tynnu'n Ôl), mae'r Partiön yn cytuno ac yn ymgymryd i ymrwymo i'r Cynllun Twf yn unol â thelerau'r Cytundeb hwn, ac i beidio â chomisiynu a/neu ymgymryd ag unrhyw gaffaeliad a/neu brosiect a fyddai'n ceisio neu'n peri cyflawni'r cyfan neu unrhyw ran o'r Cynllun Twf [neu'r Weledigaeth Twf] y tu allan i delerau'r Cytundeb hwn.

15.2 Costau Mewnol

- 15.2.1. Yn amodol ar Gymal 15.2.2, bydd y Costau Mewnol a geir gan bob Parti (yn cynnwys yr Awdurdod Lletya) yn cael eu talu gan y Parti sy'n darparu'r adnodd mewnol hwnnw.
- 15.2.2. Mae'r Partiön yn cytuno drwy hyn, os yw un o'r Partiön yn credu ei fod yn debygol o gael Costau Mewnol anghymesur, y caiff y mater hwnnw ei gyfeirio at y Cyd-bwyllgor am benderfyniad ynghylch a fydd costau o'r fath yn anghymesur ac a ddylai'r Partiön eraill wneud unrhyw gyfraniadau i'r gost hon.

15.3 Costau'r Cyd-bwyllgor

- 15.3.1 Bydd unrhyw Gostau'r Cyd-bwyllgor a geir gan y Cyd-bwyllgor yn cael eu rhannu ar Sail Gymesur rhwng y Partiön yn unol â'r Cytundeb hwn. Byddant yn ffurfio rhan o'r Gyllideb Flynyddol y cyfeirir ati yng Nghymal 15.4 isod.
- 15.3.2 Bydd gofyn i bob Parti baratoi cyfrifon yn cynnwys manylion unrhyw Gostau Mewnol a gytunir Gostau'r Cyd-bwyllgor a geir yn unol ag **Atodlen 5** (Penawdau Gwariant) (y "**Cyfrifon**") ar gyfer pob Cyfnod Cyfrifyddu ac ar gyfer unrhyw gyfnodau cyfrifo pellach a/neu eraill yn ôl penderfyniad y Cyd-bwyllgor ac a gaiff eu hymgorffori i **Atodlen 6** (Cyfnodau Cyfrifyddu). Er osgoi amheuaeth, ni fydd y Cyfrifon hyn yn cynnwys unrhyw gostau referniw na gofynion buddsoddiad cyfalaf yng nghyswllt datblygu unrhyw achos busnes gan Ariannwr Prosiect unrhyw Brosiect y mae'r Ymgynghorwyr yn eu Harwain neu weithredu unrhyw brosiect

6 PM: NWEAB to please provide - to follow approach in the OBP / Evaluation Methodology.

7 PM: The Heads of Terms referred to a best practice Integrated Assurance and Approval Plan (IAAP) to be developed by the Board (para 65). Parties to please develop.

arfaethedig gan Ariannwr Prosiect unrhyw Brosiect y mae'r Ymgynghorwyr yn eu Harwain a byddant yn ymwneud â chostau gweithredu a rheoli'r Cyd-bwyllgor yn unig.

15.3.3 Bydd pob Parti:-

- (a) yn y Cyfrifon, yn gwneud cofnodion gwir a chyflawn o'r holl daliadau perthnasol a wnaed ganddo yn ystod y Cyfnod Cyfrifyddu blaenorol;
- (b) o fewn un (1) mis o ddiwedd pob Cyfnod Cyfrifyddu, bydd pob Parti yn darparu Cyfrifon heb eu harchwilio i'r Awdurdod Lletya ar gyfer y Cyfnod Cyfrifyddu hwnnw ynghyd ag ardystiad bod y Cyfrifon hynny yn cydymffurfio â'r Cymal 15 hwn (Ymrwymiad y Partïon a Chyfraniadau);
- (c) yn enwebu unigolyn i fod yn gyfrifol am sicrhau bod y Parti hwnnw ei hun yn cydymffurfio â'r Cymal 15 hwn (Ymrwymiad y Partïon a Chyfraniadau) a rhoddir gwybod i'r Partïon eraill beth yw enw, cyfeiriad a rhif ffôn pob unigolyn sydd wedi'i enwebu yn unol â'r Cymal 15 hwn (Ymrwymiad y Partïon a Chyfraniadau) yn unol â Chymal 27 (Hysbysiadau); ac
- (d) os yw unigolyn a enwebir gan Barti yn unol â Chymal 15 (Ymrwymiad y Partïon a Chyfraniadau) yn newid, bydd y Parti hwnnw yn rhoi gwybod i'r Partïon eraill ar unwaith pwy yw'r enwebai newydd.

15.3.4 Bydd yr Awdurdod Lletya:-

- (a) o fewn deg (10) Diwrnod Busnes o dderbyn y Cyfrifon a gyflwynir gan y Partïon eraill yn unol â Chymal 15.3.3(b) yn paratoi datganiad cysoni yn adnabod y taliadau a wnaed gan bob Parti a'r gweddill sy'n daladwy gan bob un neu sy'n ddyledus iddynt; **acError! Reference source not found.**
- (b) o fewn ugain (20) Diwrnod Busnes o baratoi'r datganiad cysoni, yn anfon copi o'r datganiad cysoni ynghyd â naill ai anfoneb mantoli neu, yn amodol ar Gymal 15.3.4(b), taliadau credyd i bob Parti.**Error! Reference source not found.**

15.3.5 Ni fydd gorfodaeth ar yr Awdurdod Lletya i wneud unrhyw daliadau sy'n dyladwy dan y Cytundeb hwn hyd nes bod yr Awdurdod Lletya wedi derbyn yr arian gan y Partïon yn unol â'r Cymal 15.3 hwn.

15.3.6 Bydd Parti sy'n derbyn anfoneb am daliad yn ei dalu'n llawn o fewn ugain (20) Diwrnod Busnes. Rhaid rhoi gwybod am unrhyw gamgymeriad mewn anfoneb mantoli i'r Awdurdod Lletya o fewn pum (5) Diwrnod Busnes o anfon anfoneb mantoli o'r fath. Bydd anfoneb mantoli wedi'i diwygio yn cael ei chyhoeddi gan yr Awdurdod Lletya a bydd y Parti sy'n derbyn yr anfoneb hon yn ei thalu'n llawn o fewn ugain (20) Diwrnod Busnes.

15.3.7 Mae'r Partïon yn cytuno drwy hyn, os yw un o'r Partïon yn ymgymryd ag unrhyw waith neu'n cael unrhyw gostau neu dreuliau er mwyn ymgymryd ag unrhyw waith neu'n cael unrhyw gostau neu dreuliau nad ydynt o fewn cyllideb neu ystod y gwaith sydd wedi'i nodi yn y Cytundeb hwn neu wedi'i gytuno ymlaen llaw gan y Cyd-bwyllgor, caiff y mater hwnnw ei gyfeirio gan y Grŵp Cefnogaeth Weithredol i'r Cyd-bwyllgor am benderfyniad ynghylch a fydd y gwaith, y gost neu'r treuliau hyn yn rhan o'r Cynllun Twf neu p'un a ddylai'r gwaith, y gost neu'r treuliau hyn fod yn gyfrifoldeb llwyr ar y Parti sy'n ymgymryd â nhw neu sy'n gofyn amdanynt (yn ôl fel y bo'n digwydd).

15.4 Cyllideb Flynyddol

15.4.1 Bydd y Gyllideb Flynyddol yn cynnwys yr isod:

- (a) y Cyfraniadau i'r Gyllideb Flynyddol;
- (b) Cyfraniadau Atodol y Cynghorau; ac

- (c) unrhyw gostau ychwanegol a sicrheir drwy'r gronfa fuddsoddi ehangach neu ffynonellau eraill (os o gwbl). Ac
- (d) unrhyw gronfeydd wrthgefn a grynhowyd

15.4.2 Mae'r Cyfraniadau i'r Gyllideb Flynyddol fel a ganlyn:

- (a) £50,000 fesul Cyfnod Cyfrifyddu gan bob Cyngor; a
- (b) £25,000 fesul Cyfnod Cyfrifyddu gan bob Ymgynghorydd (oddieithr Cadeirydd y Bwrdd Cyflawni Busnes nad yw'n gwneud unrhyw Gyfraniad i'r Gyllideb Flynyddol),

gyda'i gilydd "**Cyfraniadau i'r Gyllideb Flynyddol**" ac sy'n amodol ar fynegeio ar ddechrau pob Cyfnod Cyfrifyddu yn unol â Chymal 15.4.3.

15.4.3 Cydnabyddir a chytunir y bydd y Cyfraniadau i'r Gyllideb Flynyddol yn amodol ar yr amrywiadau a ganlyn ar ddechrau pob Cyfnod Cyfrifyddu i adlewyrchu'r cynnydd gwirioneddol mewn costau dros y Gyllideb Flynyddol ar gyfer y Cyfnod Cyfrifyddu blaenorol o ganlyniad i gynnyddiadau yn yr isod:

- (a) cynnydd mewn cyflogau sy'n digwydd drwy gyrrff dyfarnu cenedlaethol llywodraeth leol; a
- (b) chynnydd yng Nghyfraniadau Cyflogwyr i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a Chyfraniadau Yswiriant Gwladol.⁸Bydd y Partion yn darparu eu cyfran o'r Cyfraniadau i'r Gyllideb Flynyddol i'r Awdurdod Lletya, mewn perthynas â'r Cyfnod Cyfrifyddu cychwynnol, o fewn 10 (deg) Diwrnod Busnes o'r Dyddiad Cychwyn ac, ym mhob achos arall, o fewn 10 (deg) Diwrnod Busnes o gychwyn y Cyfnod Cyfrifyddu perthnasol.

15.4.4 Bydd y Partion yn darparu eu cyfran o'r Cyfraniad Cyllid Flynyddol i'r Awdurdod Lletyol, ynglŷn a'r Cyfnod Cyfrifo cychwynnol o fewn deg(10) Diwrnod Busnes o'r Dyddiad Cychwyn ac, ym mhob achos arall o fewn 10 (deg) Diwrnod Busnes o gychwyn y Cyfnod Cyfrifo perthnasol

15.4.5 Bydd Taliad Atodol y Cynghorau yn parhau i gael ei dalu ar ddechrau'r Cyfnod Cyfrifo ar dderbyn anfoneb oddi wrth yr Awdurdod Lletyol.

15.4.6 Bydd yr Awdurdod Lletyo yn dal ac yn adrodd ar y Gyllideb Flynyddol ar ran y Cyd Bwyllgor a'r Partion

15.4.7 Os yw Costau cyfansymiol gwirioneddol y Cyd-bwyllgor yn debygol o fod yn uwch na'r Gyllideb Flynyddol unrhyw bryd,

- (a) bydd cynnydd i'r Cyfraniadau i'r Gyllideb Flynyddol yn Fater a Gedwir yn Ôl i'r Partion; a
- (b) bydd unrhyw newidiadau i Gyfraniad Atodol y Cynghorau yn Fater i'r Cyngor ar gyfer y Cynghorau yn unig.

15.5 Cyllid

15.5.1 Cyfanswm cyllid

- (a) Mae'r Partion yn cydnabod ac yn cytuno bod y cyllid isod sydd wedi'i gadarnhau ar gael i hwyluso gweithredu'r Cynllun Twf:

- (i) £120,000,000 (cant ac ugain miliwn o bunnoedd) gan LI y DU (y "**Cyfraniad TEM**"); a
- (ii) £120,000,000 (cant ac ugain miliwn o bunnoedd) gan LIC (y "**Cyfraniad LIC**"),

sef Cyfraniad Trysorlys Ei Mawrhydi a Chyfraniad Llywodraeth Cymru ar y cyd "**Cyfraniadau'r Cynllun Twf**"; a

- (iii) £9,960,300 (naw miliwn naw cant a chwe deg o bunnoedd) yn gyfanredol gan y Cynghorau ("**Cyfraniad y Cynghorau**")⁹;
- (iv) rhwng £3,180,000 (tair miliwn can wythdeg mil o bunnoedd) a £4,530,000 (pedwar miliwn fumcant a thri deg mil o bunnoedd) yn gyfanredol gan yr Ymgynghorwyr ("**Cyfraniad yr Ymgynghorwyr**") a;
- (v) cyfraniad pob Parti tuag at y Gyllideb Flynyddol, yn unol â Chymal 15.4.

15.5.2 Cyfraniad TEM

(a) Cydnabyddir a chytunir gan y Partion:

- (i) Y bydd cyfraniad TEM yn cael ei ddarparu i'r Awdurdod Lletya ar gyfer ac ar ran y Cyd-bwyllgor fel cyfradd unffurf sefydlog o £8,000,000 (wyth miliwn o bunnoedd) fesul [Cyfnod Cyfrifyddu sy'n cychwyn ar 1 Ebrill 2021] am gyfnod o 15 (pymtheg) mlynedd; a
- (ii) Bod Cyfraniad TEM yn amodol ar yr amodau cyllid a ganlyn:-

[x]¹⁰

gyda'i gilydd "**Amodau Cyllid TEM**".

- (b) Mae pob Parti yn cydnabod ac yn cytuno ei fod yn derbyn Amodau Cyllid TEM ac y bydd wedi'i rwymo gan yr amodau hynny ac na fydd drwy unrhyw weithred neu hepgoriad yn peri i unrhyw Parti arall yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r Awdurdod Lletya dorri unrhyw rai o'r amodau hynny.

15.5.3 Cyfraniad LIC

(a) Cydnabyddir a chytunir gan y Partion:

- (i) Y bydd cyfraniad LIC yn cael ei ddarparu i'r Awdurdod Lletya ar gyfer ac ar ran y Cyd-bwyllgor fel cyfradd unffurf sefydlog o £8,000,000 (wyth miliwn o bunnoedd) fesul [Cyfnod Cyfrifyddu sy'n cychwyn ar 1 Ebrill 2021] am gyfnod o 15 (pymtheg) mlynedd; a
- (ii) Bod Cyfraniad TEM yn amodol ar yr amodau cyllid a ganlyn:-

[x]¹¹

gyda'i gilydd "**Amodau Cyllid LIC**".

- (b) Mae pob Parti yn cydnabod ac yn cytuno ei fod yn derbyn Amodau Cyllid LIC ac y bydd wedi'i rwymo gan yr amodau hynny ac na fydd drwy unrhyw weithred neu

hepgoriad yn peri i unrhyw Barti arall yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r Awdurdod Lletya dorri unrhyw rai o'r amodau hynny.

15.5.4 Cyfraniad y Cynghorau a Chyfraniad yr Ymgynghorwyr

- (a) Cydnabyddir a chytunir:
- (i) er mwyn hwyluso llif arian ar gyfer gwariant prosiect yn erbyn proffil cyflawni o amcangyfrif o 6 (chwe) blynedd o gymharu â phroffil ariannu 15 (pymtheg) mlynedd mewn perthynas â Chyfraniadau'r Cynllun Twf; ac;
  - (ii) yn amodol ar Gymalau 15.5.4(b) a 15.5.4(c), bydd y Corff Atebol yn ymdrechu'n rhesymol, ar ran y Cyd-bwyllgor, i ddarparu cyllid ychwanegol ar gyfer Prosiectau Cymeradwy fel y nodir ym mhob Achos Busnes Prosiect y gellid eu cael o'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, arianwyr eraill neu hunan-fenthyciadau neu fel arall (y "**Cronfeydd Benthyciadau**"¹²).
- (b) Bydd y Partïon yn gyfrifol am ad-dalu unrhyw a'r holl gyfalaf (os o gwbl)¹³, llog, unrhyw newidiadau mewn cyfraddau llog (neu yn achos senario hunan-fenthyciad unrhyw log rhagweladwy) ac unrhyw gostau neu gyfrifoldebau eraill a geir gan y Corff Atebol wrth ddarparu'r Cronfeydd Benthyciadau drwy Gyfraniad y Cynghorau a Chyfraniad yr Ymgynghorwyr fel y nodir yn fwy penodol yng Nghymalau 15.5.5 (Cyfraniad y Cynghorau) a 15.5.6 (Cyfraniad yr Ymgynghorwyr) isod a phob Achos Busnes Prosiect perthnasol^{14,15}
- (c) Bydd diwydrwydd dyladwy yn asesu'r holl dybiaethau a chyfrifoldebau yn cynnwys p'un a oes cyllid NNDR ar gael neu p'un a oes angen cyllid ychwanegol o ganlyniad i oblygiadau cymorth gwladwriaethol neu fel arall a bydd angen cydnabod hyn o fewn Achos Busnes y Prosiectau yn amodol bob amser ar y symiau cyfanredol uchaf sydd wedi'u cynnwys o fewn Cymal 15.5.1 (Cyfanswm Cyllid) a bydd unrhyw gynnydd yn Fater a Gedwir yn Ôl.
- (d) Os oes unrhyw gyfalaf i'w ad-dalu, bydd y Parti Arweiniol yn gyfrifol am gaffael ad-dalu'r cyfalaf hwnnw gan ei gcontractwyr trydydd parti ac ad-dalu'r Corff Atebol yn unol â'r Achos Busnes Prosiect. Er osgoi amheuaeth, ni fydd unrhyw ad-daliad cyfalaf o'r fath yn cyfrif tuag at uchafswm cyfraniad y Parti Arweiniol i'w gwneud drwy Gyfraniad y Cynghorau a Chyfraniad yr Ymgynghorwyr (fel sy'n berthnasol).
- (e) Caiff cyfran y Cyfraniadau Cynllun Twf, Cronfeydd Benthyciadau a Chyfraniad y Cynghorau neu Gyfraniad yr Ymgynghorwyr (fel sy'n berthnasol) ei chytuno fel rhan o Achos Busnes Prosiectau ar gyfer Prosiect penodol i'w gymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor yn unol â'r Cytundeb hwn yn amodol bob amser ar y symiau cyfanredol uchaf sydd wedi'u cynnwys o fewn Cymal 15.5.1 (Cyfanswm Cyllid).15.5.1
- (f) Yn amodol ar Gymal 15.5.5(g), ymrwymir i gytundeb cefn wrth gefn rhwng y Corff Atebol (yn gweithredu ar ran y Cyd-bwyllgor) a Pharti Arweiniol Prosiect Cymeradwy i gadarnhau, ymhlith pethau eraill,
- (i) talu unrhyw Gyfraniadau Cynllun Twf neu Gronfeydd Benthyciadau i Ariannwr y Prosiect,
  - (ii) rhwymedigaethau ad-dalu Ariannwr y Prosiect

12

13

14 PM:

15 PM:

- (iii) trosglwyddo cyfrifoldeb i Ariannwr y Prosiect i gyflawni'r Prosiect;
- (iv) darpariaeth adfachu i adfachu Cyfraniadau'r Cynllun Twf a'r Symiau Benthyciadau gan Ariannwr y Prosiect os bydd methiant; a
- (v) chymeradwyo unrhyw ddogfennaeth trydydd parti berthnasol i ymrwymo iddynt gan Ariannwr y Prosiect ac unrhyw drydydd parti i gyflawni'r Prosiect Cymeradwy.

Y "Cytundeb Gefn Wrth Gefn"

- (g) Yn ogystal, bydd y cytundeb cefn wrth gefn (ac unrhyw ddogfennaeth trydydd parti berthnasol) yn cael eu cytuno ac yn ffurfio rhan o'r Achos Busnes Prosiectau ar gyfer Prosiect i'w gymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor ar yr amod, yn achos cytundeb cefn wrth gefn (ac unrhyw ddogfennaeth berthnasol), y caiff hyn ei gytuno gan Ariannwr y Prosiect cyn iddo gael ei gyflwyno gerbron y Cyd-bwyllgor fel Penderfyniad i'r Cyd-bwyllgor.¹⁶

15.5.5 Cyfraniad y Cynghorau

- (a) Defnyddir Cyfraniad y Cynghorau i gyllido'r Prosiectau Rhanbarthol yn unig oni bai y cytunir fel arall gan y Cyd-bwyllgor bydd y darpariaethau hynny wedi'u hadlewyrchu o fewn telerau'r OBP a/neu'r Achos Busnes perthnasol i gynnwys, ymhlith materion eraill, amcangyfrif o broffil gwariant blynyddol pob Cyngor.
- (b) Yn amodol bob amser ar y symiau cyfanredol uchaf sydd wedi'u cynnwys o fewn Cymal 15.5.1(a)(iii) (Cyfanswm Cyllid) a'r rhwymedigaeth i gyfrannu i'r Gyllideb Flynyddol yn unol â Chymal 15.4 (Cyllideb Flynyddol), bydd pob Cyngor yn cyfrannu tuag at Gyfraniad cyfanredol y Cynghorau sydd angen ar bob Prosiect Rhanbarthol ar sail poblogaeth yn unol â'r fformiwla a ganlyn:

$$A \% = B \times 100$$

gyda A% yn "Sail Poblogaeth" Cyngor

- (c) Cyfrifir hyn fel a ganlyn:

B	B = Y Boblogaeth Gyfredol Cyfanswm y Boblogaeth
Y Boblogaeth Gyfredol	Y Boblogaeth Gyfredol = sef ar gyfer pob Cyfnod Cyfrifyddu, yr amcan ffigwr poblogaeth canol blwyddyn ar gyfer Cyngor penodol a gymerir gan Stats Cymru ar gyfer y Cyfnod Cyfrifyddu blaenorol. Stats Cymru yw corff swyddogol Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am gyhoeddi ystadegau swyddogol) drwy'r ddolen a ganlyn: https://statswales.gov.wales/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Estimates/Local-Authority/populationestimates-by-localauthority-year Lle nad yw'r Boblogaeth Gyfredol ar gael bellach gan Stats Cymru ar unrhyw adeg, defnyddir y ffigyrau canol blwyddyn diwethaf oddieithr lle cytunir fel arall gan y Cynghorau fel Penderfyniad i'r Cyd-bwyllgor.
Cyfanswm y Boblogaeth	Cyfanswm y Boblogaeth = sef ar gyfer pob Cyfnod Cyfrifyddu, yr amcan ffigwr poblogaeth canol blwyddyn cyfanredol ar gyfer y chwe Chyngor a gymerir gan Stats Cymru ar gyfer y Cyfnod Cyfrifyddu blaenorol.

- (d) Caiff Sail Poblogaeth pob Cyngor ei ail-gyfrifo yn flynyddol ar ddechrau pob Cyfnod Cyfrifyddu yn unol â'r Cymal 15.5.5 hwn (Cyfraniad y Cyngorau).

15.5.6 Cyfraniad yr Ymgynghorwyr

- (a) Yn amodol ar Gymal 15.5.7(b) (Cyfraniad yr Ymgynghorwyr), defnyddir Cyfraniad yr Ymgynghorwyr i gyllido'r Prosiectau y mae'r Ymgynghorwyr yn eu Harwain¹⁷ yn unig oni bai y cytunir fel arall gan y Partïon fel Mater a Gedwir yn Ôl a bydd y darpariaethau hynny wedi'u hadlewyrchu o fewn telerau'r OBP a/neu'r Achos Busnes Prosiect perthnasol¹⁸ i gynnwys, ymhlith materion eraill, amcangyfrif o broffil gwariant blynyddol pob Ymgynghorydd.
- (b) Yn amodol bob amser ar y rhwymedigaeth i gyfrannu i'r Gyllideb Flynyddol yn unol â Chymal 15.4 (Cyllideb Flynyddol), bydd gofyn i bob Ymgynghorydd ddarparu Cyfraniad yr Ymgynghorydd ar gyfer Prosiect(au) Cymeradwy lle mae'r Ymgynghorydd hwnnw yn gweithredu fel Ariannwr y Prosiect yn unig¹⁹ hyd at uchafswm cyfraniad cyfanredol unigol cyffredinol pob Parti isod:

Ymgynghorydd	Isafswm cyfraniad cyfanredol	Uchafswm cyfraniad cyfanredol
Prifysgol Bangor	£1399,950 (un miliwn tri chant a naw deg a naw mil naw cant a phum deg o bunnoedd)	£1,990,050 (un miliwn naw cant a naw deg o filoedd a phum deg o bunnoedd)
Prifysgol Wrecsam	£510,000 (pum cant a deng mil o bunnoedd)	£730,050 (saith gant a thri deg o filoedd a pum deg o bunnoedd)
Coleg Cambria	£520,050 (pum cant ac ugain mil a phum deg o bunnoedd)	£739,950 (saith gant a thri deg a naw o filoedd a naw cant a phum deg o bunnoedd)
Grŵp Llandrillo Menai	£750,000 (saith cant a hanner o filoedd o bunnoedd)	£1,069,950 (un miliwn a chwe deg naw mil naw cant a phum deg o bunnoedd)

- (c) Yn ddarostyngedig i Gymal 15.5.6(d) bydd Cyfraniad Unigol yr Ymgynghorydd yn unol a'r hyn o osodir yn y golofn a enwir "Uchafswm cyfraniad cyfanredol " (Colofn 3)
- (d) Cydnabyddir a chytunit fod dyhead i dderbyn y taliad cyntaf o Gyfraniadau Cynllun Twf ym Mawrth 2021 sydd yn gyfartal a lle derbynnir hyn bydd Cyfraniad Unigol Ymgynghorydd yn cael ei leihau i'r "Isafswm cyfraniad cyfanredol" yn unol a'r hyn a osodir yn y Tabl uchod (Colofn 2) .
- (e) Mae'r cyfraniad yn perthnasu i'r cyfanswm symiau a dderbynnir gan Noddwr Prosiect ar Brosiect(Cyllid Twf a Chyllid Benthyc)

17 PM:

18 PM:

19 Project and who enters into a back to back agreement with the Accountable Body to capture, amongst other things, the Growth Deal Contributions to be made available, the use of and repayment of any Advisor Contribution and the agreement of any documentation with third parties.

15.5.7 Archwiliad

Bydd pob Parti yn caniatáu i'r holl gofnodion y cyfeirir atynt yn y Cytundeb hwn gael eu harchwilio a'u copïo o bryd i'w gilydd gan yr Awdurdod Lletya, neu unrhyw gynrychiolwyr o'r Awdurdod Lletya neu unrhyw gynrychiolwyr eraill sydd angen yn rhesymol fynediad iddynt er mwyn ymgymryd ag unrhyw archwiliad o'r arian sydd wedi'i dderbyn a'i wario yn unol â'r Cytundeb hwn.

15.5.8 Cadw Cofnodion

Caiff y cyfrifon y cyfeirir atynt yn y Cymal 15.5.8 hwn (Ymrwymiad y Partïon a Chyfraniadau) eu cadw am gyfnod o o leiaf deg (10) mlynedd wedi cyflawni'r Cynllun Twf yn unol â'r Cytundeb hwn.

16. HEB EI DDEFNYDDIO

17. LLINIARU

Bydd pob Parti bob amser yn cymryd pob cam rhesymol i leihau a lliniaru unrhyw golled y mae gan y Parti perthnasol hawl i wneud hawliad amdano yn erbyn y Parti/Partïon eraill yn unol â'r Cytundeb hwn.

18. CYFRIFOLDEBAU'R PARTÏON

- 18.1 Bydd yr Awdurdod Lletya yn indemnio pob un o'r Partïon eraill yn y Cytundeb hwn ac yn parhau i'w hindemnio rhag unrhyw golledion, hawliadau, treuliau, gweithredoedd, gorchmynion, costau a chyfrifoldebau rhesymol sy'n wynebu'r Parti hwnnw, os yw hynny'n codi'n uniongyrchol o'r ffaith fod yr Awdurdod Lletya wedi methu'n fwriadol neu dorri'n fwriadol ei rwymedigaethau dan y Cytundeb hwn (ac nid yw bwriadol yn y cyd-destun hwn, er osgoi amheuaeth, yn cynnwys materion sydd y tu allan i reolaeth resymol yr Awdurdod Lletya neu faterion sy'n codi o unrhyw weithred esgeulus neu o beidio â gwneud rhywbeth mewn perthynas â rhwymedigaethau o'r fath).
- 18.2 Ni wneir unrhyw hawliad yn erbyn yr Awdurdod Lletya i adfer unrhyw golled neu niwed a allai ddigwydd wrth i'r Awdurdod Lletya gyflawni ei rwymedigaethau dan y Cytundeb hwn, neu sy'n codi o hynny, oni bai ac i'r graddau fod y fath golled neu niwed yn codi o'r ffaith fod yr Awdurdod Lletya wedi methu'n fwriadol neu dorri'n fwriadol ei rwymedigaethau dan Gymal 17 (Cyfrifoldebau'r Partïon).
- 18.3 Bydd pob un o'r Partïon eraill (yn gweithredu bob yn un) yn indemnio'r Awdurdod Lletya ac yn parhau i'w indemnio rhag unrhyw golledion, hawliadau, treuliau, gweithredoedd, gorchmynion, costau a chyfrifoldebau rhesymol a allai ddod i law'r Awdurdod Lletya yn uniongyrchol wrth iddo gyflawni ei rwymedigaethau dan y Cytundeb hwn ar gyfer y Parti hwnnw, neu sy'n codi'n uniongyrchol o'r ffaith fod Parti wedi methu'n fwriadol neu dorri'n fwriadol ei rwymedigaethau dan y Cytundeb hwn (ac nid yw bwriadol yn y cyd-destun hwn, er osgoi amheuaeth, yn cynnwys materion sydd y tu allan i reolaeth resymol y Parti hwnnw neu faterion sy'n codi o unrhyw weithred esgeulus neu o beidio â gwneud rhywbeth mewn perthynas â rhwymedigaethau o'r fath) oni bai ac i'r graddau y ceid yr un canlyniad o unrhyw dorri bwriadol gan yr Awdurdod Lletya o unrhyw rwymedigaethau o'r fath.
- 18.4 Mae'r Partïon yn cytuno ac yn cydnabod y bydd y swm sydd i'w dalu i'r Awdurdod Lletya gan unrhyw rai o'r Partïon eraill dan Gymal 17 (Cyfrifoldebau'r Partïon) yn cael ei dalu gan bob un Parti i'r graddau y mae'n gyfrifol amdano, fodd bynnag, os yw'r cyfrifoldeb yn un a rennir rhwng y Partïon (fel nad yw'n rhesymol ymarferol pennu'r union gyfrifoldeb rhwng y Partïon) fe rennir y swm sydd i'w dalu yn gyfartal rhwng y Partïon ar Sail Gymesur.
- 18.5 Pe ceid hawliad dan y Cymal 17 hwn (Cyfrifoldebau'r Partïon) lle nad yw'n rhesymol ymarferol pennu i ba raddau mae pob Parti'n gyfrifol (gan gynnwys yr Awdurdod Lletya), caiff y swm ei rannu'n gyfartal rhwng y Cynghorau (gan gynnwys yr Awdurdod Lletya) ar Sail Gymesur. Er osgoi amheuaeth, caiff unrhyw hawliad sy'n codi ac eithrio yn sgil yr Awdurdod Lletya neu'r Partïon eraill yn methu'n fwriadol neu'n torri'n fwriadol ei rannu ymhlith y Partïon (yn cynnwys yr Awdurdod Lletya) ar Sail Gymesur.

- 18.6 Bydd Parti sy'n derbyn hawliad am golledion, treuliau, gweithredoedd, gorchmynion, costau ac ymrwymadau yn rhoi gwybod i'r Partion eraill cyn gynted ag sy'n ymarferol bosib, ac yn rhoi manylion yr hawliad iddynt.
- 18.7 Ni fydd unrhyw Barti yn cael ei indemnio'n unol â'r Cymal 17 hwn (Cyfrifoldebau'r Partion) oni bai ei fod wedi rhoi rhybudd yn unol â'r Cymal 17.6 hwn (Cyfrifoldebau'r Partion) i'r Parti arall y bydd yn gorfodi ei hawl i indemniad dan y Cytundeb hwn yn ei erbyn.
- 18.8 Ni fydd yr un Parti ("**Yr Indemniwr**") yn gyfrifol nac wedi'i rwymo i indemnio'r Partion eraill (yn cynnwys yr Awdurdod Lletya) ("**Buddiolwr**") os yw unrhyw yswiriant a gedwir gan y Buddiolwr ar yr adeg berthnasol yn rhoi indemniad rhag y golled sydd wedi arwain at hawliad o'r fath, ac os yw'r Buddiolwr yn adfer y golled dan bolisi yswiriant o'r fath (oddieithr mai'r Indemniwr fydd yn gyfrifol am y swm a ddidynnir dan unrhyw bolisi yswiriant o'r fath ac am unrhyw swm dros yr uchafswm sydd wedi'i yswirio dan bolisi yswiriant o'r fath).

19 CANLYNIADAU'R TERFYNIAD

- 19.1 Os caiff y Cytundeb ei derfynu yn unol â Chymal 2.3 (Terfynu), oddieithr y rhwymedigaethau sydd wedi'u nodi yng Nghymal 15 (Ymrwymadau'r Partion a Chyfraniadau), Cymal 18 (Cyfrifoldebau'r Partion), Cymal 19 (Tynnu'n Ôl), y Cymal 20 hwn (Canlyniadau'r Terfynu) a Chymal 22 (Cyfrinachedd a Chyhoeddiadau), bydd y Partion wedi'u rhyddhau o'u cyfrifoldebau unigol fel y disgrifir yn y Cytundeb hwn.
- 19.2 Os caiff y Cytundeb hwn ei derfynu mewn perthynas â'r Parti hwnnw yn unol â Chymal 2.3 (Terfynu):
- 19.2.1 bydd unrhyw ased cyfalaf a ddaeth i feddiant ac/neu a sicrhawyd ac/neu a oedd ym mherchnogaeth ac a ddarparwyd gan y Methianwr er dibenion y Cynllun Twf yn parhau ym mherchnogaeth y Methianwr a bydd y Methianwr yn ad-dalu eu cyfraniadau unigol (os o gwbl) i'r Partion ynghyd ag unrhyw gostau rhesymol a gafwyd o ganlyniad i'r tynnu'n ôl neu'r methiant;
- 19.2.2 gall y Partion eraill ddewis parhau neu derfynu unrhyw gaffaeliad a/neu brosiect sy'n ffurfio rhan o'r Cynllun Twf; a
- 19.2.3 yn ddarostyngedig i gymeradwyaeth y Cyd Bwyllgor gall y [Parti]/[Cyngor] sy'n Methu ddewis canlyn yn annibynnol caffael unrhyw brosiect o fewn ei ardal weinyddol neu brosiect lle mae'n gweithredu fel Noddwr Prosiect a adnabwyd fel rhan o'r Cynllun Twf ar yr amod ei fod yn gwneud hynny ar ei gost ei hun heb unrhyw fynediad i unrhyw gyfraniadau a ddarperir dan y Gyntundeb yma gan gynnwys (ond heb ei gyfyngu) Cyfraniadau'r Cynllun Twf
- 19.2.4 Ble terfynir y cytundeb yma ac mae'r Parti/ Partion a derfynir yn Gyngor/hau mae gweddill y Partion yn cytuno y bydd y Cworwm sydd yn angenrheidiol ar gyfer cyfarfod Cyd Bwyllgor canlynol yn unol a chymal 9.6.1 (Penderfyniad Cyd Bwyllgor) y Cytundeb yma yn cael ei ostwng yn barhaol gan y nifer o bartio sydd yn Gynghorau ac mae eu ymwneud a'r Cytundeb yma wedi ei ddiddymu.
- 19.3 Mae'r Partion yn cydnabod ac yn cytuno:-
- 19.3.1 bod y Cynllun Twf wedi'i foddelu ar sail cyfranogiad gan yr holl Partion a bod buddion economaidd sylweddol i'w cyflawni o ganlyniad i'r cydweithio hwn; ac
- 19.3.2 yn unol â hynny, os caiff y Cytundeb hwn ei derfynu yng nghyswllt unrhyw Barti yn unol â Chymal 2.3 (Terfynu) bydd y Methianwr hwn yn atebol i'r Parti neu'r Partion Di-feth am eu costau rhesymol a phriodol yng nghyswllt y Cynllun Twf fel y nodir yng Nghymal 19.5 (Tynnu'n Ôl) ac [Atodlen 7] (Adroddiad Atebolrwydd).

20 EIDDO DEALLUSOL

- 20.1 Bydd pob Parti yn cadw holl Eiddo Deallusol yn ei Ddeunydd.

- 20.2 Bydd pob Parti yn rhoi i bob Parti arall drwydded anghyfyngedig a pharhaol na ellir ei throsglwyddo ac sy'n rhydd rhag unrhyw freindal, i ddefnyddio, addasu, newid a datblygu ei Ddeunydd ED er mwyn cyflawni rhwymedigaethau'r Partïon yng nghyswllt y Cynllun Twf ac er unrhyw ddiben arall sy'n deillio o'r Cynllun Twf, waeth a yw'r parti sy'n rhoi'r drwydded yn parhau i fod yn barti yn y Cytundeb hwn ai peidio.
- 20.3 Heb ragfarnu Cymal 21.1 (Eiddo Deallusol), os oes mwy nag un Parti yn berchen ar Ddeunydd ED, neu a chanddynt hawl neu fuddiant llesol neu gyfreithiol ar unrhyw agwedd o'r Deunydd ED am unrhyw reswm (gan gynnwys, heb gyfyngiad, na all yr un Parti unigol ddangos ei fod wedi cyflenwi neu greu'r Deunydd ED perthnasol yn annibynnol heb gymorth un neu fwy o'r Partïon eraill), bydd pob un o'r Partïon a gyfrannodd at y Deunydd ED perthnasol yn rhoi i bob Parti arall yn y Cytundeb hwn drwydded anghyfyngedig a pharhaol na ellir ei throsglwyddo ac sy'n rhydd rhag unrhyw freindal, i ddefnyddio a manteisio ar Ddeunydd ED o'r fath fel petai'r holl Bartïon eraill yw unig berchennog y Deunydd dan Ddeddf Hawlfraint, Dyluniadau a Phatentau 1988 neu unrhyw statud perthnasol arall neu reol mewn cyfraith.
- 20.4 Er osgoi amheuaeth, bydd gan unrhyw endid neu berson sy'n barti i'r Cytundeb hwn ar ddyddiad y Cytundeb, ac sydd wedi trwyddedu unrhyw Eiddo Deallusol dan y Cytundeb hwn, hawl anghyfyngedig a pharhaol i barhau i ddefnyddio'r Eiddo Deallusol trwyddedig yng nghyswllt y Cynllun Twf.
- 20.5 Mae pob Parti yn gwarantu bod ganddo, neu y bydd ganddo'r hawliau angenrheidiol i ganiatáu'r trwyddedau sydd wedi'u nodi yng Nghymal 21.2 (Eiddo Deallusol) a 21.3 (Eiddo Deallusol) yng nghyswllt y Deunydd ED sydd i'w drwyddedu.
- 20.6 Mae pob Parti yn cytuno i weithredu unrhyw gamau neu ddogfennau pellach neu'n cytuno i wneud unrhyw beth y mae Parti arall yn gwneud cais rhesymol amdano (ar gost y Parti/Partïon sy'n gwneud y cais) i roi grym llawn i delerau'r Cytundeb hwn.

21 CYFRINACHEDD A CHYHOEDDIADAU

- 21.1 Bydd pob Parti ("**Cyfamodwr**"), yn ystod oes y Cytundeb hwn a thrwy'r adeg wedi iddo derfynu neu ddod i ben, yn cadw unrhyw Wybodaeth Gyfrinachol am y busnes neu Wybodaeth Gyfrinachol sy'n perthyn i unrhyw Barti arall, ac sydd wedi dod i'w sylw drwy'r Cytundeb hwn neu mewn cysylltiad ag ef, yn breifat ac yn gyfrinachol, ac ni fydd yn ei defnyddio na'i datgelu (boed hynny er ei fudd ei hun neu er budd trydydd parti).
- 21.2 Ni fydd y rhwymedigaeth a nodir yng Nghymal 22 (Cyfrinachedd a Chyhoeddiadau) yn berthnasol i wybodaeth:-
- 21.2.1 sy'n dod i'r byd cyhoeddus neu a gaiff wedyn ei datgelu i'r cyhoedd (oni bai fod hynny drwy fethiant ar ran y Cyfamodwr neu unrhyw berson arall y mae gan y Cyfamodwr hawl i ddatgelu gwybodaeth iddo dan y Cytundeb hwn);
- 21.2.2 y mae'n ofyn cyfreithiol i'w datgelu;
- 21.2.3 oedd eisoes ym meddiant y Cyfamodwr (heb gyfyngiadau o ran ei defnydd) ar ddyddiad ei derbyn;
- 21.2.4 lle mae rheolau unrhyw gorff llywodraethol neu reolaethol gan gynnwys unrhyw ganllawiau o bryd i'w gilydd yn gofyn neu'n argymhell bod gwybodaeth yn agored ac yn cael ei datgelu gan gyrff cyhoeddus; neu
- 21.2.5 sydd rhaid ei datgelu er mwyn darparu gwybodaeth berthnasol i yswiriwr neu frocer yswiriant mewn perthynas â chael unrhyw yswiriant sy'n ofynnol dan y Cytundeb hwn.
- 21.3 Pan ganiateir datgelu gwybodaeth dan Gymal 22.2.3 (Cyfrinachedd a Chyhoeddiadau) neu 22.2.4 (Cyfrinachedd a Chyhoeddiadau), bydd y sawl sy'n derbyn y wybodaeth yn destun rhwymedigaeth cyfrinachedd tebyg i'r un yng Nghymal 22 (Cyfrinachedd a Chyhoeddiadau), a bydd y Parti sy'n datgelu'r wybodaeth yn rhoi gwybod am hyn i'r sawl sy'n derbyn y wybodaeth.

- 21.4 Ni fydd unrhyw Barti yn gwneud unrhyw ddatganiad cyhoeddus neu ddatganiad i'r wasg nac yn cyhoeddi unrhyw ddogfen gyhoeddus arall sy'n ymwneud â'r Cytundeb, yn gysylltiedig ag ef neu'n codi ohono neu unrhyw gytundeb arall sy'n ymwneud â'r Cynllun Twf heb ganiatâd ysgrifenedig ymlaen llaw y Partïon eraill.

22 CONTRACTAU (HAWLIAU TRYDYDD PARTI)

Nid yw'n fwiad gan y Partïon fel partïon i'r Cytundeb hwn i unrhyw un o'i delerau allu cael eu gorfodi dan Ddeddf Contractau (Hawliau Trydydd Partïon) 1999 gan unrhyw unigolyn nad yw'n barti iddo.

23 DATRYS ANGHYDFOD

- 23.1 Bydd unrhyw anghydfod sy'n codi mewn perthynas ag unrhyw agwedd o'r Cytundeb hwn yn cael ei ddatrys drwy'r Cymal 24 hwn (Datrys Anghydfod). Mae'r Partïon yn ymrwymo ac yn cytuno i fwrw ymlaen ag ymagwedd bositif tuag at ddatrys anghydfod sy'n ceisio (yng nghyd-destun y cyd weithio hon) canfod ateb, sy'n osgoi gweithdrefnau cyfreithiol, a chynnal perthynas weithio gref rhwng y Partïon.
- 23.2 Mewn unrhyw achos o anghydfod neu wahaniaeth rhwng y Partïon sy'n gysylltiedig â'r Cytundeb hwn (boed hynny'n fater o ddehongli'r contract neu fel arall), yna, oddieithr mewn perthynas ag anghydfod neu anghytundeb ynghylch Mater a Gedwir yn Ôl, ymdrinnir â'r mater gan ei gyfeirio yn y lle cyntaf i'r Cyd-bwyllgor a fydd yn ystyried unrhyw anghydfod neu anghytundeb o'r fath yng nghyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor sydd wedi'i raglennu, i geisio datrys y mater cynhennus mewn modd didwyll.
- 23.3 Mewn perthynas ag anghydfod neu anghytundeb sy'n ymwneud â Mater a Gedwir yn Ôl, neu os yw'r Cyd-bwyllgor yn methu â datrys yr anghydfod neu'r anghytundeb o fewn pum (5) Diwrnod Busnes o gyfarfod yn unol â Chymal 24.2 (Datrys Anghydfod), yna gall y Partïon sydd mewn anghydfod neu'r Cyd-bwyllgor (yn ôl fel y bo'n digwydd) gyfeirio'r mater i'w ddatrys at:-
- 23.3.1 Brif Weithredwr, Rheolwr Gyfarwyddwr, Arweinydd Cyngor (neu unrhyw bennaeth sefydliad perthnasol arall) y Partïon perthnasol;
- 23.3.2 cyflafareddu gan y parti hwnnw fel y gall y Partïon perthnasol gytuno; neu
- 23.3.3 awdurdodaeth gyfyngedig Llysoedd Cymru a Lloegr.
- 23.4 Bydd unrhyw anghydfod ac/neu anghytundeb sydd i'w ddatrys gan y penaethiaid sefydliadau perthnasol, cyflafareddu neu Lysoedd Cymru a Lloegr (yn ôl fel y bo'n digwydd) dan y Cytundeb hwn yn cael ei gyfeirio atynt ar fyrder er mwyn iddynt wneud penderfyniad.
- 23.5 Bydd y Partïon, ar gais, yn rhoi ar fyrder i'r penaethiaid sefydliadau perthnasol neu'r cyflafareddwr neu Lysoedd Cymru a Lloegr (yn ôl fel y bo'n digwydd) unrhyw gymorth, dogfennau a gwybodaeth a allai fod arnynt eu hangen er mwyn gwneud penderfyniad.
- 23.6 Os caiff cyflafareddwr ei benodi i benderfynu ar anghydfod yn unol â Chymal 24.3 (Datrys Anghydfod), yna pennir bod y cyflafareddwr yn gweithredu fel arbenigwr ac nid fel canolwr a bydd ei benderfyniad (yn absenoldeb camgymeriad amlwg) yn derfynol ac yn rhwymol i'r Partïon.
- 23.7 Bydd costau datrys unrhyw anghydfod ac/neu anghytundeb rhwng y Partïon dan y Cytundeb hwn yn cael eu hysgwyddo gan y Partïon perthnasol ar Sail Gymesur i'r anghydfod dan sylw, ac eithrio os yw'r penaethiaid sefydliadau perthnasol, y cyflafareddwr neu Lysoedd Cymru a Lloegr (yn ôl fel y bo'n digwydd) yn cyfarwyddo fel arall.

24 DIOGELU DATA

- 24.1 Mewn perthynas â phob Data Personol, bydd pob Parti yn cydymffurfio â'r GDPR bob amser (fel rheolydd data os oes angen) sy'n cynnwys (ond nid yn gyfyngedig i) cadw cofrestrriad neu hysbysiad dilys a diweddar dan y GDPR sy'n diogelu'r holl weithgareddau prosesu data fydd yn cael eu gweithredu yng nghyswllt y Cynllun Twf.

24.2 Bydd pob Parti:-

- 24.2.1 yn prosesu Data Personol sy'n perthyn i unrhyw Barti arall yn sgil derbyn cyfarwyddiadau gan y Parti hwnnw yn unig (yn amodol ar gydymffurfio â chyfraith berthnasol);
- 24.2.2 ddim ond yn ymgymryd â phrosesu Data Personol sydd ei angen yn rhesymol yng nghyswllt y Cynllun Twf ac ni fydd yn trosglwyddo unrhyw Ddata Personol i unrhyw wlad na thiriogaeth y tu allan i'r Ardal Economaidd Ewropeaidd; ac
- 24.2.3 yn gwneud pob ymdrech resymol i beri bod yr holl is-gontractwyr a thrydydd parti perthnasol yn cydymffurfio â'r Cymal 25.2 hwn (Diogelu Data). Er osgoi amheuaeth, mae is-gontractwr perthnasol yn un sy'n prosesu Data Personol sy'n berchen i un neu unrhyw Barti.

24.3 Ni fydd y Partïon yn datgelu Data Personol i unrhyw drydydd parti oni bai am:-

- 24.3.1 i weithwyr ac is-gontractwr a thrydydd parti y mae datgelu'r wybodaeth iddynt yn rhesymol angenrheidiol er mwyn i'r Partïon gyflawni rhwymedigaethau'r Partïon yng nghyswllt y Cynllun Twf; neu
- 24.3.2 i'r graddau sy'n angenrheidiol dan orchymyn llys neu er mwyn cydymffurfio ag unrhyw gyfreithiau perthnasol yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) unrhyw statud, is-ddeddf, Cyfarwydddeb Ewropeaidd neu reoliad,

ar yr amod bod unrhyw ddatgeliad i unrhyw is-gontractwr neu unrhyw drydydd parti dan Gymal 25.3.1 (Diogelu Data) yn cael ei wneud yn amodol ar delerau ysgrifenedig sy'n sylweddol yr un fath â'r telerau sydd wedi'u cynnwys yn y Cymal 25 hwn (Diogelu Data) a ddim llai llym na hwy, ac y bydd yr holl Bartïon yn rhoi rhybudd ysgrifenedig i'r holl Bartïon eraill am unrhyw ddatgelu Data Personol sy'n berchen iddynt hwy y mae gofyn iddynt hwy neu is-gontractwr neu drydydd parti ei wneud dan Gymal 25.3.2 (Diogelu Data) ar unwaith pan fyddant yn ymwybodol o ofyniad o'r fath;

- 24.3.3 bydd y Partïon yn gweithredu ac yn cynnal ac yn gwneud pob ymdrech resymol i sicrhau bod yr holl is-gontractwyr perthnasol ac unrhyw drydydd parti yn gweithredu ac yn cynnal yr holl fesurau technegol a threfniadaethol rhesymol angenrheidiol i atal prosesu Data Personol heb ganiatâd neu'n anghyfreithlon, ac yn erbyn unrhyw golled, dinistr neu ddifrod damweiniol i Ddata Personol yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i gymryd camau rhesymol i sicrhau bod unrhyw weithiwr neu asiant i is-gontractwr perthnasol neu unrhyw drydydd parti sydd â mynediad i'r Data Personol yn ddibynadwy ac yn gywir; neu
- 24.3.4 gall unrhyw Barti ofyn, ar ôl cyfnod rhesymol, am ddisgrifiad ysgrifenedig o'r dulliau technegol a threfniadaethol a ddefnyddir gan unrhyw Barti arall a'r is-gontractwyr perthnasol y cyfeirir atynt yng Nghymal 25.2.3 (Diogelu Data). O fewn pum (5) Diwrnod Busnes o gais o'r fath, bydd y Parti y gofynnwyd iddo wneud hynny, yn darparu manylion ysgrifenedig o'r holl fesurau hyn y mae'n eu cynnal i lefel resymol fel y gall y Parti sy'n gwneud y cais bennu p'un a yw'n cydymffurfio â'r Ddeddf Diogelu Data, yng nghyswllt y Data Personol. Bydd pob Parti yn gwneud pob ymdrech resymol i sicrhau bod yr is-gontractwyr ac unrhyw drydydd parti perthnasol hefyd yn cydymffurfio â chais o'r fath gan unrhyw Barti arall.

- 24.4 Bydd yr holl Bartïon yn sicrhau fod unrhyw Ddata Personol y maent yn ei gael ac yn ei ddarparu i unrhyw Barti arall wedi'i gael yn gyfreithlon ac yn cydymffurfio â'r Ddeddf Diogelu Data ac na fydd y defnydd ohono yn unol â'r Cytundeb hwn yn torri unrhyw ddarpariaethau'r Ddeddf Diogelu Data.

24.5 Os:-

- 24.5.1 dan y Ddeddf Diogelu Data bod gofyn i unrhyw Barti ddarparu gwybodaeth i destun data (fel y'i diffinnir yn y Ddeddf Diogelu Data) yng nghyswllt Data Personol pan fo'r data hwn ym meddiant neu dan reolaeth unrhyw Barti arall; a

24.5.2 bod y Parti y mae gofyn iddo ddarparu'r wybodaeth yn rhoi gwybod i'r Parti sy'n rheoli yn ysgrifenedig mai dyma'r sefyllfa,

yna bydd y Parti sy'n rheoli yn gwarantu cydweithredu'n rhesymol ac yn amserol gyda'r Parti y mae gofyn iddo ddarparu'r wybodaeth wrth iddo fodloni ei rwymedigaethau dan y Ddeddf Diogelu Data, yn cynnwys gwneud copïau o'r Data Personol perthnasol i'r graddau y mae yn ei feddiant.

24.6 Bydd pob Parti yn darparu'r wybodaeth hon sy'n ymwneud â Data Personol a'i phrosesu i'r llall cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol fel y gall y Parti arall wneud cais rhesymol amdano yn ysgrifenedig ac y gall y parti y gofynnir iddo ddarparu'r data perthnasol ei ddarparu'n rhesymol er mwyn i'r Parti arall allu:-

24.6.1 cydymffurfio â'i rwymedigaethau dan y Cymal hwn a'r Ddeddf Diogelu Data; ac

24.6.2 asesu p'un a yw prosesu'r Data Personol perthnasol yng nghyswllt y Cytundeb hwn yn torri neu y gall dorri'r Ddeddf Diogelu Data mewn modd sy'n faterol a heb ei ganiatáu mewn gwirionedd gan unrhyw ddatganiad canllaw a gyhoeddir gan y Comisiynydd Gwybodaeth.

24.7 Bydd y Partïon oll yn cymryd camau rhesymol (gan roi sylw i natur eu rhwymedigaethau bob un dan y Cytundeb hwn) i warchod cywirdeb unrhyw Ddata Personol.

24.8 Bydd y Partïon yn gweithio gyda'i gilydd i greu a chytuno ar brotocol rhannu gwybodaeth yn benodol yng nghyswllt eu cydweithio ar y Cynllun Twf a byddant yn adolygu'n barhaus unrhyw brotocolau rhannu gwybodaeth presennol a ddefnyddir yng nghyswllt y Cynllun Twf i sicrhau eu bod yn parhau'n berthnasol i'r Cynllun Twf ac adnabod pa Ddata Personol sydd angen ei brosesu ac ar ba sail i sicrhau y cydymffurfir â'r Cymal 25 hwn (Diogelu Data).

25 RHYDDID GWYBODAETH A GWYBODAETH AMGYLCHEDDOL²⁰

25.1 Mae pob Parti yn cydnabod bod y Partïon yn ddarostyngedig i ofynion Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 ("**FOIA**") a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 ("**EIR**") a bydd y Partïon yn cydymffurfio â pholisi'r Awdurdod Lletya ar FOIA yng nghyswllt y rhwymedigaethau datgelu gwybodaeth hyn i'r graddau eu bod yn berthnasol i'r Cynllun Twf.

25.2 Pan fo Parti ("**y Parti Derbyn**") yn derbyn cais am wybodaeth dan naill ai'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth neu'r Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol ynghylch gwybodaeth y mae'n ei dal ar ran unrhyw un o'r Partïon eraill mewn perthynas â'r Cynllun Twf, bydd yn:-

25.2.1 trosglwyddo'r cais am wybodaeth i'r Awdurdod Lletya cyn gynted ag sy'n ymarferol bosib ar ôl ei dderbyn, a beth bynnag o fewn dau (2) Ddiwrnod Busnes o dderbyn cais am wybodaeth;

25.2.2 rhoi copi i'r Awdurdod Lletya o'r holl wybodaeth sydd yn ei feddiant, neu y mae ganddo rym drosti, yn y ffurf y mae'r Awdurdod Lletya yn gofyn yn rhesymol amdani, o fewn deg (10) Diwrnod Busnes (neu gyfnod hirach os yw'r Awdurdod Lletya yn nodi hynny) o pan fo'r Awdurdod Lletya yn gwneud y cais am y wybodaeth; ac

25.2.3 yn rhoi pob cymorth angenrheidiol y mae'r Awdurdod Lletya wedi gofyn yn rhesymol amdano i alluogi i'r Awdurdod Lletya ymateb i gais am wybodaeth o fewn yr amserlen a ganiateir yn y FOIA neu'r EIR.

25.3 Mae'r Partïon yn cydnabod ac yn cytuno y bydd yr Awdurdod Lletya yn gyfrifol am gydlynu unrhyw ymateb ar ran y Partïon perthnasol i'r graddau y maent yn berthnasol i'r Cynllun Twf a chyfrifir am yr holl gostau a geir fel Costau'r Cyd-bwyllgor.

25.4 Bydd yr Awdurdod Lletya yn gyfrifol am benderfynu yn ôl ei ddisgresiwn ei hun yn llwyr p'un a yw unrhyw wybodaeth y ceisiwyd amdani dan y FOIA neu'r EIR:-

25.4.1 yn eithriedig rhag ei rhyddhau dan y FOIA neu'r EIR; ac

25.4.2 i gael ei rhyddhau mewn ymateb i gais am wybodaeth.

25.5 Mae pob Parti yn cydnabod y gall fod rhaid i'r Awdurdod Lletya, dan y FOIA neu'r EIR, fynnu fod y Parti Derbyn yn datgelu a drwy weithredu ar gyfarwyddyd yr Awdurdod Lletyol yn ddatgelu gwybodaeth:

25.5.1 heb ymgynghori â'r Partïon eraill lle nad oedd yn ymarferol i gael ymgynghoriad o'r fath; neu

25.5.2 yn dilyn ymgynghori â'r Partïon eraill ac ar ôl rhoi ystyriaeth i'w barn hwy.

26 HYSBYSIADAU

26.1 Bydd unrhyw rybudd neu orchymyn mewn cysylltiad â'r Cytundeb hwn i unrhyw Barti yn un ysgrifenedig a gellir ei ddanfôn â llaw, drwy bost dosbarth cyntaf a dalwyd yn barod, post danfon arbennig neu e-bost, wedi'i gyfeirio at y derbynnydd yn y cyfeiriad fel y nodir yn Atodlen 3 (Manylion y Partïon) neu gyfeiriad derbynnydd arall gaiff ei hysbysu'n ysgrifenedig o bryd i'w gilydd gan unrhyw un o'r Partïon i'r holl Bartïon eraill.

26.2 Bydd unrhyw rybudd neu orchymyn mewn cysylltiad â'r Cytundeb hwn i'r Cyd-bwyllgor yn un ysgrifenedig a gellir ei ddanfôn â llaw, drwy bost dosbarth cyntaf a dalwyd yn barod, post danfon arbennig neu e-bost, wedi'i gyfeirio at y [Rheolwr Rhaglen gyda chopïau yn cael eu hafon i Brif Weithredwr a Swyddog Monitro Cyngor Gwynedd a Hedd Vaughan Evans(Rheolwr Gweithredu) yn y cyfeiriad fel y nodir yn Atodlen 3 (Manylion y Partïon) neu gyfeiriad derbynnydd arall gaiff ei hysbysu'n ysgrifenedig o bryd i'w gilydd gan y [Grŵp Cefnogaeth Weithredol] i'r holl Bartïon eraill.

26.3 Tybir bod y rhybudd neu'r gorchymyn wedi'i gyflwyno'n briodol os:-

26.3.1 danfonwyd ef â llaw, a'i gadawyd yn y cyfeiriad priodol i'w gyflwyno;

26.3.2 rhoddwyd neu os gwnaed ef drwy bost dosbarth cyntaf a dalwyd yn barod, bedwar deg wyth (48) awr ar ôl iddo gael ei bostio (ac eithrio dyddiau nad ydynt yn Ddiwrnodau Busnes); neu

26.3.3 rhoddwyd neu os gwnaed ef drwy e-bost, ar adeg ei drosglwyddo,

cyn belled ag yn achos danfon â llaw neu drosglwyddo â llaw neu e-bost, y caiff ei ddanfôn neu ei drosglwyddo naill ai ar ôl 4.00pm ar Ddiwrnod Busnes, neu ar ddiwrnod nad yw'n Ddiwrnod Busnes, tybir bod y rhybudd/gorchymyn wedi'i gyflwyno am 9.00am ar y Diwrnod Busnes canlynol.

26.4 Er osgoi amheuaeth, pan gyflwynir achosion lle mae'r Rheolau Gweithdrefn Sifil yn berthnasol, rhaid cydymffurfio â darpariaethau'r Rheolau Gweithdrefn Sifil yng nghyswllt cyflwyno dogfennau mewn cysylltiad â'r achosion hynny.

27 CYFRAITH LYWODRAETHU

Caiff y Cytundeb hwn ac unrhyw rwymedigaethau digontract sy'n codi ohono neu yn gysylltiedig ag ef, ei lywodraethu gan gyfraith Cymru a Lloegr ym mhob cyswllt, ac fe'i dehonglir yn unol â hynny. Yn amodol ar Gymal 24 (Datrys Anghydfod), bydd gan Lysoedd Cymru a Lloegr awdurdodaeth lwyr i setlo unrhyw anghydfod a allai godi o'r Cytundeb hwn, neu mewn cysylltiad ag ef.

28 ASEINIO

Ni chaiff hawliau a rhwymedigaethau'r Partïon dan y Cytundeb hwn eu haseinio, eu hamnewid neu eu trosglwyddo fel arall heb ganiatâd y Partïon eraill.

29 ILDIO HAWL

- 29.1 Ni fydd unrhyw fethiant neu ohiriad gan unrhyw Barti i gyflawni unrhyw hawl, pŵer neu gywiriad yn golygu ei fod yn eu hildio, ac ni fydd eu gweithredu'n rhannol yn atal unrhyw weithredu pellach ar y rhain neu ryw hawl, pŵer neu gywiriad arall, oni bai fod y Parti hwnnw'n eu hildio'n ysgrifenedig.
- 29.2 Bydd pob Parti yn talu ei gostau ei hun yng nghyswllt paratoi, cyflawni, cwblhau a gweithredu'r Cytundeb hwn.

30 Y CYTUNDEB CYFLAWN

Mae'r Cytundeb hwn yn cynnwys yr holl delerau y mae'r partiön wedi cytuno iddynt yng nghyswllt testun y Cytundeb hwn, ac mae'n disodli unrhyw gytundebau, sylwadau neu ddealltwriaethau blaenorol, ysgrifenedig neu lafar, rhwng y Partiön ynghylch y testun dan sylw. Nid yw'r un Parti wedi'i gymell i ymrwymo i'r Cytundeb hwn nac i unrhyw un o'r dogfennau hyn drwy ddatganiad neu addewid nad ydynt yn eu cynnwys, oddieithr na fydd y Cymal hwn yn eithrio unrhyw gyfrifoldeb fyddai gan un Parti fel arall tuag at y llall mewn perthynas ag unrhyw ddatganiad a wnaed drwy dwyll gan y Parti hwnnw.

31 GWRTHRANNAU

Gellir cyflawni'r Cytundeb hwn mewn unrhyw nifer o wrthranau, a bydd pob un o'r rheini'n gopi gwreiddiol os gweithredir hwy felly, ond gyda'i gilydd un ac yr un offeryn fyddant. Bydd copi cyflawn o'r Cytundeb a wedi ei arwyddo a ddanfoniwr drwy e-bost mewn fformat pdf gan bob Parti yn cael ei dderbyn ei fod a'r un effaith cyfreithiol a danfon copi gwreiddiol wedi ei arwyddo o'r Cytundeb. Bydd pob Parti yn dal ei gopi a arwyddwyd i orchymyn yr Awdurdod Lletyol a dyddir y Cytundeb a'r dyddiad a osodir arni gan yr Awdurdod Letyol.

32 PERTHYNAS Y PARTIÖN

Mae pob Parti yn gorff annibynnol ac nid oes dim sydd wedi'i gynnwys yn y Cytundeb hwn a gaiff ei ddehongli i awgrymu bod yna berthynas rhwng Partiön y bartneriaeth neu (ac eithrio pan ddarperir yn llwyr am hynny yn y Cytundeb hwn) bennaeth/asiant neu gyflogwr/gweithiwr. Ni fydd gan yr un Parti yr hawl i weithredu ar ran Parti arall nac ymrwymo'r llall drwy gontract neu fel arall, ac eithrio i'r graddau y caniateir yn glir iddo wneud hynny yn nhelerau'r Cytundeb hwn. Yn benodol er osgoi amheuaeth, ni chymerir bod unrhyw un o'r darpariaethau sy'n ymwneud ag egwyddorion gweithio mewnartneriaeth yn sefydlu unrhyw bartneriaeth fel y diffinnir yn Neddf Partneriaeth 1890.

33 CYFRIFOLDEBAU STATUDOL

Er gwaethaf unrhyw beth sydd i'w weld i'r gwrthwyneb yn y Cytundeb hwn, wrth ymgymryd â'u dyletswyddau statudol, ni chaiff disgresiwn unrhyw Barti ei lyffetheirio neu ei effeithio fel arall gan delerau'r Cytundeb hwn.

SCHEDULE 10
POLISI DIRPRWYO

PENDERFYNIAD	MATER I'R CYFARWYDDWR RHAGLEN	MATER I'R CYD- BWYLLGOR	MATER A GEDWIR YN ÔL
THEMÂU ALLWEDDOL			
1. Cymeradwyo a mabwysiadu'r OBP			Ydy
2. Cymeradwyo a mabwysiadu unrhyw OBP wedi'i ddiweddarau oddieithr i'r graddau y mae diweddariad o'r fath gyfystyr â newid materol i'r OBP pennaf neu newid materol yng nghynnwys y Portffolio Rhaglen neu Gynllun Busnes mewn unrhyw Brosiect Gymeradwy (mewn achos o'r fath bydd y penderfyniad i gymeradwyo a mabwysiadu OBP wedi'i ddiweddarau yn Fater a Gedwir yn Ôl) Er osgoi amheuaeth, mae newid materol yn newid sydd (yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i) unrhyw newid sydd eisoes wedi'i gynnwys fel "Mater a Gedwir yn Ôl" yn y Cytundeb hwn.		Ydy	
3. Cymeradwyo a mabwysiadu Achosion Busnes Rhaglenni a Phortffolio yn cynnwys unrhyw ddiweddariadau diweddarau yn unol â Chymal 13 (Achos Busnes)		Ydy	
4. Cymeradwyo a mabwysiadu Achosion Busnes Prosiect yn unol a chymal 13(Cynllun Busnes)		Ydy	
5. Yn ddarostyngedig i 2 uchod amrywio y Rhaglenni i'w darparu		Ydy	

PENDERFYNIAD	MATER I'R CYFARWYDDWR RHAGLEN	MATER I'R CYD-BWYLLGOR	MATER A GEDWIR YN ÔL
CYLLID A GWARIANT			
6. Cytuno ar unrhyw gynnydd yng Nghyfraniad y Cyngor neu Gyfraniad Ymgynghorydd neu unrhyw Gyfraniad Ymgynghorydd Unigol			Ydy
7. Cymeradwyo unrhyw Gostau Mewnol anghymesur yn unol â Chymal 15.2.2 (Ymrwymiad y Partïon a Chyfraniadau)		Ydy	
8. Cymeradwyo gwariant o fewn Cyllideb Flynyddol gymeradwy'r Awdurdod Lletya a gedwir ar ran y Cyd-bwyllgor fel sydd wedi'i nodi yng Nghymal 15.4 (Cyllideb Flynyddol)	Ydy		
9. Ac eithrio lle darparir ar ei gyfer yng Nghymal 15.4.3 ble nad yw cynnydd sydd yn ddarostyngedig i raddfa indecs (Cymeradwyo Cynnydd Cyllideb Flynyddol) mae cymeradwyo cynnydd mewn unrhyw Gyfraniadau Cyllideb Flynyddol yn fater a gedwir i'r Partïon.			Ydy
10. mae unrhyw newidiadau i Gyfraniad Ychwanegol y Cyngorau yn Fater Cyngorau ar gyfer y Cyngorau yn unig.			Ydy – Mater Cyngor yn unig
11. mae penderfyniad yn unol a chymal 9.1.3 (Cyd Bwyllgorau Corfforaethol) yn Fater Cyngorau ar gyfer y Cyngorau yn unig.			Ydy – Mater Cyngor yn unig

PENDERFYNIAD	MATER I'R CYFARWYDDWR RHAGLEN	MATER I'R CYD-BWYLLGOR	MATER A GEDWIR YN ÔL
12. Trosglwyddo cyllid sydd wedi'u glustnodi o un Prosiect i un arall		Ydy	
13. Yr Awdurdod Lletyo yn ymrwymo i (neu gytuno i ymrwymo i) unrhyw drefniant benthyca ar ran y Cyd-bwyllgor a/neu roi unrhyw sicrwydd yng nghyswllt y benthyca hwn		Ydy	
14. Derbyn amodau a thelerau yng nghyswllt unrhyw arian trydydd parti ar gyfer y Cynllun Twf neu'r Weledigaeth Twf		Ydy	
15. Cytuno ar ffurf yr Adolygiadau Porth	Ydy		
16. Cytuno ar unrhyw Amodau Cyllid Llywodraeth Cymru neu Lywodraeth y DU		Ydy	
CYFFREDINOL			
17. Cymeradwyo cylich gorchwyol y Bwrdd Cyflawni Busnes a atodir yn Rhan 5 o Atodiad 2.		Ydy	
18. Disodli'r Awdurdod Lletya yn unol â Chymal 6.3 (Yr Awdurdod Lletya)		Ydy	
19. Cyhoeddi hysbysiad ysgrifenedig i Fethianwr i gywiro toriad neu gael eu trin fel petai wedi tynnu'n ôl o'r Cyd-bwyllgor yn unol â Chymal 2.3 (Terfynu)			Ydy
20. Bydd unrhyw benderfyniad i benodi a wedyn diddymu cyrff neu sefydliadau eraill fel Ymgynghorydd wedi arwyddo i fod yn Barti i'r Cytundeb er ddarparu cefnogaeth ariannol			Ydy

PENDERFYNIAD	MATER I'R CYFARWYDDWR RHAGLEN	MATER I'R CYD-BWYLLGOR	MATER A GEDWIR YN ÔL
i'r Cyd Bwyllgor yn Faer a Gadwir yn ol.			
21. Sefydlu is-bwyllgor, is-grŵp neu gorff rheoli prosiect yn unol â'r Cytundeb hwn a phennu eu cylch gorchwyl ac ystod y dirprwyo.		Ydy	
22. Gwneud unrhyw amrywiadau neu ildio unrhyw hawliau neu derfynu unrhyw gontractau a lofnodwyd gan y Partïon / yr Awdurdod Lletya (ac eithrio'r Cytundeb hwn) sy'n faterol i'r Cynllun Twf.		Ydy	
23. Diwygiadau i delerau'r Cytundeb hwn			Ydy
24. Cymeradwyo Strwythur Staffio'r Swyddfa Rheoli Portffolio		Ydy	
25. Cyflogi a diswyddo (a gosod telerau cyflogaeth) aelodau o staff y Swyddfa Rheoli Portffolioac eithrio'r Cyfarwyddwr Rhaglen	Ydy		
26. Cyflogi a diswyddo (a gosod telerau cyflogaeth) y Cyfarwyddwr Rhaglen.		Ydy	
27. Cychwyn unrhyw hawliad, gweithrediadau neu ymglyfreithiad arall a ddygir gan neu amddiffyn unrhyw hawliad, gweithrediadau neu ymglyfreithiad arall a ddygir yn erbyn y Cyd-bwyllgor neu Barti unigol yng nghyswllt y Cynllun Twf, ac eithrio yng nghyswllt casglu dyled yng nghwrs arferol busnes.		Ydy	
28. Gwneud unrhyw gyhoeddiadau neu ddatganiadau o ba bynnag natur yng nghyswllt y Cyd-bwyllgor a'r Cynllun Twf	Ydy		

PENDERFYNIAD	MATER I'R CYFARWYDDWR RHAGLEN	MATER I'R CYD-BWYLLGOR	MATER A GEDWIR YN ÔL
29. Cymeradwyo'r Achos Busnes ar gyfer creu cwmni masnachu awdurdod lleol dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003			Ydy
30. Unrhyw benderfyniad i newid i Gyd-bwyllgor Corfforaethol			Ydy
31. Yn amodol ar delerau'r Cytundeb hwn, unrhyw faterion eraill nad ydynt wedi'u cynnwys yn Atodlen 1 (Polisi Dirprwyo) sy'n hwyluso, neu sy'n ffafriol neu'n atodol i gyflawni Cylch Gorchwyl y Cyd-bwyllgor0		Ydy	

ATODLEN 2

CYLCH GORCHWYL

0

CYLCH GORCHWYL Y CYD-BWYLLGOR

1. NODAU/PWRPAS

- 1.1 Y Cyd-bwyllgor fydd y corff allweddol i oruchwylio'r Cynllun Twf a chynrychioli buddiannau'r Partïon a'i randdeiliaid ac, yn amodol ar y Cytundeb hwn, bydd yn wneud yr holl benderfyniadau angenrheidiol i hwyluso a gweithredu ei gyflawni. Yn ogystal, bydd y Cyd-bwyllgor yn gyfrifol am fonitro cynnydd y rhaglen a rheoli dimensiynau gwleidyddol y Cynllun Twf.
- 1.2 Hefyd, bydd y Cyd-bwyllgor yn goruchwylio'r Weledigaeth Twf ac, yn amodol ar y Cytundeb hwn, bydd yn gwneud yr holl benderfyniadau angenrheidiol i hwyluso a gweithredu ei chyflawni.
- 1.3 Bydd y Cyd-bwyllgor yn ymgymryd â'r swyddogaethau a ganlyn:-
- 1.3.1 pennu ffurf a nifer y cronfeydd i gyflawni'r Cynllun Twf;
  - 1.3.2 cymeradwyo Achosion Busnes Prosiectau i gyflawni'r Cynllun Twf yn unol â'r OBP;
  - 1.3.3 darparu cyfeiriad strategol i'r Grŵp Cefnogaeth Weithredol (i gynnwys cymeradwyo cylch gwaith y Grŵp Cefnogaeth Weithredol a chymeradwyo unrhyw faterion adnoddau);
  - 1.3.4 gweithredu fel cynrychiolydd i bob un o'r Partïon i sicrhau cysondeb gydag amcanion a gweledigaethau unigol;
  - 1.3.5 monitro trefniadau perfformiad, rheoli a gwaith (i gynnwys y gwiriadau archwilio a sicrwydd angenrheidiol);
  - 1.3.6 sicrhau bod adnoddau digonol wedi'u hymrwymo i'r Cynllun Twf;
  - 1.3.7 cyflafareddu ar unrhyw anghydfod o fewn y rhaglen a negodi datrysiaid i unrhyw broblemau rhwng y rhaglen a chyrrff allanol;
  - 1.3.8 cyfathrebu a darparu cynnydd ar faterion strategol o fewn y Cynllun Twf;
  - 1.3.9 hyrwyddo gweithio mewn partneriaeth rhwng y Partïon;
  - 1.3.10 cyhoeddi datganiad llywodraethu blynyddol a Chyfrifon Blynyddol;
  - 1.3.11 cysylltu â phartneriaid Cynlluniau Twf neu Gynlluniau Dinasoedd eraill ledled y Deyrnas Unedig i rannu arfer gorau a sicrhau dull strategol wedi'i gydlyn;
  - 1.3.12 darparu adroddiadau cynnydd blynyddol i'r Partïon; a
  - 1.3.13 diweddarau'r Polisi Dirprwyo o bryd i'w gilydd.

2. TELERAU

2.1 Ar ddechrau'r Cynllun Twf:-

- 2.1.1 cwblhau unrhyw Achosion Busnes yn unol â Chymal 13; a
- 2.1.2 chytuno ar fanylion y broses gwneud penderfyniadau ac asesiadau cyn i'r Cyd-bwyllgor ystyried prosiectau unigol.

2.2 Yn ystod y camau cynllunio a datblygu:-

2.2.1 adolygu statws y prosiect yn erbyn y cynlluniau cymeradwy;

2.2.2 monitro rheolaeth cyllideb, risgiau ac ansawdd y prosiect;

2.2.3 hyrwyddo a chefnogi'r prosiect ymhlith rhanddeiliaid perthnasol a lle bo hynny'n briodol, derbyn eu caniatâd;

2.2.4 ceisio datrys anghydfodau lle nad yw'n bosib datrys y rhain yn foddhaol drwy unrhyw ddull arall; a

2.2.5 sicrhau bod y cynigion yn fforddiadwy ac yn rhoi'r gwerth gorau am arian i'r sector cyhoeddus.

CYLCH GORCHWYL Y GRŴP CEFNOGAETH WEITHREDOL

1. **STATWS**

- 1.1 Mae'r Grŵp yn un gweithredol proffesiynol sy'n cefnogi ac yn cynghori Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru ac yn gweithredu penderfyniadau'r Bwrdd hwnnw.
- 1.2 Ni fydd gan y Grŵp unrhyw bwerau ffurfiol i wneud penderfyniadau a bydd yn cynghori swyddogion y Bwrdd, sydd â phwerau dirprwyedig, wrth weithredu eu pwerau.

2. **PWRPAS Y GRŴP**

- 2.1 (a) cydlynu cyngor proffesiynol i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (y cyfeirir ato fel 'y Bwrdd' o hyn allan); (b) gweithredu penderfyniadau'r Bwrdd; (c) goruchwyllo'r gwaith o ddatblygu a rheoli adnoddau'r Bwrdd a (d) bod yn gyfrifol am reoli perfformiad ffrydiau gwaith, rhaglenni a phrosiectau'r Bwrdd.
- 2.2 Mae gan y Grŵp y rolau a'r cyfrifoldebau penodol a ganlyn:-

Strategol

- 2.2.1 rhoi cyngor strategol ar ddatblygu'r Weledigaeth Twf;
- 2.2.2 rhoi cyngor proffesiynol i'r Bwrdd ym meysydd penodol trafniadaeth, sgiliau a chyflogaeth, datblygu'r economi, tai, cynllunio defnydd tir a digidol;
- 2.2.3 rhoi cyngor ar ddatblygu strategaeth ranbarthol i adfywio lleydd.

Rheoli Rhaglenni a Phrosiectau

Gweithredu fel y Bwrdd Portffolio i oruchwyllo'r gwaith o ddatblygu, cydlynu a chyflawni'r Rhaglenni a'r prosiectau a gomisiynir o fewn y Cynllun Twf a goruchwyllo'r gwaith o ddatblygu, cydlynu a chyflawni prosiectau eraill a gomisiynir gan y Bwrdd i gyflawni'r Weledigaeth Twf.

Rheoli Perfformiad

- 2.2.4 goruchwyllo'r gwaith o reoli ac adrodd am berfformiad rhaglenni a phrosiectau'r Bwrdd; a
- 2.2.5 chynnal a rheoli systemau adrodd rheoli perfformiad a risg.

Gweinyddiaeth a Chyfathrebu

- 2.2.6 cefnogi'r strwythur llywodraethu a sicrhau y caiff ei weithredu'n effeithlon;
- 2.2.7 goruchwyllo strategaeth gyfathrebu; a
- 2.2.8 gweithredu fel "tŷ clirio" ar gyfer adroddiadau i'r Bwrdd.

3. **AELODAETH**

- 3.1 Cadeirydd y Cyd-bwyllgor neu ddirprwy priodol
- 3.2 Cyfarwyddwr Rhaglen
- 3.3 Swyddogion a.151 a Monitro o'r Awdurdod Lletya

3.4 Uwch swyddog o'r sefydliadau isod:-

- 3.4.1 Cyngor Gwynedd;
- 3.4.2 Cyngor Sir Ynys Môn;
- 3.4.3 Cyngor Conwy;
- 3.4.4 Cyngor Sir Ddinbych;
- 3.4.5 Cyngor Sir y Fflint;
- 3.4.6 Cyngor Wrecsam;
- 3.4.7 Prifysgol Bangor;
- 3.4.8 Prifysgol Glyndŵr;
- 3.4.9 Coleg Cambria;
- 3.4.10 Grŵp Llandrillo-Menai;
- 3.4.11 Bwrdd Cyflawni Busnes.

4. **AMSERLENNI CYFARFODYDD**

- 4.1 Cynhelir cyfarfodydd ar ail ddydd Gwener bob mis neu fel y cytunir fel arall gan y Grŵp Gweithredol er mwyn hwyluso'i swyddogaethau.
- 4.2 Fodd bynnag, gelwir cyfarfodydd arbennig os credir bod angen.

5. **YSGRIFENYDDIAETH**

Darperir ysgrifenyddiaeth y Grŵp gan y Swyddfa Rhaglen.

CYLCH GORCHWYL Y SWYDDFA CEFNOGI PORTFFOLIO

1. Darparu tîm cefnogaeth broffesiynol dan arweiniad y cyfarwyddwr rhaglen er mwyn cyflawni rhaglen gytûn y Bwrdd Uchelgais Economaidd yn llwyddiannus er mwyn cyflawni twf economaidd a datgloi arian gan y llywodraeth
2. Rhoi cyngor a chyfeiriad proffesiynol i'r Bwrdd Uchelgais Economaidd ar strategaethau allweddol i gefnogi'r uchod, yn benodol trafndiaeth, sgiliau a chyflogaeth, datblygu'r economi a thwf sectorau, isadeiledd digidol a chynllunio defnydd tir;
3. Cefnogi'r gwaith o ddatblygu a chyflawni Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru, gan roi cyngor a chyfeiriad i'r Bwrdd er mwyn gwneud y gorau o'r potensial i gyflawni twf economaidd cynaliadwy a chynhwysol yn y Gogledd;
4. Cydlynu'r gwaith o ddatblygu a chyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru;
5. Gweithio'n agos gyda'r sector busnes yn y rhanbarth er mwyn adnabod cyfleoedd i sicrhau twf economaidd;
6. Gweithio ar y cyd ac mewn partneriaeth â swyddogion allweddol o Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru er mwyn cyflawni blaenoriaethau'r Bwrdd Uchelgais Economaidd;
7. Arwain ar gaffael nwyddau, gwaith a gwasanaethau yn amodol ar gymeradwyaeth gan y Cyd-bwyllgor fel y nodir yn fwy penodol ym mharagraff 3, Rhan 1 yr Atodlen hon.
8. Bod yn gyfrifol am reoli adnoddau yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i):
  - (a) cynnal cyllideb flynyddol i'r Bwrdd;
  - (b) goruchwyllo defnydd o'r gyllideb;
  - (c) sicrhau gwerth am arian wrth ddefnyddio'r gyllideb; a
  - (d) gwneud penodiadau ac ymrwymo i gontractau gyda chymeradwyaeth y Bwrdd ac o fewn y gyllideb sydd wedi'i chymeradwyo, ac yn unol â pholisïau'r Awdurdod Lletya

CYLCH GORCHWYL YR IS-BWYLLGORAU**CYLCH GORCHWYL****IS-FWRDD CYFLAWNI TRAFNIDIAETH**

Mae Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn penodi Is-grŵp Cyflawni Trafnidiaeth i ymgymryd â'r swyddogaethau sydd wedi'u hamlinellu isod.

Bydd yr Is-fwrdd yn Is-bwyllgor a benodir dan Adran 102 Deddf Llywodraeth Leol 1972 ac Adran 20 Deddf Llywodraeth Leol 2000 a'r Rheoliadau a wnaed oddi tano

Bydd yr Is-fwrdd yn cynnwys chwe Chynghorydd, un o bob Cyngor sy'n Bartner a fydd yn Aelodau Gweithredol.

Gellir gwahodd Arsyllwyr i fynychu, yn seiliedig ar eu gwybodaeth a'u cyfraniad posib i'r meysydd cyfrifoldeb.

RÔL:

- Cynllunio a chydlynu gwasanaeth trafndiaeth integredig a chydgysylltiedig yng ngogledd Cymru;
- cynllunio, cydlynu a chynghori ar ymatebion rhanbarthol i gynigion Gwella Trafnidiaeth Gyhoeddus Llywodraeth Cymru.
- cynllunio a chydlynu cyflawni ymyraethau trafndiaeth strategol, yn cynnwys prosiectau'r Cais Twf a phrosiectau datgarboneiddio trafndiaeth;
- adrodd ar gynnydd, perfformiad, deilliannau a materion ariannu i'r Bwrdd Uchelgais. Bydd yr Is-fwrdd Cyflawni yn Is-bwyllgor o Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.

PWRPAS:

Ymateb i'r briffiau a'r comisiynau yn unol â chyfarwyddyd a chytundeb y Bwrdd Uchelgais Economaidd, a'u gweithredu.

Mae gan yr Is-fyrddau'r swyddogaethau a'r cyfrifoldebau cyffredinol a ganlyn:

Strategol

- cydlynu gweithgarwch Awdurdodau Lleol a phartneriaid eraill fel y byddai dull rhanbarthol strategol yn ei le yn y maes polisi perthnasol;
- darparu cyngor strategol perthnasol i'r Bwrdd;
- cefnogi'r Bwrdd i ddylanwadu ar bolisïau cenedlaethol a rhaglenni ariannu; gweithredu penderfyniadau'r Bwrdd Uchelgais Economaidd. Bydd y Bwrdd Uchelgais Economaidd yn rhoi cyfarwyddyd ac yn comisiynu'r Is-fyrddau Cyflawni i ymgymryd â thasgau allweddol.

Rheoli Prosiectau a Rhaglenni

- cydlynu cynllunio, datblygu a chyflawni Rhaglen(ni) perthnasol a gomisiynir gan y Bwrdd Uchelgais Economaidd;
- cydlynu cynllunio, datblygu a chyflawni Prosiectau perthnasol a gomisiynir gan y bwrdd Uchelgais Economaidd, yn benodol y Prosiectau sydd wedi'u cynnwys yng "Nghais" y Cynllun Twf. Bydd hyn yn cynnwys datblygu Achosion Busnes Amlinellol unigol a Modelau Busnes Pum Achos ar gyfer pob Prosiect;
- monitro ac adolygu cynnydd ac effaith y Rhaglen(ni) perthnasol a Phrosiectau perthnasol a chyflwyno unrhyw argymhellion i'r Bwrdd.

Rheoli Adnoddau

- Goruchwylio datblygiad y gyllideb berthnasol a sicrhau gwerth am arian yn nefnydd y gyllideb.
- Adrodd i'r Bwrdd Uchelgais ar y gyllideb a cheisio cymeradwyaeth gan y Bwrdd Uchelgais am unrhyw amrywiadau i'r gyllideb.

Rheoli Perfformiad

- Cydlynu'r gwaith o adrodd ar berfformiad y Rhaglen(ni) a'r Prosiectau perthnasol i'r Bwrdd;
- Cynnal a rheoli system adrodd rheoli perfformiad a risg.

Grymoedd yr Is-bwyllgorau

Dim wedi'u dirprwyo.

PERTHYNAS GYDA'R BWRDD UCHELGAIS

- Gwahoddir Cadeirydd pob Is-fwrdd Cyflawni i rai cyfarfodydd y Bwrdd Uchelgais Economaidd i adrodd ar gynnydd, perfformiad a deilliannau.
- Bydd y Bwrdd Uchelgais yn creu Arweinydd Portffolio ar gyfer pob un o themâu yr Is-fyrddau Cyflawni. Arsyllwyr fyddant yng nghyfarfod yr Is-fwrdd, a byddant yn sicrhau cyswllt uniongyrchol gyda'r Bwrdd Uchelgais.

GWEITHDREFNAU A LLYWODRAETHU

- Penodir Swyddog Arweiniol ar gyfer pob un o'r Is-fyrddau Cyflawni.
- Fel arfer, bydd penderfyniadau yn cael eu gwneud drwy gonsensws ac yna bydd chwe aelod yr awdurdodau lleol yn pleidleisio'n ffurfiol er mwyn cael mwyafrif syml.
- Os bydd y bleidlais yn gyfartal, caiff y mater ei gyfeirio i'r Bwrdd Uchelgais am benderfyniad.
- Ym mhob agwedd arall, bydd yr Is-fwrdd yn gweithredu'r rheolau a'r gweithdrefnau sy'n berthnasol i'r Bwrdd Uchelgais fel y nodir yn y GA1 neu unrhyw gytundeb dilynol sy'n ei ddisodli.

ATODLEN 2

Cylch Gorchwyl y Bwrdd Cyflawni Busnes

1. Rôl a Chylch Gwaith

- 1.1. Bydd y Bwrdd Cyflawni Busnes yn gweithredu fel llais busnes a chyflogwyr yn y rhanbarth, ac yn gweithio'n agos gyda sefydliadau megis Cyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy Dyfrdwy (y corff ymbarél ar gyfer sefydliadau sy'n cynrychioli Busnesau). Bydd yn canolbwyntio ar gyflawni'r Weledigaeth Twf ar gyfer y rhanbarth.
- 1.2. Bydd ganddo rôl allweddol wrth herio a chynghori Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru ar faterion yn ymwneud â'r Weledigaeth Twf a'r Cynllun Twf.
- 1.3. Bydd y Bwrdd yn amlygu'r rhwystrau i dwf, ynghyd â dwyn ymlaen syniadau a chynigion. Disgwylir i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru sefydlu ffyrdd i gyflawni'r cynigion hyn.
- 1.4. Mae'r Bwrdd yn rhan allweddol o gyfarpar llywodraethu'r Cynllun Twf ac mae ganddo rôl ddeublyg bwysig:
  - Sicrhau bod llais a dymuniadau busnesau yn siapio ac yn dylanwadu ar y Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru a phecyn a chyflawniad y Cynllun Twf;
  - Sicrhau y gall busnesau gael mynediad i'r cyfleoedd a symbylir ac a gataleiddir gan ddatblygu'r Cynllun Twf, a'u harwain.
- 1.5. Mae'r Bwrdd wedi'i ymrwymo i wneud y gorau o'r cyfleoedd o fewn y Cynllun Twf, a hyrwyddo buddsoddiad anuniongyrchol gan gwmnïau, mentrau a busnesau.
- 1.6. Bydd y Bwrdd yn cynnwys Cadeirydd a rhwng 9 a 12 aelod. Bydd ei aelodaeth yn cynnwys cynrychiolwyr ac arbenigwyr sector o fusnesau allweddol o'r sectorau economaidd twf a sylfaenol ledled y rhanbarth. Mae disgwyl i Aelodau'r Bwrdd gynnwys swyddogion uwch sy'n gwneud penderfyniadau o sefydliadau a gynrychiolir.
- 1.7. Bydd ei raglen waith (a fydd wedi'i gosod mewn cynllun busnes blynyddol) yn arddangos yn glir y cyfleoedd i'r sector preifat a ddaw yn sgil cyflawni'r Weledigaeth Twf a'r Cynllun Twf. Caiff y cynllun busnes blynyddol a'r cynigion a gyflwynir gan y Bwrdd eu hystyried yn ffurfiol gan Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru er mwyn eu hymgorffori o fewn ei raglen waith.
- 1.8. Bydd yn cryfhau proffil llais a mewnbwn busnesau i'r Cynllun Twf, er mwyn sicrhau ei fod yn cael ei yrru a'i gyflawni gan fusnes a diwydiant, er ei fod yn cael ei arwain yn wleidyddol.
- 1.9. Bydd y Bwrdd yn sicrhau bod buddsoddiad mewn twf yn cael ei hysbysu a'i siapio gan fusnesau i fusnesau.
- 1.10. Bydd Cadeirydd y Bwrdd yn aelod ymgynghorol o Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a mewn partneriaeth gyda'r Bwrdd Uchelgais bydd ganddo rôl allweddol wrth ddarparu arweinyddiaeth a chysylltiadau allweddol gyda Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y Deyrnas Unedig. Bydd swydd y Cadeirydd yn cael ei hysbysebu a'i phenodi'n gyhoeddus.
- 1.11. Caiff cyfansoddiad a rôl y Bwrdd o fewn llywodraethiant y Cynllun Twf a'i gyd-berthynas gyda'r Cydbwyllgor ei gwmpasu yng Nghytundeb Llywodraethu 2. Rhaid i'r Bwrdd fod yn hyblyg i newid ei gyfansoddiad a'i rôl fel y gwél yn dda er mwyn bod mor annibynnol â phosib. Caiff cyfansoddiad ac rôl y Bwrdd a unrhyw newidiadau ei gytuno gyda Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.
- 1.12. Bydd y Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, yn ystyried yn llawn a derbyn unrhyw gyngor neu her gan y Bwrdd Cyflawni Busnes. Bydd unrhyw argymhellion ffurfiol gan y Bwrdd Cyflawni Busnes i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn cael ei cyflwyno mewn adroddiad

ysgrifenedig fydd yn cael ei ystyried mewn cyfarfod o'r Bwrdd gyda ymateb a rhesymau yn cael ei cofnodi a'i cyfathrebu.

2. Cyfrifoldebau Allweddol

2.1. Bydd y Bwrdd Cyflawni Busnes yn gyfrifol am:

- Adolygu a siapio'r Weledigaeth Twf ar gyfer y Gogledd;
- Herio ac adolygu'r portffolio o brosiectau a gynigir o fewn y Cynllun Twf ac ystyried a herio'r Achosion Busnes Llawn ar gyfer prosiectau unigol er manteisio i'r eithaf ar effaith y cynllun ar gyfer y rhanbarth, gan sicrhau buddsoddiad uniongyrchol ac anuniongyrchol ychwanegol o'r sector preifat ar gyfer y Cynllun.;
- Canolbwyntio ar gyflawni prosiectau a gomisiynir gan Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a sicrhau y gall busnesau gael mynediad i'r cyfleoedd a gataleiddir gan y Cynllun Twf, a'u harwain;
- Darparu rôl eirioli, gan hyrwyddo'r rhanbarth fel prif leoliad ar gyfer buddsoddwyr ac ymwelwyr a gweithio gyda phartneriaid i gynyddu gwerth ac ansawdd mewnffuddsoddi;
- Rhoi cyngor ar ymyrraeth arfaethedig gan randdeiliaid allweddol eraill, yn cynnwys Llywodraeth Cymru.

2.2. Bydd gan y Bwrdd rôl hanfodol i'w chwarae wrth

2.3. Bydd y Bwrdd yn gweithio yn agos ac mewn partneriaeth gyda Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.

3. Cadeirydd y Bwrdd

3.1. Caiff y Cadeirydd ei benodi ar sail tymor penodol o ddwy flynedd, gyda nifer y tymhorau wedi'i gyfyngu i ddau.

3.2. Tybir y byddai'r ymrwymiad amser, er yn hyblyg, yn un diwrnod yr wythnos ar gyfartaledd, ond bydd lefel yr ymrwymiad yn amrywio dipyn ar draws y tymor.

3.3. Bydd y rôl yn derbyn cydnabyddiaeth ar lefel sy'n adlewyrchu arwyddocâd y rôl.

3.4. Bydd y Cadeirydd yn gyfrifol am:

- Arwain y Bwrdd, gan sicrhau ei fod yn cyflawni ei gyfrifoldebau;
- Cadeirio cyfarfodydd y Bwrdd, casglu barnau sydd wedi'u mynegi gan bob grŵp rhanddeiliaid a, lle bo angen, dod i gonsensus;
- Cyfathrebu a chynrychioli argymhellion y Bwrdd ar Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru;
- Bod yn arweinydd "busnes" a phencampwr dros y rhanbarth yn genedlaethol ac yn rhyngwladol.

3.5. Dylai'r Cadeirydd feddu ar y cefndir a'r profiad a ganlyn:

- Bod yn aelod o gymuned fusnes y sector preifat;
- Meddu ar brofiad arweinyddiaeth uwch helaeth;
- Cael rhwydwaith eang o gysylltiadau cyhoeddus, preifat ac yn y llywodraethau sy'n ymestyn y tu hwnt i'r rhanbarth.

3.6. Darperir cefnogaeth strategol, ymchwil, polisi a chyfryngau i'r Cadeirydd a'r Bwrdd Cyflawni Busnes gan y Swyddfa Rheoli Portffolio(unwaith y bydd wedi'i sefydlu'n llawn).

- 3.7. Bydd angen i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru gymeradwyo penodiad y Cadeirydd. Caiff y broses ei goruchwyllo gan Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Yn unol a cymeradwyaeth Llywodraeth Prydain ac Llywodraeth Cymru bydd y Cadeirydd yn cael ei benodi gan Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.
- 3.8. Caiff y Cadeirydd ei benodi yn unol â'r safonau cydnabyddedig ar gyfer penodiadau cyhoeddus, yn cynnwys hysbyseb agored.

4. Dethol Aelodau'r Bwrdd Cyflawni Busnes

- 4.1. Rhaid i'r broses ddetol fod yn agored ac yn dryloyw, gan ddefnyddio'r meini prawf dethol a restrir isod.
- 4.2. Bydd y Panel Penodi yn cynnwys Cadeirydd ac Is-gadeirydd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a Chadeirydd y Bwrdd Cyflawni Busnes. Bydd y Panel yn cyflwyno argymhellion i'r Bwrdd Uchelgais i gymeradwyo'r ymgeiswyr mwyaf addas i'w penodi.
- 4.3. Caiff rôl Aelodaeth y Bwrdd ei hysbysebu'n gyhoeddus i annog ystod eang o geisiadau. Bydd cyfres gyfunol o sgiliau a phrofiad y Bwrdd yn ystyriaeth allweddol. Bydd proses ymgeisio a fydd yn caniatáu i aelodau arfaethedig gael eu henwebu.
- 4.4. Ar y cyd, dylai'r Bwrdd feddu ar y wybodaeth a'r sgiliau a ganlyn:
- Dealltwriaeth o economi'r Gogledd a gwerthfawrogiad o gyfleoedd yn y sectorau economaidd twf a sylfaen ledled y rhanbarth
  - Rhwydwaith eang o gysylltiadau ledled y DU ac yn rhyngwladol;
  - Profiad o ddadansoddi ac asesu gwybodaeth fasnachol, dechnegol ac ariannol er mwyn rhoi cyngor safonol i'r sawl sy'n gwneud penderfyniadau;
  - Profiad o ddarparu cyngor diduedd am brosiectau a mentrau, yn benodol yng nghyswllt eu hyfywedd a'u heffaith ar faterion cyflogaeth ac economi.
- 4.5. Ymgwymerir â'r broses mewn ymgynghoriad â'r ddwy Lywodraeth.
- 4.6. Wrth benodi aelodau, rhoddir ystyriaeth i sefydlu aelodaeth sydd, gyhyd ag sy'n bosib, yn gytbwys yn gyffredinol fel ei bod yn adlewyrchu ac yn cynrychioli holl ardal ddaearyddol y Gogledd, ei sectorau a'i chymunedau busnes a bydd angen ystyried hyn yn ystod y broses benodi.

5. Gwrthdaro Buddiannau

- 5.1. Er mwyn caniatáu i'r Bwrdd Cyflawni Busnes ymgymryd â'i holl swyddogaethau, gwneir gwahaniaeth clir rhwng y rheini sy'n ymwneud â datblygu prosiectau penodol a'r rheini sy'n paratoi argymhellion am y prosiectau hynny i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Gweithredir system gadarn o ddatgan gwrthdaro buddiannau. Yn ogystal, mae Ymgynghorwyr y Bwrdd Uchelgais wedi'u rheoli gan Gôd yng nghyswllt buddiannau personol. Disgwylir i aelodau a benodir i'r Bwrdd Cyflawni Busnes gydymffurfio â rhai darpariaethau.

ATODLEN 3

PROTOCOL CRAFFU

1. Cyfathrebu a Chodi Ymwybyddiaeth

- 1.1 Bydd y Swyddfa Rheoli Portffolioyn paratoi adroddiad chwarterol ar waith y Bwrdd Uchelgais Economaidd a fydd yn cynnwys:
  - Cynnydd ar weithredu'r OBP yn cynnwys Rhaglenni a Phrosiectau unigol.
  - Perfformiad Ariannol y Bwrdd
  - Datblygiadau sydd ar y gweill.
- 1.2 Caiff yr adroddiad ei anfon at bob Sefydliad sy'n Bartner a bydd ar ffurf a fydd yn hwyluso ei gyflwyno i drefniadau Craffu neu lywodraethu arall y Partneriaid fel y mae'r Partneriaid yn pennu.
- 1.3 Bydd Swyddog o'r Swyddfa Rheoli Portffolio ar gael i fynychu cyfarfod perthnasol ar yr amod, yn absenoldeb amgylchiadau arbennig neu alw penderfyniad i mewn, na fydd yr un Partner angen swyddog i fynychu mwy na dau o'u cyfarfodydd bob blwyddyn.

2. Galw i mewn

- 2.1 Caiff holl benderfyniadau'r Bwrdd Uchelgais neu ei Is-fyrddau ("Corff Penderfyniadau") eu cofnodi a'u cyhoeddi ar ddatganiad o benderfyniadau a baratoir wrth gydymffurfio â Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) 2001. Caiff yr hysbysiad ei anfon at Bennaeth Gwasanaethau Democraidd y Cyngorau hefyd i'w drin yn unol â threfniadau llywodraethu ei Cyngorau eu hunain mewn perthynas â Chraffu.
- 2.2 Er gwaethaf unrhyw ddarpariaeth yng Nghyfansoddiad unrhyw Gyngor, ni ellir galw unrhyw benderfyniad Corff Penderfyniadau gan unrhyw Gyngor ar ddiwedd 5 diwrnod gwaith clir (a gymerir ei fod wedi dod i ben am 17:00 ar y diwrnod olaf) yn dilyn dyddiad cyhoeddi'r datganiad penderfyniad.
- 2.3 Os derbynnir cais i alw penderfyniad i mewn yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor hwnnw, anfonir copi o'r hysbysiad neu'r hysbysiadau hynny at yr isod cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol wedi hynny:
  1. Swyddog Monitro pob un o'r Cyngorau Eraill
  2. Cyfarwyddwr Rhaglen
  3. Cynrychiolydd Bwrdd y partneriaid eraill
- 2.4 Bydd y Cyngor yn trefnu i'r mater gael ei ystyried mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Craffu perthnasol i'w gynnal ddim hwyrach na 15 diwrnod gwaith clir o ddyddiad derbyn yr hysbysiad Galw i Mewn gan y Cyngor hwnnw.
- 2.5 Ni ellir galw unrhyw benderfyniad gan Gorff Penderfyniadau i mewn fwy nag unwaith gan unrhyw Gyngor ac ni fydd ailystyried penderfyniad yn destun Galw i Mewn gan unrhyw Gyngor.
- 2.6 Caiff cynrychiolwyr y Cyd-bwyllgor a'r Swyddfa Rheoli Portffolioeu gwahodd i fynychu i siarad yng nghyfarfod Pwyllgor Craffu sy'n ystyried y cais am alw i mewn.
- 2.7 Os, wedi ystyried y penderfyniad, yw'r Pwyllgor Craffu yn dal i fod yn bryderus yn ei gylch, yna gall ei gyfeirio yn ôl i'r corff gwneud penderfyniadau i'w ailystyried, gan nodi'n ysgrifenedig natur ei bryderon i'r penderfynwr, yna byddant yn ailystyried o fewn 15 diwrnod gwaith clir pellach, gan ddiwygio'r penderfyniad neu beidio, cyn mabwysiadu penderfyniad terfynol.

- 2.8 Cyflwynir rhybudd o argymhellion y cyfarfod yn ysgrifenedig i Gyfarwyddwr Rhaglen, Swyddog Monitro a Phrif Swyddog Cyllid y Cyd-bwyllgor ddim hwyrach na 5 diwrnod gwaith clir wedi dyddiad y cyfarfod.
- 2.9 Ni fydd y drefn galw i mewn a nodir uchod yn berthnasol os yw'r penderfyniad a wneir yn un brys. Bydd penderfyniad yn un brys pe byddai unrhyw oedi a achosir gan y broses galw i mewn yn rhagfarnu gwaith y Corff Penderfyniadau'n ddifrifol neu fudd cyhoeddus arall, er enghraifft. Bydd y penderfyniad ynghylch p'un a yw mater yn un brys yn cael ei wneud drwy ei ddatrys gan y Corff Penderfyniadau gan nodi'r sail dros y penderfyniad. Bydd cofnod y penderfyniad, a'r hysbysiad sy'n ei wneud yn gyhoeddus, yn nodi p'un a yw'r penderfyniad yn un brys ym marn y corff sy'n gwneud penderfyniadau ac, felly, ni fydd yn amodol ar alw i mewn a'r sail dros y penderfyniad hwnnw.

ATODLEN 4

MANYLION Y PARTÏON

Enw'r Derbynydd	Cyfeiriad	E-bost
Cyngor Conwy:- [Prif Weithredwr]	PO Box 1, Conwy, LL30 9GN	Iwan.davies@conwy.gov.uk
Cyngor Sir Ddinbych:- [Prif Weithredwr]	PO Box 62, Rhuthun, LL15 9AZ	Judith.greenhalgh@denbighshire.gov.uk
Cyngor Sir y Fflint:- [Prif Weithredwr]	Neuadd y Sir, Yr Wyddgrug CH7 6NB	Chief.executive@flintshire.gov.uk
Cyngor Gwynedd:- [Prif Weithredwr]	Cyngor Gwynedd Stryd y Jêl Caernarfon LL55 1SH	dilwynowenwilliams@gwynedd.llyw.cymru
Cyngor Sir Ynys Môn:- [Prif Weithredwr]	Swyddfeydd y Cyngor Llangefni Ynys Môn LL77 7TW	AnnwenMorgan2@ynysmon.gov.uk
Cyngor Wrecsam: [Prif Weithredwr]	Neuadd y Dref Wrecsam LL11 1AY	Ian.bancroft@wrexham.gov.uk
Prifysgol Bangor:- [Prif Weithredwr]	College Road, Bangor, Gwynedd LL57 2DG	vc@bangor.ac.uk
Prifysgol Glyndŵr:- [Is-ganghellor]	Prifysgol Glyndŵr Ffordd yr Wyddgrug, Wrecsam, LL11 2AW	Maria.Hinfelaar@glyndwr.ac.uk
Coleg Cambria:- [Prif Weithredwr]	Ffordd Kelsterton, Cei Connah, Glannau Dyfrdwy, Sir y Fflint CH5 4BR	Yana.williams@cambria.ac.uk

Enw'r Derbynydd	Cyfeiriad	E-bost
Grŵp Llandrillo-Menai:- [Prif Weithredwr]	Ffordd Llandudno, Bae Colwyn, LL28 4HZ	dafydd.evans@gllm.ac.uk
Bwrdd Cyflawni Busnes	Canolfan Fusnes Conwy Cyffordd Llandudno Conwy LL31 9XX	AlwenWilliams@buegogleddcymru.co.uk – i'w ddiweddarau ar benodiad Cadeirydd i'r Bwrdd Cyflawni Busnes
Cyfarwyddwr Rhaglen	Canolfan Fusnes Conwy Cyffordd Llandudno Conwy LL31 9XX	AlwenWilliams@buegogleddcymru.co.uk

ATODLEN 50

PENAWDAU GWARIANT

1. Mae'r hyn a ganlyn yn rhestr anghyflawn o'r penawdau gwariant y gallai'r Partïon eu cael yn y Cynllun Twf:-
  - 1.1 "**Costau Mewnol**" sef y costau sy'n gysylltiedig gyda phob Parti yn darparu adnoddau mewnol yng nghyswllt y Cynllun Twf sy'n cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i:-
    - 1.1.1 gostau staffio a gorbenion cysylltiedig;
    - 1.1.2 rheoli prosiectau / cefnogaeth dechnegol a gweinyddol;
    - 1.1.3 cyfathrebu; a
    - 1.1.4 (lle bo hynny'n briodol) costau sydd ynghlwm â rheoli ceisiadau FOIA yn unol â Chymal 26 (Rhyddid Gwybodaeth a Gwybodaeth Amgylcheddol).25
  - 1.2 "**Costau'r Cyd-bwyllgor**" sef costau gweithredol a rheolaeth y Cyd-bwyllgor, (ei is-bwyllgorau a grwpiau a grëir yn unol â Chymalau 9.8 a 9.9) sy'n cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i:-9.89.9
    - 1.2.1 costau staffio a gorbenion cysylltiedig yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i gostau a chyfrifoldebau penodi a therfynu penodiad y Cyfarwyddwr Rhaglen a phob unigolyn o fewn y Swyddfa Rhaglen;
    - 1.2.2 rheoli prosiectau / cefnogaeth dechnegol a gweinyddol;
    - 1.2.3 cyfathrebu;
    - 1.2.4 Costau Cyfieithu;
    - 1.2.5 y costau a geir gan yr Awdurdod Lletya wrth weithredu dyletswyddau'r Awdurdod Lletya yn unol â Chymalau 6 a 7; 67
    - 1.2.6 y costau a geir gan y Cyd-bwyllgor ac/neu'r Awdurdod Lletya wrth ddatblygu'r Achos Busnes Portffolio yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i gyngor proffesiynol allanol; ac
    - 1.2.7 heb gyfrif ddwywaith, unrhyw gyngor proffesiynol allanol arall.
  - 1.3 Er osgoi amheuaeth, nid yw'r Costau Mewnol a Chostau'r Cyd-bwyllgor yn cynnwys unrhyw gostau referniw na buddsoddiad cyfalaf yng nghyswllt gweithredu unrhyw brosiect sy'n gysylltiedig â'r Cynllun Twf.

ATODLEN 60

CYFNODAU CYFRIFYDDU²²

1. Y Cyfnod Cyfrifyddu cychwynnol fydd dyddiad y Cytundeb hwn hyd at 31 Mawrth ac wedi hynny:-

1 Ebrill i 31 Mawrth

2. Pob Chwarter fydd dyddiad y Cytundeb hwn hyd at 31 Mawrth ac wedi hynny:-

- 1 Ebrill i 30 Mehefin;
- 1 Gorffennaf i 30 Medi;
- 1 Hydref i 31 Rhagfyr; a
- 1 Ionawr i 31 Mawrth.

---

22 Finance team to please confirm.

ATODLEN 70

COD YMDDYGIAD AR GYFER YMGYNGHORWYR BWRDD UCHELGAIS GOGLEDD CYMRU²³

1. Mae'n rhaid i chi ystyried, ym mhob mater, p'un a oes gennych fuddiant personol, a ph'un a yw'r cod ymddygiad hwn yn mynnu eich bod yn datgan y buddiant hwnnw.
2. Mae'n rhaid i chi ystyried bod gennych fuddiant personol mewn unrhyw fusnes Bwrdd Uchelgais Gogledd Cymru os:-
  - 2.1 yw'n debygol o effeithio ar lesiant neu sefyllfa ariannol personau o'r fath isod i raddau ehangach na threthdalwyr eraill Gogledd Cymru:-
    - 2.1.1 chi;
    - 2.1.2 unrhyw un yr ydych yn byw gydag ef/hi; neu
    - 2.1.3 unrhyw un y mae gennych gysylltiad personol agos ag ef/hi;
  - 2.2 os yw'n gysylltiedig â'r isod, neu'n debygol o effeithio arnynt:-
    - 2.2.1 unrhyw gyflogaeth neu fusnes a gynhelir gan berson o'r fath;
    - 2.2.2 unrhyw unigolyn sy'n cyflogi neu sydd wedi penodi person o'r fath, unrhyw gwmni y mae person o'r fath yn bartner ynddo neu unrhyw gwmni y mae'n gyfarwyddwr taledig ar ei gyfer;
    - 2.2.3 unrhyw gorff corfforaethol sydd â lle busnes neu dir yng Ngogledd Cymru, ac y mae gan berson o'r fath fuddiant llesiannol ynddo mewn dosbarth o warantau'r corff hwnnw sy'n fwy na gwerth enwol £25,000 neu ganfed ran o gyfanswm cyfalaf cyfrannau dyroddedig y corff hwnnw;
    - 2.2.4 unrhyw gontract ar gyfer nwyddau, gwasanaethau neu waith a wnaed rhwng y Bwrdd Uchelgais ac:-
      - (a) unrhyw berson o'r fath;
      - (b) cwmni y mae person o'r fath yn bartner ynddo;
      - (c) cwmni y mae person o'r fath yn gyfarwyddwr taledig ar ei gyfer neu; neu
      - (d) gorff sy'n cyfateb i'r disgrifiad a roddir yn is-baragraff (iii) uchod;
    - 2.2.5 unrhyw dir yng ngogledd Cymru:-
      - (a) y mae gan berson o'r fath fuddiant llesiannol ynddo; neu
      - (b) drwydded (ar ei ben ei hun neu ar y cyd ag eraill), i'w feddiannu am 28 diwrnod neu gyfnod hwy;
    - 2.2.6 unrhyw dir y mae'r Bwrdd Uchelgais yn landlord ar ei gyfer ac y mae'r tenant yn:
      - (a) gwmni y mae person o'r fath yn bartner ynddo;
      - (b) cwmni y mae person o'r fath yn gyfarwyddwr taledig ar ei gyfer; neu

---

23 PM: Subject to final legal review. Is the intention for the GA Code of Conduct to refer to individuals or Corporate Bodies or both?

- (c) gorff sy'n cyfateb i'r disgrifiad a roddir yn is-baragraff 2.2.3 uchod;
- 2.2.7 unrhyw un o'r cyrff a ganlyn y mae person o'r fath yn aelod ohono neu'n dal swydd o reolaeth gyffredinol ynddo:-
- (a) awdurdod neu gorff cyhoeddus sy'n arfer swyddogaethau o natur gyhoeddus;
  - (b) cwmni, cymdeithas ddiwydiannol neu ddarbodus, elusen, neu gorff sydd wedi'i gyfeirio at ddibenion elusennol;
  - (c) corff y mae ei brif ddibenion yn cynnwys dylanwadu ar farn neu bolisi cyhoeddus;
  - (d) undeb llafur neu gymdeithas broffesiynol; neu
  - (e) glwb, cymdeithas neu fudiad preifat sy'n gweithredu o fewn Gogledd Cymru.

Datgan Buddiannau Personol

3. Pan fydd gennych fuddiant personol mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef a'ch bod yn bresennol mewn cyfarfod lle mae'r busnes hwnnw'n cael ei ystyried, mae'n rhaid i chi ddatgan bodolaeth a natur y buddiant hwnnw cyn neu ar ddechrau'r ystyriaeth honno, neu pan ddaw'r buddiant yn amlwg.
4. Pan fydd gennych fuddiant personol mewn unrhyw fusnes eich awdurdod a'ch bod yn cyflwyno sylwadau ysgrifenedig neu ar lafar i aelod neu swyddog o'r Bwrdd Uchelgais, yna mae'n rhaid i chi:-
  - 4.1 gynnwys manylion y buddiant hwnnw yn y cyfathrebiad ysgrifenedig; neu
  - 4.2 ddatgan y buddiant ar ddechrau sylwadau o'r fath, neu pan ddaw'n amlwg i chi bod gennych fuddiant.
5. Mae'n rhaid i chi, o ran buddiant personol na ddatgelwyd yn flaenorol, cyn neu'n union ar ôl diwedd cyfarfod lle y gwnaed y datgeliad, roi hysbysiad ysgrifenedig i Swyddog Monitro'r Bwrdd Uchelgais ar y ffurflen a ddynodir ganddo ef/hi yn cynnwys:-
  - 5.1 manylion y buddiant personol;
  - 5.2 manylion y busnes y mae'r buddiant personol yn ymwneud ag ef; ac
  - 5.3 eich llofnod.
6. Ac eithrio'r hyn a ddarperir ym mharagraff 7 isod, bydd buddiant personol hefyd yn fuddiant sydd yn rhagfarnu os yw'r buddiant yn un y byddai'n rhesymol i aelod o'r cyhoedd sy'n ymwybodol o'r ffeithiau perthnasol fod o'r farn ei fod mor arwyddocaol fel y bydd yn debygol o ragfarnu eich barn ynghylch budd y cyhoedd.
7. Ni ystyrir bod gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes os nad yw'r busnes hwnnw yn ymwneud â phenderfynu ar unrhyw gymeradwyaeth, cydsyniad, trwydded, caniatâd neu gofrestrriad ac:-
  - 7.1 Mae'n ymwneud â'r isod:-
    - 7.1.1 awdurdod cyhoeddus neu gorff cyhoeddus arall sy'n arfer swyddogaethau o natur gyhoeddus yr ydych yn dal swydd reolaeth gyffredinol ynddo;
    - 7.1.2 corff y cawsoch eich ethol, eich penodi neu eich enwebu iddo gan y Bwrdd Uchelgais;

- 7.1.3 eich rôl fel llywodraethwr ysgol (os na chawsoch eich penodi neu eich enwebu gan awdurdod sydd yn aelod o'r Bwrdd Uchelgais) oni bai ei fod yn ymwneud yn benodol â'r ysgol yr ydych yn llywodraethwr arni;
- 7.1.4 eich rôl fel aelod o Fwrdd Iechyd Lleol os na chawsoch eich penodi neu eich enwebu gan eich awdurdod sydd yn aelod o'r Bwrdd Uchelgais; neu
- 7.1.5 oddieithr na ystyrir buddiant yn fuddiant personol nac yn rhagfarnu lle mae'n gysylltiedig â'r Parti sydd wedi penodi'r Ymgynghorydd i'r Cyd-bwyllgor, neu'n debygol o effeithio ar y Parti hwnnw.

7.2 Mae'n ymwneud â'r isod:-

- 7.2.1 swyddogaethau tai awdurdod sydd yn aelod o'r Bwrdd Uchelgais lle mae gennych denantiaeth neu brydles gyda'ch awdurdod, ar yr amod nad oes gennych ôl-ddyledion rhent o fwy na dau fis gyda'ch awdurdod, ac ar yr amod nad yw'r swyddogaethau hynny'n ymwneud yn benodol â'ch tenantiaeth neu'ch prydles; neu
- 7.2.2 swyddogaethau awdurdod sydd yn aelod o'r Bwrdd Uchelgais o ran costau prydu ysgol, trafniadaeth a theithio, os ydych chi'n warcheidwad, yn rhiant neu'n rhiant-cu neu'n meddu ar gyfrifoldeb rhiant (fel y'i diffinnir yn Adran 3 Deddf Plant 1989) am blentyn sydd mewn addysg amser llawn, oni bai ei fod yn ymwneud yn benodol â'r ysgol y mae'r plentyn hwnnw/honno'n mynd iddi.

7.3 Lle mae'n gysylltiedig â'r Parti sydd wedi penodi'r Ymgynghorydd i'r Cyd-bwyllgor, neu'n debygol o effeithio ar y Parti hwnnw.

Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu

- 8. Hefyd, bydd gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes a gyflwynir gerbron un o bwyllgorau trosolwg a chraffu eich awdurdod (neu un o is-bwyllgorau pwyllgor o'r fath):-
- 8.1 pan fo'r busnes hwnnw'n ymwneud â phenderfyniad a wnaed (p'un a'i gweithredwyd ai peidio) neu gam a gymerwyd gan y Bwrdd Uchelgais neu un arall o'i bwyllgorau, ei is-bwyllgorau, ei gyd-bwyllgorau neu ei is-gydbwyllgorau; ac
- 8.2 ar yr adeg y gwnaed y penderfyniad neu y cymerwyd y cam, yr oeddech chi'n Ymgynghorwr i'r Bwrdd Uchelgais, pwyllgor, is-bwyllgor, cyd-bwyllgor neu is-gydbwyllgor AC yn bresennol pan wnaed y penderfyniad hwnnw neu y cymerwyd y cam hwnnw.

Cyfranogiad mewn perthynas â Buddiannau a Ddatgelwyd

- 9. Pan fydd gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes y Bwrdd Uchelgais, mae'n rhaid i chi, oni bai eich bod wedi cael goddefeb gan Bwyllgor Safonau'r Awdurdod Arweiniol:-
- 9.1 fynd allan o'r ystafell, y siambr neu'r man lle y mae cyfarfod sy'n ystyried y busnes yn cael ei gynnal:-
  - 9.1.1 lle mae is-baragraff (ii) isod yn berthnasol, yn union ar ôl i'r cyfnod ar gyfer gwneud sylwadau, ateb cwestiynau neu roi tystiolaeth ynglŷn â'r busnes wedi dod i ben a, sut bynnag, cyn i ystyriaeth bellach o'r busnes ddechrau, p'un a ganiateir i'r cyhoedd aros yn y cyfarfod ar gyfer ystyriaeth o'r fath ai peidio; neu
  - 9.1.2 mewn unrhyw achos arall, pryd bynnag y daw'n amlwg bod y busnes yn cael ei ystyried yn y cyfarfod hwnnw;
- 9.2 peidio ag arfer swyddogaethau'r Bwrdd Uchelgais o ran y busnes hwnnw;
- 9.3 peidio â cheisio dylanwadu ar benderfyniad ynglŷn â'r busnes hwnnw;

- 9.4 peidio â gwneud unrhyw sylwadau ysgrifenedig (boed hynny drwy lythyr, ffacs neu ryw fath arall o gyfathrebu electroneg) mewn perthynas â'r busnes hwnnw oni bai bod gan y cyhoedd yr hawl i wneud hynny; a
- 9.5 pheidio â gwneud unrhyw sylwadau llafar (boed hynny'n bersonol neu drwy ryw fath o gyfathrebu electroneg) mewn perthynas â'r busnes hwnnw neu roi'r gorau ar unwaith i wneud sylwadau llafar o'r fath pan ddaw'r buddiant sy'n rhagfarnu i'r amlwg oni baid bod gan y cyhoedd yr hawl i wneud hynny.
10. Pan fydd gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef, cewch fynychu cyfarfod er mwyn cyflwyno sylwadau, ateb cwestiynau neu roi tystiolaeth yn ymwneud â'r busnes yn unig, cyn belled ag y caniateir i'r cyhoedd fynychu'r cyfarfod hefyd at yr un diben, boed hynny o dan hawl statudol neu fel arall.
11. Nid yw paragraff 12 yn eich atal rhag mynychu a chymryd rhan mewn cyfarfod:-12
- 11.1 os gofynnir i chi fynychu cyfarfod pwyllgor trosolwg a chraffu, gan bwyllgor o'r fath sy'n arfer ei bwerau statudol;
- 11.2 os ydych yn mynychu cyfarfod er mwyn cyflwyno sylwadau, ateb cwestiynau neu roi tystiolaeth yn ymwneud â'r busnes yn unig, cyn belled ag y caniateir i'r cyhoedd fynychu'r cyfarfod hefyd at yr un diben, boed hynny o dan hawl statudol neu fel arall; neu
- 11.3 os oes gennych oddefeb cyn belled â'ch bod:-
- 11.3.1 yn datgan yn y cyfarfod eich bod yn dibynnu ar yr oddefeb; a
- 11.3.2 chyn neu yn union ar ôl i'r cyfarfod orffen, eich bod yn rhoi hysbysiad ysgrifenedig i'ch awdurdod sy'n cynnwys:-
- (a) manylion y buddiant sy'n rhagfarnu;
  - (b) manylion y busnes y mae'r buddiant sy'n rhagfarnu yn ymwneud ag ef;
  - (c) manylion yr oddefeb a'r dyddiad y'i caniatayd; ac
  - (d) eich llofnod.
12. Pan fydd gennych fuddiant sy'n rhagfarnu a'ch bod yn gwneud sylwadau ysgrifenedig neu lafar i'r Bwrdd Uchelgais gan ddibynnu ar oddefeb, mae'n rhaid i chi gynnwys manylion yr oddefeb mewn unrhyw sylwadau ysgrifenedig neu lafar o'r fath ac, yn yr achos olaf, roi hysbysiad ysgrifenedig i'r Bwrdd Uchelgais o fewn 14 diwrnod o wneud y sylwadau.

ATODLEN 12

ADRODDIAD CYFRIFOLDEBAU

Bydd yr Adroddiad Cyfrifoldebau yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) wariant anadferadwy a geir ac a ymrwymir mewn perthynas â'r isod:

	<u>Swm</u> (yr holl ffigyrau mewn punnoedd cyfan)
Unrhyw gostau ymrwymedig yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i'r rheini sydd wedi'u nodi yng Nghymal 19.5 (Tynnu'n Ôl) Error! Reference source not found.	
Costau Caffael	
Costau sy'n gysylltiedig ag oedi a gorfod ailymweld ag unrhyw gaffaeliadau (yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i gost cyngor cyfreithiol, ariannol a thechnegol)	
Costau tir - y costau sy'n gysylltiedig ag adnabod a chaffael tir	
Costau staffio (a gorbenion cysylltiedig) wrth fwrw ymlaen â'r cynllun:- a) Ffioedd Ymgynghoriaeth / Ymgynghorwyr b) Rheoli a Monitro'r Prosiect yn fewnol c) Cyngor proffesiynol allanol	
Yr holl gostau a cholledion rhesymol ac a godir yn briodol (i gynnwys cost paratoi'r Adroddiad Cyfrifoldebau)	
Unrhyw gostau, hawliadau neu iawndal sy'n codi o unrhyw drydydd parti mewn perthynas ag unrhyw gostau sy'n ymwneud ag unrhyw oedi neu'n codi o'r terfynu	

Tystiwyd yn Gywir _____ (Llofnod) _____ (Dyddiad)

ATODLEN 90
GWELEDIGAETH TWF²⁴

---

24 PM: Growth Vision for the Economy of North Wales to be appended to this Agreement.

ATODLEN 100
CYNLLUN BUSNES CYFFREDINOL

ATODLEN 11
POLISI GWRTHDARO

DYDDIAD

BWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU

POLISI BUDDIANNAU SY’N GWRTHDARO²⁵

---

²⁵ PM: This remains subject to final client comments re scrutiny and final legal review on interface with the codes of conduct.

POLISI GWRTHDARO

DYDDIAD

BWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU

POLISI GWRTHDARO BUDDIANNAU

1. Cyflwyniad

- 1.1 Dyma bolisi gwrthdaro buddiannau ("**Polisi Gwrthdaro**") Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru ("**y Bwrdd Uchelgais**") sy'n pennu'r canllawiau a gweithdrefnau ar gyfer adnabod achosion o wrthdaro buddiannau, eu monitro a'u rheoli, p'un a ydynt yn rhai go iawn neu'n rhai a allai ddigwydd.
- 1.2 Nod y Polisi Gwrthdaro yw amlygu dau beth:
- (a) Buddiannau Personol (a ddiffinnir ym mharagraff [x]); a
  - (b) Buddiannau Sefydliadol sydd a wnelont ag achosion penodol o wrthdaro a gyfyd o ganlyniad i ddyletswydd unigolyn i weithredu er pennaf les y Bwrdd Uchelgais a'r corff sy'n ei gyflogi/drefnu (a ddiffinnir ym mharagraff [x]);
gyda'i gilydd "**Buddiannau**".
- 1.3 Mae'r Polisi Gwrthdaro'n berthnasol i aelodau ac ymgynghorwyr **Cyrff y Bwrdd Uchelgais** fel y'u rhestrir yn Atodlen 1 y Polisi Gwrthdaro hwn, a phob un ohonynt yn "**Unigolyn**".
- 1.4 Mae'r Polisi Gwrthdaro:
- (a) yn un o'r amodau wrth benodi pob Unigolyn i Gorff y Bwrdd Uchelgais (penodiadau presennol ac yn y dyfodol);
  - (b) yn cael ei dderbyn gan bawb sy'n ymgymryd â phob swyddogaeth;
  - (c) mewn grym o'r dyddiad sydd ar glawr y Polisi Gwrthdaro hwn; a
- 1.5 Bwriedir atodi'r Polisi Gwrthdaro fel Atodlen i'r ail Gytundeb Llywodraethu ("**GA2**") sydd i'w sefydlu rhwng y Partïon.

2. Pwrpas y polisi hwn

- 2.1 Mae'r Bwrdd Uchelgais yn Gydbwyllgor Awdurdod Lleol a ffurfiwyd fel rhan o bartneriaeth rhwng Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru (y Cynghorau) a chyrrff eraill (yr Ymgynghorwyr) a restrir yn Atodlen 1 y Polisi Gwrthdaro hwn.
- 2.2 Pennir ei egwyddorion a'i drefniadau llywodraethu yn y Cytundeb Llywodraethu cyntaf ("**GA1**") a gaiff ei ddiwygio a'i ddisodli gan GA2 tua'r un pryd ag y bwriedir llofnodi'r Cynllun Twf ddiwedd 2020.
- 2.3 Mae'n gorff cyhoeddus sy'n gweinyddu a chyfarwyddo adnoddau ac arian cyhoeddus er budd y cyhoedd. Mae'n arfer a hyrwyddo'r safonau uchaf o ran gonestrwydd ac atebolrwydd yn ei weithgareddau. Llywodraethir y Cynghorwyr gan y Codau Ymddygiad lleol ar gyfer aelodau Awdurdodau Lleol sy'n cynnwys rheoli Buddiannau Personol, ymysg materion eraill, ac ar gyfer Ymgynghorwyr y Cyd-bwyllgor wrth iddynt gyflawni'r swyddogaeth honno, bydd y Cod Ymddygiad gwirfoddol ynghylch Buddiannau Personol a oedd wedi'i gynnwys yn GA1 yn cael ei gynnwys hefyd yn GA2. Mae Swyddogion yr Awdurdodau Lleol hefyd yn rhwym i'w Codau Ymddygiad a fydd yn gyffredinol yn berthnasol i'w hymddygiad. Mae'r Polisi Gwrthdaro'n rheoleiddio swyddogaeth pob Unigolyn yng Nghyrrff y Bwrdd Uchelgais a bwriedir iddo ategu'r

Codau Ymddygiad hyn a gweithio ochr-yn-ochr â hwy. Pe cyfyd unrhyw anghysondeb, dylid hysbysu Swyddog Monitro'r Bwrdd Uchelgais yn ddiymdroi.

- 2.4 Gall gwrthdaro buddiannau lesteirio trafodaethau agored a gall arwain at Unigolyn yn cymryd materion amherthnasol i ystyriaeth, neu wneud penderfyniadau nad ydynt er pennaf les y cyhoedd. Gallant hefyd amharu ar enw da'r Bwrdd Uchelgais os ymddengys bod Unigolyn dan ddylanwad buddiannau neu deyrngarwch personol ac mewn rhai amgylchiadau greu risg o her gyfreithiol i benderfyniad. Rhaid i bob Unigolyn, felly, fod yn ymwybodol o'r posibilrwydd y gall gwrthdaro buddiannau effeithio arnynt hwy neu unrhyw aelod arall o'r Bwrdd Uchelgais.
- 2.5 Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi cydnabod fod y dull o weithio mewn partneriaeth ac ar y cyd ag amryw sectorau o'r economi yng ngogledd Cymru'n golygu y bydd achosion yn codi lle bydd gan aelodau, ymgynghorwyr neu gyfranogwyr mewn cyfarfodydd ac ymgynghoriadau eu buddiannau busnes neu fasnachol eu hunain yn y mater dan sylw. Gallai hynny danseilio eu gallu i weithredu er budd y cyhoedd, neu danseilio'r canfyddiad o'u gallu i weithredu er budd y cyhoedd, a hynny er anfantais i'r Bwrdd Uchelgais.
- 2.6 Bydd y gweithdrefnau yn y polisi hwn yn galluogi adnabod a rheoli achosion o wrthdaro Buddiannau.
- 2.7 Bod y Polisi Gwrthdaro hwn:-
  - (a) â'r nod o'ch cynorthwyo wrth adnabod a chydabod achosion o wrthdaro buddiannau a all godi o ganlyniad i'ch rôl ar un o gyff y Bwrdd Uchelgais; ac
  - (b) yn nodi gofynion a disgwyliadau'r Bwrdd Uchelgais ynglŷn â sut y dylid rheoli achosion o'r fath, er mwyn sicrhau nad yw gwrthdaro buddiannau'n eu hatal rhag gwneud penderfyniadau er budd y cyhoedd a diogelu'r Bwrdd Uchelgais a Thîm y Bwrdd Uchelgais rhag unrhyw argraff o amhriodoldeb lle cyfyd unrhyw achos o wrthdaro buddiannau.
- 2.8 Eich cyfrifoldeb chi yw sicrhau eich bod wedi darllen y Polisi Gwrthdaro hwn, yn ei ddeall ac yn medru cydymffurfio ag ef.

3. Adnabod Buddiant Personol

Mae'n rhaid i chi ystyried bod gennych Fuddiant Personol mewn unrhyw fusnes Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yr ydych yn cyfranogi ynddo fel aelod o Gorff y Bwrdd Uchelgais neu'n cynghori'r corff hwnnw:-

- 3.1 os yw'n effeithio neu'n debygol o effeithio ar les neu sefyllfa ariannol yr unigolion isod i raddau ehangach na threthdalwyr eraill gogledd Cymru:-
  - (a) chi;
  - (b) unrhyw un yr ydych yn byw gydag ef/hi; neu
  - (c) unrhyw un y mae gennych "gysylltiad personol agos" ag ef/hi;

3.2 os yw'n gysylltiedig ag unrhyw un o'r isod yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, neu'n debygol o effeithio arnynt yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol:-

- (a) unrhyw gyflogaeth neu fusnes a gynhelir gan unigolyn o'r fath;
- (b) unrhyw unigolyn sy'n cyflogi neu sydd wedi penodi rhywun o'r fath, unrhyw gwmni mae unigolyn o'r fath yn bartner ynddo neu unrhyw gwmni y mae'n gyfarwyddwr taledig ar ei gyfer;
- (c) unrhyw gorff corfforaethol sydd â lle busnes neu dir yng ngogledd Cymru, ac y mae gan berson o'r fath fuddiant llesiannol ynddo mewn dosbarth o warantau'r corff hwnnw sy'n fwy na gwerth enwol £25,000 neu ganfed ran o gyfanswm cyfalaf cyfrannau dyroddedig y corff hwnnw;
- (d) unrhyw gontract ar gyfer nwyddau, gwasanaethau neu waith a wnaed rhwng y Bwrdd Uchelgais ac:-
  - (i) unrhyw unigolyn o'r fath;
  - (ii) cwmni y mae unigolyn o'r fath yn bartner ynddo;
  - (iii) cwmni y mae unigolyn o'r fath yn gyfarwyddwr taledig ar ei gyfer; neu
  - (iv) gorff sy'n cyfateb i'r disgrifiad a roddir yn is-baragraff 2.2.3 uchod;
- (e) unrhyw dir yng ngogledd Cymru:-
  - (i) y mae gan unigolyn o'r fath fuddiant llesiannol ynddo; neu
  - (ii) y mae gan yr unigolyn drwydded (yn unigol neu ar y cyd ag eraill) i'w feddiannu am 28 diwrnod neu gyfnod hwy;
- (f) unrhyw dir y mae'r Bwrdd Uchelgais yn landlord ar ei gyfer ac y mae'r tenant yn:
  - (i) gwmni y mae unigolyn o'r fath yn bartner ynddo;
  - (ii) cwmni y mae unigolyn o'r fath yn gyfarwyddwr taledig ar ei gyfer; neu
  - (iii) gorff sy'n cyfateb i'r disgrifiad a roddir yn is-baragraff 2.2.3 uchod;
- (g) unrhyw un o'r cyrff a ganlyn y mae unigolyn o'r fath yn aelod ohono neu'n dal swydd o reolaeth gyffredinol ynddo:-
  - (i) cwmni, cymdeithas ddiwydiannol neu ddarbodus, elusen, neu gorff sydd wedi'i gyfeirio at ddibenion elusennol;
  - (ii) corff y mae ei brif ddibenion yn cynnwys dylanwadu ar farn neu bolisi cyhoeddus;
  - (iii) undeb llafur neu gymdeithas broffesiynol; neu
  - (iv) glwb, cymdeithas neu fudiad preifat sy'n gweithredu yng ngogledd Cymru,

a phob un yn "**Fuddiant Personol**".

Dehonglir "Cysylltiad Personol Agos" yn unol â darpariaethau Gorchymyn Awdurdodau Lleol (Cod Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) 2008. Os cyfyd ansicrwydd a yw unigolyn yn gysylltiedig ai peidio, dylai pob unigolyn geisio cyngor gan Swyddog Monitro'r Bwrdd Uchelgais.

4. Adnabod Buddiant Sefydliadol

4.1 Wrth ichi gyflawni eich swyddogaethau ar gyfer y Bwrdd Uchelgais a'ch cyflogwr neu'ch sefydliad, rhagwelir y cyfyd sefyllfaoedd lle bydd eich dyletswydd i weithredu'n unol ag Egwyddorion Cyffredinol y Bwrdd Uchelgais fel y'u pennir yn GA2 ac er budd y cyhoedd yn gwrthdaro'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, neu'n debygol o wneud, gyda'ch dyletswydd i weithredu er pennaf les eich sefydliad.

4.2 Gall gwrthdaro godi mewn amrywiaeth helaeth o sefyllfaoedd, gan gynnwys penderfyniadau ynglŷn ag adroddiadau, trafodaethau cytundebol a cheisiadau am fuddsoddiad, ymysg pethau eraill.

4.3 Ceir enghreifftiau o'r fath wrthdaro isod:-

Enghraifft 2

(a) *Bydd gennych Fuddiant Sefydliadol mewn unrhyw fater a ddaw gerbron y Bwrdd Rhaglen yr ydych yn aelod ohono neu'n ei gynghori: os oes a wnelo'r mater ag adolygu neu graffu ar berfformiad eich sefydliad chi'n benodol wrth gyflawni prosiect neu agwedd ar brosiect y mae wedi ymrwymo i'w gyflawni drwy gontract neu grant.*

(b) *Bydd gennych Fuddiant Sefydliadol mewn unrhyw fater a ddaw gerbron corff y Bwrdd Uchelgais os yw eich sefydliad chi'n bidio am gontract y mae ei fod yn cael ei werthuso neu ei ddyfarnu gan y corff hwnnw*

4.4 Er bod y gwrthdaro buddiannau'n amlwg yn yr enghreifftiau uchod, gallai sefyllfaoedd godi pan nad yw pethau mor eglur. Chi sy'n gyfrifol am adnabod lle mae Buddiannau o'r fath wedi codi, neu lle gallant godi.

4.5 Pe byddech chi'n methu â phenderfynu a oes Buddiant Personol neu Sefydliadol sy'n berthnasol i'r mater dan sylw, dylech gyfeirio'r mater at Swyddog Monitro'r Bwrdd Uchelgais.

5. Y weithdrefn ar gyfer asesu a yw Buddiant yn creu Gwrthdaro

Er mwyn penderfynu a yw Buddiant yn creu "**Gwrthdaro Buddiannau**", dylid dilyn y camau a ganlyn:

5.1 Cam Un - Eithriadau

Oes unrhyw rai o'r Eithriadau'n berthnasol? Os oes gennych Fuddiant Personol neu Sefydliadol mewn unrhyw fusnes gan Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, ceir cydnabyddiaeth a chytundeb nad yw hynny'n golygu Gwrthdaro Buddiannau yn yr achosion a ganlyn:

(a) Lle'r ydych yn mynychu ac yn gwneud cyfraniadau i unrhyw gorff neu gyfarfod lle nad ydych chi'n benderfynwr nac ymgynghorydd, ond yn hytrach yn bresennol drwy wahoddiad er mwyn cynrychioli'ch sefydliad neu wneud cyfraniadau neu gyfranogi fel arall mewn unrhyw broses ar ran eich sefydliad.

(b) lle mae natur y Gwrthdaro Buddiannau'n golygu ei fod yn gyffredin i'r rhan helaeth o'r busnes a chynrychiolwyr eraill y sector yr ydych yn rhan ohono.

a phob un yn "Eithriad".

5.2 Cam Dau - Prawf Gwrthrychol

(a) Os nad yw'r un o'r Eithriadau uchod yn berthnasol, dylech ystyried a yw'r Buddiant dan sylw yn debygol o amharu'n arwyddocaol ar eich penderfyniadau. Dylid gwneud hynny drwy ddefnyddio'r "Prawf Gwrthrychol" a ganlyn:-

'A fyddai'n rhesymol i aelod o'r cyhoedd, sy'n ymwybodol o'r ffeithiau perthnasol, ddod i'r casgliad bod y Buddiant mor arwyddocaol fel ei fod yn debygol o ragfarnu eich cyfraniadau neu'ch penderfyniadau?'

(b) Os mai'r ateb yw y byddai'n rhesymol, rhaid ichi ddatgan y Gwrthdaro Buddiannau i'r Swyddog Monitro'n ddiymdroi, yn ogystal â datgan y Gwrthdaro Buddiannau ymhob cyfarfod Bwrdd lle trafodir y mater dan sylw. Gweler paragraff [x] ynglŷn â'r goblygiadau ychwanegol a ddaw yn sgil Gwrthdaro Buddiannau.

(c) Os oes gennych Fuddiant Personol neu Sefydliadol nad yw'n bodloni'r Prawf Gwrthrychol, neu os ydych yn ansicr a fodlonwyd y prawf, rhaid ichi ddatgan y Gwrthdaro Buddiannau i'r Swyddog Monitro'n ddiymdroi, yn ogystal â datgan y Gwrthdaro Buddiannau ymhob cyfarfod bwrdd lle trafodir y mater dan sylw. Dylech ddarparu rhesymau dros gredu na fodlonwyd y Prawf Gwrthrychol.

5.3 Cam Pedwar - Monitro

Pe byddai materion ychwanegol yn codi a fyddai'n newid natur neu arwyddocâd y gwrthdaro, dylech ymdrechu naill ai i dynnu'n ôl yn llwyr o'r trafodaethau sydd a wnelont â mater y gwrthdaro a/neu wneud datgeliad pellach i'r Bwrdd yn unol â cham tri uchod (fel y bo'n briodol).

6. Y broses ar gyfer datgan gwrthdaro

6.1 Bydd yr eitem gyntaf ar raglen pob cyfarfod yn eitem sefydlog sy'n gofyn i bob Unigolyn sy'n bresennol ddatgan unrhyw Fuddiannau, p'un a ydynt o'r farn bod y Buddiant hwnnw'n creu Gwrthdaro Buddiannau, neu y gallai wneud hynny, neu beidio.

6.2 Os yw Unigolyn o'r farn fod ganddo/ganddi Fuddiant sy'n Gwrthdaro neu y gallai fod ganddo/ganddi, rhaid iddo/iddi hysbysu'r cadeirydd cyn gynted â phosib, a phob amser cyn trafod y mater dan sylw. Wrth ddatgan unrhyw Fuddiant sy'n creu Gwrthdaro Buddiannau rhaid manylu ynghylch ei natur a'i arwyddocâd.

6.3 Os oes Parti'n ansicr a yw eu buddiannau'n gwrthdaro neu beidio, rhaid iddynt roi pob blaenoriaeth i bwyll a thryloywder a datgan y Buddiant, a bydd paragraff [x] uchod yn berthnasol.

- 6.4 Rhaid cofnodi pob Gwrthdaro Buddiannau a ddatganir yng nghofnodion y cyfarfod lle gwneir y datganiad, neu os datganir y gwrthdaro y tu allan i'r cyfarfod, yng nghofnodion y cyfarfod dilynol.
- 6.5 Os oes gan Unigolyn Fuddiant mewn unrhyw weithrediad neu drefniant y mae'r Bwrdd Uchelgais eisoes wedi ymrwymo iddo ond heb ddatgan y Buddiant hwnnw, rhaid iddo/iddi ddatgan natur ac arwyddocâd y Buddiant hwnnw cyn gynted ag y mae'n ymarferol bosib.

7. Goblygiadau Gwrthdaro Buddiannau

- 7.1 Os penderfynwch fod gennych Fuddiant sy'n Gwrthdaro a'i fod yn bodloni'r Prawf Gwrthrychol, rhaid ichi:
- (a) beidio â gwneud unrhyw sylwadau llafar neu ysgrifenedig (boed hynny yn y fan a'r lle neu drwy ryw fath o gyfathrebu electronig) mewn perthynas â'r busnes hwnnw;
  - (b) sicrhau nad ydych chi'n cymryd rhan mewn unrhyw drafodaethau sydd a wnelont â thestun y gwrthdaro, nac yn dylanwadu arnynt mewn unrhyw ffordd;
  - (c) yn ymadael â'r cyfarfod yn ystod y rhan lle trafodir testun y gwrthdaro, a phan gynhelir unrhyw bleidlais ar y mater hwnnw; ac
- (d) ni fyddwch yn cyfrif tuag at gworwm ar gyfer y fath bleidlais ac ni fydd gennych hawl i bleidleisio ar y mater.
- 7.2 Rhaid i gofnodion y cyfarfod perthnasol gynnwys cofnod o natur ac arwyddocâd y buddiant, braslun o'r drafodaeth a'r camau gweithredu a gymerwyd i reoli'r gwrthdaro.

7.3 Rhaid ceisio cyngor y Swyddog Monitro ymhob achos.

8. Datgan a Chofrestru Buddiannau gan ddarpar Bartïon

- 8.1 Mae gan bob Unigolyn yn Nhîm y Bwrdd Uchelgais gyfrifoldeb personol i ddatgan unrhyw Fuddiant y byddai'n rhesymol i ystyried y gallai greu gwrthdaro.
- 8.2 Cyn penodi darpar Barti i Dîm y Bwrdd Uchelgais gellid gofyn iddynt adnabod Gwrthdaro Buddiannau posib.
- 8.3 Os yw'r Partïon eraill o'r farn y byddai'r darpar Barti'n destun Gwrthdaro Buddiannau difrifol neu fynych, dylai'r Partïon ystyried a yw'n briodol bwrw ymlaen â'r penodiad.
- 8.4 Os yw Unigolyn yn ymuno â Thîm y Bwrdd Uchelgais rhaid iddo/iddi gadarnhau ei fod/bod yn derbyn y Polisi Gwrthdaro hwn ac y bydd yn cydymffurfio ag ef (gan sicrhau fod cynrychiolwyr yn gwneud hynny hefyd).
- 8.5 Swyddog Monitro'r Bwrdd Uchelgais a fydd yn gyfrifol am gadw'r Gofrestr Buddiannau, a bydd yn cofnodi yn y gofrestr honno unrhyw wrthdaro, Buddiannau, rhoddion a lletygarwch a ddatganir gan bob Unigolyn; a

9. Monitro'r Polisi Gwrthdaro hwn, ei orfodi a'i adolygu.

Rhaid i unrhyw Unigolyn a ddaw'n ymwybodol o unrhyw ddiffyg cydymffurfiaeth â'r Polisi Gwrthdaro hwn hysbysu'r Swyddog Monitro cyn gynted ag y bo modd, a bydd y Swyddog Monitro'n penderfynu pa gamau gweithredu sydd eu hangen mewn ymateb.

ATODLEN 1

RHESTR O GYNGHORAU AC YMGYNGHORWYR Y BWRDD UCHELGAIS

"Cyngorau"

sef:-

- (a) Cyngor Conwy;
- (b) Cyngor Sir Ddinbych;
- (c) Cyngor Sir y Fflint;
- (d) Cyngor Gwynedd;
- (e) Cyngor Sir Ynys Môn; a
- (f) Chyngor Wrecsam

"Ymgynghorwyr"

sef y cyrff a'r unigolion hynny sydd wedi'u rhestru isod ynghyd ag unrhyw unigolion a/neu gyrff eraill y mae'r Cyd-bwyllgor yn dewis eu gwahodd yn y rhinwedd hwnnw o bryd i'w gilydd:-

- (a) Prifysgol Bangor;
- (b) Coleg Cambria;
- (c) Grŵp Llandrillo Menai;
- (d) Prifysgol Glyndŵr Wrecsam; a'r
- (e) Bwrdd Cyflawni Busnes.

"Cyrff y Bwrdd Uchelgais"

sef y cyrff a'r unigolion hynny sydd wedi'u rhestru isod ynghyd ag unrhyw gyrff eraill y mae'r Cyd-bwyllgor yn pennu y dylai'r Polisi fod yn berthnasol iddynt:-

- (a) Y Grŵp Cefnogaeth Weithredol
- (b) Bwrdd Rhaglen
- (c) Bwrdd Prosiect;

ATODLEN 12

LLYTHYR CYNNIG GRANT²⁶

---

²⁶ To be attached. Final deal once developed to be considered to include whether any additional provision needed in this Agreement for any additional asks that the Councils are asking from HMT/WG.

FEL Y TYSTIWDYD, mae'r Cytundeb hwn wedi'i gyflawni fel Gweithred ar y dyddiad a ysgrifennwyd ar ddechrau'r Cytundeb hwn yng ngŵydd y rheini sydd wedi'u nodi.

AS WITNESSED this Agreement has been executed as a Deed on the date written at the beginning of this Agreement in the presence of those stated.

Gosodwyd Sêl Gyffredin **CYNGOR**)
BWRDEISTREF SIROL CONWY)
at hynny yng ngŵydd: -)
The Common Seal of **CONWY COUNTY**)
BOROUGH COUNCIL was)
hereunto affixed in the presence of: -)

Gosodwyd Sêl Gyffredin)
CYNGOR SIR DDINBYCH)
at hynny yng ngŵydd:-)
The Common Seal of **DENBIGHSHIRE**)
COUNTY COUNCIL was)
hereunto affixed in the presence of:-)

Gosodwyd Sêl Gyffredin)
CYNGOR SIR Y FFLINT)
at hynny yng ngŵydd:-)
The Common Seal of **FLINTSHIRE**)
COUNTY COUNCIL was)
hereunto affixed in the presence of:-)

Gosodwyd Sêl Gyffredin)
CYNGOR GWYNEDD)
at hynny yng ngŵydd:-)
The Common Seal of **GWYNEDD**)
COUNCIL was)
hereunto affixed in the presence of:-)

Gosodwyd Sêl Gyffredin)
CYNGOR SIR YNYS MÔN)
at hynny yng ngŵydd:-)
The Common Seal of **THE ISLE OF**)
ANGLESEY COUNTY COUNCIL was)
hereunto affixed in the presence of:-)

Gosodwyd Sêl Gyffredin **CYNGOR**)
BWRDEISTREF SIROL WRECSAM)
at hynny yng ngŵydd:-)
The Common Seal of **WREXHAM**)
COUNTY BOROUGH COUNCIL was)
hereunto affixed in the presence of:-)

Gosodwyd Sêl Gyffredin

PRIFYSGOL BANGOR drwy hyn yn unol â'i (1).....
herthyglau
cwmni:- (AELOD O'R CYNGOR/MEMBER OF
COUNCIL)

The Common Seal of the **BANGOR
UNIVERSITY**

was hereby affixed in accordance with its .....
Articles of (PRINTIWCH ENW/PRINT NAME)

Association

(2).....
(AELOD O'R CYNGOR/MEMBER OF
COUNCIL)

.....
(PRINTIWCH ENW/PRINT NAME)

(3).....
(COFRESTRYDD/ YSGRIFENNYDD)
(REGISTRAR/SECRETARY)

.....
(PRINTIWCH ENW/PRINT NAME)

yng ngŵydd
In the presence of .....)
Enw Tyst
Witness name .....)
Llofnod Tyst
Witness signature .....)
Cyferiad Tyst

Witness address

Gosodwyd Sêl Gyffredin)

PRIFYSGOL GLYNDŴR)
at hynny yng ngŵydd:-)
The Common Seal of)
GLYNDŴR UNIVERSITY was)
hereunto affixed in the presence of:-)

Llofnodwyd fel gweithred ar ran)
COLEG CAMBRIA)
Signed as a deed on behalf of)
COLEG CAMBRIA by:-)
yng ngŵydd)
in the presence of)
Enw Tyst)
Witness name)
Llofnod Tyst)
Witness signature)
Cyferiad Tyst)
Witness address)

Llofnodwyd fel gweithred ar ran)
GRŴP LLANDRILLO MENAI)
Signed as a deed on behalf of **GRŴP**)
LLANDRILLO MENAI by:-)
yng ngŵydd)
in the presence of)
Enw Tyst)
Witness name)
Llofnod Tyst)
Witness signature)
Cyferiad Tyst)
Witness address)

Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Nodweddion Gwarchoddedig – Manylwch ar y dystiolaeth sydd gennych / unrhyw effaith / camau lliniaru			
Nodweddion	Tystiolaeth a gwybodaeth	Manylion yr effaith	Pa gamau sydd wedi / a gymerir i liniaru unrhyw effaith negyddol neu i wella effaith gadarnhaol?
Hil Tud. 354	<ul style="list-style-type: none"> Yn ôl yr Arolwg Poblogaeth Blyneddol (Mehefin 2019) roedd 97.8% o'r boblogaeth yn 'wyn', 0.5% o grwpiau ethnig cymysg / lluosog, 1% yn Asiaidd, ac 0.5% o grwpiau ethnig eraill. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn anelu i adeiladu economi fywiog, cynaliadwy a gwydn gan gael effaith gadarnhaol ar bob grŵp gwarchoddedig. Mae'r Cynllun Twf yn anelu i greu miloedd o swyddi newydd yn y rhanbarth. Gan adeiladu gweithlu medrus yn y rhanbarth drwy gefnogi cyfleoedd sgiliau a hyfforddiant ar gyfer pawb. Bydd y cyfleoedd yma yn cefnogi gwelliannau mewn safonau byw ar gyfer yr holl grwpiau gwarchoddedig. Mae rhaglenni a'r prosiectau yn cael ei llunio ar y cyd drwy bartneriaethau gan gynnwys y sector cyhoeddus ar sector breifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth Sgiliau rhanbarthol, gan gynnwys ffocws ar ymgysylltu gyda rhai dan anfantais oherwydd rhyw, anabledd, hil neu oed. 	<ul style="list-style-type: none"> Byddwn yn mabwysiadu agwedd gadarnhaol i gynhwysiad cymdeithasol er mwyn hyrwyddo cymunedau cynaliadwy, ffyniannus a chyfartal. Bydd pob achos busnes prosiect yn datblygu Asesiad Effaith Cydraddoldeb er mwyn adnabod ac asesu y rhwystrau. Mae gwaith parhaus i adeiladu dealltwriaeth ac perchnogaeth o'r Cynllun Twf ar lefel gymunedol ar draws y rhanbarth, gan sicrhau agwedd gynhwysol i holl grwpiau gwarchoddedig. Byddwn yn sicrhau fod negeseuon a dulliau cyfathrebu yn gynhwysol.
Rhyw	<ul style="list-style-type: none"> Yn ôl Census 2011, roedd 49.2% o boblogaeth Gogledd Cymru yn wryw ac 50.9% yn fenyw, yn gyson gyda cyfartaledd Cymru. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn anelu i adeiladu economi fywiog, cynaliadwy a gwydn gan gael effaith gadarnhaol ar bob grŵp gwarchoddedig. 	<ul style="list-style-type: none"> Byddwn yn mabwysiadu agwedd gadarnhaol i gynhwysiad cymdeithasol er mwyn hyrwyddo cymunedau cynaliadwy, ffyniannus a chyfartal.

Tud. 355		<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Cynllun Twf yn anelu i greu miloedd o swyddi newydd yn y rhanbarth. Gan adeiladu gweithlu medrus yn y rhanbarth drwy gefnogi cyfleoedd sgiliau a hyfforddiant ar gyfer pawb. • Bydd y cyfleoedd yma yn cefnogi gwelliannau mewn safonau byw ar gyfer yr holl grwpiau gwarchoddedig. • Mae rhaglenni a'r prosiectau yn cael ei llunio ar y cyd drwy bartneriaethau gan gynnwys y sector cyhoeddus ar sector breifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth Sgiliau rhanbarthol, gan gynnwys ffocws ar ymgysylltu gyda rhai dan anfantais oherwydd rhyw, anabledd, hil neu oed. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd pob achos busnes prosiect yn datblygu Aseiad Effaith Cydraddoldeb er mwyn adnabod ac asesu y rhwystrau. • Mae gwaith parhaus i adeiladu dealltwriaeth ac perchnogaeth o'r Cynllun Twf ar lefel gymunedol ar draws y rhanbarth, gan sicrhau agwedd gynhwysol i holl grwpiau gwarchoddedig. • Byddwn yn sicrhau fod negeseuon a dulliau cyfathrebu yn gynhwysol.
Cyfeiriadedd rhywiol	<ul style="list-style-type: none"> • Mae data TONS ar gyfer 2016 yn dangos fod 95.2% o bobl Cymru yn adnabod ei hunain fel heterorywiol/strêt, 1.7% fel hoyw/lesbiaidd/deurywiol ac 0.4% fel arall (roedd y gweddill unai heb ateb yr arolwg neu ddim yn gwybod). 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn anelu i adeiladu economi fywiog, cynaliadwy a gwydn gan gael effaith gadarnhaol ar bob grŵp gwarchoddedig. • Mae'r Cynllun Twf yn anelu i greu miloedd o swyddi newydd yn y rhanbarth. Gan adeiladu gweithlu medrus yn y rhanbarth drwy gefnogi cyfleoedd sgiliau a hyfforddiant ar gyfer pawb. • Bydd y cyfleoedd yma yn cefnogi gwelliannau mewn safonau byw ar gyfer yr holl grwpiau gwarchoddedig. • Mae rhaglenni a'r prosiectau yn cael ei llunio ar y cyd drwy bartneriaethau gan gynnwys y sector cyhoeddus ar sector 	<ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn mabwysiadu agwedd gadarnhaol i gynhwysiad cymdeithasol er mwyn hyrwyddo cymunedau cynaliadwy, ffyniannus a chyfartal. • Bydd pob achos busnes prosiect yn datblygu Aseiad Effaith Cydraddoldeb er mwyn adnabod ac asesu y rhwystrau. • Mae gwaith parhaus i adeiladu dealltwriaeth ac perchnogaeth o'r Cynllun Twf ar lefel gymunedol ar draws y rhanbarth, gan sicrhau agwedd gynhwysol i holl grwpiau gwarchoddedig. • Byddwn yn sicrhau fod negeseuon a dulliau cyfathrebu yn gynhwysol.

		breifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth Sgiliau rhanbarthol, gan gynnwys ffocws ar ymgysylltu gyda rhai dan anfantais oherwydd rhyw, anabledd, hil neu oed.	
Priodas a partneriaeth sifil Tud. 356	<ul style="list-style-type: none"> Yn ôl yr Arolwg Poblogaeth flynyddol (Chwefror 2019), roedd 50% o'r boblogaeth yn briod, 32% yn sengl, 21% wedi ysgaru / gwahanu / wedi diddymu o bartneriaeth sifil, ac 14% yn weddw / goroeswr partneriaeth sifil 	<ul style="list-style-type: none"> Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn anelu i adeiladu economi fywiog, cynaliadwy a gwydn gan gael effaith gadarnhaol ar bob grŵp gwarchoddedig. Mae'r Cynllun Twf yn anelu i greu miloedd o swyddi newydd yn y rhanbarth. Gan adeiladu gweithlu medrus yn y rhanbarth drwy gefnogi cyfleoedd sgiliau a hyfforddiant ar gyfer pawb. Bydd y cyfleoedd yma yn cefnogi gwelliannau mewn safonau byw ar gyfer yr holl grwpiau gwarchoddedig. Mae rhaglenni a'r prosiectau yn cael ei llunio ar y cyd drwy bartneriaethau gan gynnwys y sector cyhoeddus ar sector breifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth Sgiliau rhanbarthol, gan gynnwys ffocws ar ymgysylltu gyda rhai dan anfantais oherwydd rhyw, anabledd, hil neu oed. 	<ul style="list-style-type: none"> Byddwn yn mabwysiadu agwedd gadarnhaol i gynhwysiad cymdeithasol er mwyn hyrwyddo cymunedau cynaliadwy, ffyniannus a chyfartal. Bydd pob achos busnes prosiect yn datblygu Asesiad Effaith Cydraddoldeb er mwyn adnabod ac asesu y rhwystrau. Mae gwaith parhaus i adeiladu dealltwriaeth ac perchnogaeth o'r Cynllun Twf ar lefel gymunedol ar draws y rhanbarth, gan sicrhau agwedd gynhwysol i holl grwpiau gwarchoddedig. Byddwn yn sicrhau fod negeseuon a dulliau cyfathrebu yn gynhwysol.
Ailbennu rhywedd	<ul style="list-style-type: none"> Dim data ar gael i Ogledd Cymru ar hyn o bryd. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn anelu i adeiladu economi fywiog, cynaliadwy a gwydn gan gael effaith gadarnhaol ar bob grŵp gwarchoddedig. Mae'r Cynllun Twf yn anelu i greu miloedd o swyddi newydd yn y rhanbarth. Gan adeiladu gweithlu medrus yn y rhanbarth 	<ul style="list-style-type: none"> Byddwn yn mabwysiadu agwedd gadarnhaol i gynhwysiad cymdeithasol er mwyn hyrwyddo cymunedau cynaliadwy, ffyniannus a chyfartal. Bydd pob achos busnes prosiect yn datblygu Asesiad Effaith Cydraddoldeb er mwyn adnabod ac asesu y rhwystrau.

		<p>drwy gefnogi cyfleoedd sgiliau a hyfforddiant ar gyfer pawb.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd y cyfleoedd yma yn cefnogi gwelliannau mewn safonau byw ar gyfer yr holl grwpiau gwarchoddedig. • Mae rhaglenni a'r prosiectau yn cael ei llunio ar y cyd drwy bartneriaethau gan gynnwys y sector cyhoeddus ar sector breifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth Sgiliau rhanbarthol, gan gynnwys ffocws ar ymgysylltu gyda rhai dan anfantais oherwydd rhyw, anabled, hil neu oed. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gwaith parhaus i adeiladu dealltwriaeth ac perchnogaeth o'r Cynllun Twf ar lefel gymunedol ar draws y rhanbarth, gan sicrhau agwedd gynhwysol i holl grwpiau gwarchoddedig. • Byddwn yn sicrhau fod negeseuon a dulliau cyfathrebu yn gynhwysol.
<p style="text-align: center;">Tud. 357</p> <p>Beichiogrwyd d a mamolaeth</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yn ôl data Beichiogrwyd a Genedigaethau roedd 6,740 o enedigaethau yn ardal Bwrdd lechyd Betsi Cadwaladr yn 2018. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn anelu i adeiladu economi fywiog, cynaliadwy a gwydn gan gael effaith gadarnhaol ar bob grŵp gwarchoddedig. • Mae'r Cynllun Twf yn anelu i greu miloedd o swyddi newydd yn y rhanbarth. Gan adeiladu gweithlu medrus yn y rhanbarth drwy gefnogi cyfleoedd sgiliau a hyfforddiant ar gyfer pawb. • Bydd y cyfleoedd yma yn cefnogi gwelliannau mewn safonau byw ar gyfer yr holl grwpiau gwarchoddedig. • Mae rhaglenni a'r prosiectau yn cael ei llunio ar y cyd drwy bartneriaethau gan gynnwys y sector cyhoeddus ar sector breifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth Sgiliau rhanbarthol, gan gynnwys ffocws ar 	<ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn mabwysiadu agwedd gadarnhaol i gynhwysiad cymdeithasol er mwyn hyrwyddo cymunedau cynaliadwy, ffyniannus a chyfartal. • Bydd pob achos busnes prosiect yn datblygu Aseiad Effaith Cydraddoldeb er mwyn adnabod ac asesu y rhwystrau. • Mae gwaith parhaus i adeiladu dealltwriaeth ac perchnogaeth o'r Cynllun Twf ar lefel gymunedol ar draws y rhanbarth, gan sicrhau agwedd gynhwysol i holl grwpiau gwarchoddedig. • Byddwn yn sicrhau fod negeseuon a dulliau cyfathrebu yn gynhwysol.

		<p>ymgysylltu gyda rhai dan anfantais oherwydd rhyw, anabledd, hil neu oed.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'n bwysig i'r grŵp yma gael mynediad rhwydd i wasanaethau a cyfleusterau yn y gymuned a pheidio teimlo yn ynysig. 	
<p>Crefydd neu gred</p> <p>TU 358</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yn unol a data yr Arolwg Boblogaeth Flynyddol (Mehefin 2019), roedd cyfran y boblogaeth yng Ngogledd Cymru yn Gristion yn 60%, 1% Mwslim, 4% crefydd arall ac 37% wedi nodi dim crefydd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn anelu i adeiladu economi fywiog, cynaliadwy a gwydn gan gael effaith gadarnhaol ar bob grŵp gwarchodedig. • Mae'r Cynllun Twf yn anelu i greu miloedd o swyddi newydd yn y rhanbarth. Gan adeiladu gweithlu medrus yn y rhanbarth drwy gefnogi cyfleoedd sgiliau a hyfforddiant ar gyfer pawb. • Bydd y cyfleoedd yma yn cefnogi gwelliannau mewn safonau byw ar gyfer yr holl grwpiau gwarchodedig. • Mae rhaglenni a'r prosiectau yn cael ei llunio ar y cyd drwy bartneriaethau gan gynnwys y sector cyhoeddus ar sector breifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth Sgiliau rhanbarthol, gan gynnwys ffocws ar ymgysylltu gyda rhai dan anfantais oherwydd rhyw, anabledd, hil neu oed. 	<ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn mabwysiadu agwedd gadarnhaol i gynhwysiad cymdeithasol er mwyn hyrwyddo cymunedau cynaliadwy, ffyniannus a chyfartal. • Bydd pob achos busnes prosiect yn datblygu Asesiad Effaith Cydraddoldeb er mwyn adnabod ac asesu y rhwystrau. • Mae gwaith parhaus i adeiladu dealltwriaeth ac perchnogaeth o'r Cynllun Twf ar lefel gymunedol ar draws y rhanbarth, gan sicrhau agwedd gynhwysol i holl grwpiau gwarchodedig. • Byddwn yn sicrhau fod negeseuon a dulliau cyfathrebu yn gynhwysol. • Lle'n briodol byddwn yn gwarchod Adnoddau ac gwasanaethau diwylliannol.
<p>Anabledd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yn unol a data yr Arolwg Boblogaeth Flynyddol (Mehefin 2019), roedd cyfanswm o 77,000 o bobl oed gwaith yng Ngogledd Cymru yn anabl sy'n gyfateb a 18.7% o'r boblogaeth oed gwaith. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn anelu i adeiladu economi fywiog, cynaliadwy a gwydn gan gael effaith gadarnhaol ar bob grŵp gwarchodedig. • Mae'r Cynllun Twf yn anelu i greu miloedd o swyddi newydd yn y rhanbarth. Gan 	<ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn mabwysiadu agwedd gadarnhaol i gynhwysiad cymdeithasol er mwyn hyrwyddo cymunedau cynaliadwy, ffyniannus a chyfartal. • Bydd pob achos busnes prosiect yn datblygu Asesiad Effaith Cydraddoldeb er mwyn adnabod ac asesu y rhwystrau.

Tud. 359		<p>adeiladu gweithlu medrus yn y rhanbarth drwy gefnogi cyfleoedd sgiliau a hyfforddiant ar gyfer pawb.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd y cyfleoedd yma yn cefnogi gwelliannau mewn safonau byw ar gyfer yr holl grwpiau gwarchoddedig. • Mae rhaglenni a'r prosiectau yn cael ei llunio ar y cyd drwy bartneriaethau gan gynnwys y sector cyhoeddus ar sector breifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth Sgiliau rhanbarthol, gan gynnwys ffocws ar ymgysylltu gyda rhai dan anfantais oherwydd rhyw, anabledd, hil neu oed. • Gall cysylltedd digidol alluogi gweithio o adref, yn benodol mewn ardaloedd gwledig llai hygyrch. Gall hyn alluogi pobl gyda problemau symudedd weithio o adref. • Bydd y prosiectau Tir ac Eiddo yn hwyluso mynediad i drafnidiaeth, cyflogaeth, hyfforddiant a mynediad i ddeunydd / gwasanaethau fydd o fudd i'r holl grwpiau gwarchoddedig. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gwaith parhaus i adeiladu dealltwriaeth ac perchnogaeth o'r Cynllun Twf ar lefel gymunedol ar draws y rhanbarth, gan sicrhau agwedd gynhwysol i holl grwpiau gwarchoddedig. • Byddwn yn sicrhau fod negeseuon a dulliau cyfathrebu yn gynhwysol. • Byddwn yn ystyried mynediad mewn datblygiadau isadeiledd gyda ystyriaeth i leoliadau hygyrch. Gall hyn gynnwys hygyrchedd trafndiaeth, adnoddau cymunedol a gwasanaethau ayyb. Lle'n briodol byddwn yn uchafu darpariaeth a hygyrchedd i bobl gyda anabledd. • Byddwn yn hyrwyddo hygyrchedd, gyda dyluniad cynhwysol mewn datblygiadau newydd gan gynnwys hygyrchedd mewmol addas ar gyfer yr anabl, ac hygyrchedd allanol drwy drafnidiaeth.
Oed	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan Ogledd Cymru boblogaeth sy'n heneiddio. • Rhwng 1998 ac 2018, mae cyfran y boblogaeth dros 65 oed wedi cynyddu o 18.5% i 23.0%, ar cyfran y boblogaeth o dan 15 oed wedi gostwng o 19.8% i 17.8%. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn anelu i adeiladu economi fywiog, cynaliadwy a gwydn gan gael effaith gadarnhaol ar bob grŵp gwarchoddedig. • Mae'r Cynllun Twf yn anelu i greu miloedd o swyddi newydd yn y rhanbarth. Gan adeiladu gweithlu medrus yn y rhanbarth 	<ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn mabwysiadu agwedd gadarnhaol i gynhwysiad cymdeithasol er mwyn hyrwyddo cymunedau cynaliadwy, ffyniannus a chyfartal. • Bydd pob achos busnes prosiect yn datblygu Aseiad Effaith Cydraddoldeb er mwyn adnabod ac asesu y rhwystrau. • Mae gwaith parhaus i adeiladu dealltwriaeth ac perchnogaeth o'r Cynllun Twf ar lefel gymunedol ar

Tud. 360		<p>drwy gefnogi cyfleoedd sgiliau a hyfforddiant ar gyfer pawb.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd y cyfleoedd yma yn cefnogi gwelliannau mewn safonau byw ar gyfer yr holl grwpiau gwarchoddedig. • Mae rhaglenni a'r prosiectau yn cael ei llunio ar y cyd drwy bartneriaethau gan gynnwys y sector cyhoeddus ar sector breifat, cyrff ymchwil a'r bartneriaeth Sgiliau rhanbarthol, gan gynnwys ffocws ar ymgysylltu gyda rhai dan anfantais oherwydd rhyw, anabledd, hil neu oed. • Bydd y Cynllun twf yn darparu cyfleon cyflogaeth i annog pobl ifanc ddod yn ôl i'r rhanbarth neu i aros yng Ngogledd Cymru. • Gall cyfleon ar gyfer pobl hyn sy'n byw mewn ardaloedd gwledig a thu hwnt gynnwys gwell mynediad i wasanaethau. 	<p>draws y rhanbarth, gan sicrhau agwedd gynhwysol i holl grwpiau gwarchoddedig.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn sicrhau fod negeseuon a dulliau cyfathrebu yn gynhwysol. • Byddwn yn adnabod cyfleoedd ac yn ymgysylltu i gefnogi grwpiau penodol fel pobl ifanc neu rhai sy'n byw mewn ardaloedd difreintiedig i ymgysylltu gyda dysgu/datblygiad. • Ystyried hygyrchedd ar gyfer pobl hyn. Gan sicrhau na fydd datblygiad yn cael effaith ar Adnoddau cymunedol sy'n addas ar gyfer pob oed.
Iaith Gymraeg	Weler dogfen ar wahân ar gyfer Asesiad Effaith yr Iaith Gymraeg: Cynllun Twf Gogledd Cymru		

Asesiad Effaith yr Iaith Gymraeg

A yw'r cynnig yn cysylltu'n glir gyda strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gymraeg – Cymraeg 2050, Miliwn o Siaradwyr?

Mae'r strategaeth Cymraeg 2050 yn darparu ffocws ar gyfer yr iaith Gymraeg ac yn gosod allan gweledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer cyrraedd miliwn o Siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Mae Cymru lewyrchus hefyd yn un o nodau llesiant Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Mae'r targed uchelgeisiol yn y strategaeth yn dangos yr angen i bob sector weithredu ac gynnig ymyraethau. Mae'r strategaeth yn cynnwys thema strategol i 'greu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun', sy'n cynnwys cymuned a'r economi, diwylliant a'r cyfryngau, ac technoleg digidol; bydd y Cynllun Twf yn cyfrannu tuag at rhain. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi mabwysiadu gweledigaeth i ddatblygu "rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwerdy'r Gogledd ac Iwerddon." Mae'r weledigaeth yn seiliedig ar dri nod allweddol Gogledd Cymru flaengar, wydn a chysylltiedig.

Mae'r iaith Gymraeg yn cryfhau ein cymunedau, diwylliant a'n treftadaeth yma yng Ngogledd Cymru. Bydd y Cynllun Twf yn hyrwyddo pwysigrwydd a pherthnasedd dwyieithrwydd i'r economi er mwyn cefnogi yr iaith Gymraeg yn ein cymunedau ac mewn lleoliadau gwaith.

Disgrifiwch effaith y cynnig ar yr iaith Gymraeg?

Mae data o'r Arolwg Blynyddol or Boblogaeth yn dangos mai, yn y flwyddyn yn diweddu Mehefin 2018, fod 286,400 o siaradwyr Cymraeg yn y rhanbarth. Gwynedd oedd yr awdurdod â'r nifer uchaf o siaradwyr Cymraeg yn y Gogledd ac yng Nghymru gyfan, gyda 76.4% o drigolion tair oed a hŷn yn dweud eu bod yn medru siarad Cymraeg. Sir y Fflint oedd â'r gyfradd isaf o siaradwyr Cymraeg yn y Gogledd, ar tua 23.3%. Ar lefel ranbarthol, y Gogledd oedd â'r gyfran uchaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru, ar tua 42.7% yn y flwyddyn oedd yn diweddu ym mis Mehefin 2018.

Mae'r economi yn allweddol i greu yr amodau cymdeithasol i siaradwyr Cymraeg aros yn yr ardal mewn cymunedau Cymraeg neu ddychwelyd yn ôl i'r cymunedau hynny. Mae portffolio y Cynllun Twf yn anelu i greu rhwng 3,440 ac 4,200 o Swyddi newydd erbyn 2036. Yn ogystal a chefnogi cynhyrchu rhwng £2.0biliwn a £2.4biliwn mewn GVA ychwanegol net; a chyflawni hyd at £1.1biliwn o fuddsoddiad yn economi Gogledd Cymru. Bydd y rhaglenni a prosiectau yn y portffolio yn cynhyrchu buddion fydd yn cael effaith gadarnhaol ar gymaint o gymunedau a phosibl yn y rhanbarth; galluogi twf economaidd; ac denu buddsoddiad.

Mae cyfleoedd cyflogaeth yn hanfodol ar gyfer dyfodol yr iaith Gymraeg; mae'r iaith yn allweddol ar gyfer sgiliau a chyflogaeth yn y rhanbarth. Bydd y rhaglenni a phrosiectau yn galluogi creu swyddi; fydd yn creu cyfleoedd cyflogaeth i siaradwyr Cymraeg weithio yng Ngogledd Cymru. Yn hanesyddol mae Gogledd Cymru wedi gweld pobl ifanc yn gadael y rhanbarth, bydd y Cynllun Twf yn cefnogi cadw pobl ifanc yn lleol. Bydd hyn yn gwarchod a hyrwyddo yr iaith a diwylliant Cymraeg, ac yn cyfrannu tuag at dwf graddadwy a gwasgaredig yn y rhanbarth. Mae cael gweithlu dwyieithog yng Ngogledd Cymru, yn bresennol ac yn y dyfodol yn ein galluogi i hyrwyddo

amrywiaeth sgiliau iaith. Bydd hyn yn arwain at gadw a datblygu yr iaith Gymraeg ar draws sectorau gan ychwanegu gwerth a cryfder yn ein heconomi.

Gall yr iaith Gymraeg gael ei weld fel gyrrwr ar gyfer yr economi gan uchafu busnes a thwristiaeth yn y rhanbarth ar gyfer y gymuned ac ymwelwyr i gael profiad diwylliannol sy'n dangos yr ymdeimlad o gymuned gryf yn y rhanbarth.

Bydd y Cynllun Twf yn rhagweithiol wrth adnabod cyfleon i hyrwyddo a cefnogi ymarfer da yn nghyswllt yr iaith. Bydd y Bwrdd Uchelgais yn hyrwyddo a hwyluso defnydd yr iaith Gymraeg o fewn y ffordd rhanbarthol newydd o weithio.

Eglurwch sut byddwch yn lliniaru unrhyw effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg neu hyrwyddo effaith cadarnhaol ar yr iaith?

Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn anelu i greu rhwng 3,400 and 4,200 o Swyddi newydd er budd pobl lleol yn y rhanbarth. Mae'n bosibl colli buddion economaidd wrth i'r swyddi grëir gael ei llenwi gan unigolion o tu allan y rhanbarth, bydd hyn yn cael ei reoli ar lefel prosiect.

Mae'r Bwrdd Uchelgais yn bartneriaeth sydd yn gweithredu yn ddwyieithog; mae holl ddogfennau a cyfarfodydd y Bwrdd yn ddwyieithog.

Mae tîm y Swyddfa Rhaglen yn ddwyieithog, gyda'r swyddi blaen allweddol efo'r Gymraeg fel gofyniad hanfodol er mwyn galluogi pobl i ymgysylltu gyda ni yn ei iaith dewisol. Mae'r tîm yn hyrwyddo defnydd yr iaith Gymraeg, ac mewn amser byddwn yn datblygu Polisi Iaith Gymraeg.

Bydd yr iaith Gymraeg yn cael ei wreiddio yn ein prosesau caffael. Mae ein Strategaeth Caffael yn cynnwys cyfres o egwyddorion caffael, fel rhan o'r egwyddorion gwydnwch a lles cymunedol. Bydd y Bwrdd Uchelgais yn 'ymgysylltu gyda partneriaid newydd fel amgueddfeydd, theatrau a'r celfyddydau i gofio datblygu ein hystyriaethau diwylliannol a Chymraeg mewn cytundebau.'

Bydd y Cynllun Twf yn rhagweithiol yn cefnogi, hwyluso a chwilio am gyfleoedd ar gyfer hyrwyddo yr iaith ar draws y portffolio, rhaglenni ac prosiectau. Byddwn yn annog integreiddio yr iaith ar draws y prosiectau. Mae'n hanfodol i ni gydnabod pwysigrwydd yr iaith Gymraeg a'r Saesneg yma yng Ngogledd Cymru. Bydd holl brosiectau y Cynllun Twf yn paratoi Asesiad Effaith y Gymraeg ac Asesiad Effaith Cenedlaethau'r Dyfodol fel rhan o'r broses benderfyniadau.

Mae hyrwyddo'r iaith Gymraeg wrth weithredu a thrwy allbynnau y Cynllun Twf yn galluogi'r Bwrdd Uchelgais fod yn benodol a cyfannol wrth fynd i'r afael â heriau economaidd a thwf economaidd cynaliadwy.

ADRODDIAD I

BWYLLGORAU CRAFFU/CABINET/CYNGOR LLAWN AWDURDODAU LLEOL

TEITL: *Cytundeb Terfynol*
AWDUR: *Alwen Williams, Cyfarwyddwr Rhaglen*

---

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1. Pwrpas yr adroddiad yw cyflwyno y pecyn o'r dogfennau allweddol sydd eu angen ar gyfer cyrraedd Cytundeb Terfynol ar Gynllun Twf Gogledd Cymru gyda Llywodraeth y DU ac Llywodraeth Cymru.
- 1.2. Mae'r dogfennau allweddol yn cynnwys y canlynol:
- Cynllun Busnes Cyffredinol
  - Cytundeb Terfynol Drafft
  - Cytundeb Llywodraethu 2

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Cabinet

2.1.1 Bod y Cabinet yn cadarnhau'n ffurfiol ac yn argymhell bod y Cyngor:

- Yn cymeradwyo'r Cynllun Busnes Cyffredinol fel y ddogfen sy'n nodi'r trefniadau ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru fel sail ar gyfer ymrwymo i'r Cytundeb Terfynol a derbyn y Llythyr Cynnig Grant gyda Llywodraethau'r DU a Chymru.
- Yn cymeradwyo ymrwymo i Gytundeb Llywodraethu 2 ac yn benodol yn mabwysiadu'r dirprwyadau a'r Cylch Gorchwyl yn "Cytundeb Llywodraethu 2: Atodiad 1" ohono fel sail ar gyfer cwblhau'r Cytundeb Terfynol a derbyn y Llythyr Cynnig Grant gyda Llywodraethau'r DU a Chymru.
- Awdurdodi'r corff atebol, Cyngor Gwynedd, i lofnodi'r llythyr Cynnig Cyllid Grant ar ran y Partneriaid.
- Argymhell cymeradwyo'r dull a ddefnyddir i gyfrifo cost benthyca mewn egwyddor sydd ei angen i hwyluso'r llyfr arian negyddol ar gyfer y Cynllun Twf, a'r cyfraniadau partner blynyddol cyfatebol sydd eu hangen i gwrdd â'r gost hon fel sydd wedi'i nodi yn GA2 (ac ym mharagraffau 5.5 - 5.7 isod).
- Bod yr Arweinydd, mewn ymgynghoriad â'r Prif Weithredwr, y Swyddog Monitro a'r Swyddog Adran 151, yn derbyn awdurdod dirprwyedig i gytuno ar fân newidiadau i'r dogfennau gyda'r Partneriaid fel sydd angen i gwblhau'r cytundeb.

2.2. Y Cyngor:

2.2.1 Bod y Cyngor:

- Yn cymeradwyo'r Cynllun Busnes Cyffredinol fel y ddogfen sy'n nodi'r trefniadau ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru fel sail ar gyfer ymrwymo i'r Cytundeb Terfynol a derbyn y Llythyr Cynnig Grant gyda Llywodraethau'r DU a Chymru.
- Yn cymeradwyo ymrwymo i Gytundeb Llywodraethu 2 ac yn benodol yn mabwysiadu'r dirprwyadau a'r Cylch Gorchwyl yn "*Cytundeb Llywodraethu 2: Atodiad 1*" ohono fel sail ar gyfer cwblhau'r Cytundeb Terfynol a derbyn y Llythyr Cynnig Grant gyda Llywodraethau'r DU a Chymru.
- Awdurdodi'r Corff Atebol, Cyngor Gwynedd, i lofnodi'r llythyr Cynnig Cyllid Grant ar ran y Partneriaid.
- Argymhell cymeradwyo'r dull a ddefnyddir i gyfrifo cost benthyca mewn egwyddor sydd ei angen i hwyluso'r llyfr arian negyddol ar gyfer y Cynllun Twf, a'r cyfraniadau partner blynyddol cyfatebol sydd eu hangen i gwrdd â'r gost hon fel sydd wedi'i nodi yn GA2 (ac ym mharagraffau 5.5 - 5.7 isod).
- Bod yr Arweinydd, mewn ymgynghoriad â'r Prif Weithredwr, y Swyddog Monitro a'r Swyddog Adran 151, yn derbyn awdurdod dirprwyedig i gytuno ar fân newidiadau i'r dogfennau gyda'r Partneriaid fel sydd angen i gwblhau'r cytundeb.

3. RHESYMAU DROS Y PENDERFYNIAD

- 3.1. Yn 2016, mabwysiadodd partneriaid y Bwrdd Uchelgais Weledigaeth Twf ar gyfer Economi Gogledd Cymru. Yn seiliedig ar Strategaeth y Weledigaeth Twf, yn Hydref 2018 cytunwyd ar y Cynllun Twf gan holl bartneriaid y Bwrdd Uchelgais drwy weithio gyda Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a'r sector breifat. Yn Nhachwedd 2019 cytunodd y Bwrdd Uchelgais a'r ddwy Lywodraeth i Benawdau'r Telerau, gyda Cytundeb Terfynol i'w gwblhau yn 2020.
- 3.2. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i gyrraedd Cytundeb Terfynol gyda'r ddwy Lywodraeth cyn diwedd Rhagfyr 2020.
- 3.3. Mae'r Swyddfa Rhaglen wedi datblygu y dogfennau sydd angen ei cyflwyno i'r ddwy Lywodraeth ar gyfer cyrraedd y Cytundeb Terfynol. Mae cynnwys y dogfennau wedi amlinellu yn yr adroddiad hwn, gyda copïau o'r dogfennau fel atodiadau.

4. CEFNIDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

- 4.1. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn bortffolio sy'n cynnwys 5 rhaglen i'w gweithredu dros y bymtheg mlynedd nesaf. Bydd yn cael ei weithredu gan Swyddfa Rheoli y Portffolio ar ran y Bwrdd Uchelgais.
- 4.2. Mae'r Cynllun Twf yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.
- 4.3. Mae'r pum rhaglen ac 14 prosiect, wedi'u cynllunio a'u datblygu'n ofalus gyda rhan ddeiliaid i fynd i'r afael a methiannau penodol yn y farchnad a rhwystrau i dwf economaidd. Bydd achosion busnes rhaglenni yn cael ei datblygu a'i cyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth o Ionawr 2021 ymlaen.

4.4. Covid-19

- 4.4.1. Mae Covid-19 wedi cael effaith economaidd syfrdanol ar y Gogledd, yn yr un modd â rhannau eraill o'r DU ac yn fyd-eang. Mae'r Bwrdd Uchelgais Economaidd yn gweithio'n agos gyda'r chwe

awdurdod lleol, Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU a chynrychiolwyr o'r sector preifat i gydlynu'r ymateb rhanbarthol i adfer yr economi. Nid yw'n hysbys eto beth yw effeithiau tymor hwy Covid-19 ar yr economi rhanbarthol.

4.4.2. Mae'r Cynllun Twf wedi'i ddylunio i fynd i'r afael â rhwystrau strwythurol, hir-dymor sy'n atal twf economaidd. Fodd bynnag, mae'r Bwrdd yn gwbl ymwybodol yn y byr-dymor y bydd angen amrediad o gamau gweithredu er mwyn hwyluso adferiad ac mae sicrhau bod y mesurau byr-dymor hynny'n cyd-fynd â'r Cynllun Twf yn allweddol.

4.4.3. Ni all y Cynllun Twf ar ei ben ei hun fynd i'r afael â'r holl heriau sy'n wynebu economi'r Gogledd, yn enwedig yng ngoleuni Covid-19. Fodd bynnag, bydd y chwistrelliad sylweddol o fuddsoddiad cyfalaf i economi'r Gogledd o du'r Cynllun Twf yn hwb arwyddocaol i'r sectorau adeiladu a chysylltiedig a hynny ar adeg pan mae'n debygol y bydd capasiti dros ben yn yr economi.

4.5. Y broses ar gyfer Cytundeb Terfynol

4.5.1 Er mwyn cytuno i'r Cytundeb Terfynol gyda'r ddwy Lywodraeth, mae'r Bwrdd Uchelgais wedi paratoi pecyn o ddogfennau gan gynnwys Cynllun Busnes Cyffredinol, Achos Busnes y Portffolio, Cytundeb Terfynol Drafft ac Cytundeb Llywodraethu 2.

4.6. Cynllun Busnes Cyffredinol

4.6.1. Mae'r Cynllun Busnes Cyffredinol wedi baratoi gan y Swyddfa Rheoli Portffolio er mwyn gosod allan y trefniadau ar gyfer gweithredu Cynllun Twf Gogledd Cymru, gan gynnwys trosolwg o'r rhaglenni a prosiectau er mwyn cael cymeradwyaeth pob partner i'r gofynion Ariannol ar gyfer gweithredu'r cynllun.

4.6.2. Mae copi o'r Cynllun Busnes Cyffredinol yn **Atodiad 1**.

4.6.3. Mae'r Cynllun Busnes Cyffredinol yn crynhoi cynnwys yr Achos Busnes Portffolio a'r 5 Achos Busnes Rhaglen. Mae'r Achos Busnes Rhaglen yn rhoi crynodeb o'r cynnig ariannu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru, ac mae'r achosion busnes rhaglen yn cynnwys manylion ar y 5 rhaglen unigol.

4.6.4. Bydd y portffolio ac achosion busnes y rhaglenni, unwaith y cymeradwyir fel rhan o'r Cynllun Terfynol, yn ddogfennau byw a ddefnyddir i reoli cyflawniad y Cynllun Twf ar sail barhaus ac fe'i diweddarir yn rheolaidd wrth i'r rhaglenni a'r prosiectau ddatblygu.

4.7. Cytundeb Terfynol

4.7.1. Yn Nhachwedd 2019 cytunodd y Bwrdd Uchelgais a Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru i Benawdau'r Telerau, gyda Cytundeb Terfynol i'r gwblhau yn 2020.

4.7.2. Mae'r Cytundeb Terfynol Drafft wedi ei ddatblygu ar y cyd rhwng y Bwrdd Uchelgais a'r ddwy Lywodraeth.

4.7.3. Mae'r Cytundeb Terfynol yn gytundeb rhwng y Bwrdd Uchelgais, Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru ar gyfer gweithredu Cynllun Twf Gogledd Cymru.

4.7.4. Bydd y Cytundeb Terfynol yn cael ei arwyddo ar sail yr Achos Busnes Portffolio ac 5 achos busnes rhaglen.

4.7.5. Mae copi o'r Cytundeb Terfynol Drafft ar gael yn **Atodiad 2**.

4.8. Cytundeb Llywodraethu 2

- 4.7.1. Mae Cytundeb Llywodraethu 2 wedi ddatblygu gan y Penaethiaid Cyfreithiol rhanbarthol gyda Cyngor annibynnol arbenigol gan gwmni Pinsent Masons.
- 4.7.2. Mabwysiadwyd Cytundeb Llywodraethu 1 er mwyn cefnogi'r broses a'r cais am gyllid i'r ddwy Lywodraeth. Bydd Cytundeb Llywodraethu 2 yn mynd a'r bartneriaeth i'r cyfnod gweithredu ar gyfer y Cynllun Twf. Mae'r cytundeb yn gytundeb partneriaeth rhwng y chwe Awdurdod Lleol a'r Prifysgolion a'r Colegau sy'n gyrrff partner. Mae'n parhau â'r model llywodraethu a fabwysiadwyd yn GA1, sef Cyd-bwyllgor a gefnogir gan awdurdod lletya ac yn darparu ar gyfer ymrwymadau a chyfrifoldebau'r Partneriaid i'r bartneriaeth. Hefyd, mae'n diffinio'r berthynas rhwng y Bwrdd a'i sefydliadau Partner cyfansoddol, cyfyngiadau dirprwyo ac atebolrwydd.
- 4.8.3. Mae Cytundeb Llywodraethu 2 yn elfen angenrheidiol ar gyfer gweithredu'r Cynllun Twf. Mae'n rhoi sicrwydd i'r Llywodraethau ynghylch llywodraethiant y bartneriaeth. Mae'n sefydlu ymrwymiad cyfreithiol-rwym gan ac i'r Partneriaid a'r Corff Atebol sy'n angenrheidiol i alluogi i Gytundeb Terfynol y Cynllun Twf a'r Llythyr Grant gael eu cytuno. Heb y sicrwydd hwnnw, ni ellid ymrwmo i'r Cytundeb Terfynol a'r Llythyr Cynnig Grant ar ran y Partneriaid.
- 4.8.4. Darperir crynodeb eglurhaol manylach o Gytundeb Llywodraethu 2 yn Atodiad 5 ac mae copi o Gytundeb Llywodraethu 2 wedi'i gynnwys yn Atodiad 6.

5. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 5.1. Mae bwloch cyllido tymor canolig dros dro rhwng proffil gwariant disgwylidig y Cynllun Twf a phroffil disgwylidig y cyllid a dderbynnir gan y llywodraethau dros 15 mlynedd. Bydd y Bwrdd Uchelgais, drwy'r awdurdod lletya, yn gyfrifol am reoli'r llif arian negyddol hwn, ac mae wedi gweithio gydag Arlingclose i fodelu cost y benthyca a fyddai ei angen mewn egwyddor i hwyluso'r llif arian negyddol ar gyfer y Cynllun Twf, a'r cyfraniadau partner blynyddol cyfatebol sydd eu hangen i gwrdd â'r gost hon.
- 5.2. Gydag ystod o dybiaethau i'w hystyried, mae'r Bwrdd Uchelgais wedi rhagweld ystod o ffigyrau, wedi'u modelu fel y senario achos gorau (Fersiwn 1) a'r senario achos gwaethaf (Fersiwn 2), i adlewyrchu amseriad cwblhau'r Cynllun Twf ac amseru canlyniadol cyllid grant y llywodraethau. Mae'r gwahaniaeth rhwng y senarios achos gorau a gwaethaf yn amlygu pwysigrwydd cwblhau'r Cynllun Twf erbyn diwedd y flwyddyn galendr. Yn y ddau fersiwn, mae'r amrywiadau eraill, h.y. cyfradd llog ac incwm NNDR wedi parhau'r un fath. Y gyfradd llog a ddefnyddiwyd oedd 2.2% sy'n cael ei ystyried yn dybiaeth ddarvoudus. Bydd y Bwrdd Uchelgais yn defnyddio ei grant NNDR "cadwedig" gan Lywodraeth Cymru i'w osod yn erbyn y llif arian negyddol, a'r awdurdodau lleol (yn gymesur i'r boblogaeth) fydd yn cwrdd â'r gost net (£12.46m - £17.73m) ar gyfer prosiectau rhanbarthol y Bwrdd Uchelgais gydag arianwyr y prosiectau yn gyfrifol am y gost mewn perthynas â'u prosiect nhw.
- 5.3. Bydd unrhyw newidiadau i'r prosiectau yn arwain at fater a gedwir yn ôl os yw'n golygu cynyddu cyfraniadau'r partneriaid (e.e. newid o ariannwr y prosiect i'r Bwrdd Uchelgais, cynnyrch NNDR is, cost uwch, proffil gwariant cynharach).
- 5.4. Gyda phrosiectau cyfalaf, mae bob amser risg o orwario, a rhoddir mesurau rheoli yn eu lle i gyfyngu costau gorwario ar brosiectau penodol. Ar gyfer prosiectau rhanbarthol, byddai'r Swyddfa Rhaglen yn gyfrifol am reoli gwariant a sicrhau bod cyllidebau wrth gefn digonol wedi'u cynnwys yn achosion busnes y prosiectau. Byddai gorwariant yn fater i Ariannwr y Prosiect ymdrin ag ef mewn perthynas a'u prosiectau nhw.

- 5.5. Mae'r tabl isod yn dangos **cyfanswm cyfraniadau'r partneriaid (15 mlynedd)** i ymdopi â chost 'benthyca' a fydd ei angen mewn egwyddor i hwyluso'r llif arian negyddol.

Fersiwn	Prifysgol Bangor	Prifysgol Glyndwr	Grŵp Llandrillo Menai	Coleg Cambria	Partneriaid Masnachol eraill	Conwy	Sir Ddinbych	Sir y Fflint	Gwynedd	Ynys Môn	Wrecsam	Cyfanswm
	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m
1	1.40	0.51	0.75	0.52	2.29	1.17	0.96	1.56	1.24	0.70	1.36	12.46
2	1.99	0.73	1.07	0.74	3.24	1.67	1.36	2.22	1.77	1.00	1.94	17.73

- 5.6. Mae'r tabl isod yn dangos **cyfraniadau blynyddol y partneriaid** i ymdopi â chost 'benthyca' a fydd ei angen mewn egwyddor i hwyluso'r llif arian negyddol.

Fersiwn	Bangor University	Glyndwr University	Grŵp Llandrillo Menai	Coleg Cambria	Other Commercial Partners	Conwy	Denbighshire	Flintshire	Gwynedd	Isle of Anglesey	Wrexham	Total
	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£
1	93,330	34,000	50,000	34,670	152,660	78,010	64,000	104,000	82,670	46,670	90,670	830,680
2	132,670	48,670	71,330	49,330	216,000	111,340	90,670	148,000	118,000	66,670	129,340	1,182,020

- 5.7. Mae cyfraniadau blynyddol y partneriaid (uchod) yn ychwanegol i'r cyfraniadau blynyddol 'craidd' ac 'atodol' sydd wedi'u sefydlu (isod).

Cyfraniadau	Prifysgol Bangor	Prifysgol Glyndwr	Grŵp Llandrillo Menai	Coleg Cambria	Conwy	Sir Ddinbych	Sir y Fflint	Gwynedd	Ynys Môn	Wrecsam	Cyfanswm
	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£
Craidd	25,000	25,000	25,000	25,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	400,000
Cyfraniadau Atodol	0	0	0	0	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	240,000

6. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 6.1. Mae'r adroddiad yn esbonio darpariaethau perthnasol Cytundeb Llywodraethu 2 ("GA2"), y Cynllun Busnes Cyffredinol ("OBP") a'r Gytundeb Twf Terfynol. Maent yn ffurfio rhan o'r oblygiadau cyfreithiol ond er osgoi dyblygu nid ydynt yn cael eu hail adrodd yn yr adran yma.
- 6.2. Gwneir yr argymhellion yn adroddiad yn unol a'r pwerau o roddir i'r Cynghorau dan adrannau 101.102 ac 113 o Deddf Llywodraeth Leol 1972, adran 1 o Ddeddf Lywodraeth Leol (Nwyddau a Gwasanaethau) 1976, adran 25 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994, Adrannau 2, 19 a 20 o Ddeddf Lywodraeth Leol 2000, Adran 9 o Fesur Llywodraeth Leol Cymru 2009 a phob pŵer grymuso arall sydd nawr gan y Cynghorau.
- 6.3. Mae darpariaethau Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2019 sydd ynglŷn a Cyd Bwyllgorau Corfforaethol ("CBC's") a chyhoeddiad diweddar dogfen ar ddarpar reoliadau yn amlwg yn berthnasol i'r materion a drafodir yn yr adroddiad. Fod bynnag mae Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru wedi bod yn gweithredu fel Cyd Bwyllgor ffurfiol ers Ionawr 2019. Nid yw GA2 yn newid y fframwaith llywodraethu sylfaenol yma ond mae'n angenrheidiol er caniatáu i'r Partneriaid ymrwymo i'r Cynllun Twf o fewn yr amserlen a osodir. O ganlyniad nid oes cynnig i wneud unrhyw newidiadau i'r argymhellion er cyfarch dyfodiad arfaethedig CBC's er fod GA2 yn cydnabod darpariaethau'r Bil a'r posibilrwydd o adolygiad i'r dyfodol.
- 6.4. Mae'r OBP yn ddogfen allweddol ynglŷn a chyflawni'r Cynllun Twf. Mae'n gweithredu i greu disgwyliad cyfreithlon y prosesir y Rhaglenni yn y modd a osodir yn y Cynllun. O ganlyniad mae'n bwysig fod pob Partner yn fodlon gyda chynnwys yr OBP. Bydd penderfyniadau ynglŷn a chyflawni y rhaglenni a phrosiectau angen eu hystyried yn unol a'r darpariaethau yn GA2 pryd y gellir amlygu materion ynglŷn a phrosiectau unigol a sicrhau cyngor cyfreithiol manwl.

- 6.5. Wrth ystyried y mater yma dylid dal sylw at, ymysg materion eraill, dyletswyddau y Cyngor dan Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Yn gryno mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i weithredu yn unol a'r egwyddor datblygu cynaliadwy er sicrhau y gellir cyfarch anghenion y presennol heb danseilio gallu cenedlaethau'r dyfodol i gyfarch eu anghenion. Mae hyn er gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r OBP yn esbonio fod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn greiddiol i ddatblygu a gweithredu y Weledigaeth Twf a'r Cynllun Twf.
- 6.6. Mae Asesiad Lles a Chydraddoldeb wedi ei gynnal ac wedi ei atodi yn **Atodiad 5**. Dylid dal sylw at y rhain wrth ddod i benderfyniad ar y mater yma.
- 6.7. Mae sylw wedi ei roi i ddyletswyddau dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 (gan gynnwys y dyletswyddau Cymreig penodol). Yn unol a'r dyletswyddau yma rhaid i Gynghorau wrth wneud penderfyniadau:
- ddal sylw priodol ar yr angen i ddileu gwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu a gormesu ac ymddygiadau eraill a waherddir gan y Ddeddf ;
  - hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobol sydd yn rhannu nodwedd gwarchoddedig a'r rhai sydd ddim; a
  - hybu perthynas dda rhwng pobol sydd yn rhannu nodwedd gwarchoddedig a'r rhai sydd ddim.
- 6.8. Yng Nghymru mae angen i'r Cynghorau gymryd camau penodol er dangos fod sylw priodol wedi ei roi i'r dyletswydd cydraddoldeb cyhoeddus. Mae'r dyletswyddau cydraddoldeb Cymreig penodol yma yn cynnwys asesu ardrawiad polisïau a threfniadaethau ar gydraddoldeb (yr hyn a elwir yn arferol yn Asesiad Ardrawiad Cydraddoldeb).
- 6.9. Mae'r Asesiad Llesiant a yn dangos fod y manylion a gynhwysir ym mharatoi ac yn y OBP drafft yn dangos cydymffurfriad gyda'r 5 ffordd o weithio, y Nodau Llesiant ac yn dangos y bydd y Weledigaeth Twf a'r Cynllun Twf yn cael ardrawiad cadarnhaol ar bob a grŵp a phobol sydd a nodweddion gwarchoddedig.

7. GOBLYGIADAU STAFFIO

- 7.1. Dim

8. EFFAITH AR GYDRADDOLDEB

- 8.1. Mae copiau o'r asesiadau effaith i'w cael yn **Atodiad 5-7**.

9. YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD

- 9.1. Ar y 7fed o Hydref 2020 trafodwyd cynnwys yr adroddiad hwn gan y Grŵp Gweithredol.
- 9.2. Mae adroddiad a dogfennau perthnasol wedi cylchredeg ar gyfer cymeradwyaeth gan yr holl partneriaid. Bydd adroddiad blaen ac atodiadau yn cael ei cyflwyno i'r gyfarfodydd Craffu, Cabinet ac Cyngor Llawn y chwe Awdurdod Lleol.
- 9.3. Mae adroddiad ac dogfennau perthnasol wedi cyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais ar 23 Hydref, 2020. Weler copi o'r Adroddiad Blaen yn **Atodiad 8** ac mae'r dogfennau cyflawn ar gael **YMA**.

ATODIADAU:

- Atodiad 1** Cynllun Busnes Cyffredinol*
  - Atodiad 2** Cytundeb Terfynol Draft*
  - Atodiad 3** Crynoldeb o Gytundeb Llywodraethu 2*
  - Atodiad 4** Cytundeb Llywodraethu 2*
  - Atodiad 5** Aesiad Effaith Deddf Llesiant
  - Atodiad 6** Aesiad Effaith yr Iaith Gymraeg
  - Atodiad 7** Aesiad Effaith Cydraddoldeb
  - Atodiad 8** Adroddiad i'r Bwrdd Uchelgais
- *yn amodol ar olygu terfynol a phrawf ddarllen*
-

north wales economic ambition board
bwrdd uchelgais economaidd gogledd cymru

ADRODDIAD I FWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU

23/10/2020

Teitl: Cyllideb Refeniw 2020/21 - Adolygiad Ail Chwarter (Medi 2020)

Awdur: Dafydd L. Edwards, Swyddog Cyllid Statudol yr Awdurdod Lletya

---

1. Pwrpas yr Adroddiad

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw darparu manylion y gwariant a'r incwm gwirioneddol ar gyfer ail chwarter blwyddyn ariannol 2020/21 i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, ynghyd â rhagamcaniad o'r alldro blwyddyn lawn yn erbyn ei gyllideb flynyddol.
- 1.2 Er mwyn gweithredu'n effeithiol, mae angen i'r Cyd-bwyllgor fod yn ymwybodol o'i sefyllfa gwariant a ragamcanir yn erbyn ei gyllideb flynyddol gymeradwy.

2. Y Penderfyniad a Geisir

- 2.1 **Derbyn a nodi Adolygiad Ail Chwarter y Cyd-bwyllgor ar gyfer 2020/21.**

3. Y Rhesymau dros y Penderfyniad

- 3.1 Nodi tanwariant o £78,452 a ragwelir yn 2020/21. Gellir trosglwyddo unrhyw danwariant ar ddiwedd y flwyddyn ariannol i'r gronfa wrth gefn sydd wedi'i chlustnodi. Am wasanaeth sydd newydd ei sefydlu yng nghyd-destun Covid-19, ystyrir fod y tanwariant o 5% a ragwelir yn dderbyniol.

4. Cefndir

- 4.1 Yn ei gyfarfod ar 12 Mehefin 2020, cymeradwyodd y Bwrdd Uchelgais ei gyllideb ar gyfer 2020/21 o £1,673,690. Roedd hyn yn cynnwys £1,468,420 ar gyfer y Swyddfa Rhaglen,
-

£155,770 ar gyfer gwasanaethau cefnogol y Corff Atebol a £49,500 ar gyfer y Cyd-bwyllgor. Daeth y cyfraniadau ariannol a gyllidebwyd gan gyfraniadau partneriaid, arian grant Cronfa Gymdeithasol Ewropeaidd (ESF), y gronfa wrth gefn sydd wedi'i chlustnodi a grant Bil Trafnidiaeth Gyhoeddus (Cymru). Paratowyd y gyllideb ar sail y wybodaeth a oedd yn wybodus ar y pryd, gyda'r disgwyliad y caiff ei diweddarw wrth i ragor o wybodaeth ddod i'r amlwg.

- 4.2 Cadarnhaodd Adroddiad Alldro 2019/20 a gyflwynwyd i'r Bwrdd Uchelgais ar 12 Mehefin 2020 mai £161,316 oedd tanwariant terfynol y flwyddyn ariannol ddiwethaf. Trosglwyddwyd y swm yma i'r gronfa wrth gefn sydd wedi'i chlustnodi, i roi cyfanswm balans o £497,529.
- 4.3 Parheir i fonitro ac adolygu'r gyllideb drwy gydol blwyddyn ariannol 2020/21, a chyflwynir adroddiadau rheolaidd i'r Grŵp Gweithredol a chyd-bwyllgor y Bwrdd Uchelgais.

5. Gwariant ac incwm yn 2020/21

- 5.1 Mae Atodiad 1 yn darparu dadansoddiad manwl o'r gwariant a'r incwm gwirioneddol ar gyfer ail chwarter blwyddyn ariannol 2020/21, ynghyd â rhagamcaniad o'r alldro blwyddyn lawn yn erbyn ei gyllideb flynyddol.
- 5.2 Ar ddiwedd yr ail chwarter, y sefyllfa wirioneddol net oedd gwaged o £323,787 (wedi'i effeithio gan Covid-19).
- 5.3 Rhagwelir y bydd y sefyllfa alldro net ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2020/21 yn danwariant o £78,452.

Swyddfa Rhaglen

- 5.4 Mae rhagamcan o danwariant net o £427,000 ar gyfer y Swyddfa Rhaglen yn 2020/21, yn bennaf yn sgil oedi wrth benodi i swyddi o'i gymharu â'r hyn y cyllidebwyd ar ei gyfer yn wreiddiol. Yn ogystal, mae Covid-19 wedi achosi gostyngiad mewn gwariant dan benawdau gwariant megis costau teithio a chynhaliadaeth, hyfforddiant, ymgysylltu a chyfarfodydd.

Gwasanaethau Cefnogol y Corff Atebol

- 5.5 Mae'r rhagamcan o gostau gwirionedd gwasanaethau cefnogol y corff atebol yn adlewyrchu'r ffigyrau a gafodd eu cynnwys yn y gyllideb ar gyfer 2020/21.

Cyd-bwyllgor

- 5.6 Amcangyfrifir gorwariant o £12,000 ar y pennawd cyllideb cefnogaeth gyfreithiol allanol, yn bennaf yn sgil gwaith yn gysylltiedig â Chytundeb Llywodraethu 2 a Chytundeb Terfynol y Cynllun Twf. Amcangyfrifir tanwariant o £15,000 ar bennawd cyllideb y Bwrdd Cyflawni Busnes, i roi tanwariant net o £3,000 ar y cyd-bwyllgor.

Cyfraniadau Ariannu

- 5.9 Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi derbyn £155,000 ar gyfer Bil Trafnidiaeth Gyhoeddus (Cymru) ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Mawrth 2019 a 31 Mawrth 2021, a dim ond £54,747 sydd wedi'i hawlio hyd yma.
- 5.10 Derbyniwyd llythyr dyfarnu grant cyllid Blaenoriaeth 5 y Gronfa Gymdeithasol Ewropeaidd (ESF) ym mis Mai 2020 gyda chyllid o £2,900,145 wedi'i gymeradwyo i ariannu swyddi o fewn y Swyddfa Rhaglen hyd at fis Mehefin 2023. Yn seiliedig ar ein rhagamcan o wariant ar weithwyr o £635,463 ar gyfer 2020/21, ynghyd â gwariant ar gyfer y cyfnod ôl-weithredol i fis Gorffennaf 2018, gellid derbyn £646,972 o gyllid grant yn ystod y flwyddyn ariannol hon. Nid yw'n debygol y bydd arnom angen yr incwm o'r gronfa wrth gefn sydd wedi'i chlustnodi yn 2020/21 yn sgil derbyn y grant ESF wedi'i ôl-ddyddio.

6. Gobygiadau Staffio

- 6.1 Mae'r amcangyfrif o'r sefyllfa alldro ar gyfer 2020/21 yn adlewyrchu recriwtio sydd wedi digwydd yn y misoedd diwethaf, ynghyd â recriwtio sy'n debygol o gael ei wneud cyn diwedd y flwyddyn ariannol hon.

7. Ymgynghoriadau a gynhaliwyd

- 7.1 Cyflwynwyd Atodiad 1, ynghyd â chrynodeb o gynnwys yr adroddiad hwn, i'r Grŵp Gweithredol ar 9 Hydref 2020.

8. Atodiad

Atodiad 1 - Cyllideb y Bwrdd Uchelgais Economaidd 2020/21 - Adolygiad Ail Chwarter (Medi 2020).

BARN Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro - Corff Atebol:

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb.

ii. Swyddog Cyllid Statudol - Corff Atebol:

Awdur yr adroddiad hwn.

Sefyllfa Ariannol BUEGC - Medi 2020

Atodiad 1

	Cyllideb Sylfaenol	Trosglwyddiadau unwaith ac am byth	Cyfanswm Cyllideb	Ebrill - Medi 2020	Amcangyfrif o'r Sefyllfa Derfynol	Gor / (Tan)wariant
Gwariant	(£)	(£)	(£)	(£)	(£)	(£)
Swyddfa Rheoli Rhaglen						
Gwariant Gweithwyr (Cyflog, Y.G. a Blwydd-dal)	933,740		933,740	193,634	635,463	(298,277)
Hysbysebu ac Asesu Ymgeiswyr		10,000	10,000	8,964	20,000	10,000
Teithio a Chynhaliaeth	20,000		20,000	0	5,000	(15,000)
Hyfforddiant	10,000	10,000	20,000	0	10,000	(10,000)
Ymgysylltu a Chyfarfodydd	15,000		15,000	0	5,000	(10,000)
Cyfathrebu a Chysylltiadau Cyhoeddus	37,530	62,470	100,000	8,450	76,000	(24,000)
Cyflenwadau a Gwasanaethau	10,000	10,000	20,000	1,892	15,000	(5,000)
Tîm Ymgysylltu Rhanbarthol	42,290		42,290	42,287	42,287	(3)
Eiddo	17,500		17,500	5,558	17,500	0
Tud. 374 Cynllunio, Datblygu a Chefnogi Prosiectau		180,000	180,000	30,491	180,000	0
Trafnidiaeth		109,890	109,890	8,156	35,169	(74,721)
Cyfanswm Swyddfa Rheoli Rhaglen	1,086,060	382,360	1,468,420	299,432	1,041,419	(427,001)
Gwasanaethau Cefnogol y Corff Atebol						
Cefnogaeth Gwasanaethau Cyllid	98,110		98,110	0	98,110	0
Cyfreithiol (yn cynnwys y Swyddog Monitro)	20,250		20,250	0	20,250	0
Cefnogaeth Gorfforaethol	26,060		26,060	8,398	26,060	0
Technoleg Gwybodaeth	11,350		11,350	0	11,350	0
Cyfanswm Gwasanaethau Cefnogol y Corff Atebol	155,770		155,770	8,398	155,770	0
Cyd-bwyllgor						
Cefnogaeth Gyfreithiol Allanol	18,000		18,000	7,625	30,000	12,000
Ymgynghoriaeth Trysorlys	10,000		10,000	0	10,000	0
Ffi Archwilio Allanol	1,500		1,500	0	1,500	0
Bwrdd Cyflawni Busnes	20,000		20,000	758	5,000	(15,000)
Cyfanswm Cyd-bwyllgor	49,500		49,500	8,383	46,500	(3,000)
Cyfanswm Gwariant	1,291,330	382,360	1,673,690	316,213	1,243,689	(430,001)

Sefyllfa Ariannol BUEGC - Medi 2020

	Cyllideb Sylfaenol	Trosglwyddiadau unwaith ac am byth	Cyfanswm Cyllideb	Ebrill - Medi 2020	Amcangyfrif o'r Sefyllfa Derfynol	Gor / (Tan)wariant
Incwm	(£)	(£)	(£)	(£)	(£)	(£)
Cyfraniadau Ariannu						
Cyfraniadau Partneriaid						
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	(50,000)		(50,000)	(50,000)	(50,000)	0
Cyngor Sir Ddinbych	(50,000)		(50,000)	(50,000)	(50,000)	0
Cyngor Sir y Fflint	(50,000)		(50,000)	(50,000)	(50,000)	0
Cyngor Gwynedd	(50,000)		(50,000)	(50,000)	(50,000)	0
Cyngor Sir Ynys Môn	(50,000)		(50,000)	(50,000)	(50,000)	0
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	(50,000)		(50,000)	(50,000)	(50,000)	0
Prifysgol Bangor	(25,000)		(25,000)	(25,000)	(25,000)	0
Prifysgol Glyndŵr Wrecsam	(25,000)		(25,000)	(25,000)	(25,000)	0
Coleg Cambria	(25,000)		(25,000)	(25,000)	(25,000)	0
Grŵp Llandrillo Menai	(25,000)		(25,000)	(25,000)	(25,000)	0
Cyfraniadau Partneriaid - Eraill						
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	(40,000)		(40,000)	(40,000)	(40,000)	0
Cyngor Sir Ddinbych	(40,000)		(40,000)	(40,000)	(40,000)	0
Cyngor Sir y Fflint	(40,000)		(40,000)	(40,000)	(40,000)	0
Cyngor Gwynedd	(40,000)		(40,000)	(40,000)	(40,000)	0
Cyngor Sir Ynys Môn	(40,000)		(40,000)	(40,000)	(40,000)	0
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	(40,000)		(40,000)	(40,000)	(40,000)	0
Grant Bil Trafnidiaeth Gyhoeddus (Cymru)		(109,890)	(109,890)	0	(35,169)	74,721
Cyllid Blaenoriaeth 5 y Gronfa Gymdeithasol Ewropeaidd	(651,330)		(651,330)	0	(646,972)	4,358
Cronfa Wrth Gefn wedi'i Chlustnodi		(272,470)	(272,470)	0	0	272,470
Cyfanswm Incwm	(1,291,330)	(382,360)	(1,673,690)	(640,000)	(1,322,141)	351,549
Gor / (Tan) wariant Net	0	0	0	(323,787)	(78,452)	(78,452)